vicarius approbatus magnificentius poſtea vires ſuas extēdere cepit. ac mltas vrbes paſſī ſuo īperio ſubiecit.

Uiri diſciplinis excellentes.

Gulielmus placētinus Ciuis ⁊ Medicus ſui tēporis celeberrim⁹ tēpeſtate hac verōe vbi publico ſalario legebat floruit: ⁊ ibidē librū de Chyrogia edidit pulchrū. ac vniuerſā medicinā poſtea q̄tuor libris accuratiſſime cōphendit.

Gulielmus durandi ordis predicatoꝝ (vt aiunt profeſſor. cognomēto Speculator prouīcialiſ epus Oſtiēſis diſcipulus et Canonū pſtātiſſim⁹ doctor: hoc tēpore ſicut ipemet ī ſuo Speculo ī titulo defeudis teſtatus ē. Sūmā putilē cōpoſuit. quā Speculuꝫ appellauit a q̄ ⁊ pe Speculatoris cognomētū accepit: Aliud q̄ꝫ volumen q̄i diuinū edidit: qȯ Rationale diuinoꝝ officioꝝ appellauit.

Jacobus de Beluiſio peritiſſimus iuris vtriuſq̄ꝫ doctor cū ſupradictis claruit: Et īter cetera ad nouellaꝝ ⁊ Autēticoꝝ libros multa elegāter ⁊ docte addidit: ſꝫ ⁊ ſup Sephudiſ optime ſcripſit atq̄ꝫ multas ei⁹ diſputationes ſcripto mādauit.

Joānes gualenſis ordis minoꝝ pariſienſis Doctor natione Anglicus p hoc ip̄ꝫ tēpus apud pariſios ob ei⁹ diuinā doctrinā maximo ī pcio fuit et eāobrē vite arbor nūcupat⁹ ē q̄ īter cetera Sūmā pgrādē quā vniuerſalē appellauit cū aliȷ̄ſ decē ⁊ octo tractatib⁹ cōpoſuit atq̄ꝫ alias ⁊ q̄dē celebres aditiones ſacris codicibus ⁊ quāmaxie in Apocalipſi addidit.

Joannes guarra eiuſdē inſtituti ⁊ nationis theologus ⁊ ſcoti pceptor: hec eadē tēpora clariſſima reddidit: q̄ ob igenȷ̄ magnitudinē ſup q̄tuor Sētētiaꝝ libros ſcripſit ac alios tractatus edidit.

Gulielmū ēt dela mara ipius ſacri ordis virū ī ſacris litteriſ eruditiſſimū hiſ tp̄ib⁹a ſcribūt q̄ ſup ſētētias pulchre cōpoſuit: ⁊ dn̄i Bonauēture opibus aliq̄d addidit: Atq̄ꝫ cōtra beatū Thomā Aquinatē nupime defūctū Correctoriū cōfecit q̄b⁹ī rebus ſe doctiſſimū oſtendit

Rigaldus Remēſis archiepus ipius ēt ordis profeſſus ⁊ moderator p hec ipa tempora in ſacris litteris mlta luculēter edidit. p q̄bus maxiaꝫ apȯ oēs ꝯſecutus ē laudē.

Jcolaus ei⁹ nois tertius papa natione. Ro. ex illuſtri vrſinoꝝ familia natus: gaietan⁹ āteа vocat⁹ p⁹ Joānē pōtificē tādem nō ſine magna patrū ꝯtētione pon. creatus ſedit papa. 197.

6476. 1277 ānis. 3. ⁊ men. 8. magni certe ai ⁊ cōſilȷ̄ vir ſꝫ et morū ⁊ vite ſāctitate integer ac amator ⁊ cultor viroꝝ doctoꝝ: q̄ppe q̄ ī partiēdis dignitatibus et honoribus oībus cōis fuit: Cuius prudentiam factum eſt: vt flaminia tota cū. Bononia ⁊ Rauene exharcatus q̄ ipatoribus iā diu ſuberāt ī ecclīe poteſtate redacte ſint: Sed et Senatoriū mun⁹ qȯ pricipib⁹ ⁊ regib⁹ ecclīa demādare ꝯſueuerat ipe ſolus obiuit: Edificȷ̄s āt ꝯplurimis Romā ipe exornauit ⁊ īnī cetera apȯ ſāctū petrū edes pcomodas et leporariū qȯ viridariū vocāt muris altiſſimiſ cīxit ī q̄ ⁊ ſepius venationi ſe occupabat. Baſilicas v̇o petri ⁊ pauli vetuſtate collabētes reſtituit: ⁊ q̄ſdā edes ī laterano iā diu īchoatas pfecit: ferūt eū religionis obſuātiſſimū fuiſſe et diuina ſacrificia religioſiſſime et cū lachrimis: vt bonū decet pontificē: pſepe ſacrificaſſe Multaq̄ꝫ ad cleri ppliq̄ꝫ xp̄iani ptinētia ipſe ꝯſtituit. Nō caruit tn̄ ī tātis laudibus reprehenſione: q̄a ſuos (vt fit) nimiū amauit: quia Bartholdū nepotē ſuū Romādiole comitē ꝯſtituit: ⁊ aliū nepotē latinū Cardinalē ī Ethruriā legatū miſit: q̄ vbiq̄ꝫ gibelliniſ reſtitutiſ florētie ⁊ alibi p libito ecclīe magr̄atus Impoſuit: propoſuerat eni hic pon. duos reges ex domo vrſina vnum in ethruria ⁊ alterum in lombardia creare: Sed dum hec perficere excoigtaſſet in Surino oppido exiſtens appoplexi correptus tertio pontificatus ſui anno interȷ̄t: Cuius corpus Romam delatum in petri baſilica ſepelitur: Et poſt vacauit ſedes mēſibus. v.

Raymūdus ex Turriana nobili mediolanēſium familia natus comēſis epiſcopus ⁊ Aquilienſis patriarcha hoc anno nō modica factionis ſue apud Modoetiā oppidum factione

1279 ſumpta ꝯ vicecomites in mediolanenſi agro hoſtili exercitu proſilȷ̄t vbi omnia cedib⁹ rapiniſq̄ꝫ ac incendȷ̄s inuoluit: Quibus malis permoti Mediolanēſes Duouarenſium ⁊ pa

lauicinorum familiarum auxilio freti e mediolano tumultuarie eruperunt et ipsū Raymū
dum epm cum oī exercitu suo apud Gorgonzollam et vaprū ꝯuenerūt vbi diu et acriter
cuꝫ magna vtriusq exercitus occidione pugnantes Raymundi exercitum tribus eorū mili
bus interfectis penitus lacerauerunt. In quo carponem turrianum virum clarissimum ob
truncauerunt.

Joannes dandulo patritius venetus. q̄nquagesimus venetoꝝ dux hoc anno p̄decessore suo
sponte se abdicato: eisdē surrogat⁹ ducauit ānis. 9. ⁊ men. 7. die ex Senatus decreto grauis 1281
simū bellū ꝯ Genuēses reasumpsit. atq aduersus Anconitanos pugnauit. eo ꝙ mercimōia
in Sclauoniā ꝯ eoꝝ cōuetiones vexerant. verum cum ēt vrbem oppugnare statuisset ab
eisdem anconitanis cladem nō modicam acceperunt Tandem vero cōminante eo Nicho
lao pontifice maximo ab vrbis oppugnatione destiterūt. et vltro citroq m̄ltis illatis accep
tisq incomodis ipso pontifice procurante: equis ꝯditionibus inter vtrosq pax composita
est: Postmodum ab īpatore obtinuit vt veneti ducatos signare possēt. ꝙ hucusq facere ne
quiuerant: tādē mortuus apō f̄res p̄dicatores sepelitur.

Sicilia Insula. hoc anno a Carolo predicto petro Arragonēsi defecit: vbi Apullie p̄iceps
Caroli ipsius filius nauali prelio ab Aragonū filio cum multis captus in apulliaꝫ ducitur
⁊ carceri mancipatur: hec enim Insula (vt iam dictum est) olim italie ꝯiuncta erat sed ter-
remotu agente ea pars vndis intermediis sic reci̇e fluctuantibus ab Italia diuisa fuit: Et
ppea virgilius in 3. Enei. dixit. Hec loca iam quondam vasta conuulsa ruina tantum eniꝫ
longiqua valet mutare vetustas Dissiluisse ferunt cum protinus vtraq tellus vna foret
⁊c̄ que sequūtur.

Hanibalū familia inter. Ro. familias clarissima et sine cōtētione p̄maria: hoc eodem anno
sede Romana (ex Nicholai morte) vacante ipius fautoribus adiuuātibus vrsinos vrbis do
minium occupantes ab vrbe pepulere: Dū eni Cardinales in conclaui essent: Quidā Ricar
dus ex ipius hanibalū preerat cōclaui: Qui vt erat aīo p̄stans vrsum nicholai pape nepo
tem viterbiensi pretura deiecit ꝙ huius familie acerrimus ēēt hostis: Quod audientes duo
Cardinales ex vrsinoꝝ familia impedire ceperūt ne fieret electio nisi vrsus ipretura restit
ueretur: Quāobrē viterbienses Ricardum secuti cōclaue tumultuarie ingrediuntur. ⁊ Car
dinales quosdā capientes in vinculis ꝯiecerūt Quod vbi rome scitum ē. eadem etiam hani
balum factio vrsinos omnes ab vrbe pellit: Quapropter seditiones multe plurimeq cedes
et incendia multa subsecuta sunt: Sed non multo post vrsini preualētes hanibales eiecere

papa. 198 Artinus quartus papa natione Turonēsis Simon antea vocatus tādē post longaꝫ
cōtentionē nicholao pontifici hoc āno viterbij suffectus sedit annis. 4. ⁊ men vno. 1283 6484
vir optimus ⁊ sanctitate p̄cipuus: qui pontificatu inito stati in die resurectiōis dn̄i sex car-
dinales creauit ⁊ carolū Sicilie regem ad se uenientem e Senatoria dignitate deiectum in
p̄stinū statū restituit. eiusq instantia paleologū iperatorē pacta lugdunēsis ꝯcilij nō seruatē
et petrum Aragonēsē ꝯ ius fasq Siciliā occupātē anathemate notauit ⁊ eius regnum in
p̄dam (illud occupare volentibus) concessit: Bellū ēt in flaminia ꝯ foroliuianos ab ecclesia
deficientes gessit: quos ēt breui adiuuāte Guidone mōtisferretri in fide recepit. Demum
m̄ltis vexatus curis. perusium profectus ibidem moritur: ⁊ in maiori ecclia ibidē sepelitur
vbi ⁊ m̄ltis claruit miraculis.

Puerulus villosus ⁊ vrsoꝝ more vngulis armatus. his tēporibus ex ipius Martini ꝯsubri
na nascitur: Quā ob cāꝫ Martinus rubore p̄fusus oēs vrsorum imagines e domibus suis
abradi fecit.

Piscem marinū leonis effigieꝫ habēteꝫ. hoc ipo āno apud Cētū cellas mēse februario captū
fuisse tradunt quē e mari extrahentes vlulatū et hoīs plāctū dedisse ferūt ⁊ ad pontificē i
vrbe veteri prelatū vniuersos in stuporē sui ꝯuertit.

Turrim celsissimā quā torratium vniuersi vocant: hoc anno in Cremona guelphoꝝ factio
cū maxie ea in vrbe p̄ualētes vna cū celeberrimo tēplo i medio vrbis foro adiuuātib⁹ aliis 1284

huiuſmōi factionis ciuitatib⁹ edificare ceperūt. quā q̄dē cū maximo gaudio ꝛ ardore atq; im
penſa itra duoꝝ annoꝝ ſpacio īdicibili prope īpenſa pfecerūt: Uerū eodē anno q̄ Turris p
fecta fuit Rhodolpho Ceſare ī Ciſalpinā veniēte gibellina pars īpatore fauēte erecta guel
phos ex vrbe eiecit ꝛ p̄ncipatū atq; Torratiū ſupbiſſimū guelphis abſtulit ipo tūc volubi
li ludo hoīes ludere gaudebant.
Carolus ſecūdus Caroli ſicilie regis filius hoc āno pr̄e defūcto adoleſcētulus pr̄i in regnuz
ſuccedēs regnauit ānis. 25. hic galloꝝ ſuoꝝ exercitu fretus ꝯ petrū Aragonēſē mouit ꝛ p⁹
multoꝝ vtriuſq; partis cedes petrū ipz⁹ Carolus vulnerās haud mlto p⁹ iterījt: Et deiceps
ob aduerſario liber reliquū tēpus ī pace cōſūpſit. q̄nto deīn regni ſui āno cū ēt vngarie rex
ſine virili plē defeciſſet ex vxoria hereditate ēt illō regnū accepit. ꝛ Carolo p̄mogenito ſuo
cōceſſit: Tādēq; cū quadraginta etatis ānos cōpleſſet moriēs quatuordeci ex Maria vxo
re vngarie regis filia reliq̄t filios nouē. ſ. mares ꝛ q̄nq; femellas. quoꝝ notiores fuere caro
lus cognomēto Martellus vngarie regni titulo inſignitus: ludouicus q̄ ordinē minoꝝ idu
it ꝛ poſtea ī ſāctorum numero agregat⁹ fuit. ꝛ terti⁹ robert⁹ q̄ illi ꝛ pr̄i īregnū ſucceſſor fuit.
Philippus Frācoꝝ rex cognomēto pulcher philippi regis filius hoc āno ipo pr̄e defuncto
1285 frācis regnare cepit ꝛ regnauit ānis. 29. hic ꝯ edouardū āgloꝝ regē grauiſſimū gerēs bellū
mlta īcomoda et inumeras accepit clades: atq; Bonifaciū octauū pōtificē maxiuz pp ipiuſ
Arrogātiā apō Anagniā vrbē p Sarā collūmēſē capi ꝛ īcarcerē trudi fecit: ideq; cū tēplari
os milites oīno extiguere ſtatuiſſ; p̄ generalē eo magr̄uz cū mltis exuri fecit ac mltos alioſ
crudelit̄ īterficiēs reliq̄ oēs timore pterriti e r̄gno fugierūt: iudeos ēt (direptis eoꝝ bonis) ob
auaritiā ſuā ꝛ quedā eoꝝ maleficia e regno ſuo cū ſi gulis veſtimētis expulit.
Fulgineū ūbrie ciuitas oliz a tudertinis edificata ꝛ poſtea a lōgobardis fūdit⁹ euerſa hoc āno
cū diu iā fuiſſ; īſtaurata: a peruſiniſ īuadit ꝛ p⁹ durā et longā obſidionē vi et armis occu
patur: ꝛ ī direptionē oīn o militibus dat. qua ſpoliata e⁹ muros aliq̄ ex parte deſtruxerunt
Quāobrē pon. romanus peruſinos ſacris interdixit: Qui tādez vt veniā accipere mererēt
maxiaz pecuniaz pſoluere: ꝛ muros deſtructos reſarciuere. Ordis Seruoꝝ Initium.
Philippus vir religioſiſſimus natione Ethruſcus ordis Seruorū virginis marie p̄mus q̄i
1285 īſtitutor et auctor: hoc ipo āno octauo kal̄as Septēbris miraculis clarus nō lōge a florētia
vrbe q̄euit ī pace: Optim⁹ ſane vir et mlta cōmēdatione dignus: q̄ ex pr̄e iacobo florētino
mr̄eq; Albāda nat⁹ ꝛ ap̄me diſciplinis ſufficiēter edoct⁹ ex medico ſatis egregio p̄ eremiticā
vitā ſuſcepit: ideq; diuino oraculo monit⁹ hāc Seruoꝝ virginis marie religionē ſub diui
ꝑ̄ius pr̄is auguſtini Regula excitauit: atq; ipaz verbo et exēplo aliq̄b⁹ additis ꝯſtitutiōib⁹
ī formā redegit: Quā q̄dē religionē ꝛ ordiez a mltis īprobatū ꝛ conturbatū. Benedict⁹ po-
ſtea vndecim⁹ ꝛ bonifaci⁹ atq; vrban⁹ ſext⁹ necnō et alij cōplurimi ſūmi pōtifices approbā
tes mltis p̄uilegijs ꝛ exēptionib⁹ munierūt ꝛ īter mēdicātes connumerauerūt. Qui quidez
Ordo nūc ꝛ viris doctiſſimis et ī declamatiōib⁹ clariſſimis ac locorū mltitudie mlto hēt ī
precio. Uiri diſciplinis excellentes
Thadeus natione florētinus medicus celeberrim⁹: his tēporib⁹ apō Bononiā legēdo claruſ
exiſtēs velut alt̄ hyppocrates ab oīb⁹ habit⁹ ē: Qui cū doctiſſimus. haberet oia hypochratiſ
et alioꝝ īmedicina p̄ncipū obſcura egregie detexuit et p̄ceteriſ explanauit: ꝛ q̄ nūc ad man⁹
habēt. hec ſūt Expoſitio Afforiſmoꝝ hyppocratis ꝛ pronoſticoꝝ eiuſdez: Dualſq; expōſitio
nes diuerſis tēporib⁹ accomodatas ſup librū Galieni: q̄ dicit Microtegni. hoc ē minor ars:
itē librū de ſuāda ſanitate: ꝛ ad varias valitudies cōſilia mlta; itē ī libro Accutorū hyppo
cratis expoſitionē edidit ac ēt ī Iſagogis iohanitij ꝛ aliqua alia: Quib⁹ editis demū octoge
narius Bononie obijt: Qui ob celebrē e⁹ famā innumeras cōgregauit diuitias: cū. n. a p̄n
cipib⁹ italie cōuocaret. q̄nquagīta aureos p diurna mercede hēre volebat: Ab honorio q̄o
ſūmo pontifice aliquādo vocat⁹ nō. p̄us accedere voluit quā cētū aurei illi in diem ſtatue
rentur: vnde liberatus ex grauiſſia infirmitate pon. x. milia illi aureos condonauit.
Guido de Baypho Archidiacon⁹ Bononiēſis vir vtriuſq; Iuris eruditiſſimus atq; ſupre

mus ⁊ ip̄e p̄ hoc tēpus multa copioſe ornateq̄ȝ in pontificio iure cōpoſuit ſȝ eius opus po‑
tiſſimū laudatur qḋ i Decretoꝝ libro comētatus ē: qḋ q̄dē Roſariū appellauit: id eni opus
ip̄o teſtāte: i ianuario menſe āni. 1300 cōpleuit: ſextū ēt Decretaliū poſtea explanauit.
Garſias hiſpanus et ip̄e luculētiſſim⁹ legū explanator tēpeſtate hac viguit: ⁊ ſup decretalib⁹
opus egregiū cōpoſuit.
Egidius romanus ordis eremitaꝝ generalis p̄or ⁊ Bituricenſis archiep̄us ac p̄mas aq̄tanie
declarat⁹ his tp̄ribus ob ingenij magnitudinē theologoꝝ p̄nceps appellat⁹ ē: q̄ q̄dē conijci
pōt ſi a curioſo lectore ei⁹ volumia p̄ſpiciāt: hic nāq̄ȝ ex illuſtri colūnēſiū romanoꝝ familia
natus cū longo tp̄e ordinē ſuū: omnēq̄ȝ Eccl̄iaȝ doctrina ⁊ moribus illuſtraſſet plurimoq̄ȝ
labore p̄ceptoris ſui thome aquinatis opa apud pariſios defenſaſſȝ tādeȝ miraculis clarus
beato fine q̄euit: Quo ſanctitatis merito: Beatus doctor appellatus eſt: qui hec q̄ ſubiecta
ſūt edidit librorū volumina: vȝ.

De corpe xp̄i tractū vnū q̄ icipit q̄a iter cetera
De menſura angeloruȝ trac. i. Qō de menſura.
De cognitione angeloꝝ . trac. i. Qō vtꝝ āgelus
De gradibus formarū trac. i. q̄ſitū ē de deo.
De eſſe ⁊ eſſentia trac. i. Queſiſti vtrū
De generatiōe ⁊ corruptiōe trac. i. Alia vt teſtatur phs
De formatione corpis hūani trac. i. In quo ponūtur
De peccato originali trac. i. Ego ſū puluis
De p̄deſtiatiōe et p̄ſcia ⁊ iferno trac. i. Nobili militi
De ratione mortuoꝝ trac. i. Qō eſt.
Theoricā de ēē et ēēntia trac. i. Omne ēē vel ē.
De diſtictiōe articu. fidei trac. i. Queſiuiſtis
De fide catholica expō trac. i. firmit̄ credim⁹
De canōe miſſe expō trac. i. Cui Marte
De regimine p̄ncipum trac. i. Ex regia ⁊
De renūciatōe pape trac. i. Nō. n. placebit
Sup p̄mū Sñiaꝝ trac. i. Cādor ē eni
Sup ſcdm ſententiaꝝ trac. i. Qm̄ ea.
Sup tertiū ſentētiaꝝ trac. i. Exiui a p̄re.

Cōpediū theologie. .li. 6. veritatis theo
Sup. 4. Sñiaꝝ lectura trac. i. cupientes
Quolibeta multa icipiūt Qōnes p̄pōite
Correctoriū corruptorij bti tho. Qr̄ detraxi
Sup. 3. li. de anima trac. i. Ex Romanorum.
Sup. 8. phiſicoꝝ trac. i. nāli ſcia
Sup. li. Elencoruȝ. trac. i. ex illuſtri.
Sup oēs Ariſtotelis. li. trac. i. phus in ſcdo.
Sup. li. Rhetoricoꝝ trac. i. edidit q̄ȝ
Exameron. li. 2. De intellectu poſſibili De laudibus.
diuine ſapie. De diuina ſapia i brōſ
De caractere: De bona fortuna: de ſubiecto
theologie: De eccl̄iaſtica potāte. li. 3. ſup cā
tica cā. Sup Ep̄laȝ ad. Ro. ſup p̄ma ad cor
rinth. Sup id ōne q̄ in mūdo ē: Sermones
preterea multos putiles p̄ totū anni circu‑
lum et alia multa que videre non meruit.

Piſanoꝝ ſtrages.

Piſani viri potentiſſimi: hoc āno mēſe Julio coactis vndiq̄ȝ copijs aduerſus genuēſes bellū
ſuſcipiūt: ⁊ ingēti iſtructa claſſe i genuēſiū fines errūpunt ⁊ magnā orientis partem depopu
lātes nulli loco aut ſacro aut p̄uato pepercerūt: Cūq̄ȝ ēt in coꝝ portū p̄ueniſſēt et ibidem
p̄ aliquot dies obuerſati fuiſſent. ⁊ miſſilia argentea genuēſibus imiſiſſent eos ad pugnam
elicere conabantur: Genuenſes vero qui iam diu claſſem ſuam importum retraxerant pu
gnaȝ cū piſanis detractauere dicentes eos in portus ſuos cū pace regredi q̄r i p̄ximo augu
ſto menſe ad eos pugnandi grās ſe libēter cōferēt: Genuēſis itaq̄ȝ: vt ioānes villanus florē
tinus hiſtoricus refert: ſequēti Auguſto vt promiſerant cū trigita ⁊ cētū triremibus atq̄ȝ
alijs minoribus lignis p̄ſtantiſſimo aīo piſas p̄uenerūt: ⁊ apud melorā iſulā piſano portui
vicinā cōgreſſū cum piſanis fecerunt et maxima hinc inde cedes facta vbi etiam vulnerati
multiq̄ȝ vndis obruti Genuēſibus poſtremo piſani victoriam dedere: ⁊ ſuperiores incredi
bili glīa effecti cū quadragintanoueȝ triremibus diſceſſere: ⁊ cū i co ꝯflictu ſexdecim milia
piſanoꝝ deſiderata fuiſſent maximus piſanis meror ⁊ luct⁹ excitatus eſt. eo q̄r nulla dom⁹
in vrbe et extra ſine funere relicta fuiſſet: Que reſ adeo piſanoꝝ vires eneruauit vt deincepſ
p̄ſtinū glīe nomē nūq̄ recuperare potuerit: ⁊ hec qui iuſto dei iudicio ꝯ piſanos actum ē
Quia eo loci vbi piſani ip̄i tranſalpinos p̄latos ſup̄ioribus annis federici ſi Juſſu marinis
fluctibus obruerāt ibidē tāta clade affecti ſūt.

6485 1286 Onorius q̄rtus papa natione. Ro. ex Sabellorꝫ nobili domo natus iacobus antea
vocatꝰ. Martino pōtifici hoc āno suffectꝰ: sedit ānis .2. ꝛ men vno: Pon. certe oī vita papa.199.
ꝓbatꝰ ꝛ xpiane religionis amantissimꝰ magniqꝫ consilij et prudētie vir: cuius tanta fuit pru
dentia vt solus prope plura videret ꝙ oēs simul qui ī vrbe aderant: Hic egregias domos ī
Auentino monte vbi habitabat extruxit et multos ad id faciendū inuitauit: Inde petrū
aragonēsē regē q̄ Sicilie regnū occupauerat anathemate notauit. et martini ꝓdecessoris
sui īterdicta ꝯ ipsū petrū cōfirmauit: nec nō et in Guidone feltranū flaminiā oēꝫ ꝯtra Ius
vexātē bellū mouit quē breui superatū prouītiaꝫ ipaꝫ ecclie restituit: hic carmelitarū ordiēꝫ
ī lateranēsi cōcilio nō satis ꝓbatū et a multis īpugnatū ꝯfirmauit ꝛ mltis ꝓuilegijs ꝯmuni
uit. qbꝰ gestis nō diu supuixit sꝫ 2o pōtificatꝰ sui āno moriēs ex scā Sabina auētini mōtꝫ ad
basilicā bti petri delatꝰ sepulchro marmoreo magna pōpa sepelit: ꝛ tūc vacauit sedes mē. x.
Lucēses his tpribꝰ. cū duodeci milibꝰ numū auri Rhodolpho cesari ꝓsoluissēt. se ab īpatorū
1287 ditione liberos fecerūt: Nā Rhodolphus ipe cū cōpande pecunie admoꝫ studiosus eēt cā
cellariū suū ex gēte flisca: liberatis genuēsibꝰ et Sanonēsibus: in Ethruriā misit q̄ pplos oēs
ꝛ eos potissimū q̄ se pecunia redimerēt liberos faceret: q̄ audiētes lucēses libertatis cupidi
ipaꝫ pecuniā ꝓmi libētissime erogarūt.
Florentini silr sex milia numū auri ꝓsoluētes ꝛ ipi ī oīmodā libertatē sese reddiderūt q̄ libe
ri oīno facti: stati magr̄atū quē ꝓores artiū vocant: adito vexillifero: iusticie creauere ꝛ eos
publicis edibus īclusere nec aliud q̄dq̄ ꝙde re pu. cogitare aut tractare iussi sūt: ꝛ hoc q̄dē
magr̄atus ad nr̄aꝫ vsqꝫ etatē in florētia ꝑdurat.
Icholaus quartꝰ papa natione picenus e ciuitate asculana: hieronymus ātea vocatꝰ
6487 1288 ordis minorꝫ ꝓfessus. pꝰ honoriū pon. hoc āno surrogatus sedit ānis. 4. ꝛ men. vno papa.200.
vir q̄dē litterarū diuinaꝝ hūanaꝝ qꝫ egregie doctꝰ: q̄ super q̄tuor sniaꝝ libris mlta edidit
sꝫ ꝛ ī veteri ac nouo testamēto tractatus ꝯposuit ꝛ pter doctrinā mlte bonitatis ꝛ ītegritatis
pon. fuit oēs. s. pariter amādo q̄ n̄ plura affinibꝰ aut cognatis se debere aut conferre ꝙ alijs
bonis arbitrabat: Et ppea ex oī fere religiōe cardinales creauit: et vrbē. Ro. pulcherimis
edificijs exornauit: Sꝫ ꝓserti apd scāꝫ mariā maiorē vbi ipe habitauit ipsiꝰ basilicā vna cū
iacobo colūna cardinali restituit ac ēt āteriorē ꝛ posteriorē lateranēsis basilice īstaurat: hic
mltos milites ī Asiā ad tuēdā ptolomaidā ꝓpo ere trāsmisit aliosqꝫ plurimos cruce signa
tos mittere curauit: deniqꝫ cū vrbeꝫ. Ro. ciuilibus dissidijs agitari cerneret ꝛ īcendia cedes
qꝫ plurimas pferre cerneret: tedio aī ꝙ male sibi oīa cedere videret qꝫ plusꝙ pontificem
decebat in vnā ptē declinauerat mortē rome obijt ꝛ apud sāctā mariā maiorē sepultꝰ fuit
q̄mortuo cardinales vt liberius electioneꝫ facerēt perusiā migrarūt Nec duobus annis tri
busqꝫ men. ī electione ꝯcordare potuerūt.
Mattheus et ioānes vicecomites Thebaldi viri honestissimi filij: hoc anno Othone archi
ēpo patruo vita fūcto mediolanēsis vrbis rostra atqꝫ habenos receperūt: qꝝ ipium n̄ ad
mōꝫ fuit durū: pp ꝙ dilatatū fuit ī lōgū: nā mattheus q̄ maior erat dictator Ioannes vo
vrbis ꝓtura vsus ē: Sꝫ tertio āno decurso cū Ioānes ex pleuresi sine prole defecissꝫ mat
theo ītegrū regnū reliq̄t et mlta strenue gessit.
Petrus gradenigo eiꝰ nois vndecimus. 51. venetorꝫ dux hoc āno ioāni dādulo duci suffectus
ducauit annis. xxij. ꝛ men. 4. vir q̄dē prouidus et mltaꝝ rerꝫ expertus cuiꝰ tempore ciuitas
1290 ipa veneta tumultū sensit q̄ Baiamons q̄dam tpulus reꝝ nouarū cupidus vna cū q̄rinis
et basilijs regnum affectans maxiūꝫ tumultū in vrbe excitauit: Sꝫ eius ꝓuidētia cito vrbi
quies redita est: in quibus pro demētia ꝛ demeritis publico Senatꝰ ꝯsilio animaduersum
est: indeqꝫ aīo elatus ꝯ genuēses in gretiā exarsit vt perā eorꝫ vrbeꝫ. sine ꝓsidio relictā p du
ces suos inuaserit et direptis ciuiū bonis vna cū mltis nauibꝰ igne apposito exussērit atqꝫ
id idē ī fegia oppido egit: Quod audiētes genueses stati cū ducētis triremibꝰ: vt iacobus
theologus scribit: ī Adriaticū mare venerūt et classē venetā īgenti furore interceperūt ac
prorsus laceratā ꝛ demersā cū septuagita eorꝫ maxis manibus captis ī triūphū mōꝫ genuaꝫ

rediere͂t:quaõbꝛẽ veneti maxiuz icomõz ſuſceperũt:ideq́ʒ ferrariã vrbẽ:eſtẽſib⁹ iter ſe diſſi
dẽtib⁹:p̄re.ſ.ꝛ filio obſedit ꝛ occupauit:pp ꝙ a clemẽte põtifice cũ vrbẽ dimittere recuſaret
ĩterdicti pena vna cũ toto Senatu et vrbe veneta mulctatus ẽ:atq́ʒ venetos oẽs q̃ i gallia ꝛ
anglia iuẽti fuiſſẽt idẽ pon. ꝑ ſuis bꝛ̄i iuſſit:quaõbꝛẽ res ueneta igentia dãna perpeſſa eſt:
verũtamẽ tãdeʒ vrbeʒ per cruce ſignatos ac ẽt floꝛẽtinoꝝ auxilio cũ mlˀta ſuoꝝ occidione ꝛ
dedecoꝛe reddere cõpulſus fuit: Hic iñ cetera cõſiliũ decẽ virale ꝯ tumltũ Baiamõtis ꝛ ei⁹
ſequatiũ i vrbe inchoauit:Deniq́ʒ p⁹ mltas fluctuationes ꝛ ꝑturbationes vita fũctus apõ
ſãctũ cypꝛianũ in mauriano ſepelitur.

Tripolis ãt iſignis Aſie ciuitas.hoc ãno a Melechaſach Soldano ipatoꝛe:pp xp̄ianoꝝ diſ
coꝛdias capit ꝛ cũ igeti xp̄ianoꝝ cede igni ferroq́ʒ vaſtat q̃ dſſolata ꝛ euerſa parẽ calamita
teʒ i Sydone ꝛ Baruto ciuitatib⁹ exercuit.

Ugolinũ piſanũ comitẽ factionis gibelline ea i vrbe ꝑncipẽ.hoc ãno Guelphi piſani auxi
lio Archiepi q̃ cũ eo vetuſtiſſimas gerebat inimicicias cũ oĩ domo ꝛ familia ſua ceperunt
ꝛ cauſa idicta cũ ingenti furoꝛe i q̃dã turri icluſerũt.vbi liberos ꝛ nepotes ac oẽʒ ſuaʒ fami
liã ꝛ demũ ip̄ʒ media cõſumere pmiſerũt:ꝑpter ꝙ turris illa ab illo ꝛ deiceps vſq́ʒ i pñteʒ
diẽ famelica turris appellata ẽ.Quaõbꝛẽ oẽs ethrurie gibellini comoti in guelphos vbiq́ʒ
exarſere ꝛ i aretinos ꝯ arma mouere exulib⁹ ip̄ius id obnixe expetẽtib⁹:Gulielm⁹ ãt petra
mala ep̄us eo tẽpoꝛe Aretio dñabatur cui ferrentanus comes ꝛ floꝛẽtini exules auxilio ad
ũenerant Carolus ãt rex põtificẽ acceſſurus Floꝛẽtiã vẽit cũ duabus equitũ cohoꝛtib⁹queʒ
floꝛẽtini ꝯtra petramalã ep̄ʒ irritauerunt aditis copijs multis quibus ep̄m ſupare optime
poſſẽ:venitq́ʒ rex in agrũ Tiphernatẽ hoc eſt ciuitatis caſtelli cũ copijs floꝛentinoꝝ gibelli
nis aſſociatus. Et Gulielm⁹ep̄s cũ noningẽtis equitib⁹ ꝛ octo milibus pedib⁹ occurit:ibidẽ
q́ʒ collatis ſignis acerrimuʒ ꝑliũ comiſerũt:vbi ꝑ iterfectis ep̄o aretino ꝛ comite feltrano
magna cedes in guelphis floꝛẽtinis fieri cepta ẽ:Sʒ paulopoſt mutata foꝛtuna i caſſẽtinati
agro ex gibellinis ad tria milia iterfecta ꝛ duo milia capta fuerũt:hoc maximũ malũ:ex
ĩconſiderato ꝑncipio veniſſe maniſeſtum eſt.

Uiri diſciplinis excellentes.

Ugolinus vrbeuetanus oꝛdis eremitaꝝ diui auguſtini luculẽtiſſimus theologus et doctoꝛ ꝑ
arriminẽſis ep̄us ꝛ poſtea cõſtãtinopolitanus patriarcha:ꝑ hoc tẽpuſ pariſijs ꝑmã cathedrã
tenens maxio i ꝑcio habitus ẽ.Qui vna cũ litteris moꝛibus etia oꝛnatiſſimus eſſet et ipſe
eccl̄iaʒ dei tũ docẽdo legẽdo ꝛ ſcribendo mirũ imodũ adiuuit:Scripſit ãt hic ꝑmo De diſ
ferẽtia ydiomatũ.li.i.ꝛ ſuper quatuoꝛ Sentẽtiaꝝ libꝛos laudabilia ꝯpoſuit comẽtaria:Sʒ
et quolibeta plurima oiuʒ iudicio digniſſima diſputauit.

Arlotus ethruſcus ex pꝛato oppido natus oꝛdis minoꝝ generalis miniſter ꝛ doctoꝛ tẽpeſta
te.hac dialeticos ſui tp̄is ſupauit ẽt paucis in ph̄ia cedens magnus theologus habitus ẽ
Qui pꝛeter reliqua que vtiliter ſcripſit concoꝛdantias noui et veteris teſtamenti vtiliſſime
compoſuit.

Joãnes de parma eiuſdẽ oꝛdis ꝑfeſſus et ſacre theologie magr̄ ꝑ hoc idẽ tẽpus doctrina et
moꝛũ ac vite ſãctitate oꝛnatiſſimus fuit:Qui ꝑter miracula plurima aſe edita ẽt ſup ſẽten
tias ac ſup Biblyã multa cõſcripſit:atq́ʒ alia cõfecit opuſcula.ſ. Regẽ xp̄m crucifixum et de
bñfitijs dei tractatũ edidit.

Alexãder de Alexãdria poſtea generalis ip̄ʼoꝛdis miniſter:et ip̄e ꝑ hoc ip̄ʒ tẽp⁹ ſup Sẽtẽ
tias poſtillas mẽoꝛatu digniſſima edidit. Et cũ ẽẽt excellẽtiſſimi ingenij vir i methaphiſicã
ꝛ i libꝛũ de aĩa Ariſtotelis.ac ẽt i totã ferme ph̄iaʒ conſcripſit.

Mattheũ de Aquaſparta poꝛtuẽſẽ poſtea cardinalẽ ep̄ʒ eiuſdẽ oꝛdis oli generalẽ miniſtruʒ
magni nobiliſq́ʒ igenij virũ ꝑ hec tẽpoꝛa fuiſſe ꝛ mlˀta i ſacris litteris et Sẽtẽtijs petri lum
bardi comẽtatũ fuiſſe ſcribũt:extãt ꝛ ei⁹ ſmones mlˀti eloquẽtia ꝛ doctrina pleni

Ugo ãt Bolion⁹ ꝑdicatoꝝ oꝛdis iſignis doctoꝛ ꝛ cardinalis ꝑſbiter h̄ ip̄a tp̄a tũ vite ſancti
monia tũq́ʒ voluminis aſe edit̄ plurimũ illuſtrauit.

Joannes Balbus natione Genuen ſis ordinis predicatorum profeſſor vir bonarum artiuꝫ ⁊ ſtudijs adornatus per hoc tempus plurima vocabula: ⁊ ferme oīa accurate diligenterqꝫ in vnum volumen collegit quod quidem opus catholiconem. i. vniuerſalem noīauit: Aliō preterea opuſculum in Dyalogi modum de queſtionibus aīe ad ſpiritū edidit: Scripſerat qꝫ ⁊ ante religionis ingreſſum: De ratione paſce quo completo iam grandeuus ad religionem tranſiens: facultates ſuas ſatis amplas pauperibus errogauit.

Jacobus aute eiuſdē ordinis theologus ⁊ declamator egregius ⁊ a Nicholao quarto genuenſis archiepūs deſignatus ex oppido viraginis Agri genuēſis ortus quod quidā oli virginis vicū dicere cōſueuerant: hoc tempore ⁊ moribus ⁊ doctrīa ac dignitate magno in precio fuit: atqꝫ Genuenſem ſuā ecclīam verbo ⁊ opere plurimū Juuit. Qui p̄ter ecclīe regiēꝫ ⁊ ante ep̄atum ⁊ ipſo ep̄atu multos Comētariolos ſucco plenos compoſuit. Et multas ſāctoꝝ vitas diffuſas atqꝫ diſperſas in vnū volumē colegit. Cuius pricipiū eſt aduentus dn̄i edidit ⁊ de ſanctis ſermones declamatorios predicatoribus vtiles quoꝝ p̄ncipiū ē: veſtigia eius ſecutus ē ſpes meus. Jn euāgelijs ēt per āni circulū alios edidit ſermones. atqꝫ librum de beata virgine Maria. Martialis titulo prenotatum qui incipit Abſtinentia multiplex: Deniqꝫ cū hiſtorias egregie caleret Chronicā de origine ⁊ geſtis ciuitatis ſue cōpoſuit: hūc aūt illū exiſtimo porchetū eē genuēſem ep̄ꝫ. de quo Blōdus foroliuiēſis in hiſtorijs ſuis dixit: ꝙ cū ante pedes Bonifacij octaui in die Cinerum ſe poſuiſſet ꝓ cineribus ex more ſuſcipiendis. vbi cum ex more dici a ſacerdote conſuetum eſt. Memēto hō quia Cinis es ⁊ in cinerem reuerteris. Bonifacius pontifex vidēs hoīem mutatis quibuſdā verbis dixit. Memento qꝛ gibellinus es ⁊ gibellinis tuis in nihilum reuerteris: ⁊ ſic cineres in oculos eius iniecit: non in caput vt mos ē atqꝫ ita ipſū Archiepiſcopatu ꝑuauit lꝫ poſtea illū reſtituerit

6491 1292 Daulphus Anaxone Comarch⁹. 18. germanoꝝ ipator: hoc āno oiuꝫ ſuffragijs Ceſar creat⁹ ⁊ fact⁹ ipauit ānis. 6. vir certe iſignis ſꝫ paꝝ milite ⁊ pecunijs potēs q̄ ipio ſuſcepto quāuis a pōtifice nō coronatus fuiſſet: cū ipij iura repetere tēptaſſet ab Alberto Rhodolphi filio in Spirnenſi agro pp militū paucitatē vt poti⁹ oppſſus quā ſupatus occiditur Adaulph'

Andronicus grecus Michaelis paleologi imperatoris filius hoc āno patre defūcto in grecorum imperiū ſuccedens ipauit ānis. 15. Hic cū vidiſſet patrē excōicatū a callogeris ſacerdotibus ⁊ monachis ſepultura ecclīaſtica ꝑuatum eo ꝙ occidentali ecclēſie fidem in lugdunēſi ꝯcilio ꝓmiſſā ſeruare noluiſſet ea contumelia motus libēt eidem ſe cōiunxiſſet ſi a p̄ncipio a pontifice romano auxiliū habere potuiſſet quod poſtea ſemper facere recuſauit: huic aūt imperatori Gulielmus italicus Montiſſerrati marchio primogenitam ſuam dedit vxorē: ex qua Theodoꝝ viꝝ preſtantiſſimū poſtea ſuſcepit filium. qui in montiſſerrati regno poſt Joannem auunculum ſuū ſiue filijs decedentem ſucceſſit.

6495 1294 Eleſtinus quītus papa. p̄ria Exerinēſis petrus Moroneus antea uocatus ꝓfeſſione anachorita hoc āno tandē abſens in peruſina vrbe quaſi per indignatōem pontifex p' papa. 201
Nicholaū creatus ſedit mēſibus. v. ⁊ die vno: lr̄aꝝ quidem ignarus ſed ſanctitatis eximie inſignituſqꝫ res quā maxie oībus admirāda fuit. hic cū Caroli regis ⁊ latini cardialis ꝓcuratōe pōtifex creatus fuiſſet ſtati Aquilā de mēte Caroli ipius ꝓfectus ē. Quo ⁊ cardiales ad ſe vocauit ibiqꝫ ꝯſecrat⁹. xij. nouos cardiales creauit ⁊ ipē eo loci corōat⁹ ē: Jn cui⁹ q̄dē coronatōe ad ducēta hoium milia interfuiſſe referūtur. quā multitudiem credit fuiſſe motā vt ex diu expectata electōe ⁊ rei nouitate ſimul ⁊ ſāctitate viri, ꝙ hō eremita ad tantum dignitatis faſtigiū nō niſi diuinitus ꝓuectus eſſe videretur. Celeſtinus tamen ꝓpter hoc vite priſtine auſteritatem nō mutare voluit: Sed cū experientia reruꝫ careret paꝝ vtilis rei pu. iudicatas eſt. Ceptūqꝫ eſt de ceſſione tractare. Quod cū Carolus rex audiſſet pontificē aicum Neapoli ſecū duxit. multiſqꝫ exortatōnibus ⁊ modis conat⁹ eſt ei⁹ aīum a ceſſione auertere: adeo vt ſolemni pōpa per archiep̄m ducta clerus ⁊ pōpulus ab eo benedictionem petierit. illiqꝫ ſe cōmendaret rogando ne bene gubernatam eccleſiam ſuo regie deſtitueret Quib' bn̄dictōe data reſpōderi iuſſit futurū ēē ꝙ de⁹ ꝓ ſalute ppl̄i diſponere dignaret: hū

dictus āt cardinalis Caietanus vir calidus ⁊ iuris ſciētia ꝑitiſſimus multis canonibus Ce
leſtino pape oſtendit: ꝙ grauiter peccaret ſi ſe inſufficientē cernens ad obeūdum pōtificatū
nō alteri cederet: Conſtitutionēq; promulgari meruit per quā declaratū ē licere pontifici
Ro. dignitatē dimittere: Ex quibus verbis ⁊ ſuaſionibus paulopoſt Celeſtinus papatu ſe
abdicauit: ⁊ Cardinalibus alterius ſurrogandi arbitrium permiſit. Quam obrem cardia
les ſtatim benedictum Caietanū pontificē elegerunt. Celeſtinus vero dimiſſo papatu cum
ad optatā ſibi Eremū rediret ilico a nouo pōtifice detinetur ⁊ captus in Sulmonis Arce
recluditur: vbi ad tēp⁹ neceſſitate ⁊ dolore aīi mori cogitur. Quē poſtea Clemēs q̄nt⁹ viſis
ei⁹ crebris miraculis in ſāctoꝝ aſcripſit. Cui⁹ dei celebritas q̄todecimo kl'as. Julij obſeruat

Bonifacius. 8. papa natōe Cāpanus p̄ria Anagninus b̄ndictus antea vocat⁹ Neapoli i
Papa.202 feſto ſācte lucie idib⁹ decēbris āni p̄teriti pōtifex creat⁹ ſedit ānis. 8. mē. 9. ⁊ dieb⁹. 17.
vir certe calidus ⁊ ingrat⁹: q̄ ambitōe ſua ſāctū Celeſtinū decepit ⁊ pōtificatu ſe abdicare q̄
ſi coegit ac ꝑpetuo carceri dānauit: Dubitabat. n. iſte ne deceptū ſenē aliq̄s p̄nceps eū ad p̄
ſulatū reuocaret: ⁊ ꝓpterea captū i carcerē iclusit ⁊ vbi foret ſcire nō ꝑmiſit. Aūt. n. hūc bo
nifaciū quēdā hoiem clanculū i cubiculo Celeſtini nocte miſiſſe: q̄ voce q̄ſi diuina diceret Ce
leſtinus ſi ſalu⁹ vl't fieri pōtificiū mun⁹ oio deponat: Atq; ita his artibus ⁊ fraudib⁹ Boni
facius pōtificatū adept⁹ ē: Suſcepto igr̄ pōtificatu oēs fere cōtēnere cepit ⁊ grās a p̄deceſſori
bus ſuis factas ⁊ plurimū reuocauit. Diſcordiaſq; quāmaxime īter Guelphos ⁊ gibellinos ſi
ſemꝑ alere ſtuduit: p̄ſerti Genuēſes ⁊ Venetos. quoꝝ gibellinā factōem mirifice ⁊ crudel'r
vbiq; ꝑ eq̄ nō d̄ſtitit. Capp petrū ⁊ iacobū cardiales Colūnēſes (vna cū Sara eoꝝ patruo)
viros iſignes ex odio gibelline factōis indicta calūnia cardialatus dignitate bn̄ficijs fundis
p̄rnis caſtellis alijſq; rebus p̄uauit. ſic hētur extra de Sciſmaticis li. 6. Eius nēpe ira oibus
gibellinis iplacabilis erat: Supradictis male geſtis hoc vnū laude dignū exegit opus: ꝙ euā
geliſtaꝝ ⁊ quattuor doctoꝝ. ſ. Gregorij Auguſtini Ambroſij ⁊ Hieronymi ſolēnitate; ſub
duplici officio celebrari p̄cepit vt hētur extra de reliq̄jis ⁊ veneratōe ſāctoꝝ li. vi. c. Glorio
ſus deus. hic Ludouicū ex regia frācoꝝ ſtirpe natū apud Aphricā defunctum i ſāctos cōfeſ
ſores merito retulit: Et villā Apanēſem in nouā erexit ciuitatē eidēq; ep̄m aſſignans. Cōſi
liū generale hūit. In quo philippū frācoꝝ regē ⁊ Sarā cū oibus ſuis colūnēſibus anathe
mate notauit. ac frācoꝝ regnū ꝑꝑ violatū iuſgētiū Alberto iꝑatori ſubiecit. Qua ex re in
dignatus philippus cū pōtificis ſupbiā domare cuperet Sarā Colunēſem p̄dictoꝝ cardia
liū patruū a Bonifacio pulſū Romam cū ducētis eq̄tibus e Maſſilia clā mittit: qui colle
ctis vndiq; amicis Anagniā noctu igreſſus adiuuātibus gibellinis (quos ipe pōtifex vexa
uerat) pōtificē i p̄rna domo ⁊ in quo genitus fuerat cubiculo valuis vi refractis obſtupētē;
ꝓpria manu cepit: direptiſq; eius innūeris theſauris Romā victum perduxit; vbi carceri
mancipatus infra quartū ⁊ vigeſimū diē violenta morte defecit. Sepultuſq; in Baſilica be
ati petri Sepulchro antea a ſe cōſtructo. Fuit hic in vtroq; iure peritiſſimus religiones oēs
priuilegijs ⁊ imunitatibus mirūmimodū adiuuit: verum quoniam oia pro arbitrio animi
potius ad terrorem q̄ ad amorem agere conatus eſt ab omnibus arrogantiſſimus ⁊ im
probus adiudicatus eſt, vnde de eo ſcriptum ē. Intrauit vt vulpes vixit vt leo mortuus ē
vt canis ⁊ menſuram quam celeſtino viro ſancto menſuit: eidem remenſa fuit.

Sextū pōtificij iuris Codicē hoc āno Bonifacius ipe pōti. edidit: quē attributis doctiſſimis
viris ex q̄buſdā nouis decretis a ſe editis cōpillari mādauit: ⁊ publico edicto obſeruari ⁊ in 1297
publicis Gymnaſijs legi debere p̄cepit. Quē ſtatim archidiaconus Bononienſis explana
uit.

Liburni euerſio.

Genuēſes apiſāis ſepe iſenſi eo ip̄o āno ꝯ ip̄os adeo exarſerūt: vt cōpata claſſe nō modica in
eoꝝ portū deuenerūt; ⁊ liburnū portū vna cū eius munitiſſima Arce ceperit ⁊ ferro atq; i
cēdio ꝑrſus euerterit. quibus geſtis ēt quaſdā honorarias naues i Arni fluminis hoſtio de
merſerūt ne piſanis oino nauigare liceret. Que res quāto fuerit piſanis detrimento dicere
nō ſufficimus: ea. n. Arx a portu paululū recedebat apud ipſāq; i Scopalo turri pharē

hēbat que nocturno tempoꝛe tireno mari nauigantibus lumē ꝙ lōge ꝑbebat ⁊ piſanū ip̄ꝫ poꝛtū a lōge oñdebat: verūtñ ⁊ pace cōfecta ab itegro piſāi ꝓctaꝝ ſtituerūt: q̄ ad oia adhuc celeberrima ī man⁹ floꝛētinoꝝ manēt eo. n. loci btm̄ p̄rem Aug. dū trinitatꝫ libꝛū cōponere meditaret: xp̄m in pueruli foꝛmā maris aquas cū chocleare ī foſſula fūdētē vidiſſe dicunt.

Oꝛdo celeſtinoꝝ a Celeſtino predicto papa eius auctoꝛe cognoiatus tēpeſtate hac ſub regl'a diui Bñdicti initiū ⁊ mirū incremētū ſumpſit: Eo ꝙ ip̄o ſanctiſſimo viro ī carcere defūcto ꝓpter eius crebꝛa miracula multi nobiles ⁊ doctiſſimi viri ſpꝛetis ſeculi bonis ⁊ pompis oꝛdinem ingreſſi cito ⁊ viroꝛum numero ac Cenobioꝛum conſtructione mirabiliter auxere

Leo eſtēſis marchio hoc āno ī ferrarie vrbis vicariatu ⁊ dominio pr̄i ſuccedēs regnauit an nis. xij. Qui luciā Alberti Schaligeri viri nobiliſſimi ac potentiſſimi filiā ducenſ vxoꝛē ex
1294 ea Azonē p̄ſtātiſſimū poſtea pꝛicipē ſuſcepit filiū. Qui ſoceri ſui auxilio fretus maximum in Bononienſes geſſit bellum. Quamobrem multe cedes atq̧ incomoda inter vtramq̧ ꝑtam pꝛouenere. Quid autem ab eis conſecutus fuerit compertum non habeo

Joānes montiſferrati Marchio Gulielmi Marchionis filius qui fuit Bonifacij q̄ fuit alterius Gulielmi: qui fuit Bonifacij theſalie regis de quo p̄clara apud Aſyam per eū geſta ſupꝛa deſcripſimus: hoc āno patri in regnū ſuccedēs regnauit ānis. 25. Uir per oia ſtrenuus atq̧ clementiſſimus ⁊ bello ſcientiſſimus qui bella plurima ſtrenue geſſit ⁊ papiam vrbē cum vniuerſo agro ſibi ſubiecit: quam cū cepiſſet ēt Alexādrinis ſibi aduerſantibus bellū intulit: ⁊ multa oppida de eius agro ſibi vendicauit verūtamē ab eis tandē ſuꝑatus ⁊ captus carceri dānatus ē. Que res hoſtibus admodū grata exiſtēs eoꝝ animos erexit q̄ i libertatem redacti ip̄ius regnū plurimū cōtriuerūt: tandē multa pecunia a ſuis redemptus pacē equis cōditōibus cū oībus ꝑcuſſit. hic cū margaritā Sabaudienſem duxiſſet vxoꝛē nullaꝫ ex ea ꝓlē ſuſcipere meruit. Quo ſine ꝓle defūcto Theodoꝝ Andronici grecoꝝ impatoris filiū ex ſoꝛoꝛe nepotē hūit ſucceſſoꝛē Atq̧ ita in iſto oie Alaranij ſucceſſio oino d̄fecit

Albertus Rhodolphi olim impatoꝛis filius Auſterie Dux: hoc āno Adaulpho ipera toꝛe oppꝛeſſo ⁊ interfecto. 19. germanoꝝ impatoꝛ declaratur ⁊ impauit anniſ. 10. Uir
6497 1298 vtiq̧ bello ⁊ armis ſtrenuus: qui ſuſcepto impio bis terne a bonifacio pontifice impij confirmatōem expoſtulauit quā vnq̄ ab Arrogantiſſimo hoie obtiner̄ non potuit. Ueꝝ cum Albertus
īter philippum francoꝝ regē ⁊ Bonifacium ip̄m poſtmodum ſuboꝛta fuiſſet diſſēſio eo ꝙ philippus apud pariſios magnū cōgregaſſet cōuentum: vbi Bonifacij cōmemoꝛatis iniurijs ſibi illatis: ac ēt eius fraude ⁊ ambitione in papatu occupando cōmemoꝛata futuꝝ Cōcilium appellauerit: Bonifacius (vt erat animo arogantiſſimus) ira ꝑcitus. Concilio generali hito non ſolum albertum confirmauit: ſed etiam philippi regnum Alberto huic ſubiecit Que res multas diſcoꝛdias ⁊ occidiones inter xp̄ianos ſuſcitauit. Deniq̧ hic albertus cum multa geſſiſſet ſtrenua Et Renum fluuium tranſiſſet e naui deſcendere volenſ a nepote ſuo interfectus fuit.

Fraticelli de opinione

Hereſis coꝛum qui ſe fraticellos de opinione vulgariter nūcupatos. eodē anno a Bonifacio pontifice damnatur: ⁊ vbiq̧ diligenti cura perquiſita exterminari iubetur. vnde ⁊ hermani cuiuſdam coꝛpus eiuſdem ſecte auctoꝛ apud Ferrariam viginti annis ſepultum qui ꝓ ſācto colebatur exhumari ⁊ exuri fecit: habita de huiuſmodi diligenti inquiſitione nec pꝛopterea huiuſmodi hereſis exterminari potuit: quinimmo indies excreſcens multos etiam religioſos viros doctiſſimos habuit fautoꝛes. Quod malum adeo poſtea tempoꝛe Joānis vigeſimiſecundi diffuſum eſt: vt multis in Jtalia vrbibus atq̧ per oram Grecie ⁊ pꝛeſertim Athenarum multi fuerunt inuenti: qui dicerent Bonifacium pontificem nec quenquā illius ſucceſſoꝛem ⁊ pꝛeſertim Joannem. xxij. Jure ⁊ oꝛdine creatum ēē pōtificem vñ eam ob fatuitatem aie ⁊ conuenticulis clam initis ſūmis pontificibus aduerſari ceperunt quāq̄ magis lux⁹ ⁊ libidinis blādimēta ſeq̄ videretur quā iuris pōtifici querere fūdamenta Nam p̄ter ſtupꝛa ⁊ adulteria que paſſim vnuſq̄ſq̧ abditis ī locis ad hoc oculte paꝝ comitebant ⁊ aliud publicis eoꝝ cerimonijs tale fiebat ſcelus: vt vocate ⁊ īduſtria ſeducte ſpe

cioſiores queqꝫ vel vidue vel virgines cum i antris noctu venerint ſacerdotes ⁊ eius ſecte clerici eodem in antro clauſi diuinas quidē laudes ad cōpandā fidem ex chriſtiano ritu cantabant quibus nocte: vt aiūt: media finitis ſacerdotes eoꝝ alta admonebant voce binos deberent maſculinū ⁊ feminā ſācto ſpū inuocato i cōplexū carnaleqꝫ copulā commiſceri. Quibus dictis luminibus ide ilico extinctis quēqꝫ viꝝ ꝓximā mulierē ꝓſternebat ſibi ⁊ ſi ex huiuſmōi cōplexu ſeu coitu aliqua mulier cōcepiſſet infans genitus ad cōuēticulū illud i ſpeluncham deferebatur: ⁊ ꝑ ſingulas manus tradebat tādiu totienſqꝫ baiulandus quouſqꝫ aiaꝫ exalabat: Jſqꝫ in cuius manus īfantulus expirabat maximus pōtifex diuino: vt aiebāt: ſpū creat⁹ hēbatur. Et quē ali ex tā multis viciatis mulieribus offerebat fetus eū ſacerdotes collegialr̄ ſociati ⁊ cōgregati' ꝑus aſſabant collectoſqꝫ cineres in vaſculū mittentes vinū ſuper infūdebant quo nouitios ⁊ execrabilibus huiuſmōi cōſecrādos epotabāt a quo cōbibendi mō credulis hec ſuperſtitio vaſculi quo fit vocabulo Barilotū vocata ē. Extant adhuc ex huiuſmōi crudeliſſima ⁊ diabolica hereſi aliquibus in locis abditis ⁊ vallibus nonnulla cōuenticula ꝑtinaciter in ſua perfidia permanentes

Claram oppidi mōtiſſalconi oriūdā Auguſtiniāe religionis eremitaꝝ alūnā virginē vtiqꝫ inſignē ⁊ ſinceritate vite clariſſimā hoc āno apud eūdē mōtiſſalconi Spolitane vrbis oppidū aiam celo rediddiſſe ferūt. Que ſanctiſſima virgo tantis certe extitit decorata meritis ⁊ miraculis vt ſanctarum cathalogo pie aſcriptam putari poſſit. De cuius ſāctitatis ꝑconio hoc 1299
vnū reſerimus teſtimonium quod aptis oculis videri pōt: quodqꝫ de quouis ſancto nunꝙ lectitatū vel repertū ē. Ea ſi quidem defūcta i eius corde ſtatim Crucifixi imago clara ⁊ aperta viſa eſt: cū ipius paſſionis i ſignib⁹ i quo ēt tres lapilluli eiuſdem ponderis inuenti ſunt Quod quidem euidentiſſimum ſanctitatis indicium quidam fidelis ⁊ pius vates cernēs i laudem hoc carmen cecinit dicens. Monte ſata e falco virgo ſanctiſſima clara
Atqꝫ Auguſtini ſacro perfecta pudico Uſqꝫ adeo cum corde deum venerata dieſqꝫ
Ac noctes xpi crucem tormentaqꝫ ꝑcta Optauit ſenſiſſe gerens vt lumine functa
Extremo ſit aperta caro: que ꝑſſerat exta Jnqꝫ ſacro crux viſa ſimul tū lancea corde
Tūqꝫ colūna fuit: necnō p⁹ queqꝫ flagellū Preterea iūcti tres huius felle lapilli.
Quoꝝ vix poſſit cerni color vnius hoꝝ. Ponderis ē tantū duo quantū vl'ſil' oēs
Atqꝫ duo tantū tres iūcti quiſqꝫ videre Que queat: huius adit patriā qui ſedulus edem.

Jobileus hoc āno a Bōifacio Rome idicitur: i quo plenariā oium peccatoꝝ remiſſionē hūs qui apſtoloꝝ limina viſitaſſent ꝑſtitit. Et boc centeſimo ꝙ āno decreto publico ꝑpetuo ſeruari mādauit. Cuius rei gratia illo tāta vndiqꝫ hominū multitudo venit: vt vix per vrbeꝫ 1300
amplam incedere liceret.

Cometes future maxime cladis inditiū hoc anno in celum apparuit: quo anno in ſolemnitate ſancti Andree tantus repente terremotus exortus eſt: quantum antea nunquā. Qui et 1301
multis diebus per interualla perdurans multa diruit edificia.

Uiri diſciplinis excellentes

Dinus mugelanus Juris vtriuſqꝫ perītiſſimus doctor. hoc tēpore claruit ⁊ ꝑmū locū iter doctores i italia optinuit: eo ꝙ idicēdo diſputādo decidēdoqꝫ tantā loquēdi vim hūit ꝙ eo ꝑ 1302
ſente vniuerſalis legalis phie Synodus adeſſe videretur. Et ꝓpterea copioſe eleganterqꝫ totum ciuile ius multis voluminibus declarauit. Naꝫ ſuper inſortiato digeſtoqꝫ veteri ac nouo pulchre ſcripſit. Jnſuper ⁊ de mādato Bonifacij pape: poſt Archidiacoum Bononienſem in iure pontifico Sextum declarauit ſcripſit etiam Conſilia elegantiſſima

Petr⁹ de bellaptita natōe Burgūd⁹ ꝑdicti dñi Dni ꝓfeſſionis ⁊ doctrie cōſilijs hiſdē tēpib⁹ floruit. Qui ⁊ ipſe Dino nō minus docte ⁊ acurate ſuper toto digeſto Codiceqꝫ ac iſtitutis ſcripſit habētur ēt eius centum diſputationes a ſe edite ⁊ in maximo ꝑcio apd doctos hite

Jacobus de Arena natōe parmēſis iuris cōſultus perītiſſimus cuius opiniones in explanandis legib⁹: vt bartol⁹ teſtat: ſēp ō mēte iuri extitit: his tēpib⁹ breuiter vtiliterqꝫ ſup digeſto toto ⁊ Codice ſcripſit: Indeqꝫ diſputatōes pulchras ac tractatum de excuſſione cōpoſuit.

Nicholaus de Neapoli his contemporaneus existens: super prima infortiati: ⁊ toto volumine copiose et pulchre conscripsit: ac quedã alia edidit.
Franciscus Acursius florētinus eminētissimus doctor: et ipse hec tēpora docēdo ac scribēdo reddidit clarissima: q̄ iter cetera nō nullas glosulas seu additōes paternis glosis addidit.
Jacobus de Rauen puīncie lothoringie oriundus iuris vtriusq̃ doctor ⁊ sacrarum l̄arum professor hac tempestate cū dn̄o Dino eiusdem p̄cep̄ hitus ē. Eo q̄ ⁊ ipse super toto digesto ⁊ Codice scripserit ⁊ multa: vt Cinus ait: si[illegible] i sensu a maioribus tradita ad dyalecticum arguendi modum deduxerit.
Martinus Syluani pontificis ciuiliūq̃ iurium [illegible]issimus doctor ⁊ ioannis andree preceptor ⁊ ipse tempore isto floruit: ⁊ perutiles Co[illegible]riolos in legibus edidit.
Albertus Odofredi auditor per hoc ipsum tem[illegible] Jurisconsultus excellens habitus ē: qui ⁊ ipse tum preclara quedam in legibus composu[illegible]e quibus rara habentur exemplaria.
Joānes Scotus ordīs minorū theologus subtilissi[illegible]us per hoc tempus velut alter Appollo floruit ⁊ p̄ceteris theologis subtilissima quedam opera edidit. Et p̄cipue super quartū Sententiarum quem ipe (vt aiunt) in ordinem redegit. Quolibeta ēt plurima disputauit. In diuinis ēt Codicibus cōmentarios ⁊ alios tractatus edidit: qui quidem cōmētarij quid valeant absq̃ nostro testimonio ipi ostendunt: Super libros q̄ maxie Methaphisice questōes putiles disputauit ⁊ alia plurima cōposuit. Huc āt lacte sue sapientie multos enutrisse discipulos tradunt: sed qui maxie profecere hos fuisse dicunt: Fanciscum maronē Antonium andream Joannem grādonē Joānē scorps. Joānem canonicum Ocham Burleum Gualterum atq̃ alios cōplurimos quorum ingenijs mirumimodum phia creuit. Deniq̃ Apopleticus interijt quāuis a plerisq̃ putetur quod viuus fuerit defossus.
Rayneri⁹ pisan⁹ ordīs p̄dicatorū magr̄ egregi⁹ doctria, s. ⁊ eloquētia grauis vir optim⁹ ac ꝑpemodū sāctus: hoc āno vt ex ei⁹ opibus habem⁹ sūma i veneratōe habetur. Et hoc ipo anno Sūmā copiosissimā multarū lucubrationū ⁊ vigiliarū plenā ꝯscribere orsus est. In q̄ cer-
1303 te q̄ṫe itegritatis quāteq̃ l̄rature ac sāctimonie vir fuerit: vel ex hoc p̄cipi pōt. Quod cū i ea q̄cq̄d vtilitatis difficultatꝭ ve necessariū ē: diuinarū scripturarū studio plenissime inueniat sine sui laude ⁊ ꝓfatōne (vt plerūq̃ fieri solet) absolute incipit sic. Absolutio ⁊c.
Alanum autem doctorem celeberrimum cognomento vniuersalem: nonnulli his temporibus ascribunt. Qui cum in omni scientia admirandus esset precipue tamen in theologia ac phi losophia excedens vniuersalitatis vocabulo insigniri meruit.
Austinus de interāno generalis ordinis nr̄i ꝓr natōe Siculus olim iuris vtriusq̃ cōsultissimus ac theologus insignitus: hoc ipso āno haud ꝓcul a Senensi ethrurie vrbe locello diuo leonardo dicato multꝭ clarus miraculis btō fine quieuit. qui postmodū pp doctrine et sanctitatis excellētiam btūs Augu. nouellus appellatus ē: hic p̄io cū iurisconsultus toto orbe famosissimus haberetur a Māfredo p̄dicto rege Siculo i cōsiliarium delectus fuit: sꝫ postq̄ Māfredus ipe a Carolo interfectus fuit: saluti sue consulens ordinē eremitarū diui Augu. i Sicilie isula loco quodā solitario statī icognit⁹ ingressus est. Quo in loco quāte puritatis hūilitatisq̃ ac sctīmonie oib⁹ exēplo fuerit nō facile explicari pōt. Quippe hūilia q̄q̃ religionis officia sūmo studio sūmoq̃ feruore exercere curauit. Sꝫ cū didicisset i thuscia loca adesse solitaria dine cōtēplatōi pcomode a supiorib⁹ hita licentia ad scti Antonij ō Rusano locū ꝓfect⁹ ē: eoq̃ loci aliquādiu maxia cū hūilitate deo deseruiēs dīna dispensatōne ad multorū vtilitatē q̄s eēt cognit⁹ ē: Et i penitētiariū sūmi pōtificis assūptus iu veneratōne cōfestim hitus ē: vt quicquid difficultatꝭ i curia occurreret ad eū tanq̄ ad Apollinē oēs cōfluerēt. Deinde in generalē ordīs assūptus paulopost ipaciens dignitatꝭ: solitudinis hūilitatisq̃ solertissimus cultor: āte tēpus cōgregato Neapoli capitulo officio renūciauit. Senas deinde regressus ad optatū sue deuotōis locū se cōferens ibidē vitā suā finiuit. Quo mortuo tanta cum veneratiōe ab oibus habitus est: vt cū fratres eū ex more sepulture tradere vellent a Senensi epo ⁊ vniuerso populo ꝓhibitus ē: dicētes virū tantē sctitatꝭ i ilignē terra

obrui nõ licere: ſed celebriori loco collocari quo in loco in hodiernũ vſq3 diẽ maxia cũ ve
neratione ſeruatur.
Gulielmus Bergomẽſis ex nobili longoꝝ familia ortus tituliq3 ſancti Nicholai i carcere tu
liano cardinalis pſbyter a Celeſtino põtifice pdicto iſignitus: hiſdẽ tẽpib⁹ pter iſignẽ doctri
nam qua i iure Ciuili põtificio ue peritiſſimus erat pter ẽt aliaꝝ bonaꝝ artium doctrinaꝫ
⁊ ai itegritatem quibus optimus vie J[...]catus ẽ tante auctoritatis ⁊ grẽ apud Bonifatiũ
pontificem extitit vt hoiem arrogant[...]i multis i rebus repreſſerit ⁊ legationes difficilli
mas ei ſuper oẽs ſemp ꝯmiſerit.
Enedictus hui⁹ nois.xi.papa na[...] Taruiſanus pdicatoꝝ ordis pfeſſor Nicholaus
antea vocatus ipius ordis gene[...]nagr Bonifatio tandẽ ſuffectus ſedit men.9.vir 1304 .6503.
papa.203. qdẽ bonus tantoq3 magiſtratu digni[...]is: cuius ſanctitatẽ ⁊ miracula a ſe poſt mortẽ edi
ta optime declarant: quibus certe iter [...]os cẽſeri ac cõnumerari potuit. Qui pontificatu
inito eos oẽs ſtatim ſacris miſterijs abd[...]cauit: quos auctores ẽẽ conſtabat vt pdeceſſor eius
Bonifatius moreretur. Regemq3 Fran[...]e ad pſtinã dignitatem reſtituit: Joannẽ ⁊ Jacobũ
cardiales de Colũna tãq3 iniuſte dãnatos in grãm recepit eiſq3 bona oia: Galero dũtaxat
rubeo excepto: reſtituit: Quibus rebus hoc mõ cõpoſitis Cardinalibuſq3 quibuſdam crea
tis ẽt ad cõponendã italie pacẽ aium adiecit: ꝙ vt cõmodius efficeret: ſtatim cũ curia Peru
ſium pfectus ẽ vbi ifirmitatẽ correptus rem deſtinatam omiſit: ⁊ nonis Junij diem ibideꝫ
obiuit: ⁊ maxia cũ põpa i eccl'ia ordis ſui ſepultus fuit. Quo mortuo vacauit ſedes mẽ.xi.
Belgi galloꝝ in fine cõditionis populi qui ſupioribus ãnis a frãcis deficiẽtes ingẽtes eoꝝ co
pias deleuerãt: hoc ãno terreſtri naualiq3 plio ab eiſdem frãcis expugnãtur. Jn qua quidẽ
pugna multis vtriuſq3 ptis milibus interfectis nõ icruenta victoria francis ẽ relicta: Sed ⁊
paulopoſt copijs iteꝝ repatis ⁊ ad dimicandum ais erectis cum vterq3 pplus ſuũ formida
ret euẽtum pacẽ cõpoſuere. Curie in gallias tranſlatio.
Lemẽs qntus.papa natione vaſconus Bernardus Burdegallenſis epus antea vocat⁹ 1305 .6504.
papa.204 pre Beltrãdo milite natus Peruſij abſens: poſt longam cõtẽtõem: põtifex creat⁹ ſedit
annis.8.menſi.10.⁊ diebus.15. Qui in gallijs agens ⁊ electioni cõſentiẽs Lugdunũ ex bur
degalia ſe cõtulit: Ad quẽ vocati cardiales ſine mora profecti ſunt: quo pficientes deinceps
74.annis ibidem romana curia cũ magno chriſtianoꝝ dãno tenta eſt. Eius autem coro
nationi inumerabiles galloꝝ populi cũ philippo rege ⁊ Carolo eius fratre ac ioãne Brita
nie duce interfuere: qui ioãnes dux dũ põpa p vrbẽ duceret cuiuſdã muri ruina cũ multis
oppreſſus fuit ⁊ philippus rex debilitat⁹ ẽ ac põtifex a turba pſſus vix mortis ipiũ euader
potuit. Coronatus itaq3 clemẽs plurios ex gallia creauit cardiales ex italia ãt nullũ niſi ꝙ
Joãnẽ ⁊ Jacobũ Colũnẽſes ad capellũ reſtituit. Indeq3 tres cardiales cũ Senatoria pote
ſtate Romã miſit: quoꝝ auſpitijs ipa Roma ⁊ italia ois gubernabatur: poſtmodũ ei⁹ iuſ
ſu Dulcini hereſis oppſſa fuit: ac tẽplarioꝝ religio penitus extincta quoꝝ bõa Rhodijs mi
litibus fuerũt attributa: venetis pterea pp Ferrariã occupatã anathemate notatis ẽt ſacra
mẽta iterdixit. Jbidẽ ꝙ i florẽtinos ⁊ Lucenſes egit: Quãobrẽ florẽtini indignati omnem
clerũ ſue dictiõis grauiſſimis exactõib⁹ grauare ceperũt. Cum ãt ad cõponẽduꝫ ecclie ſtatũ
animũ adieciſſet tria cõcilia diuerſis tẽpibus ⁊ locis hũit vbi multa prudẽter ⁊ matur egit
ac Conſtitutiones multas religioſoꝝ ſtatum concernentes ordinauit: Jn quibus etiã Re
gulam bti Franciſci declarauit. ex quibus ſane cõſtitutionibus. Clemẽtinarum liber poſt
ea confectus ẽ: vbi etiam celeſtinum papam ſub noie petri de Murone ſanctis confeſſorib⁹
agregauit. Demũ varijs egritudinibus afflictus anno põtificatus ſui octauo menſe.10. mo
ritur. Et eius corpus in vaſconiam patriam ſuã defertur: vbi in beate Marie de vzeſta tẽ
plo dyoceſis vaſatẽſis ſepelitur: ⁊ tũ ſedes vacauit ãnis duo. ⁊ men.3.ac die.17.
Dulcinus hereſiarcha natõne Nouarienſis litterarũ penitus inſcius: hoc ãno apud Noua 1305
riam vrbem ſuã vna cũ Margarita vxore ſua nouã hereſim aduerſus ſacerdotes inuenit
quã iſaniẽdo ẽt diſſeminare ãbo auſi ſũt. hi eni more Francelloꝝ de opinione ad ſex milia

vtriuſq; ſex ex vallibus vicis oppidiſq; infime conditionis collectis ⁊ ſeductis ſub ſpecie ca
ritatis inſimul habitare docuerũt. qui in montibus habitantes in eũdem luxuriam ꝓlabebã
tur: que peſtis duobus ãnis perdurans multos religioſos ⁊ maxime ſacerdotes ſeculares
impugnauit. Clemẽs autem pontifex audita huiuſmodi diabolica ſecta ſtatim legatũ apo
ſtolicum in lombardia cũ multis militibus miſit: qui collectis vndiq; auxiliaribus copijs
eos in alpibus Domduſule cõcluſit: vbi tandẽ eos ꝑtim armis partimq; infrigore ⁊ Inedia
cõſumere fecit. Captis deniq; Dulcino ⁊ margarita Uercellas perduci iubẽtur: ⁊ iudicio do
mini Gulielmi de Berualegũ doctoris patria Bergomẽſis tradũtur (ibidẽ eũ Tornielloꝝ
noĩe ꝑſidebat) qui maleficijs eoꝝ examinatis ſententiã in eos ꝓferens mẽbratim prio lace
rari iubẽtur: inde eoꝝ oſſa cõcremari ⁊ inuentũ diſpergi ꝑcepit. Nec ꝓpterea hec ipa peſtis
oĩo deleri potuit. quinimo adhuc in tridẽtinis montibus (vbi idem Dulcinus ſue heresi ini
tium dedit) alique eius extant reliquie: qui in abditis religioſoꝝ more latitantes Dulcini co
gnoiati ſũt: ipius ãt Dulcini ſcelera ⁊ penas in iferno meritas. Dantes cõtemporaneus eius
in ſuo tractatu de inferno. c. 28. meminit dicens. Ordi. a fra. dulcino dumq; che ſarmi ⁊c.
Hic dulcinus totã fere Europã in ſtuporem comouit ⁊ multorum ora repleuit.

Edouardus Angloꝝ rex Edouardi ꝑſtabilis fame regis filius: hoc ãno patri in regnũ ſucce
1307 dens regnauit vſq; ad vrbanũ quitũ: Uir quidem rei militaris inſignis ⁊ acer: ⁊ qõ lauda
dabilibus eſt: iuſtiſſimus qui cum Philippo francorum rege claſſico bello ꝑſepe pugna
uit ⁊ ꝓfligauit: ⁊ quam maxie ſemel tanta vi apud Flandrie portũ expugnauit vt ad trigin
ta galloꝝ milia vno cõflictu interfecerit. Quita victoria Edouardus aĩo erectus in Caleſũ
francoꝝ munitiſſimã ciuitatẽ ſtatim mouit: ⁊ eã. xi. mẽſibus obſedit ⁊ expugnauit ⁊ ad. xx.
galloꝝ milia ẽt illo tempe occidit: ⁊ tandẽ illam vi ⁊ armis in deditionem accepit. His ſtre
nue geſtis Edouardus eadem fortuna ẽt Scotos ſupauit: Perſeuerãte adhuc pᵒ philippi
mortẽ ioãne eius filio in Edouardi bello: iteꝝ in Pitirienſi agro adiuuantibus genuenſiuꝫ
copijs eo ex italia miſſis grauiſſima cede gallos rurſus ſuperauit: ubi ⁊ ioannẽ regem ipius
philippi filiũ. filiũ cũ philippo eiᵒ filio Edouardus cepit: quẽ tñ: vt erat aĩo clemens: cũ oĩ
bus captiuis ea cõditione liberauit ne amplius ꝯ ſe bellũ gereret. Qui tamẽ nõ ita multoꝝ
pacis federa rũpens ab integro Edouardũ ipulit arma in eiᵒ ⁊ totius regni ſui ꝑniciem ſu
ſcipere qꝫ ⁊ factũ ẽ. Nã infidelitate viri concitatus quantũ potuit cõgregauit exercitum ⁊ i
franciã veniens vniuerſum ei quaſi ademit regnũ adeo vt ioannẽ regẽ in pariſioꝝ regia ur
bẽ incluſerit ⁊ multis diebus obſiderit: pp qꝫ multa dãna ⁊ incõmoda regnum oẽ pertulit
⁊ niſi pontificum ꝑces affuiſſent de regno francoꝝ actũ fuiſſet: pax tamen vnqꝫ inter ipſos
cõcludi potuit: Edouardus tamen angloꝝ regnũ cũ oĩ moderatione ⁊ iuſticia quoadu xit
rexit.

Ordinis Rhodioꝝ militum ꝑncipiũ.

Rhodus iſula de q̃ pulchre ſupra li. 3. metõeꝫ fecimᵒ. hoc ãno in xpianoꝝ poteſtatẽ deueniẽs
1308 religionis btõ ioãni dicatis auctoritate pontificis cõmẽdatur: hi nẽpe religioſi cũ hieroſoli
ma oĩno depdita eſſet ⁊ tẽplarij in magnos errores ꝓlapſi a pontifice Romano fuiſſẽt exti
cti in eam inſulã ſeſe recipiẽtes turcos eius dños penitus eiecerũt: ⁊ vrbẽ pene dirutam et
deſſolatã xpianorum ſuffragijs inſtaurauerũt: ⁊ naualia reformantes nõ a ſolũ inſulam ip
ſam tutati ſunt ſed ⁊ Cypris alijſq; finitimis xpianis ⁊ peregrinis hieroſolimã petentibus
magno auxilio eſſe ceperunt quorum virtute quicquid chriſtiane religionis in Aſia eſt ꝑ
ipſos chriſto reſeruatum fateri licet. Ipſis igitur militibus fide ⁊ gratia ac religione clariſſi
mis xpianam fidem ꝓfeſſionis voto ingenti virtute tutãtibus tẽplarioꝝ bona per pon
tifices ⁊ alios orthodoxe fidei ꝑncipes addita ſunt: poſt modum deuotõe ꝑmoti ẽt regulã
bti pr̃is nr̃i Auguſtini ꝓfiteri ſponte voluerũt: Quamobrẽ ⁊ a ſũmis põtificibᵒ romãis et
ꝑuilegijs ⁊ bñficijs plurimis eccliaſticis honorati ſũt: hos ãt paulo ante etatem nr̃am cum
Soldanᵒ Egypti dñs toto q̃nquennio armata claſſe vexaſſet multo maiora pertulit q̃ itu
lerit dãna: Turci ẽt quattuor vicibus diuerſis tp̃ribus eoꝝ agros inuaſerunt ⁊ vrbẽ oppu
gnauerũt a quibus: non victoriam: ſed maximam cladem reportauerũt. Nouiſſime autem

ſuperioribus annis, qui fuit annus octogeſimus ſupra quattuordecies centū ab incarnatōe
dñi nři Jeſu xpi Mahumetus obtomanus turcoꝝ pnceps ⁊ iperator. poſtq̄ duo ipia du
odecūnq̄ regna ⁊ multos potētatus ſibi ſubegiſſet. ēt hanc Rhodiam ciuitatem ſibi vendi
care ⁊ Rhodiorum militam nomen ſeu religionem delere (ſi poſſet) oīo deſtinauit. Quapp
eodem āno ingenti exercitu comparato ⁊ centum velloꝝ claſſe inſtructa. Baſſam quendā
greculum virum in armis exercitatiſſimum ex paleologoꝝ nobili familia natum, expeditio
ni pfecit. Qui cum centum milibus armatorum ⁊ ſexdecim ingentibus machinis alijſq̄ ar
mamentis hoſtili animo in Rhodios duxit: ⁊ ſtatione firmata ingenti tumultu vrbis me
nia bombardis dilacerare ⁊ diruere cepit; Verū poſtq̄ oēm agrū depopulat⁹ fuiſſet ⁊ Rho
dios milites per nouem ⁊ octoginta dies cruentiſſimis pꝛlijs vexaſſet ⁊ oppugnaſſet tādē
diuino auxilio ⁊ clariſſimi illius pncipis Magrī petri Daubuſſon natiōe galli ſolertia atq̄
pñtia turci oēs cū maxima ignominia ⁊ cede diſceſſere. Aiunt enim dum turci vltimo ipe
tu vrbis menia cōſcendiſſent (qui ad quadraginta hoīum milia erant) eo in conflictu vexil
la domini noſtri Jeſu xpi ⁊ beātiſſime virginis Marie ac diui ioānis baptiſte chriſtianos
erexiſſe ⁊ maximis clamoribus deum auxiliatorem cū lachrimis iploraſſe ſtatim candidiſſi
ma virgo cum Clypeo ⁊ haſta in manibus turcis apparuit: necnō ⁊ homo vili obſitus ve
ſte ſed ſplendidiſſimo comitatu ſtipatus qui preſidium chriſtianis militibus afferebat, que
viſio tantum terroris turcis incuſſit vt vltra ꝓgredi non potuerint. Milites autem poſtq̄
turci ignominioſe diſceſſerunt: confeſtim eā vrbē incredibili fortitudine ⁊ pulchritudie vr
bem reſtituerunt. verum inſtauratis vrbis menibus ſupueniente maxio terremotu magna
vrbis pars cecidit ⁊ innumerabiles vtriuſq̄ ſexus in ea oppreſſit. Ferunt Rhodios quoddā
caſtellum ſancti petri noīatum munitiſſimū hr̄e quod magno ſumptu in īſula cuſtodiūt qd̄
nō paruo vſu eis ⁊ xp̄ianis eſt. ſ. qui manus turcoꝝ incidunt ſepe eo fugientes ſaluantur: in
quo ingentes Canes milites ipi tenēt ⁊ nutriunt: quos extra caſtra oi noctu emittūt de qb⁹
dicitur q̄ chriſtianos odore cognoſcant eiſq̄ aduentantibus blādiūtur turcos autem latra
tu ꝑdant ⁊ morſibus inſectentur.

Berardus Brixianus epus ex nobili, vetuſtaq̄ ac inſigni Madioꝝ familia in ea vrbe natuſ
hoc ipo āno apud eandem vrbē grandeuus ⁊ dierum ac bonis operibus plenus diem ob
iuit atq̄ ibidē i maiori tēplo baſilica. ſ. ſancte Marie magna adhibita pōpa ſepelit. qui ab 1308
ineūte etate ita educat⁹ ⁊ nutrit⁹ fuit vt merito dignus cenſeretur tante vrbi i ſpūalibus ⁊
tēporalibus pfici. Erat enim magni ingenij ⁊ conſilij vir ⁊ ita mitis vt oēs diligeret ⁊ nemi
nem lederet, Tardus certe ad iram ⁊ ad miſericordiā ꝓmptiſſimus. Rerūq̄ eccl'iaſticaꝝ
ac honoris ⁊ vrbis ſue vtilitatis ꝓcurator ⁊ fortiſſimus ꝓpugnator ⁊ defenſor exiſtens pa
trie pater appellatus eſt; atq̄ ita his armis vrbis imperium ſibi vendicauit; dominioq̄ ſu
ſcepto vrbem multis ⁊ quaſi innumerabilibus beneficijs exornare ⁊ excolere ſtuduit. Et i
pmis vrbis menia collabentia reſarciri fecit. Nauilleq̄ pulcherimū pro deuehendis neceſ
ſarijs ⁊ agris irrigandis ad vrbem perduxit: Fontes q̄q̄ cōplurimos ꝓprio ſumptu in eam
itroduxit ⁊ eos viris religioſis ⁊ quāmaxime noſtris gratis cōceſſit innūeris preterea conci
nes ſuos alijs iuuit beneficijs ꝓ quibus certe ⁊ merito quidē patrie pater appellari meruit

Scaligeroꝝ dominij pncipium.

Canis Scaliger qui ex rebus ſtrenue geſtis magnus cognomēto appellatus, eſt Alberti ſcali
geri capitanei filius. Vir vtiq̄ magnus ⁊ rebus bene geſtis clariſſimo preconio inſignit⁹ his 1308
tēporibus Verone ſibi dñium vendicās regnauit annis ferme. xx. Quam certe tanta iuſti
cia ſapientiaq̄ ac pietate gubernauit vt ēt picenum ſiue Romādiolam oēm potius bōitate
ſua q̄ alijs armis aut miſſilibuſ ſibi ſubegerit. Erat nāq̄ mlte eloquētie pnceps comiſq̄ ac
perhumanus necnō ⁊ in oēs liberalis atq̄ doctoꝝ viroꝝ tū eccl'iaſticorum tūq̄ oratorū
⁊ hiſtoricoꝝ ac poetarum aſſidua familiaritate cōiunctus. inter quos dantē florentinū poe
tam ob eius doctrinā ⁊ reꝝ experiētiam apud ſe ſedulo habere voluit ⁊ magnis honorib⁹
pmijs que ob ei⁹ doctrine pſtātiā ſemp eū ꝓſequi voluit. Tādē cū vrbē veronā maximis

edificijs alijſq; plurimis beneficijs illuſtraſſes āno dñi.1329.die.22. Julij ſine virili ꝓle de ficiens duob' nepotib' alberto.ſ.ꝛ Maſtino ſrib' vrbis dñium ꝯceſſit: Ei' āt corpus ꝯctis collachꝛimātib' cū maxia fūeris pōpa apud tēplū iuxta vrbis foꝝ ſepultū fuiſſe cōſtat vbi ſupra tēpli ipi' valuas adhuc ꝑmagnificū extat ſeplchꝝ ſua imagie ꝛ epygrāmate notatū.

Enric' eius nois.7.lucēburgenſis Comarchus.xx.Germanoꝝ imperator hoc āno henricus
6508 1309 a Germanis ſuis electus iperauit ānis.v ꝛ mēſibus.8. hūc clemens papa ea lege con firmauit: vt intra bienniū italiam peteret coronā,ex more accepturus: qui oia ſe facturꝝ pol licitus ē: Cūq; Mediolanū ꝑ corona ꝓficiſceretur trāgreſſus alpes Thaurinēſes primum in deditōem accepit. Indeq; Aſtenſes quibus cū vicarios dediſſet: philippus papie Comes Simon collabianus vercellēſis ꝛ Antonius de Suſiraga laudenſis tyrāni atq; alij cōplu rimi lūbardie dñi eidē honorifice occurrerūt ꝛ datos vicarios pacifice acceperūt. Silr ꝛ ma gnificus dñs Canis Scaliger ꝑdict' ꝑ oratores iperatori obedientiā ꝓmiſit. Mediolanum āt cū (vt dictū ē) Mattheus vicecomes Guidonē Turrianū hēbat aduerſariū: eo ꝙ Mat theus gibellinis: Guido vero Guelphis faueret: Guido ita veritus ne Matheus ipatoris grāꝫ ꝑoccuparet ꝯcto Guelphoꝝ exercitu in agro Mediolanēſi ſe cōtinuit. Aduenīes igit henricus Mediolanū ſtatim vrbis dñio: mattheo ꝓcurāte: potit'. Cūq; ipator vrbeꝫ itro iſſet vt pacē īter vicecomites ꝛ Turrianos componeret atq; ſuaret: Guidoni turriano ver cellas dono dedit: ꝛ Mattheū mediolano cōfirmās Galeatio ei' filio: quē ſecū Romā pdu cere cōſtituit: militū ꝑfecturā cōpromiſit. Et leopoldū nihilominus ducē ſuū vrbis ꝑfectuꝫ cū qbuſdā germāoꝝ cohoꝛtib' pref. Quāobrē lūbardi oēs petri Alexādrinos ſe impato ri dedidere: henric' vō coronā ferreā quā Modoecie ex more accipere debuerat mediolani recepit: magna.ſ.cū ciuiū ipenſa ꝑꝑ ꝙ grauata plebs tumultū facere cepit eo ꝙ cū liberta tem ſperaret in maiorem ſeruitutē deueniſſet: galeatius āt matthei fili' tumultū iſtū i Tur rianos tyrrānidē affectātes ſtatī retorſit ꝑꝑ ꝙ Germani facile credentes Guidonē turrianū cū factione Guelpha vrbe pepulere: q̄ tādem oēs cū vxoribus ꝛ liberis relicto mediolano vercellas cōmigrarūt: ex quoꝝ factione cū oio recedere recuſarēt triginta iterfecta fuerūt e qbus quattuor Turriani fuere: Mouens poſtmodū ceſar in vicentinos eoꝝ vrbē auxilio dñi canis Scaligeri a patauinis abſtulit: Cremonāq; : q̄ gibellinos eiecerat: ferme deſtru xit ꝛ Cremā oppidū lacerauit: hac clade parmēſes tiore ꝑculſi: q̄ rubeos i vrbem recepe rāt: ſtatī Guelphos expulerūt ꝛ coronā ꝑcioſiſſimā a Federico ſcdo iādiu ablatā eidem ob tulerūt: que res eūdem mitiorem reddidit. Brixiā deinde a Thebaldo Bruſato defenſam plurimis dieb' obſedit ꝛ opugnauit in cui' obſidione valerian' ipius henrici german' ꝛ ñ nulli alij ꝓceres bello ꝛ aeris itemperie miſerabilr periere. Quoꝝ corpora ibidem i con uentu nr̄o ſcti Bernarbe ſepulta fuiſſe pꝫ.eo.n.tūc cōuētus ipſe extra menibus erat: poſtre mo machinis duriſſime opugnata: fugiētib' Guelphis: vrbs obtenta eſt ꝛ muris ſpoliata: Quib' calamitatib' reliq̄e ciuitates ꝑterite impatoris mādata fecere. henricus itaq; paca ta ꝛ oimode lūbardia obtēta. Uarneriū Auſpulgenſē comitē eidē ꝓuintie cū paucis copijs ꝑfecit: Indeq; cū Amedeo Sabaudienſiū comite ꝛ piſanoꝝ genuenſiūq; oratorib' ſociatus per placentiam trāſiens Genuam petijt q̄ ꝛ multi Regum oratores conuenere. indeq; piſas claſſe delatus ꝑmiſſis terreſtrib' copijs maximis icomodis Lucenſes affecit. Cūq; demum res Ethrurie cōpoſuiſſet cū ludouido Amedei Sabaudie comitis filio. Romā ꝓfect' ē. et ibidē ꝑ tres Cardiales a clemēte pōtifice miſſos coronat' ē: Indeq; diſcedēs i florentinos ca ſtra mouit q̄ nullā aliā ſpē habentes Roberto regi poti' ea lege ſe dedider vt exules albos nullo vnq̄ tēpore nullaue rōe reduceret. Quo audito henric' repente ſe piſas contulit vbi Robertū ipſū tanq̄ maieſtatis reū citauit: ꝛ eo iterim lucenſes ꝛ Miniatenſes magnis affe cit cladibus ꝓfectuſq; Aretiū ibi Robertū regno ꝑuauit quāuis poſtea citatiōem ad locuꝫ ſuſpecū factā papa condēnauerit. Duxit ēq; ꝛ ꝯ Genēſes vbi cū egrotare cepiſſꝫ ad Balnea macerati ſe cōtulit. ide cū male ſanus rediſſet ad Boncōuetū oppidū redijt: vbi ꝛ poſt aliq̄t dies nō ſine ſuſpitiōe dati veneni mortu' ē ſuboꝛnauerāt eni: vt fert. Florētini ab eo grauiſſi

me infenſi policitationibus et p̄miȷ̄s quēdā monachū q̄ Eucharestiā veneno illitā ei dedit Cuius mors florētinoꝝ ⁊ regis Roberti ſalus fuit: Quo mortuo vacauit imperiū āno vno Robert᷒ caroli ſi Sicilie ⁊ Apulie regis filiuſ. hoc āno p̄re defūcto i regnū ſuccedēſ regnauit annis. 33. Rex certe inclitus et virtutē oiū ſigulare decus: quiq̄ ⁊ a mltiſ tū oratorib᷒ tūq̄ poetis titulis plurimis fuit decorat᷒: eo ꝙ p̄ter eqſtatū ⁊ rei militaris diſciplinā q̄b᷒ pl᷒ valu it ēt iter ceteros ſui tp̄ris egregius theologus ⁊ phus ac ſingularis medicine p̄ceptor habe ret: ⁊ nō modo his ꝓtētus ſ; ⁊ cū eēt etate grandeuus et ſenex ēt i poeſi Frāciſcū petrarchā audire voluit: hūc āt ioānes bochatius in Genealogia deoꝝ quā eidē itꝭtulauit dicit i p̄nci pio tā torpētis fuiſſe igenȷ̄ vt nō abſq̄ maxia demōſtrātis difficultate p̄ma litteraꝝ elemē ta adiſcere potuiſſe: et cū de eo oēs fere amici deſperarēt pedagogi ei᷒ igeniū ſolerti aſtucia rimarent Eſopi fabulis eidē tā grande ſtudendi ſciendiq̄ deſideriū immiſerūt vt breui nō tm̄ domeſticas ⁊ liberales artes didicerit verū ⁊ ad ip̄a vſq̄ ſacre phie penetralia mira ꝑ ſpicacitate trāſierit: hic itaq̄ regni titulis a clemēte papa i auinione rite ſuſceptis ex gallȷ̄s Bononiā ad legatū cognomēto palegurā ſtati profectus eſt: quē mox ecclie noīe tumultuā ti ferrarie p̄fecit: qui ⁊ ip̄e poſt aliquot dies neapoli iturus virū iſignē ibidē p̄ſidio reliquit verū cū ioānē frēz ex neapoli ꝯ henricū ipatorē Romā miſiſſet illūq̄ e Roma abire coegiſſet: henricus ira ſuccenſus robertū lp̄; maieſtatis reū fecit: citatūq̄ (vt diximus) nec apparē tē regno p̄uauit que res a Clemēte pōtifice iprobata fuit ꝙ hoc ad ip̄; nō ptinere diceret: Ea; obrē ipator ip̄e ēt ꝯ florētinos ⁊ lucēſes q̄ cū ip̄o ſētiebāt copias ducere ſtatuit ſ; mor te p̄uētus rem ceptā omiſit: Hic tertio ⁊ vigeſimo regni ſui āno diſcidētibus inter ſe genuē ſiū Guelphis ⁊ gibellinis ip̄a; Genuēſem vrbem Guelphorum factione i potātem recepit. Sauone quoque ⁊ reliquarum vrbium dominatum habens cum quibus etiam aliquam diu ſe male habuit: Tandem nullo ſupſtite ſibi filio moriens ādreā vngarie regem nepotē ſuum poſt ſe regnare precepit licet Joāna ei᷒ Soror regnum ſemper adminiſtrare voluerit Joānnes henrici iperatoris filius hoc āno regis Bohemie filiam ducens vxorem eius regno potiri meruit. Eoq̄ regno ſuſcepto. 35. annis regnauit vir certe bonuſ ⁊ multe beniuolētie inſignitus. qui regno inpace adepto cū Brixianis nr̄is amiciſſimus eēt aliquādo eiſdem cō tra Bergomenſes multos Bohemos milites in auxilium miſit quoꝝ auxilio Bergomēſiu; potentiam repreſſere: inde ab italis pluries vocatus anno. xxȷ̄. regni ſui in italia; cū ingēti exercitu deſcendens bonitate viri itali alecti dedentibus ſe vltro multis Ciuibus Brixia: Bergomo luca parma Regio ⁊ Mutina atq̄ alȷ̄s vrbibus potitus. eſt. Quibus i ꝓtecti onem ſuſceptis. illas et Arcibus et menibus atq̄ alȷ̄s fortilicȷ̄s munire ſtuduit: Et inter cetera in Ciuitate noſtra Bergomo Arcem munitiſſimam adhuc extantem edificauit De niq̄ in regnum reuerſus ludouico ceſare procurante ab ipſius vxore nomine Margarita interfectus fuit quo mortuo ipſius ludouici ceſaris filium ipſa interfectrix accepit maritu;

1310

Friſcus Eſtenſis Azonis marchionis filius hoc āno Ferrarie vrbis regnum ambiens. azonē patrem (ob ſuperinductam Beatricem Nouercam Roberti predicti Sicilie regis ſorore;) cepit et incarcerem coniecit atq̄ paulopoſt ibidē interire fecit imperatoq̄ venetoꝝ auxilio vrbem nolentibus Ciuibus in ſuam redegit poteſtatem: propter ꝙ indignati ciues paricidā et facinoroſ[illegible]n ad legatum palaguram accuſarunt. rogarūtq̄ vt vrbem dictionis eccleſie a tyranno crudelem immodum laceratam liberare dignaretur: quibus auditis legatus mox venetis ſub anathematis pena precepit a Ferrarieſibus ōnino abſtinere qui legati p̄ cepta paruipendētes. theutaldi Ferrarie caſtellū tā diu die noctuq̄ opugnarūt donec ob tinuerūt. Friſcus āt vindicte cupidus atq̄ malignus introductis venetis cum tamen nō ſa tis confideret ira ſuccēſus dimidiam Ciuitatis partem incendit et quammaxime eoru; do mos qui nouis rebus ſtudere ⁊ ei repugnare videbantur. At ciues concitati tantam iniu riam et damnum non ferentes ſumptis armis ſequenti anno apud leonis portam interfece rūt: hoc idē Dalmatio guaſcone Clemētis pape in eadē vrbe vicario ſuadente: Mortuo friſco nihilominus veneti dimidiā vrbis partē retinuere

1311

1312 Marinus georgius q̄nquageſimus ſecūdus venetoꝝ dux hoc ãno i locū petri gradenici du
cis ſuffectus ducauit mēſibus.10.ꝛ diebus.10.huic quidam ferrarienſes et Friſcus eſtenſis
Azone Marchione prē defūcto:ciuitatē tradidere:Quãobrē indignatus pontifex ꝙ vrbē
eccleſiaſticam occupare temptaſſet mandauit Bononiēſi legato ſi ab hac re veneti abſtine
re nollent vt oēm italiam p cruce ſignatos i auxilium inuocaret: ꝛ ꝯ venetos ꝛ ferrarienſes
renitētes cōcitaret:Sed et idem pontifex hūc Ducē et ceteros venetos anathemate notauit
ac ſacra queq; eiſdē interdixit:inſup ꝛ publico edicto oībus chriſtianis conceſſit vt vbicūq;
inueniſſent(direptis coꝝ bonis)pro ſeruis eos haberēt:Que res venetis mlto icomodo fuit
hic āt pnceps cū admodū locuples haberet.monaſteriū ſācti dñici intra vrbē,pprijs ipēſis
extruxit ꝛ pluribus donis exornauit.in quo ꝛ poſt mortē ſepeliri pcepit.
Gulielmus Marchio cremonēſis ex nobili et pmaria Cremonēſiū caualcabouū familia na
tus vir vtiq; diuitijs ꝛ dignitate inſignis:hoc eodē anno Douareſib⁹ ꝛ gibellinis ab vrbe
Cremona pulſis vrbis dñiū(henrico ceſare ꝯſentiente)ſibi deſūpſit ꝛ plurib⁹ annis regna
uit:Qui cū gibellinos oēs prorſus vrbe expellere tēptaſſet.ipi tumultuarie recedentes ſon
cinuz illico cōmigrarūt.ꝛ Guelphos oēs ibidē inuentos maxima cū occidione expulerūt:q̄
audito gulielmus cōpato ſuoꝝ exercitu ſtati Soncinū conceſſit.ꝛ hoſtili animo caſtellum
ingreſſus.poſt multos cōflictus a gibellinis ſuperat⁹ ꝛ captus tandē ibidē in medio oppidi
foro cū quadrigentis ſuis obtruncatus ē.q̄ q̄dē mortuo eueſtigio ois Guelphoꝝ factio (di
reptis coꝝ bonis domibuſq; euerſis ac pdijs cōfiſcatis)Sōcino pulſa ē:eoq; tumultu vētu
rinus fundulus vir quidē magnus fuga ſalutē ſibi querens.ab imperatoris vicario cum
tribus filijs ꝛ ipe captus ibidē cū ignominia p publica oppidi loca equis tractus ꝛ virgis
ceſus deniq; ſecuri pcuſus vitā finiuit.
Joannes ſorantius q̄nquageſimuſtertius venetoꝝ Dux.hoc ãno in demortui Marini ducis
oīum ſuffragijs loco ſuffectus.ducauit ãnis.16.ꝛ menſibus.v.multe q̄dē clemētie prudētie
1313 ac doctrine vir:q̄b⁹ ex virtutib⁹ Spalatrū Tragurīū Sibinicū ꝛ alia plurima loca ſenatui
dedentibus ſe vltro ciuibus:conquiſiuit:quos certe hūaniſſime excepit:eiuſq; tepr̄e cuz ia
cobus quirino ꝛ Marinus Barocius viri prepotētes ꝛ domi nobiles .rempu. ſubuertere
temptaſſēt proditione cōuicti:capitali ſētētia puniri fecit:Quibus ceſis ad precauenda in
futurū mala ſex procuratores ſācti marci ex ſenatus cōſilio conſtituit:quiſ rempu.diligēter
curarent:hic nãq; cum prudentiſſimus ꝛ timorate cōſcie vir haberetur.ſciens venetos oēs
pp ferrarie occupationez anthemate eſſe notatos atq; interdictos.dimiſſa ferraria abſolu
tionis beneficiuz ſibi ꝛ omnibus īpetrauit:Quib⁹ ex rebus mirifice ab omnibus laudatus
eſt:Deniq; moriens apud ſãctū marcū ingenti pōpa ſepelitur.
Piſtoriū ethrurie prouicie ciuitas his tp̄ibus a Florētinis lucēſibuſq; pplīs diutino bello
incredibilit̄ fatigata in eoꝝ manus tādem deuenit:Qua obtenta:imprimis ei⁹ menia diru
unt foſſaſq; implent(ꝛ ſolo comune vtriq; pplo remanēte)agrum oēz iter ſe diuidūt:ꝛ hec
ex ꝯuētione inter vtraſq; partes cōfecta:Sed florētini ea federa ſic inita nō ita multop⁹ in
fregerūt.ꝛ vrbē p ſemetipos occupauerūt ꝛ murum circūquaq; duxerūt ac foſſas purga
uerunt Et hec prima vrbium fuit.quas pplus florentinus(iam liber effectus)in poteſtatez
ſibi redegerit:ꝛ vt oia circūquaq; tutiora haberent ſtatiz Accianū gentis vbaldie caſtellū
emētes mox diruerūt:ꝛ nō lōge ab eo loco in plano Scarpariaz oppidū cōdiderūt:Quaz
obrē legatus ēt florentinis ſacra interdixit: verū cū poſtea in recuperanda ferraria a vene
tis occupata legatū florētini iuuiſſent:a clemente papa in grām ſunt recepti:in hac quippe
vrbe ſupiorib⁹ ꝓxie ãnis ēt factiōes alboꝝ ꝛ nigroꝝ ſicut a pncipio Guelphoꝝ ꝛ gibellino
rum ptes initiū ſumpſere Eo ꝙ in ipa cãcellarij gens ditiſſima mlti plicata i duas partes ſe
diuiſerit.ꝛ altera eaꝝ pars Albi vocati ſūt a lrera Nigri qui cū ſe magnis ꝯtentionib⁹ agita
rent a Florentinis cōponere tempti ſūt.ꝛ cū ipos cōponere ſtuderent ēt ipi diuiſi ſūt atq; ꝛ
ipi hec eadē noīa receperūt:Qui quidē morbus mox ꝛ lucā inuaſit:vnde cū albi Nigros
ex piſtoria vrbe eieciſſent.ꝛ Nigri Albos mox e Florētie eiecere inter q̄s Dātes poeta fuit

Uiri diſciplinis excellētes.

Guido caualcāt⁹ materne orōnis poeta nō iſulſus his tēporibus claruit ꝛ mlta i eadē ligua egregie cōſcripſit i q̄bus hereſis macula nō caruit: Credebat eni aīas cū corporib⁹ interire

Gulielmus de Cunio natione gallus iuriſconſultus eruditiſſim⁹ acris et feruētis ingenij vir tempeſtate hac i aurelianenſi gymnaſio legēdo ꝛ ſcribendo principatū tenuit cuius ingenij magnitudo ex breui apparatu, q̄d ſup Codice ꝛ Digeſto veteri atq̄ alijſ ſcriptis a ſe editis facile dignoſci poteſt.

Ricardus malumbra Cremonēſis. hoc tempore: Cyno teſtāte in lege. Si viua matre apud Bononiā leges celeberrime docuit: quē idē eadē. l. oībus ſue etatis doctorib⁹ ꝑtulit Eo ꝙ Jus ciuile eo quo nūc extat modo egregie explanauerit: qui licet oiuʒ doctoꝝ ſui tp̄is ꝑn ceps fuerit hereſi tn̄ demū a iacobo butigari ꝛ dn̄o Baldo ꝯdēnatus fuit: Jp̄e eni dominū iacobū de arena ꝑceptoꝝ habuit.

Lambertinus de Rāponib⁹ iurecōſultus et multe virtūtis ſingulariſſie iſignitus. cui⁹ igeniuʒ atq̄ doctrinā. Jo. andree i. c. ſi. pr̄ de teſtamētis i ſexto mirifice laudat. hac tēpeſtate claruit ꝛ mlto i ꝑtio fuit: q̄ ꝛ ip̄e in Digeſtis ꝛ. C. ꝯmētaria accuratiſſia edidit: q̄ꝝ exemplaria rara habentur.

Jacob⁹ de viterbio ordis eremitaꝝ ſācti Aug. ſacre pagine celeberrim⁹ ꝓfeſſor ꝛ neapolitane eccl'ie Archiep̄us digniſſimus ꝛ virtutū oiuʒ decorat⁹ ꝑ hoc tēpus i ꝑcio exiſtēs tractatū de Regimine xp̄iano ad clemētē iſtū pōtificē dedit: ac magiſtrū Sētentiaꝝ egregie expoſuit indeq̄ ꝑdicamēta in diuinis elegantiſſia atq̄ alios tractatuſ cōpoſuit: inter q̄ ēt Quolibeta quatuor optime determinauit: Qui cū acri ꝛ terſo ingenio hitus eſſʒ. ſpeculatiuus doctor appellatus eſt.

Ricardū āt de mediauilla theologū eruditiſſimū ordis minoꝝ iſdē tp̄ib⁹ nōnulli aſcribunt Cui tāta ingenij magnitudo fuit: vt nulla litteratura ei in diuinis codicib⁹ latuerit: q̄ et ini multa igenij ſui monumēta q̄tuor ſn̄iaꝝ libros optime ꝛ vtiliſſie explanauit: Extāt quoque ꝛ multe eius poſtille ꝛ alia multa.

Gerardus odonius minoꝝ ordine generalis miſter: ꝛ ip̄e Ricardi tp̄r b⁹ floruit cui⁹ ēt igeniuʒ nō eque minus fuit: Siquidē i oi dicēdi facultate ꝓmptiſſim⁹ extitit: pp ꝙ ꝛ ab oīb⁹ n̄ ſoluʒ ſui ordis ꝑclaris viriſ. ſʒ ēt ab exteris pp ingenij magnitudinē mirifice laudat⁹ ē: ip̄e. n. mltiſ voluminibus ſn̄iaruʒ libros cōmentatus eſt ſed ꝛ ſuper Bibliam ꝛ ſuper ethic. libros atq̄ i philoſophia morali necnō ꝛ in logica accuratiſſie ſcripſit. Stigmatū q̄ꝫ ſeraphici Frāciſci officiū compoſuit.

Beltrādus ex nobili Turrianoꝝ mediolanēſiū familia natus et minoꝝ ēt ordis ꝓfeſſos ꝑ hoc tēpus clarus exiſtēſ: Jn theologia ꝛ ſup Euāgelia ac ſup ep̄las q̄ ꝑ āni circulū legūtur Sermones ꝛ collatiōes tp̄ibus ꝯuenīētes edidit perutiles.

Truſianus medicus Florentinus Thadei medici auditor tempeſtate hac pluſq̄ cometū ſup Tegne Galieni mira doctria ꝯſcripſit. qui cū i pratica artis medicine: vt multi. ferunt: ſe in fortunatū conſpiceret religioni ſe totum tradidit ꝛ cartaſieſium ordis habitū accepit.

Dantes Aligerus pr̄ia florētinus vates ꝛ poeta ꝑſpicuus ac theologoꝝ certe ꝑcipuus tēpeſtate iſtac claruit: vir certe i Ciues ſuos egregia nobilitate venerandus atq̄ verendus q̄ licet ex lōgo exilio damnatus: tenues illi fuiſſent ſubſtācie ſēper tn̄ phiſicis atq̄ theologicis doctrinis: imbutus: vacauit ſtudijs vnde cū florētia a factione Nigra pulſus fuiſſet ad eius ingenij magnitudieʒ declarādā pariſiū acceſſit inqua Gymnaſium itrās aduerſus quoſcunq̄ circa quācūq̄ facultatē volentes diſputare reſponſionibus aut poſitionib⁹ ſuis reſpōdere ſe obtulit diſputaturū Et cū hic circa poeticā ſciaʒ eruditiſſimus ēēt. Opus inclitū atq̄ diuinum lingua vernacula ſub titulo comedie edidit: inquo oiuʒ celeſtiū terreſtriūq̄ ac infernoꝝ ꝓfunda ſpeculabiliter ꝯtemplatus ſingula queq̄ hiſtorice alegorice tropologice ac anagogice deſcripſit. vbi ſe certe catholicum ꝛ diuinū theologū ſe ēē oſtendit Aliud etiaʒ Eloquētiſſimū opus oi ſapiētia plenū edidit. vʒ de monarchia mundi titulo ꝑnotatū: Jn

quo probare nititur(licet male)ita monarchia in iperio. Ro. eſſe: vt nulla a pontifice. Ro. habeat dependentiā ſʒ a ſolo deo niſi i ptinētibus ad ſoꝝ aiaꝝ: hic cū ex gallijs regreſſus fuiſſet Federico aragonēſi regi ⁊ dño Cani grādi Scaligero veronēſiū principi adheſit: cuʒ quo fuit multa ſēp amicitia iunctus: quoꝝ auxilio pſepe: licet fruſtra: conatus fuit i patriaʒ redire: Deniqʒ mortuo cane et ipē apud rauenā āno dñi. 1321. etatis. ſ. qnquageſioſexto diē obijt: De cuius exilio vitaqʒ atqʒ mira doctrina quidā hos verſus cecinit dicens.

Hic poſtq̄ patrios Florentia ſeua penates
Liquere cōſpicuū iuſſit ſine crimine ciueʒ
Fortuna qua ante ſtetit ſorteqʒ ſupbam
Excutiens ſemper miſero ſecurus in orbe
Vixit: et i nūeros tolerauit mēſe laboreſ
Ipe hoiuʒ rerūqʒ prēʒ qui pcta gubernat
Imperio et lati ſolus tenet aurea mundi
Lora manu: cui ſēp erit ſine fine poteſtas
Agnouit ſine mora deū: vitamqʒ p oēʒ
Impiger anguſtis opantia ſydera terris
Stelliferi ſecrata poli quibus aſtra fruantur
Conſilijs celo nouit diuinus ab alto.
Ingenij artibus redimit' accumie ſeptē
Exauſit ſacraſ muſaꝝ e fontibus vndaſ
Hic ſacris aiatus aquis q̄ dura cadētes
Premia dignoſcāt: miſeri qb' ipa ſalutē
Pena ferat: ſceleris. q̄s gr̄a collocet alq̄
Sedib' audaci cecinit ſub tegmie cātu
Scribere ñ poſſē viduas q̄t fletib' arteſ
Quotqʒ nouē muſas lachris ſubiere doloreſ
Cū rapuit mors ſeua virum ſed fama ſuperſtes:
Gētibus extinctū memorat: pplmqʒ p omnem
Viuet: ⁊ eterno refertur laudibus euo
Amen.

Ludouicus philippi regis filius. hoc āno poſt prēm regnare cepit ⁊ regnauit ānis. 2. vir qdē
1314 catholicus ⁊ chriſtiane religionis amator: q̄ ſuſcepto regno poſt ānū pſētiēs cardinales ipſi p diuerſa gallie oppida diu diſituiſſe. eo q̄ i cōclaui apud carpēteratū de pōtifice deligēdo ſeditione orta duo ex ſplēdidioribus cardinalibus iterfecti fuiſſēt ſtati eos in vnuʒ coegit ⁊ vt lugdunū congregarētur: pro futuro pontifice deligendo ſuaſit: Cui' ſanis cōſilijſ ānuēteſ poſt octogita dies iacobū cartucēſem monachū ⁊ portuēſē epm elegerūt: Quo quidē āno cū pon. eēt electus ipē rex vite ſue finē fecit relicto i regno ioāne filio paruulo qui puer die bus tantū. xx. regnauit.

Tres ſimul lune eodē āno in cēlo apparuere: ⁊ fulgor quē Cometeʒ dicūt in ſeptētrione qi ad virginis finē tribus men. apparuit: Eo āt deficiēte nouēbri mēſe philippus pdictus rex vita exceſſit ⁊ ludouicus ſucceſſit.

6514 1315 Ldouicus cognomēto Bauarus. 21: germanoꝝ ipator. hoc āno aqbuſdā p ptētionē elect' ipauit ānis. 32. hērico eni mortuo inter electores mox diſcordia ſucceſſit q̄ alij hūc ludouicū alijqʒ federicū Auſterie ducē proponerēt belloqʒ iter eos orto durauit ānos octo: ſʒ tādem Federico ſuperato ludouicus hic ſolus obtinuit: Qua victoria elatus abſqʒ Ro. ecclie auctoritate ſe ipatorē appellauit: ⁊ Mattheū vicecomitē vna cū filio galeatio ita fouit vt mediolano oino ꝯ Turrianos potiret: Romā igit pfecturus vicecomiteſ oino ſibi beniuolos fecit vt eis adiuuātibus iperi titulos facilius cōſeq̄ poſſet: at vō ioānes pon. nup creatus in Auinione audiēs vicecomites mediolano potitos eos ⁊ ludouicū imperatorem anathemate notauit ⁊ quāmaxie quia Guelphos vbiqʒ opprimebāt reuerſus āt Bauarus i germaniā ad exercitum ꝯgregādū paulopoſt cū maxis copijs denuo ex germania profect' Tridētū venit ⁊ ide magnis gibellinoꝝ pcibus mediolanū rurſus petijt: atqʒ ibidē a guidone petramala epō corona ferrea coronatus ē: Cūqʒ pecunia idigeret et eā a pplo exigere vellet a Galeatio Matthei filio phibit' ē: Cuius rei cā ludouicus Galeatiū cepit ⁊ vna cuʒ filijs icarcerē coniecit: Quibus incarceratis Bauarus. xxiiij. ciues delegit qui noie ſuo rēpu adminiſtrarēt qb' ⁊ ipē pfectū ſuū addidit: inde cū in Brixianos duxiſſet apō vrceas oppiduʒ aliquā diu ſtetit deniqʒ Brixianis in gr̄ am ſuſceptis in ethruriā acceſſit: vbi ⁊ a Caſtrucio lucēſi dño magna cū humanitate exceptus ē: apō quē duobus mēſibus moratuſ pcibuſ caſtrutij motus galeatiū vicecomitē et Acciū ac Marcuʒ eius filios Ceſar carceribus liberauit: Indeqʒ cū caſtrutio et mille ac qngentis eius equitibus conſociatus Romā tandem puenit exceptuſqʒ cū igēti gloria a Romanis. apud lateranum iuſſu cleri ppliqʒ. Ro. a Ste Bauarus

phano columna coronatus ē: Ornatus itaqꝫ īperij corona Bauarus ſtatim petrum corba
rienſē ordis minoꝝ pfeſſum in ātipapā erexit: ⁊ nicholaū qntū appellauit: ide ꝑ digreſſus
Antipapa viterbij relicto cum exercitu ⁊ caſtrutio florētiā venit quā ⁊ crebris excurſioni
bus et populationibus aliquādiu cum vexaſſet Mediolanum poſtremo profectus eſt: vbi
et Accium Saleatij filium ab integro in regnum remiſit: Jngermaniam deniqꝫ regreſſus
ꝯ eū carolus henrici fili⁹ īperator erigit cū q̄ i bello cōgreſſus ⁊ ſupatus cū fuga delapſus
fuiſſet ſtati dolore ai defecit.

Hugutio fagiolanus piſanoꝝ ⁊ lucēſiū tyrānus hoc āno nō lōge a mōte catino igenti clade
Florētinoꝝ exercitu ſuꝑato dū ex piſis lucā regreditur vna ⁊ eadē die ab ābus illis vrbib⁹
excludit. ⁊ ita vtriuſqꝫ dominio ſine ſtrepitu ꝑuat: Piſāi nāqꝫ ſupiori āno hērico īperatore 1316
defūcto Florētinoꝝ potētiā veriti hugutionē hūc ſibi ducē ad propulſādū hoſtē delegerūt
qui paulopoſt ab equitibus henrici adiutus. et lucā ciuitatē obtinuit: Euoluto autē anno
lucēſes nō diutius īpius tyrānidē laturi occaſione capta Neriū ei⁹ filiū vno die vrbe eiciūt
pulſus igitur luca Nerius prēm in lucēſes cōcitat: qui ex piſana ciuitate cum exercitu lucā
properās piſani portas poſt eū clauſere: At hugucio duarū vrbiū dominio ꝑuatus ad ma
laſpinas Marchiones amicos ſuos p ſubſidio cōfugit: Et cū ſepius tyrānidis reditū tēptaſ
ſet ⁊ obtinere nō potuiſſet, ex pōtificis. Ro. cōſilio tādē i Flaminia ad paternū ſoluz redit
ibiqꝫ ab īpo pōtifice multis beneficijs adiutus tandē cōſenuit ⁊ moriēs mltos filios ac ne
potes i caſtelloꝝ ſuoꝝ regno reliquit: qui ⁊ īpi (vt fit) de ꝑncipatu iter ſe diſcidētes tandē a
florētino pplo oēs pulſi ſunt.

Caſtrutius vir ſtrenuiſſimus pria lucēſis familia caſtracanū nobili natus. vir manu ꝓmpt⁹
⁊ coniuratoꝝ apud lucēſes caput: Quē ſuperiori āno Nerius fagiolanus pp ꝓdā i lucēſib⁹
factā i carcerē coniecerat ⁊ ad ſuppliciū dānauerat: hoc āno pulſo fagiolano ⁊ ſtrepitu ma
gno cōcitato e carcere educitur ⁊ a factione ſua in fagiolani loco ꝓficitur: ⁊. xiij. ānis regna
uit: Ac ſic vt mōdi ſors exigit. ab extrema calamitate ad ſūmaz felicitatē pduct⁹ ē: q̄ iperio
vrbis hoc modo ſuſcepto mox ſuo igenio ⁊ magnanimitate et piſtoriū ⁊ piſas vrbes i ſuā
redegit poteſtatē Poſtmōz auxilio Saleatij vicecomitis: q̄ Acciū filiū natu maiorez cum
mile ⁊ q̄ngētis eqtib⁹ miſat: in florentinos duxit et Raymūdū cardinū hiſpanū eoꝝ ducez
cū eius filio ⁊ vniuerſo eius exercitu fudit atqꝫ fugauit. quo cōfracto multis annis ipſos in
curſionibus populationibuſqꝫ ac incendijs vexauit: Deinde ſuccedentibus rebus cū etiaz
vicecomitū copias cū Bauaro iunxiſſet iterato apud florētiaz caſtra poſuit: ⁊ eā pluribus
diebus obſedit ac ꝑcta circūquaqꝫ deſtruxit: eam equidē vrbem Caſtrutiuſ tādē occupaſſz
niſi graui morbo ex īmēſis laborib⁹ apud piſtoriū ꝯtracto defeciſſet: verū eos i eā rex ꝑ de
ſperationē deduxit. vt carolū Roberti regis filiū in vrbis dominū vocaueerit: Moriens
deniqꝫ caſtrutius duob⁹ filijs Arrigo ⁊ galaritio relictis. ibidē i cōuētu diui Franciſci: poſt
tertium diem cum ingenti pompa ſepelitur. filij autem eius paulopoſt a Bauaro Impera
tore propter ingratitudinem pulſi fuerunt: Ac ſic nullum violentum perpetuū.

Philippus ludouici francoꝝ regiſ frater ioāne eiuſdē ludouici filio defūcto i regnū ſuccedēſ
regnauit ānis. v. de q̄ nīl memorie dignū habeo niſi q̄ ioāni. 22. pōtifici fauit.

Ioānes vigeſimuſſecūdus papa portuēſis epuſ iacob⁹ cartucēſiſ ātea vocat⁹ hoc āno
papa. 205. poſt lōgā altercationē. a. 23. cardinalib⁹ apud lugdunū i monaſterio frm predicatoꝝ
vnanimit̄ electus ſedit ānis. 18. mē. 3. ⁊ diebus. 27. vir vtiqꝫ doctiſſimus ⁊ multa prudētia 1317 6516
decoratus ac doctoꝝ viroꝝ amātiſſimus. cui⁹ pr̄ arnaldus de oſſa fuit: pon. creatus nonis
Septēbris i cathedrali baſilica pontificat⁹ coronā accepit. Inde i auinionē ꝓfectus octo car
dinales mox creauit iter q̄s duo tm̄ itali fuere vn⁹ vrſinus ⁊ alter colūna: duoſqꝫ viros defū
ctos in ſanctorum cathologū aſſociauit vz Thomam herfordenſem epz ⁊ aquinatem tho
mam doctorem ordinis predicatorum: Deinde Toleſanam eccleſiam ad archiepiſcopatus
dignitatem retulitit ⁊ quaſdā dyoceſes eidem aſcripſit. ceſarauguſtanam etiam eccleſiam
ſibi dilectam in Metropolitanā erexit aſſignatis. ſibi quinque cathedralibus eccleſijs. Gra

tidimōteſez ordinem quorundam improborū factionibus labefactatuz ĩmeliorem redegit
formam Multos quoque hereticos damnauit:⁊ preſti gloſulam quandam fratris petri
ordinis minoꝝ qui conuētū quēdā tertij ordinis ad imitandā xp̄i pauptatē aiauerat:q̃ruz
de numero multi dānati ⁊ exuſti ſūt:āno āt pontificatus ſui vndecimo Conuentu hito lu
douicū bauarū eccleſie rebellem ⁊ Sciſmaticū declarauit:⁊ Guidonē petramalā poſt occu
patā ciuitatē caſtelli ſacerdotio ⁊ ep̄atu exautorauit:cortonā q̧ a dioceſi aretina ſeperauit
⁊ in ciuitatē erexit:Tādē āno etatis ſue nonageſimo auinioni moriēs tantam in theſauris
ſuis auri atq̧ argenti vim reliquit quantam vnq̄ nullus ante eum pontifex fecerit:intero
gatus hic aliquādo q̃ foret a veritate remot⁹:reſpondet vulgi ſn̄ia nā quicq̃d laudat vitu
perio dignū ē:quicq̃d cogitat vanū:q̃cquid loquitur falſū ꝙ ĩprobat bonū ⁊ approbat ma
lū ē.⁊ q̃cquid extollit infame. Uiri diſciplinis excellentes.

Petrus aponus ſeu de abano p̄ria patauinus medicus celeberrim⁹ ⁊ ph̄us oĩ etate admiram
dus hui⁹ ioānis pont.tp̄e tū ĩ ph̄a ⁊ tū ĩ hijs q̄ad medicine theoricā ſpectāt diuerſas conci
1319 liādo oppiniones ꝓmptus exiſtens maxio ĩ p̄cio vbiq̧ habitus ē:⁊ ppa ꝯciliatoris nomen
ſortitus ē:hic ĩprimis ad ariſtotelis ꝓblemata mlta addidit et illa ĩpa ſubtili expoſitione
declarauit ſcripſitq̧ eidē ioāni pontifici librum de venenĩſ pulchrū.ac meſue librū ĩ medici
nis mācū.a corde vſq̧ ad calcem pfecit ꝯpoſuit preterea de omni medicina librum in quo
cētum ⁊ decē hn̄tur differentie librum q̧ Galieni de colera nigra ⁊ de regimine ſanitatis
ac Terrapeutice artis cū alijs multis ĩpe trāſtulit:fuit eñi hic magicus maximus:⁊ multa
p eandē artē oſtēdit

Dynus de garbo medicus florētinus.his tp̄ib⁹ claruit.qui cū brunū p̄rem in arte chirugie
medicū habuiſſet illū ĩ phyſica erudiēdū Thadeo florētino medico tradidit:q̃ adeo erudi
tiſſim⁹ euaſit.vt vtiliſſia ĩ auicenā ediderit cōmētaria:Scripſit ⁊ ĩ galienū d̄ malicia varie
ꝯplexionis atq̧ ĩ hipocratē de nā fetus.q̄n ⁊ in ph̄ia varias ⁊ pulcherimas queſtiones.

Gentilis fulginas p̄ſtabilis ſapie medicus:hoc ĩpo tp̄e diui p̄teriti medici.nō ĩferioris igenij
aut fame fuit:ꝙ potiſſimū ei⁹ accuratiſſimi comentarij in q̄nq̧ auicene libris teſtimonium
phibent hic ēt p̄ter p̄dictos comētarios ꝯ peſtē librū cōpoſuit ac q̄ōnez d̄ gradib⁹ medicina
rū ſubtiliſſimā diſputauit.

Mttaheū āt ſiluaticū medicū mātuanū gener̄ nobiliſſimū hiſdē tp̄ib⁹ floruiſſe ꝯſtat eo ꝙ
ad Robertū ſicilie regē ⁊ medicū diuinū opus de oĩb⁹ ſiplicib⁹ medicinis ⁊ eaꝝ ꝓpetatib⁹
dederit:ac alia quedā edidit.

Auguſtinū ēt aconitanū ordis eremitaꝝ diui Aug.profeſſū virū ſane ⁊ doctrina ⁊ uite inte
gritate celeberrimū cū p̄dictis floruiſſe cōſtat.ꝙ ⁊ ĩpe librū de eccleſiaſtica ptāte ad ioānem
1320 pōtificē p̄dictū ĩſcripſerit.⁊ vltra cū oēs ſue etatis theologos ſine ꝯditione exceſſerit ama
theo exordiens totū nouū teſtamētū accuratiſſie declarauit ⁊ comētauit:iter q̄ comētaria in
pauli ep̄las admiratione digna habētur:Sed ⁊ ſup actus ap̄loꝝ.ſup apocalipſi et ſup ſep
tem Ep̄las canonicas ad inſtar beati thome opus edidit aureū.tractatus q̧ celebres ſuper
Miſſus ē ⁊ Magnificat ꝯpoſuit.

Bonauētura patauinus item ordis p̄dicti olĩ generalis p̄or ⁊ tituli ſancte cecilie cardinalis
preſbiter:hiſdē tēporib⁹ doctrina ⁊ eruditione maxio in precio fuit:Qui cū accerime eccle
ſie libertatē ꝯtra tyramnos tueretur.a Carrarienſi dn̄o tandē ſagitta tranſfixus martirio
coronatus eſt.

Albertus ſilr̄ patauinus eiuſdē eremitaꝝ ordis ⁊ bti Egydij Romani auditor erudititiſſimuſ
theologus p hoc tēpus ĩ declamationib⁹ ad papā p̄nceps p̄dicatoꝝ hituſ ē:q̃ cū ēēt doctiſſi
mus cōplurimos ſmōes tū q̄drageſimales tūq̧ dn̄icales ⁊ feſtiuos ad clerū pplmq̧ erudiē
duz edidit:Sz ⁊ pētateucū ⁊ pauli ep̄las ſup oēs comētat⁹ ē:pp cuius doctrine p̄ſtantiam
poſtea ĩ patauio palatio ſupra portā q̄ domini forū reſpicit marmorea ſtatua honorat⁹ fuit
ĩ alijs ſiquidē palatij foribus pauli iurecōſulti ⁊ petri cōciliatoris ac titiliuij hiſtorici ſtatue
cōſtitute ſūt.

Franciſcus maron⁹ ordis minoꝝ theologus doctiſſimus. ⁊ ip̄e hoc eodē tp̄re mlt̄a opuſcula ad xp̄ianā religionē ꝑtinētia edidit: ⁊ ꝗ̄maxīe i ſacris codicibus poſtilas memoratu dignas cōpoſuit.

Michael de ceſena ordis minoꝝ generalis miſter hiſdē tp̄rib⁹ cū ſup Ezechielē ⁊ ſup ſn̄iaꝝ libſū ꝑpulchre ſcripſit a ioāne pōtifice errore q̄dā notatus generalatus officio ꝓuat⁹ ē: dicūt eni ip̄z dixiſſe xp̄m ⁊ ei⁹ diſcipuli nil penit⁹ ꝓuati hūiſſe. q̄ꝫ certe nō mlt̄ū cū ſacra ſcriptura ꝯueniret: ip̄e tn̄ ſuis ſcriptis ⁊ rationib⁹ ſe inocētē oſtēdit ⁊ ab ac calūnia audaciſſīe excuſat ⁊ ꝑpea ſuis ſcriptis i ioānē ip̄z pōtificē plurimū inuectus ē:

Nicholaus de lira minoꝝ ordis theologus eminētiſſimus tēpeſtate hac ⁊ ip̄e claruit: q̄ cū ꝯ iudeoꝝ ipietatē ⁊ diſputationib⁹ ⁊ ſcriptis diu aduerſat⁹ fuiſſet: ēt nouū ⁊ vet⁹ teſtamētū in eoꝝ ꝯtumeliā ⁊ ꝓbrū pluris volumibus diligēti cura cōmētat⁹ ē: ꝓpt q̄ꝫ ei⁹ nomē i toto mūdo celeberrimū effulſit: Fert̄ hūc ꝑ iudeoꝝ doctorē fuiſſe ⁊ ꝑpea eoꝝ liguā optīe agnouiſſe

Carolus philippi frācoꝝ regis frater. hoc āno philippo p̄dicto ei⁹ frē ſine virili prole defūcto i regnū auitū ſuccedēs regnauit annis. 6. 1322

Galeatius vicecomes. hoc āno mattheo p̄re defūcto eidē cū marco frē ſucceſſit: viri ābo ſingulari eloquētia ⁊ magnanimitate ac vrbanitate p̄clari: q̄ ābo exules ēt p⁹ p̄rēz vixere anniſ ſex: hos ludouicus bauaruſ ꝑp pecuniaꝝ exactionē ſibi denegatā captos i carcerē truſit voluerat eni: vt diximus: eidē ludouicus ſuſcepta corona ferrea a mediolanēſi ppl̄o pecunias exigere: ſꝫ ꝓhibētib⁹ vicecomitib⁹ eos oēs i carcere recluſit ⁊ vigintiq̄tuor ciuibus reipu. adminiſtrationē comiſit: verū tādē Caſtrutij lucēſis p̄cib⁹ comot⁹ ceſar eos incolumes dimiſit q̄ liberi facti caſtrutij ſtipēdijs militare ceperūt: Sed Galeatiuſ vna cū caſtrucio dum piſtoriuꝫ obſideret p⁹ lōgos ⁊ duros labores tādē morbo ꝯcto apō piſie oppidū e vita migrauit

Ordinē āt nouū militū ieſu xp̄i: hoc āno ioānes pon. i portugallia regno iſtituit: q̄ ſaracenis circūquaq; diſcurētibus reſiſterēt: Cui q̄dē ordini p̄ncipalez domum in Marino Syluēſiſ diocesis cōſtituit: Quibus ⁊ oīa tēplarioꝝ bona in portugallie conſtituta aſſignari voluit vt liberius chriſti militie vacare poſſent: huius āt ordis cenſorē ⁊ moderatorē abbatem alchoſyani monaſterij Ciſterciēſis ordis Ulyxbonēſis dyoceſis ēē voluit: q̄ cōſcribēdi ⁊ exautorandi huiuſmodi milites haberet facultatē. 1323

Clemētinaꝝ codicē his tp̄ribus ioānes. pon. cōfirmauit ⁊ ꝑ Gymnaſia legēdum tranſmiſit Clemēſ eni p̄deceſſor apud viennā gallie vrbē trecētoꝝ p̄rum conciliū celebrauerat: in quo Cōſtitutiōes plurias religioſoꝝ ſtatū ꝯcernētes cōſtituerat: vt hēt̄ eo i. li. d̄ ſtatu mōachoꝝ ⁊ i agro mēdicātiū. q̄ad p̄dicationes ⁊ cōfeſſiōes ⁊ Sepulturas. vbi dat̄ forma ꝑuāda: extra De ſepult. Dudū. i eodē. li. illas igit̄ laudabileſ ⁊ ſāctas ꝯſtitutiōes approbās ioānes colligere fec. ⁊ i vnū volumē redigēs. clemētiaꝝ codicē ab ip̄o auctore clemēte appellare voluit in ip̄o ēt bti frāci. regulā ad verbū d̄clarata ꝯſcripſit vt i. c. exiui d̄ paradiſo. Sciſma. 21.

Petrus natiōe picen⁹ reatine dioceſis ex corbario oppido nat⁹ ordis mioꝝ ꝓfeſſor: hoc āno ꝯ ioānē pōtificē iubēte ludouico bauaro i ātipapā ꝓfanat̄. ⁊ nicholauſ. v. appellat̄ ⁊ ab ip̄o bauaro ⁊ ijs q̄ cū eo aderāt vt verus xp̄i vicarius ꝯſalutatur is eni vir ruſticus fuerat et vxorē q̄nq; ānis tenuerat q̄ viuēte ⁊ renitēte ad religionē: ihabilis: cōfugerat: Qui mir̄ factā de ſe electionē acceptās cū ēēt aſſenſus vt xp̄i eccl̄iā ſcindere poſſꝫ āticardinales ⁊ adulterinos ep̄os creauit: Qui cornua erigētes ioānē pōtificē publico edicto ereticum dixerunt Et cū fraticelloꝝ de opinione hic auctor ⁊ fauctor exiſteret eādē ſcholaꝫ ſatane ꝓ viribus augere anixus ē: affirmabāt. n. hi ad cohopimētū ſue iniquitatis. xp̄ꝫ ⁊ ei⁹ diſcipulos adeo paupes extitiſſe: vt nīl ꝓuati aut cōiter hūerit: ꝑp q̄ꝫ ⁊ ioānes pon. creatiſ ſeptē cardinalib⁹ viris doctiſſimis ēt theologoꝝ mlt̄oꝝ cū eis ſynodo ꝯgregata req; diligēti diſputatiōe diſcuſſa edictū ꝓpoſuit. q̄ eos declarauit ꝑtinaces hereticos q̄ hoc de cetero affirmare tēptaſſēt quāobrē ponti. ip̄e tres extrauagātes cōfecit: q̄ꝝ vna icipit: ita quorūdā. Alia ad conditorē canonū: vbi ꝓlix⁹. ip̄am miāꝫ declarat: q̄ſ q̄dē extrauagātes ad Gymnaſia publica trāſmiſit Deniq; cū petrus ip̄e i idolū prophanat⁹ a Bonifatio piſano captus ⁊ ad Romanū pon 1324

tificē i Auinionē pductus fuiſſ3.die3 i carcerem p trienniū pedoꝛe obiuit.
Rochus natiōe narbonēſis cōfeſſoꝛ xpi ſāctiſſimus:hoc anno.16. kal'as.ſeptēbꝛis:poſtꝙ quin
1327 quiēniū i carcerib' a patruo ſuo icognit' detētus fuiſſet tanꝙ alt' Alexi' Romāus apud mō
tē peſulanū oppidū ſuū Narbonēſē aīa3 deo imaculatā reddidit:Js.n.apō eūdē oppidum
Narbonēſis gallie ꝓuicie mōtē peſulanū Agathopolis appellatū ex pr̄e ioāne mr̄e vero li
bera(ei' oppidi dn̄i)oꝛiginē duxit.q̄ cū.xij.attigiſſet ānū ab ap̄lo paulo edoct' coꝛp' ſuum
caſtigare ꝛ i ſuitutē redigere cepit:adeo vt cibo ꝛ potu parciſſio vti ceperit:Moꝛtuoq3 pr̄e
ac mr̄e hereditatē āplā egenis ꝓrſus diſtribuere cepit exhauſtiſq3 oib' pr̄nis peculijs ēt pn
cipatu ſe abdicās patruo ſuo pr̄na oppida ꝯmēdauit:ꝛ abiectis oib' reb' breui veſt: idut':
cū pileo ꝛ pera ac baculo ex gallia i italiā pegrinus puenit:vbi cū inūeras ciuitates ꝛ caſtel
la v3 Romā Aquāpendētē Ceſenā atq3 alia plurima loca:Cruci peſtilentia vexatas cruciſ
ipſſione ſanaſſet tandem Placentiā vrbē moꝛbo iſectā ſe cōtulit ꝛ ad quoddā hoſpitale di
uertit ꝛ egrotantes oēs ad vnū videt:ꝛ ex moꝛe oēs ſanat.q̄bus geſtis ꝛ ip̄e adeo pmonitu ſ
ꝙ cruciatus ꝛ coꝛpis toꝛmenta inumerabilia pati debebat ſtatim acuta febꝛe ꝛ ſagitta ſini-
ſtra coxa traſſix' fuit adeo:vt eo doloꝛe ardoꝛeq3 nullā q̄etem inueniret:cūq3 ex ea inume
ras ptuliſſet paſſiones :ꝛ bonā valitudinē tādem ꝯſecutus ē. Indeq3 digreſſus deo comite
i Salliā lōgis itineribus delatus ē:q̄ armoꝝ ſtrepitu vexabat.Jn pr̄no deniq3 caſtro pue
niēs:a lictoꝛibus tāꝙ exploratoꝛ cōphenſus i vincula ꝛ i carceribus detruditur ꝛ q̄nquie-
nij tēpus ibi ꝯſūpſit q̄ exacto cū maxia pacientia ꝛ vite auſteritate.32. vite ſue anno migra
uit ad dn̄m.Sed anteꝙ e uita migraret oꝛauit dn̄m vt qui deinceps nomē ſuū inuocaret a
ſeuiſſima peſte ꝓtegerentur:Eo itaq3 moꝛtuo ad latus eius tabella quedā his lr̄is iſcripta
repta eſt:peſte laborātes ab Rochi patrociniū ꝯfugientes ꝯtagionem illā turculentiſſima3
euaſuros ſignifico.Qd vbi ad patruū pncipem delatū fuit:cognoſcens illū ſuū eſſe ex fr̄e
nepotem i lachrimis cū oi domo ꝓuolutus ſanctiſſimū coꝛpus ſūma pōpa ad templum de
ferre fecit ꝛ exeq̄ijs.rite peractis patruus magno ſūptu ei templū ꝯſtruxit:ꝛ ibi p multos
ānos ſignis ꝛ miraculis effulſit.Cuius ſanctiſſimi viri merita atq3 opa diu apud italos no
ſtros cū latuiſſent tādem anno dn̄i.1415.ad ipos ex Germania ipius Rochi nomen dela
tum fuit:Eo ꝙ Cōſtantiā germanie vrbe3 vbi Concilium generale xpianoꝝ celebꝛabat:a
peſte maxia liberauerit:vbi nūc baſilice Sacella ꝛ templa i eius noie nō mō p vrbes ſed
per caſtella per vicos ꝛ quaſi p puatas domos extrūtur ad que cōfugientes eius ſanctiſſimi
viri merita experiūtur:huius itaq3 feſtū.16.kal'as Setembꝛis celebꝛatur.Eius āt ſanctum
coꝛpus.hoc anno qui ē.1485.venetias a quibuſdam furtim delatum:a Senatu ꝛ cuncto
populo tanta cum deuotione ꝛ gloꝛia exceptum eſt quantu3 quis ſcripto ennarrari poſſet:
eidem eni ſtatim.Templum celeberrimum ingenti impenſa cōſtruere ceperunt.
Philipp' frācoꝝ rex triū pcedētiū regū frat.ſ.ludouici philippi ꝛ caroli patruel' hoc anno
1328 Frācis r̄gnare cepit:ꝛ.xxij.ānis regnauit.hic cū Eduardo angloꝝ rege ſepe pugnauit a q̄ et
ſepi'(vt ita dixeri)vict' fuit:ꝛ cū m̄lta pdidiſſet tn̄ vienēſiū pncipatū emit ꝛ r̄gno ſuo adiec̄
Accius vicecomes:hoc āno(pr̄e eius Saleatio ſupioꝛi āno i piſtoꝛienſi agro defūcto(pmitēte
Bauaro ipatoꝛe mediolanēſe regnū rurſus reaſūpto regnauit vna cū luchino patruo ſuo
ānis.xi.Nā pr̄e eius defuncto ip̄e ꝛ marcus eius frater ad Bauarū humil'r ꝯfugiētes ma
ximā ei pecūie q̄titatē ꝓmiſerūt:ſi eos i mediolanēſi regno remitteret.At ille pecūia idigu'
comiſit eos quattuoꝛ germāis nobilib':q̄ vnū eoꝝ v3:hūc Acciū mediolanū itroducerent
alio ꝓ obſide retēto q̄uſq3 pecuniā reciperēt ꝙ ꝛ factū ē:Hermani itaq3 pdicti cū pdictā pe
pecuniā recepiſſent iſalutato Bauaro in Alemaniā fugierūt:Qua fraudē vbi Bauar' au
diuit eueſtigio ex luca i lūbardiā idignat' vēit::Marco Accij fr̄e i ethruriā apud germ o
nihilomin' ꝓ obſide remanēte.Cū ergo Bauarus i lūbardiā veniſſet ꝛ mediolanū igr d
voluiſſet:ab Accio ꝓhibit' ē memoꝛ pr̄ne iiurie.ac ſic Acci' diſcedēte Bauaro Mediolāo
potit' ē:erat.n.pclariſſimi igenij ꝛ ꝯſilij vir ꝛ diſciplie militaris admōm ignar':q̄ppe q̄ oīa
pclara facioꝛa a Caſtrutio geſta ip̄e ſtrenue geſſit:Suſcepto igr̄ pr̄no r̄gno ip3 mirūimōm

auxit. Quia ⁊ imꝑatoris milites i Ethruriā relicti qui Marchū eius fratrē obſidem deti
nebant ei⁹ vture cognita: ſtati i ei⁹ verba iurarūt ⁊ ex captiuo ducē creauerūt. q̄ et ſtati lucā
dedētibus ſe ꝑſidijs i poteſtatē recipiens mediolanēſi regno adiecit. Luchinus āt eius patru
us i Bergomates mouens nulla vi ſed cuiuſdā guilielmi caſtrobarchi ꝓuiſione ⁊ ipſe re
potis noīe eā recepit. qua recepta paulopoſt Brixiā ꝓcurāte Coradino duche i fidē ſuſce
pit paruerāt he due ciuitates ſupioribus ānis ioāni Bohemo regi: Deinde papiam expug
nans ēt illam paulopoſt ſibi ſubiecit: cūqꝫ vires ſuas lōge lateqꝫ diffudiſſet anno imꝑij ſui
.xi. nonis Auguſti vitā cū morte mutauit Carrariſiū regni ꝑncipiū.

Marſilius carrarienſiū nobiliū ꝑnceps cū ſupioribus ānis patauij dn̄atū deſūpſiſſet ⁊ i ea
nō tyrannice ſꝫ ꝑr̄ne pluribus ānis regnaſſet: hoc āno magni canis Scaligeri veritus potē
tiam eidē vrbis dn̄atum ſponte ceſſit. Sed ⁊ ſequenti āno cane ipſo defūcto poſt tridie ab
integro vrbem igreſſus dn̄ium reaſſumens. x. annis regnauit: Uir certe manſuetiſſimi aī et
regie vrbanitatis inſignitus ac multis virtutibus decoratus. Qui cū ſine virili ꝓle deceſſiſ
ſet: vbertino patrueli ex teſtamento oēm ſuam hereditatē reliquit.

Franciſcus dandalus quinquageſimuſquartus venetoꝝ dux: hoc anno Joāni Sorantio du
ci ſurrogatus ducauit annis .x. ⁊ men. vno. Uir certe tanto ꝑncipatu dignus ſi vitam prudē 1329
tiamqꝫ ac animi magnanimitatē inſpicias. Cuius clementia ⁊ virtute maxie pollenſes ciueſ
commoti atqꝫ allecti ſe ſuamqꝫ ciuitatēqꝫ ſibi ⁊ Senatui ſponte ⁊ libentiſſime ſubmiſſere ⁊
perfectam eis obedientiam promiſere. Hic a paleologo grecoruꝫ imꝑatore rogatus vna cū
ioanne pontifice ⁊ philippo francorum rege contra turcos ei infeſtos non modicam claſſeꝫ
miſit: ꝓ qua eos plurimum repꝛſſit: Indeqꝫ in maſtinū Scaligerum virum potētiſſimū du
rum ſuſcepit bellum: pro quo adiuuantibus philippino gonzaga ⁊ obizone eſtenſi verōe
obſidione cinxit. Cum quo tandem pacē (ea conditiōe) inijt: vt patauio carrariēſibus omiſ
ſo ⁊ Brixia Bergomoqꝫ vicecomitibus. ipſe ſolum veronam vincentiam parmam ⁊ lucaꝫ
ſibi retineret. Quibus optime ex ſententia geſtis emoritur ⁊ in capitulo fratrum minoruꝫ
venetis ſepelitur.

Gerardinus ꝑpotens Genuenſium ciuis ex preclara ac nobiliſſia Spinolaꝝ familia nat⁹ hoc
eodē āno lucā ethrurie vrbē a germāis militib⁹ ꝓꝑa emit pecūia ⁊ i ſuā redegit ꝑtātē: eā ſiq̄
dē ſupiorib⁹ dieb⁹ march⁹ vicecōes ab eiſdē preſidijs acceptā i ſuā redegerat ꝑtātē: ſꝫ eo ab
ſente vt ſtipēdiarioꝝ moris ē. Milites rurſus pecunijs idigni vt pecunias reciperēt ipi Ge
rardio eā vēdidere: ſꝫ eā mlto tp̄e nō valuit poſſidere. Gōzagoꝝ regni ꝑncipiuꝫ

Ludouicus gōzaga vir aīo ⁊ viribus ꝑſtās atqꝫ ꝑclarus. hoc āno quadā caliditate atqꝫ pru
dentia. Mantue vrbis ꝑncipatum paſſerino Bonacoſſo ademit: ⁊ inſe ſuoſqꝫ ſucceſſores 1330
vſqꝫ in hodiernum diem tranſtulit. Paſſerinus autem ipſe ⁊ ꝑdeceſſores ſui ipm ꝑncipatū
aliquo iuſto titulo per annos multos poſſedere. Sed diſſentionum factionibus ſubortis a
deo mos inoleuit: vt cuiqꝫ factioſo liceret Ciuitatum principatus occupare: ludouicus itaqꝫ
iſte cum apud Mantuanos inſignis ⁊ bello accer haberetur: hoc anno inſidijs preꝑatis tu
multū i foro excitauit ꝓ q̄ paſſerin⁹ (vt erat omnino bonus) ac ſimplicis igenij vir nil mali
ſuſpicanſ eueſtigio cū ſuis e regia i forū inermis deſcendit q̄d rei hoc ēēt ſ. ſciſcitaturus. at
ludouicus viſo paſſerino cōfeſti cū ſuis armatus in regiam cōſēdit: ⁊ inde paſſerini deiectiſ
ꝑſidijs oīa occupauit ⁊ paſſerinū cum ſuis vrbe pepulit: Quo fugato vrbem cum arcib⁹
cum reliquis fortilicijs et oppidis in ſuam poteſtatem conuertit et ſex annis poſtea regna-
uit et ab illo et deinceps Mantuane vrbis dominium apud Gonzagas ꝑncipes ſine alicu
ius impedimēto vſqꝫ i diem hāc ꝑmanſit Nam pontifices. Ro. ⁊ imperatores omnes ꝓꝑ
egregias hui⁹ preclare familie virtutes ipam vrbē ⁊ principatū eiſdē ꝯfirmarunt: Sunt tn̄
qui dicant Gonzagas ꝑncipes nō factione ſꝫ cōi pploꝝ delectione vrbis dn̄atuꝫ obtinuiſſe
vt cūqꝫ conſtat hāc illuſtrē celebrēqꝫ familiā nūc iuſto titulo mantuane vrbis ꝑncipatum
poſſidere: Eamqꝫ familiā dicūt iā ānos ſupra ſexcētos a ludouico q̄dā thutone regia ſtirpe
creato erectam fuiſſe: Ea. ſ. tempeſtate qua omnis fere italie circa Rubiconem fluuium in

Sallaſſoꝝ erat tumultu. Gōzage igitur viri nobiliſſimi atqꝫ ditiſſimi a Ludouico p̄dicto ꝓ
geniti p̄mi ex Theutonibus fuere Ciues qui mantuā venerūt ꝛ incoluerunt. Quamobrē
conſtat Gonzagā familiam antiquitate ꝛ nobilitate teutonicoꝝ clariſſime i italia nobilitatē
hodie cū reliq̄s p̄ncipatū obtinere. in q̄ deiceps ſuere viri p̄ſtātiſſimi bello s. ſ. ꝛ pace clariſſi
mi atqꝫ fortiſſimi vt īfra dicetur. Foreſtoꝝ nobiliū p̄uilegiū
1330 Mapheus Bergomēſis ex nobili vetuſtaqꝫ foreſtoꝝ familia natus nō mō iuriū ciuilis ꝛ pō
tificij abūde doctus: ſed ꝛ eloquētia ac reꝝ gerendaꝝ prudentia inſignitas: tēpeſtate hac pp
eaſdem p̄clariſſimas virtutes apud ludouicū bauaꝝ imp̄atorem maximo i p̄cio hitus ē qꝫ
ꝛ indultis ꝛ p̄uilegijs eiſdem gratis ꝯceſſis optie cōteſtatus ē. Nā eidem ſucceſſoribuſqꝫ ſuiſ
ob grata noſtre Foreſtorum familie obſequia in ip̄m exhibita ꝛ eius: quāmaxime: virtuteſ
Munificentiſſimū p̄uilegium imunitatis ꝛ exemptionis ac dignitatis liberaliſſime cōceſſit
Conſtituens. ſ. eum ſucceſſoreſqꝫ eius ſuū palatinū ꝛ honorabilem ciuē in oibus italie vr-
bibus. exhimens eos ab oibus oneribus factionibus ꝛ cuiuſlibet rei perſonalis vexatōibuſ
Danſqꝫ eiſdem libertatem ꝛ auctoritatem in eiſdem ciuitatibus notarios ꝛ tabelliones cre
andi. Illegitipmos ve naturales ſpurioſqꝫ ac mācres legiptimandi. Inſuper ēt cōcedit eis iu
dices ordinarios ꝛ regis miſſos legiptime poſſe creare cōſtituere ꝛ ordinare. Eoſdemqꝫ po-
tiſſimū in Ciuitatibus Bergomi ꝛ Brixie iudices ordiarios ꝛ imperij generales auditores
in oibus ciuilibus cauſis ad cognoſcendū ꝛ diffiniendū (non obſtātibus quibuſcūqꝫ alijs p̄
uilegijs in ꝯtrium facientibus niſi de ipoꝝ priuilegio ſpecialis mentio fieret) conſtituit. Eo-
dem preterea priuilegio. omnibus priuilegiatis vetuit. ne potiſſimum in ciuitate Bergomi
aut eius dyoceſi ip̄is ibidem exiſtentibus quouis modo poſſe aliquem legiptimare niſi de
eoꝝ ſpeciali licentia petita ꝛ obtenta: Id quippe priuilegium: Incipit: Imperatoriā maie-
ſtatem. Quod datum fuit in Tridentina ciuitate die. xx. Januario anni. 14330. Approba-
tumqꝫ hētur per oēs potentatus qui poſtea per tempora i eiſdē ciuitatibus regnauere vſqꝫ
in p̄ñs vt ex eoꝝ ānalibus autēticis optime pꝫ
Cortona vetuſtiſſima olim Ethruria ciuitas a pelagis condita ꝛ inde (eiſdē pulſis) a thyrēis
1331 poſſeſſa: hoc āno cū diu ſub dioceſi Aretine ciuitatis ſtetiſſet a ioāne pōtifice i ciuitatē eri
gitur ꝛ ioānes q̄dā viterbienſis ciuis eidē ep̄us aſſignatur. Expugnauerāt eni eā olim Are
tini ꝛ menibus ſpoliauerāt cū ab eiſdē diu poſſeſſa fuiſſet: Sed inde inſtaurata ꝛ optie ha
bita ac frequentata placuit eidē ioāni pōtifici i p̄ſtinū ſtatū reducere ꝛ ei ep̄m concedēs i ci
uitatē erigere cūqꝫ poſtea in Neapolitanos reges deueniſſet Ladiſlaus rex eandē pp̄lo flo
rentio āno dñi. 1410. vendiditqꝫ ſub eoꝝ dominio nūc vſqꝫ permanſit.
Raynaldus Eſtenſis marchio Aldromādini eſtenſis filius: hoc anno. poſt fratrem Ferrarie
1332 dñatum accipiens regnauit vna cū Nicholao fratre ānis. 4. Mortuo eni Azone i carceri
bus a Friſco eius filio captiuato: atqꝫ inde friſco ipſo a conciuibus pulſo ꝛ iterfecto. Aldro
mandinus predicti azonis frater ſucceſſit, qui moriēs Raynaldum hūc ꝛ Nicholaū forma
elegantes ꝛ ſtrenuos reliquit filios: qui vrbis p̄ncipatū reſumētes ſtatim Galloꝝ p̄ſidia eie
cerūt ꝛ vrbē ab eoꝝ faucibus liberauerunt. Urbe itaqꝫ in ſua poteſtate redacta regnandi
cupiditate alecti vt vrbē firmo p̄ſidio ſtabilirent argētā Rauenatis eccl̄ie oppidū paſſerio
bona. coſſo Mātua pulſo adiuuante vi occupauerūt et ſuo regno adiecerunt inde ēt cum
Scaligero iūctꝭ copijs caſtꝝ ſcti Felicis Mutinēſis dioceſis obſiderē ceperūt. Qd q̄dē oppi
dū māphredꝰ cū alijs. xx. caſtellꝭ Carolo Bohemi regis filio ꝯmēdauerat: quāobrē carolꝰ ꝛ
māphredꝰ cū beltrādo copiaꝝ eccl̄ie duce veniētes obſeſſores adoriūtꝰ ꝛ eos ꝓtinꝰ fūdūt. ꝛ i
turpiſſimā fugā vertūt ꝛ diſipatis oibꝰ copijs ad octigētos viros iterfēcerūt ꝛ maximū eorū
numeꝝ captiuauerūt. Inter q̄s Nicholaus Raynaldi frater cū mltis nobilibꝰ captiuꝰ fuit.
Ea opportūitate legatꝰ morꝰ maiore exercitu cōgregato i Ferrariā duxit ꝛ eā obſiderē cepit.
Cūqꝫ vrbē acriꝰ oppugnaret ꝛ iā ſuburbiū ſcti Antonij cepiſſet Raynaldus ſuſceptꝭ auxilia
ribꝰ copijs vrbe erupit: ꝛ eccl̄ie exercitū diſſipauit adeo vt nullus euadere potuerit: vñ ca
pti fuerūt Galeotꝰ Arriminēſis Frāciſchus ordelaphus Foroliuienſis, Ricardus māfredus

fauẽtinus ꝛ hoſtaſius pollẽtanus Rauene ꝛ Romãdiole comes ꝛ alij cõplurimi:ſ; Raynal dus victoꝛ hoſtaſiũ cõitẽ cũ Nicholao frẽ ꝛ alijs captiuis pmutauit. Alios vero capitãeos hõeſte hitos ſibiq; obligatos ꝯ eccliã i ſuis ciuitatib' remiſit: hac tñ cõditõe ne ꝯ eoſdẽ eſtẽ ſes arma aplı' ſũerẽt: Ea itaq; victoꝛia elat' Raynaldus i Bononiã ducẽs hoſtılr ꝑcta per circuitũ depopulatus ẽ ꝛ i Bononiam ipam vrgere cepit: verũtñ Argentã oppidũ (cũ eẽnt excõicati ꝛ interdicti) tãdẽ ꝑcib' ciuiũ ſuoꝝ fatigati reddiderũt. Tandẽ ꝛ ipe Raynaldus cũ bona pace moꝛtẽ obiens Obizonẽ Nicholai frĩs ſiliũ regni reliquit ſucceſſoꝛem.

Maſtinus Scaliger veronẽſiũ ꝑnceps magni Canis ex frẽ nepos: hoc ãno alberto frẽ defũ cto vrbis ipium l; iuuenis ſuſcipiens regnauit annis. 17. Qui purgato vrbis dñio ac ſub mãibus i integrũ redacto in id potentie creuit vt oĩbus lũbardie vrbibus ac ipſi Bauaro 1334 ceſari ſuſpectus ꝛ foꝛmidabilis haberetur: pſertim cũ i eo ſũma vigeret caliditas ac maxia regnãdi cupido. Nam ab ipſa adoleſcentia exercitũ ductare expeditioneſq; obire cõſueuit: Et ꝑpterea nõ ꝯtentus verõe dñio ſed ꝛ Bergomũ ꝛ Brixiã ab Accio vicecomite ꝑmũ ade mit ac parmã a Rubeis auferre conatus ẽ. Inde creſcẽte eius potentia lucã vincentiã ꝛ pa tauiũ ab vbertio Carrarienſi abſtulit ꝛ i ſuã ptãtem redegit. Quas obꝛes Maſtinus oĩb' ꝑ circuitum foꝛmidabilis eſſe cepit eo potiſſimũ ꝙ incredibili ꝑploꝝ fauoꝛe vnice colereť: Ad quẽ dñatum cõpmendum oẽs ferme italie ꝑncipes cõuenerunt ꝛ ꝑcipue veneti ꝛ luchi nus vicecomes qui Accio ſucceſſerat. Quare oẽs maximo exercitu coacto veronaʒ obſidi one cixerunt: Sed poſtq̃ luchinus Brixiam ꝛ Bergomũ eidem abſtuliſſet timẽtes reliqui ne dum vnius potentiam extinguere vellent alterius augerent pacem cum maſtino ea con ditione ineunt vt patauio vbertino carrarienſi omiſſo ꝛ Brixia ac Bergomo luchino ipſe veronam vincentiam parmam lucamq; teneret. Sed cum ad annum domini milleſimum trecẽteſimum quadrageſimũ quintũ parma a Carrarienſibus eiectus fuiſſet: Lucam etiam cum tenere non poſſet floꝛentinis vendidit: hic vnum tantummodo filium genuit: quẽ ꝛ p' eum regnare conſtituit ꝛ filiam noĩe Reginam quam Bernaboui vicecomiti matrimonio copulauit. Ex pellicibus ãt multos genuit filios qui maloꝝ multoꝝ cã fuerunt.

Uiri diſciplinis excellentes.

Joãnes Andree pr̃ia Bononiẽſis: Jurecõſultus etatis ſue celeberrim': ꝛ pontificũ quãmaxie veberimus fõs. tẽpeſtate hac floꝛuit ꝛ nouellas ſup Decretales edidit celeberrimas: ac Sex tũ Clemẽtinaſq; accuratiſſime gloſauit: atq; in Sexto alias nouellas cõpoſuit: inſup ꝛ op' Mercuriale ꝛ in additõnib' ſpeculi aliud peregregium edidit. Jpius aũt clariſſima geſta ꝛ alia ad eũ ꝑtinentia ex additõibus ipius extra de vita ꝛ hone. cler. in ti. de filijs pſbiteroꝝ optime colliguñtur. obijt ãt ãno dñi. 1348. Bononie ex peſte ꝑ ut eius diſcipulus ioannes Calderini meminit: i ca. nr̃a: extra de choabi. clericoꝝ ꝛ mulieꝝ.

Cynus piſtoꝛienſis ex nobili Symbaldoꝝ familia natus Dyni auditoꝛ ꝛ ꝑdicti Joãnis An dree amiciſſimus: ciuilis pontificij iuris pꝛeſtantiſſimus ſui ſeculi doctoꝛ: per id tempus le cturam putilem ſuper codice caſtigata ꝛ accurata doctrina conſcripſit. Atq; ſuper pꝛima Digeſti veteris pte vſq; ad ti. Si ex noxali cã agatur: ꝛ i ſcda pte ſup ti. de re. cre. Sup reli quas ãt partes per viam additionum compoſuit.

Oldradũ ãt de laude Cõciſtoꝛialem aduocacũ Dini diſcipulũ: ꝛ ioannis andree familiarem doctrina legũ ꝛ moꝛibus optimis inſignẽ per ipſum tempus floꝛuiſſe conſtat. Qui ꝛ ipe in Jure ciuili poſt ſe multas reliquit lecturas ac cõſilioꝝ peregregiũ opus

Nicholaũ ãt Mutinẽſem ſupioꝛibus viris nequaq̃ in legibus doctrina inferioꝛem ꝛ ipe hiſ dem tempoꝛibus ꝛ auctoꝛitate ꝛ ſcriptis floꝛuiſſe ferunt. Qui ꝛ ipe in Digeſtis ꝛ Codice ſo lẽnes ꝛ accuratas cõſcripſit lecturas de quibus rara hẽtur copia:

Joãnes Calderini Ciuis Bononieñ. Joãnis andree ꝑcipuas filius ꝛ diſcipulus eruditõe ꝛ ſã ctimonia inſignis: ꝛ ipſe per idem tempus pontificium ius tum legendo diſputãdo atq; ſcri bendo plurimũ illuſtrauit. Eo ꝙ ipſius in decretalibus plurimi extent cõmentarij: Ac con ſilioꝝ in ea facultate peregregium opus.

Raynerius Forliuienſis celeber iureconſultus Bartoli Saxoferratenſis preceptor ꝛ ipſe per hoc tempus in precio exiſtens Cõmentarios et tractatus in legibus edidit. Et poſt anno domini. M.cccl viij. cum magna nominis ſui fama ibidem diem obiuit.

Federicus petrucius Senenſis ſupradictorum contemporaneus: ꝛ ipſe admodum doctus: qdam opus laude dignum edidit ad ſtudentium eruditionem peroptimum.

Recupertus de ſancto Miniate Ethruſcus iureconſultus digniſſimus et preſtantis ingenij vir hiſdem temporibus in precio fuit et nonnullos in legibus tractatus edidit.

Lapum de Caſtellione eiuſdem profeſſiõis et doctrine virum hec tempora illuſtraſſe fertur Qui et inter cetera ingenij ſui monumenta peregregium opus alegationum ſuaꝝ cõpoſuit

Bartholomeus de Oſa patria Bergomenſis Cuius ſexdecim Chronicarum extant libri ſub ioanne pontifice floruit et ſuum opus hoc tempore perfecit.

Henricus de vrimaria ſacri ordis eremitarum diui Auguſtini profeſſor et ſacrarum lr̃arum peregrius doctor tempeſtate hac apud pariſios celebri doctrina inſignis fuit. Qui ab ineūte etate pleraq; memoratu digna conſcribere orſus eſt. e quibus in Ethicorum libris extãt Cõmentaria adeo digna: vt inter omnes cõmendatiſſima habeantur. itẽ de ſãctis opus ſolemne. Expoſitio Decretalis: de celebratione Miſſe. De perfectione hominis. li. i. De exẽptione li. i. De incarnatione verbi tractatum. i. De quatruplici inſtinctu tractatum. i. Quo libera duo cum alijs multis eleganter et docte editiſ. Quibus geſtis tandem ad celeſtem patriam migraturus cum ſacra omnia religioſiſſime percepiſſet confratribus vale faciens hec verba protulit: In manus tuas pater deus cõmendo ſpiritũ meum: In manus tuas filius deus comendo ſpũm meum: In manus tuas ſpũs ſancte deus comendo ſpũm meum: quibus completis: vt noſter Jordanus ſcribit: ſanctam deo reddidit aiam.

Hermanus de Sildis eiuſdem ordinis ſancti Auguſtini profeſſor ꝛ inſignis theologus ꝛ magno ingenio vir maioreq; doctrina ꝛ ſanctimonia: per hoc tempus ad multorum eruditõez hec que ſubiecta ſunt edidit opuſcula: vz ſup pmum Sniaꝝ: Super Cant: cant. De materia can. Expoſitõem duplicẽ dñice orationis. Expoſitiõem ſuper Aue maria: Breuiloqum de expoſitione miſſe. De quattuor ſenſibus ſacre ſcripture cõpendium. Manuale ſacerdotum. De vitijs capitalibus tractatum vnũ. Exameron duplex Clauſtrum anime li. i. De cõceptione Uirginis Marie tractatum. i. De modo ſtudendi tractatum. i. Introductoriũ Juris tractatu vno. Collatões pdicabiles per anni circulum. Super libꝝ Rhetoricoꝝ tractatũ vnũ; De vera ꝛ falſa amicitia li. i. De cõpẽſatione orõnum dñicarum cũ orõnis canonicis tractatũ. i. De qnq; ſenſib⁹ tractatũ. i. Super decretalẽ ois vtriuſq; ſexus tractatũ. i. Super Geneſim poſtillam. Contra errorem flagellatorum tractatum. i. Cõtra magr̃m Conradũ de ꝑatõe miſſe trac. i. Sermões p̃terea mltos ad pplm edidit. Sed ꝛ multe eius extãt qões: deniq; ꝛ metro: de diſione phie tractatũ ꝯpoſuit. itẽ de mãſionib⁹ li. i. ꝛ alia mlta.

Gerardus ãt natõe Bononiẽſis Carmelitaꝝ ordis doctor. hiſdẽ tẽpibus cũ Pariſius diu clarus ꝛ inſignis hitus fuiſſet poſt multaruz editõem libroꝝ Auinioni diem obijt.

Bertholomeus natione Piſanus ordinis predicatorum theologus ꝛ inſigniſ decretorum doctor: p hoc ipm tẽpus piſis floruit ꝛ multa laude digna cõpoſuit: inter que perutile opus et quaſi diuinũ ad confeſſoꝝ inſtructionem edidit. quod Sũmaz piſanã ſeu Magiſtrutiam appellauit. Eam. n. ipo referente perfecit anno domini: 1338.

Albertũ Brixianũ eiuſdẽ pfeſſiõis ꝛ lr̃ature: lz maioris ſanctimonie: viꝝ cũ eodẽ clаruiſſe et miraculis floruiſſe tradũt q̃ p̃ter ſanctitatem maximam ꝛ ipe Summam celebrem de Caſibus compoſuit. Cui aliqñ beatũ Auguſtinũ cũ btõ Tho. aquinate apparuiſſe tradunt ei q; dixiſſe Thomas mihi par eſt in gloria virginali ſed in Jmũdicia cordis por.

Guliemus Ocha excellentiſſimus Mioꝝ ordis doctor p hoc tẽpus tẽpus mirifice laudat. q̃ i logica phia ac theologia optie ſcripſit: Jn ſup Dyalogũ ꝛ Tractatũ de corpe xpi edidit

Sertorium valẽſem inſignẽ ordis mioꝝ theologum moribus ꝛ vita preclarum iſto tempore plurimum laudant. eo q; in ſacris Codicibus multa compoſuerit: Sed ꝛ cũ diligẽs diui

pris nri Auguſtini imitator exiſteret. In librum ipſius de Ci.dei. perpulchre ſcripſit. Qui cū pmum generalis miniſter ordinis ſui haberetur ad cardinalatus officium poſtea aſſumptus fuit.

Othomanoꝝ turcoꝝ regni ꝓcurſus.

Turci Othomani ab Othomano. eoꝝ prio ꝑncipe nūcupati. qui nris tēporibus totā ferme Aſiā minorē ⁊ Greciā ptim armis partimqꝫ ſeditiōibus ſibi ſubdiderūt: tēpeſtate hac (adhuc Joāne pōtifice ꝑdicto ꝑſulante) ab othomāo quodā turco exigui cenſus ⁊ obſcure īter eos nato ꝑncipia ſūpſere. A quo poſtmodū: vt ꝑmiſſum eſt: eius poſteri vſqꝫ in preſēs othomani turci appellati ſunt. Hic igitur Othoma⁹ ꝑmūs turcorum rex. Dū īter turcorū ꝑncipes magna orta ēēt diſcordia: felicē ſibi ꝑbuit auſum ⁊ dū reliqui īuicē ſeſe dilaniarent accitis vndiqꝫ viris latronibus alijſqꝫ raptoribus ⁊ ꝑdonibus breui tempore ⁊ nomē magnū ⁊ auctoritatē maxiam adeptus ē: vnde ⁊ oppida nō pauca a ꝑncipibus ſue gētis accipiens in ſuā redegit ꝑtātē. Qui moriēs Orchanē noīe reliqt filiū: q ⁊ ipſe ſuſcepto regno rē a pre inchoatā lōge lateqꝫ propagauit: Eoqꝫ mortuo. Amurates filius eidē tertio loco ſucceſſit. Uir calidus ⁊ inſidus q cū duo xpiani de grecoꝝ imperio: vt īfra dicem⁹: diſceptarent ab altero q ſuperari timebat ex Aſia in greciā pro auxilio accerſitus fuit: qui videns ābos viribus fractos atqꝫ defeſſos arma ī eos ꝯuertit ⁊ grecie magnā ptē ſibi ſubiecit. Js moriens duos p' ſe reliquit filios. Solmanū ⁊ pacietē: Solmano āt extincto res vniuerſa ad pacietē deducta eſt: q ꝑuſqꝫ a Thamerlane caperetur res magnas in grecia geſſit. Dimiſſus vō nil memoria dignū poſtea egit ſꝫ inglorius apud Aſiā e vita migrauit: Huius āt filij cōplures fuere. Quoꝝ primus Calapinus fuit quītus inter eos Rex natu maior qui regnū poſt prēz obtinuit. Cui defūcto Orchā filio adoleſcentulo regnū deuenit: qui paulopoſt a Moyſe patruo extīctus fuit ⁊ nō multopoſt ⁊ ipſe patruus nullo ſuperſtite filio dceſſit. Mahumetes autem ſextus Rex tertius ex paciete filius ſubſecutus regnū obtinens magnas res ī Europa geſſit: multoſqꝫ turcorum regulos armis oppreſſit necnon ⁊ eorum regna abſtulit. Ipſoqꝫ mortuo Amuratem filium dimiſit heredem qui ⁊ Muſtapham patruum ſuperauit: atqꝫ tam in grecia quā in Aſia multas victorias obtinuit. Hic Mahumetum habuit filiū virum preclariſſimum qui duo imperia ⁊ duodecim Regna acquiſita ſuo adiecit dominio de quo infra in anno domini. 1481. ſuo loco dicemus: hicqꝫ deficiens Pacietem primogenitum Imperatorem adhuc extantez dimiſit.

Bononia Romādiole ꝑmaria ciuitas: his diebus: abeūte ex Jtalia Bohemo rege: adiuuātibus Florentinis ⁊ Raynaldo Eſtenſi pulſo pontificis legato in libertatem ſe vendicat: et ſumptis armis in Eccleſiaſtico preſidio admodum crudeſcit ⁊ multos tum in vrbe tumqꝫ in agro intefecit. Quam obrem legatus: qui ſe in arce receperat: oī ſpe deſtitutus arcē Bonoñieſib' cū pace reddidit ⁊ in Auinionē ad pontificem ſe recepit ⁊ ſtati papa diē obijt

papa. 206. Benedictus. 12⁹. papa patria Tholeſan⁹. Ciſtircēſis ordis ꝓfeſſus Jacobus ātea vocat⁹ hoc anno ex ꝑſbytero Cardinali pontifex creatus: ſedit annis. 7. men. 3. ⁊ diebus. 17. 1335 6534

Qui pontificatu inito Cenſuras in Bauaro fulminatas: vt impij vſurpatorē. iterauit: verū poſtea veritus ne vacante imperio ab aliquo externo hoſte occuparet Acciū ⁊ Luchinum vicecomites ſuos ī Mediolano ⁊ in alijs vrbib' quas poſſidebant vicarios cōſtituit. Eandemqꝫ poteſtatē Maſtino Scaligero ac alijs regulis tribuit Senatuiqꝫ ⁊ pplo Ro. p legatum ꝑſuaſit: vt Senatoriā dignitatē quā diu regio noīe geſſerant ſuis tandē auſpicijs ⁊ eccleſie adminiſtrarent: hanc obrem ⁊ Stephano colūne Senatoria dignitas ad qnquenniū ꝓrogata ē. Hic aūt pōtifex cū ī theologia ⁊ alijs doctrinis ac morib' oībus īſignit⁹ ēēt tāte fuit cōſtātie vt nūqꝫ a recto vel vi vel polliſcitationibus aut ꝑcibus dimoueri potuerit. Et iō cū ſemel tātum in toto ſuo pontificatus tempore ſacros ordies celebrauerit vbi ſex Cardinales preſbyteros viros Egregios creauit nō ex ſuis: vt ſepe fit: ſed vnde quaqꝫ ad ſe vocatos: hic ī Auinione pōtificias ⁊ quidē celebres Edes cū turribus ⁊ pometis edificauit: ac Rōe bti petri Baſilice tectū reſtitui fecit. eius āt tales fuerūt ſententie. Talis eſto filius quales gnatos cupis hre. Malus mortem bonus āt magis vitiū formidat. Que ſcis legendo

ſerua que neſcis legēdo diſce Eque turpe eſt carere amicis ⁊ eos ſepe mutare: Optime conſeruantur aici ſi pces eorum cogitant. Regi turpius eſt vinci beneficijs q̃ armis: hic deniq̃ moriens ⁊ ipe multā auri vim nō cognatis vel affinib⁹ ſed ecclie: vt bonū decet pōtificem: reliquit: quāobrem in eius morte oēs fere pn̄tes ⁊ abſentes collachrimarunt.

Philippin⁹ ludoci gonzage filius pre: hoc anno defūcto in Mātue regnū ſuccedēs regnauit annis. 25. Nā cū antea eius pr̄ ludouicus capitaneus diceret. ipm Benedictus papa vicarium Mātue ⁊ Rhegij lepidi ecclie noie dſignauit: his eni tempibus vacāte iperio vnuſq̃ſq̃ q̃uis paruus pn̄s ex alieno rapere conabatur vn̄ cū alij hoc alij illud occupare niterētur ⁊ ipſe philippin⁹ Rhegiū lepedi: Dedentibus ſe ciuibus: i poteſtatē ſuam recepit. hic itaq̃ philippinus cum eſſet magnanimus ⁊ coporis forma pcerus multa bella ſtrenue geſſit. Et pſertim ꝯ Obizonē eſtenſem ſibi infenſū ⁊ indies pp Rhegiū ſibi aduerſantē. A q̄ aliqn̄ i bello pvocat⁹ i Rhegenſi cū ꝯuenit agro ⁊ collatis ſignis eū eo ꝯflixit ⁊ tāto ipetu eū fudit ⁊ ei⁹ caſtra pſligauit vt fugiētē Obizonē vſq̃ Ferrariā eū cū maxia ſuoꝝ cede pſecut⁹ ſit

Obizo Eſtenſis Nicholai pdicti Raynaldi fr̄is filius patruo hoc āno ſuccedēs regnauit ānis

1337 xxij. vir q̄dē ſplendidus atq̃ magnificus pp q Benedict⁹ pōtifex p legatū ſuū. eū Ferrarie ⁊ Mutine ac argente ſuū īſtituit vicariū vectigalē: vt vz ſingl̄is ānis decēmilia numū auri ecclie. Ro. perſolueret. hic āt. xij. pncipat⁹ ſui āno parmā Maſtini Scaligeri vrbem quam pauloante Florentinis. 50. milibus aureis vendere ſtatuerat: ab Accio Corrigienſi: cū ipam tueri nō poſſet: accepit ⁊ in ſuā ptātem redegit. Quā potitus elatiorq̃ factus: Philippinū Gonzage bellis laceſſere tēptauit: a quo tandē vltima quaſi pernitie fugat⁹ ⁊ pſligat⁹ fuit: hac deſpatōe rex pmotus obizo parmā acceptā cū retinere nō poſſet luchio vicecōiti ꝯdit

Galeotus maleſtata vngarus cognomēto appellatus: his temporib⁹ apud Arriminū flaminie puincie vrbē ex capitaneo. cū reliqs eius fr̄ibus a Benedicto pōtifice cōſtituitur: quē et poſtmōm ēt eius ſucceſſor Clemens ſextus apl̄ica ⁊ iperiali auctoritate ꝯfirmauit ⁊ i ea ipe ⁊ eius ſucceſſores vſq̃ i pn̄s oēs perſeuerauerūt. Is nāq̃ Galeotus fuit vir oi v̄tute ornat⁹ ⁊ arma quoaduixit maxia cū laude tractauit: ⁊ ppterea a piſanis copiaꝝ ſuaꝝ ꝯ lucenſes Dux delect⁹ ipſos piſanos a lucēſib⁹ acerrime obſeſſos pſtantiſſimo liberauit aio ⁊ mltas eis ſtrages intulit: hic tamen cum ſuperioribus annis pro legato Bononienſi eccleſie nomine contra Raynaldum eſtenſem arma ſumpſiſſet ab eodem Raynaldo cum reliquis pncipibus captus fuit a quo tamen benigniſſime exceptus illeſum abire permiſit. Ab iſto nāq̃ digniſſimo principe ortum habuere Carolus ⁊ Pandulphus malateſta fratres fortiſſimi pncipes de quibus loco ſuo mox dicemus.

Ordelaphoꝝ regni pncipum.

Franciſcus Ordelaphus vir preſtantiſſimus ⁊ ipſe hiſdem temporibus a Benedicto pontifice Ro. ex nobili capitaneo vicariatus dignitatem vna cum Sinbaldo fratre in Forliuienſi ciuitate accepit: Hi enim fratres cum potentiſſimi atq̃ primarij in Ceſena ⁊ Forliuio haberentur a principio contra Eccleſiam pro imperatore ſenſerant. ⁊ ſub Capitaneatus Titulo poſt mortem Clementis quinti iſtarum duarum vrbium principatum occupauerant. ſed poſtmodum in fidem pontificis venientes. ab Benedicto predicto pontifice vicarij eccleſie nomine conſtituti eos etiam Clemens ſextus poſtea confirmauit. Et hi etiam a Raynaldo eſtenſi capti fuerunt. Sed poſtmodum in libertatem remiſit: hec enim preclariſſima familia ſub eodem Titulo vſq̃ ad annum domini. 1480. in Forliuienſi tantummodo Ciuitate perdurauit.

Manphredoꝝ regni pncipium

Ricardus āt Māphred⁹ ex clariſſima māphredi Sicilie regl ſtirpe pcreat⁹ ⁊ ipe his tēpib⁹ ſil̄r ex Capitaneo ſeu pmario vrbis Fauentie ⁊ Imole vrbiū vicarius a Bn̄dicto pontifice īſtitutus pfuit ſeu regnauit vna cū ioāne fr̄e ānis. 16. he tamē due ciuitates lōge antea i ipaꝝ illuſtrem Māphredoꝝ nobiliū beniuolentia ⁊ obedientia deuenerāt: ⁊ eos tāq̃ pr̄es ⁊ defenſores habuerāt ac eoꝝ nutu oia in eaſdem a ciuibus diſponebātur. ⁊ cū ēt a clemēte ſexto pōtifice in eiſdē cōfirmati fuiſſent vſq̃ i preſentē diē maxie i fauētia cū glia perſeuerant.

Bertolomeus gradenigo q̄nt⁹ et q̄nquageſſimus venetoꝝ dux: hoc āno frāco dādulo duci 1340
ſuffectus ducauit ānis. 3. men. 1. ꝛ dieb⁹. 20. hic cū prudētiſſim⁹ eēt ꝛ reꝝ mľtaꝝ ſcientiſſimus
Taruiſinā ciuitatē Senatui: nō armis ſ; prudētia: acquiſiuit: inde cū florentini et potentia
ꝛ dñatu iā ab italis i p̄cio haberēt cū eiſdē p̄mū ſocietatē et fedus inījt ꝛ quāmaxie aduer
ſus maſtinū Scaligerū ꝛ alios Senatui aduerſātes q̄ ēt nūc vſq; vt p̄lm icorrupta p̄māſit
Alia q; beneficia hic vrbi venete attulit. Et demū moriens i porticu ſācti Marci ſepelitur
Ubertinus carrarienſis marſilij p̄dicti patruellis. hoc eodē āno poſt ip̄; marſiliū iure gētiū
ex ip̄ius marſilij teſtamēto padue dñatū ſuſcipiēs regnauit annis. ſex. hūc cum Maſtinus
veronēſis p̄nceps magnis affeciſſ; cladib⁹ ꝛ dānis. tādē laceſſit⁹ eidē vrbē tradidit q; venetiſ
ꝛ luchino vicecomite p̄curātibus. cū pax inter ipſos confecta eēt. eidem vbertino Ciuitas
mox reddita ē: quē ſtati Benedict⁹ pon. ap̄lica ꝛ imp̄iali auctoritate ip̄; i ea ꝯfirmauit. ꝛ de
inceps q̄aduixit ip̄a; i pace poſſedit: ip̄o deniq; mortuo cū marſili⁹ ei⁹ filius ſucceſſiſſ; eode;
āno ab iacobo vbertini patruelle ꝯſpiratione facta iterfect⁹ fuit ꝛ ip̄e vrbis p̄matū ſuſcepit
Luchinus vicecomes Accij p̄dicti patruus ꝛ matthei fili⁹ hoc āno accio ip̄o nepote mortuo
in Mediolanēſe regnū ſuccedēſ regnauit vna cū ioāne ei⁹ frē vrbis archiep̄o annis ferme 1341
8. hic nāq; clariſſimus iperator extitit ꝛ i oī laudis genere quā i principe oporteat eē clarus
fuit: Qui p̄ncipatu ſuſcepto oēs vno aio haberī cepit nec ad dexterā aut ad ſiniſtrā aſpicere
voluit: vnde: ꝛ ꝯctos qui ab accio exulauerāt redire fecit: quāob cām oēs in ſuam pellexit
beniuolētiā. hic ꝯ Maſtinū Scaligerū virū iter italos potētiſſimū bellum ſuſcepit et Ber-
gomū ꝛ Brixiā vrbes ſibi ablatas ab itegro recuperauit: Deide multas aliaſ ciſalpine gal
lie ciuitates p̄ti armis partiq; beniuolentia in fidem recipiēs ſuo regno adiecit Quāobrem
Bn̄dictus papa. ip̄os mediolani aliaꝝ q; vrbiū quaſ poſſidebāt vicarios eccl̄ie nomine cō
ſtituit: hos āt ſolos q̄i ꝛ clemēs ſextus eius ſucceſſor cu; tota italie in tumultu: obreditum
Bauari iperatoris depoiti: eēt i inſubrie vicarios cōfirmauit de reliquis italie principibus
nulla fermē mētione hita: Exiſtimat eni eos ob eoꝝ potētiā Bauaro redeūti reſiſtere poſſe
Hic quippe vir cū chriſtianiſſimus ac munificētiſſimus eēt multa monaſteria ꝛ Baſilicas
in mediolano ei alibi parti reſtituit partiq; a fūdamētis edificauiti. additiſ etiam p̄uētibus
q̄bus ſacerdotes uiuerēt: Inſup ꝛ menia nr̄e ciuitatis Bergomi magna ex p̄te vetuſtate col
lapſa ſuis q̄i ipēſis inſtaurauit: vt ex muroꝝ ip̄oꝝ iſcriptionibus apparet: arce; q; in colle
eiuſdē vrbis quā capellā vocāt a nepote inchoatā. anno ſalutis nr̄e. 1345. ip̄e perfecit itidē
in caſtello brixie egit: qō i meliorē et celebriore; formā redegit: hic cū Iſabelā patria genuē
ſem p̄ſtātiſſimā ꝛ elegātiſſimā mulierē duxiſſet vxorem nullū quādiu nō ſe deuouit beato
Marco euāgeliſte vnq; potuit ſuſcipere p̄lē. Et cū ſe beato Marco deuouiſſet duoſ vno
p̄tu edidit filios. q̄bus editis cōfeſti venetias ad grās diuo marco exoluēdas prexit: vbi et
ab Andrea dādulo duce ꝛ toto Senatu ſūmo honore excepta fuit. Tādē luchinuſ hic cū
nīl p̄termiſerit et āte p̄ncipatū et i ip̄o pricipatu qō iuſtū decet p̄ncipē āno dñi. 1349. tercio
idus Januarij mediolani deſūct⁹ ē: ꝛ regijs exequijs decoratus i phano diui Ambroſij in-
ſigni tumulo ſepultus eſt.

Uiri diſciplinis excellētes

Frāciſcus petrarcha natiōe ethruſcus Religioſus deuotiſſim⁹ ꝛ ph̄us ac poeta ſui tp̄is cla-
riſſimus his tēporib⁹ ob ſingularem in omni litteratura doctrinam. atq; ſantiſſimam vitā 1342
in tota italia ꝛ fere in europa maximo in p̄cio habitus eſt: ꝛ quāmaxime cum propter ſin
gularem eius poeſi apud omnes ſingulare et phemne decus haberetur: Rome a. Ro. Se
natu in capitolio vniuerſo cetu aſtante. Roberto Sicilie approbāte laurea corona inſigni
tus eſt: Hic enim cū ab ipſa pueritia litteris oibus ſe ꝯtuliſſet poeta inſignis ꝛ orator facū
diſſimus euaſit ac ēt ois ph̄ie ſinus apertus ei fuit: ꝛ cū i eis atq; diuinis ſcripturis ſe totu;
contuliſſet captus amore vite ſolitarie ad execranda oia vitia ſūmi pōtificis ꝛ alioꝝ patrū
ac p̄ncipū mūdanoꝝ beniuolētiā: tanq; alter ioānes baptiſta: ſpreuit ꝛ dimiſſa patria ſua i
patauino agro i quādā vallē clauſā abijt: ꝛ ibidē omne; fere floridā iuuētutē ſuam: vnius

vilici cōtētus obſequio:meditando orando ⁊ ſcribendo ɔſumere voluit:tādē ɔfectus ſenio
iāno dñi.1374.ibidē ſactā xp̄o reddidit aīaʒ:cuiꝰ venerabile corpus ibidē i ſepulchro mar
moreo quatuor columnis ſuſtentato ſepultū fuit: Huic āt cū igeniū p̄ter hūanū adeo datū
fuiſſet p̄mus oiuʒ lōgo poſt līminiū fuit a quo eloquētie ſtudia excitata ſūt: Nec tamē eum
attigiſſe eloquētie ciceroniane florē dicēdū ē ſic nr̄is tēporibꝰ mltoſ ornatoſ videmꝰ ꝙ tñ certe
magis ei euenit ex librorꝝ ꝙ igenij carentia: Edidit āt hic celeſtis vir tā proſaice quā metri
ce plurima opa:que cū ſit lepore ſonātium verborꝝ meliflua ⁊ ſētentiarꝝ ſucco mirabili ſa
pida potiꝰ artificio celeſti ꝙ hūano igenio iudicāt fabrefacta:ſʒ q̄ ad manꝰ nr̄as deuenere h
ſunt bucholicorꝝ verſibꝰ.li.i.q̄ icipit.monice trāqllo:de vita ſolitāia.li.i.paucos hoies no
ui.de remedijs fortuitorꝝ.li.i.cū res fortunaſqꝫ.eplarꝝ.li.i.ſi i ſeua piū p̄ualſēt ſydera regem
aphricā ēt edidit.quā Roberto regi ititulauit:ſcripſit ⁊ ſcipiōis aphricani vitā:atqꝫ ritimo
rum libros plurimos materna ligua cōpoſuit. multo ſplēdore fulgentes ac igēti ſuauitate
redolentes.

Frāciſcuſ d barbarino florētinus poeta ⁊ canoniſta clariſſimus.vir quidē fidei integerrime ⁊
morū honeſtate ac ſpectabili vita laudabilis cū petrarcha floruit:q̄ etſi ſacros canones lō-
ge magis ꝙ poeticā nouerit.⁊ ip̄e nōnulla opuſcula Rhitimis vulgaribꝰ igenij ſui nobilita
tē p̄ſtātia edidit.q̄ adhuc apd mltos i p̄cio hēnt:pp ꝙ ⁊ iter egregios viros merito ɔputan
dus eſt.

Albricus Roxiatus Bergomēſis Auguſti pontifitijqꝫ iuris optimus iterpres.⁊ ipſe iſto tp̄e
apud Bergomū ortus ſui ciuitatē ⁊ alias Ciſalpine gallie vrbes clariſſimꝰ ea i re hitus ē.
Cuius eminetiſſimo ac prope diuino igenio. permaxie āpliſſima ciuiliū pōtificaliū legū
volumia ſūt illuſtrata.Nā ſuper toto Codice ac nouo veteriqꝫ digeſto necnō ⁊ inſortiato
Cōmentarios edidit excellentes.Sed et in ſtatutis ac Sexto Decretaliū tractatus confecit
pulcherrimoſ.Comediā qꝫ dino volumie ſuper Dantē poetā ɔpoſuiſſe tradūt ⁊ q̄dā alia:
Joānem etiam Suardum Bergomenſem virum domi nobilem ſed virtutibus ⁊ legū ſcien
tia nobiliorem hiſdem temporibuſ aſcribunt:qui etſi aliqua extantia non ediderit in eadeʒ
tamē vrbe bergomo ingenio locupletiori maiori in pretio habitus eſt.

Yuoꝰ natione Brito eruditiſſimus iuriſconſultus:⁊ ipſe per hec tempora preter doctrinam ⁊
ſingularem eloquentiam quibus egregie inſignitus erat.mira etiam pietate ac miſericordia
in pauperes vtens celeberrimus habitus eſt.qui cum amplum haberet patrimōium ſpeʒ
omnem ſuam in deo collocans pauperū et orphanorum ac viduarum cauſas pro virili ſē
per tuere voluit:propter ꝙ ⁊ condignam laboris ſui mercedem a dño poſtmoduʒ percepit
Que mortuo cum crebris fulgeret miraculis inter ſanctos aggregari meruit.Unde ⁊ eius
feſtum ſexto kal'as Septembris celebrari iuſſum fuit.

Gregorius Arriminenſis ordinis eremitarū diui auguſti generalis prior accutiſſimus ſacre
theologie interpres hiſdem temporibus apud pariſium Gymnaſiorꝝ caput ob ingenij ma
gnitudinem a tota vniuerſitate magnas laudes cōmeruit:vbi cum ei ingenium perſpicax
eſſet et rerꝝ multarum ⁊ quāmaxime philoſophie et theologie plena eſſet notitia. Super
primū ſecūdum ⁊ tertium ac Quartum ſententiarum accurratiſſime ſcripſit qua quidem
lectura ēt nūc pariſienſes vt plurimum vtuntur habentur ⁊ eius i eplas pauli commenta
ria digniſſima

Thomā de Argentina ordis generalē poſt predictum creatum tempeſtate hac floruiſſe fe
runt.Qui ſuper quattuor ſententiarum libris ⁊ ipſe cōmentaria digniſſima edidit. Quibꝰ
Scolaſtici in germania maxime vtuntur:cum plurimum aliorum ſcriptis preſtare cenſean
tur.Et cum religioſiſſimus eſſet poſt multa beneficia ordini collata etiam conſtituones or
dinis informam redegit.

Alphōſū ēt hiſpalēſem ep̄m ⁊ eiuſdē ordis profeſſum ac doctorē cū eiſdem claruiſſe tradunt
cuius ſcriptura maxie ſuper ſentētiarꝝ libris ab oibus maxio hētur i p̄cio vbi hēri poſſunt
Michaelē de maſſa ipſius ēt ordis preclariſſimū theologū ⁊ multarꝝ artiū ſciētiſſimuʒ atqꝫ

venerabilē viꝝ hac ēt tēpeſtate nōnulli floruiſſe tradūt. Qui preter ſentētiaꝝ ꝯmentaria ēt
ſup mattheū de quatuor virtutib' cū alijs pleriſq; opuſculis edidit.

Joānes de Bachone ordīs carmelitaꝝ egregi⁹ ſacre theologie magiſter ⁊ iuris canonici do-
ctor ꝑ hoc ip̄z tēpus p̄mū apò pariſiū deīde ī ägliaz ꝓfect⁹ ob doctrine ⁊ īgenij magnitudiez
eminētiſſimus ac ſupremus inter erudit⁹ iudicat⁹ eſt.

Aſteſanū de Aſt ciſalpine gallie ciuitatē ordīs mioꝝ bachalariū oī doctrina excellētiſſim⁹
hiſdē tēporib⁹ celebrē ac p̄clariſſimā ſūmā tā ī theologia q̄ ī legib⁹ ediḋiſſe tradunt.

Joānes ēt de Saxo eiuſdē ordinis. ꝑ ip̄z tēpus ⁊ ip̄e aliā ſūmā ī vtroq; iure: licet nō eiuſdez
p̄cij ꝯpoſuit.

Lodulphus alamanus ordīs carthuſienſiū vir doctrina ⁊ moꝝ ſanctitatē ꝯſpicuus hac ip̄a
tēpeſtate peroptie vitā dn̄i nr̄i ieſu xp̄i egregio volumie ⁊ q̄dā celēſti artifitio imo potius
diuina reuelatione q; ſtudio fabricauit: ī q̄ certe ſe oſtēdit venerabilē virū ⁊ oīuz reꝝ tam
diuinaꝝ q̄ hūanaꝝ ⁊ potiſſimū ip̄ius ieſu xp̄i vite. ꝓut potuit hoi ēē: pleniſſimā habuiſſe
noticiā: alia quoq; laude digna hic deuotus atq; venerādus pr̄ edidit.

Andalo natione genuēſis ex nigroꝝ optima familia nat⁹: aſtronomus q̄dē ſciētiſſim⁹ ⁊ ge-
neroſus ac venerabilis vir: ioānis bochatij ī aſtroꝝ motib⁹ p̄ceptor. hoc ip̄o tēpore floruit
cui⁹ quāta fuerit ei⁹ ī oīb' circūſpectio quātaq; moꝝ grauitas ⁊ modeſtia ac Syderū noti-
tia idē ī q̄ntodecimo deoꝝ Genealogie li. optime declarat. Nā cū vniuerſū ferme pagraſſꝫ
orbē nō ſolū regulis veterū: vt plurimū fit: aſtroꝝ mot⁹ agnouit: ſꝫ ēt ſub quocūq; climate
ſub q̄cūq; orizūte: experiētia diſcurſuū certior fact⁹ viſu didicit q̄ alij auditu diſcūt: Cuius
quidē p̄clariſſimi viri plurima extāt ī ea facultate opuſcula Aſtroꝝ celiq; mot⁹ oſtēdentia
q̄ certe quātū ſibi circa talia fuerit p̄eminētia ip̄a declarāt.

Barlaā āt diui Baſilij monachū natiōe calabrū virū oī ſcīa clariſſimū ⁊ grecis maxīe adeo
eruditū. vt iperatoꝝ ⁊ plurimoꝝ p̄ncipū grecoꝝ atq; doctoꝝ hoiuz p̄uilegia hēret teſtātia
ne dū his tēporib⁹ apò grecos eē ſꝫ necdū a m̄ltis ſeculis citra fuiſſe virū tā īſigni tāq; gran
di ſcīa preditū. Quē nōnulla greco ſmone cōpoſuiſſe tradūt: q̄ ꝯſi q̄dā nō fuerit ī librū re-
dacta oſtēderūt tn̄ eū m̄lta vidiſſe ⁊ optime itellexiſſe demōſtrāt.

Paulus peruſin⁹ grauiſſim⁹ iuris vtriuſq; doctor barlae p̄dicti ſigulari beniuolētia iūct⁹ vir
multaꝝ reꝝ noticia doctus. ꝑ hoc tēpus ſupſtes exiſtens iter viros p̄ſtātes ānumerat⁹ ē Eo
q̄ maxiuz ꝯpoſuerit opus. qd̄ collectionū librū iītulauit ī q̄ m̄lta ſūt ad varia ſpectātia: Et
q̄cquid de Dijs maxīe gētiliū nō ſolū apò latinos: ſꝫ apò Grecos iueniri pōt adiutorio bar
lae p̄dicti colegit: a q̄ Bochatius: vt ip̄e teſtat: m̄lta de generatiōe deoꝝ excerpſit: hic diu cu
ſtos ⁊ magiſter Biblyotece Roberti regis Sicilie fuit.

Paulus Geometra florētinus: ꝑ hoc ip̄z tēpus vniuerſo occidēti ea ī facultate ⁊ ariſmetrica
atq; Aſtrologia notiſſimus fuit. ⁊ nulli ſue etatis ſs: cui adeo ea ī facultate oīa fuere apta
vt nil apò eā illi icognitū fuiſſe referat. ⁊ q̄ mirabile dictu viſuq; fuit lōge magis q̄cquid ò
ſyderib' aut celo loquētib' ēt ꝓprijs manib' cū iſtrumētis ad hoc ꝯfict̄ oculta fide ſpectare
volētibus demōſtrauit.

Zotus deniq; florētinus p̄clariſſimi ī pictura īgenij vir q̄ ſupiorib⁹ dieb' ātiquā lōgo tēpore
pigēdi artē nobiliſſimā reddidit hiſdē tēporib⁹ eā obrē ī p̄cio exiſtēſ. cū a benedicto pōtifice
ī Auinionem ad pigēdū martirū hiſtorias igēti p̄cio ſtatutum fuiſſet morte preuentus rem
omiſit.

Lemēs ſextus papa p̄ria lemonicēſis. monachus petrus ātea vocat: hoc āno ex Ro- 1343 16542
papa. 207 thomagēſi archiep̄o pōtifici bn̄dicto ſuffectus: ſedit āniſ. 10. men. 6. ⁊ dieb⁹. 28. Per
hūanus q̄dē liberaliſq; ⁊ m̄lte doctrine. ac ꝯpoſite eloquētie vir. Qui p̄mo ſui pōtificatus
āno cū. x. Cardinales creaſſet. vnū ex fr̄ib' ſuis mōachū ⁊ alterū ex ſorore nepotē fecit; poſt
mōꝫ Jobileū quē bonifati⁹ octau⁹ mileſio trecēteſio dn̄i nr̄i āno celebrauerat; ⁊ ò centena
rio in cētenariū obſeruādū declarauerat: ad q̄nquagenariū numerū reduxit: q̄ ē ꝓp̄e iobi
lei numerus; ide ex depoſitiōe iperij Bauarij vniuerſa italia tumultuāte luchinū et ioānem

eius frēȝ archiepꝫ vicecomites vicarios ſuos ī mediolāo cōfirmauit:a ceteris āt abſtinuit cū bauarus tridētū petēs italiā itraturus videret. Qui parimodo ⁊ ipē ī mltis eccl'ie terris vicarios ſuos īperiali auctoritate cōſtituit vȝ ī viterbio ioānē ō vico vrbis ꝓfectū Saleotū malateſtā ī arrimino: Antoniū ferretanū ī Anchona: Gētilem varaneū Camerini: Guido nē polētanū Rauene Frāciſcū Ordelaphū Forliuīȝ ⁊ ceſene: ⁊ Joānē māphredū Fauētie ⁊ imole ac alios ꝑ diuerſa latine ꝓuicie loca: Clemens āt pon. quoſdā cardinales ex auinio ne Romā miſit: q̄ ſtatū vrbis ↄponētes: ſeditionib' ſublatis: petrū Sarā coluneſeȝ ⁊ ioānē vrſi filiū ſenatores declararūt ac nicholaū publicū ſcribā ciuē Romanū q̄ ſtatū vrbis ī ſuā redegerat poteſtatē ⁊ ſeipꝫ tribunū ↄſtituerat ceperūt ⁊ ī viculis ↄiecerunt. Quapp timēs pon. ne italia flamma ⁊ ferro vaſtaret bononiā ſtati vicecomitib' hac lege ↄceſſit: vt duodecim milia numū auri ſingulis ānis eccl'ie. Ro. perſoluerēt ⁊ pacē inter oēs conſtituerent. ſeu cōſeruarēt deniqȝ cū Barbari ⁊ mauri īfideles. vtrāqȝ hiſpaniā ⁊ germaniā lacerarent: clemens hic pon. ad gerēdū bellū ꝯ eos ꝑncipes cōpulit: qui ꝯ hoſtes ſepe ⁊ feliciter pugnauerūt mltiſqȝ eoꝝ ceſis innuberabiles triūphos egerūt: Indeqȝ cū fedus ꝑſepe ī Eduardum angloꝝ ⁊ philippū francoꝝ reges componere attentaſſȝ fruſtra laborauit: poſtremo ī omnibus boni paſtoris offitio functus āno. dñi. 1352. auinioni moritur. ⁊ a cardinalib' adhibita honeſta funeris pōpa ibidē ſepelitur.

Andreas dādalus. 56. venetoꝝ dux. Bertholomeo duci hoc āno ſurrogat'. ducauit ānis. xi
1343 ⁊ mēſib'. 8. vir certe ſua etate magni ⁊ excelſi cōſiliȝ: ſȝ ēt: ꝑ franciſci petrarche teſtimonio litteraꝝ eruditione doctiſſimus ⁊ magnificentiſſim': cui' tēpore cū cretēſes a ſenatu defeciſſēt. ipē ſuo ↄſcilio ſuaqȝ prudētia potius q̄ꝑ armis rurſus colla ſubmittere coegit: nā ſtatim claſſeȝ ī eos mittens leuibus certamib' deuicit ⁊ ī fidē ↄuertit: indeqȝ clemētis pōtificis hortatu triginta biremes auxiliares ī mauros: vtrāqȝ hiſpaniā vaſtātes: tranſmiſit. ⁊ eos mltiſ īcomodis ⁊ cedibus humiliauit: pugnauit deide nauali ꝑlio cū genuēſibus quos cū ꝑmo cōflictu ſupaſſet paulopoſt ab eiſdē reaſſumptis virib' philippo auria eoꝝ duce audaciſſio fuſus ēt ꝓfligatus ac lacerat' fuit: quo ↄflictu Senat' venet' Chiū iſulā perdidit: ⁊ euboiam vix tuere potuit: eo nāqȝ bello veneti a genuēſib' tātā occidionē ſuſceperunt. quātā antea vnq̄ꝑ: hic āt cū vrbē venetā multis ⁊ ꝑclariſſimis edifitȳs cultiorē ⁊ clariorē reddidiſſet. ꝑ trienniū ſeuiſſima ⁊ generalis peſtis eā iuaſit vt ingentē multitudinem conſumpſerit: adeo vt potius habitationes habitatoribus. q̄ꝑ habitatores eiſdeȝ carerent: Ex q̄ quidē cū ⁊ ipē defeciſſȝ. apō ſāctū marcū ī baptiſmali capella ſepultus fuit.

Gualterus natione gallus Athenaꝝ dux appellatus. hoc anno a Roberto ſicilie rege ī ſubſidium florētinoꝝ ꝯ piſanos miſſus tyrannidem ea in vrbe florētia decem mēſes obtinuit: florentini namqȝ cum lucham vrbē a maſtino ſcaligero ꝓcio q̄ngentorum milium ducatorum emiſſent a piſanis ꝑus occupata fuit q̄ꝑ florētini a Scaligero ītromiſſi fuerit: pp quod etiam piſani aduerſus florentinos acre bellum ſuſceperunt. ⁊ ꝓlio a florentinis ꝯ piſanos ↄmiſſo: ingentem ſtragem florentini a piſanis acceperunt. Quare animo fracti ad eundem Maſtinum ⁊ ad Bononiēſes cōfugierūt: eo q̄ꝑ robertus rex eis ſubſidium mittere non poterat: Acceptis igitur a Scaligero ⁊ bononienſibus equitibus multis belli ducem Saleotum malateſtā ſibi cōſtituerunt: qui cū magno exercitu in piſanū agrum accedens bellum a luca piſanos diuertere cōpulit. ⁊ lucanā obſidionē ſoluere fecit: interea Robert' rex hūc gualterū cū aliquo equitatu ad florentinos miſit: Qui artibus exquiſitis ppl'i gratiam aucupans malateſtā tāq̄ꝑ belli ignarum deiecere curauit atqȝ id effecit vt ⁊ ipē loco ſui a florentinis oībus copūs ꝓficeret: ac ſic ꝑ diuiſionē ciuiū egit q̄ꝑ ⁊ equitum dux ⁊ vrbis ꝓfect' delectus fuit ⁊ ita plenariū vrbis dominiū occupauit: q̄ palatiū igreſſus ſtati ꝑores ⁊ alioſ vrbis magiſtrat' deiecit: atqȝ inde cū q̄tidie multos paſſi iterficeret a ciuib' tādē vrbe pulſus ē: nā āgelus acceolus vrbis archiepuſ cū videret hoīes ſeuitiā ⁊ tyrannideȝ ſtati armatos ciues ī epatu ad ſe vocauit ēt ad tyrānū cōcurētes ꝑriaȝ ⁊ ciuitatē: illo expulſo: in libertatē vēdicauit: Attñ ipm Gualterū pp beneſitia in vrbē collata incolumē cū militibus et

rebus ſuis abire voluit. plebs vo igrata: vt mos ſep fuit: nobileſ ſuos quoq cōſilijs ⁊ armiſ libertatē ꝯſecuta fuerat ꝯfeſti vrbe eiecit ⁊ direptis eoꝝ bonis ac domibus euerſis eos perpetuo dānauit exilio:

Andreas caroli vngarie regis filius hoc āno. ſ. 1343. Roberto eius patruo Sicilie rege ſine virili ſexu defūcto. ſuſcepta ioāna ipſius Roberti regis ex filio nepte vxore poſt Socerū et patruū ſuū Robertū regnauit i Sicilia ⁊ Apullia annis. 3. Sed ipa ioanna p̄ triennium cognita viri ſui ſocordia ꝯſentientibus ei⁹ agnatis atq hortātibus q̄ regno inhiabant. ādreā ipm maritū ⁊ cōſobrinū ſuū laqueo interire fecit ⁊ alteri cōſobrino nupſit. vz Ludouico tarenti pncipi oli filio quē roberti frēm fuiſſe docuim⁹: tū ludouicus vngarie rex et ipſius Andree frater eidē ioāne (vt ferebatur) interfectrici ⁊ inceſtuoſe. eplam i hec verba tranſmiſit ioāna inordinata vita pcedēs. retētio poteſtatis i regno neglecta vindicta ⁊ excuſatio ſubſequēs necis viri tui probant te fuiſſe pticipē ⁊ cōſortē: atq ita ludouicus eius frater multorū pcibus ipulſus tādem cū paratiſſimo exercitu i italiā: ad vlciſcendū ſcelus: venit et pmo Sulmonēſes reſiſtere auſoſ opugnare cepit eoſq i poteſtatē redactos cruentiſſimas cedes de eis egit ac ſic id regnū p ſeptē ānos ſub mltis ꝯtētionib⁹ ⁊ armis fuit

Joāna igit de q̄ nūc ē ſmo caroli calabrie ducis filia fuit ⁊ Roberti regis ex pmogenito ipo neptis. nō modo origine ⁊ potētia ac moribus ſz et robuſtiſſio iuictoq aio illuſtris femina fuit: ⁊ tam oculata in oibus extitit vt poti⁹ fraude q̄ vllo igenio qs decipere ea potuiſſz hec eni longanimis ⁊ cōſtans admōz fuit. q ſatis mōſtrauere in ea fortune ſeuientis iſultus in qbus certe ſepe multū agitata fuit Nā i pmis ptulit auſteros mores cōiugium ⁊ ſiniſtrā famā ⁊ pōtificū minas ac iteſtina reguloꝝ fratrū diſcidia ex plurima extera bella ac alieni criminis fugā necnō ⁊ nobiliū ſuoꝝ detractiones. ⁊ alia plurima q̄ oīa forti ptulit pectore ⁊ tādē oīa inuicto ſuperauit aio: Et demū dyademate ⁊ reg̃ i pace adeptis ſtati vtute valida inſurgēs adeo regnū omne ſceleſtoꝝ hoīuz purgauit inſultu: vt nō ſolū inopes ſz ⁊ diuites ⁊ opulēti cātando die noctuq quo velit ire tute poſſent ⁊ q maius ē ēt inſignes viros morib⁹ diſſolutos i cōpoſitos ⁊ vrbanos retraxit mores. Erat eni illi mite eloquiū ⁊ gratiſſima facūdia atq familiaris hūanitas pietas māſuetudo necnō ⁊ benignitas vt nō reginaz ſuis qs dicere pſumeret ſz ſociā: Ex qbus virtutib⁹ omnes illam nō ſolū egregiā atq cōſpicuā ſz ſigulare italicū decus q̄ad uixit fuiſſe dixerūt hec eni Auinionēſē vrbē ſnā clementi pontifici vēdit ⁊ p ei⁹ ſolutione feudū qd debebat regina. Ro. eccl'ie pon. relaxauit: vixit āt ioāna hec cū ludouico rege marito ſecūdo vigitiſex ānis. ex q̄ nullā prolē peperit: ⁊ cū ludouicū ēt ādagauēſē fracoꝝ quōdā regis filiū ad ſucceſſionē regni adoptaſſet a carolo regio genere nato iuſſu vrbani pōtificis āno dn̄i. 1382. capta ⁊ iterfecta fuit.

Joānes vicecomes ⁊ Mediolanēſiū archiepus hoc āno luchino frē defūcto mediolanenſe regnū ſolus obtinēs regnauit ānis. xi. ⁊ men. 8. Mattheus eni hui⁹ pr̄ cognomēto magnuſ qnq genuit filios. vz Galeatiū marcū luchinū hunc ioānē ⁊ Stephanū: Galeatio āt pmogenito accius filius fuit q̄ eidē i regno ſucceſſit eo āt ſine prole defuncto: cū marcus ſupſtes nō ēēt: luchinus vt ſuperi⁹ pz ſucceſſit. ⁊ eo q̄z defūcto: cū ātea Stephanus defeciſſet: hic iure gētiū i regno ſucceſſit: Qui pncipatu inito vt aio erat generoſo ingenioq celebri ſtatim Galeatiū Stephani pdicti filiū ⁊ barnabouē ipius frēz q̄s luchinus patruus regno depulerat ad ſe redire fecit ⁊ eos honorib⁹ ⁊ diuitijs munificētiſſime erexit: inde cū videret galeatiū adoleſcentē ſtrenuū ⁊ belli ſcia clariſſimū militie ſue iperatorē cōſtituit: Qui iperatoria dignitate ſuſcepta vt erat aio ſtrenuus maxia icremēta ad veterē regni ſui potētiā addidit vnde ⁊ ſo pncipat⁹ ſui āno p arma Bononiā vrbē opulētiſſimā āpliſſimāq obtinuit. quā ⁊. Ro. pon. eidē aliqua lege pmiſit: ide bellū ꝯ Florentinos ⁊ alias Ethrurie ⁊ flaminee vrbes ſuſcepit ⁊ eas breui tpr̄is ſpatio aut ſubditas aut ſibi: igenti terrore: tributariaſ fecit: cūq Maſtini Scaligeri filiū ſibi federe ⁊ amicicia ꝯiūxiſſet i liguriā aciem direxit ⁊ nō mlto poſt genuā Sauonā Naulū ⁊ reliqs maritimas vrbes pedemontium caſtris pari terrore breui regno ſuo adiecit Quas obres nō modo p italiā verū ēt p exteras infideleſq natio 1344

nes nominatiſſim⁹ ⁊ formidabilis ioannes hic eſſe cepit. Et ppea cū mlti principū ⁊ regu3 legati ad eū viſendi grā pueniſſēt. ita eos comiter ⁊ pbenigne ſuſcipiebat: vt more auguſti ceſaris ex amicis amiciſſimos faceret: ita eni i Ciuibus ⁊ ſub ditis ſuis phumaniſſime ſemp vixit: vt nō modo dn̄m aut pōtificē ſ3 oiu3 pr̄em diceres fuit enim in deliquētes clemens erga aicos ⁊ paupes pientiſſimus ⁊ ſēper. liberaliſſimus: tādem cū hic iuſtiſſimus pſul et inuictiſſimus. pnceps in oi virtutū genere ornatus āno dn̄i. 1352. octobrio mēſe mortē obijſſet mediolani i tēplo btē virgini Marie ſacrato marmoreo 3enotaphio ſepultus fuit vbi tale Epigrāma habetur:

Quā faſtus q̄ pōpa leuis q̄ gloria mūdi
Sit breuis ⁊ fragilis hūana potētia q̄ ſit
Collige ab exēplo: q̄ trāſis plege differ
In ſpeculo inſpeculare meo: lachrimabile carnē
Qui ſi q̄ fueri licet qui marmore claudar
Sanguine clarus erā vicecomes ſtirpe ioānes
Preſul erā paſtorq3 fui baculūq3 gerebā
Nomine nulluſ opes poſſidebat latiuſ orbē.
Impio tituloq3 meo in mediolano alias mlm
Urbs ſubiecta erat laudēſe ſolū placētia grata
Aurea parma bona bonia pulchra cremona
Pergama magna ſatis lapidoſis mōtibus altis
Brixia magnipotēs bobiēſis terra tribuſq3
Cumarū tellus nouaq3 Alexandria pinguis
Et vercellaꝝ tellus, atq3 nouaria et alba
Aſt q̄cū caſtris pedemōtis iuſſa ſubibāt
Janua q̄ ab antiquo quondā iā pdita iano
Dicitur: ⁊ vaſti naratur gloria mūdi
Et Sanonēſis vas ⁊ loca plurima q̄ nūc
Difficile ē narare in mea iuſſa ſubibant
Tuſcia tota meū metuebatq3 lāguida nomē
Perme obſeſſa fuit populo florētia plena
Bellaq3 ſuſtinuit tellus peruſina ſupba
Et piſe ⁊ ſene timidū reuerēt honorem
Preſtabāt meme metuebat marchia tota.
Italie partes oēs timuere ioānē
Nūc me petra tenet ſaxoq3 claudor in iſto
Et lacerāt vermes laniāt vndiq3 corpus
Quid mihi diuitie q̄d alta palatia proſūt
Cū i ſufficiat paruoq3 marmoreo clador.

Nicholaus rentij Ciuis. Ro. ⁊ publicus i ea vrbe ſcriba vt erat vir magnanim⁹ ⁊ ad liberta
1345 tē Romanā excelſi ai erectus. hoc āno ſtatū regiminis a clemēte pōtifice pſtitut⁹ mutare p virib⁹ volēs e capitolio: vbi erat publicus ſcriba: Senatores ciecit ⁊ ipē illū p arma accepit Quā ob cā3 tātū beniuolētie ⁊ auctoritatis apud oēs ſibi pparauit: vt facile quo vellet mētē ppl̄i. Ro. flecteret: Qui vt aios hoinū comoueret: hūc ſibi accepit titulū: nicholaus ſeueruſ ⁊ clemēs libertatis pacis iuſticieq3 tribunus. ac ſacro. ro. reipu: liberator illuſtris: q̄ quide3 verba tātā de ſe ⁊ admiratione ⁊ opinionē cōcitauit: vt oēs italie pncipes. p legatos pace3 ⁊ amicitiā abeo queſierint: externe q̄ puitie romanā rēpu. reuiuiſcere putauerūt: S3 parū ei fucata glia durauit Quia dū parti vni ciuium ptulit parti altere aduerſaſ. vnde ⁊ repente de patrono tyrannus ē appellatus: hāc obrē ſibi cauēs ſeptimo magratus ſui mēſe ſpōte ſua ⁊ oib⁹ ſuis ignaris mutata veſte: Roma p obſcurā noctē abiens in Bohemiā profect⁹ ē ad carolū ioānis regis filiū: q̄ vbi eū recepit ſtatim in auinionē vinctū miſit et pontifici dono dedit: eo āt i carcerē a pōtifice piecto pon. q̄ſdā cardinales. Ro. miſit: q̄ pfractū vrbis ſtatum componerent. ipſi autem cardinales franciſci petrarche conſilio vſi ad tollendas plebium ſeditiones duos ſenatores ſcilicet petrum Saram colunnenſem ⁊ ioannem vrſi filium iterato creauerunt.

Marſilius ei⁹ nois ſecūdus vbertini Carrarienſis fili⁹. hoc āno tertio kal̄as aplis pr̄e defūcto patauine vrbis ſceptra ſuſcipiēs regnauit tātūmō dieb⁹. 4. Nā vbi eū pmū regnare ptigit iacobinus vbertini patruellis cōſpirationē ſuſcitauit ⁊ eū obtrūcare fecit: quo mortuo ipē vrbis pmatū iuaſit: Et vt diu regnare poſſet quīquagita ex nobiliorib⁹ laqueo necare fecit ⁊ mltos ex carārienſibus vrbe depulit: Qui venetias pfugiētes andree duci et Senatui ſe comiſere ſedataq3. ſeditione Carrarienſes oēs: ādrea duce depcāte: patricij veneti creati ſunt.

Montiſferati regni pncipiū.

Gallaſus ex nobiliſſima illuſtriq3 mōtiſſerati familia natus hiſdē tēporib⁹ a Bauaro ipera

tore ꝯ pōtificē i vrbinū marchie ācbonitane ciuitatē vicarius auctoritate iperiali ꝯstituit ꝛ aduersus rē eccl'iasticā cōcitatur: nā: vt pmissū ē: cū clemēs papa luchinū vicecomitē ꝛ ei⁹ germanū in Mediolano dictionis iperij vicariū ꝯ ip̄z ꝯstituiſſz ꝛ ip̄e iperator pari modo i ip̄a vrbini ciuitate ꝛ i tota marchia: eccl'ie ꝓuītia: mltos iperij noīe cōstituit vicarios. Eo ꝙ hec familia ꝛ āticꝗtate ꝛ potētia ceteris p̄stare videbatur: Eo igitur sic ꝯstitut⁹ cū oīa bene ꝛ iuste ac fideliter i futurū rexerit a pōtificib⁹ postea ꝯfirmatus. ip̄az ciuitatē cum Eugubio vmbrie vrbe tanꝙ veri poſſeſſores eius posteri ꝓ eccl'ia. Ro. poſſederūt: indeqꝫ propter eoꝝ bene merita ꝛ ſuitia Eccl'ie romane collata ſi q̄d cēsus superiorib⁹ ānis eccl'ie p̄ſoluebant: Sixtus q̄rtus pon. circa ānū dn̄i. 1476. eidē familie relaxauit. ac federicū tūc Dominātez ip̄ius ducē creauit ꝛ auctoritate ap̄lica ip̄m ꝛ posteros ei⁹ i ꝑpetuū ꝯfirmauit.

Uaraneoꝝ ēt regni p̄ncipiū.

Gentilis āt ex celebri vetustiſſimaqꝫ varaneoꝝ familia i picētib⁹ nat⁹: ꝛ ip̄e hac tempestate modo simili q̄ ꝛ Gallasius a Bauaro iperatore i ciuitate camerini vicari⁹ cōstitutus fuit et cū noīe iperij vſqꝫ ad mortē Bauari illā poſſediſſꝫ: eo mortuo ꝛ Carolo i loco Bauari ſur rogato gentilis ip̄e vrbē duobus cardinalib⁹ legatis ap̄licis reſignauit: verū tn̄ legat⁹ ꝯfesti eū ꝛ reliquos i vrbib⁹ ſuis vicarios eccl'ie noīe cōfirmauit eo maxie q̄z viderat illū Eccl'ie Ro. obſequētiſſimū. Confirmat⁹qꝫ tā ip̄e ꝙ posteri varanei vſqꝫ i p̄ntez diē poſſidēt quaz q̄dē ciuitatē i ꝓtectionē ſuſceptā ip̄i illustres varanei ſua prudētia ſuaqꝫ virtute cū beniuo lētia alioꝝ p̄ricipū mirū imodū auxere: ꝛ adeo vt nūc et ppl'i frequētia ꝛ opib⁹ magnis int̄ picētes ciuitates p̄maria cēſeat. Eā tn̄ illustrē familiā maxiaz cedē a cōciuibus ſuis aliquan do ſustinuiſſe ꝯptū ē. nā aliquādo a ciuibus cōſpiratiōe ſuborta dū ip̄i nobiliſſimi ꝛ clariſ ſimi viri ſacris i baſilica itereſſent oēs tam viri quam pueri ꝛ infantes ad vnū vſqꝫ fuerūt interfecti: Sꝫ cū aliq̄ ſubterfugiſſēt i regnū reſtitui p̄cauētes i futurū deinceps cū ciuib⁹ ſuis Iuſtiſſime ꝛ clemētiſſie vixere: quoꝝ virtute vniuerſa ciuitas optime gubernata q̄eſcit: eaz eni ciuitatē vetuſtiſſimā fuiſſe cognoſcimus. eo q̄d ad ip̄az vt liuius. li 9. refert. fabij maxi frēz qn̄ mor⁹ ethruſcoꝝ iuerat exploratū p̄ueniſſe ꝛ mlta cexceptū fuiſſe comitate.

Carolus quartus — Carolus ei⁹ noīs q̄rtus. ioānis regis Bohemie filius. vigeſimuſſecūd⁹ germanoꝝ ip̄e rator: hoc āno iubēte clemēte pōtifice ab electorib⁹ ipator deſignat⁹: iperauit ānis. 31. vir mltaꝝ liguaꝝ ꝛ litteraꝝ p̄itiſſim⁹ Iuſtuſqꝫ ꝛ rect⁹ ac timēs deū bonos diligens ꝛ malos ſceleratoſqꝫ odio habēs: Qui cū iuſt⁹ ēēt ēt nōnullas leges ꝯdidit que adhuc extāt ꝛ caro line nūcupātur: ip̄e eni: vt dixim⁹: cū xp̄ianiſſim⁹ ēēt āte iperij ſuſceptionē nicholaū ſcribam cepit ꝛ i auinione vinctū ad pōtificē miſit: ſꝫ ꝛ Drachinū Roberti nepotē quem ludouicus ei⁹ germanus ꝛ ioāna ip̄ius Roberti neptis ad curā Neapolitani regni reliquerat cepit et capitali ſupplitio affecit: Et ꝑpea vno oīuz ꝯſēſu ceſar ꝛ auguſtus ē appellat⁹. Solus autez Bauarus p̄nceps pp p̄ris iuriā illi ceruicē ſubdere recuſauit: q̄ ſtatim i italia deſcendens a iacobino carrarienſi ꝛ Maſtino ſcaligero. gonzagiſ. vicecomitibuſqꝫ ac alijs ciſalpine p̄n cipibus ꝑbenigne ſuſcept⁹ ē: ꝛ mediolani ſm̄ morē coronā ferreā ſuſcipiēs ſtati cū ingenti comitatu piſas ꝑuenit. atqꝫ ibidē legatos totius ethrurie obuios hūit: q̄ dicerēt ſe paratos ēē ip̄ius mādatis obtēperare: cūqꝫ Romā tādē cū igēti gloria ꝑueniſſet a duobuſ cardina libus eo ad eam rem miſſis: coronatus eſt: Et auguſtus appellatus eſt: quo incoronato ſtati oīa oppida Ciuitateſqꝫ q̄s tyrāni multi Bauaro iſtigante occupauerant eccl'ie. Ro. eo mādāte reddite ſūt: Eos tn̄ vicarios pōtificis legat⁹ i oppidis ſuis ꝯfirmauit. quos viderat Ro. eccl'ie obſequētes. vt pote Galeotū malateſtā Guidonē polēranū i flaminia ferratēſes imarchia anchonitana varenſes i piceno. Ordelaphos aūt nū obtēpantes e ceſena forliuio qꝫ deturbauit: Quib⁹ optime geſtis Carolus igermaniā redijt: q̄ cū oēz ferme etatē vl tro citroqꝫ ex italia i germaniā eūdo ꝛ redeūdo cōſūpſiſſꝫ tādē etate iā grādeuus. ſaluti ꝓprie cōſulens vinceſlaū filiū natu grandiorē: āno dn̄i. 1370. ceſarē faciēs iperij ſucceſſorē ſibi de legit ac ſic cū patre filius iperauit ānis. 8. 1347 6546

Ingens vapor magnitudine horribili boreali mouens regione mag aſpitientiū terrore ꝑ celū 1347

hoc āno delapſus ē: τ ſūt q̄ ſcribāt hoc eodē āno q̄ſdā beſtiolas m̄ltiplicato nūero i oriēte e celo cecidiſſe q̄rū corruptione τ fetore execrabilis peſtilētia ſubſecuta ē.

1348 Peſtis lugubris τ miſanda hoc āno icepit τ p tres ānos p totū pene orbē debacata eſt que pmo i Aſyam apō indos ob eaſdē beſtiolas icipiēs paſſi p puītias irrepēs vſq3 i britanos τ oēs gentes adeo deſeuit vt vix decimus q̄ſq3 ex mileſimo hoie ſupfuerit. τ pleraq3 loca prorſus derelicta ſūt.

Iudei oēs q̄ i germania ērāt his tēporib' cōbuſti ſūt eo q̄ ois regionis puteos itoxicare ſuerūt annixi vt multi eoꝝ cōfeſſi ſūt.

1350 Ioānes frācoꝝ rex. hoc āno philippo pr̄e defūcto frācis regnare cepit τ regnauit ānis. 25. hic cū Eduardo Angloꝝ rege bellū a pr̄e ceptū pſequēs ſexto regni ſui āno i pitirienſi agro: ſupat τ cū philippo ei' filio capitur τ i ea q̄dē clade pmaria Gualterus athenaꝝ dux: quē apō florētinos tyrānidē exercuiſſe diximus: vna cū. xx. millib' gallis iterfect' fuit: verū tertio captiuitatis ſue āno ipe Eduardus ai magnitudine motus: ioānē ip3 cū oib' captiuis hac pditiōe liberauit τ dimiſit vt nūq̄ ꝯ ſe bellū gerere pſumeret. ſ3 nō ita m̄lto p' fidefragus ioānes hic pace rūpēs: Eduardū ab itegro arma capere τ eū vſq3 ad iternitionē pſeq̄ ipulit Armatis igit cētū τ q̄nquaginta roſtratis nauib' igētē exercitū ꝯ ioānē i galliā duxit τ maxia clade vniuerſū regnū diu affecit.

Iacobinus carrarienſis: quē diximus Marſiliū interfeciſſe: hoc eodē āno poſtq̄ q̄tuor ānis in patauio ſceptra tenuiſſet τ ipe a Gulielmo eiuſ ex pellice filio interficitur: cuius paricidij hec cauſa fuit. q̄ Gulielmus cū quodam milite contendens ab eodem ꝯtumelioſe ſpurius appellatus eſt Qua contumelia pturbatus mox vt domū regreſſus eſt patrem in ſecreto acerſiuit τ gladio impetens eum ꝯfodit τ iterfecit. ac ſtati i Templo diui pr̄is Aug. eum ſepeliri fecit hoc enim geſtum ē vt nō euacuet verbum chriſti q̄ ait q̄ q̄ gladio ferietur gla dio peribit.

1350 Foreſtinus de foreſtis Bergomēſis Abauus meus vir domi nobilis ſ3 vtutē τ ai magnanimi tate nobilior hoc ipo āno poſt multos ab ioāne vicecomite archiepō ob cōſilij igenij ma gnitudinē ſuſceptos honores τ dignitates ac pfecturas apō Bergomū ciuitatē ſuā grādeu' τ plenus dierū diē obijt τ ibidē i clauſtro bti Stephani ordis pdicatoꝝ celebri pōpa ſepul chro marmoreo adhuc extāte ſepult' eſt.

Canē vō ſ3 Scaligerū Maſtini pncipis filiū hoc āno pr̄e defūcto verone pncipatū ſūpſiſſe tradūt: i q̄ q̄de3 reg̃ vixit ānis. 4. Maſtin' āt hui' genitor tres legiptimos genuit filios. canē

1351 ſ. hūc Sēgnoriū τ Albutiū: ſ3 ex pellicib' m̄ltos. iter quos Frignan' vnus fuit. vir audaciſſi mus q̄ āno quarto pncipat' canis. dū ipe dñs canis Bolzanū oppidū recreandi ai cā ſe cō tuliſſet cōſpiratione excitata vrbis dñatū ipe mox occupauit τ canē ip3 cū fr̄ibus excluſit Quo viſo canis vt erat aio pſtātiſſimo cōfeſti adiuuātib' philippino gonzaga τ eſtēſib' cō gregato exercitu ſuo vrbē obſedit. τ p' m̄lta occidiones i dies carniſpreuij vrbē diu τ accrit oppugnatā recepit: τ cōfeſti de Frignano aliiſq3 ſeditioſis ſuppliciū ſūpſit: verū cu3 poſtea hāc obrē nimiū i ciues crudeſceret. a Segnorio ei' germano ſequēti āno. ſ. 1355. die. 14 de cēbris itercept' τ obtrūcat' fuit. atq3 ita ipe Segnorius frater vna cū albutio fr̄e: ꝯſētiētib' ciuib': vrbis pncipatū ſibi dēſūpſit.

Cometes hoc āno. ſub ſeptētrione decēbrio mēſe apparuit q̄ extīcto ſtati graues ventorum eſtus ſubſecuti ſūt Et celeſtis trabs pore ardēre parte p celū labi viſa ē.

Philippus patricius genuēſis ex nobili τ pmaria vrbis familia auria nūcupata nat' ſūme prudētie τ eloquij admirādi vir ac naualis belli peritia inſignit' cui certe i eiſdē virtutib' apud genuenſes nō iueniebat par: hiſdē tēporib' a genuēſib' ꝯ venetos nauallis belli dux pficit: q̄ magr̄atu ſuſcepto cū audiſſet venetos i gretia Genuēſiū claſſē ꝯfregiſſet τ decē eoꝝ triremes captiuaſſe vt erat ingentis animi vir τ clariſſimus imperator repente ex Genua i Greciam trahijciens venetoꝝ claſſē cū igenti fragore τ ſtrepitu iuaſit. τ vniuerſā cū maxia hoſtiū occidione diſrupit τ diſſipauit Quib' geſtis eueſtigio chyp̄ū iſulā venetiſ parētē iuaſit

⁊ illā cū vrbe vi cepit: īde ad Nicropōtē īſulā trāſiēs ipā ⁊ direptionib⁹ ⁊ icēdijs plīm af flixit: dēiq; cū īgēti hoīu ⁊ rerū pda genuā reuerſus. ō captiuitate hoſtiū plchrū egit triūphū.

Ludouicus philippi tarētinorū pncipis fili⁹ ⁊ ioāne Roberti ſicilie regis neptis marit⁹. hoc āno poſtq̄ ꝯ ludouicū cōſobrinū vngarie regē: apullie regnū obtinuit regnauit ānis. 26: regno ſuſcepto mox pacē cū vngaro renouauit: ioāna āt i beniuolētie ſignū Auinionēſem vrbē q̄ ſui pr̄imonij ciuitas erat Clementi pōtifici venalē obtulit: quā libētiſſie pon. acceptans eā ptij pmutatione ſoluit: Nā tātūdē regina ipa. Ro. ecclie ex ſeudo regni Apullie pōtifici debebat. quātū ipa auinionēſis ciuitas valebat. 1352

Celeſtis flamma p⁹ ſolis occaſū hoc āno iter zephirū atq; auſtrū latiſſie exreſcēs terribile q̄s oſtētās icēdiū tādē cū magno murmure e celo ruit.

Viri diſciplinis excellētes.

Gerardū Senēſē ſacri ordis eremitarū diui Aug. ſacrarū literarū clariſſimū iterpretē hac ipa tēpeſtate admōꝫ ſenē obijſſe tradūt: virū vtriq; igenij eminētiſſimi. ⁊ beati egidij. Ro. imitatorē pcipuū: Qui cū ēēt i ſacra theologia doctus ſup pmū ſnīarū accutiſſie ſcripſit: deinde tractatus de pſcriptionib⁹ ⁊ de vſucaptionib⁹ ⁊ de vſuris: ⁊ de montibus florentinorū ceteriſq; ꝯtractibus opuſcula edidit. q̄bus diuus Bernardinus ꝯteraneus ſuus in tractatu ſuo Reſtitutionū plīm vſus ē: hūc ēt tractatū ioānēſandree ei⁹ ꝯtēporaneus multis i locis ⁊ maxīe Mercurialibus plīm cōmēdat ⁊ alegat.

Gerardus itē eius ordis ⁊ doctrine pfeſſor pr̄ia Bergomēſis ⁊ ſauonēſis epūs hiſdē tpīb⁹ i pcio exiſtēs pplo ſuo peſte laborāti: vt bonū decet epz magis pdeſſe admiſſus ē q̄ peſſe Qui cū pōtificij Juris edoct⁹ ēēt. i ſexto decretaliū. i. c. De. reli. do. multa ꝯmētatus ē Sed ⁊ alia multa i laudē ſue religionis i lucē deduxit: vnde ⁊ magr̄m ſētētiarū nō iſulſe cōmētatus ē: ſup eplāꝫ ēt ad hebreos ſcripſit. ⁊ ſup cātica cāticorū mirabilē expōitionē fec: ꝯnectēs paulū aplm Salamoni ⁊ nouū teſtamētū veteri: cuius pncipiū ē: Ale due cherubi Quolibeta ēt duo pariſius diſputauit. atq; alia multa edidit opuſcula: Monaſteriū deīde diui Aug. Sauone: qđ extra vrbē erat ſua ipēſa prope reduxit. Jn cuius deide iſtauratiōe ⁊ ampliatione ⁊ nos p ſex ānos plurimo ſudore laborauimus: moriēs deniq; nō ſine ſāctitatis noie Bergomi iuxta maius altare celebri ſepulchro aſe ſtructo ſepellitur.

Gulielmus pr̄ia Cremonēſis ipius eremitarū ordis generalis por ⁊ poſtmōꝫ Nouarie vrbiſ epūs ⁊ ipe hec ipa tpr̄a tū doctrina celebri tū morū ſāctitate tūq; eloquētia plurimū decorauit Js nāq; poſteaq̄ ſexdeci ānis generalatus officiū poptime exercuiſſet a clemēte pontifice pp ipius doctrine excellentiā ⁊ mltarū rerū cognitionem nouarienſis eccleſie epūs deſignatus fuit: in quo q̄dē pōtificatu beatū pr̄em Aug. imitaturus duodeci ſui ordis fr̄es ſecū habere voluit. cū quibus ſacra facienſ canonicas horas nocturnas pariter ⁊ diurnas quotidie vigili cura pſoluebat: Deinde i ſuo epiſcopatu multa edifitia vetuſtate collapſa reſtituit ⁊ cultiora reddidit. ⁊ Caſtellū i pdijs epatus maxia inpenſa ꝯdidit: diui autem patris Aug. corpus a ioāne. 22. cū maxima puilegij progatiua obtinuit: vbi ⁊ locū celeberrimum vna cū ſepulchro marmoreo toto mūdo celeberrimo ꝯſtruere fecit: ſed ⁊ cōuentum cremonenſem ac nouarienſem maxima Jmpenſa auxit: ⁊ infinita propemodum beneficia ordini contulit.

Antonius pterea Ramphegulus natione genuēſis eius ordis theologus ⁊ declamator ſui ſeculi celeberrimus ēt ipe hec tēpora pdicādo docēdo monēdo ⁊ caſtigādo clariora reddidit. q̄ ⁊ xpianis pplis ad bene btēq; viuēdū verbo pariter ⁊ exēplo q̄adiuxit iceſſāt viā optie oñdit: ei⁹ āt plīma i declamatiōib⁹ extāt adhuc opuſcl̄a q̄bus pdicatores plīm vti ꝯſueuerāt

Bonominus Bergomēſis medicus ex cluſono oppido oriundus. p hoc tēpus diuina quadā medēdi diſciplina illuſtratus oēs ſui tēporis medicos excelluit: ac q̄dā i medicina obſcura mltis q̄ōnibus explanauit ⁊ tractatū quēdā de venenis ꝯpoſuit.

Thomas florētinus medicus Diui quōdā medici filius: hiſdem tēporibus nō iferiori igenio fama ue patri ſubſecutus etiā de arte medendi Sūmā pulcherrimā poſt ſe reliquit.

Bartolus ſaxoferrateus iuſcōſultorū ſupioris ſecli pricepſ ⁊ eiuſdē pfeſſionis copioſiſſimus

explanatoꝛ Cyni ⁊ Jacobi bothigarij doctoꝝ diſcipulus ⁊ auditoꝛ. his ꝗꝫ tēpoꝛibus vniuer
ſo mūdo (ea ſ doctrina) admirabilis fuit. Qui ⁊ p̄ceteris legū īterpꝛetibus. i digeſto nouo et
veteri ac īfoꝛtiato: necnō ⁊ i reliquis legū codicibus: p̄clariſſima edidit cōmētaria. quoꝛum
celebꝛitate atqꝫ p̄ſtātia: ipſe vulgatiſſimus habitus eſt. Scripſit ⁊ Tyberiadis tractatuꝫ ac
alium de Guelphis ⁊ gibellinis. Ferūtur ēt eius p̄clara cōſilioꝝ volumina. Obijt aūt anno
dn̄i. 1355. etatis vero q̄nquageſimoſexto.

Frāciſcus tygrini patria piſanus iuriſcōſultus per hoc ip̄m tp̄s ⁊ ſcia ⁊ vite ſantimonia a plu
ribus laudat: q̄ ⁊ ipſe nōnulla i legibus cōmētariola ſcripto mādauit.

Frāciſcus quoqꝫ albergotus natiōe aretinus ſolidus legū doctoꝛ ⁊ explanatoꝛ bartoli amiciſ
ſimus ⁊ familiaris ac imitatoꝛ p hec ipſa tēpoꝛa q̄dā extātia cōpoſuit.

Nnocētius eius noīs ſextus papa patria lemonicēſis Stephanus antea vocat⁹ iuris
6552 1353 vtriuſqꝫ ꝯſultiſſimus hoc āno i kal'as decēbꝛis. clemēti pōtifici ſurrogatus ſedit ānis papa. 208.
x. itegerrime vite magneqꝫ ꝯſtātie ⁊ ſeueritatis vir: qui eccleſiaſtica bn̄ficia nō niſi religioſiſ
ſimis ⁊ doctis viris vnq̄ꝫ cōcedere voluit. Qui inito pōtificatu ſtatim ſub anathematis pe
na oībus ep̄is ⁊ reliq̄s p̄latis mādauit vt ad ſua bn̄ficia ꝓficiſcerent. Ipſe aūt vt ceteris eēt
exēplo cōſeſti ip̄ēſam domeſticā minuit ⁊ familiā ſuā viroꝝ vtiqꝫ ꝓbatiſſimoꝝ ad honeſtū
numerū redigēs ⁊ vt id cardinales facerent edicto acerrimo mādauit. Auditoꝛibus p̄terea
ſacri palatij ſalaria cōſtituit ne muneribus coꝛrūpi ob iopiā poſſent: hic i victu ſuo parcus
fuit ſed i bellico ſumptu largiſſimus hitus eſt. Huius vero ſuaſione ⁊ prudētia inter genuē
ſes ⁊ venetos. deniqꝫ fedus initum eſt. Multaqꝫ eccleſie dictionis oppida ⁊ loca a tyrānis
iam diu occupata per egidium legatum repetijt. Ac inter piſanos ⁊ floꝛentinos pacem cō
poſuit. Atqꝫ tumultuante Roma. ciuitate in creandis Senatoꝛibus eoꝛum diſcoꝛdiam op
time ſedauit atqꝫ ab eiſdem obtinuit. vt Senatoꝛem ipſe externum mittere poſſet. Et quin
quageſimonono dn̄i noſtri ieſu ꝑpi anno ſupꝛa milleſimum trecenteſimum Raymundum
de gente ptolomea ſenēſem p̄mū externoꝝ ſenatoꝝ Romam miſit: q̄ p annū ſenatoꝛiū mu
nus geſſit. Et poſt eū ludouicū de Rotha piſanū ⁊ vngarū ſaxoferratēſeꝫ: q̄ ſemeſtrē vter
qꝫ ſenatū habuit. poſtea Thomā ſpoletanū qui per annū geſſit. Ad cuius anni finem exoꝛ
to tumultu creati ſunt ſeptē reipu. refoꝛmatoꝛes qui ſenatus poteſtatē geſſerūt. ad quos de
ponēdos hugonē luſignanū cypꝛi regē (ab expeditione i turcos ducta reuerſum) Senatoꝛeꝫ
miſit. Et poſt eū paulus argēti comes capelli ſpoletani ſenatoꝛiā geſſit. Conſtituerat autem
claſſem maioꝛē in turcos mittere ſed multis animi ꝑturbationibus afflictus deſtitit: quibuſ
malis anno pōtificatus ſui ꝑpo moꝛtuus ē. ⁊ i monaſterio diui Andree cartuſienſium oꝛdi
nis: qō ipſe extra auinionem pꝛopꝛijs impenſis extruxerat ⁊ dotauerat ſepultus ē.

1354 Marinus faleranns hu⁹ nois tertius q̄nq̄geſimus ſeptim⁹ venetoꝝ dux. Andree dandulo duci hoc āno ſuffect⁹: ducauit mēſes. 7. ⁊ diebus. 6. vir q̄dē ābitioſus ⁊ malign⁹: q̄ dū ſibi vniuerſam rēpu. vſurpare licētia queſiuiſſet a ſenatu depꝛehēſus ⁊ captus atqꝫ conuinctus apud palatij ſcalā vniuerſo ſpectāte populo ſecuri ꝑcutitur ⁊ dignū maloꝝ ſuoꝝ exitū obtinuit. Atqꝫ cū eo nonnulli plebei cōplices vꝫ philippus Saplicida calderarius ⁊ bertucifredus ac quidam alij quos oēs i patibulo appēdere fecerūt huius aūt coꝛpus apud p̄dicatoꝛes ſepultum fuit.

1355 Joānes āt gradenico ad mōꝫ ſenex p⁹ moꝛtē marini bonoꝝ ciuꝫ ſuffragijs. 58. venetoꝝ dux ſuffect⁹ ducauit āno vno ⁊ mē. 3. vir certe ſapiētiſſim⁹ ⁊ diuiaꝝ hūanarūqꝫ lr̄aꝝ ac iuris ap̄me eruditus atqꝫ tāto magiſtratu digniſſim⁹ q̄ pulſis ⁊ ſopitis ſeditiōibus rēp. optime ꝓ tp̄e gubernauit: veꝝ cū multi ſeditioſi ad ludouicū vngarie regē ex vꝛbe veneta cōfugiſſent illū īpulerūt ꝙ cū q̄dragita armatoꝝ milibus ꝓ obtinēdo taruiſio ꝯ ſenatū duceret: q̄ i agro taruiſano cū ipſis ſeditioſis veniēs vꝛbē ⁊ agrū icēdijs ⁊ direptiōib⁹ plurimū lacerauit: quāob rē reſpu. veneta itus extra admodū conq̄ſſata fuit. Hos aūt cū inocētius pontifex ad paceꝫ dis reducere tēptaſſꝫ fruſtra laboꝛauit. Deniqꝫ ⁊ hic cū maximo reipu. detrimēto deficiēs apud frēs minoꝛes ſepellitur.

Bernabos ⁊ Galeatius vicecomites Stephani filiј. hoc anno ioāne archiepō patruo defun 1356
cto i mediolanēſi regno ambo ſucceſſerunt. Qui principatu ſuſcepto ſtatī cū venetis aliјſq₃
ſotijs ciuitatibus fedus percuſſerūt. S₃ pauloposſt cū ſola genua maritima ab eis defeciſſet
⁊ ſtatim e bononia (legati ſuggeſtione) ſubſecuta ē. quā cū Bernabos recuperādi cā bello ꝑ
mere cepiſſet: ⁊ ipſam duriſſima obſidione vrgeret legatus aplicus q̄ erat ciſtercienſis ordis
albas cōfeſtī in ſocietatē belli acciꝰs philippino gōzaga ⁊ cane Scaligero: aliјſq₃ plurimis
dictionis ſue vicarijs: ad diuertēdū bellū: i Brixianos duxit. Sed bernabos brixianoꝝ pe
riculo pmotus relicta bononia ⁊ regio i hoſtem ꝓficiſcit: ⁊ apud montemelarū agri ipſius
brixiani oppidum inimicum adoritur a quibus ſtatim fuſus ⁊ fugatus cu₃ paucis brixiam
ſe contulit: ⁊ ab inimico preſecutus. ibidem vix menibus ab eo ſe tutari potuit. His ſtan
tibus rebus mox galetius eiꝰ germanus mortē obijt: ⁊ filiū vnicū ex blanca Sabaudiani
ꝑncipis filia ſuſceptū noīe Jo. galeatiū poſt ſe heredē reliquit. Rebuſq₃ eccleſie ſopitis ⁊ bo
nonia omiſſa cū creuiſſ₃ ioānes galeatius: cū patruo bernaboue regnū diuiſit: i qua quidē
ꝑticione ꝑmo bernaboui: placentia: parma: cremona: laudū: crema: brixia: bergomū: ⁊ co
mū cū dimidio mediolano obuenit. Joāni galeatio marie vero papia: derdona: bobiū: ale
xādria: nouaris: vercelle: ceterecq₃ ciuitates ad alpes verſe cū reliqua mediolani medietate
obuenere. Bernabos aūt tāq₃ etate maior mediolani regni ſui ſedē poſuit. Galeatius vero
papie cōmorari ſtatuit. Atq₃ eo mō ambo regnauerunt annis. 26. in q̄bus maxime ſimul
tates ⁊ odia: vt fit: īter eos exarſere. Tandē cū galeatius ad firmādam pacem perpetuā cū
patruo catherinā eius conſobrinā bernabouis filia duxiſſ₃ vxorē ⁊ ab ea didiciſſ₃ multas
ei mortis iſidias a ſocero bernaboue fuiſſe itemptas: ipſe ad ꝑcauenda mala āno dñi. 1382
patruū bernabouē dolo cōprehendit: ⁊ i Triciana arce munitiſſima ꝑpetuo carceri man
cipauit: vbi paulopoſt animi dolore egritudine cōtracta: vitā cū morte mutauit. Relictis pꝰ
ſe multis filijs ex carrarienſi vxore ſuſceptis: quoꝝ primus carolus fuit: qui ſublato patre
ad arminiacū pricipē ſe cōtulit: vbi ⁊ ioānē noīe picēinū genuit. ioānes itaq₃ Galeatꝰ berna
boue capto: oē r̄gnū mediolanēſe ſibijꝑi ſubiecͭ: ⁊ vniuerſos bernabouis filios e reg̃ ōpulit.

Joānes delphinus q̄nquageſimuſnonus Venetoꝝ dux ioāni gradenico duci ſuffectus du 1356
cauit annis. 5. ⁊ mēſes. 3. Hic vir prūdentiſſimus habitus cū apud Taruiſiū ꝯ vngaros cā
pi ꝓuiſor exiſteret ex ſenatuſcōſulto dux creatus ſub ducali Bireto ⁊ vexillo venetias ſtati
cōceſſit: qui mox ab vngaro pacem expoſtulans: eam ab ipſo per humaniſſime impetrauit
quo timore liberatus mox cōtra genuenſes cum imperatore conſtātinopolitano fedus inijt
⁊ ingenti claſſe comparata eueſtigio genuenſes inter conſtantinopolim ⁊ calchidinem ad
oriuntur genuenſibus iniquo aduerſante vento: cum quibus a veſpera vnius diei vſq₃ ad
alteram diem hyemalis temporis pugnauerunt. Hos tamē genuenſes cum turpiſſima fu
ga ⁊ ingenti cede ſuperauere. Dux autem tantam a genuenſibus cladem illatam iniquo ani
mo ferens reintegrare claſſem cum chatelanis diſpoſuit: ac ſic ad recuperandam vexatio
nem ſequenti anno non longe a Corſica inſula per Nicholaum piſanum Genuēſiū claſſem
intercepit: ⁊ eorum triremes quadraginta viris honuſtas demerſit ⁊ maximum genuēſibus
malum intulit. Tandem ⁊ hic ioannes ſtrenuus princeps: poſtq̄ hec ⁊ alia preclara facino
ra: tū cōtra vngaros: tūcq₃ cōtra genuēſes ſtrenue geſſiſſet vita functus apud ꝑdicatores in
maiori capella ſepellitur.

Belge gentes ferociſſime germanie fines his diebus igreſſi nō lōge a flumine Rheno centu₃
milia bragmanzanorū populoꝝ ſuperāt. ⁊ Treuerenſem ⁊ Aqſgranum ⁊ alias precipuas
eoꝝ ciuitates capiunt.

Terremotus maximi adeo in hiſpania hoc āno fuerūt ⁊ ꝑſertim Sybilie ⁊ cordube vt ma 1356
xima eaꝝ vrbiū edifitia corruerit ⁊ igentē hoīum multitudinē oppreſſerit.

Egidiꝰ hiſpalēſis epē ⁊ ſabinꝰ cardialis ex clariſſima ⁊ nobiliſſima hiſpaniaꝝ gēte carila natꝰ 1357
his tꝑibꝰ ob res ſtrenue geſtas apō inocētiū aliosq₃ ſūmos pōtifices maxīo i ꝑcio hitꝰ ē. cu
ius virtute ēt ꝓfiſus inocētꝰ ēt pōtifex ex auiniōe legatū i italiā ꝯ mltos tyrānos ⁊ eccleſie

rebelles cōprimēdos ex fratrū cardinaliū cōſenſu cū oī apparatu miſit. Qui romā veniens
⁊ coronato carolo eius auxilio breui oīa oppida ⁊ vrbes q̄ īſtigāte Bauaro ī flaminia ī mar
chia ac patrimonio tyrāni occupauerāt recepit. attn̄ eos vicarios ī oppidis cōfirmauit. q̄s
viderat eccleſie romane fore obſequētes. Pacata hoc mō flaminia ⁊ pulſis ordelaphis egi
dius forliuio delectatus ibidē eccleſie errariū ⁊ ſue legatōis ſedē cōſtituit: vbi ⁊ cōſtitutiōes
quaſdā cōpoſuit: quib⁹ adhuc ipſa vtitur ꝓuītia. Cūqꝫ oēm peccaſſet italiā cōctoſqꝫ ꝓuītia
rū pplos ad officiū pōtificis redigiſſet: necnō ⁊ multas arces edificaſſꝫ ī galliā: ſucceſſore hi
to: reuerſus ē. Innocentio deide mortuo vrbanus pōtifex eius ſucceſſor: iterato ad tuendā
eccleſiaſticā libertatez ipm̄ egidiū cū ſumma ptāte in italiā miſit. Qui pōtifici obtempās cū
in italiā veniſſet canē ſcaligerū philippinū Gonzagā. Nicholaū eſtenſez ⁊ frāciſcū carrariū
ſtatī ad eccleſie federa ꝯtra bernabouez ⁊ reliquos vicecomites traxit. Qui oēs cōiuncti ad
uerſus Bernabouem regiū lepidi de mātuano ⁊ mutinā de ferrarienſe ac boniā agitātem
bellū gererent. Acciditqꝫ tūc bernabouē ſupari multoſqꝫ ſuoꝝ capi iter quos fuere ludoui
cus vicecomes bernabouis ipſius ex pellicē filius. Andreas pepulus bononia pulſus ſym
baldus ordelaphus paulus mirādulanus guido folianeus Azzo corrigienſis Guielmus ca
ualcabos cremonēſis ⁊ ipſe bernabos ī manu ſautius vix aufugere potuit ac ſic legat⁹ ipe
totū vicecomitū ſtatū in cōfuſo poſuit adeo vt de ipſo actū eē videretur. permoti aūt vice
comitū calamitate frācie ⁊ cypri reges legatos ad egidiū Ceſene tūc manētem miſerūt ora-
tū vt pacē vicecomitibus cōcederet. Quoꝝ precibus ꝑmotus legatus vocatis ad ſe belli ſo
ciīs ipſis cōſentiētibus pacē vicecomitibus reddidit. Cuius rei cā multi q̄ ab eccleſia diſceſ
ſerāt ſtati egidio deditionē fecere. Deniqꝫ cū vrbanus pōtifex ex Auinione Romā veniſſet
Egidius rōnē adminiſtrate reipu. ei reddidit ⁊ mox legationi ceſſit. Qui cū pōtificē ex cor
neto in lateranū aſſotiaſſet. Inde egidius viterbiū quieturus redijt. vbi tertio mēſe poſt di
em obijt. Et aſſiſiū eius venerabile corpus delatū in diui frāciſci baſilica honorifice ſepul
tū fuit ī tumulo a ſe dū viueret cōdito.

'1359 Nicholaus eſtēſis ei⁹ nois ſecūdus magnifici dn̄i obizonis viri potētiſſimi filius hoc āno: vt
aiūt: pri vna cū alberto fratre ī regno ferrarie ⁊ mutine ſuccedens regnauit cū ipſo annos
ferme. 35. vir certe eloquētiſſimus ⁊ multa clemētia ac liberalitate inſignitus. Qui licet de
hoſtibus multos celebrauerit triūphos: tāta tn̄ claruit equitate ⁊ modeſtia atqꝫ cōſtantia:
vt nūꝗ̄ vel ꝓſpis ſucceſſibus īſoleſceret vel aduerſus frāgeret: de q̄ certe iuxta ſui nois īterp̄
tationē dicere poſſumus q̄ nicholaus victor laudabilis īterp̄tat. qđ ipſe bn̄ oñdit q̄ oib⁹
ī reb⁹ ſemꝑ victor extitit ⁊ nō mō cōtra extraneos hoſtes: veꝝ ēt cōtra ipa ſua peccata vt vi
tia ꝯflixit: ⁊ de eis triūphauit ac ēt potiſſimū ꝓ tuēda eccleſiaſtica libertate ⁊ facultate plu-
rimū laborauit ⁊ ōpugnauit ⁊ quā maxie ꝯ̄ bernabouē vicecomitē plurima geſſit bella de
q̄bus ſemꝑ victoriā obtinuit. Et p̄: vt dictū ē: illū apud mōtemelarū agri brixiēſis oppidū
turpiter fudit ⁊ ꝓfligauit aliaqꝫ vice victū ⁊ ſauciū aufugere coegit: multis e ſuis capt. Eā
obrē multis cumulatī diuitijs fauētiā vrbē ab haneuth īpatore gallo viginti milib⁹ nūmūꝫ
auri emit. Inde vt ipſam ciuitatē facilius ſub ptāte ꝯtinere poſſet ab eodē ēt Bagnacaual-
lū noui nois caſtellū emit: quā tn̄ haud multo poſt Auſtorgio māphredo eā ꝓditiōe adipi-
ſcēte amiſit. Hic ipſe multa bn̄ficia ciuitati ferrarie cōtulit ⁊ multi edifitijs clariorē reddidit
q̄ cū nullū ſupſtitē filiū ſuū poſt reliq̄ſſet. nicholaū alberti frīs filiū ſucceſſorē habuit.

1360 Paganus genuēſis ex primaria ac p̄clariſſima vrbis familia Auria natus vir rebus bello ge
ſtis clariſſimus ⁊ cū omni antiquitate cōparandus quem certe genuēſes alteruz Themiſto
clem grecum in patria ſua merito appellare poſſunt hoc anno a Genuenſibus claſſis im-
perator deligitur: qui audiens imperatorem grecum regemqꝫ Aragonum ac Venetos con
tra Genuenſes conſpiraſſe: ⁊ contra eos claſſem permaximam comparaſſe: ⁊ in eam quan
tas potuerant copias congregaſſe ⁊ cū eis aduerſus genuenſes inſurrexiſſe ipſe: vt erat ani
mo ītrepidus magnā virtutis ſue dedit experientiam. Nam cum ſexaginta tantum tri
remibus: tantam claſſem inter Conſtantinopolim ⁊ calchidinem ſeu Calcedonem

aduerſante ſibi ēt vento itrepidus cū igēti ⁊ ꝑſtanti aīo expectauit ⁊ oēs eoꝝ ipetus ſuſtinu
it ⁊ licet hoſtes potētiores ⁊ multo plures licet ventū cōtrariū licetq̄ȝ mare īfeſtū haberȝ cō
tra eos tn̄ magnanimis hic et ſemꝑ memorādus īpator a veſpa diei vſq̄ȝ mane hyemali ēt
tp̄e pugnā ſuſtinuit ⁊ de eis tādeȝ victoriā cū igenti cede obtinuit. In qua greci fugiētes ve
neti ⁊ chatelani maximā cedē ⁊ cōfuſionē ſuſtinuerūt ꝑfecto chatelanoꝝ occiſo. Sequenti
aūt anno cū veneti ⁊ chatelani (inſcio pagano) apud corſicam īſulā genuēſes agreſſi fuiſſent
⁊ q̄dragita eoꝝ triremes hoīum plenas cepiſſent ac dimerſiſſent paganus hoc audiēs tātā
q̄ȝ ſuoꝝ cladē nō ſufferens ab itegro magnā ſibi cōparauit claſſem: ⁊ i greciā morū traijciēs
apud ſapiētiā pelomonenſem ꝓmōtoriū venetos agrediēs eos mira felicitate ſuperauit: ac
ꝓfligauit atq̄ȝ Nicolaū piſanū coꝝ claſſis ꝑfectū cū q̄nq̄ȝ milibus captū genuā cū multis
triremibus ⁊ diuitijs inumerabilibus ſub triūpho perduxit. Ac ſic nō ſolū patrie ſed ⁊ gre
cie totius ſalus hic victorioſiſſim⁹ īpator quoad uixit extitit ⁊ nō mō q̄ diximus ſȝ ⁊ alia in
numerabilia facinora ſtrenue geſſit: q̄ i annalibus genuēſiū optime ⁊ diſuſe hn̄tur: ꝑ q̄bus
īmortalē ⁊ eternā cōſecutus gl'iam. Nā velut alter Themiſtocles iſte de īſtātibus q̄buſcun
q̄ȝ veriſſime iudicabat ⁊ de futuris calidiſſime cōijciebat.
Laurētius celſius ſexageſimus venetoꝝ dux ioāni ꝑdicto duci hoc āno ſuffectus ducauit an 1361
nis. 4. vir ēt naualis belli īſignis q̄ ⁊ ipſe multa i claſſico bello ſtrenue geſſit: q̄ cū claſſis ꝑ
fectus eēt ⁊ nō lōge ab vrbe cōſiſteret abſn̄s oīum cōſenſu dux electus fuit q̄ ſua ſapiētia (li
cet multa icōmoda a genuēſibus ꝑtuliſſet) nō minora ⁊ ipſe ijſdē itulit dāna. Moriens de
niq̄ȝ cū multo reipu. icommodo apud ſcām Mariam celeſtinoꝝ ſepellitur. Ac ſic nūc tertio
decimo huic libro finē imponemus cū ea que ſequuntur ꝑꝑ nouas religiones ⁊ maximas
ſciſmatū ꝑturbationes longā exigāt orationē

Fratris Jacobi philippi Bergomēſis ordinis fratrū eremitaꝝ diui Augu. in oīmoda hiſto
ria nouiſſime cōgeſta. Chronicarū ſupplemētū appellata. Liber q̄rtuſdecim⁹ feliciter icipit

papa 209. Urbanus eius nominis quintus papa patria lemonicēſis:
monacus ſancti Benedicti Gulielmus antea vo 1363 6562
catus ſanctiq̄ȝ victoris apud maſſiliam abbas. Tunc apud viceco
mites in italiam legatus degens Innocentio hoc anno ſuffectus ſe
dit annis. 8. ⁊ menſes. 5. Decretorum doctor ⁊ ſingularis virtutis ac
vite ſantiſſime vir. Qui pontificatu ſuſcepto ad tuendam libertateȝ
eccleſiaſticam ⁊ ipſe animū adiecit. Et Egidium hiſpanum (ſicut di
ctū ē) iterato cū maxia auctoritate i italiā legatū miſit. Qui bernabouē vicecomitē deuicit ⁊
oīa i pace redegit q̄bus geſtis ipē pōtifex quito ſui pōtificatus āno Romā venit: vbi ⁊ mul
tas edes: tū ibi tūq̄ȝ viterbij ⁊ i mōte flaſcone cōſtruxit. ibidē ēt apl'oꝝ capita diu q̄ſita tādē
apud ſcā ſcōꝝ inuenit ⁊ locellis argēteis cōdēs i lateranēſi baſilica ad ipſius maius altare cū
magna veneratiōe pn̄te ppl'o collocauit. deſierant eim i honore eē ꝑꝑ hoīum ignorātiam.
Crucē ēt cōtra turcos ꝑdicari iuſſit. Ad hūc eni btā Brigida Suetia pricipiſſa a xp̄o ꝑmo
nita Romā venit. cui regulā ab ea ceptā cōfirmauit. Inſuꝑ ⁊ ioānē haucuth: e roma receſ
ſurus: anglicis copijs tādē ꝑfecit quas. ſ. egidius in italia cōſeruauerat ⁊ eū bononie ſub le
gato romādiole reliq̄t. ⁊ his geſtis cū i gallijs reuerſus fuiſſȝ apō maſſiliā deſecit.
Piſani q̄ ſupiori āno ꝯ florētios bellū ſūpſerūt hoc āno a florētinis: galeoto malateſta duce: 1364
adeo tībili ꝯflictu fuſi ac ꝓfligati ſi vt ad ſpectaculū florētini ppl'i mille piſāoꝝ florētiā i cur
rib⁹ iportati ſint ⁊ ꝑ vniuerſā vrbē igm̄inioſe vecti ſi. quāobrē piſāi i gābacurtos eoꝝ ciues
ꝑpotētes oē crimē retruderūt q̄ pecūias reip. ſubtractas militib⁹ non pſoluiſſent. Et idcirco
ioānē angelū exulē bernabouis amicū reuocarūt: qui veniēs gambacurtos ciuitate expulit
⁊ ciuitatē oēm breui i ſuā ꝑtātē redegit. pōtifex tn̄ poſtea iter piſanos ⁊ florētinos cōpoſuit

Marcus cornarius ſexageſimus primus venatorū dux poſt laurētiuꝫ ducez factus dux du
cauit annis.3.vir certe eruditus ⁊ oīum ſue etatis eloq̄ntiſſimus.Eā obrē a ſenatu pſepe le
1365 gatus ⁊ orator emittebatur:⁊ dū aliq̄n apud Carolū ceſarē legatione fungeretur cōperta
hoīs eloq̄ntia eq̄ſtri dignitate īſigniuit:hic itaqꝫ magiſtratu inito bellū cōtra vngaros:iam
diu ſopitū:excitauit ⁊ optime geſſit ⁊ rē ſuā publicā p id tp̄s cōſeruauit.moriēs tādē i ma
iori capella fratrū p̄dicatoꝝ ſepelliri iubetur.
Nicholaus aciolus eq̄s florētinus vir ſtrenuus ⁊ i rebus gerendis ſapiētiſſimus.hoc anno i
apulie regno ioāne regine noīe gubernator exiſtēs āno etatis ſue q̄nquageſimoſexto neapo
1366 li moritur quo mortuo nōnulli tumultus i ipſo regno ⁊ ꝓuītia exoriri ceperūt.

Ordinis ſcē Brigide initium.

Brigida virgo xp̄i deuotiſſima natiōe germana Suetie ꝓuīcie princeps ⁊ dn̄a hoc anno ſpiri
tu diuino īpulſa cū nouā religionē monaſterioꝝ dupliciū vꝫ viroꝝ ⁊ mulierū excitaſſet ⁊ i
ſtituiſſet ad vrbanū pōtificē ꝓ huiuſmodi religionis cōfirmatione ac deuotiōis cā ex ꝓuin-
1367 cia ſeu regno ſuo cū magno ⁊ religioſo ac honeſtiſſimo cōmitatu Romā venit a quo beni-
gniſſime excepta ob eius ſcitatē atqꝫ ꝓpheciā pōtifex ipſe regulā ſibi a deo dictatā libētiſſi
me cōfirmauit huiuſce tn̄ religionis primus auctor ⁊ inſtitutor diuū Baſiliū ep̄m in grecia
fuiſſe dicūt.Quā q̄dē religionē Brigida ſpū ſcō inſpirata hoc mō inſtaurare ⁊ renouar̄ vi
ſa ē:vt.ſ.vtrorūqꝫ edificia cōnexa hērent: hitationes tn̄ ita ſeiūcte vt de vna ad aliā niſi vr
genti neceſſitate trāſire poſſet.Eoꝝ tn̄ baſilicā cenſuit eē cōem.ita vt frēs i īferiori pte ſoro
res vero ſeorſum i ſupiori offitiū exoluerent : quoꝝ plane monaſteriorū pricipalē curaꝫ ab
batiſſe eē voluit.Fr̄ibus tantūmodo diuina miſteria aſſignauit quoꝝ vnus eſſet q̄ cōfeſſor
aut prior appellaret̄ ⁊ aliȷ̄s p̄eſſe decreuit.Ea q̄ppe monaſteria poſſeſſiōes ⁊ ꝓuētus habe-
re ſtatuit ad fratrū ⁊ ſororū ſuſtentationē.Quoꝝ oīum victus ⁊ veſtitus ad abbatiſſaꝫ ſpe
ctare decreuit.Nec huiuſmodi frēs aut ſorores monaſteriū egredi p̄ſumerent niſi magna ⁊
euidēti neceſſitate ac de abbatiſſe licētia.Eiuſmodi ēt frēs ac ſorores p ep̄os cōſecrari iuſſit.
Hi aūt religioſi ⁊ tā femine q̄ꝫ mares griſeis veſtimētis vti iubent̄ cū clamide nihilominus
griſea cū rubea cruce deſup carnibus vtunt̄ ⁊ nihilominus diui p̄ris nr̄i auguſtini regulam
ꝓfitentur additis brigide ſcē cōſtitutionibus.Et tā in fr̄ibus q̄ꝫ i ſororibus certū aſſignauit
numeꝝ.Que oīa ipſa ſciſſima virgo Brigida adeo ſibi reuelata ⁊ dictata cōfeſſa ē.Quam
obrē ipſe vrbanus pōtifex ⁊ reliq̄ ſummi pōtifices plures eandē regulā auctoritate apoſtoli
ca ſpeciali p̄uilegio approbatā ⁊ cōfirmatā eē voluit.hec eni prophetio dono plurimū cla-
ruerit.Nonnulla de futuris predixit ⁊ quam maxime tanq̄ꝫ Daniel propheta.de quibuſ-
dam regnis conſumandis que omnia ſcripto mandauit ⁊ apud multos in precio habentur
Apud Italiam autem huiuſmodi religionis pauca habentur monaſteria.Jn Suetia vero
⁊ germania magna quidem ⁊ plurima ac oppulētiſſima eſſe feruntur.hi ſane religioſi ſecu
larium cōfeſſiones alioꝝ more audiūt.
Ordo in ieſuatoꝝ fratꝝ vrbano iſto p̄ſulāte apud Senā ethrurie vrbē initiū ſumpſit. hi pri
mo nāqꝫ turmati p domos ſeculari hitu iduti religioſoꝝ more cū igenti charitate ⁊ ſimplici
q̄dā religioſitate i ſudore ⁊ labore manuū ſuarū i vnū viuere ⁊ deo ſeruire cepūt.Quos cū
ſumm9 idē pōtifex ad ſe Romā vocaſſet eoꝝ quidē viuēdi modū plurimū approbauit ⁊ a
ſe laudatos cū tunica alba ⁊ caputio cōtēptibili ſibi ꝓ hitu datis abire pmiſit.Et ad eoꝝ ꝓ
tectionē ꝯfeſti nepotē ſuū viꝝ grauiſſimū et religioſiſſimū i ꝓtectorē aſſignauit. Qui ⁊ ipſe
mox ad honeſtādū religionis hitū auctoritate ſibi cōceſſa griſeā clamidē deſup deferrēdaꝫ
ſine calciamētis cōtulit atqꝫ eos ⁊ p̄uilegȷ̄s ⁊ gratȷ̄s plurimis cōmuniuit ⁊ p p̄uilegiū ſpāle
illos clericos apoſtolicos nūcupauit.Nūc aūt plurimū multiplicati ⁊ p oēs ferme italie ci-
uitates diſuſi boni ꝑtȷ̄ ⁊ optime vite habētur.
Ordo itē nou9 canonicoꝝ regulariū q̄ vulgariter ſcopetini nūcupat9 ēt i ſenēſi agro loco ſācti
ſaluatoris p̄ h tp̄a a venerabilib9 religioſis ⁊ p̄rib9 Stephano vꝫ ⁊ Jacobo Andrea natōe
ſenēſibus ordis heremitaꝝ diui Augu.initiū ſūpſit ⁊ breui magno i p̄cio euaſit.Qui q̄dem

ordo cōgregatio ſci ſaluatoris appellata fuit. Quā qdē ꝯgregationē poſtea gregorius vndé cimus huius vrbani ſucceſſor approbās iſigni ꝑuilegio īter canonicos regulares annumerauit: Hi ꝓlane religioſiſſimi viri īter ceteros exiſtūt q ob memoriā reuerentiāqȝ ſue prime religionis ⁊ ꝓſtini hitus ſemꝑ clauſtrale ſignū vȝ hitū albū cū ſcapulare albo ⁊ aſta ſuꝑ camiſiā lineā deferre voluere: ⁊ qcūqȝ ſtatuta ⁊ primas ordiatiões cōſueuere. Ex reditibus eiȝ viuūt nō ꝓdicāt ſed cōfeſſiones alioꝝ more audiūt: magni enī precij maioriſqȝ opionis in dei eccleſia nūcuſqȝ habiti ſunt: viros enī itegerrimos: tū ſcia tūqȝ vite ſcitate ꝓtulit.

Andreas ꝯtarēus ſexageſim⁹ ſcōs venetoꝝ dux poſt marcū cornariū ducē hoc āno ex ꝓcura
tore ſci marci vno oīum cōſenſu (licet ipſo plurimū renitēte) dux creatus ducauit ānis. 15. 1367
Quē certe veneti oēs nūmā pōpiliū Romanū merito appellare ꝑnt: eo ꝙ nō fraude nō ambitione nō iſidijs nō muneribus aut ꝑcibus ducat⁹ munus acqſierit: imo ipſe queſitus rogatus ⁊ ꝑcibus plurimis fatigatus ac ēt coactus illū admittere vix voluit. Unde in illo euenit ꝙ de catone legit ꝙ quāto ſolicitius honorē ⁊ dignitates fugeret tanto honoribus ⁊ fama illuſtrior fiebat. Qui cū ſtrepētibus vndiqȝ bellis princeps creatus fuiſſet. Animū ꝑſertiȝ ꝯtra tot reges totqȝ potētatus cōtra ſenatū eleuatos ſeruauit iuictū. igitur ipſo ducante ⁊ apud vngaros ludouico ꝯregnāte andronicus paleologus ioānē callū cōſtātinopolitanuȝ īpatorē gunuenſiū auxilio fretus: quibus iſulā tenedon premio ꝓmiſerat: ipio deturbare annixus ē; q res certe maioris diſcordie iter genueſes ⁊ venetos cā fuit vt iſra dicemus. Erant tū apud genueſes dñicus fragoſius nouiter dux creatus ⁊ apud patauinos franciſcus ſenior carrarieſis pr̄i i regnū ſucceſſerat. Genueſes igitur decimo ādree h⁹ ducatus anno accitis in ſocietatē belli ludouico vngaroꝝ rege ⁊ frāciſco ipſo carrarieſe ac auſterie duce necnō ⁊ aq̄lee patriarcha odiū qd i venetos iādiu cōceperāt denuo oñdere conati ſunt ⁊ lucianū auriā claſſis ꝑfectū cōſtituūt. At veneti qui cū perino luſignano cypri rege ⁊ bernaboue vicecomite ſolū ſentiebāt carolū zenū ⁊ ipſi ſue claſſi ꝑfecerūt. Qui cū genueſibus cōgrediēs ꝑmo ſuo cōgreſſu ſuperior euaſit ⁊ eoꝝ quīqȝ triremes cepit. Lucianus aūt clade ſuſcepta: vt erat ꝑſtātiſſimi ai vir maiore claſſe cōpata ſtati vniuerſuȝ mare adriaticū infeſto agmine diſcurrēs maximū icōmodū ⁊ dānū venetis intulit. Et cū iaderā oppidū cepiſſet quotidie venetorū portū perturbabat pauloſt in polā ducens ibidē vniuerſā venetoꝝ claſſem ſuꝑauit ⁊ maxīa cū eoꝝ cede captiuauit. oppugnabantur ⁊ tū alijs i locis veneti terra mariqȝ. ſ. a carrarienſe ⁊ alijs ſocijs quos diximus iteri vero luciano i bello mortuo petrus eius frat eius loco ſuffectus cū ſexagita triremibus ⁊ totidē nauigijs ſtati venetias hoſtili aīo venit ⁊ ſtati gradū comaclū ⁊ captulas capiēs: direptis ciuiū bonis: igne appoſito penitus exuſſit. Inde i clugiā dirigēs pari terrore cū maxima venetorum militum captiuitate ⁊ cede cepit ⁊ deſtruxit. Qua calamitate ⁊ iactura fractus princeps fractiqȝ veneti oēs cū terra mariqȝ premerētur nec vllum auxilium ſperarent pacē ⁊ miſericordiam a genuenſibus petiere ⁊ chartam ⁊ atramētum mittentes obtulerunt ſe eas accepturos leges quas genuenſes impoſuiſſent. At genuenſes ſuperbia elati venetorum legatos reiciunt niſi ſe ſuaqȝ bona ac mulieres traderent. Jam enim genuenſes vniuerſa circumquaqȝ venetorum ceperant caſtella ⁊ inſtabant iam iam vrbem igredi princeps autem ⁊ veneti omnes genuenſium reſponſis perturbati vltima deſperatione ducti ad tuendam patriam tuendaſqȝ vxores ⁊ liberos ſe accixerunt: ⁊ ſtatim ante facies portus cathenis ferreis deductis poſitiſqȝ lemnibus ac ſcaphis quibuſcūqȝ cum ſingulis bombardis: eo enī tunc primū bombarde a quoda teutonico eaȝ obrē iuente fuere: ac ſic cū quanta potuerunt vi veneti genueſes: poſt lōgam pugnā: repulere ne vlterius in eoꝝ eſtuarias ꝓgredi poſſent. Interim aūt Andreas occulatus vir ⁊ iuictiſſimus princeps dū acriter obſideretur ⁊ iam pene ciuitas comeatu deficeret Bernaboueȝ vicecomitē ⁊ ioānē cōſtātinopolitanū īpatorē amicos ſuos ſolicitat vt. ſ. bernabos apd Genuā ⁊ īpator apud perā genueſes bellis laceſſerent. De venetis tū certe actū erat ſi genueſes tātummodo cauiſſent venetis cōmeatus mari importari. At genueſes multis grauiſſimiſqȝ bellis iplictiti tādē capta iuſtinopoli polaqȝ icēſa ⁊ clugia deſerta p⁹ multas datas acceptaſqȝ

cedes vterqꝫ populus diutino bello feſſus: Aymone Sabaudieſiū comite ꝓcurante: pacē
hoc mō cōpoſuit. Silicet vt vngarie regi vſqꝫ ad decenniū ſingulo anno veneti ſeptē milia
aureoꝝ ꝑſoluerent: ea tn̄ lege vt Rex ipſe nullibi in Dalmatia Sal fieri ꝑmitteret. Utqꝫ
patriarche aquilegieſi i ſoro iulio eadē maneret cōditio ꝗ an̄ bellū fuerat. Ducibus aūt ve
netoꝝ ⁊ genueſiū iniūctū ē: vt ꝗſqꝫ captiuos icolumes dimitteret de p̄da vero vtriqꝫ capta
nulla mētio hita. mādatū p̄terea ē patauino p̄ncipi vt ab obſidione taruiſij recederet: vtqꝫ
arces ⁊ turres i ſtagnis ⁊ ad fluminū hoſtia excitatas demoliret. Terminiqꝫ inter venetos
⁊ patauinū poſiti ſunt. Eaqꝫ pax a dn̄o mādata ſeptimo kal'as ſeptembris anni. ſ. 1381. con
fecta fuit his optime geſtis. Andreas hic ſecūdus venetiaꝝ conditor appellatus ⁊ patrie pr̄
ꝑpulchre vocatus ē. Deniqꝫ dieꝝ plenus ⁊ bonoꝝ opeꝝ plenior ſequēti anno ꝺeuit in pace
ſepultuſqꝫ i baſilica ſci Stephāi ordis nr̄i cū tāto oi genitu quāto vnꝙ antea quiſquam ſe
pultus ſit.

Ducū Genuenſium principium.

1327 Dn̄icus fregeſus primus (vt credimus) Genueſiū dux hoc āno ad iſtar venetoꝝ oiuꝫ cōſenſu
creatus ducauit ānis. 12. Nullibi eni i genueſiū geſtis iuenire potui: Genueſes antea duces
habuiſſe niſi nūc. Sꝫ nec Jacobus de viragine theologus ⁊ genueſiū eps ꝗ de ipſoꝝ geſtis
vſqꝫ ad hoc tp̄s chronicā cōpoſuit vllā de ducibus mētionē facere videt. Hūc igitur p̄mum
ducē eoꝝ credēdū ē. Js itaqꝫ dn̄icus (vt res expoſtulabat) magni cōſilij ⁊ ai preſtātiſſimi vir
fuit. Qui ⁊ petri garmani ſui claſſis p̄fecti cōſilio ⁊ magnanimitate ac virtute vſus vniuer-
ſam Cyprioꝝ iſulā vi cepit diripuitqꝫ ⁊ ſibi ſubegit ac tributariā fecit. Petrus eni luſignan⁹
cypri tūc rex ꝓ morē regū ſolēne cōuiuiū i cypro iſtituerat: qđ annis ſingulis facere cōſueue
rat. Jn quo ⁊ genueſiū ⁊ venetoꝝ mercatoꝝ iudices ꝗs Bailiuos appellāt iuitauerat. int̄ ꝗs
magna de priori cōſenſu cōtētio eē cepit. Cūqꝫ rex ꝓpēſior venetis videretur: idignati genuē
ſes armis ſuā dignitatē cōſeruare ſtatuerūt atqꝫ ita tectis ſub veſtibus gladijs i regiā ꝓfecti
ſunt. Qđ itelligētes veneti regē adeūt ⁊ eidē inſidias paratas dicūt. Qui eueſtigio rē iueſti
gare faciēs iuenti ſunt genuenſes cū armis i regiā eē: idignat⁹ rex ilico oēſ genuenſes rapi mā
dat ⁊ furibūdus ꝑ ſublimiorē pallatij locū: in foꝝ p̄cipitari iuſſit: qđ ⁊ factū ē. ide nō cōten
tus rex oēs ꝑ iſulā genuenſes cōmorātes ꝑquiri ac necari p̄cepit: ita vt vix vnus ex tāta cla-
de ſupeſſe ꝑmiſerit: ꝗ rē geſtā i patriā renūciaret. Accepit tn̄ Dn̄icus Dux ac ſenatus paulo-
poſt atrociſſimā ſuoꝝ ciuiū iniuriā. Qui i vltionē erectus itra quadragita dies potētiſſimā
claſſeꝫ armauit. ⁊ i Cyprū ꝑ fratrē ſuū petrū miſit. Cuius aduētus vno ⁊ eodē momento vi
ſus ⁊ auditus ē. Petr⁹ aūt ꝗ claſſi preerat expoſitis i terrā copijs mox Nichoſiam ꝓfectus
vrbē male defenſam cepit breuiqꝫ regē atqꝫ reginā ⁊ vniuerſam iſulā i ſuā ꝑtāteꝫ redegit ve
netis p̄mū iterfectis nephādi cōſilij auctoribus igētiqꝫ dicatus p̄da maiori cū glia ⁊ breuio
ri tp̄e ꝙ ſparetur domū cū regina ⁊ rege ac inūerabilibus captiuis redijt. Rex cū coniuge
p̄gnante i turre capitis farri aliquādiu ſeruat⁹ eſt donec regina filiū ibidē pepit quē Janum
appellauit. Tādeꝫ venia regi data regnū tributariū fecit. ⁊ Famaguſtā nobiliſſimā ciuitateꝫ
de regno excerptā genueſi pplo applicauit indeqꝫ ꝯtra venetos ſibi iſenſos duriſſimū belluꝫ
ſuſcepit cū quib⁹ aliqn̄ cōgreſſus apud antiatū a Nicholao piſano venetoꝝ prefecto ſupera
tus ⁊ uictus fuit: ꝓꝑ ꝙ genuenſes idignati euꝫ cū fratre magiſtratu abrogantes in carcerem
coniecerunt.

Petrus igitur ⁊ perinus fratres hugonis luſignani Cypri regis filij hoc anno patre defuncto
1370 in regnū ſuccedentes quārum regnauerint neſcio. petrus aūt natu maior ſuſcepto regno cū
eſſet vir magnanimus ⁊ naualis belli peritia doctus ad recuperandam patrum ſuorum ve
xationum: qui e regno hieruſalem ab egyptijs eiecti fuerāt: paulopoſt inſtructa claſſe Ca-
tellanis in ſocietatem accitis cum gallis ſuis aliquando Alexādriā egypti vrbem p̄ſtāti aio
iuaſit ⁊ vrbē igreſſus mediā diripuit ⁊ icendit: ⁊ ꝗuis occurrētibus maximis egyptiorū co
pijs fuge ſe cōmiſerit igentē tn̄ p̄dam ⁊ ditiſſima ſpolia reportauit. Domumqꝫ reuerſus pa
rum ſuperuixit qui a perino fr̄e iterfect⁹ fuit cū nulla ſcā in regno repiat ſocietas: ſꝫ nec ipſe

paricida diu inquiete stetit: nec paricidiũ ei impune cessit. Cũ pp imprudentiã suã maximam inter venetos ⁊ genuẽses discordiam excitauerit. Duxerat eim viuẽte patre Bernabouis vicecomitis filiã vxorẽ: quã pater idẽ Bernabos cũ. xij. triremibus cyprũ honorifice misit quã idẽ Rex igenti cũ gloria excepit: ⁊ i memoria rei ⁊ huiusmodi solẽnitatis singulis ãnis conuiuiũ solẽne facere decreuit. In quo aliqñado iuitatis genuẽsiũ ⁊ venetorũ mercatoribus i gens: vt pfertur: eũ calamitas obtigit. Quia Genuenses ⁊ Ueneti cũ vterqʒ i dexterã regis eo in cõuiuio sedere vellẽt: maximus repẽte tumultus exortus ẽ: sed genuẽses a venetis de insidijs icusati oẽs per vniuersam isulã adeo enucari iussi sunt: vt vix vnus supsuerit q̃ rez gestã ceteris renũciaret: ꝓpter q̃ a genuẽsibus vniuersa isula capta ⁊ direpta ẽt rex ipe cuz vxore ⁊ alijs inumerabilibus captiuis abducti sunt. ⁊ rex ac regina genue perducti i turriqʒ capitis farri iclusi tã diu ibidẽ fuerũt: donec regina puerullũ pepererit: quẽ ⁊ Januũ i facti memoriã noiauit. Tãdẽ venia recepta se ⁊ regnũ vniuersuʒ genuẽsi pplo tributariũ fecit ⁊ Famagustã isup eidẽ populo cõcessit. Reuersus itaqʒ domũ rex Famagustam terra mariqʒ oppugnare nõ destitit: sed frustra: qz ab ijs q̃ i vrbe psidio erãt acriter defensa fuit.

Merinus lulmas patria Bergoniẽsis equestris ordinis dignitate insignitus ⁊ bẽdene vallis brãbane oppidi dñs his tpribus Guelphorꝫ ⁊ Gibellinorꝫ vbiqʒ perstrepentibus bellis sue magnanimitatis celebrẽ ⁊ vulgatã dedit experientiã. Erat eni robustissimus: vt aiunt: vir ⁊ ad labores tollerandos fortissimus ⁊ ad cogitandũ simul ⁊ loqndũ idoneus: ⁊ ꝓpterea a factione guelpha ⁊ bergomẽsi agro cõtra gibellinos dux delectus ẽ. Qui cũ guelphis tum Brixiẽsibus tũ bergomẽsibus i castrũ sci laurentij vallis seriane superioris: qd per gibellinos tenebatur duxit obsidensqʒ acriter illud venit Baldinus ⁊ honofrius suardi cũ magno exercitu vngarorꝫ ⁊ factiõis sue ad summã vʒ duorꝫ milliũ sexcentorꝫ ⁊ ad iuicẽ dimicarũt ⁊ eos tandẽ Merinus tãto ipetu ꝓfugauit vt coacti Bergomũ icomodo magno ⁊ ignominia repetierit. Jd eni idibus maij anni. 1372. gestũ fuisse legitur. Eãobrẽ elati guelphi multas direptiones ⁊ vastationes i bergoniẽsi agro gibellinis dedere. Quorꝫ motus cõprimendos Bernabos vicecomes Joãnez de lisca ⁊ Jacobũ de pijs carpẽsem i bergomẽsez agrum cũ exercitu misit: q̃bus ⁊ Joãnes de iseo miles cũ octigẽtis viris auxilio affuit: q̃ apd Stezanũ vicũ cõtra Merinũ istũ pugnãtes ⁊ cõfligẽtes post duras ⁊ atroces vtriusqʒ cedes ipse: licet hostes ⁊ nũero ⁊ viribus supiores existerẽt: nõ ifelicẽ exitũ reportauit: imo regredi eos cõpulit. Eodẽqʒ ãno q̃ fuit tertius ⁊ octogesimus supra tredecies cẽtũ quito. i. nonas septẽbris gibellini duce zeno de cropello cũ male pugnassent i pniciez merini castrũ bẽdene cuz vniuersa terra iflãmauerũt ⁊ ipʒ prorsus euerterũt. Barnaboue deniqʒ captiuato Galliatꝰ dux cognita hois vtute ac magnanimitate eũ ad se vocatũ suũ familiarẽ cõstituit ⁊ magnis honoribus ⁊ pemineñtijs ac puilegijs adhuc extãtibus honorauit ac pp eius beniuolẽtiam vniuersa lulmatẽ familiã ciuem bergomẽsez cõstituẽs singulari puilegio ab oi honore ciuilitatis exemit. idipm ẽt Joãnes archiepe ⁊ mediolani dñs iã dudũ effecerat.

papa 210 g Regorius vndecimus papa natione ẽt lemonicẽsis petrus belfortis antea vocatꝰ scẽ Marie noue dyaconus cardinalis hoc ãno vrbano ponti. suffectus sedit annis. 8. hic clemẽtis ex fratre nepos fuit vir certe multe inocẽtie ⁊ placabilitatis quibus ex virtutibus ab oibus plurimũ dilectus fuit. Qui põtificatũ inito stati legatũ in Italiã misit vt res ecclesiasticas recenseret. inita aũt cũ bernaboue vicecomite pace oia i pturbatione fuere: erãt eiꝫ oẽs pter venetos vicecomitibus inimici: pp q̃ multa mala surrexere. Cũ aũt Gregorius ea mala q̃ in Jtalia gerebãtur sue absentie ascriberet: de reditu suo i italia cogitare cepit. Mo fuerãt etiã cũ cuiusdam pontificis verba. Cui cum Gregorius quadam confidentia familiari diceret. Quare ad ecclesiam tuam episcope non vadis. Jlle intrepidus respondit. Cur inquit summe pontifex ceteris exemplum daturus: ⁊ tu tuum episcopatum tuamqʒ ecclesiam Romanam non repetis? Quibus verbis pontifex motus. statim in Rhodano fluuio paratis vna ex. xx. triremibus: aliam rẽ simulans profectionem aggressus Genuam primo. deide cornetum ac postremo Romam terrestri itinere ianuario mẽse puenit ãno. 1376.

Marginal dates: 1370 (beside "brãbane oppidi…"); 1371 6570 (beside "ab oibus plurimũ…").

pōtificatus vero ſui anno ſexto migratiōis autem. Ro. eccl'ie in gallijs ſeptuageſimo. Quo autem apparatu quaqȝ incredibili Ro. ppl'i leticia ſuſceptus fuerit nō attinet dicere: Oīa quippe in illa vrbe regia ſuo indigebant aduentu. Menia ⁊ Eccleſia ac priuata edificia ruinam vbiqȝ minabantur que ipſe magna ex parte reſtituit. Non dico de moribus ⁊ vrbanitatibus vbiqȝ labefactatis: vrbs enim que olim vniuerſum mundum ad vrbanitatem redegerat abſente pōtifice ad maximam moꝝ ruſticitatem peruenerat: collocata itaqȝ in vrbe Roma ſede Gregorius ſicut bonum decebat paſtorem omnia circūſpicere cepit. de medelaqȝ vulneribus inferenda cogitans pacem per neceſſariam per legatos expetere ⁊ inter omnes ꝓponere cepit: veꝝ Florentini pōtificis potentiam ſuſpectam habentes eius pacem reicere ⁊ nullum iniurie genus pretermiſere ꝙ in pōtificem transferri poſſet: Quibuſ malis permotus pōtifex Florentinis anathemate notatis oīa interdixit. Sȝ Florentini oīa cōtempſere: ⁊ Sacerdotes in vrbe ꝯ Jus faſqȝ celebrare coegerunt. Tum vero pōtifex a p̄cibus ad arma ꝯuerſus (cōciliatis prius oibus alijs) ꝯ Florentinos bellum mouit. Tandē vero cū oīa accurate egiſſet que ad pōtificem pertinerent octauo pōtificatus ſui anno .v. kal'. Aprilis intollerabili veſice dolore migrauit ad dn̄m: ⁊ apud ſanctam Mariā vie noue nouo ſepulchro cum ingenti oīum gemitu ⁊ luctu ſepultus eſt. Eadem eni mortis ſue hora in Auinionenſi palatio ignis accenſus eſt nec extingui vnꝙ potuit quoaduſqȝ due partes eius exuſte fuerūt. Quo aūt auctore incenſum fuerit ignorat: Eo autē ſublato maximū Sciſma ⁊ ingens patrum calamitas atqȝ diſcordia qualis nō fuit ab initio pontificatus petri ſubſecuta eſt

Uiri bello excellentes.

Lucianus Auria patricius Genuenſis vir nobiliſſimus his tēporibus etate florens virib⁹ ⁊ aī virtute preſtans a Genuēſibus claſſis p̄fectus deſignatus ſtatim velut alter Claudiuſ marcellus Romanus magna virtutis ſue dedit documenta. Js. n. egregius ac preſtantiſſimus Jmpator factus cum didiciſſet venetos (piſano Duce) q̄nqȝ Genuenſium triremes ī Romano littore ad Antij portum captiuaſſe ſtatim duaꝝ ⁊ viginti triremiū claſſe ſibi cōpata veloci curſu Jaderā venetoꝝ vrbem peruenit: Jbidēqȝ infinita ꝑpemodū dāna venetis illata mox in polenti portu nauigauit vbi ⁊ venetam Claſſem viginti triremiū ſedētem imperijt: pugnāſqȝ cum piſano claſſis p̄feto tandē ſupauit ⁊ eidē decē ⁊ octo triremeſ abſtulit: veꝝ dum victoria ꝑpemodū ꝯſumata foret ⁊ eam Lucianus ipſe aperte videre vellet caſidem ſibi eleuans lancea ſaucius interijt vtrancqȝ tn̄ claſſem ⁊ victricē ⁊ victam Genuenſes in Jaderam preter remiges ꝑduxerunt: Jn eo aūt p̄lio ad duo milia venetoꝝ Genuēſes captiuarūt p̄ter eos quos mare abſorbuit.

Petrus Genuenſis ⁊ ipſa Auria familia natus Luciano p̄dicto aī virtute nō iferior apud Genuēſes: ꝓ hoc tēpus maxio ī p̄cio exiſtēs ab eiſdē claſis p̄fectus ſeu admiratus Luciano ſufficit: eo ꝙ tanꝙ alter Hānibal penus tāto ceteris Ciuib⁹ prudētia ⁊ magnanīitate p̄ſtar videbat: q̄to ꝑplus venetus ꝯtas maritimas gētes potētia aīibat: hic itaqȝ Luciāo mortuo nouē triremes ⁊ .30. barchas claſſi p̄ſtine addidit: ⁊ ſtati ex Genuēſi littore p̄fectus Jaderā venit ⁊ ide oēm vi nauallis belli ſumēs cū .60. triremib⁹ ⁊ totidē nauigijs ī portū venetū cū magno ſtrepitu puenit: atqȝ ibidē Grado Comaclo ruino ⁊ Carpulis vi captis ⁊ direptis ſtati īcēdit ibiqȝ cū didiciſſȝ venetos cathenas ferreas portui ſuo addidiſſe clugiā ſe ptulit: quā egregie munitā atqȝ defenſaȝ tādē vi cepit: Jn quā cū ſex milia hoīum clugiēſiū ⁊ venetoꝝ īterfeciſſet ⁊ vniuerſā in direptionē militib⁹ dediſſȝ velut alt Marcell⁹ Rōan⁹ Mulieꝝ pudicitiā ſuatā hr̄e voluit: Jnde ꝙ̄ nōgētis ⁊ .50. hoſtib⁹ captis Jaderā in captiuitatē trāſmiſit: ex ide ēt Bebas caput ageris ī vicūqȝ ſci Lazari ac Mathemaucū dlatus oīa ignē appoſito cōcremauit: ⁊ Laurētū ēt multis oppugnatiōib⁹ potitus ē. Atqȝ inde pupillā vicū petijt trib⁹ milib⁹ ab vrbe diſtātē vt Uenetias iuaderet quā certe obtinuiſſet licet multis bōbardis repelleret ſi eius triremes ⁊ Barche ī Canali agi potuiſſent: vnū ꝙ de imprudētia iſte tātus vir rep̄hendi potuit ꝙ maximū ꝓ modico obmiſit: Sed enim

Clugiam omiſiſſet ꝛ mare a comeatibus venetis clauſiſſ; de venetis certe victoriã repor‑taſſet: Sed du m clugiã captã munire intenderet ibidẽ a venetis clauſus tandẽ dũ ſuos ꝯ zenũ venetoꝝ claſſis pfectũ pliãtes iuuar amitteret bõbarde ictu pcuſſuſ vitã euomit. Ei⁹ morte ꝯſternati Gẽuẽſes i.ꝓprias naueſ ignẽ appoſuerũt: ꝛ relicta clugia Genuã redierũt:q̃ res magnã ſciſurã in Genuẽſi pplo ſuſcitarũt.

Carolus zenus pricius venetus vir iter venetos nõ ſolũ etatis ſue: ſed ꝛ poꝝ temporũ; lit‑teris ornatiſſimus: hiſdem temporibus apud venetos rebus bello geſtis ita clarus extitit vt alter Camillus Romanus ab eiſdem merito appellari poſſit: quando q̃dem in hoc clu giensi bello q̃ Genuenses ꝯ venetos difficilimum ac periculoſiſſimum geſſere hanc ꝓuin‑tiam ſuſcepit hic ſuſcepto Imperio pmo belli ſui Impetu (cum Petri aurie Genuẽſis vi res ſuſtinere nõ poſſet) in orientalem Genuensium ripariam delatus in. vltionez ipoꝝ oia igne ferroq; vaſtauit: inde in Alexandriam Egypti vrbem adnauigans nauem quandaz Genuenſem maximam ꝛ Alexandriam redeuntem ꝛ fugientem i Cretenſi portu tandẽ de bellauit ꝛ cepit: Cuius mercemonia trecentoꝝ milium aureoꝝ valoris erant. Que res cum venetis denũciata fuiſſet eum in gaudio magno cum fauore reuocarunt. Qui cũ re‑diſſet veneti Clugiam recuperare ſtatuerunt ꝛ eius ingenti cõſilio vſi duas naues hone‑rarias in Clugienſi portu ſtatim demerſerunt: Genuenſes nihilominus omnẽ venetoꝝ p ſidiũ cepiſſent niſi mox hic pſtantiſſimus vir affuiſſet: qui licet multis cõfoſſus fuerit vul neribus tñ eos ingenti virtute repulit: Attñ nec ipſe Genuenſes ſuperaſſet licet maximuz ꝛ acerrimũ; prelium commiſerit niſi Petrus Auria pfectus bõbarde ictu mortuus fuiſſ; Sed eo mortuo cum Genuenſes pedem referre cepiſſent ipſe victoriam obtinuit. Eo.n. in plio defectu capitis zeno ipſe de hoſtibus ipſis ingentem cedez edidit ac multam victo riam obtinuit. Innumerabilis.n. multitudo in diuerſorum ꝛ interfectoꝝ Genuenſium ac venetoꝝ in illa pugna fuit: Eo cõfecto bello etiam Bucicardum regis Francoꝝ poſtmõm in Genuenſi vrbe locũ tenentem naualis exercitus ſupremũ ducem dum patauino pncipi opem afferre vellet plio ingenti glorioſiſſimoq; ſuperauit alia q̃ inumerabilia ſtrenue ge ſta hic inuictiſſimus Imperator edidit que a Leonardo Juſtiniano aliiſq; oratoribus co‑pioſiſſime ſcripto mãdata ſunt.

Nicholaũ piſaneũ ẽt pricũ venetũ viꝝ bello ſcientiſſimũ cũ pdictis ea in re apud venetos floruiſſe ꝯſtat: Qui poſtq̃ multa bella pro repu. ſtrenue geſſiſſ; ꝛ apud polã vrbẽ (vt fit) aliq̃n male pugnaſſ; domũ igloriũs rediẽs a Senatu abrogat⁹ in carcerẽ ſine mora mittit Sz veneti poſtmõm a Genuenſib⁹ oppſſi ꝛ apd Clugiã vrbẽ oino ſupati ꝛ aio cõſternati cũ nulla eis ſalutis ſpes videret ꝛ de re veneta actũ eſſe dubitaret ꝛ iã pacẽ expoſtulaſſẽt eas accepturi leges quas Petrus Auria victor daret ſtati clamor icerto auctore in Sena tu auditus fuit dicẽs: O veneti in Aria vnicũ Piſaneũ ꝯ Genuẽſes hẽtis victorẽ q̃ eos vi cere noſcet: Quo clamore audito eueſtigio Dux cũ Senatu i carcerẽ deſcẽdẽs: Nicholaũ victorẽ cũ gaudio eduxit ꝛ aphenſa ei⁹ manu bello Maritio ab itegro eũ pfecit ꝛ oẽm po tẽtẽ eidẽ ꝯceſſit: Cui⁹ deide auxilio ꝛ prudẽtia res veneta ꝯſeruata.

Albricus cuniĩ Romãdiole ꝓuicie oppidi digniſſimus Comes ꝛ terreſtris belli iſigniſſimus ac ſuppm⁹ Imperator hiſdẽ tẽpib⁹ ab Anglis ꝛ Germanis erudit⁹ fato q̃dã i re militari mu‑tatiões fec: Supiorib⁹.n. tẽpib⁹ Itali oẽs arma ferre ꝛ tractar iſueti p eqtes externos mer cede ꝯductos bella geri p Italiã ꝯſueuerãt: ſ; hic igẽio ſuo nr̃os bella gerere optie docuit q̃b⁹ ſe deiceps Itali nr̃i ab iteſtio ꝛ externo hoſte tutati ſũt Dũc aũt pmũ Bernabos vice comes armauit q̃ externo militi ſepe ꝯgreſſus ſupior victorq; euaſit. Ac ita vniuerſã gẽtẽ externã q̃ vicecomiti ꝛ aliis ſuire ꝯſueuerat e lũbardia breui expulit: Bernaboue deide a Nepote i carcerẽ ꝯiecto Albric⁹ ſtipẽdio dimiſſ⁹. Italis oib⁹ q̃ arma ferre cõceperãt ſeſe Du cẽ exhibuit. Qui tãtã militũ mltitudinẽ ſub vexillo ſci Georgii repẽte coegit: vt ꝛ Britões Theutõicoſq; ac Anglicos q̃ (a nr̃is m ercede ꝯducti) ꝓuicias nr̃as ſepe euertere ꝛ iſeſta re ac diripeꝛ ꝯſueuerãt Italia expulerit: Fuiſſe.n. ferũt quadraginta eqtũ milia externos

quos Albꝛicus cum duodecimmilib' ſibi ꝯgregatis expulerat iſtitutiõi aũt huiuſmõi mi litie Albricus hic addidit nouũ oꝛnamentũ ꝙ vbi vſq; in pñs tẽpus thoꝛaces ocreas bꝛa chialiaq; ex coꝛio milites induebant ipſe ferro et calibe totũ armari hoiem pmũ docuit: hu ius ẽt Albꝛici ductu auſpicioq; ꝛ diſciplia militari ſecuti ſunt Braci' Mõton' Albꝛico ipi domeſticus Sfoꝛtia cũ Laurẽtio Attẽdulo Paulus vꝛſinus. Moſtarda foꝛliuiẽſis Tar taliaq; Lauellẽſis ꝛ Thomaſinus Cribellus Mediolanẽſis ꝛ aliȷ̃ cõplurimi: Externis ita ꝙ Italia pulſis ꝛ Galeatio vicecomite pmo duce defuncto. Albꝛicus a Ladiſlao rege i re gnũ vocatus: magnus Comeſtabilis ab eo ſtati creatus eſt: Et Neapoli mox ducẽs vꝛbe3 diu oppugnauit quã tãdem magno Impetu captã i Ladiſlai regis ptãtẽ redegit: Qua vi ctoꝛia territi reliq̃ regni pncipes. Ciuitates ſuas in regis manib' deduxere: inde in Roman diolã veniens maxia facinoꝛa ꝯ oẽs regulos geſſit ꝛ ꝙmaxie Aſtronẽ Fauentinũ quẽ tan dẽ vꝛbẽ relĩqre coegit: huic ãt iuictiſſimo pncipi ꝛ Impatoꝛi dicer auſi3 Italos nr̃os pluſ debere ꝙ oib' q̃ ante ꝛ poſt eum fuere.

1371 Frãciſcus Carrarieñſis ſenioꝛ vnicus dñi Jacobini ex vxoꝛe gnatus: hoc ãno fratre eius Gu lielmo ex pellice infecto in regnũ pr̃nũ ſuccedẽs rgnauit ãnis. xi. Uir q̃dẽ ſplẽdidus ꝛ mul tis virtutibus oꝛnatus ac plũma laude dignus: q̃ patauinã vꝛbẽ menibus caſtellis turrib' ac ſplendidiſſimis edificiȷ̃s ꝛ edib' tũ puatis atq; publicis mirifice exoꝛnauit. Nec nõ ꝛ p clara ac memoꝛatu multo digna in pliȷ̃s geſſit facinoꝛa, p q̃b' regno ſuo multa pſtitit icre mẽta: Uerꝫ cũ Bernabouẽ vicecomitẽ Soꝛoꝛiũ a Galeatiomaria detentũ defenderet libe rare ſtatuiſſet nõ mõ eũ liberauit ſed ꝛ regnũ omne ac deniq; vitã ppꝛiã pdidit: Quia ab eodẽ tandẽ Galeatio ſupatus ꝛ captiuus abductus in Modoetie furno ſeu carceribus eũ interire pmiſit: Deniq; de octobꝛio menſe ãni. 1393. cũ vita exceſſiſſet ei' fili' Franciſcus ab Duce Coꝛpus ipetrauit: ꝛ aromatibus tõditũ patauiũ cũ maxio apparatu deferri fecit ꝛ regiȷ̃s exequȷ̃s in maioꝛi eccl'ia Sepulchꝛo marmoꝛeo ſepelliri fecit.

Uiri doctrinis excellentes.

1375 Joãnes bochati' de certaldo natiõe Floꝛẽtius poeta ꝛ phs atq; Aſtronom' clariſſim': hoc ãno cũ. 42. annoꝛum eſſet etatis e uita migrauit: Qui cum ameni ingeniȷ̃ eſſet vir ꝛ lati na patriaq; lingua in dicendo celeberrimus haberetur hos infraſcriptos poſt ſe reliquit. libꝛos ꝛ primo.

De genealogiẽ deoꝝ pl'chꝛes li 14 Quoꝝ pncipiũ ẽ: ſi ſati ítẽ belloꝝ op' egregiũ põtificũ ꝛ
De mulieribus claris li 1 Pridie mulieꝝ egregia
De viris illuſtrib' li 1 Exq̃renti mihi q̃d ex laboꝛe:
De mõtibus li 1 Surrexerã equidem feſſus
De fontibus li 1 poſtꝙ de mõtibus ꝛ oꝛtu
De fluminibus li 1 Figmento poetico traditum
De ſtagnis ꝛ paludibus li 1 Et ſi nõnũꝙ e ſtagnis
De nõinib' maris li 1 Modica laboꝛis aſſũpti
Bucholicoꝝ verſib' li 1 Tindare nõ ſatius fuerat.

Rõanoꝝ Impatoꝛ geſta cõtinens ꝛ Sciſmatu3 belloꝛũq; pcipue eoꝝ q̃ fuerunt in Italia: De rebelliõe terraꝝ eccl'ie: De bellis Floꝛentinoꝝ cum Duce Mediolanenſiũ ꝛ cũ Aragonũ rege De Tartaroꝝ victoꝛia ꝯ Turcos õ vi ctoꝛȷ̃s Sigiſmũdi ꝯ Turcos: De hr̃ſib' Boemoꝝ: De captiõe Cõſtãtiopo lis ꝛ aliȷ̃s circa materiã turcoꝝ: Uernacula aũt lingua multi ei' extant libꝛi iocis ꝛ vanita tibus pleni ſed ſniaꝝ ſucco ac meliflua ſuauitate verboꝝ ſonãtiũ repleti: vt pote liber cen nouoꝝ ꝛ Coꝛbatius ac philoſtratus.

Joannes de Rupeſſia minoꝛu3 oꝛdinis inſignis Theologus: tempeſtate ac pꝛeter ea que in Sententiarum libꝛos accurate docteq; ſcripſerat in carcerem truſus multa de futuris tã ꝙ ppheta ſcribere voluit: v3 de duobus Antichꝛiſtis ꝛ de Eccleſie cõculcatiõe ꝛ de cõuer ſiõe omnium gentium ad fidẽ chꝛiſti ꝛ alia multa que in Januis adeſſe affirmabat: ꝛ hec a dño Jeſu xp̃o ſibi reuelata fuiſſe cõteſtabat: Que nõ mõ euenere ſed oppoſitum in oi bus fuiſſe ꝯſtat. huiuſmõi aũt pnoſticatoꝛes multi ab initio decepti fuere: q̃b' ſatius fuiſſ3 ſilere ꝙ talia temere loqui.

Petrus Thomas pr̃iarcha Cõſtãtinopolitãus oꝛdis Carmelitaꝝ eggregius ac celeberrim'

doctor hiſdẽ tẽpibus apõ Famaguſtã Cypri vrbẽ pꝰ multoꝝ libroꝝ editiões ac multoꝝ(vt
aiũt)miraculoꝝ celebratiõem plenus dieꝝ ac bonoꝝ opeꝝ migrauit ad dñm.
Simonẽ de Caſſia ordinis Eremitaꝝ diui Augu.theologũ ꝛ egregiũ pdicatorẽ p id tẽpus
tanq̃ medicialẽ Caſſiã languẽti aie ad vite itegritatẽ refrigerio affuiſſe tradũt: Qui vt ve
rus Euãgeliſtaꝝ interpres ꝛ xpi Ieſu imitator verus oĩa ipius Saluatoris geſta i ordinez
colligens i q̃ndeci ſubdiuiſit libros:q̃s de xpiana religiõe intitulauit: Sed ꝛ aliũ librũ de
doctria xpiana de patientia:de Symboli expoſitiõe:de ſpeculo crucis:de diſciplina ſpũa
liũ opuſcula aũt hec miro ꝛ q̃ſi diuino ordine collegit: Ep̃las q̃ꝫ edidit plurimas documẽ
tis plurimis repletas:hic Florentie quãmaxime ſpũ pphetie floruit ꝛ multo in pretio fuit
vbi etiam Mõaſteriũ ſui ordinis Mõialium a ſolo edificauit ꝛ Nobiliũ matrõarum ac
virginũ illud repleuit.
Frãciſcus ꝛ Ludouicus Guidõis Gõzage filij:hoc ãno cũ Hugolotũ eoꝝ frẽm natu maio 1376
rẽ ob cupiditatẽ affectati regni octauo die decẽbris interfeciſſent. Mãtue dñium ſibi aſſu
mentes regnauit Frãciſcus ipe ãnis.31. Uir certe pclarus atq̃ꝫ magnanimꝰ ꝛ prudẽs q̃ ſua
prudẽtia ac magnanimitate ſtatum ſuũ piclitantẽ ex maximis periculis eripuit. Nã i anno
dñi.1397.p ãnum(auxilio tñ ceteroꝝ ↄfederatoꝝ)bellũ Galeatij Ducis Mediolãi preſtã
ti aio ſuſtinuit ꝛ eo tandẽ pfligato ꝛ in cõflictu poſito nõ mõ magnũ triũphũ:ſed ꝛ maxi
mas diuitias ꝛ Spolia obtinuit idq̃ꝫ factitarũ fuit i die feſtiuitatis diui pr̃is nr̃i Aug. quã
obrẽ ad ppetuã rei memoriã ex ſtatuto ipius Frãciſci ꝛ ſucceſſoꝝ q̃ddã ſingulare munus
ſingulis ãnis illi Eccl̃ie offert: Eq̃dẽ de regno eius actũ eẽ videbat niſi diuia ei affuiſſ3 cle
mẽtia: Mortuo deide Galeatio cũ venetis fedꝰ iniẽſ copiaꝝ ſuaꝝ gñalis Imperator ↄ Frãci
ſcũ carrariã patauij dñm delectus fuit; cuius prudẽtia ꝛ virtute Sẽatus venetus patauiũ
ꝛ Ueronã obtinuit ꝛ hoſtẽ penitus deleuit: hic Malateſte Ceſene dñi filiã duxit vxorẽ ex
q̃ Ioãnẽ Frãciſcũ ſucceſſorẽ ſuſcepit filiũ: Deniq̃ꝫ poſt inumera ꝛ pclariſſima facinora a ſe
geſta ſenio ↄfectus ãno dñi.1407.vita exceſſit ꝛ apõ ſcm̃ Frãciſcũ Mãtue ſepultus fuit.
Antõius ꝛ Bertholomeus Scaligerij Ueronẽſes Segnorij ſcaligeri nãles filij:hoc ãno.xi. 1377
kal' Ianuarij pr̃e defuncto ꝛ ſequẽti die Alberto ipꝰ Segnorij pr̃e(ex veneno dato apvd
peſcheriã oppidũ)morte ſublato. Uerõe ꝛ Uincẽtie pncipatũ ſumẽtes eque q̃nq̃ꝫ ãnis re
gnarũt. Deniq̃ꝫ cũ nulla ſancta ſocietas in regno inueniat Antõius tãq̃ Romulus frẽm in
terfecit: S3 deꝰ ipſe q̃ nullũ malũ pmittit ipunitũ hũc fr̃icidã ipunẽ nõ pmiſit nec in regno
ipſo diu q̃eſcere voluit: Quia ſtati Frãciſcus Carrarienſis ſenior eidẽ execrabile itulit bellũ
ꝛ multis eũ icõmodis affecit: Uex cũ eũ ſupare nõ poſſet Galeatiũ vicecomitẽ Ducẽ in eũ
cõcitauit: ad quẽ cũ exercitu magno veniẽs illũ vrbibus obſeſſum tandẽ in deditiõem ac
cepit: Relictiſq̃ꝫ vrbibꝰ in manus Galeatij ducis ipſe vagus ꝛ pfugus tãq̃ alter Cym hõici
da dei Iudicio debitas luit penas.
papa.211 Rbanus.6.papa natiõe Neapolitanus:hoc ãno Gregorio põtifici ꝛ Bareñ Archi 1378 6577
epo põtifex ſuffectus ſedit ãnis.xi.ꝛ meñ 8. Uir certe callidus ꝛ iniuriaꝝ memor ac
vidext: q̃ põtificatu ſuſcepto(vt par erat)nõ pacẽ int xpianos ↄpõere voluit ſ3 magis Car
dinaliũ ꝛ Ioãne regie iniurias vlciſci pro viribꝰ cõatus eſt. Propter q̃ Florẽtios anathẽa
te notatos vt in ſuã deduceret ſniam abſoluit: q̃.ſ. Ioãnẽ haucuth gallũ copiaꝝ ſuaꝝ du
cẽ Neapoli ↄ Ioãnã reginã miſere: Inde cũ natura inq̃etus eẽt atq̃ꝫ ihũanus apud Nuce
riã q̃ſdã Cardiales creãs ſeptẽ ex veteribꝰ in carcerẽ piecit dicẽs eos ↄ ipm p Antipapa
Clemẽte ↄiuraſſe e q̃bꝰ q̃nq̃ꝫ cũ Genuã pficiſceret in mare demerſit eo.n.ob timorẽ Caro
li Apulie regis acceſſerat hoiem n.illũ ob minꝰ Iuſte poſtulata ad iracũdiã ↄpulerat: Cũ
q̃ꝫ ibidẽ vſq̃ꝫ ad Caroli ipſiꝰ obitũ pmãſiſſet tãdẽ Romã reuerſus eſt: Ibiq̃ꝫ ↄfirmatis ec
cleſie Ciuitatibꝰ inde Neapoli acceſſit: vbi ꝛ Ladiſlañ Caroli pueꝝ ac Ioãnã eiꝰ ſororẽ a
pr̃na hereditate deturbare ãnixus eſt. Sed re īfecta Romã rediẽs cũ magno apparatu ꝛ
honore a Ciuibus exceptus ẽ: vbi ad q̃ſdã inſidias deuitãdas nouẽ ꝛ viginti Cardinales
vna die creauit i q̃bꝰ maior pars Neapolitanoꝝ fuit tres vo fuere Rõani quibus creatis

paucos ſupuixit dies. Mortuus deniq Rome in Baſilica bti petri ſepellit: paucis cū tā q ruſticū ꝛ inhumanū flentibus.

Sciſma vigeſimūſecūdū oīum peſſimū ꝛ ſcādaloſiſſimū: qđ p nouē ꝛ trigīta ānos durauit hoc āno initiū ſūpſit: Mortuo.n. Gregorio pōtifice ꝛ ei⁹ exequijs ex more celebratis Cler⁹ ppluſq Ro. Cardiales obnixe rogarūt vt Romanū pōtificē aut Italicū deligere dignarētur q ecclīam Ro. remq eius publicā integre gubernaret alit ſi ſecus eſſet ō xpiano noie actū eſſe: Ideo.n. Italicū reqrebāt ne ſi Gallus deligeret ꝛ Rōana curia iteꝝ trāſmigraret ꝯtingeret Ro. reſpu. piclitaret: Quibus Cardinales pbenigne rńdentes ſe p poſſe eoꝝ votis obtēperaturos pmiſerūt: Irentq ꝛ bono aio eēnt: Aiaduertētes igit pr̄es Ro. pplm p cipitē ꝛ incōſideratū expaueſcere ceperūt: Erat tū in Curia Bertholomeus qdā Barēſis archieps vir calidus ꝛ cōſilio pmptus quē pr̄es ꝯſulētes dixerūt qđ hac in re facto opus eſt vt Ro. ecclia in Gallias remeare poſſ3: Iſq vnū hoc eſſe remediū rńdit dicēs vt vnus noie tm̄ ꝛ alius re ꝛ facto deligat: qui poſtea ſublato piculo noiet: atq ita eius ꝯſilio acqeuere: Intrātes itaq pr̄es cōclaue ipm Bartholomeū Barenſem epm ad deliniēdos ſolū mō Rōanos deligere ſtatuerūt: vt poſtmōm tutiori in loco aliū ſubrogarent. At vō vnus Cardialiū ex gēte vrſia q ad id toto poſſe aſpirabat nec vllū pter ſe eo faſtigio dignū credbat: ſtati ab extra gallū pōtificē electū rōanis inſinuauit. Qđ cū vulgus pſtolās audiſſ3 cōclaue eueſtigio multo tumultu effregit miniſq ac terroribus pr̄es cōcuſſit: ſed cū didiciſſ3 italicū3.ſ. Barenſe m creatū cōqeuit: Leōardus tm̄ Aretinus hiſtoricus i fine.8.li. ſuaꝝ hiſtor. refert q cū in cōclaui pr̄es de ſucceſſore deligēdo cōſultarēt: Inſurgēs Ro. plebs nullis certi hoīs ipulſu ſed ſuo ipetu pmota Rōanū pōtificē ex Ciuibus Rōanis vel ſaltē Italicis creare debere clamabat: hec dicta poſtulataq cū nō rōni incōſona videret audit tumultus: Creſcēſq multitudo aduſq cōclaue puenit. Pr̄es aūt timore cōcuſſi vt pplo morē gererēt Bertholomeū Barēſem Archiepm pr̄ia Neapolitanū extra collegiū cardialiū pōtificē crearūt: Urbanūq ſextū appellarūt: Quo facto cū Rōani poſtmōm pr̄es pſuaderēt vt de more cū venerarent ac etiā p orbē pncipes p lr̄as cōmonerent vt ꝛ ipſi id p legatos facere dignarent: nihil tm̄ effectū eſt: Erat nāq vrbanus ipe (vt diximus) natura inurbanus ſed ruſticus igratus ꝛ indcetus atq inexorabilis: ꝛ ppterea oīa ſubſecuta ſūt mala ac Siſmata: Etiā cū pter ſpē ad tāte dignitatis faſtigiū euectus fuiſſ3 itollerabili⁹ oibus videbat: Cuius inhūanitas iduxit pr̄es alioꝝ ſu3 pſpicere: itaq clanculu3 int ſe ō hac re ꝛ electiōe ꝯqueſti cū ꝛ metū ꝛ ppli Ro. violentiā icuſarēt diſſimulata ad tēp⁹ idignitate cū bona pōtificis venia Anagnā petierūt ꝛ inde Fōdos trāſmigrarūt: Ibiq Ioāne regine ſecuritare ꝯfiſi octo Cardiales aliū pōtificē elegerūt Robertū.ſ. Cardialē Gebenēſem q antea legatus in Italia fuerat miſſus: Cui ꝛ ſeptio Clemēti idita eſt appellatio: hac ſic p orbē litteris diſſemināt hāc.ſ. verā eſſe electionē: Clemētēq veꝝ ꝛ idubitatū xpi vicariū vbi vera fuerūt ſuffragia: q2 coacti a pplo Ro. Italicū potiuſq Gallū delegerāt: Et hinc magne diſcordie magnūq Sciſma i Ecclia dei oriri cepit vt duo i ea dicerent capita: Urbāo aūt pncipū xpianoꝝ pars ꝛ pars Clemēti fauerē cepit: Italia.n. Germania a panonia Urbāo Clementi vō Gallia Hiſpania Cathelonia ꝛ Britania adheſit: Cardiales aūt Galli his geſtis multa villas vrbes ꝛ oppida diripere ꝛ occupare ceperūt.

Clemens vō multas datas acceptaſq clades i Gallias cū ſua curia pfectus ē vbi apō Auinīōem vt pōtificū moris erat ſedem ꝯſtituens vt verus pōtifex a Gallis oibus veneratus eſt ꝛ ſedit ānis.xv.

6578 | 1379 Incenſlaus Caroli Impatoris pdicti fili⁹.3.ꝛ.20. Germāoꝝ Impator hoc āno pr̄e ō fūcto cū iā vna cū pr̄e Impaſſ3 ānis.8. ſolus p⁹ pr̄e3 ꝯfirmatus Impauit ānis.xxij. vinceſlaus
quis impij benedictiōem a papa nunq obtinuerit: Uir certe pr̄i in oib⁹ diſſimilis ignau⁹ ꝛ ſine prudētia q totū tēpus vite ſue in extrema Germania i ocio ꝛ libidinib⁹ ꝯſumpſit ppter q ab electorib⁹ tandē (pcurāte Roberto bauaro) Impio depoſitus ē: Nā idē Robertus aiaduertēs Impij dignitatē ꝛ hois ſocordiā zelo cōmotus ꝛ vitioꝝ inimiciſſimus illū

depōi pcurauit ꝛ ipſe nolēs ſuffectus fuit.

Catherina Italica Senaꝝ vrbis ethꝛurie oriūda p̄dicatoꝝ frm̄ ordis pfeſſa virgo ſciſſima ac inumerabiliū virtutū p̄clariſſima: hoc āno etatis ſue trigeſio mltis patratis miraculis ſpū pphetie admōm iſignita Rome deuotiōis cā exiſtēs vite ſue finē fec: atqꝫ ibidē ei⁹ ſciſſimū corpus i Baſilica dela Minerua ordis p̄dicatoꝝ maxia cū ppl'oꝝ frequētia delatū cū cele bri deuotiōe ꝛ reuerētia ſepellit: Quā ſciſſimā virginē poſtmōm Pius ſcs papa eius ↄter raneus āno ſalutis nre.1460.kal'.Maij in ſcārū virginū numero merito agregauit: q̄ q̄te ſcitatis quāteqꝫ virtutis fuerit idē pōtifex memorabili relatu pſecutus eſt.

Carolus regio genere natus ex Carolo illo q̄ Māfredū Apulie regē ſupauit exortus hoc āno ab Urbāo pōtifice ↄ Joānā rginā i Italiā vocatus. Roma ex vngaria cū.8.milibus eqtū ad vrbanū puenit: idignabat āt Urbāus papa Regie eo ꝙ Clemēti ātipape faueret: ꝛ ꝙ Ludouicū Andagauenſeꝫ frācoꝝ regis filiū ad regni ſucceſſiōeꝫ i filiū adoptaſſet. Et ppea hūc Carolū viꝝ clariſſimū iā diu i Taruiſio bello cognitū (q̄ magnas copias aduer ſus venetos ductabat) ex vngaria vocauit. Qui ex vngaria deſcēdens tādeꝫ i Aretios pue nit ꝛ eā vrbeꝫ guelphoꝝ ꝛ Gibellioꝝ diſcidio agitatā in deditiōe: mox recepit: Nec mora tus Florentinis aptū bellū itulit: Sꝫ Florētini datis.40.milibuſ numū auri paceꝫ redeme rūt ꝛ ab eis receſſit: Poſt hec ad vrbanū pōtificeꝫ Romā vadens ibideꝫ paratis ad bellū neceſſarijs mox Neapoli petijt. Captaqꝫ regia ꝛ ducibus eiuſ ſupatis regnū omne obtinu it q̄ obtento mox reginā inſecit ꝛ ipſe deīde.4.ānis regnauit: Anno deīde ſeqnti Ludoui co vngarie rege ſine liberis defūcto cū etiā vngarie pceres regie relicte gubernatiōeꝫ equo aio nō ferrent Carolū hūc regeꝫ accerſiuerūt: q̄ i vngariā pfectus coi ppl'oꝝ p̄cipūqꝫ fa uore regiā coronā accepit: ſꝫ nō ita mlto poſt āno 138 .regie dolo inſectus eſt. 1380

Nicholaus guaſcbus ſcs genuēſiū Dux hoc ipo āno Dñico fregoſio duci ſuffectus ducauit ānis.9.vir q̄dē prudētiſſim⁹ atqꝫ magnanimuſ paciſqꝫ amator ꝛ pcurator: q̄ cū rēpu.i ma gnis belloꝝ pturbatiōib⁹ ꝛ diſcriminib⁹ tū ↄ Bernabouē vicecomitē ꝛ caretinos q̄ Naulū ꝛ Albigenā Ciuitates occupauerāt tum etiā ↄ venetos offendiſſet didiciſſetqꝫ Petrum Auriam claſſis ſue p̄fectum in Clugienſi bello fore interfectum nec Maruphum auriam eidem ſuffectum potentie venetoꝝ potuiſſe reſiſtere q̄n Clugiam (cum magna ſuoꝝ cede) redemiſſent: poſtq̄ venetos ipos multos icōmodis p eundem Maruphum p̄fectum ptur baſſet ꝛ Tergeſtinos eiſdē rebellare coegiſſet ac Juſtinopolim vrbē vi captam icendiſſet pariqꝫ mō in hiſtria polā deſtruxiſſꝫ reipu.ſue cauēs hoc eodē āno q̄ magratū inijt paceꝫ (diu p Aymonē Sabaudie comitē inter ipſas vtraſqꝫ partes tractatā) quālibentiſſime ac ceptauit: qua ↄfecta ꝛ ſub formula cōcluſa ēt Albigaunum ꝛ Naulum Ciuitates ſuas ſi bi a Carethinis ablatas mox recepit ꝛ ſimilit̄ cū eis pacem cōfecit: Indeqꝫ Claſſem i Gre ciam in ſubſidiū Calo Januis a Cantacuſino Imperio pulſi tranſmiſit ꝛ eum in Impio mox reſtituit: Ipſe aūt quoad p̄fuit rempu. p viribus in pace ↄſeruauit. Eoqꝫ mortuo Genuenſis Ciuitas pp̄ter guelphoꝝ ꝛ Gibellinoꝝ diſcidia Duces ex more nō elegit: ſꝫ ſe in frācoꝝ regis manus cōmendauit.

Ludouicus Andegauenſis Dux ꝛ Caroli frācoꝝ regis frater Caroliqꝫ p̄dicti: Apullie regis inimicus quē diximuſ a Joāna ꝛ regia i filiū fuiſſe adoptatū: hoc āno ex Gallia cū qnqꝫ ꝛ 50.galloꝝ eqtū millib⁹ ↄ Carolū ipm ꝛ Urbanū pōtificē i Italiā venit: Cui⁹ aduētus ma xie Florētinos ꝛ Aretinos terruit: eo ꝙ Aretini Carolo parerēt ꝛ florētini etiā eidē obſe querent: In lūbardiā itaqꝫ p̄mū deſcēdēs a Bernaboue vicecomite p benigne ꝛ Comit̄ ex cipit ꝛ mltis munerib⁹ ab eo dōatus ꝛ pecunijs ꝛ commeatu hūaniſſime adiuuat: Inde per Ethꝛuriā trāſiēs ab exulib⁹ Aretinis pulſis vocat⁹ (p⁹ multas cedes) vrbē Aretiū de mani b⁹ Caroli acceperūt ꝛ eidē diripiēdā illā cōceſſerūt: i illa.n.vrbis captiuitate eps ipi⁹ ꝛ Leo nardus Aretin⁹ hiſtoricus puerulus vna cū genitore ſuo ꝛ plurib⁹ nobiliorib⁹ viris ab exu lib⁹ capti fuerūt ꝛ diu in carcerib⁹ macerati. Captaqꝫ Aretio ꝛ Gibellinis cōceſſa Ludoui cus Neapoli petijt ꝛ biēnio cū Carolo decertauit: ſꝫ illo tādē in bello iterfecto Andaga 1382

uēſes milites diſſipati ꝯſilio ⁊ Duce carētes expoliati oīb' bonis bini mēdicātes in pr̄iā re-
diere Andegauanus aūt q̄ Aretiū Ciuitatē Ludouici iſti' noīe poſſidebat itellecta ducis ſui
morte vrbē Florētinis vēdit ⁊ cū pecunijs in pr̄iā ſuā remeauit.
Joānes Galeatius vicecomes Galeatij marie filius p̄mus Mediolanēſiū Dux pr̄e iam tri
1382 bus annis defūcto diuiſa p̄mū inter ſe ⁊ Bernabouem patruuꝫ dñatiōe Mediolani hoc
āno cum tota inſubria in Bernabouē patruum declinare cōcerneret: ⁊ pp hoc hunc nepo
tem galetium multis inſidijs ⁊ machinatiōibus (vt ſolus regnaret) interficere temptaſſꝫ ⁊
ipſe ſimulata cauſa ex Papia Mediolanū ad ipſum Bernabouem viſitatiōis gr̄a adir̄ ſe
finxit: ⁊ cum ꝓprius acceſiſſet ipſum Bernabouem patruū ⁊ ſocerꝫ ſibi obuiam factū inſi-
dioſe intercepit ⁊ captum in Tritij Arce vſqꝫ ad mortē cuſtodiri p̄cepit: Eoqꝫ captiuato ⁊
filijs ſuis oībus fugatis vniuerſum Mediolanenſe regnū obtinuit ⁊ decem ānis regnauit:
cuius potētia cum antea per ſe maxima foret accedētibus poſtea Bernabouis opibus for
midabilis oībus eſſe cepit: vnde cum Antōius Scaliger ⁊ Frāciſcus carrariēſis ſenior gra
uiſſimo bello int̄ ſe decertarent carrario inſtigante qui aliquantulum ſubcūberat ab iſto
adiutus Scaliger ſup̄atus in deditiōem venit ⁊ Veronā ac Uincentiā ſuo regno adiecit:
Pauloqꝫ poſt etiā in Frāciſcū ipſum ducēs tandē poſt multā obſidiōem ip̄m vna cum pa
tauina vrbe ꝯp̄hendit: ⁊ illū in Modoecia oppido vinctū trāſmiſit ac in carceribus vitaꝫ
finire coegit: Indeqꝫ cū in Ethruriā exercitū duceret Bononiā Ciuitatē ſuaſiōe Gozadio
rum ⁊ ꝑpl'oꝝ nobiliū Bononienſiū ꝯprehendere ſtatuit ⁊ captis circūquaqꝫ Caſtellis tan
dē apō Caſelichiū vicū Florētioꝝ ⁊ Bononiēſiū ac alioꝝ ꝯfederatoꝝ exercitū (pugna cō
ſerta adeo ꝯtriuit vt oēs ipius exercitus p̄mates captiuauerit: Int̄ q̊s fuere Franciſcus ter
tius Carrariēſis ⁊ Jacobinus ei' frater Accius Ubaldinus Jantodeſchus Petrus mala;
Bernardinus Facini canis cū alijs innumerabilib': Quo terrore Bononia cōcuſſa ipſius
iugū ſtati ſubijt captaqꝫ vrbe Joānes bēteuoglius (q̄ dñabat vrbi) infruſtra ab exulib' cō
ciſus eſt: Pauloqꝫ p' Senenſes Peruſini Aſiſiāi ac Piſani ⁊ alij ethruſci multi trepidan
tes ſeſe vltro ſue ꝑtāti tradidere: Lucēſes v̊o haud m̄ltum a parendo deſtiterūt q̄ res ma
ximū Florētinis icuſſit t̄rorē. Qui plurib' ānis cōtinuis ei' bellū ꝑtullerāt vbi decies cēte-
na ⁊ ducētaſex aureoꝝ numū milia ꝯ ip̄m eos ꝑſoluiſſe fert̄: Deniqꝫ āno dñi. 1402. adhuc
nihilomin' Galleatius hic ꝯ Florētinos bellū acerrimū ꝯtinuās duriuſqꝫ vrbē obſidēs cū
nulla āplius ſalutis ſpes niſi i deditiōe eſſet parūqꝫ a parēdo diſtarēt Galeatius ipſe apud
Melegnanū agri Mediolanēſis oppidum inſperata morte cōſumptus eſt relictus poſt q̄t
tuor filijs duobus legiptimis ⁊ duobus naturalibus quibus ⁊ ſingulis regni portiōem aſ
ſignauit: vigintinouē Ciuitates in Jtalia poſſidebat quaꝝ noīa hec ſunt: vꝫ: Mediolanū
Papia Mōs regalis Nouaria Uercelle Alba Aquis Alexandria Derdōa Bobium pla
centia Parma regium Bononia Piſa Sena Maſſa Groſetū Cluſiū Peruſia Aſſiſium
Nuceria Ciuitas Belluna Feltrum Uicentia Uerona Brixia Bergomum Comum Lau-
dum ⁊ Cremona ac Crema. Fuerat enim hic clariſſimus princeps ſtatura ꝓcerus eleganti
aſpectu litteris edoctus ⁊ celebri eloquentia clarus ingenio calens ac in agendis aſtutus ⁊
ſagax. Duas vxores duxit Eliſabetham Boemie regis filiam ex qua Ualentinam ſolā ge
nuit filiam quam Carolo francorū regi m̄rimōio copulauit: Aliam Catherinā cōſubrinā
ſuam Bernabouis filiā ex qua Joannēmariam angelū ⁊ Philippūmariā duces ſuſcepit:
Hic q̄ppe cū ingentis ai ⁊ potētie vir eſſet poſtq̄. 30. ānis ſub titulo Comitatus virtutum
Jmperaſſꝫ āno. 1395. Setēbri meñ Archiep̄o Mediolanēſi oratore miſſo Ducatuſ titulū
a Uinceſlao Jmpatore centum milib' florenis obtinuit ⁊ p manus ipius Archiep̄i orato-
ris eodē menſe ingēti pōpa Ducatus Biretū ⁊ alia inſignia recepit: vixitqꝫ ea indignitate
ānis: 7. Tāta q̄ppe erat ei' ai magnitudo vt ad Jmpiū aſpiraret ⁊ niſi tā cito morte p̄uen
tus fuiſſꝫ ad id certe p̄ueniſſꝫ: hic in Papiēſi vrbe inter cetera Caſtellum ſiue regiā domū
incredibili pulchritudine extruxit in q̄ tātā librorum copiā cōtraxit quātā alibi me vidiſ
ſe memini leporariumqꝫ cōtiguū miris cinctum iuxta illud cōſtituit: in q̄ Mōaſteriuꝫ ſu-

pbiſſimum ordini Cartuſienſium toto orbe celeberrimũ cõſtruxit atq3 dotauit vbi ⁊ corpus ſuũ tumulandũ ex teſtamento legauit: eius aũt mors totius Lõbardie excidiũ ⁊ ruina fuit vt infra patebit.

Michael maurocenus tertius ⁊ ſexageſimus venetorum Dux in demortui Andree cõtareni Ducis loco ſuffectus ducauit meñ .4. Vir ingenio ⁊ animi magnitudine inſignis de q̃ tñ nil memorie in ſuo magiſtratu habemus cum eodem anno ex peſte abſumptus fuerit. Eius aũt corpus apud p̃dicatores in maiori capella ſepultũ fuit: In cuius ſepulchro marmoreo hoc epigrãma inſculptũ extat. 1383

Inclita vitales Michael quem duxit in auras
Mauro cena domus venetum q̃bus ingens
Spes erat alta parens intercepit ardua fatum:
Cepta Ducis virtute potens fuit enſis acutus
Juſticie heu moriens patrie p ſecula luctus

Antonius venetus quartus ⁊ ſexageſimus venetoꝝ Dux hoc eodẽ ãno Michaele p̃dicto Duce ſublato duodecima die menſis Octobris abſens cõibus ſuffragijs eidẽ ſuffectus ducauit ãnis. 18. vir q̃dẽ cõſilio illuſtris: ſed prudẽtia ⁊ aĩ circũſpectiõe illuſtrior. Qui cũ vniuerſa ferme Europa ⁊ Sciſmatibus ⁊ ſeditiõibus plimũ fluctuaret: ipſe ſua prudẽtia Senatũ pplmq3 venetum q̃aduixit a q̃buſcũq3 malis exptem fecit: vex cũ Joãnes Galeatius vicecomes Mediolani Dux Frãcoꝝ Gõzage Mãtuano bellũ indixiſſet ipſe ex federe Carolũ malateſtã in auxiliũ miſit q̃ Galeatij exercitũ apud Gouernolũ oppidũ turpiſſime pfligauit: reliquũ aũt ipſius rẽpu. maxia in pace cõſeruauit: Deniq3 oĩ vita integer cõprobatus poſteaq̃ egregie ac magnifice multa edificaſſ3 ac Clugiã a Genuẽſib⁹ dirutã reſtituiſſet decimooctauo magr̃atus ſui ãno menſe p̃mo plenus dieꝝ dormiuit cũ p̃ribus ſuis ſepultusq3 (ex mãdato ipſius) in Baſilica p̃dicatoꝝ.

Calo Joãnes Cõſtãtinopolitanus Jmpator Andromici paleologi Jmpatoris filius: hoc ãno ob maximas ipi⁹ filij diſenſiões a Cãtacuſino greculo nobiliore p arma ex regia pulſus ope Frãciſci Gatheluſij genuẽſis Jmpiũ recupat: Quaõbrẽ idẽ Jmpator Frãciſco eidẽ igratitudis ſignũ Mitilenẽ Jnſulã dono tradidit: atq3 alios theſauros plimos pdonauit. Fuerat tñ antea Calo Joãnes genuẽſib⁹ īfeſus q̃ cõtẽdẽtib⁹ int̃ ſe Genuẽſib⁹ ac venetis ipe Calo Joãnes venetis fauit ⁊ vna cũ illis perã Genuẽſiũ vrbẽ ⁊ Coloniã oppugnare adiuuit: ꝯ quẽ Andrõicus ei⁹ fili⁹ cũ eſſet eidẽ p̃ri ⁊ venetis hoſtis auxilio turcoꝝ ⁊ Bulgaroꝝ pugnã obtinuit ac vrbẽ defenſauit: q̃ terrore p̃rem eo deduxit q̃ in Genuẽſiũ ptes ſtatim trãſiret: Quã obcãm rex ei bene ceſſit. 1384

Mitilene itaq3 īſula q̃ alio noĩe Leſbos appellat̃ de q̃ ſupra li. 3. dictũ eſt: hoc ãno in Frãciſcũ Gatheluſiũ Genuẽſem Calo Joãne idẽ Jmpatore cõcedẽte deuenit: in cui⁹ poſteris poſtea vſq3 ad ãnũ dñi. 1464. p nonaginta ãnos felicit̃ pdurauit q̃ ãno (vt ſupra dictum ẽ) Mahumetus othõanus Turcoꝝ p̃nceps: p⁹ captã Cõſtãtiopoli: vi cepit ⁊ maxio cũ xpianoꝝ dedecor̃ ⁊ ſtrage in ſuã ptãtẽ redegit: Hec q̃ppe Ciuitas ab inſula nomẽ accepit oĩbus bonis ⁊ reb⁹ inſtructa eſt: Duos portus habet quoꝝ vnũ clauſus erat q̃draginta triremiũ capax: dicta nãq3 fuit Mitilene a Mitilena Macharei filia q̃ tẽpe Diluuij Deucaliõis in eã p̃ma aduenerat qõ q̃dẽ nomẽ in tẽpus hoc vſq3 pmanet: inſula tñ Leſbos appellata fuit q2 i ea idẽ Machare⁹ vtilẽ valde legẽ edidit: q̃ Leonẽ ab ei⁹ robor̃ appellauit Peleſgi greci ab initio p̃ores ipam habitauere cũ adhuc ſtaret Troia poſtea Eoles ſucceſſerunt: Deinde pſaꝝ Jmpiũ ſubijt: poſtea Macedonũ ac deniq3 Rõanoꝝ: Cũq3 Romana reſpu. in Cõſtãtinopoli trãſlata fuiſſet ſub grecoꝝ Jmpatoꝝ man⁹ vſq3 ad tẽp⁹ iſtud fuit: Poſtremo i Gatheluſijs: ac vltio iã. xx. ãnis ad turcos deuoluta ẽ.

Ladiſlaus Caroli regis predicti filius hoc anno patre in vngaria ab regina veneno ſublato eidẽ i Apulie regno ſuccedẽs regnauit ãnis. 29. Hũc m̃r regina puerulum inter multas difficlr̃ates educauerat: Qui cũ adoleuiſcet vngarie regnũ ſuſcepit: ſed ibi cũ res paꝝ pſpe

ei ſuccederent expeditiõe nõ pauca ſuſcepta: ⁊ Jadera de regno occupata: venetis vendi/dit: ⁊ cū pecunijs in Jtaliā venit: Ubi p Albericū Cunij Comitē belli ſui ducē Apulie regnū obtinuit: atq; eo purgato paulopoſt eius in manus in ītegrū redegit: Quibus geſtis: cū ingētis magnanimitatis ⁊ prudētie eēt vir: atq; oīum regū potētia ⁊ rerum ꝓſperitate oībus p circuitū formidabilior euaſiſſ;: ēt põtifici Romano ſuſpectus eē cepit: Qui cum Albricū Cunij Comitē magnū Comeſtabilē in Neapoli creaſſ;: ⁊ ꝯſtituiſſ;: nõ amplius p prefectos: ſ; p ſemetipſū exercitus ductare voluit: Unde ⁊ poſt mortem Galeatij ducis Mediolani Peruſiā ⁊ alias Latij Ciuitates multas ī fidē recepit: S; ⁊ .xx. regni ſui āno p amicitie ſpetiē Romā ingreſſus Romanos in Bonifaciū nonū põtificē ad arma ꝯcita/uit: Quibus ī ꝯtentiõibus (vt Leonardus Aretinus ſcribit .xi. e primarijs ciuibus per ludouicū põtificis nepotē intercepti: ⁊ occiſi ſūt: Quāobrē perterrefactus põtifex ſtatim cū oī curialiū turba viterbiū fugit: poſt hec ēt Gregorio .12. põtificante idē rex p põtificis abſentiā Romā occupauit: Qua ꝓpter põtifex illū regni titulo priuauit: ⁊ Ludouico Ludouici Andegauēſis filio regnū cõceſſit: verū Joanne .23. põtificāte ab ipſius Joannis põti/ficis Ducibus ꝓfligatus fuit: q ſi (vt ipſe aiebat) hoſtis prudētia ⁊ victoria vti ſciuiſſet: totius regni poteſtatē habuiſſ;: Poſt hoc aūt varia fortuna iter põtificē ⁊ regē ſemp fuit q; mõ pacē mõ bellū hūerūt: hac tñ de cā Cortonā vrbē Florētinis vēdidit: S; ēt dū Florentinos reliquaſq; liberas Ciuitas p vim ſibi ſubdere ſtatuiſſ;: morbo in peruſia ꝯtrac/to Neapolim ꝓfectus eſt: vbi meliuſculus factus: poſtea ex veneno ꝓcuratiõe florētinoꝝ (vt aiunt) ſublatus ē: cū pſepe id a ſuis temptatū fuiſſ;: Abutebat enī: vt fert: cuiuſdam medici ſui adoleſcentula pulcherrima: quam cum ſumme diligeret: perſepe ad eam venti tabat: q cum genitor cognouiſſet: florentinorum oblationibus corruptus: regem cum filia hoc modo intoxicauit: Jpſe enim medicus pater filiam ad ſe vocatam blandis alocu/tus eſt verbis: placet inquit: filiami: q me Auum ſobole regia facere ſtudeas: Jtaq; ama illum illiq; ſerui ac cura ſumopere vt redeameris: q q ſi mihi obtemperaueris faciam vt te nil carius habeat: ⁊ hoc modo filia mite ⁊ omnes nos beabis: placuerunt adoleſcentule verba: Jlleq; venenum: quod medici Neapellum vocant puelle in paniculo tradidit: iuſſitq; cum a rege foret comprimenda vuluam eo medicamine leniret: puella itaq; pa/ternis conſilijs obtemperans ſe regēq; eo medicamine mox īterfecit: Atq; ita nec Jmpu/dicam pater habuit filiam neq; multū paſſus eſt abire regē: hoc ideo hic ſcribere volui/mus: vt hinc oēs luxurioſi principes ⁊ quicūq; alij diſcāt nil eſſe tutius ꝯtinentia nil peri/culoſius: quam vetitus concubitus.

Sigiſmdus: qui poſtea Auguſtus ⁊ Jmperator fuit: hoc anno ladiſlao pdicto ex vngaria armis pulſo ipſū vngarie regnū: vocatus ſuſcepit: ⁊ vſq; ad Jmperij ſuſceptiōem .25. ānis regnauit: Uir certe bellator: ⁊ reipu. xpiane acerrimus ꝓpugnator ac defenſor: qui .12. regni ſui anno exercitu grandi cõgregato v; Theutonicorū Gallorū vngarorū ⁊ vandalo/rum cum .25. milibus equitibus ꝯ turcos: qui ad ſūmam ducentoꝝ miliū tā equitum q peditū aſcendebāt ꝓfectus eſt: qui cum multa prelia īter ſe conſtituiſſent: tādem xpianis: ex paucitate: durior fortuna exiſtens ad .xx. milia eorum interfecta ſūt ex turcis aūt ſexa/ginta milia trucidata fuerunt.

1388 Templū maius Mediolani: hoc anno Juſſu ⁊ ſuaſiōe Joannis galeatij Ducis in honorē beate marie virginis incredibili ac indicibili prope tū Jmpenſa tumq; artis elegātia ſoli/do marmore Jnſtaurari ceptū ē: qð inter xpianorū tēpla: principatū tenere videt: qð cer/te nr̄a etate mirūimmodū auctum eſt.

6579 1390 Onifatius huius noīs .9. papa natiōe Neapolitanus petrus tomacellus antea voca/tus Urbano pontifici ſurrogatus: ſedit annis .14. ⁊ meñ .9. Hunc dum pontificatus Papa .212.
munus ſuſcepit .34. etatis annorum fuiſſe tradunt: ſed Juuentutem ſuam omnibus in rebus totoq; põtificatu ſuo cū ſenectute pmutaſſe viſus ē: Et ſi ſcīe minus peritus eſſet: bone tñ cõditiõis magneq; prudētie maximiq; tū aī tumq; cõſilij põtifex: fuit primus enim

vim oēm ppli. Ro. in ꝑōtificē trāſtulit creatus ſuo nutu magiſtratib⁹: ⁊ munitis vrbis foꝛlicijs: Inde decimo ſui pōtificatus anno ex Aſſiſio vbi multis ānis cōmoꝛatus fuerat Romā regreſſus Jobileū celebꝛauit: Ac poſt cupidus augēde Eccliaſtice prim⁹ dictiōis eccliaſticis beneficijs Anatharū vſu3 Impoſuit: hac. ſ. ꝯditiōe vt qui bñficiū ꝯſequeret: dimidiū annū ꝓuētus aplice camere pſolueret: Ladiſlaū ꝑterea adoleſcētē in pſño reg̃ collocauit: ⁊ p Cardinalē floꝛentinū apud Caretā coꝛonari fecit: Quo i reg̃ ꝯfirmato plurima edificia i hadriani mole: ⁊ i Capitolio necnō ⁊ in vaticano palatio fieri fecit. Brigidam ēt Suetie virginē clariſſimā ſāctaꝝ cathalogo aſcripſit: q̄ ſuo tp̄e ad dñ3 migrauerat. Studiū generale Ferrarie dictiōis ſue Ciuitati rogatu Alberti Eſtenſis marchionis conceſſit: Uerū hic pp reꝝ pturbatiōes multas aī afflictiōes ptulit: vnde etiā lateru3 doloꝛe pſepe afflictus vitā cu3 moꝛte mutauit: Cuius coꝛpus apud ſanctum petrum in ſepulchꝛo marmoꝛeo ſepultū fuit: huic certe ad ſūmā gloꝛiā nil defuit niſi: ꝙ nimiū cognatis ⁊ affinibus in dandis beneficijs per fas ⁊ per nephas: atq3 in diſcretis indulgentijs aſſentiens aliquā infamie notam ſibi conquiſiuit.

Antonius Adcenus patricius genuenſis tertius Genuēſiū Dux: hoc anno Nicholao duci coib⁹ ſuffragijs ſuffect⁹ ducauit ānis. x. Uir magne prudētie maxieq3 auctoꝛitatis pꝛiceps: qui rēpu. ſuā quoad potuit ſūma cū Juſtitia ⁊ pace: ac cōciliū ſuoꝝ ꝯcoꝛdia gubernauit: ⁊ nō mō iter ſuos pacē ſeruauit: ſ3 ēt iter Galeatiū vicecomitē ducē: ⁊ floꝛentinū ppl3 ab eodem Galeatio duriſſime preſſum: ſūma cū prudentia pacem cōponoꝛe ꝓcurauit.

Aymo Sabaudienſiū Comes vir oī virtutū genere illuſtris hoc anno poſt inūeras virtutes aſe geſtas apud pinaroliū pedemōtiū oppidū diē obijt: relicto Amedeo vnico filio ex violāte vxoꝛe ſua: Theodoꝛi mōtiſſerrati Marchiōis filia ſuſcepto herede: Qui Aymo vir ꝑclariſſim⁹ cū apō oēs Jtalia potētat⁹ maxio hēret i ꝑcio lites pmaxias mult̃ i locis extinxit: ⁊ pacē (ꝓut decet xpianū pꝛicipē) cū oib⁹ ꝯpoſuit: ⁊ quāmaxie iter venetos ⁊ genuēſes Ludouicūq3 vngarie regē: ⁊ Aquilegiēſe3 pſiarchā ac Frāciſcū carariū necnon ⁊ Bernaboue3 vicecomite3 ac ēt carethinos digniſſime ꝯpoſuit: pp ꝙ ⁊ ingente3 laude3 reuerentiā: ⁊ Beniuolentiā ab oibus ꝓmeruit: ꝙ vtiq3 i eius exequias mōſtratū eſt: q2 oēs potentatus oiſq3 Ciuitas ⁊ fere oppidū: oꝛatoꝛes ad ipſos honoꝛandas ⁊ legatos miſere: Inter quos Joānes galeati⁹ Mediolani dux Joānē Suardū Bergomēſe3 equitē ſtrenuū ſuo noie deſtinauit: quē ob virtutū ſuaꝝ inſigna ꝑcipuū ꝯſiliariū ac ſecretariū delegerat. 1391

Stephanus Bauarie dux ad quē Frāciſcus cararius Junioꝛ ꝯfugerat: hoc eodem anno e Germania a floꝛentinis ꝯ Galeatiū vicecomitem vocatus magno cū exercitu in Jtaliam venit: Qui ꝑ aduentū vna cū eodem Franciſco patauiū clanculū ingreſſus vrbē a galeatio poſſeſſam i fidē Frāciſci ꝑter Arcē redegit: quā cum oppugnare cepiſſet: a Floꝛentinis mercede fraudatus ab oppugnatiōe deſtitit: Ac ſic indignatus cū nil memoꝛabile facere potuiſſet: re infecta ingloꝛius in Germaniā redijt.

Jacobus Armeniaci Comes eo ēt anno a floꝛentinis mercede ꝯductus cū. xx. milib⁹ equitum in Jtalia p Cyniſij montis deſcendit: ⁊ mox in Alexādrinū agrum veniens Caſtellatiū oppidū cū maxio Impetu cepit ceptūq3 diripuit ⁊ euertit: Quo audito eueſtigio Jacobus vermes copiaꝝ Galeatij dux eidē occurrit: S3 viſa hois potētia intra vrbē Alexādriā ſe ꝯtinuit Arminiachus aūt ſuā volens ꝓxpiri potentiā i die ſancti Jacobi. 8°. kl'as Auguſti vrbē diu oppugnauit: deniq3 laſſus cū ad tentoꝛia reuerteref: a tergo ab Jacobo verme inſecutus cōctū eius exercitū diſſipauit: ⁊ ipſū Jacobū Comitē vulneratum cepit: ⁊ in Alexandrina vrbe cū innumerabilibus captiuis perduxit: qui ⁊ vulnere: ⁊ doloꝛe animi die ſequenti vitā exalauit Jn eo aūt cōflictu tanta galloꝝ fuit cedes: vt numerus nō referaf: ſex vero equitū milia capta referunt: Inter quos Raynaldus lamfigliari⁹ ⁊ Joannes ricius floꝛentini equites fuerunt: qui eundem Jacobū ꝯducebāt: Eo tunc oīs floꝛentinoꝝ ꝯ Galeatiū deperijt ſpes.

Franciſcus Junioꝛ cararius ſenioꝛis franciſci filius: qui ſuperioꝛibus annis ad Bauarium 1391

ob timorē Galeatij vicecomitis ꝯfugerat: hoc āno ſolicitātibus florētinis ⁊ fauētibus venetis mutata veſte patauiū ſecreto ingreſſus vrbē adiuuantibus ſuis: preter Arcem: obtinuit: ac paulopoſt adiuuāte ēt Joāne haucurb britonico florētinoꝝ copiarū duce arcem captā regnauit annis. 15. nō tñ magna ſine trepidatiōe fuit: quoad Galeatius ſuperuixit Sꝫ eo e medio ſublato (cuius arma plurimū extimuerat) in magnā ſpem ſue augēde dictionis ſtatiꝫ venit: eo maxime: quia ꝓpter eius mortē oia ad arma reſpiciebāt: ⁊ ꝓpterea calide Guilielmū Scaligerū cū filijs Brunoro ⁊ Antonio veronā itroduxit: ⁊ vrbem ſibi ſubicere fecit: quibus in regno ꝯfirmatis: paulopoſt eos de medio ꝑ mortē abſtulit ⁊ verona optata potitus: ſuo regno adiecit: Munitaqꝫ firmiſſimo ꝓſidio verona: ⁊ Jacobo fratri ſeu filio ꝯſignata: ēt Brixiā occupare tēptauit: ſꝫ a Jacobo verme: ⁊ Jacobo de cruce ac Ottobono de tertijs ducis Mediolani ꝯmilitonibus repulſus: ad alia reſpicere coegerūt: Indeqꝫ reinfecta recedēs i Vicētinos iā dictionis venete exercitū duxit: Cui ſtatim Michael venetoꝝ dux ⁊ Senatus tybicinē ex more mittēs rogat: ne vicētinos vectigales ⁊ ſubditos ſuos bello attingat alioquin Senatū venetū hñet inimicū: Sꝫ frācīſcus ꝓbris ⁊ minis binis vicibus tybicinē reijciēs in vicētinos durius crudeſcere cepit: Quāobrē indignati veneti: cū Frācīſco Gonzaga fedus ꝑcutiētes ꝯtractis vndiqꝫ copijs. Frācīſcū ipſuꝫ oium copiarū ſuaꝝ generalē ducē ꝯ Carariū ꝯſtituerūt: Qui repentino ipetu cū exercitu veronā accedēs ipſā: ꝯcedēte Mediolanēſi Duciſſa: tādē cepit: ⁊ capto Jacobo carariēſi venetis ſubiecit: ac ipſū Jacobū vinctū venetias trāſmiſit: Inde i patauium oi q̄ poterat exercitu ducēs: vrbē oib' rebus imunitā obſedit: ⁊ itercluſis vndiqꝫ cōmeatibus: poſt aliquot mēſes: cū oppreſſa eēt fame: ⁊ peſte grauiſſima ac cōtinuis oppugnatiōibus. Galeatius gonzaga Franciſci gonzage frater ignorāte Carario ꝑ portā ſancte crucis: ſibi a Ciuibus apertam: copias introduxit: ⁊ caſu Carariūm reperiens pacificis verbis ꝯuenerūt: ⁊ Jureiurādo ꝓmiſerūt: vt Galeatio gonzage Caſtri dominio cōceſſo ipſe cararius ad Senatum ꝓ miſericordia ipetrāda cōmigraret: ⁊ ſi q̄ volebat Impetraſſꝫ: Ciuitas ipſius eēt ſin aūt regrediēs in priſtino ſtatu reſtitueret: his igit cōpoſitiōib' Cararius cum Frāciſco tertio filio ad Senatū in veſte humili acceſſit: a quo nullaꝫ miſericordie grām ꝓmeruit: ſed multis obiurgatiōibus ⁊ Improperijs mulctatus: i carcerē cū filio recludi iubetur: Et ſtatiꝫ miſſis cōmiſſarijs: Ciuitas nomine Senatus occupata eſt: Que res Galeatio gonzage Jmperatori ꝓpter Juſiurādū moleſtiſſima fuit: Frācīſcus aūt poſtmodū ſtrāgulat' ignominioſe ſepultus fuit: Filij vero q̄ mortis genere perierit non habet: Supfuerant tñ eius duo filij vꝫ. Vbertinus ⁊ Marſilius qui ante captiuitatē vrbis ad Ethruſcos confugerāt: Ac ſic anno dñi. 1406. quarto klās decēbris veneti patauiū obtinuere: ⁊ due potētiſſime ac Illuſtriſſime familie. ſ. Scaligeroꝝ ⁊ Carariēſiū: ꝓpter eoꝝ diſcēſiōes: ſue diuturnitatis ⁊ potētie vno quaſi tēpore finē acceperūt: Qui in verona ⁊ patauio per annos multos maxima cū gloria Imperij ſceptra tenuerant.

Apianenſium apud plumbinū principatus initiū.

1392 Jacobus apianenſis publicus piſanoꝝ ſcriba: qui multos annos: queqꝫ ſecretiſſima que in ea vrbe agebant tractauerat: hoc anno petrū gabacurtā ciuitatis principē: ꝑ inſidias cuꝫ filijs itercipiēs dominiū vrbis ſibi deſumpſit: ⁊ quattuor annis regnauit: Quo mortuo cū gerardus eius filius qui in principatu pr̄i ſucceſſerat: vrbē in poteſtatē ſibi retinere nō poſſꝫ: poſt tertiū ſui principatus annū: ipſā Galeatio vicecomiti duci Mediolani vendit: Et cū pecunijs in plūbinū ſue dictiōis oppidū ⁊ Inſulā ſe trāſtulit: ⁊ ſibi ſuiſqꝫ ſucceſſoribus vſqꝫ in preſentem diem illud conſeruauit.

Pax inter Galeatiū vicecomitē ⁊ florentinos a Jacobo verme oppreſſos: hoc anno procurantibus Bonifatio pōtifice: ⁊ Antonioto Adurno genuēſiū Duce apud Genuā vrbē ſuā equis cōditiōibus. 25. die menſis Januarij cōpoſita fuit.

Jacob' eques ſtrenu' ex vetuſta celebriqꝫ ſuardoꝝ Bergomēſiū familia nat' hoc āno cū galeati' vicecomes ⁊ Mli dux Senā ethrurie vrbē ſuo ſbieciſſꝫ ipio eidē vbi itercedentib'

Ciuibus Senator deſtinat: quā quidē dignitatē tanta cū prudētia tātaqꝫ cum Comitate: 1393
humanitateqꝫ ac Juſtitia oium iudicio per annos multos adminiſtrauit ꝛ exercuit: vt eo tandē recedēte Senenſes oēs tamꝙ̄ oium parentē nō ſine lachrymis ſuū pati potuerunt diſceſſum: Erat enim apud ipſum Galeatiū: ꝓpter vite integritatē atqꝫ prudētiā ſummo exceptus honore adeo vt nil ageret ſine eius cōſilio.

Gaſparinꝰ foreſtus proauus meus vir domi nobilis: ꝛ aī virtute iteger ac viribꝰ fortis hoc eodē āno. 4. nonas Januarij hora.ſ.ꝫa noctis e Sebino lacu domū rediēs vna cū Marchione eius filio ꝛ nōnullis alijs de foreſtis haud procul a ſue habitationis domo emulatiōe quadā infenſus cū inermis penitus eſſet: per inſidias interceptus ꝛ obtruncatus eſt. Cuius anima obſecro vt quieſcat in pace.

Benedictus eius noīs. 13 adulterinus papa: hoc anno Clementi pōtifici apud Auinionez in Sciſmate ſuffectus ſedit annis. 21. vſqꝫ ad Cōciliū ꝯſtātie: qui petrus luna antea voca- 1394 6593
tus fuit: De q̄ infra cū de Cōſtātie Cōcilio tractabimus multa oportunius dicetur.

Nicholaus eſtenſis admodū puerulus hoc anno Alberto pr̄e k̄las Aug. defūcto i Ferarie dominio ꝯſentiēte Bonifatio pōtifice ſub tutoribꝰ ſuccedēs regnauit ānis. 47. Quez cum
Accius ꝛ ipſe eſtēſi familia natꝰ iā pridē e pr̄ia a pr̄e pulſus tāꝙ̄ ſpuriū ꝛ illigiptimum de 1394
turbare ſtatuiſſ3: vt i pr̄iaz ꝛ regnū ipſe redderet tutores (vt decet) ſūptis armis auxilio venetoꝝ ꝛ Bononiēſiū: ac florētinoꝝ m̄ltoꝝqꝫ alioꝝ ipſū Acciū pria ſūmouerūt ꝛ tādē captū i Cretā relegauerūt: Hic itaqꝫ puerilibꝰ ānis exactis adeo i oibꝰ inſignis euaſit: vt ei ad ſūmā gl̄iaz nihil p̄ter l̄raꝝ ornamēta defuerit: vrbē eni paulo añ caſu ꝯflagratā digniſſime reſtituit: ꝛ infinitis ꝓpemodū edificijs illuſtrauit: O thū tertiū tyrānū crudeliſſimū ſibi infenſiſſimū: p Sfortiā cotignolā apud ruberā oppidū prudētiſſime obtrūcare fecit: ꝛ Mutinā vrbē ſuā a ꝯtinuis eiꝰ direptiōibꝰ ꝛ icēdijs liberauit: Regiū lepidi: ꝛ parmā Ciuitates ab eodē tyrāno poſeſſas ſuo reg̃ adiec: Indeqꝫ regnū ſuū m̄ltis dictiōibꝰ ꝛ oppidis auxit: ziliolā filiā Frāciſci iunioris Carariēſiū vxorē ꝑ duxit ob cuiꝰ affinitatē ꝓ tutela ſoceri ſui a Senato veneto duriſſimū bellū p ānū ſuſtinuit: Et demū pace ꝯfecta reſtituere Rodigiū oppidū captū cū policino opus fuit: tante eni magnanimitatis fuit: vt. 43. regni ſui anno cōciliū generale xp̄ianorū ab Eugenio pōtifice Indictū ſplēdidiſſime ſuſcipe voluerit: In q̄ Joānes paleologus Cōſtātinopolitanus Imperator ꝛ ipſ us pr̄iarcha cū inūerabilibꝰ tam grecis q̄ latinis affuere: pp ꝙ i Immēſū vrbē ſuā ꝛ edificijs alijſqꝫ ornamentis tam extra q̄ intus auxit: Edificauit eni iter cetera i vico Stellata Arcē munitiſſimā ꝛ ex oppoſito in Ficarolo aliā celeberrimā (ſupiori āno a venetis p. 50. diebꝰ quaſſatā) vbi ꝛ cathenā ex vtriuſqꝫ Arce trahi voluit: quibus p̄ſidijs ipſe padi itegri: ꝛ vtriuſqꝫ eius ripe: clauſtra ꝯmuniuit: ꝛ defenſari voluit: Innūerabiles p̄terea alias domos p ferrariēſem dictiōe3 extruxit: ſ3 q̄ apud Belreguardū i vico Vicoeria edificauit oibus Romanis equiparari poſſūt: Multos eni hic p̄clariſſimꝰ Marchio ex pellicibꝰ genuit filios: inter quos fuere Leonellus ꝛ Borſius eiꝰ i reg̃ ſucceſſores pricipes certe hūanitate liberalitate ꝛ prudētia pr̄i ꝑſimiles: Antiquitate deniqꝫ ꝛ ſenio ꝯfectus poſt ziliolā carari enſe3 aliā ex marchiōibus Salutij duxit vxorē ex qua ēt liberos ſuſcepit herculē nūc Ferrarie Ducem ꝛ Sigiſmūdū nūc extātē virū oi vrbanitate ꝛ liberalitate p̄clarū: Tādē bonis oibuꝰ ornatus. 56. vite ſue anno apud Mediolanū deficiēs: Ferrariā delatus apud ꝛc. ſanctū Franciſcum in ſepulchro maioꝝ ſuoꝝ ſepelitur.

Pax iterū iter venetos Florētinos carariēſes Eſtenſes ꝛ Gonzagas ex vna parte: ꝛ ex altera Ducē Mediolani Jo. galeatiū a Bonifatio pōtifice ꝛ Michaele Sten ac petro cornario venetis ꝓcurata in Ciuitate papie pridie k̄lis Julij cōfecta eſt. 1398

Viri bello excellentes.

Joannes haucuth Illuſtris Britānicus Eques florētinoꝝ copiaꝝ cautiſſimus ꝛ fortiſſimꝰ
Imperator q̄ duce florentini quāmaxime in rebus bellicis longo tp̄e vſi fuerāt: hoc āno 1398
poſt longā militiā: ꝛ magnā rei militaris gloriā apud florentiā diem obijt.

Jacobus vermes pr̄ia veronēſis: vir bello inſigniſſimus hiſdē tp̄ribus in p̄cio magno extitit: qui cū Galeatij vicecomitis rem ab iminētibus periculis multis fortitudine ⁊ cōſilio pluribus annis tutatus fuiſſꝫ: ⁊ Armeniacū Comitē p̄dictū apud Alexādriā cū maximo exercitu aduerſus Ducē venirē p̄fligaſſꝫ: ⁊ ipſū Armeniacū: maxia de ſuis cede edita: cū inūerabilibus militibus captiuaſſꝫ: ac Joānē haucuth p̄ſepe fugaſſꝫ: ad remuneratiōis ſignū a Galeatio ipſo duce Bobia vrbe ⁊ vogera oppido donatus ē: ⁊ multis p̄conijs ab eodē euectus ē: Hic p̄rem Luchinū vermē hūit: qui Cretā Jnſulā ſupioribus annis venetis rebellē ſua virtute recepit: ⁊ veneto reſtituit Jmperio: ac deinde i turcos miſſus cōtra hoſtes viriliter pugnās tādē cecidit.

Uiri diſciplinis excellentes.

Hemanuel chriſolora pr̄ia Cōſtātinopolitanus vir domi nobilis: ſꝫ oī doctrina ac virtutibus oib⁹ nobilior atqꝫ p̄clarus his tp̄ribus Cōſtātinopoli a turcis turpiſſime obſeſſa p̄fugus venetias venit: ⁊ lr̄as grecas ibi docere cepit: q̄ iā ſeptingētis ānis apud nr̄os p̄ticuerant: ⁊ hinc grece latineqꝫ lr̄e quaſi ſemimortue p iſtū reuiuiſcere ceperūt: hic itaqꝫ cū in Jtaliā veniſſꝫ: p̄ apud venetias mltos adoleſcētes grecas docuit lr̄as: Jndeqꝫ a florētinis publico ſalario vocatus plurimos ibidē habuit diſcipulos iā ab Joanne Rauenate viro doctiſſimo in bonis lr̄is latinis edoctos: Jnter quos fuere Leonardus aretinus paulus Strocia Robertus ruffus petruſpaulus vergerius Juſtinopolitanus Omnebonus vicētinus Guarinus veronēſis carolus aretinus Ambroſius monachus camalduēſes pogius florentinus Franciſcus barbarus venetus Franciſcus philelphus tolentinas: ⁊ Jacobus angeli Florētinus: qui iā etate p̄uectus ardore adiſcēdi ipſe auctor fuit vt florētie cōducere: Jndeqꝫ curiā Romanā cū ſecutus fuiſſꝫ: ⁊ apud Cōſtātiā vbi generale cōciliū celebratur acceſſiſſꝫ: ⁊ p̄dicti diſcipuli fere oēs dulcedine verboꝝ ſuoꝝ alecti eū ſequi voluerūt: hic aūt ⁊ ſi oī ſciētia edoctus fuerit aliquid tñ q̄ꝺ ſciamus ſcripto nō reliquit: Cōſtātie autem deficiēs a pogio florētino meliflua oratiōe honeſtatus eſt.

Joannes Rauenatus grāmaticus ⁊ Rhetor loculentiſſim⁹ his tp̄rib⁹ floruit vir certe maximi īgenij ⁊ ſingulariſſime doctrine: qui vt leonardus ei⁹ diſcipulus teſtat̄: primus fuit a quo eloquētie ſtudia tātope longo poſt liminio in Jtaliā ſūt reducta: hic cum a Frāciſco petrarcha egregie edoctus fuiſſꝫ: ⁊ ipſe p̄dictos oēs viros excellētiſſimos hūit diſcipulos.

Uincētius cathelanus ordis p̄dicatoꝝ declamator ⁊ theologus celeberrimus ex valentia vrbe nat⁹ hiſdē tp̄rib⁹ nō mō celebri doctrina: ſꝫ ſingulari ſctitate iſignis fuit: q̄ cū predicatiōis dono plurimū illuſtratus fuiſſꝫ: q̄ adiuxit eccleſiā dei: p̄dicando docēdo ⁊ mouēdo nō mō verbis: ſꝫ ⁊ exēplis adiuuare nō deſtitit: ⁊ cū in morte ⁊ poſt mortem plurimis claruerit miraculis Calixtus tertius pōtifex eius cōpatriota āno dn̄i. 1455. eas obres i ſanctoꝝ cōfeſſoꝝ numero eū agregauit: ⁊ eius feſtū nonis aprilis celebrari mandauit.

Franciſcus martini ordinis Carmelitarum theologus celeberrimus per hoc ipſum tēpus in precio exiſtēs cum multos erudiſſꝫ diſcipulos ad agitandū intellectū: librū de cōceptione virginis Marie cōpoſuit.

Nicholaus eximij nois medicus natiōe florētinus p hec tp̄ra exiſtēs in omni medicina grāde opus cōpoſuit: q̄ꝺ ex veteribus ⁊ doctis medicis accurata lucubratiōe extraxit: obijt deniqꝫ florentie poſt multas curatiōes anno dn̄i. 1412.

Marſilius patauius medicus p̄clarus: ⁊ ipe multaꝝ reꝝ cognitiōe inſignitus cū quedā ediſſꝫ: mltos ſcriptores igenio ⁊ vtilitate p̄celuit: ⁊ ſuā pr̄iaꝫ doctrina ⁊ fama exornauit.

Baldus peruſinus p̄celētiſſimus legiſperitus Bartholi Saxoferratenſis diſcipulus: ⁊ ipſe vna cū Angelo ⁊ petro germanis hec ipſa tp̄ra clariſſima reddidit: qui cū poſt magiſtrū ſuū in Juribus Ciuili ⁊ pōtificio obtineret pricipatū infinita p̄pe edidit libroꝝ volumina: Sup toto eni Juris Ciuilis corpore pegregie cōmētatus ē: Jnſup ⁊ in. 2°. Decretaliuꝫ ac Feudis ſcripſit: Additiōes ad Speculum cōpoſuit: Atqꝫ clariſſima cōſilia poſt ſe reliquit: Tandē ob doctrine p̄ſtātiā a philippo Mediolanenſiū duce publico ſalario papie vocatus: anno dn̄i. 1423. menſe Aprili ibidē defunctus apud fratres Minores ſepelitur.

Angelus autē eius frater nō inferioris ingenij ⁊ doctrine doctor: ⁊ ipſe ſup totū corpus Iuris Ciuilis comētarios edidit celeberrimos: ⁊ vno codēq3 anno cū Baldo defecit.

Bertholomeus de Saliceto Juriſcōſultiſſimus p hoc tēpus floruit: ⁊ in legibus nōnullos comētarios cōpoſuit: his cū apud Albertū eſtenſem Ferrarie Marchionē in precio eēt: cū ipſo egit: vt a Bonifatio pōtifice priuilegiū cōuocādi ſtudiū in Ferraria obtineret.

Dealbatoꝝ religionis principium.

Mirabilis pploꝝ motus hoc anno in tota Italia factus eſt: Nā oīs fere multitudo i Ciſalpina gallia vno motu veſtes albas ⁊ lineas ad pedes vſq3 ptenſas cū caputijs inſtar religioſoꝝ capaꝝ: quibus facies vellebant induit: Qua cōmotiōe: ⁊ nobiliores femine ſimul ⁊ viri ⁊ principes epi clericiq3 ac Religioſi cuiuſcūq3 ordinis ducti icredibili deuotiōis ardore in ſimili hitu icedere tentauerūt: hoꝝ ſiquidē dealbatoꝝ longa agmina ad vicinas vrbes cōmeabāt: ⁊ pceſſionaliter bini ⁊ bini pgētes pacē ⁊ miſericordiā ſupplici clamore ſepe ⁊ ſepius clamabant laudeſq3 ⁊ hymnos cantabāt ⁊ ꝙmaxime Sequētiā illā a beato Gregorio editam Stabat mater doloroſa iuxta crucem lachrymoſa dū pendebat filius. Nemo p id tēpus dolo quēpiā fallere tentauit nemo aduenaꝝ oppreſſus fuit: tacite quedam indutie fuere iter hoſtes. Durauitq3 his motus menſes fere tres: vnde aūt Initium habuerit icertū habeť: primi tñ in Italia lucenſes fuere viri ⁊ mulieres huiuſmodi veſtibus albis induti numero circa tria milia: qui ſtatiȝ Florētiā adierūt nobiles ⁊ ignobiles viri pcedebāt poſtea ſubſequebāt mulieres velatis faciebus: Ad lucēſes tñ prius venerāt Genuenſes: Ad Genuēſes vero Galli pfecti fuerant: Indeq3 ex Ethruria in vmbriam: ex vmbria in Sabinos ⁊ in picentes ⁊ Marſos ac ceteras ſubinde gentes progreſſa: huius aūt Religionis auctor: quidā Sacerdos fuit: qui tantā modeſtiā vultu ac verbis preſe ferebat: vt ab oībus ſanctus hēreť: Ipſū tñ Bonificatius pōtifex apud viterbiū vrbē tādeȝ cōprehendere fecit: ⁊ tāꝙ Supſticioſum ad ſe perductū igni exuri fecit: hoꝝ aūt Crucifixi Imaginē quā ante ſe deferri faciebant adhuc lucenſes cū maxima veneratiōe pſeruant: ⁊ eidem vota ⁊ Imagines offerunt. 1399

Joannes Bentheuoglius natiōe Bononienſis: vir quidem magnus: hoc anno (Carolo de Zambecharijs Juris vtriuſq3 doctore defuncto: qui rempu. in Bononia pro libito diſpobat) ab exilio cum reliquis ſibi adherentibus reuocatus. Bononiam venit: ⁊ aduerſarijs inde pulſis: mutatis primo in vrbe Ancianis ⁊ reliquis officialibus paulopoſt: auxilio Nicholai Eſtenſis Ferrarie Marchionis ac Franciſci carariēſis padue domini: vrbis dominatum omnino occupauit: ⁊ duobus annis: in ea regnauit: Uerum cum multas cedes in aduerſarijs atq3 tyrannides exerceret: tandem ⁊ ipſe miſerabiliter perdita Ciuitate obtruncatus fuit: Aduerſarij enim Inuocato auxilio Ducis Mediolani vrbem eidem Duci tradiderunt ⁊ Joannē infruſta conciderunt: ⁊ corpus ad ſanctuȝ Jacobū ordinis Eremitarum in Dolio deferentes: ibidem ſepelierunt. 1399

Bernardinus ⁊ Staſius germani ex Illuſtri excelſaq3 polentanorum familia nati: hoc anno Rauenatis vrbis Dominium ſuſcipientes regnarunt annis 23. Hi namq3 vna cuȝ eorum matre videntes Guidonem ipſorum patrem ignauum atq3 ſocordem virum illum ſecreto captiuarūt: ⁊ i carcerib9 icluſerūt: ⁊ vrbis dominatū equanimiter ſibi deſumpſerunt: Sed vno poſtmodū ſublato alter ſolus natura ignauus p aliquot annos regnauit: Uerū cū ⁊ ipſe ignauo quodā aī torpore elāgueſceret: Ciues Rauenates: illo ſpreto vrbē venetis tradiderūt: ⁊ illo capto icertā perpetuo exilio relegarunt.

Jobilei annus: hoc āno Rome Juſſu Bonifatij pōtificis celebrať: quo fere inumera hoīȝ multitudo puenit: Et eo anno ob ipſius Jobilei ⁊ maximā Dealbatorū frequentiā tantā peſtilentiam vbiq3 fuiſſe tradunt: vt apud Florentiam vrbem ad triginta hominū milia abſumpta fuiſſe referantur. 1400

Paulus Guiniſius nobiliſſimus Lucenſis Ciuis: hoc ipſo anno Galeatio Uicecomite concedente et permittente: Urbis dominium: ſuo malo: ſibi deſumpſit. Et

30. annis regnauit: Uir quidem cupidus ꝛ Conciuium ſuorum peſſimus tyrannus: qui toto regni ſui tpē per pbas ꝛ nephas ingētē pecunie vim cumulare ſtuduit: Et cū per id tēpus celeberrimas edes ac ſuperbiſſima edificaſſꝫ palatia ꝛ filios multos procreaſſꝫ: taꝫ ipſe ꝙ filiȷ̄ adoleſcētes in magno ſtatus faſtigio vitam degebant: Cumqꝫ ſic beate ſibi ac filiȷ̄s eſſe videret: fortuna de repente mutata multis fati ſui exemplar fuit: vt omnes diſcant nihil in rebus humanis fore ſolidum nihilqꝫ firmum: a Florentinis enim ꝛ ſuorum fraude tandem captus: ꝛ a patria violenter vna cuꝫ filiȷ̄s abductus diuitias diu eo modo accumulatas vna cum vita amiſit: Nam ad philippum Mediolanenſium Ducem perducti: carceri perpetuo mancipati ſunt: Eo ſcilicet anno quo ꝛ mortui ſunt magna Solis fuit defectio.

Carolus Malateſta. Galeoti Malateſte filius. Ariminēſis vrbis princeps ꝛ pōtificis Romani ea in vrbe vicarius: hoc eodem anno poſt prēm vna cum pandulpho fratre ſuccedens regnauit annis. Princeps ſiquidem doctiſſimus ꝛ corporis viribus fortiſſimus: atqꝫ Marcho cathoni ſimilimus: eo ꝙ nihil ad laudis excellentiaꝫ ei deeſſe videbat: Erat enim in primis robuſtiſſimo pulcherrimoqꝫ corpore: ꝛ conſilio maximo ac Immēſa animi magnitudine: Ipſe qꝫ egregia liberalitate ꝛ ſtudiorum lr̄arumqꝫ peritiſſimus: necnon ꝛ virorꝫ ꝛ doctorum familiariſſimus: e quibus Leonardus Aretinus precipuus fuit: Cuius cum ſint eius facinora in bello ſtrenue geſta quaſi innumerabilia hoc vnuꝫ precipuuꝫ memorādū puto: ꝙ dum Galeatius vicecomes Mediolanenſium Dux toti Italie formidabilis eius ſororium Franciſcum gonzagam terra aquaqꝫ cum quadraginta equitū milibus graui obſidione in Mantua obſideret: ipſe cum duodecim tantum milibus apud Gouernolum ruſculuꝫ omnem eam multitudinem ſtrenuiſſime profligauit: ꝛ vrbē Mātuam ꝛ Sororium ab eius manibus liberauit: Eius autem virtus ꝛ conſiliȷ̄ magnitudo ab ipſo Mediolanenſium Duce poſtmodum cognita moriens tutorem ꝛ regni ſui ac filiorum ſuorū defenſoreꝫ ipſum deſignauit: Ad ipſum quoqꝫ Gregorius. 12. pontifex dum ad Conſtantie Conciliū ire cogeret tamꝙ ad preſidiū tutiſſimū confugit: a quo ꝛ perbenigne ſplendideqꝫ exceptus fuit: ꝛ cum idem pontifex ad Conciliū vocatus nō ſatis ſibi confideret: hunc tāꝙ virum Inſignem loco eius tranſmiſit: ꝛ ipſius Gregoriȷ̄ pontificis dignitatem Concilio reſignauit.

Michael Sten ſexageſimuſſextus venetoꝝ Dux: hoc āno Antonio venero duce defūcto:
1400 omniū ſuffragiȷ̄s eius loco ſuffectus: ducauit annis. 13. Uir quidem ſapientia ꝛ animi magnitudine celeberrimus: Qui ꝛ rem venetam pre ceteris Ducibus plurimum auxit: ꝛ ingentia atqꝫ preclara facinora per duces ſuos ꝛ per ſe ſtrenue geſſit: Unde ꝛ primum vincentiam vrbem: ſponte tamen ſeſe dedentibus Ciuibus (hortatu Duciſſe Mediolanenſium ꝛ petri verminiani ipſius Imperatoris quia eam a Franciſco Carrarienſe tueri non poterat) in protectionem ſuſcepit: ꝛ ſuſceptam: ab eadem duciſſa ſibi ꝛ Senatui confirmari per publica inſtrumenta procurauit: Deinde cum Franciſcus Carrarius patauiȷ̄ Dominus ipſam vrbem multis Iniuriȷ̄s ꝛ infeſtationibus plurimum laceſſeret: bellum contra eum implacabile ſtrenue ſuſcepit: ꝛ cum ingenti gloria perfecit: Atqꝫ ita Ueronam ꝛ patauium celeberrimas Ciuitates de manibus Carrarienſis cepit ꝛ ſuo dominio adiecit: ꝛ tam filios ꝙ ipſum Franciſcum Carrarium patrem comprehenſos in carceribus venetis necari fecit: extinctiſqꝫ omnino Carrarienſibus: etiā ciuitates Feltri ꝛ Ciuidatibellune: prouintie Foriuliȷ̄: que pro dominio Mediolanenſium tenebantur: etiaꝫ ex volūtate Duciſſe ſimiliter ſuſcepit: ꝛ ſibi confirmari fecit: his ꝛ aliȷ̄s pluribus ſtrenue geſtis: Michael hic ſenio confectus morit: ꝛ venetiȷ̄s in diue Marie baſilica ſepelitur.

6600 1401 Obertus Bauarie Dux ꝛ Rheni palatin⁹ Comes: hoc āno vinceſlao pdicto ipatore (pp̄ter ignauiā ꝛ Socordiā) Imperio priuato. 4. ꝛ. 20. germanoꝝ Imperator delect⁹: ipauit annis. 9. Homo ſane chriſtianiſſimus ꝛ Iuſticie cultor: ꝛ pp̄terea a Bonifatio pōtifice libentiſſime Imperiȷ̄ corona decoratus fuit: Hunc quidem Florentini propter ipſius Robertus

animi magnitudinẽ ꝯ Galeatiũ Mediolani Ducẽ: vltima deſperatiõe ducti: auxiliatorẽ ſibi in Italia vocauerũt: hac tamẽ ꝯditiõe: vt nõ prius ꝓmiſſam pecuniã acciperet: ꝙ Galeatij Ducatũ attingeret: ꝙ ⁊ factum ẽ: Brixianũ itaqꝫ agrũ cum exercitu ingreſſus partẽ pecuniarũ a florentinis accipiẽs cũ Galeatio pugnare cepit: ſꝫ ab ipſo Galeatio ſtatim ſuperatus ⁊ profligatus: atqꝫ prorſus diſſipatus: Tridentum cum paucis profugit: ⁊ reꝫ florentinam in magno diſcrimine reliquit: Inſtauratoqꝫ exercitu patauium cum eodem veniens a Franciſco Carario comiter exceptus fuit: venetias deinde accedens ab venetis honorificentiſſime ſuſceptus cladem receptam lamentabiliter expoſuit: veneti aũt eo audito multis donis ac pollicitationibus ne in Germaniam redderet retinere eum annixi ſunt: ſed minime potuerunt.

Joanneſmaria vicecomes ſecundus Mediolanenſiũ Dux: Joannis Galeatij Ducis ex catherina vxore genitus: hoc anno pr̃e ſublato: adoleſcens vna cum mr̃e in paternũ regnũ ſuccedẽs regnauit annis.x. Hic aũt adeo Immanis ⁊ ferus in ipſo ſuo principatu ſe preſtitit: vt plurimos ſine cauſa occiderit pleroſqꝫ canibus lacerandos obiecerit: Et primus fuit: qui tam preclarã tamqꝫ ingenuã familiam flagitijs ⁊ infami vita deturpauerit: ⁊ inquinauerit: qui cum aliquando a genitrice reprehenderet: ⁊ diceret cur quaſi de lombis a maioribus degeneraſſꝫ. Reſpondiſſe dicit: Non eſſe familiam celebrem: niſi que viros omnifariã protuliſſꝫ: Ipſe eni vt vno concludam verbo in omni reruꝫ genere culpabilis extitit: ⁊ in nullo laudẽ aliquã ꝓmeruit: Et cum mr̃em cordatiſſimã mulierem in carceribus apud Modoeciã Caſtellũ ſuum conieciſſꝫ ⁊ ibidem illam interire feciſſꝫ: paulopoſt ⁊ ipſe Juſto dei iudicio a Camerarijs ſuis dum ſacris intereſſet miſterijs turpiter conciſus ⁊ confoſſus vitam ſtatim exalauit: Eo namqꝫ regnante: infinita prope mala in regno ſuo ſunt suborta: cum eo in regno nemo eẽt: qui Imperio aut auctoritate hominũ vitia compeſceret: Nam mortuo patre ſtatim Guelphorum ⁊ Gibellinorũ pernicioſiſſime factiones excitari cepte ſunt: que ducentis iam annis p vniuerſam Italiam debacchate fuerant: ⁊ omnes Ciuitates ita ad arma concitauerant: vt ferme ad internitionẽ vſqꝫ vbiqꝫ decertatum fuerit: Et primo Galeatio defuncto: cum oia ſopita fuiſſent: vgolinus Caualcabos ⁊ ponzoni Imperiũ Cremone vrbis ſibi ſumpſerunt: Othobonus aũt tertius iter fectis ⁊ pulſis ex parma rubeis vrbẽ obtinuit: Deinde Bergomũ Suardi: Comũ Ruſconi: Laudũ vignatenſes: vercellas Alexãdriãqꝫ cũ multis ipſius regiõis oppidis Facinus Canis copiaꝶ eius dux: Gulielmus aũt Scaliger ⁊ Carolus vicecomes Bernabouis filius ⁊ ipſi aliquã ſpeꝫ i dominiũ redeũdi ſumẽtes oẽs alios principes ⁊ nobiliores pp̃los ad defectiõem ſolicitarũt: Et ideo Cichus ordelaphus olim a Galeatio Forliuio pulſus in patriam redijt: ſimiliter ⁊ Cunij Comites Fauentiam duro oppreſſere bello: Atqꝫ ita ex vnius viri morte vniuerſa Italia terroris ⁊ turbinis plena fuit: Cum vbiqꝫ Incendia direptiones cedes: ⁊ mortes innumerabiles audirentur: Uici quoqꝫ ⁊ caſtella ⁊ ciuitatũ ſuburbia: vbiqꝫ euertebantur: ⁊ ſanguis ſanguinem tegebat: Eam quippe calamitatem futuram: Cometes preſignauit: qui eo anno apparuit: quo ⁊ Galeatius huius pater vita deceſſit. 1402

Tamburlanus magnus Tartarorum ſeu parthorum Rex incredibilis potẽtie vir: hoc ẽt anno vita exceſſit: Qui primum (vt aiunt) apud Tartaros humili loco natus fuit: ⁊ cum gregarius miles factus fuiſſꝫ: adeo inter ſuos propter corporis agilitatem excelluit: vt breui multarum gentium fieret Dux: ⁊ cum parthorum Imperio potitus fuiſſꝫ haud multopoſt Scythas: hiberos: Albanos: perſas: Medoſqꝫ: ac alias plurimas natiões ſibi ſubegit: Indeqꝫ Meſopotamiam atqꝫ Armeniam inuaſit: Tranſitoqꝫ Euphrate cum quadringentis equitum milibus: ⁊ ſexcentis peditum milibus: omneꝫ Aſiam quã minorem appellamus: obtinuit: Regemqꝫ omniũ potentiſſimũ Pazietꝫ Turcorũ dñm cum pari equitum numero: ⁊ magnis peditum copijs fines ſuorũ tutantem: apud Armenos prelio ſuperauit: ⁊ interfectis ducentum eius milibus ipſuꝫ cepit: ⁊ cathenis aureis victũ currui 1402

quo vehebatur quaſi triumphans adiunxit: Inde a Tanai flumine vſqȝ ad Egyptum vniuerſam Aſiam percurrens: Smyrnam: Anciochiam: Sebaſtē: Tripolim Damaſcū: multaſqȝ validas vrbes cepit: diripuit: ⁊ incendit: Soldanūqȝ Egyptiorū principeȝ bello ſuperatū: vltra pelluſiū repulit: Cūqȝ Damaſcum cepiſſet: ⁊ Arcis antiqȝ expugnatio difficilis videret: cōſtructa e regiōe altera que eā altitudine ſuperaret nō ſine multa ſuorū cede illam tandē cepit: Capha ēt vrbē Genueſiū tunc Coloniā admotis machinis expugnuit: hic belli artibus inſignis que alijs ardua videbant: promptius obire temptabat: ⁊ in obſidiōibus quidem vrbiū: prima die albo vtebatur tentorio: Secūda rubeo: Tertia nigro: Et ſi ſe dabant in Albo ſedenti: ſalutē cōſequebant: Rubeus aūt color moriēdum patribus familias indicabat: Niger vero Ciuitatis excidiū: ⁊ oia in Cinerem cōuertēda: Et iter alia ferunt quādā populoſaȝ Ciuitatē que prima die cū deditionē facere neglexiſſet: pueros puellaſqȝ in candida veſte ramos oliue deferētes emiſiſſe: vt principis irā placarent. Qui videns pueros ſtatim iuſſit omnes equis crudeliſſime cōculcari deinde vrbē captā penitus incendio deleri. Interrogatuſqȝ ob hoc aliquando ab hoie Genuenſi qui ei familiaris erat cur tanta crudelitate vteret: Cui turbata ⁊ diſtorta facie: reſpōdit: Tu me hoiem arbitraris: ſed falleris: Ira etenim dei ſum ego ⁊ orbis vaſtitas: Quibus verbis tremefactus Genuenſis: ſtatiȝ ab oculis tyranni euanuit: nec decetero vnq̄ ei obiecere viſus eſt: Ferebant qui Tamburlanum viderunt: eum Annibali peno: ſecūduȝ ea que de ipſo ſcribunt: fuiſſe ſimilē. Nam deletis multis regiōibus ac tyrannis vaſtatiſqȝ multis puincijs: onuſtum ⁊ ditatū ſuū exercitū in patriā reduxit: ⁊ Marchantē vrbeȝ condidit: quā varij generis captiuis repleuit: ⁊ hoſtiū ſpolijs exornauit: in qua ⁊ ſe ſepliri tādē fecit: Regnū autē ſuū duobus filijs reliquit: qui diſcordia laborātes: effecerūt ne parthorum Imperium rurſus emergeret.

1403 Bucichalus gallus Caroli francorum regis Miles gigantee ſtatuere vir: hoc anno Antonioto Adurno Genuenſium Duce defuncto: propter Ciuium diſſidium: vrbis Genue dominatum regis nomine regēdum ſuſcepit: Qui viſa noſtrorum potētatū ⁊ Ciuitatū diſſenſionē ēt Mediolanum vrbē regiam in regis ſui poteſtate pro viribus redigere conatus eſt: ⁊ iam Derdona capta a Facino cane copiarum Mediolanenſium duce repulſus fuit ⁊ Derdona recuperata: de cetero ſe eidem viriliter oppoſuit: Is.n. ex gallorū cōſuetudine ſupbiſſimus erat: ⁊ ꝑpter eius corporis magnitudineȝ Italorū breuitatē ſepe ꝯtemnebat: atqȝ eos nō ſine magna arrogātia deſpitiebat: q̄ audiēs Galeatius gonzaga Franciſci gonzage frater: qui eo in bello cohortes ductabat: hoieȝ durius reprehēdere cepit: dicēs: Moderatius eū loqui debere: q̄ ſi ſecus eſſet: doceret eius temeritatē nō virtutē: ſed Inſaniā eē: Erat aūt Galeatius ipſe corpore modico: ita vt vertice vix Bucichali vmbilicum attingeret: ⁊ ꝑpterea ab ipſo Bucichale gigante quāmaxie ꝯtemnebat: Galeatius aūt ad magnanimitatis ſue virtutē oñtandā: Bucichalū ipſum ad ſingulare certamen īuitauit. Quo audito: Bucichalus turpe cedere exiſtimās: ꝑditionē acceptauit: Dieſqȝ duello ſtatuit: Et adinuicē tandē decertātibus: Galeatius Bucichalem: tāq̄ Dauid Goliaȝ: proſtrauit: ⁊ niſi a ꝓceribus ſuis ſubtractus fuiſſet: vltimus ille dies Bucichalo fuiſſet: Ea ignominia Bucichalus perfuſus: nūq̄ loricam neqȝ toraceȝ gerere voluit: q̄ a patruo homunculo ſuperatus fuiſſet.

Gulielmus Scaliger Antonij paricide Verone ⁊ Vincentie principis filius: hoc anno Galeatio Mediolani Duce defūcto: cū videret omnes Ciſalpinas Ciuitates ad ciuilia arma concitatas: auxilio primū florētiorum quibus diu militauerat ac etiam Franciſci Carary padue principis: cum exercitu Veronam vna cum duobus filijs Brunorio vȝ: ⁊ Antonio veniens: vrbem ſtatim obtinuit: Dumqȝ i Ciuitateȝ ingreſſus fuiſſet eadem nocte a Franciſco carartienſi ⁊ eius filijs veneno ſublatus eſt: Brunorius auteȝ ⁊ Antonius eius filij cum per annum vrbis dominatum in pace poſſediſſent: ab Jacobino cararienſi i veteri caſtello doloſe vocati: detenti ſunt: ⁊ cuȝ aliquandiu eos in arcta cuſtodia detinuiſſȝ:

tandem occaſione ficta: illos perdidit: ⁊ ſtatim idē Jacobinus Ciuitatē occupauit: Atq;
in eiſdem viris preclariſſimis: vniuerſa Scaligeror̄ familia prorſus defecit.
Nnocentius. 7. papa pria Sulmonenſis: Coſmatus antea vocatus: hoc anno Boni-
Papa.213. fatio in Italia ſurrogatus: ſedit annis. 2. Uir quidem grandeuus ⁊ multarū magna- 1404 6603
rumq; rer̄ experiētia inſtructus: Cuius verbū erat. O portere illū maluz hominem eſſe:
qui alienū pluſq̄ ſui ipſius teſtimoniū formidaret. Qui pōtificatu ſuſcepto: i quibuſdam
rebus vrbani ⁊ Bonifatij predeceſſorū ſuorū veſtigia ſecutus eſt: quos priuatus reprehē-
debat: ⁊ non mō q̄ tantope laudabat effecit: verū ēt iniquo aīo ferebat ſi quis apud ſe ea
de re loqueref: preterea omnia ita tumultuoſe gubernabat: vt cū Romani inſtarēt: quod
Sciſma de eccleſia tolleret: ipſos ad Ludouicū nepotem: tamq̄ ad certū carnificem miſit
qui ſtatim vndecim ex ipſis (e feneſtris deiecti) necari fecit. Qua ſeuitia permotus po-
pulus. Ro. accito ladiſlao rege arma aduerſus pōtificem cepit: qui ſtatim vna cum Ludo
uico nepote viterbium fugit. Cumq; pplus. Ro. in actorem ſceleris ſceuire non poſſet: in
aulicos oēm Iram cōuertens multos eorum interfecit: Uerum capitolio ⁊ ponte miluio
occupatis ac multis cedibus ⁊ direptiōibus peractis. Ira iā declināte: Romani pōtificem
in grāz receperūt: rogarūtq; vt ad vrbem cū pace rediret: Qui cū Romā veniſſz: nōnullos
cardinales delegit: quorū de numero: Angelus cornarius venetus vnus fuit: qui poſtea
Gregorius duodecimus appellatus fuit: ⁊ petrus philargi Cretenſis Alexander quintus
pōtifex poſtea creatus: Tertius hitus ē Otho colūna: Martinus poſtea vocatus creauit
ēt Ludouicū p̄dictū nepotē ſuū Agri piceni Marchionē eūq; firmanū principē cōſtituit:
quibus ita geſtis: nō diu ſupuixit: ſz ſecundo ſui pōtificatus anno: Rome defecit: ⁊ in baſi
lica beati petri ſepultus fuit.
Cichus Ordelaphus in forliuienſi vrbe pōtificis Romani vicarius: hoc eodē anno quar-
to nonas Auguſti (poſtq̄ vrbis dn̄atū mortuo Galeatio vicecomite Mediolani Duce:
aliquādiu obtinuiſſz) a pplo ſuo ob eius tyrānides cū lecto febribus decūberet ſine vlla
miſericordia vna cū filio ſuo paruulo interfectus eſt.
Aſtorgius Manfredus illuſtris vir: olim Fauenti dn̄s: ⁊ p Romana Eccleſia ibidem vica
rius: qui ſuperioribus annis pro Marchione Nicholao Eſtenſi ꝯ Azonē Eſtenſem ꝯ ipz 1404
Marchionē de regno Ferrarie pugnantē multa ac preclara geſſerat certamina: ⁊ ob hoc
ab Albrico cunī Comite Fauentia fuerat expulſus: hoc anno. 5°. kl'as decembris ab lega
to apoſtolico: qui eū in Fauentia reduxerat: deprehenſus q̄ eius ſecreta Forliuiēſibus de-
nudaret: ⁊ ad defectionē Eccleſie eos ſolicitaret ⁊ cōcitaret: in platea vniuerſo aſtāte pplo
capite truncatus eſt. Reliquit tn̄ poſt te multos filios qui preclara geſſere facinora.
Ruſconi nobiliſſimi viri ac primari Comenſis Ciuitatis lumbardie Ciues: cum ſuperio-
ribus diebus ex morte Galeatij vicecomitis Ducis Mediolani vrbis dominiū ſibi ven-
dicaſſent: hoc anno Uiminorum familia ſibi aduerſante: vrbis Suburbia penitus euer-
terunt. In qua quidem euerſione ⁊ contentiōe in vna pugna ad octingenti viri vtriuſq;
partis interfecti fuere: Ea tamen in pugna Ruſconi ſuperiores extitere: ⁊ aduerſarios ex
vrbe prorſus eiecere Baldeſar autem Ruſconus miles eorum caput ea in pugna cecidit:
tanta eni vrbis illius ex diſſidijs illis calamitas ⁊ deſtructio fuit: quāta vnq̄ antea. Nec
adhuc tp̄ibus nr̄is ſuburbia ea incelebritate coaluere. Ruſconi itaq; ea victoria elati:
Belinzonam oppidū ⁊ quāplurima alia oppida in ſuā deduxere ſententiam.
Franciſcus Suardus eques conciuis: Soziniq; Suardi Bergomi domini filius qui ſupe-
rioribus diebus in Auito regno patri ſucceſſerat: hoc anno multas ſtrages ⁊ occidiōes
de hoſtibus edidit: ⁊ vrbe cum ſuo exercitu tumultuarie egreſſus Inſuburbium Bergo-
mi: quod per aduerſarios tenebatur: diripuit ⁊ incendit ac penitus euertit. Inde hoſtem
ad internitionem perſequens Seriatum vſq; eo tumultu peruenit ⁊ hoſte etiaz inde pul
ſo vniuerſum vicum ſimiliter incendit ⁊ euertit. Itidem in Redona egit ⁊ caſtellum pro-
ſus complanauit. Ea victoria elatus (relicto in vrbe preſidio) ſtatim Cremam cū exer. i

tu petijt: ⁊ oppidum auxilio ſuorum obtinuit: quo pacifice obtento e veſtigio in picelio/
nem Agri Cremonenſis frequentatum oppidum duxit: quod cum acriter expugnaret tā
dem poſt multas victorias ab vgolino Caualcaboue Cremonenſi tunc tyranno preter
omnium ſpem ſuperatus ⁊ profligatus eſt. Et cum vſq₃ Cremam perſecutus fuiſſet: ibi/
dem auxilio ſuorum in hoſtem conuerſus eſt: ⁊ dum diu pugnaſſet: ab hoſte ſagitta pcuſ
ſus vitam finiuit.

Catherina autē Mediolani Duciſſa Bernabouis vicecomitis filia ⁊ Joannis ac philippi
marie ducū mater: mulier ſiquidē pientiſſima ⁊ cordata de qua multa referunt prudētiſ
ſime geſta: cū p aliquot annos regnū cū Joānemaria filio gubernaſſ₃: hoc ipſo anno qui
eſt quartus ſupra. M.cccc. quartodecimo kl'as Nouēbris a filio i carceribus apud Mo
doetiam oppidū ſuū conīecta: ibidē dolore aī vitam cū morte mutauit Cuius paricidiu₃
eidem nō impune ceſſit vt ſupra in eius vita dictū eſt.

Maſtinus Bernabouis vicecomitis filius: eo ipſo anno: Frāciſco Suardo Bergomi dño
defuncto Ciuitatis dominiū a Joānemaria Mediolani Duce recepit: ⁊ vno tm̄ anno re
gnauit. Nam ⁊ ſequenti anno idibus Junij febribus accutiſſimis correptus vitā finiuit.

1405 Uerona clariſſima ac vetuſſima Jtalie ciuitas hoc anno. 6. kl'as Julij (a carrarienſib⁹ occu
pata ⁊ peſſundata) in venetorū manus cōcedente Joānemaria vicecomite Mediolani
Duce p Franciſcū Gonzagā ⁊ Jacobū vermē ac paulū Sauellū patriciū Romanū deue
nit ⁊ nūc vſq₃ cū magno augmento ipſius permanſit.

Piſe item potentiſſima ac ſuperbiſſima ethrurie Ciuitas Florentini ppl'i emula: hoc anno
duriſſima obſidiōe ⁊ acerrimo bello domita in ipſius ppl'i Florētini dictionē poteſtatēq₃
deuenit: ⁊ nūc vſq₃ p nouē ⁊ ſeptuaginta annos ipſius Jugum humiliter ptulit: Supiori
bus eni annis: vt diximus: Galeatius vicecomes Mediolani Dux eandē vrbe₃ a Gerar/
do appiano multo pcio emerat: ⁊ deniq₃ moriens ipſam Gabrieli ex pellice filio in teſta/
mento reliquerat. Qui cum triennio poſt patris mortem cum magna difficultate poſſe/
diſſet: diffidens illam ſe tueri poſſe: ⁊ ipſe illam grandi pecunia Florentinis vendidit. Pi/
ſani autem hoc videntes: cum Florentinos exoſos haberent: in furorem verſi ⁊ cōcitati:
Jmpetu facto Florentinos vrbe eiecere: ⁊ ipſam in libertatē reduxere. Florentini autem
ignominiam nō ferentes: magno congregato exercitu: bellum cōfeſtim piſanis intulerunt
implacabile: ⁊ cōmeatibus vndiq₃ intercluſis vrbem acerrime obſiderunt: quam poſt ali
quot menſes fame crudeliſſima laborantem prodente eam Joanne Gambacurta: Jugu₃
ab integro ſuſcipere coegerunt.

1406 Patauiū ēt non inferioris potētie ⁊ ſplendoris Ciuitas hoc eodē anno ⁊ ipſa eadem obſi
dione a venetis oppreſſa: in venetorū manus p Frāciſcū gonzagā ⁊ alios ſtrenuos Impe/
ratores: capto Franciſco carario: deuenit Ac ſic vno ⁊ eodē quaſi anno: veneti plurimas
Ciuitates obtinuerunt. Quibus Ciuitatibus obtentis: venetorū nomē ſupra modū excre
uit: ac tantū quantū vmq₃ ſuperioribus tpribus effecerat.

Uiri diſciplinis excellentes.

Petrus philargi natiōe cretenſis: ordinis Minorū pfeſſus ⁊ Mediolanenſiū Archiepus:
magnus quidē theologus: magnuſq₃ orator ⁊ pdicator: hiſdē tpribus eas obres maxio
in pcio vbiq₃ fuit: hic quippe ab Adoleſcentia ſua ordinē minorū ingreſſus: adeo pariſi⁹
liberalibus ſtudijs ⁊ theologice diſcipline vacauit: vt breui ⁊ publicā Scholā₃ tenuerit:
⁊ in libros Sententiarū docte ⁊ acute ſcriptitauerit: Eā obrē a Galeatio vicomite nūdu₃
Duce: qui doctis viris plurimū oblectabat: accitus primariū in ſuis publicis ⁊ ſecretis cō
ſultatiōibus eum cōſtituit: ⁊ eius prudentia: arduis in rebus vti voluit: Dende ipſius Ga
leatij rogatu Bonifatius nonus papa: eum vicentinum primo creauit epm̄ preterea loco
mutato Nouarienſis poſtremo Mediolanenſis Archiepus creatus fuit: Eoq₃ in Titu/
lo cōſtitutus: ad vinceſlauū noīe ipſius Galeatij acceſſit: ⁊ Ducat⁹ titulū ab ipſo vinceſlao
Jmpatore p eodē Galeatio obtinuit: Deinde: vt dictū ē: ab Jnnocētio papa pdicto: Car/

dīnalis duodecim aploꝝ creatus: tandē Romanā pontificiā dignitatē adeptus: Alexāder quintus merito eſt appellatus.

Franciſcus de regatijs: p̄ria Cremonēſis minoꝝ ēt ordinis ꝓfeſſus: Bergomēſis ep̄us: eruditiſſimus theologus: ꝛ vtriuſqꝫ Juris vir cōſultiſſimus: p hec tp̄a ꝛ Bononie ꝛ alibi: ꝛ quāmaxie in Cōſtātienſi Synodo ob eius doctrinā ꝛ elegātiā clariſſimus fuit: ꝛ ſue eruditiōis expimētū fecit: Ob quas virtutes: Ep̄us Bergomi merito creatus fuit: quā quidē Bergomēſeꝫ eccl̄iaꝫ cū p quattuoꝛ ꝛ.30. ānos doctriā ꝛ exēplo optīe gubernaſſꝫ: tādē āno anno dn̄i.14: 7. quarto idus Auguſti vita functus apud ſctū̄m Frāciſcū ibidē maximis cū lachꝛymis ſepelitur.

Paulus venetus ordis Eremitaꝝ diui Aug. ꝛ ip̄e theologoꝝ ac ph̄oꝝ pꝛiceps necnō ꝛ diſputatoꝛ acerrim⁹: hoc ipſo tp̄e i vniuerſa Italia noiatiſſimus hitus ē: eo ꝙ ꝯctos dyaleticos: ph̄oſqꝫ: ac ſue etatis theologos ſine ꝯtrouerſia ſuperauerit: ac ēt tamꝙ̄ alter Apollo: poſt ſe futuros ph̄os: ſue ſapie lacte nutriuerit: qui niſi imatura moꝛte p̄uetus fuiſſet: oēs ān̄ceſſoꝛes theologos: ph̄oſqꝫ ſuo ingenio: ſuiſqꝫ ſcriptis ſupaſſꝫ: Attn̄ ea in iuuētute ea ꝗ ſbiecta ſūt poſt reliquid volumina: Et p̄ ſup libꝛos poſterioꝝ: qui icipit: Ois doctrina.

Super libꝛū ꝓphirij. Incipit: Maxima ꝛ forti: Sup duob⁹ de aia: Incipit tāta l̄rarum.

Sup libꝛū p̄dicamētoꝝ Quereti mihi: Sup li. de generatiōe ꝛ coꝛru. Hūanaꝝ diuinaꝝqꝫ

Super octo phyſicoꝝ. Naturali philoſophia: Sup ꝯſequētijs ſtrodi. Jeſum deū ꝛ hoiem

Super ſex Methaphiſice. Tecum ſapientiſſime repe. Sūmaꝫ in ph̄ia Colloquium inſa.

Super alijs ſex Methaphi. Jus dicit multipliciter: Logicam bꝛeuem. Cōſpiciens

Sumulā de n̄alib⁹ plurimoꝝ aſtrictus: Scripſitqꝫ ꝛ logicam magnam.

Atqꝫ ꝯ cecitatē Judeoꝝ tractatū edidit pulcherrimū: Sꝫ ꝛ Sermones multos ad cleruꝫ vꝫ de ſanctis ꝛ de Dn̄icis diebus ac quadrageſimales: miro ordine cōpoſuit: Tādē Juuenis ſatis moꝛiens in Sacriſtia ſui ordinis ſepulchꝛo marmoꝛeo ſepelitur.

Bartholome⁹ de vꝛbino ipſi⁹ Eremitaꝝ ordis diligētiſſim⁹ doctoꝛ ꝛ vꝛbinatus ep̄us: hoc ipſo tp̄e: ꝛ ip̄e clarus effulſit: Qui ꝛ ſi multa ediderit memoꝛatu digna: illa i p̄mis admirāda ſūt: atqꝫ ſtupēda: qb⁹ tā diu p̄ris Aug. Mare ꝙ̄ Ambꝛoſij ſupnatauit flumē: vtriuſqꝫ.n. Doctoꝛis ſingula dicta i. Alphabetū redegit: ꝛ opus i vnū collectū: Milleloquiū coi vocabulo appellauit: Aliud inſup egregiū ꝛ celeberrimum opus ꝑfecit: qd̄ de Spirituali bello intitulauit.

Joꝛdanis inſup Alemanus ei⁹ inſtituti ꝛ religiōis theologus: ꝛ ipſe p hoc tēpus ob ipſius doctrinā ꝛ mſtaꝝ antiquitatū idagationē: vniuerſo ordini mag̊ fuit i pcio: qui iter cetera pulchꝝ quadrageſimale edidit: ꝛ Diſuſam n̄ri ordis Appologiā ꝯdidit: Apochalipſimqꝫ pulchꝛe explanauit. Ac ſmōes tractatuſqꝫ ꝛ q̄ones diuerſaꝝ reꝝ poſt ſe ſcripto reliquit.

Jacobus ꝙꝫ eiuſdē ordis excellentiſſimus theologus natiōe tolletanus: hiſdem tp̄ibus floruit ꝛ vniuerſam ferme ſcripturā ſacrā cōplanauit: ꝛ Sophologiuꝫ cōpoſuit p̄cellentiſſimū ad diuinā Sapientiā perquirēdā ſuaſoꝛiū: qd̄ quidem volumen: ꝗnti faciunduꝫ ſit multis epygrāma tibus declaratur.

Petrus natiōe Jtalus ex oppido Bꝛuniquelli egregius ordis n̄ri doctoꝛ ꝛ Ciuitatis noue ep̄us: ꝛ ip̄e p hoc tēpus Sētētiaꝝ libꝛos expoſuit: ꝛ oia Salomonis opa ꝯplanauit: Atqꝫ Bibliā ferme totā poſtilauit: Deide illud diuinū opus i Lucē deduxit: Jn ꝗ oēs noui ꝛ veteris teſtamēti hiſtoꝛias ad Alphabeti ordinē redegit ꝛ ad ſingulas aꝓpꝛiauit materias.

Sabꝛinus fundulus p̄ria Cremonēſis: ex oppido Sonzini oꝛtus vir bello inſigniſſim⁹ atqꝫ 1406
formidabilis ꝛ aſtutus: hoc āno vgolino ꝛ Carolo ac alijs quibuſdā Caualcabobus iter fectis: Cremone dominiū ſibi deſumēs: regnauit ānis.24. Ugolinus eni Caualcabos vir nobilis adiūctis ſibi ponzonib⁹ (vt ſupꝛadictū ē) moꝛtuo Saleatio vicecomite Mediolani Duce: prim⁹ vꝛbē Cremonā ab ducis obediētia alienare fecit: ꝛ ipſius vꝛbis dn̄atuꝫ ſepoſitis pōzonib⁹ occupauit: diffidēſqꝫ vꝛbē poſſe tueri: hūc Sabꝛinū virū acerrimū: iperatoꝛē ſibi delegit: viſoqꝫ hois igenio ac ſtrenuitate: vgolinus ipſe eius opa i bello ꝛ pace

ſemꝑ vti voluit: ⁊ hāc obrē Fortilicioꝝ ⁊ vrbis p̄fecti nō minus ipſi Sabrino q̄ vgolino parebāt: Rebus igit̄ ſic ſtātibus: ſpe occupādi dominij ductus (vt erat aio mag̃ hoc anno redeūte a Lauda pompeana vrbe: q̄ ꝑ vignateſibus tenebat̄: vogolinū ad Machaſtornā decē milibus ab vrbe Cremona diſtātē: cū fribus ⁊ cognatis īterfecit: quibus īterfectis: ꝯcito gradu ante q̄ res ī vrbe ſciret̄: cū aliquot militibꝰ Cremonā venit: occupataq̧ arce: portiſq̧ oībus munitis forū cū armato milite ingredit̄: ⁊ cū quoſdā vidiſſ; ſuis conatibꝰ velle obſiſtere: aut obtrūcauit aut vrbe depulit: Jmpace itaq̧ vrbe adepta ob ingenij ⁊ prudētie magnitudinē eiꝰ nomē magnope extulit: ⁊ cū eēt excelſi ai ⁊ ſūme prudentie vir fluctuāte p Sciſmata eccl'ia dei ad eū pōtifex Romanus ⁊ ipator tāq̄ ad principē magni ꝯſilij: ꝑ ꝓponēdis rebus Cremonā acceſſere: Quos reuerēter ⁊ ſplēdidiſſime excipiens ꝯſiliū optimū dedit de Synodo apud Cōſtantiā celebrādo ꝓ qua vniuerſa xp̄i ecclia ad ſanitatē reducta fuit: Hūc deniq̧ philippuſmaria Mediolani Dux: cū videret iter occupatores ſui regni ⁊ ꝑſtantiorē: fortiorēq̧: ac formidabiliorē ⁊ calidiorē: in recupando ſuo regno nō armis ſ; ſuaſiōibus ⁊ ꝓmiſſiōibus plurimis: ꝑ Crimignolam ducē ſuum: ꝟ ſibi ſubegit. Sciebat eni Dux ipſe Mediolanenſis: ſi iſtū viciſſet ⁊ ſubegiſſet: de alijs regulis ſeu tyrannis eē negotiū: q̄ ita geſtū ē: Nā multis ab ipſo acceptis pecunijs vrbē cū vniuerſo agro reſtituit: Dux aūt eidē Caſtellionū oppidū ⁊ quedā alia benigniſſime ꝯceſſit: vex̧ poſtea (vt aiunt) cū multas in principem molireť inſidias: tande; proditiōe Oldradi de Lampugnano compatris ſui apud Nicbum oppidū agri Cremonenſis captus fuit ideq̧ Mediolanum miſſus poſt longos Carceris ſqualores in publico Mediolanēſi foro vniuerſo aſtāte pplo: Ducis iuſſu: capite plexus ē: Jbidē Mapheo Gambara p̄claro Brixiēſi Ciue preſidente ⁊ ſententiam ferente.

Joannes cognomēto picenínus: Caroli vicecomitis filius: Bernabouis filij hoc āno tertio idus Junij Maſtino eius patruo defuncto: ex Brixiane vrbis p̄fecto: Bergomea ſceptra ſuſcepit: ⁊ duobus ānis regnauit: Cuius cū dn̄atio admodū dura eēt: ⁊ ī oēm nequitiam ſeuitiāq̧ ꝓlaberet̄: ac ēt multos Ciues Auaritia ⁊ violētis vxorū ſuarū ꝯcubitibus ī dies offenderet: ita irā ⁊ odiū Bergomēſiū in ſe ꝯcitauit: vt tumultu cōcitato: ipſum cu; vniuerſo eius magiſtratu atq̧ preſidio vrbe pelleret. Quo pulſo: vrbē Ciues ī libertatē vēdicarūt. Quāobrē Facinus Canis Joāniſmarie ducis iperator: ſtati; cū mag̃ exercitu ī Bergomēſe; agrū venit ⁊ ī Bergomēſiū vindictā multas depopulatiōes: ⁊ vaſtatiōes: ac icēdia fecit: ⁊ iter cetera vniuerſas bitatiōes Urgnani: Colonij: ⁊ Stezani oppidoꝝ demoliri ⁊ ꝯplanari p̄cepit: atq̧ arbores ⁊ vineas. ⁊ ſegetes oēs p circuitū ſuccendi mandauit.

Galeatius gonzaga inuictiſſimus ⁊ fortiſſimus vir ac rei militaris ſcientia clariſſimus: qui ſuperiori anno Bucichalem gallū gigāte; Jngentis fortitudis virum ſingulari certamine deuicerat ac alia plurima atq̧ p̄clara geſſerat facinora: hoc anno 9 k'las Maij cu; Mediolacū oppidū acriter expugnaret ſagitta percuſſus ſtatim ſpiritū emiſit.

Regorius eius noīs. 12. natiōe venetis: Angelus Corarius ſeu Cornarius antea vocatus: p̄triarchaq̧ Cōſtātinopolitanus: hoc anno ex Cardinale ſcti Marci Innocentio Papa. 214

6606 1407 pōtifici Rome ſuffectus: ſedit annis. 2. ⁊ meñ. 7. Pōtifex ſiquidē maxie ſeueritatis ⁊ ſāctimonie p̄cipue reuerēdus: qui pōtificatu ſuſcepto: iuxta obligationē factā iterato ad deponēdū pōtificatū ſe obligauit: ſi Bn̄dictus qui alterū pōtificatū in Gallia tenebat ſe q̄ abdicaret. Cohortantes igit̄ in principio ſeſe p̄dicti pōtifices ⁊ ad mutuā abdicatiōe; offerētes Saonā vrbē vbi ꝯuenirent elegerūt: ſ; in ꝯueniendo: ſe adinuice; illudentes maxima xp̄ianorū incuſatiōe maiore; diuiſiōe; ꝯcitauerūt. Qua pp ingens Cōciliū Piſis celebratū eſt. Jn q̄ Gregorius hic ⁊ bn̄dictus pōtifices de colluſiōe accuſati: ambo pōtificatu priuati ſūt: ⁊ Alexāder Cretenſis eligit̄. Quo pōtifice creato. Gregorius quaſi ꝓfugus Ariminū ſtatim ꝯceſſit vbi ⁊ a Carolo Malateſta vrbis principe ꝑbenigne exceptus ē. Qui licet ī piſano Cōcilio exautoratus eſſet: attñ tāq̄ verus pontifex dū Luce morā faceret ex patrū Cardinaliū ꝯſenſu qui nūdū ab eo diſceſſerāt Gabriele; Condelmariū ex ſorore

nepotem creauit Cardinalez: qui poſtea põtifex factus. Eugenius quartus appellatus ẽ.
Hic tãdẽ ad Cõſtãtie Cõciliũ Carolo malateſta oratore miſſo: põtificatu ſe libere abdica-
uit, p qua libera abdicatiõe Cõuentus oĩs cũ agri piceni legatum creauit. ſed nõ multo-
poſt Recanati animi dolore defecit vbi ꝛ honorifice cõditus fuit.

Ordo monachoꝝ alborũ: qui mõtis oliueti ordo nũcupat: huius Sciſmatis tpĩb⁹: in Se-
nẽſi agro a quibuſdã nobiliſſimis Senẽſibus initiũ ſũpſit. Multi nãqꝫ clariſſimi Senẽ-
ſes quos Sciſmatũ ꝛ bellicaꝝ tedebat pturbatio ſpiritus ſcti gr̃a inſpirati: vrbe vno aĩo
egreſſi nõ lõge i Mõtẽ, qui oliuetus acceſſere: Ubi i vnuz ꝯgregati ꝛ a curis mõdialibus
ſemoti tãq̃ Eremite deuotiſſime deo in oratiõibus ꝛ vigilĳs ac crebris Jeiunĳs deſerui-
re ceperũt. Quoꝝ exẽplo multi nobiles ꝛ adoleſcẽtes pmoti deſiderio celeſtis pr̃ie ad eoſ-
dẽ ꝯfluxere: quãobrẽ icredibili feruore in dei ſuitio excreſcere ceperũt. Quoꝝ fama cum
ad põtificẽ peruẽiſſꝫ: pricipaliores ad ſe Romã vocauit: ꝛ eoꝝ viuẽdi ꝓpoſitũ diligẽti exa-
minatiõe itelligere voluit: Cognitiſqꝫ eoꝝ votis: exclamauit dicẽs hãc plãtatiõez eſſe diui-
nã nõ hũani ꝯſilĳ: Exhilaratuſqꝫ põtifex: illoꝝ vitã ꝛ viuẽdi modũ: ſicut eoꝝ priuilegĳs
ꝯſtare dicit: q̃ libẽtiſſime ꝯprobauit: Et vt id diuinũ opus ceptũ ſtabilitatẽ ſuſciperet: ſta-
tim Album habitũ ad diue virginis Marie reuerentiã cũ Regula beatiſſimi Benedicti
eiſdẽ cõtulit. Quos maximis priuilegĳs ꝛ gratĳs cõmuniens: iter Monachos diui Bene-
dicti annumerauit ꝛ multa eis Monaſteria incollenda conceſſit.

Ordo nouus Mendicãtiũ ſub diui hieronymi Titulo: preſulãte Innocẽtio. 7°. pontifice
nuper defũcto ex tertio ordie Seraphici Frãciſci a quodã Redo noie Mõtiſgranelli Co-
mite apud Feſulanã Ethrurie vrbẽ p̃ excitatus ẽ. Eius aũt coadiutor hoc in ſancto opere
Gualterus Marſus fuit. Et hi duo mire ſctitatis ꝛ itegritatis viri huiuſce regularis obſ-
uãtie ꝛ diſcipline fundatores ꝛ auctores fuere ꝛ ſctiſſimis inſtitutis tũ doctrina atqꝫ exẽ-
plo mirũmmodũ erexere: Quẽ quidẽ ordinẽ Gregorius. 12. iſte priuilegĳs approbãs ſub
Regula btiſſimi pr̃is Aug. q̃ ad vota principalia apl̃ica auctoritate ꝯfirmauit. Eugenius
deide quartus vir vtiqꝫ religioſiſſim⁹ ꝛ ipſe eadẽ auctoritate additis alĳs priuilegĳs men-
dicãtiũ iterũ approbauit ꝛ ꝯfirmauit: Eiſdẽ aũt in Memoriã priſtine tertĳ ordis religiõ-
nis habitu. Griſeam tunicam cũ Clamide ſimiliter Griſea p habitũ cõceſſit.

Ordo itẽ alius Canonicus: Celeſtini hitus ꝯgregatiõis ſcti Georgĳ de Alga apd̃ venetias
hiſdẽ tpr̃ibus a Reuerendo Religioſiſſimoqꝫ viro poſtea pr̃iarcha Laurẽtio Juſtiniano
atqꝫ alĳs viris religioſiſſimis primũ icredibili feruore ꝛ quadã mirabili vite auſteritatẽ
initiũ ſumpſit: Quã quidẽ Cõgregatiõez ſeu ordinẽ idem Gregorius p̃dictus: quibuſdaz
Cõſtitutiõibus ſibi datis: ſub p̃ma beati petri Regula auctoritate apl̃ica ꝯfirmauit. Que
ſtatiz ꝛ egregĳs viris atqꝫ doctiſſimis ac Monaſterĳs mirũimmodũ creuit. Quorum de
nũero Antonius Corarius Gregorĳ ipſius maximi põtificis nepos ꝛ poſtea oſtiẽſis Car-
dinalis fuit: ꝛ Gabriel poſtea Eugenius quartus: qui eũdẽ Monaſteriũ a principio pr̃na
hereditate plurimũ ampliauit ꝛ ditauit atqꝫ exornauit: cũ q̃ idẽ Antonius Corarius ab
ineũte etate familiariter ꝛ religioſiſſime i eodẽ Monaſterio ꝛ religiõe diu vixit: atqꝫ illuz
poſtea ſecũ (licet recuſantẽ) Romã duxit: Cuius ingenio ꝛ virtutibus delectatus Grego-
rius p̃ theſaurariũ ſuũ deinde Senẽſez creauit ep̃z: ac demũ ambos pmouit Cardinales:
In qua tñ dignitate ꝯſtituti nulla i vitã p̃ſtinã mutarũt: imo ordinẽ ꝛ ꝯgregatiõez ipſã oĩ-
q̃ potuerũt nixu adiuuerũt. Fuere ꝛ alĳ ea in ꝯgregatiõe ſucceſſores viri vita ꝛ moribus
preclariſſimi: qui ipſã Religiõez ꝛ doctrina: moribuſqꝫ atqꝫ optimis exẽplis p virili ſua
illuſtrarũt: vꝫ Marinus Quirino egregius p̃dicator veruſqꝫ beati petri apl̃i Jnuitator: ꝛ
Mapheus Contarenus: venetus poſtea pr̃iarcha atqꝫ alĳ cõplurimi: qui verbo ꝛ exem-
plo Religionem p viribus in orbem diffundere laborauerunt.

Pandulphus Malateſta Galeoti fili⁹: Caroliqꝫ Ariminẽſis principis frater: pricepes iter 1407
ceteros ſue etatis ꝛ fortitudie ꝛ oĩ ſplẽdore ꝛ claritate primarius: hiſdẽ tpr̃ibus apd̃ Joã-
nemarie Mediolani Ducẽ ĩpator exiſtẽs: Mediolanũ occupare tẽptauit: q̃ res cuz ei ad

votū nō ſucceſſiſſet: Brixiā venit ⁊ vrbē in ſuā poteſtatē redegit ⁊ in eā.14. annis regna-
uit: Is eni cū ipſius Ducis Mediolani: vt dictū ē: moderator exiſteret: vt erat aīo excellē
tiſſimo: aliqñ vrbē ipſā regiā p fraudē occupare temptauit: ſ; deprehenſus atq; cōuictus
cauens ſibi hoc ipſo anno domeſticis ſuis militibus ſumptis: quaſi venatū iturus: vrbe
egreſſus eſt: ⁊ Brixiā ſibi beniuolā; celeri curſu petens: abſente baſtore vicecomite: vrbē
occupauit: ⁊ i ſuā poteſtatē redegit: Indeq; Proualiū tūc frequentatū oppidū accedens:
ibidem baſtorem ipſū Bernabouis vicecomitis ex filio nepotē vrbis ptorē; ⁊ vicedomi
nū ↄprehendit: p cuius liberatiōe: pallazolū tūc munitiſſimū caſtrū accepit: Et vt ceteris
timorē; incuteret: quoſdā vicos ⁊ Caſtella agri Brixienſis icendit ⁊ euertit: ⁊ quāmaxie
pdictū ↄualiū ⁊ Coloniā oppida Brixia itaq; cū vniuerſo eius agro in pace adepta pau
lopoſt etiā Bergomū Ciuitatem nrām: ↄſoluta prius grādi pecunia: obtinuit: In quibus
vrbibus vt erat aīo generoſo atq; ſplendido celeberrimas adhuc extātes edificauit edes:
Et cū predictū tempus inibi cū oī liberalitate ⁊ Ciuiū beniuolentia ac charitate regnaſ-
ſet: deniq; a Crimignola victorioſiſſimo philippimarie ducis impator dominio vtriuſq;
vrbis priuatus: i pſriā; ſuā cū oī eius ſuppellectili armiſq; ac equis ditiſſimus i pace acceſ
ſit. Qui ↄſignata vrbe Brixia recedens gallica cantilena ſuas ruinas deplorās: ad Caro-
lum frēm Ariminū petijt: ⁊ ibidē reliquū vite ſue tempus i pace ⁊ ocio cōſumpſit.

Petrus Coleonus: ex vetuſta nobiliq; Coleonoꝝ Bergomēſiū familia natus: hoc āno: cū
a Joāne picenino vicecomite Bergomēſiū dño eēt hoſtis appellatus: vrbe ppulit: ⁊ Me
diolanū relegat: vbi poſt aliquot dies ↄgregatis amicis ⁊ exulibus ſuis: noctu Triciū ve
niens: oppidū adorit ⁊ capit. Eoq; capto ⁊ optento: vt erat aīo liberalis atq; p hūanus
ſtatim fratrē; ⁊ oēs affines ↄuocat ⁊ eos regni ↄſortes facit: Qui adepto reg: non multo-
poſt ingratitudine vſi: libidine dñandi ducti: poſtpoſito dei timore ⁊ fraterna dilectiōe: in
eū ↄſpirauerūt: ⁊ obſuato tpē: ipſ; ludentē pcuſſerūt: ⁊ crudelē imodū iterire fecerūt: Sz
nec ipſi ingratiſſimi paricide optatū regnū poſſederūt: q: haud multopoſt a Crimignola
Impatore iuſſu philippi ducis turpiter pulſi fuerūt: ipſe aūt petrus: Bertholomeū coleo
nū poſtea vicecomitū ⁊ venetoꝝ Impatorem poſt ſe reliquit filium: qui (vt ſuo loco dice-
mus) gallis multas intulit clades: ⁊ fluctuātia bella: iter Frāciſcū Sforciā Mediolani du
cem ⁊ Senatum venetū optime ſedauit.

1408 Joānes rogerius Suardus: Bergomēſiū Cōſul atq; Dictator: cū ſupiori āno pp Joannis
picenini vicecomitꝫ inſolētias atq; tyrānides Bergomū vrbē ſuā i libertatē prātēq; ſuā ve
luti peculiū ſuū redigiſſ;: hoc āno.14. kl'as Septēbris (vt erat igenio pclariſſimo atq; p-
uido) diffidēs vrbē p ſe tutari poſſe: ipſā ēt cohortatibus amicis ⁊ ↄſanguineis ſuis: pan-
dulpho malateſte pdicto: mlta pecunia vēdidit: Qua vēdita: ↄfeſti; vrbem dimiſit ⁊ reli-
quit ac cū oībus bonis ſuis ⁊ familia: ad Joānē Frāciſcū Gonzagā Mantuā perrexit aq
benigne ⁊ reuerenter exceptus: apud Hoſtiliā oppidū Mātuanū eidē; hitare ↄceſſit: vbi
pturbatiōibus oībus ſemotis: vſq; ad mortē cū oī trāquillitate quietus fuit: Eā eni vrbē
ideo vendidit: q: ex cōceſſione Federici barberoſſe Imperatoris: qui ipſam clariſſimā; ⁊
honorabilem familiā ex theutonia in Italiā pduxit: ⁊ ibidem noīe ſuo perpetuo colloca
uit: ⁊ ideo Joānes ipſe tamq̄ Jus ſuū illā alienare voluit.

6608 1409 Lexander eius nois.5. papa natiōe Cretenſis petrus candianus antea vocatus: ordis
Minoꝝ doctor celeberrimus: de q̄ ſupra diximus: hoc āno i ↄcilio piſano Gregorio Papa.215
Bñdicto Boldrino pōtificibus abrogatis oīum Cardinaliū ↄſenſu qui tū in eodē cōcilio
aderāt pōtifex creatus: ſedit meñ.8. Eo aūt pōtifice creato: Gregorius: vt dictū ē: ad Ca-
rolū Malateſtā vna cū Leonardo Aretino: Ariminū acceſſit. Bñdictus vero in Gallijs
poſt hūc ↄciliū: in caſtellū paniſcole ↄfugit: vbi diutius imoratus: ēt aliquos cardinales
creauit: Alexāder aūt factus pōtifex: vt erat vir optimus: eccleſiā dei p poſſe i pace ↄtine
re ſtuduit: Et merito quidē Alexāder fuit appellatus: q: ⁊ liberalitate ⁊ aī magnitudine:
cū quouis optimo pōtifice ↄferri potuiſſ;: munificus eni: ⁊ quāmaxie i pauperes: vt pōti-

fices decet: fuit: ⁊ adeo munificus ⁊ ꝓfuſus extitit: vt demū pauperrimus deceſſerit: vñ ⁊ p iocū iterdū ipſū dixiſſe tradūt: ſe diuitē epm fuiſſe: pauperēq; Cardinalē: ⁊ mendicū papā: Et ꝓpterea cū nil terrenū expeteret tāto fuit aīo: vt vladiſlaū Regē potētiſſimū: qui Eccleſiā ⁊ eius ditiōes diu vexauerat: i ꝯcilio piſano: approbātibus prībus qui tum aderāt: reg͂ priuauerit. Soluto itaq; ꝯcilio: Alexāder Bononiā ꝓfectus ē: vbi morbo ꝯtracto: cū ad extremā horā veniſſ; ꝯuocatis oībus cardinalib⁹ eos oēs ad pacē: ad ꝯcordiā: ⁊ ad tuēdā eccleſiā dulciſſimis verbis adhortatus ē. Quibus expletis: lachrymātib⁹ oīb qui aderāt: illud ſaluatoris verbū egre ꝓferēs: inquit: pacē meā do vobis: pacē meā relinquo vobis: ſtatī emiſit ſpiritū. ⁊ ibidē cū ingēti luctu ⁊ pompa i ꝯuētu fratrū minorū ſepelit. Ludouicus Andegauenſis Dux eius ludouici quē cū Carolo ꝯtendiſſe de reg͂ dixim⁹ poſthumus filius: hoc āno piſas veniēs: ab Alexādro papa Regni Apulie cōceſſiōem accepit: Qui vt erat aīo generoſo: ꝯfeſtim Romā ꝯ vladiſlaū cū exercitu perrexit: atq; cū eo ēt Baldeſar coſſa legatus ex latere: qui circa Romā cū maximis copijs ſtatiua faciēs videns vladiſlaum cū magno exercitu: vltra vrbem progredi nō fuit auſus.

papa. 216. Ioannes eius nois. 23. papa natiōe: Neapolitanus: Baldeſar coſſa ātea vocatus hoc anno Alexādro ꝓdicto pōtifice mortuo: Bononie papa creatus: ſedit ānis. 4. ⁊ meñ. x. 1410 6609 Hūc nōnulli ferūt pōtificatū potius violēter vſurpaſſe: q̄ liberis ſuffragijs aſſūpſiſſe. Cū eni Bononie potius vt dñs q̄ legatus eēt: magnoq; exercituum paret: ⁊ prēs ꝓ nouo pōtifice deligēdo ibidē ꝯueniſſent: mlta eis i termiatus ē: niſi pōtificē ſibi gratū eligiſſent: ⁊ ea cauſa multi ꝓducti fuerūt: quoꝝ neminē approbare voluit. Cū aūt obſecraretur: vt quē vellet ſignificare dignaret: Date (inquit) in petri clamidē: ⁊ ego eā dabo pōtifici futuro: qđ cū factū fuiſſ: ille paliū humeris ſuis iponēs papa: ait: ego ſum. Que res quāuis prībus diſplicuiſſ: frōte tñ ſententiā abſcondi ꝯſultius fuit hoiē eī terribilē atq; armatū: irritare nō videbat vtile. Hac igit arte Baldeſar coſſa: vt aiunt: pōtificatum obtinuit. Erat eni hic pōtificij ⁊ ciuilis Iurium periti ſſimus: ⁊ reꝝ gerēdaꝝ expientia magiſq̄ vite ſanctimonia preditus. Qui ſuſcepto pōtificatu dies aliquot Bononie ſbſtitit. Et poſtmodū Romā ꝓfectus ē: vbi ꝯ vladiſlaū Regē ditiōe Ecclie vexātē: paulū vrſinū ⁊ Sfortiā atendulū militari peritia pſtātes viros mercenarios ꝯſcripſit: quoꝝ virtute poſt diuturnū variūq; ꝯflictū vladiſlaū ꝓfligauit. Uerū ſequenti anno vladiſlaus viribus reaſumptis: iterato Ioanē bello vexare cepit. Ea pp pōtifex timore correptus. Florētiā ꝑ: poſtmodū Bononiā venit: ⁊ nō ita mltopoſt Mātuā ad Ioanēfrāciſcū Gonzagā ꝓfectus ē: ibidēq; ⁊ Laude ⁊ Cremone cū Sigiſmūdo Ceſare ⁊ Gabrino fūdulo de pellēdo vladiſlao qui Romā: ⁊ multa Ecclie oppida occupauerat couētū hūit. Et dū hec Mātue agerent. Ioānes pōtifex ad Cōciliū Cōſtātie oiū natiōū ꝯſenſu citatur: vbi mlta ei mota a mltis crimina obiecta ſūt. Qui timēs: ſtatī mutato hitu familiaq;: clanculum ꝯſtātia aufugit. Quo audito eueſtigio a ꝯcilio miſſis militibus ꝯprehēſus i Inſulā ſcti Marci ꝓpe cūſtātiā i carceribus ꝯiectus ē. Eoq; icarcerato: Conciliū viros grauiſſimos doctoſq; Iudices delegit: qui fuge cām diligēter exquirerēt: ⁊ crimina obiecta diſcuterent: eadēq; ex ordine referrent. Quare ꝯ ipſū: quadraginta ⁊ eo amplius capitula ꝯ fidē xpianā: in eo ꝓbata ⁊ iudicata fuerunt. Quibus criminibus: Ioānes hic merito pōtificatu ab vniuerſo cōcilio deiectus ē. Et hanc quidē in ſe ſententiā latam: ipſe ſui ſceleris conſcius cōprobauit. pro qua re: ex Concilij decreto: ſtatim ad Ludouicum Bauarie ducem cuſtodiendus miſſus fuit: donec aliud de ipſo decerneret. Qui in Aldeberga Caſtello munitiſſimo p triēnium eū cōſeruauit. Tandem eo in concilio Martinus pōtifex ſurrogatus: dum apud florētiā exiſteret: ⁊ rogaretur a Coſmo medice Ciue florētino. Baldeſſarē ipſum a carceribus liberauit. Qui ſtatī ꝑter ſpem oībus admirātibus: ad Martinū ipſum Florentiā venit: ⁊ eius exoſculato pede: vt verū xpi vicariū recognouit ⁊ ſalutauit. Martinus autē ea humilitate cōmotus: poſt aliquot dies: ipſum in numerum cardinalium aſciſcens eum: Tuſculanū creauit: quē poſtea eo honore hūit: q̄ ⁊ reliq̄s Cardiales: verū poſt aliquot menſ.

ai dolore: vt credi pōt: Florentie defecit: vbi ⁊ a Coſmo medice aiciſſimo ſuo honoriſicentiſſimo ſepulchro ī diui Joānis Baptiſte tēplo: magna adhibita funeris pōpa ſepl'tus eſt.

Sygiſmūdus luciburgenſis Caroli Boemoꝝ oli regis filius: Ungarie ⁊ Boemie rex: hoc āno Joāne pōtifice nup creato papa ꝓcurāte. 25. Germanoꝝ Jmpator creatus: imꝑauit ānis. 27. Uir qdē ſtrenuus: ⁊ ad oia fortir pagēda ꝓmptiſſim⁹: q̄ eas obres ab oibus electoribus Ceſar electus: ſtati Romā ꝓ Corōa maxio cū Cōitatu venit: Et ab pōtifice icorōato: cōfeſtim vna cū eodem pōtifice vniuerſam ferme Ciſalpinā Galliā (ſedādi belli cā) ꝑcurrit. Quibus geſtis: vt erat Jmpator chriſtianiſſimus: cū totā chriſtianā rēpu. ꝑ Sciſmata labefactatā cōſpiceret ſtati oium nationū cōſenſu Cōſtantie cōciliū indixit: vbi Joāne ꝑdicto: Gregorio. 12. ⁊ Bñdicto 9. pōtificib' abrogatis. electoq̄ꝫ Martio. v. vniuerſam rēpu. chriſtianā ſua iduſtria ſuoq̄ꝫ maxio labore ⁊ cōſilio cōponere ſtuduit. Quibus reb⁹ ita ex ſnia ꝯpoſitis. Mores ēt tā ſeclariū q̄ꝫ clericoꝝ (nimia iā licētia labefactatos) ſuo hortatu ⁊ virtute: i meliorē reduxit formā. Zelo q̄ꝫ fidei ſuccenſus: Boemiā huſitaꝝ hereſi īfectā: m̄ltis i locis deſtruxit. Ac ꝓ xpiana religiōe ꝯ turcos alioſq̄ꝫ īfideles īuictiſſimus expugnator fuit: ita vt q̄aduixit: eos ꝓprijs q̄eſcere ſedib⁹ ꝓpulit: atq̄ꝫ eos diuerſis tēpibus ꝑ Philippū florētinū eq̄tē copiaꝝ ſuaꝝ Jmpatorē xx. plȳs ſuꝑauit. Jn ſeniū deniq̄ꝫ ꝑduct⁹ hoc vnū geſſit vilitatis iditium: q̄ꝫ āno Jmpȳ ſui. 21. ad ſtipendia Philippi vicecōitis ducis Mediolāi a venetis vehemēter oppſſi i Italiā venit: eā tñ ob cām vt ⁊ ei auxilio fort ad Coronā Auguſtalē iterato obtinēdā: Philippi itaq̄ꝫ ꝑcib'⁊ ꝓmiſſis atq̄ꝫ potētia fret⁹ ex germāia cū puo exercitu ad eū i lūbardiā venit. Mediolanūq̄ꝫ igreſſuſ: cū ꝑ aliq̄t meñ. ibidē ſteriſſꝫ: philippi faciē vnq̄ꝫ videre ꝓmeruit. Jpe āt Philipp' hu'Sigiſmūdi i potētiā puipēdēs: ſe i Jouis Caſtello clauſit ⁊ ſe nūq̄ꝫ ab eo aut videri aut audiri ꝑmiſit: q̄ ex re. Ceſar idignat⁹ ex Parma vrbe i q̄ hyemē exegerat i Ethruriā ad Senēſes trāſijt: a q̄bus honorificētiſſie except⁹: apō eos aliq̄t meñ. exegit īde ad Eugēiū pōtificē Romā ſe ꝓferēs ab eo rurſus corōat⁹ ē. Tādē Roma abiēs: Arriminū petijt: deīde ꝑ ferrarieſeꝫ agrū iter faciēs Mātuā puenit: vbi aliq̄t īmorat⁹ dies Joānē frāciſcū Gōzagā Mātue dñꝫ: Marchionali dignitate iſigniuit. Demū cū venetiſ pace iecta ⁊ Philippo duci (cui⁹ grā i Italiā venerat) inimiciſſim⁹ factus: trāſalpes emigrauit: vbi nō diu ſupuixit: q̄ꝫ triēnio poſt: i vngariā ſenio ꝯfectus ōfecit: erat. n. Sygiſmundus hic (vt aiūt) vir iclitus: decora ac ꝑclara facie ſpecioſo atq̄ꝫ robuſto ⁊ magno corpore: magnitudineq̄ꝫ animi ſiue pace ſiue bello eximia: liberaliſſimus quoq̄ꝫ ac in erogando ꝓfuſus.

Gabriel vicecomes Joāniſgaleatȳ ꝑmi ducis Mediolani ex cōcubina filius: vir vtiq̄ꝫ cōſpicuus atq̄ꝫ bello ſtrenuus: hoc āno inocētiſſie apō Genuā vrbē maritimā a Bucichale gallo ꝑdicto genuēſiū ꝑfecto iterficit. Na poſt diuēditas Florētinis piſas: q̄ꝫ ſibi pr̄ i teſtamēto errogauerat: Mediolanū ſtati venit ⁊ ſub Germāo ſuo duce ſe ſubiecit: deīde cū nullū inter frācos ⁊ Mediolanēſes eſſet diſſidiū: poſt aliq̄t tēpus: Genuā vidēde vrbis grā petijt: q̄ cōpto: Bucichalus a delatoribus ſubornatus: q̄ꝫ ad ſolicitādā Ciuitatē ꝯ gallos veniſſꝫ: facile credidit: ⁊ vocatis militibus: illū ꝯphēdere fecit: ⁊ ſine vlla cā: ipm carnificibus ſuis obtrūcādū cōceſſit: q̄ ſuſcipiētes eū: ſine vlla miſericordia iterfecerūt.

Ordo nouus Canōicoꝝ reglariū: hiſdē ferme dieb⁹ dū Piſis Synod⁹ hērēt: apō Ethruriā in Lucenſi agro Mōaſterio Friſonarie oli ab illuſtri Methilda comitiſſa ꝯdito a q̄dā fr̄e Jacobo Brixiāo ordis ꝑdicatoꝝ ſci Dñici initiū ſūpſit. Qui q̄dē ordo: Cōgregatio Friſonaria a loco ipo: poſtea nūcupata fuit. Deide aucta ⁊ ab Eugēio pōtifice i lateranēſi ecclīa deducta lateranēſis nō Friſōaria appellata eſt: q̄ cū maximū icremētū ⁊ viroꝝ illuſtriū ⁊ multoꝝ locoꝝ breui accepiſſꝫ: pōtifices ſūmi: ⁊ q̄ꝫmaxie Eugenius q̄rtus: ſpeciali ꝑuilegio Canonicis regularibus bti Augu. aggregauit: hi nāq̄ꝫ Canōici a ꝑmo eoꝝ auctore fr̄e Jacobo ordis ꝑdicatoꝝ ꝓfeſſo: pro habitu Claidē nigrā cū nigro Scapulari: Biretoq̄ꝫ nigro ſūpſere: ⁊ Albo ſcapulari depoſito: Camiſiā lineā eius loco iduere voluerūt: q̄ꝫobrē: vlgo eos fr̄es dela Cāiſia ꝑmo cognomiauit: Cui⁹ nom̄ cū celeberrimū ꝑdicaret: i eo doctiſſimi

6610 1411

viri plurimi ingreſſi ſunt: q̄ eam cōgregatiōem ſeu ordinem: verbo ⁊ exemplo atq̧ doctrina plīmū auxerunt ⁊ cōſeruauerunt. Et cōplurimi fuerint celeberrimi atq̧ eruditi viri: q̄rum ingenijs mirūimmodū ipſa religio illuſtrata fuit: p̄cipuos tñ Paulū Ueronēſem ⁊ Thimotheum eius ex fratre nepotē vehementiſſimū atq̧ efficaciſſimū diuinoꝝ eloqoꝝ ſuaſorem exiſtimo: qui in omni Italia mirabilē fecit aioꝝ a vitijs ad virtutes cōmutationem: ⁊ poſtmōm ob ei⁹ virtutes Raguſinus factus fuit Archieps: huītq̧ ⁊ Titū ferrariēſez viꝝ vtriq̧ eruditiſſimū ⁊ in declamatiōib⁹ p̄dicatorē clariſſimū atq̧ alios plīmos in oī doctria ⁊ eloquētia ac ſcimonia celebres.

Ordo item ſeu cōgregatio ſci Bñdicti q̄ ſancte Juſtie vulgarit̄ nūcupat̄: hoc āno i puintia Taruiſana apud patauinā vrbē i Moaſterio ſancte Juſtine eiuſdē ordis: p̄mo p venerabilē viꝝ Ludouicū Barbū p̄ricū venetū initiū ſeu reformatiōez accepit. vbiq̧. n. ipa diui Bñdicti religio a regularib⁹ iſtitutis deciderat: adeo vt nulla iā religiōis facies in eo ordie videret̄: ſed Ludouicus ipe tāq̄ nouū ſydus vna cū Rolādo patauino ⁊ Jacobo ticinēſi religioſiſſimi viri i eo refulſit. Qui nō mō ſuū ordinē denigratū illuſtrauit ⁊ ad viā veritatis reduxit: ſ3 ⁊ p̄mus oiu3 ordies oēs ad eā q̄ nūc tātope viget obſuātiā regularez p̄duxit. Quia ei⁹ exēplo religioſi oēs pmoti tā mendicātesq̧ reliq̄ eidē ſubſeq̄ p virib⁹ conati ſunt. Ipi itaq̧ viri p̄clariſſimi atq̧ religioſiſſimi ſue religiōis calamitate atq̧ Ruina pmoti: ibidez (pōtifice ſūmo ꝯcedente) ſue obſeruātie fūdamenta iecere ⁊ ab eo Juſtie loco ſuccreſcens: Cōgregatio ſācte Juſtie denoiata eſt: q̄ poſtmōz icredibilit̄ ⁊ viris p̄ſtātiſſimis: ⁊ locīſ boniſq̧ tā tempalib⁹ q̄ ſpūalib⁹ excreſcens. Eugenius glioſus pōtifex. 4. eā maximis p̄uilegijs ⁊ imunitatib⁹: ac locoꝝ cōceſſiōib⁹ plīmū iuuit. Que nr̄o ſeculo: q̄to ſplendore virorū religioſiſſimoꝝ: doctria grauitate: ⁊ ſapia venerādoꝝ refulgeat dicere nō attiet. Cū in ea inumerabiles exiſtāt viri: nō mō iuriū Ciuilis ⁊ pōtifitij: ac ſacre theologie doctria ſīc coꝝ decet p̄feſſiōem) abūde pleni: ſ3 ⁊ eloq̄ntia lr̄aꝝ tā grecaꝝ q̄ latiaꝝ q̄s ornatiſſimi: q̄ ⁊ ſi pauca ſcripſerit: aut pplo publice nō declament: tñ cū religioſiſſimi ſint: ⁊ multis non mō ſecularibus: ſed etiā ipſis religioſis obſeruātibus: vt virtuti ⁊ ſaluti opam dent: ſuo exemplo ⁊ bonis ⁊ opibus pijs opem afferūt.

Ordo deniq̧ mōachoꝝ eremitaꝝ diui Hierōymi: ⁊ ipſe iam diu patrū inſtitutīſ collapſus: haud multopoſt a venerabili religioſo Lupo hiſpalenſi ipſius ordis generali p̄poſito (p̄dictoꝝ exēplo) nouis ⁊ reglarib⁹ iſtitutiōibus: nouaq̧ rḡla ex dictis bti Hierōymi excerpta iſtauratus eſt: Nā lupus idē ⁊ reliq̄ p̄res ipſius religiōis p̄feſſores: vſq̧ ad id tēpus: ſub regula bti p̄ris nr̄i Aug. militauerāt: ſed Lupus ipe p̄ris ſui diui Hier. zelo ſucceſus: ⁊ Monachoꝝ ſctē Juſtie exēplo duct⁹ ad ppetuū ſui ordis ſtabilimētū: ⁊ ad melioris vite frugē: ad imitādāq̧ p̄ris ſui vitā: vt erat vir doctiſſimus: p inſtitutiōe regule multa (vt p̄fert̄) ex dictis ei⁹ excerpſit: ⁊ in vnū regule corp⁹ redegit. Quā q̄dē regulā poſtmōm Martino pape approbandā cōfirmādāq̧ obtulit: quā certe pōtifex ipe nō mō laudauit: verū etiam i Monachalē obſeruantiā cōfirmauit. Et deinceps loco Regule bti Aug. obſeruādā p aplīca ſcripta Lupo ipſi p̄poſito ⁊ ſucceſſorib⁹ eius oibus mandauit: Cuius Bulle p̄ncipium ē Et ſi p ꝯctoꝝ xpi fideliū: Regula vero incipit. Frēs cariſſimi: nō que in mente cōcepi: hec religio: Monachoꝝ more: q̄ ſub regula bti Benedicti militāt: ⁊ ipa p oīa viuit: niſi q̄ Briſeo colore in indumentis ⁊ Romano officio vtit̄: Magne q̄ppe vite iteg̃itatis eſt: magneq̧ opiniōis i Eccl̄ia dei exiſtit.

Facinus canis victorioſiſſim⁹ copiaꝝ Mediolanāſiū Impator natiōe Mōferratēſis: ex ciuitate ſci Euaſi ortus: hoc āno: Joānemaria Duce iterfecto i Mediolanēſe regnū ſuccedēs regnauit: tāq̄ tutor dōec Philipp⁹ adoleuiſſz: ānis ferme duob⁹: vir q̄ppe magnaim⁹ ⁊ prudētiſſim⁹ ac i armis ab adoleſcētia exercitatiſſim⁹: q̄s orbes m̄ltas ſtrages ⁊ direptiōes finitis pedemōtāis ōdit h itaq̧ Impio ſuſcepto: ꝯ Padl̄phū Malateſtā ſtati duces: Brixiāos ⁊ Bergomēſes plīmis icurſiōib⁹ ⁊ direptiōib⁹: ac vaſtatiōibus vexare cepit: nec a Cremonēſibus q̄bus Gabrius fūdulus ipitabat q̄dē abſtiuit: ſ3 cū hoc mō milites ſuos ſine ſtipēdio

1412

retinere vellet: quos rapinis paſcere cōſueuerat: multaꝝ diſcordiaꝝ ⁊ belloꝝ cauſa fuit: veꝝ paulopoſt iam etate grādeuus: ſine liberis locupletiſſimus deficiēs. Biatreſinā vxorē cordatā atqꝫ magnanimē mulieꝝ oīum bonoꝝ ſuoꝝ reliquit heredē. Sūt tñ q̄ dicāt hoc anno. ſ. 1412. ipm obijſſe.

Otho Tertius Parmenſiū tyrānus: vir q̄dem crudeliſſimus: truculentus ⁊ ſanguine hoc ipo āno. q̄ ē duodecimus ſupra: 1400. poſtea quā multas cedes ⁊ crudelitates maxie i nobilē rubeoꝝ familiā ac alias multas exercuerat ac etiā poſteaq̄ oēs circūquaqꝫ Ciuitates direptiōib⁹ ppl'atiōib⁹ cōcrematiōibus ⁊ cedibus diu pturbaſſꝫ: ⁊ q̄maxie Nicholaū Eſtēſem ferrarie Marchiōem cuius cōpater erat apō Ruperā agri Rhegēſis oppidū: ad colloquiū ſpe cōponēde pacis cū ipo ſuo cōpatre Nicholao pellectus a Sfortia Attendulo cotignola (ipo Nicholao Marchiōe iubete) digniſſime obtrūcatus eſt. Quo mortuo (cū ſui fugā arripuiſſent) Mutinēſes ab eo plīmū iſenſi: ſtati corpus ſuū i vrbē detulerūt. ⁊ ab eq̄s turpiſſime ⁊ ignominioſiſſime p totā vrbē trahi fecerūt: ⁊ inumerabilibus iaculis cōfoſſū ⁊ laceratū: porcis tādē corrodendū obiecerūt. Fuit tñ hic bello ſtrenuus impetuoſiſſimuſqꝫ: atqꝫ acerrimus: ⁊ multa facinora ſtrenue geſſerat: ⁊ Nicholaū ipm Eſtenſeꝫ finitimum ſuū ſui ſalute pſtratū: ſepe coegerat anxia formidie trepidare. Et niſi Ciuiū ſuoꝝ ſanguie manus maculaſſꝫ: fuiſſꝫ certe oībus illa etate: oīum iudicio p̄ferēdus. Suo n. frore Rhegiū lepidū vrbē Nicholao ipi Eſſēſi abſtulerat: ⁊ Rubeis iterfectis. Parmā: p tyrānideꝫ i ſuā poteſtatē redegerat: ſed eo iterfecto. Rhegiū ⁊ Parma dedētibus ſe vltro Ciuibus: rurſus in Nicholai Eſtēſis manus deuenere: hūc ferūt aliqn̄ de placētie dn̄o cuꝫ Jacobo Arcellate cruentiſſimis armis cōtendiſſe: q̄ in vindictā violate fidei notā. ipſius Jacobi effigieꝫ: vt tūc moris erat: depictā quoaduixit in Scuto poſt terga p̄cedentis armigeri deferri fecit. Jacoboqꝫ mortuo. Otho eā effigieꝫ depictā i Parmenſi foro cū pulſatiōe cāpanaꝝ ⁊ vexillis: oībus oī pplo cōgregato cōburi iuſſit: deinde collectos cineres in apta capſula in eminentiſſima vrbis turre collocauit: vt inde ſurgentibus ventis appoſiti cineres in omnem diſpgerent regiōem.

Joanes lācius nobilis Bergomenſiū Ciuis: ⁊ q̄rūdā Caſtelloꝝ agri Bergomenſis dn̄s: vir certe memoratu dignus fidelis: q̄dem fortiſqꝫ magnanimus ac prudentiſſimuſ: hiſdeꝫ temporibus magnū ſue fidei atqꝫ virtutis dedit expimentū. Mortuo. n. Joānemaria Mediolani duce ⁊ Bergomi dn̄o: cū Pādulphus malateſta Arriminenſis Bergomū vrbē ſuā cū vniuerſo ferme Bergomēſi agro (vt p̄miſſū ē) occupaſſꝫ: is Joānes vir fideliſſim⁹ i Mollēdinalla Caſtello ſuo ſe icluſit ⁊. x. ānoꝝ obſidiōeꝫ itrepid⁹ ptulit ⁊ lꝫ ei Pādulph⁹ eideꝫ multas oblationes p internūcios obtuliſſet multaqꝫ dāna ac vaſtationes intuliſſet: nunq̄ pp iuſiurādū deditionē facere voluit: Deniqꝫ cū Philippuſmaria Joāniſmarie Ducis frater in regno ſucceſiſſꝫ: ⁊ p Crimignolā Jmpatorē ſuū: Bergomū ⁊ reliquaſ regni ſui vrbes repetere voluiſſꝫ: auxilio ⁊ fide huius Joānis q̄ eundē Caſtellū cōſeruauerat Bergomum haud multo labore recepit. Quod audiēs Philippuſmaria Mediolāi Dux ei⁹ fidē atqꝫ cōſtātiā plīmū collaudauit: ⁊ in ſolatiū ſuaꝝ calamitatū āpla beneficia eidem cōtulit ⁊ ea munificētia in eū vſus eſt: q̄ imunitatē oīum vectigaliū ei idulſit: vt his bn̄fitijs ſuas clades ⁊ agroꝝ ſuoꝝ vaſtatiōes ſubleuare poſſꝫ: hui⁹ aūt p̄clariſſimi viri plurima referunt ſtrenue geſta: que breuitati ſtudētes omittimus hui⁹ aūt pater fuit Petrus in armis exercitus: q̄ fuit Guiſcardi lātij viri incliti fili⁹: q̄ magiſtratus plīmos in tota ferme Jtalia irrep̄henſibiliter geſſit. qui obijt circa annum dn̄i. 1351. Obijt aūt ⁊ Joannes hic: anno a natali chriſti. 1450. ſepultus vero in Eccl'ia nr̄a diui Auguſti Bergomi ſepulchro marmoreo relictus poſt ſe tribus filijs.

1413 Thomas Mocenicus. 6. ⁊ ſexageſim⁹ venetoꝝ Dux: hoc āno Michaele Stē duce defūcto oīuꝫ ſuffragijs (abſēs) creatus Dux: ducauit ānis. x. ⁊ meñ. 3. mortuo. n. p̄deceſſore: iſte Cremōe apud Gabrinū fundulū orator erat: ſꝫ dum de principe deligendo mentio hēret diuinitus q̄ſi vno ore creatus fuit: tanq̄ magnanimus: grauiſqꝫ ac modeſtus. Qui magiſtratu

ſuſcepto:cū videret rēpu:ſuā ab Imꝑatore opprimi ſtati Carolū malateſtaꝫ bellice artis
ſciētiſſimū copiaꝝ ſuaꝝ ꝯ ipm Imꝑatorē delegit Ducē. Nā Sygiſmūdus ꝑdictus Ceſar
electus:mox cū.xij.eqtū ⁊ octo peditū milibꝰ in Italiā (accipiēde coroē grā) deſcenderat: ⁊
eos oēs in venetos mittēs:ꝑmo ipetu foꝝ Julij cepit: ⁊ ēt Taruiſiū oppugnauit. At Tho
mas hic reipu. ſue ſolertiſſimꝰ ꝑnceps ⁊ patronus:Carolū ipm oppoſuit: q̄ fuſis ⁊ fugatis
Ceſaris copijs:ſubito ꝯcta deꝑdita cū igēti virtute recuꝑauit:atqꝫ Veronā vrbē:q̄rūdā ci
uiū ꝑditiōe:q̄ſi ꝑditā ſua virtute ſuaqꝫ prudētia i fide cōtinuit: ⁊ ſumpta de nocētibꝰ pena
eueſtigio oīa ſedauit. Indeqꝫ claſſem nō modicā in turcos mittēs:de ipſis etiā nō incruētā
victoriā ſuſcepit: ⁊ piratas multos ex Equore fugauit. poſtmōm ꝯ Ungaros iſeſtos bellū
ſuſcipiēs:multas ſtrages de illis edidit. Ferunt ⁊ alia plīma ipſꝰ facinora ſtrēue geſta:q̄ bre
uitati ſtudētes:omittimus. Moriēs deniqꝫ:ibidē i ꝑdicatoꝝ Baſilica cū igēti pōpa ſepul
chro marmoreo ſepellit:vbi ⁊ hoc Epigrāma iſcriptū habet.

Hec breui illuſtri mocēica ab origie thomā. Magnū tenet vrna ducē grauis iſte modeſtꝰ
Eternos venetū titulos ſup aſtra locauit Hic teucrū tumidā deleuit in equor claſſem.
Oppida Taruiſij:ceneti feltriqꝫ redemit Ungariā domuit:rabiē p̄riamqꝫ ſubegit.
Inde fori Julij cataꝝ Spalatrūqꝫ traguram.
Equora piratis patefecit clauſa parentis
Digna polum ſubijt:patris mens feſſa triūphis.

Joāna eius nois ſ̄a Ladiſlai regis ſoror:hoc āno fratre ꝑdictō ſine liberis abſūpto:in Apu
lie regno eidē ſuccedēs regnauit ānis.21. Hec mulier virilē aīum i femineo corpore gerens
inter varias regū lites:multa aduerſa forti aīo ptulit. Nā ꝑmo cū adoleſcentula in regnū 1414
ſucceſiſſet:fedis amoribꝰ diffamata fuit: ⁊ vt vidit tantā regni mollē a ſe ſuſtieri nō poſſe:
Jacobo Marchie Comiti denupſit:q̄ inter galliaꝝ ꝑncipes ⁊ genere ⁊ virtute ꝑmarius
habebat:quē vt Maritū ⁊ Regē ꝑter ſui cōſenſum agere i oībꝰ vidit idignata Joāna illuꝫ
mox repudiauit:ꝓp ꝙ eueſtigio regnū diuiſum ē. Erāt eo in regno q̄ eiꝰ dn̄atus nec gratꝰ
nec igratꝰ eſſet:eo ꝙ dignitatē ⁊ regiū nomē Joāna retinēte ipſi ſūmā reꝝ potiebant. Erat
⁊ ꝯ q̄ aut Ludouicū Andagauie ducē placebāt adoptari i filiū. Alij aūt dicebāt. Alphon
ſum Arogonie regē potētiſſimū eſſe in regnū vocādū: Atqꝫ ita cū multi reges ⁊ adoptiōe
⁊ armis eo i regno ſe arguebāt digniores. Alphōſus tn̄ Aragonēſis rex ꝯ oēs ꝑualuit. Cū
qꝫ in regnū itroiſſꝫ: Joāna ſibi illū adoptauit i filiū verūtn̄ ipe igratitudie vſus haud mul
topoſt eā mortē ſuā Neapoli pepulit:receptāqꝫ rurſus etiā iterdū i vrbis arcibꝰ obſedit. et
qꝫ q̄aduixit multa itulit nō retributiōe digna. Deniqꝫ cū dn̄i nr̄i ieſu xpi āno.1434. Joan
na ipa ⁊ Ludouicus Andegauēſis Dux i regno vite finē feciſſꝫ. Regnū omne duobus or
batus ꝑncipibus:multoꝝ aīos ꝑturbauit.

Cōcilium Cōſtantie ad Siſma tollendum:qḋ nouē ⁊ triginta annis ꝑdurauerat:Sygiſmū
di Ceſaris iuſſu ⁊ induſtria hoc anno celebrari ceptum eſt. In quo quidem: quinqꝫ ade
rant:nationes.ſ. Itali. Galli. Germani. Hiſpani: ⁊ Angli:quorum ſuffragijs omnes Cōci
lij res geſte ſunt. Eo ſiquidem Joannes papa licet inuitus pōtificatu ſe abdicauit: ⁊ ad ꝑ
petuos carceres Concilij decreto apud Aldebergam germanie Caſtellum damnatus eſt:
Gregorius vero qui in Piſano Concilio fuerat damnatus eo Carolum malateſtam lega
tum mittens:ſponte ſe abdicauit. Benedictus autem cognomento Boldrinus quōdā gal
liarum Adulterinus papa:cum apud Catheloniam in Caſtello paniſcole munitiſſimo ſe
cōtineret:ſeqꝫ verum chriſti vicarium ꝑtinaciter aſſereret: auctoritate Cōcilij rurſus im
probatus ⁊ damnatus eſt:in eo etiam Concilio hereſes non nulle.ſ. Joannis viglef here
ſis damnata eſt:duoqꝫ ex diſcipulis eius exuſti ſunt:vꝫ Joannes hus: ⁊ Hieronymus eius
cōdiſcipulus:eo ꝙ dicerent iuxta Dulcinum Nouarienſem hereſiarcham Mulieres com
munes eſſe debere: ⁊ Eccleſiaſticos ad imitationem chriſti oīno pauperes eſſe oportere:cū
ex tāta diuitiaꝝ copia ꝑplī ſcandalizent. Cumqꝫ ibi quadriēnio ferme ad tollendos ſciſ
maticos: ⁊ ad reſtituēdam eccliam:nec nō ad emēdādos chriſtianoꝝ mores:multi ꝑlati

multiq; principes pſtitiſſent. Tādem de eligēdo nouo pōtifice ſmo inter omnes habitus eſt. Unde ⁊ Cōcilij ⁊ Sygiſmundi Jmpatoris(qui ſemper cōcilio aderat)decreto ſtatutū fuit: vt vna queq; natio: ſex pbatos viros ⁊ deū timētes deligeret: q̄ vna cū dominis Cardinalibus: pōtificem eligerent: Qui conclaue ingreſſi: preter omnium ſpem(licet multi ſciſmatici conclaue intereſſent)vnanimiter Othonem Columnam Romanum: Diaconum Cardinalem: tertio idus Nouembris in feſtiuitate beati Martini: hora tertia: pontificem creauerunt: Tantaq; inter omnes leticia ⁊ exultatio fuit: vt vix homines loqui poſſent: Statim aūt Sygiſmundus Jmpator ea electiōe gaudio repletus: nullo habito ſue dignitatis reſpectu cōclaue ad pr̄es igreſſus eſt: ⁊ grās omnibus cū lachrimis egit: q̄ tantum virum: tamq; neceſſarium reipublice chriſtiane, ppe extincte: elegiſſent: ⁊ ante pōtificem pſtratus: ſumma cum veneratiōe eius pedes exoſculatus eſt. Cui pōtifex grās agens ipſum magnificecit: q̄ ſua opera: ſuaq; induſtria: pax tandē Eccleſie reddita eſſet: His geſtis: cū ꝑ ānum etiam ibidē Cōciliū pſtitiſſet: ⁊ multa ad chriſtianam religiōem neceſſaria decreta fuiſſent: tandē anno chriſti. 1418. Concilium pontificis Jmpatoriſq; iuſſu diſſolutū fuit: ⁊ oēs cū pace abiere.

1415 Philippus maria āgelus: tertius Mediolanēſiū dux. Joānis Galeatij ducis filius: hoc anno poſtea q̄ diu ante eius Joāneſmaria Dux obtrūcatus fuiſſ; poſt multoꝝ tyrānidē in regnum pr̄nū tādē reſtitutus: regnauit ānis. 32. ⁊ meñ. 7. Uir certe ſapiētiſſimus magnanimuſq; ac ſplendidiſſimus: nec non ⁊ totius Jtalie decus atq; lumē. Qui principatu nō ſine difficultate adepto: ſtatim ſuo conſilio: ſuaq; prudentia: tyrannos omnes deiecit: ⁊ preclara facinora geſſit: itaq; Mediolano tantūmodo in principio adeptus: cum omnes ſue dictionis Ciuitates a tyrannis occuparentur: ex proceꝝ ſuoꝝ conſilio: Beatriſinam Facini canis relictam annoſā duxit vxorem: a qua ingentē vim auri ⁊ argenti ſuſcipiens: mox exercitus magnos conſcripſit: Cui Mattheum quendam theutonicū virum in armis pſtantiſſimum primo prefecit qui(vt aiunt)primo Angeli dela pergula mulio fuerat. Js igitur in magiſtratu conſtitutus: primo ſuo congreſſu. Comum duxit: vbi Lutheus Ruſca comes preerat: qui viſo exercitu: ſine vllo plio conditione accepta: vrbem confeſtim reddidit. Indeq; diſcedens: cum exercitu Triciū peruenit: vbi morbo cōtracto: dum fluxu ſanguinis laboraret Mediolanum delatus: eueſtigio vite finem fecit. Eoq; mortuo: Philippus Franciſcum cognomento Crimignolam: eidem ſurrogauit: qui licet humili loco natus eſſet omnibus tamen in rebus preclariſſimus euaſit quo quidem preclaro viro ſi Dux ipſe Philippus vſq; ad mortē bene vti ſciuiſſet vniuerſam Jtaliam ſuo certe ſuppoſuiſſet Jmperio. Jpſe itaq; Jmperatoria dignitate ab ipſo Duce Philippo ſuſcepta cōfeſtim apud Tricium oppidum(quod obſidebat pontem Abdue fluminis deiecit: ⁊ per totam hyemem Caſtellum illud munitiſſimum obſedit ⁊ oppugnauit: ſed cum eſſet inexpugnabile: tandem dato magno pondere coleonibus Bergomenſibus(qui illud occupauerant)oppidum redemit Eoq; potitus: Placentiam commigrauit. Eam enim vrbem Philippus Jacobi Arcellati filius per tyrannidem occupabat: vir certe dei ⁊ ſanctorum cōtēptor: q̄ poſt multas oppugnatiōes: timore pculſus nocte vrbe ſe deiciēs ad venetos cōfugit: vbi poſt aliquot mēſes patauij deficiēs dixiſſe tradūt. En morior: ⁊ cadauer meum venetis: diuitias filijs: aīamq; dyabolo relinq̄. Expugnata igit̄ Placētia. Crimignola itineribꝰ q̄bꝰ potuit cōcitus laudū aduolauit: atq; eādē vrbē accerbiſſima obſidiōe aliquādiu fatigauit. Tandē ꝯfractis ciuiū viribꝰ Joānino vignatēſe q̄ in ea vrbe dn̄abat cū duobus filijs figiēte: Crimignola vrbem ingreſſus eſt ⁊ Ciues aloquens eos cū ſūma benignitate i Philippi grām recepit. Eoq; die Joānino tyrāno cum filijs in ſegete latitante ꝯprehenſo ad Crimignolam pductus eſt: quo viſo: mox eius filios in cōſpectu ſuo. Poſtmodum ipꝫ laqueo interire fecit. His geſtis: celeri curſu cremonā petijt: ac p̄mis q̄ſi cōgreſſibꝰ oīa agri ſui oppida ſibi ſubiecit q̄pp Gabrinꝰ fundulus videñ ſibi male ſuccedere: cū Philippo duce p legatos pactū pcuſſit: vrbēq; q̄buſdam Caſtellis ſibi reſeruatis: quadraginta milium

ducatoꝝ auri pōdo rddidit: Cū vo oīa hec ad votū Philippo ſuccederēt. Joānes Jacob⁹ mōtiſferrati Marchio extimeſcere cepit Ducis potētiā: vnde ſibi cōſulēs vltro Uercellas Alexandriā ꝛ Aſtēſem vrbes eidē reſtituit. Et nō ita multopoſt Crimignola: Bergomuꝫ ꝛ Brixiā Pādulpho Malateſte ademit. Quib⁹ etiā philippi ſucceſſib⁹. Nicholaus eſtēſis Ferrariēſis Marchio motus: facturus id ad qd̄ armis cogi potuiſſꝫ Mediolanuꝫ ꝑfect⁹ Parmā (quam mortuo Othōe tertio obtinuerat) philippo reſtituit: retēto Rhegio: pheu di noie. Addiditq; ꝑterea ad p̄mam dn̄atiōem Genuā potentiſſimā vrbem maritimaꝫ: ꝛ alias dictiōis ipſius Genue Ciuitate. Cumq; iam mari terraq; oibus formidabilis eē ce- piſſꝫ maiori compato exercitu. Crimignolam in Foroliuienſes Jmolenſeſq; miſit: Quam obrē Florentini eius potentiam veriti: illum bellis laceſſere ceperūt: ꝯ quos Crimignola: apud Zachanoram Caſtellū agri fauentini cōfligens eos turpiſſime fudit ꝛ ꝓfligauit. Idq; bellum a Florentino pplo vna cum venetis ſuſceptum. vſq; ad huius Philippi obituꝫ ꝛ vltra vſq; ad ānū dn̄i. 1454. ꝑdurauit: infida tn̄ nōnūq̄ ꝛ inſidiaꝝ plena pace itercedēte veꝝ cū Cremignola (vt infra dicemus) indignatus a Philippo ad venetos defeciſſꝫ: fractiſ philippi reb⁹ veneti Brixianā vrbē p Crimignolā inuaſere ꝛ in ſua poteſtate deduxere pa ce deinde ſequēti āno Martino pōtifice auctore cū venetis facta. Bergomū etiam cū op- pidis ſuis amiſit: verūtn̄ licet multis opprimeret belloꝝ turbinib⁹. Joānam Apulie regi- nā ab Alphōſo rege pulſam: ſua virtute ꝛ potētia in regnū remiſit. Quanta aūt huius fe liciſſimi ꝛ diuini ꝓpemodum ꝑncipis fuerit animi magnitudo: quantaq; liberalitas quan taue magnificentia vel ex hoc aptiſſime itelligi pōt: q̄ Alphōſū ꝛ Joannē reges ac Ethru rie ſci Jacobi magnū magiſtrum fratres: cū aliȷ̄s cētum principibus atq; ducētos aurate militie equites a Genuēſibus ſubditis ſuis captos ꝛ ad ſe ꝑductos: humaniſſime ſuſcepit: eoſq; multis donatos muneribus in p̄riam honorifice remiſit: cū omne eoꝝ regnū obtie re potuerit. Tādē poſt inumerabilia bene geſta: cecus factus: āno a natiuitate xp̄i. 1447. ꝓfluuio vētris correptus. idibus Auguſtis. hora ſa noctis nature cōceſſit: nullis relictis ſi bi liberis niſi Blancamariā filiam que ei poſtmōm in regnū ſucceſſit. Eius aūt corpus in maiori vrbis tēplo loco eminētiori ſepultum fuit. Eius aūt morte tota Ciuitas fletibus ſe nioq; cōfecta eſt cum quid cōſilȷ̄ caperet non ſatis noſſet tumultuaria enim omnia ſtatiꝫ fuere: vehementiſſime enim ꝓcelle exorte ſunt eo maxime q̄ omnes Mediolanenſes pu- blicam appetebāt libertatē: hic duas vxores hūit Biatreſinā. ſ. Facini canis olim vxorem: quā poſtea ſuſpitiōe dānatā interire fecit; ꝛ Mariaꝫ Amedei Sabaudie ducis filiā: quā q; ꝛ virginē dimiſit.

Uiri diſciplinis excellentes.

Laurentius Juſtinianus ordinis Canonicoꝝ celeſtini habitus: ſeu cōgregatiōis ſci Georgȷ̄ de Alga veneti ꝛ venetus poſtea p̄riarcha: hac tempeſtate venetȷ̄s: tūm religiōe ꝛ vite ſā ctitate: tumq; diuina fere doctrina: maximo apud omnes fuit in precio hic ab ipſa adole- ſentia poſt Marinum Quirino auunculum ſuum patricium venetum virum religioſiſſi mum: adeo vocatus: Religionem regularium canonicorum qui ſancti Georgȷ̄ de Alga nuncupant: calcatis opibus maximis ꝛ honoribus: atq; florētis etatis illecebris: ad celeſtē militiam ꝓficiſci voluit: Quam quidem religiōem quanto ſplendore ſua vita ſua abſtinē tia: vigilȷ̄s ꝛ orationibus: ſuiſq; doctrinis ꝛ exemplis illuſtrauerit. Eius hiſtoria a Ber- nardo Juſtiniano eius nepote oratore clariſſimo edita: demōſtrat: hic namq; ꝛ ſi pauca ꝑceptore didicerit: adeo vt vix ꝑma clementia ꝑceperit tn̄ cum ſcientia diuina imbutus eſ ſet. 14. librorū ſcripſit volūina ꝛ ſermōes. 40. librorū āt tituli ſūt iſti: Ligꝰuꝫ vite liber. 1. de diſciplia mōaſtice ꝓfeſſiōis De ſp̄uali ꝛ caſto cōnubio vbi ꝛ aīe. De triūphali agōe me diatoris xp̄i: De Interiori conflictu: De complanctu Eccleſie: De corpore chriſti ꝛ ſangui- ne: De vita ſolitaria: De cōtemptu mundi: De ſermone domini in cena: De officio paſto- rali: De obediētia: De gradibus ꝑfectionis: Deniq; nō ſine ſanctitatis oppinione deficiēs: poſt ſeptuageſimum obitus ſui diem incorruptus apud cathedralem Eccleſiam ſepultus 1416

vt ꝑfertur duobus relictis filijs Joanne iacobo ⁊ Odone mortē obijt. Relicta ēt poſt ſe
ſpecioſiſſima filia: quā tñ ante mortē ludouico Sabaudie duci matrimonio copulauerat.
Joannes iacobus itaqꝫ luſignanus penultim⁹ Cypri Rex eo ipſo āno Jano p̄re defūcto: regni
habenas adoleſcēs ſuſcipiēs. regnauit annis. 34. Uir certe mulierū corruptior: qui inter fe-
minas educat⁹: cū ad etatē adultā puenſſet: mulierem etiam ſe magis q̄ virum oſtendit.
vnde ⁊ inter epulas delitiaſqꝫ languens. ſēper quaſi ſub tutoribus vixit. Uxorem in p̄mis
illuſtris Joānisiacobi montiſferati marchionis filiā duxit. que mox vt Cyprum applicuit
pactis nuptijs: veneno extincta fuit. Poſtmodum aliam ex paleologoꝝ proſapia helenā no-
mine duxit vxorē mulierē ſiquidem cordatā et ingenioſā que cum viri vecordiani cogno-
uiſſet. mox regni gubernacula in ſe ſuſcepit. ⁊ omnibus depoſitis magr̄atibus. latinum eti-
am ritum eliminauit: ac ſic omnem inſulā i grecoꝝ ſuoꝝ poteſtatē redegit. Hic itaqꝫ Rex.
vnū tm̄modo ſpuriū noīe Jacobū ex cōcubina ſuſcepit filiū virū certe magni ſpiritus: ex
coniuge aūt. Carlotam filiam tantum genuit: quam ⁊ patruelli portus gallie nupſit: Qui ſta-
tim veniens. regiminis formā i regno correxit. ⁊ q̄ maxie rituz Romane ecclie inſtaurauit
Sed nō multo poſt Socrus maledicta: Dyabolo ſuadente. generū nobiliſſimū virū toxi-
co ſuſtulit quo mortuo. ſtati p̄ores illecebre redijere. At carlota filia vidēs inde ſe ludibrio
haberi ad p̄rem ꝯqueſta: opem petijt. vnde pater ſuaſu matris ⁊ p̄cerū. carlotam filiam de
nuo ludouico ludouici ſabaudie filio ꝯſobrino ſuo nupſit. Atqꝫ mox helena regina mater
emorit̄ ⁊ paulopoſt Rex ipſe. Dumqꝫ ludouicus ſponſus ex Thaurino ciuitate italie Cyprū
properat. Jacob⁹ ex pellice filius Sultani auxilio. Turciqꝫ fauore regnum occupat. ⁊ Car-
lota ſorore cū ludouico ſponſo excluſa. regnū ſuſcipit.

1424 Brachius alias Brachius mōtonus ex caſtello noīe Montono in vmbria italie regione nat⁹
a q̄ Brachianoꝝ ſecta factioqꝫ habet̄. rei bellice p̄ſtantiſſim⁹ Dux hac omniū italie ea etate
longe q̄i clariſſimus. partium Alphonſi regis ꝯ Joannā reginā ⁊ pōtificē Romanum perti-
naciſſimus fautor hoc āno poſtea q̄ oppida mlta a. Ro. ecclia p vim abſtuliſſꝫ dū aquilā
neapolitani regni vrbē (iuſſu regis Alphonſi) graui obſidione p̄meret: a Jacobo caudola
acerrimo Martini pontificis duce: p̄ter omniū ſpē profligatus obtrūcatur. Cuius cadauer
cū ibidē ſepultum fuiſſet exhumatū poſtea. ad Martinū Rome delatū ē. at martinus pon.
cū vidiſſet ecclie inſectatorē. tanq̄ excōicatū extra portam ſācti laurētij loco ꝓfano ſepelliri
fecit. hic itaqꝫ Brachius dū peruſina nobilitas exularet. q̄ q̄ admōꝫ adoleſcens ēēt. exul tñ
cōſilio ⁊ auctoritate inter extores nobiles princeps habebat̄. quāobrem vrgente inedia ab
ipſa ineūte etate. militari exercitio ſub Albrico Cunij comite ſe tradidit. Qui p⁹ mltos labo-
res ⁊ vlnera. breui iperatoris nomē cōſequi meruit ⁊ varia fortuna vſus i id tādem potē-
tie ⁊ auctoritatis creuit vt peruſinā Ciuitatem cōpulerit ſe et aduerſā nobilitatem extorrez
libenter recipere. Ipſe vero ciuitatis princeps a nobilitate pariter et vulgo ſic delectus vt
vires magnificentius extendere poſſet cū Alphonſo regi fedus inijt ⁊ copias ſuo ſtipendio
ducere cepit ⁊ dū multas Ciuitates mltaqꝫ oppida pōtifici Romano: qui partes Regine ꝯ
Alphonſū tuebatur: auferret: excōicat⁹ in id mortis genere puenit. hic ipſe: dū in minoribus
vt p̄miſſū ē: exiſteret: Sfortie Attēduli amiciſſimus fuit atqꝫ familiariſſimus. eo q̄ vterqꝫ
adoleſcētes ſub Albrico militare cepiſſet. potētiores deide facti: dū de p̄oratu ꝯtēdūt inimi-
ci effecti ſunt: quorū virtute ⁊ ea emulatione: militia ita breui i Jtalia creuit: vt qui Duce
in re militari ſeu bellica deinceps idigeret: altero iſtoꝝ quaſi ſēper vteret̄. hic ille factiones
militares exorte ſunt vt quinquagintanouē iā annis: nil prope in Jtalia geſtum ſit q̄ non
alteri iſtorū q̄ſi aſcribi poſſit: Qui eni a Brachianis opprimebātur: a Sforcianis viciſſꝫ tu-
tabant̄ ⁊ e cōtra. Hic itaqꝫ Brachius Odonē adoleſcētē ſub Nicholai picenini gubernati-
one filiuꝫ dimiſit. q̄ paulopoſt a florētinis p̄ris loco ꝯ philippū ducem imperator conſtitu-
tus apud Aretium vrbem a Guidone Torrello ꝓfligatus ⁊ interfectus fuit.

1424 Frāciſchus foſcarus ſexageſimuſſeptim⁹ venetoꝝ dux. Thome mocenico duci hoc āno ſuf-
fect⁹ ducauit ānis. 34. ⁊ men. 6. Uir ſane oi virtutū genere: p̄ter q̄ litteraꝝ glīa ornatiſſim⁹:

eo ꝙ eloquētia:igenio:memoria:Juſticia:fortitudine ac cōſilio oēs ſui pncipatus motus:
miro ſēper clauſerit ordine. Quippe ꝗ Senatˀſui et italice libertati ⁊ ſaluti conſulēs trigīta
ānīſ maxia bella terra mariqꝫ geſſit.⁊ oia ſūma cū laude cōfecit ac ita quietis ⁊ pacis turba
tores:ſua prudētia et fortitudine cōpeſcuit.hicqꝫ cū pmū Rauenā oli imperioſā Ciuitatē
procuratione Nā charloni negotiatoris a polentanis dominis volentibus i pmis ciuibus
pacifice ſuſcepiſſet:hoſtaſiū pollentanū vrbis dn̄m virū ignauū captū in Cretā exulatū p
etuo trāſmiſit inde Brixiā Ciuitatē.duce Crimignola.⁊ Bergomū ac cremā iperio ſui ſena
tus adiecit.bellū qꝫ maximū i gretia ꝯ Genuēſes apd̄ Chyū iſulā geſſit:⁊ parum abfuit qn
vrbē ipſā obtinuerit.Demū ipi ſuo ſenatui pace vndiqꝫ parta vrbeqꝫ ſua oibꝰ bonis mlti
pliciter aucta ⁊ Italia oi i pace ⁊ tranquilitate redacta:poſt multos labores exactos octo
geſſimoquarto vite ſue āno.ſalutiſ vō nr̄e.M.cccc.lvij.calēdis Nouēbris i ſenectute bona
dormiuit cū prībꝰſuis:ſepultuſqꝫ igēti pōpa i diui Frāciſci tēplo capella maiore celebratiſſi
mo ſepulchro.ip̄e eni ferme oēs pſtātiores ſue etatis belli Duces ad opprimēdos aduerſa
rios.mercenarios habuit.vtpote Franciſchū Sfortie filiū Mediolani poſtea Ducē:crimi
gnolā comitē:quem tn̄ poſtea pp eius ifidā ſuitutē:capite detroncari fecit.Joānē frāciſchū
gonzagam.māt̄ue marchionē atqꝫ alioſ quāplurimos:p quos memorabilia geſſit facinora
⁊ demū Bertholomeū coleonū Bergomēſem cuiꝰ vtute italie laboranti ⁊ lacerate.ſalutis
⁊ pacis opē feliciſſime attulit.

Crimignola comes:Philippi ducis mediolani dilectiſſimus filius ⁊ excellētiſſimꝰ iperator 1427
cuiꝰ ppꝛium nomē Frāciſchus cognomēto crimignola erat.hoc āno cum igentia facinora pro
redēptiōe regni ducis geſſiſſet.ipatiēter ferens.ꝙ philippus mediolani dux Guidonē torel
lū i pfectura claſſis ꝯ Alphonſū ſibi ptuliſſet.⁊ ꝙ ip̄m a Dictatura genue reuocaſſet:atqꝫ
cernēs.aduerſarios ſuos quoſdā apd̄ philippū ſe gratia pualere.metu ⁊ idignatiōe comotꝰ
ab ip̄o ſuo dn̄o philippo tanq̄ offēſus defecit:⁊ ad venetoſ acceſſit a qbuſ maxio honore ⁊
illaritate exceptus:ſtatī ex Senatus decreto.Copiaꝝ ſuaꝝ Dux deſignatus ē.hic qppe frā
ciſchus ex Crimignola pedemōtiū iſigni oppido.ortum duxit.Qui cū porcoꝝ gregeſ paru
ulus educeret.a ſtipendiarijs captus.tanq̄ elegātis forme puerū:ad philippū adhuc ⁊ ip̄e
adoleſcētē papie perductus fuit:quē eueſtigio ipſiꝰaſpectu delectatus:ex ignobili nobilem
ex egeno diuitē:⁊ ex ruſtico demū:ob ingenij magnitudinē:pncipem ⁊ iperatorem effecit.
Qui magr̄atu ſuſcepto:cū philippū dn̄m ſuū pditiſſimū ⁊ multoꝝ armis occupatū cerne
ret.ſua prudētia ſuaqꝫ magnanimitate.atqꝫ induſtria:deiectis mltis tyrannis atqꝫ iterfectis
regnū breui i itegrū ſibi reſtituit.Sꝫ neqꝫ his cōtētus.verū ēt Genuā vrbē potentiſſimam
cū oi dictiōe ſua philippo addidit:vbi ea prudētia eaqꝫ itegritate dictaturā geſſit.vt ciuita
tē laceratā:q̄ multotiens armis contenderat:reſarciuerit.Indeqꝫ euulſiſ vetuſtiſſimis odijſ
atqꝫ factionibus:vnā q̄ſi familiā conſtituerit.ip̄e eni erat ſūme fidei maxiaqꝫ iuſtitie pncepſ
:⁊ laborū oiūʒ paciētiſſimus.quibus ex cauſis:in ſcīa rei militaris:omnes ātęceſſores ſuos
ſine cōtrouerſia ſupabat.Atqꝫ ſuo i magr̄atu ea erat ſeueritate ⁊ iuſticia:vt ne poma qdē
ex arboribꝰ pendentia:ſine ſuo pcio auferri impune alicui permiſerit:eamobrem non.pati
ebatur preterlabi diem:qn ſuis militibus:ſtatutis tēporibus menſtrualia diuiderent ſtipē
dia.Erat ēt adeo promiſſi ſeruator:vt verba que Jocando promittebat.ip̄a ad minimum
momētum ipleret.Cunqꝫ diu ſub philippo duce militaſſet:⁊ ad Senatum venetum tranſ
fugiſſet:⁊ ei aduerſus philippū belli ſūma a Senatu cōmiſſa fuiſſet:magnas copias ſtatim
pcenſuit.⁊ cū exercitu pmū impetū i Brixiam faciēs adiuuātibꝰ qbuſdā ciuibꝰ.mox vrbeʒ
philippo ademit.Jd certe geſſit nō philippi odio ſꝫ emuloꝝ ſuoꝝ vīdicta:q̄ detractionibꝰ
ſuis illū philippo odioſuʒ fecerant.atqꝫ ēt vt gloriā omnem reꝝ bene geſtaꝝ in ſe verteret
adeo vt ip̄o duce mutato:mutata qꝫ philippi fortuna videretur.verūtn̄ cū ꝯ ip̄os venetoſ
multa ꝯ boni iperatoris officiū geſſiſſꝫ:vt in gr̄aʒ philippi rediret.conficta a venetis cauſa
veluti eū de ſūma belli audire volentes:venetias euocauere atqꝫ ibi ex Senatus decreto
īter duas columnas i publico ſcti marci foro:ſecuri percuſſerūt.anno.ſ.a natiuitate chriſti

1431.cōuictus eni ꝑ litteras ⁊ teſtes fuit.ꝙ ꝑ eū ſtetiſſet cominus Cremona veneti potirē
tur:capta a caualchaboue venetoꝝ nomine ipſius vrbis porta:ꝙꝫ ēt claſſis veneta i pa
do ſub ipſius oculis a Nicholao picenino hoſte deſiecta fuiſſet:Et hic fuit exitus tanti vi
ri memoratu digniſſimi qui vbilibet tranſigebat ꝑꝑ ei⁹ magnitudinē.cū eo et migraſſe for
tuna credebatur.

Guido torrellus natione parmēſis:vir domi nobilis:ſꝫ potentia ⁊ rei militaris ſcia nobilior
his tēporib⁹.obres bene geſtas:maximo toti italie i ꝑcio fuit:cuius rei grā.apud philippuꝫ
Ducē gratus acceptus ēē cepit:cognita eni hois virtute:poſt crimignolam eum ſuis copijs
⁊ exercitibus ꝑfecit:atqꝫ cū multo equitatu ad occupandam Genuam contra Thomam fre
goſium genuenſium ducē:tranſmiſit:cuiuſ virtute ⁊ preſtantia.vrbs tandem i philippi ma
nus ꝑuenit poſtmōꝫ illum philippus claſſi maritime ꝯ Alphonſū regē ꝑficiēs.haud multo
poſt vniuerſā orā maritimā et ipam Neapolim regiā obtinuit:⁊ Joāne regine:pulſis ara
gonēſibus ꝑſidijs:conſignauit:Indeqꝫ oib⁹in regno apulie pacatis:ad ducem ſuum Me
diolanū redijt:Cumqꝫ florentini bellū philippo inferre ſtatuiſſent.confeſti philippus hūc
Guidonē oppoſuit.Qui cū paucis contra Carolum malateſtam eoꝝ iperatorē in finibus
agri florentini apud Ronchū in expeditione cōgrediēs:ipm q̄i ꝑmis congreſſibuſ:diſſipato
eius exercitu:cepit ⁊ Mediolanū cū multis vinctū trāſmiſit his feliciſſime geſtis.philippuſ
ipm poſt crimignole diſceſſum:in Dictatura ſuffecit:Qui magiſtratu vniuerſo ſuſcepto et
florentinis iterato ꝯ philippū in bello progreſſis:eos breui ꝯflictu apud zachanorā fauēti
ni agri oppidū:turpiſſime vicit ⁊ profligauit:⁊ multis eorum Oppidis captis:vniuerſam
Ethruriam concuſſit:quo timore florentini intra vrbem trepidare ceperunt : poſtmodum
etiam Oddonem Brachij montoni filium:Juuenem quidem acerrimum aduerſus eum a
florentinis miſſum in Aretino agro dum Juueniliter inter ꝑmos pugnatores verſaretur:
interfecit:Ac nicholaū picininum eo in ꝑlio captū:Fauentiam victū ꝓduxit.Alia qꝫ innu
mera ⁊ q̄dem ꝑclara inuictus hic iperator geſſit facinora.hic ipe cū Othoni tertio parme
tyranno domino ſuo familiariſſimus eſſe ei deſuaſit ne ad nicholaū Eſtenſem i Ruberaꝫ
accederet.eo quia fraudem ſubeſſe oculta ſapiā ꝑuidebat.inter hūc ⁊ crimignolam cum
philippus eorum Dux in placabile odium excitaſſet etiam emulationum cauſas ſepe ac
cuebat.

Jacobus candola ex caſtro iudicis:prouintie Aprutij.originēꝫ ducens:magnus exertituum
ductor ⁊ ipe hac tempeſtate clarus:admodum ⁊ noiatus fuit:Qui cū diu ſub Alphonſo
rege i Apullie regno militaſſet et pro eo ꝯ Reginam Joannam ⁊ ludouicum Andegauen
ſem vniuerſum ferme regnum occupaſſet.⁊ neapoli captam regis nomine valido equitatu
teneret a Guidone torrello predicto ⁊ Joanna regina diu obſeſſus.cum Alphonſus rex ꝓ
cul abeſſet tandem rogatus a ciuibus deditionem fecit.indeqꝫ diſcendens ad Martinum
pontificem:Romanum acceſſit:aquo benigniſſime exceptus illius ſtipendio ſe ſubmiſit:q̄
cum eſſet vir magnanimus atqꝫ ſapientiſſimus.copias vndiqꝫ contraxit ⁊ ꝯ Brachiū mō
tonum inuictiſſimum Jmperatorem qui Aquillam pro Alphonſo obſidebat intrepidus
acceſſit cūqꝫ ad hoſtem decernēdi cauſa perueniſſet:nulla pugne mora addita fuit comiſſū
qꝫ fuit atrox ꝑliū inter eos.et cū aliquādiu pertinaci aio decertaſſent tandem Brachij exer
cit⁹ cedens:fugā perijt.⁊ multis eoꝝ a Jacobo ceſis ⁊ captis Brachium in Aquilonarum
manus ſuperatum deduxit:a quibus multis vulneribus confoſſus miſerime perijt.hic qꝓ
pe Brachio admodum emulus fuit.⁊ cum eo de gloria reꝝ geſtarum optime contendere
potuit Sub huius āt diſciplina:mlti clariſſimi euaſere viri.inter q̄s Bartholomeuſ coleo
nus Bergomēſis:venetoꝝ poſtea vniuerſalis imperator fuit.

1427 Brixia olim nobiliſſima cenonanoꝝ galloꝝ ciuitas et nūc quidē iter ceteras lūbardie vrbeſ
potentiſſima hoc āno ſexto idus Marci petro aduocato procurāte ⁊ quibuſdam alijs ciui
bus ope etiā Comitis crimignole:in venetoꝝ manus deuenit.huius cauſa fuit.ꝙ philip
pus Dux.quēdam virum peſſimum ibidem vectigalibus prefecerat.Qui intollerabilis

ciuibus imponens:coegit eos ſeruitutis iugũ excutere:pp q̄ Brixiani laceſſiti:venetis ciui
taté obtulere:modo auxiliũ preſtare dignarentur.veneti ãt prudẽtia vſi:ſtatim legatos ad
philippũ miſere:qui dicerent:pro ſalute italie ipm ab armis abſtinere parcere florentinis
mitiuſq̧ in ſuos agere dignaret. Quod ſi ſecus:ſciret ſe curã italie ⁊ oppreſſorũ ſuſcepturoſ
Cunq̧ philippus venetoꝝ legatos paruipendiſſet:Brixianos impulit ſaluti ſue conſulere
Erat tũc petrus aduocatꝰ i vrbe Brixia magne auctoritatis vir qui monticulas q̄maxime
i ſuã pellexerat ſententiam. Iſq̧ Crimagnole auxilio fretus:q̄ eo a venetis cũ exercitu miſ
ſus fuerat monticulas ſtatim ſecreto introduxit et ciuitaté philippo ademit. eamq̧ petro
lauredano ⁊ Fantino Michaeli venetis cõſulibus tradidit Suſceptaq̧ Brixia:⁊ diſcipatꝭ
apud Machlodiũ vicũ a Crimignola philippi copijs.capto:inſuper Carolo malateſta cũ
alijs plurimis.Philippi mercenarijs:que res magno diſcrimini philippo fuit. Quãobrem
Martinus papa ducis calamitate ꝑmotus:Cardinalem ſãcte crucis ſtatim ad ſedandos
tumultꝰ e Roma in Lumbardiam tranſmiſit:qui vltro citroq̧ ſepius nuntijs tranſmiſſis
Tandem pacem ea conditione inter philippũ ⁊ venetos cõpoſuit:vt brixiã veneti ⁊ oppi
da brixianoꝝ Cremonenſiumue:que antea ipi ⁊ mantuanus marchio ceperant retinerent
inſuper et bergomum eiuſq̧ agrũ.legatus ex federe ipis venetis deſignauit .hac etiaꝫ cõdi
tione:ne ſocios venetoꝝ florentinoꝝ q̧ bello laceſſeret:aut ad id defectionem concitaret.
Guido ãt torellus.⁊ Johanneſfrãciſchus mãtuanus:Orlandus palauicinꝰ.⁊ alij cõplu
res reguli:ea federa ꝑcuſſerũt Hec ipa eo ãno geſta ſũt.qui ẽ vigeſimuſoctauus ſupra.M.
cccc.quo ãno. ꝓdie nonas Maij Senatus venetꝰ bergomo potitus ẽ.approbauit aũt hanc
pacẽ Martinus pontifex ne philippus oino pelleret.Eo eni tũc.ſub uenetorum ſtipendio
vna cũ Crimignola militabant Scaramuza paplẽſis petruſpaulus vrſinus Romanus.da
niel vandalus:Ludouicus verminianus.Carnarius ⁊ Deteſaluus ac Bertholomeus coleo
nus Bergomenſes:ac deniq̧ illuſtris Joanneſfranciſchus gonzaga mantuanus marchio
⁊ pleriq̧ inſignes bello viri quoꝝ virtute veneti tantã gl'iam ⁊ vtilitatem conſecuti ſunt.
Tyberis fluuius.hoc ãno i vigilia ſãcti. Andree apl'i.i imenſũ adeo creuit vt ꝑ portam flami
neã que ẽ populi porta igreſſus totã vrbẽ i plano ſitã iundauerit:tpl'mq̧ pãtheon vſq̧ ad
altare maius repleuerit.Decreſcẽs ãt biduo poſt,mlta aialia ſecũ traxerit. mltaq̧ dãna ci 1428
uibꝰ itulerit qui non ſecus ꝑ vicos nauigabãt ac ꝑ alueũ tyberis facere ꝯſueuerãt hoc ideꝫ
⁊ ãno ſalutiſ nr̃e.1474.mẽſe nouẽbri ꝯtigiſſe vidimꝰ⁊ ſtati.ex more ſena peſtiſ ſubſecuta ẽ
Bellũ lucẽſe.hoc ãno a florẽtinis ſuſcipit qđ ꝑ ãnos tres maxio cũ vtriuſq̧ ppl'i dãno ꝓtrac
tũ fuit paulus eni Guiniſiꝰ(de q̄ dictuꝫ eſt)eo ẽt tũc luce dñabatur.Is ſupiori ãno ladiſlauꝫ
filiũ cũ philippo duce cõtra florentinos militare cõſtituerat quã rẽ florẽtini egre ferẽtes cũ
ſuperiore pace:nil i ſcriptꝭ de Guiniſio cautũ fuiſſet;occaſionẽ opprimẽde luce nacti:i agrũ
lucẽſeꝫ ſuas copias mittunt Qui captis q̄buſdã caſtellis circũquaq̧ poſitiſ.vrbẽ ẽt obſidio
ne cingunt.Sed philippus mediolanẽſiũ Dux:Guiniſij ꝓcibus ſolicitatus.frãciſchũ ſfortiã
cũ magno equitatu eo miſit qui tm̃ terroris florẽtinis inìecit:vt lucam obſidione liberare
coegerit.At florentini ſuo vſi igenio frãciſchuꝫ maxia corrũpẽtes pecunia;ab auxilio lucẽ
ſium abire fecerũt.Quo diſcedente:florentini iterato lucẽſes obſidione cingunt. Quapp
philippus iſtante Martino pontifice:q̄ ẽt lucenſiũ vices dolebat:Nicholaum piceninum
cũ maxio equitatu rurſus eo miſit qui fuſis fugatiſq̧ hoſtibus non ſolum lucam obſidiõe
liberauit:verũ ẽt inde mouens.ex piſanis ⁊ volateranis multa caſtella florentinis abſtulit
Senenſibus ẽt rẽ gratã facturus.qui tũ florẽtinos graui bello inuaſerant. poſtulãtibus vo
ea tẽpeſtate florentinis.vt veneti iure federis ꝑ lumbardiam philippũ adorirentur. Reſpõ
derunt.eos auctores huiꝰ belli fuiſſe:⁊ eos ꝑus a lucenſium iiuria tẽperare debuiſſe:ea de
cauſa florentina ciuitas:i tollerabilibus tributis exinanita.querelaꝝ plena erat:vt par eſt
i vulgo:cũ aduerſa fortuna ſucceſſerit.Nil erat odibilꝰ q̄ illi ciues: quoꝝ opa lucẽſe bel
lum fuerat ſuſceptũ tãdẽ florentini belloꝝ ſtipẽdijs grauati: licet lucam iterato obſidione
cinxiſſent:ꝯtraq̧ circa vrbẽ ppl'ati fuiſſent manẽte intus Sygiſmũdo iperatore:pacẽ philip

po ⁊ luceñſib⁹ obtulere: quã illi ſuſcipientes. ẽt ꝑcta a florẽtinis capta reddita ſunt.

Bohemĩ heretici (a quodã ioãne Us Bohemo i cõſtãcienſi Synodo exuſto) exorti q̃. ſ. inter ceteros errores dicebãt ⁊ ꝑdicabãt ecclaſticos oẽs: ſi ſalutẽ cõſequi volebãt: ad imitationẽ xp̃i paupes oĩno eẽ oportere: cũ ex tãta rex copia ⁊ lux ppli oẽs ſcandalizarent. his tẽporibus ſua vitiana hereſi germanos catholicos crudelẽ imodũ armis vexare ceperũt: ad q̃s eũ martinus põtifex ⁊ Sigiſmũdus ĩpator legatos miſiſſent: q̃ eos cõmonefacerẽt: vt rõne ⁊ eccl'ie obtẽperare dignarent: q̃ benemonẽtibus parere recuſarũt: pp qd̃ martinus legatoſ i germaniã miſit. Qui vna cũ iperatore ꝯ̃ eos catholicos cõcitarũt: ſed nil proficerẽt poſtremo ẽt (reuocatis alijs) iulianũ Ceſarinũ cardinalẽ ſci angeli miſit: q̃ ⁊ ipſe nil ꝑfecit imo nõ ſua ſed militũ ſuoꝝ ignauia ⁊ iobedientia maximũ ab eis ſuſcepit icõmodũ q̃ ⁊ re iſecta domũ cũ dedecore rediſt. hi tñ heretici ſub Eugenio põtifice i florentina ſynodo grecis alijſq; natiõibus aſtãtibus a dño tacti errorẽ ſuũ cognouerũt ⁊ idulgentiam ab põtifice petierũt q̃bus penitẽtia iniuncta catholice eccl'e recõciliari meruerũt. Hi tñ pri⁹ adamitarũ hereſim i bohemia pululãtẽ armis extixerũt: q̃ ipudenter dogmatizabãt charitatis gratia licitũ eẽ hoĩes publice cũ mulieribus luxuriari. Uiri diſciplinis excellentes.

Petruſpaulus vergerius patria iuſtinopolitanus phs ⁊ orator ac iuſcõſultus necnõ ⁊ lĩgua greca latinaq; vir eruditiſſimus: Chriſolore Bizantini phi auditor ⁊ carrarieñſium pricipũ oli familiariſſimus: p hoc tp̃s ꝑdictis virtutibus celebrat⁹ magno fuit i ꝑtio. Qui cũ eloq̃ntiſſimus haberet inter cetera hiſtoriã ſatis elegãtem de geſtis carrarienſiũ dñorum edidit. Et de igenuis moribus libellũ: necnõ ⁊ in diui hieronymi pr̃biteri laudem cultiſſimas orationes compoſuit atq; alia multa que ad manus noſtras non peruenerunt.

Mapheus vegius patria laudenſis: optimus vir ⁊ dociſſimus orator ac poeta nõ vulgaris: Martiniq; pape datari⁹ hoc tẽpore floruit ⁊ ob dicẽdi elegãtiã Rome magno hitus ẽ i ꝑtio. Qui aliquot editis libellis parti metro: partiq; oratione ſoluta magnã laudẽ ſortitus ẽ Inter quos tertiũdecimũ eneidoꝝ librũ in verſu heroico compoſuit. Ruſticanalia ẽt epygrãmata: ⁊ pſalmos penitẽtiales atq; in laudem diue monice matris ſciſſimi doctoris auguſtini multa ꝯpoſuit. Alia q̃z q̃dã ſoluta orõne cõſcripſit. Eius q̃ppe ꝑcuratione ⁊ ipenſa Reliq̃e ſcẽ monice ex oſtia tyberina Romã trãſlate ſunt: ⁊ eiſdẽ capellã atq; ſepulchrum miro artificio ſuo ſumptu extuere fecit. In cuius quidẽ capella poſtea corpus ſuũ ſepelliri voluit.

Leonardus iuſtinianus alterius magni leonardi viri doctiſſimi filius his tp̃ibus claruit vir certe magni ⁊ nobiliſſimi igenij vtriuſq; lingue grece. ſ. ⁊ latine pitiſſimus: q̃ a puero liberalibus diſciplinis egregie eruditus: Muſice plurimũ operã dedit: ⁊ eã obrẽ vernacula lĩgua cãtilenas amatorias dulciſſimas ac pitiſſimas plurimas edidit: q̃bus totã italiã repleuit verũ tãdẽ cõſcientie remorſu permotus ad deũ cõuerſus conſimileꝫ in laudẽ btẽ virginis marie ſcõꝝq; dei cõpoſuit. Inde alia nõnulla tũ latino tũ vulgari idiomate exarauit: ac q̃daꝫ greca in latinũ cõuertit vtpote Cimonis ⁊ luculi vitas. Deniq; etate prouectus ſenator grauiſſimus ⁊ reipu. precipuus gubernator ob eloq̃ntiã euaſit. hic quoq; ⁊ Bernardũ iuſtinianũ filiũ genuit doctrina ⁊ prudẽtia ꝯ̃ſimilẽ. Qui ⁊ ipſe apud venetos ob dicendi ornatum ⁊ facilitatem magnam gloriam ⁊ honorem promeruit. Qui orationes eloquentiſſimas dotaſq; plurimas compoſuit atq; Auunculi ſui laurentij iuſtiniani viri ſanctiſſimi patriarche veneti vitam egregio ornatu compilauit.

Franciſcus barbarus patritius ſimiliter venetus: Chriſolore Byzantini phiſoſophi in grecis lr̃is diſcipulus excellentiſſimi ⁊ ꝑpe diuini ingenij vir. His etiam temporibus ob doctrinaꝫ ⁊ dicẽdi promptitudinem ac reipu. adminiſtrãde prudentiam ⁊ iuſtitiam laudatiſſimus habitus eſt: tum maxime ꝙ apud Brixianos preturam gerens: vrbem acerrime obſeſſam: eas ob res ſenatui ſuo conſeruauerit. Hic itaq; cum eruditiſſimus plurimum eſſet: pulcherrimum librum de re vxoria ⁊ orationes ac epiſtolas ornatiſſimas extantes ediddit: ac alia quedam compoſuit. In cuius laudem poſt mortem hoc epithaphium editum ⁊ ſepulchro ſuo appoſitum fuit.

Sicq̄s honos ſi fas lachrimis ꝺcorare ſepultos
Flecte ſuꝑ meſtis locū cōplecte querellis.
Frāciſcus cui priſca parez vix ſecla tulerūt
Barbarus hic ſitus ē: lingue decus omne latie.
Fortia facta viri, ꝓ libertate ſenatus.

Brixia quā magno tenuit ſudore fatetur.
Hic ſummi igenij ſcriptis monumēta reliq̄t.
Grecaq̄ʒ preterea fecit romana tenet nūc
Spūs aſtra ſacros tumul⁹ ꝯplectit art⁹.

Carolus aretinus poeta: ⁊ grece latineq̄ʒ lingue vir eruditiſſimus atq̄ʒ eloquētiſſimus franciſci philelphi poete emulus, hiſdez tēporibus floruit. Qui ⁊ ipſe tū metro: tū ſoluta oratione multa cōpoſuit ac q̄dā ex greco i latinū optime cōuertit: ꝙobrē a florentino ꝑplo (q̄ ſemꝑ viros humanitatis doctrina ꝑditos ſummis honoribus excipere cōſueuit) i ſuū Cācellariuz vocatus: ⁊ ipſe ab eodē īmunitatis bn̄ficiū cōſecutus eſt.

Caietanus patria vicentinus parauin⁹ canonicus theologus ⁊ philoſophus ſui tp̄is ꝑcipuus ꝑ hoc tp̄s i patauino Gymnaſio tū legēdo tū diſputādo tūq̄ʒ cōponēdo pricipatū obtinuit Et ꝓpterea ꝑceteris ph̄is accuratius ſuꝑ octo phiſycoꝝ libros cōmētatus ē: ſed ⁊ ſuꝑ librū de aia. Suꝑ libro de celo ⁊ mūdo alios cōmētarios cōpoſuit: ſcripſit q̄ʒ li. de methauris ⁊ de reactione ad cōcurrentiā dn̄i ioānis de marliano phiſyci. Eas etiā iſta alios multos clariſſimos i oī diſciplina i italia potiſſimū attulit viros vtpote.

Bartholameū mōtegnanū ph̄m ⁊ medicū celeberrimū: q̄ multarum reruz cognitione ⁊ ſcripturarum ſubtilitate ceteros ſua etate phiſycos ſuꝑauit. Quod pulchre libri de cōſeruatōe ſanitatis a ſe editi oñdūt. Adiecitq̄ʒ his ⁊ alios i medicinis de particularibus egritudinibuſ libros multos incipiens a capite vſq̄ʒ ad pedes. Scripſit quoq̄ʒ ⁊ de egritudinibus oibus i communi. De balneis de mō cōponēdi medicinas: ⁊ Anthidotariū i ꝯſilijs: ⁊ alia multa.

Jacobum etiam forliuienſem egregium quidem medicū hac tēpeſtate floruiſſe cōſtat: quez dicūt ꝯctos q̄ phiam ⁊ medicinā profeſſi fuerāt exceluiſſe. Et ꝓpterea ſuper primū canonis Auicēne ⁊ ſuꝑ eiuſdem aphoriſmis ⁊ Tigni optime ⁊ egregie ſcripſit. Libelluz preterea de intenſione graduum formarum: ⁊ earum remiſſione compoſuit.

Hugo Senēſis vulgatus medicus ꝑ hoc ip̄m tp̄s diuina quadam ingenij ⁊ medendi gratia: omnes qui ante illum in Ethruria floruerunt excelluiſſe creditur. qui ſuper primo Auicenne ⁊ Aphoriſmis hyppo. ⁊ Tigni ac Gallieni ſcripſiſſe dicitur.

Joānē de Marliano pr̄ia mediolanēſē i phȳa ⁊ medicinis ꝑdictos oēs vno ⁊ eodē tp̄e igenio ⁊ fama ſuꝑaſſe dr̄. Js ꝯeni cū i oī lr̄aꝝ genere eruditiſſimus hēret i aſtronomia: tn̄ ⁊ medicinis excelluit. Ex cui⁹ q̄dē opibus a ſe editis hn̄tur libri de reatione ad ꝯcurrētiam Gayetani ⁊ de caliditate corpoꝝ tp̄e eſtiuo atq̄ʒ hyemali: ⁊ de Antipariſtaſi ⁊ alia. Abbas ſyculus cui ꝓpriū noīe erat Nicholaus ex Cathania vrbe oriūdus pōtifici iuris ⁊ ph̄ie eruditiſſimus: ⁊ ipſe hec ipſa tp̄a reddidit clariſſima qȯ apud Senā ethrurie vrbē pōtificiū ius optime edocēs cū igenij eēt clariſſimi atq̄ʒ eminētiſſimi ꝑclariſſima monumēta i iure pōtificio poſt ſe ſcripto reliq̄t. Unde ⁊ decretales oēs plurimis voluminibus ⁊ q̄dē egregijs ſuꝑ oēs declarauit. Decretoꝝ ēt libros cū cōmētari cepiſſet morte ꝑuētus rē tantā itermiſit. eius q̄ʒ extāt repetitiones ⁊ diſputatiōes ac cōſilia accuratiſſima. Ad hūc ⁊ ad reliquos oēs predictos. Frāciſcus philelphus ph̄s multas ſcripſit epiſtolas.

Ludouicicus pōtan⁹: patria Spoletin⁹ egregi⁹ iuriſcōſultus ⁊ aliaꝝ bonaꝝ lr̄aꝝ ſtudijs ornat⁹ hac etate Rome claruit. Uir certe doctrina ⁊ memoria icōꝑabili q̄ pluſq̄ʒ cōmentū ſuꝑ aliq̄bus digeſtoꝝ ⁊ codicis ꝑtibus mira doctrina compoſuit. Edidit quoq̄ʒ ⁊ alia i legib⁹ practicis ꝯſilia. Quin ⁊ i iure pōtificio q̄ōnes varias diſputauit ⁊ terminauit. Jnter q̄s Autēticoꝝ repetitio pricipatū obtinere dr̄. Hic vna cū abbate Syculo ꝑdicto i baſilienſi cōcilio vocatus magni pretij habiti ſunt.

Paulus ꝓcaſtrus iuriū doctor ⁊ ſpectatiſſime doctrinē ⁊ eloq̄ntie vir cum his ⁊ ipſe floruit. Et ꝑceteris diſtinctius ⁊ clarius atq̄ʒ vtilius i Digeſtis ⁊ Codice ſcripſit. Cōſilia q̄ʒ ea in doctrina cōpoſuit vtiliſſima. Deniq̄ʒ cum publico ſalario pluribus annis Sene. Florētie. ⁊ Pa tauij legiſſet anno dn̄i. 1437. vite finem fecit.

Andream de Belijs mediolanēſem ordis nr̄i:theologū elegantiſſimum atqꝫ eruditiſſimum
hac tēpeſtate fuiſſe ⁊ floruiſſe cōſtat virū certe religione doctrina ⁊ memoria admirādum.
Qui latinā grecāqꝫ ac hebreā linguā optime noſcens:plurima opuſcula ab ipſa grāmati-
ca exordiēs ī oībus liberalibus diſciplinis cōpoſuit. Atqꝫ ī theologia tractatus ⁊ ſermones
doctos ⁊ elegantes edidit. Qui certe quāti fuerit abſqꝫ nr̄o teſtimonio ipſi oñdūt. Inſuper
⁊ Ariſtotelis aiam ⁊ ethicoꝝ librū latinos fecit. Ferūt hūc tāte tenacitatis ⁊ memorie ac in
genij fuiſſe:qꝺ q̄cq̄d bis vel ter legiſſet memorie ſtati cōmēdaret. Qui tādem cū xp̄i eccl'iaꝫ
⁊ ſuā religionē nō ſolū ſcriptis:ſꝫ ⁊ p̄dicatione exēplo ⁊ vite ſcitate plurimū iuuiſſꝫ:apꝺ Se
nā ethrurie vrbē btō fine quieuit.

Antonius Raudenſis natiōe mediolanenſis:ordis minoꝝ:theologus clariſſimus:⁊ oībus ī
diſciplinis nō mediocriter eruditus:hac ipſa tēpeſtate floruit:qui ⁊ ipſe vt ī oībus ſe doctū
oñderet ſinguloꝝ quorūcūqꝫ:tā oratorū paganoꝝ q̄ꝫ theologoruꝫ opa ferme explanare vo
luit ⁊ quā maxime lactātium viꝝ dotiſſimū emēdare tēptauit:q̄ melius ⁊ dignitati ⁊ reli-
gioni ſue fuiſſet ab illiuſmodi ſcribendi genere ſe cōtinuiſſe q̄ꝫ contra tātū virū doctiſſimuꝫ
⁊ diſertiſſimum īuehere. Eā obrē ⁊ quaſdā īuectiuas in ſe prouocauit. Ad hunc: rogatus:
philelphus vir doctiſſimus lr̄as dirigit:commonefaciēs vt auguſtinū patrē imitet:q: ille ⁊
ſi ſcūs ⁊ ſapiētiſſimus fuiſſet que imprudenter errauit tamen retractare curauit.

Ugenius quartus glorioſus quidē papa natione venetus familia ꝯdelmeria vetuſta
quideꝫ patre angelo:Gabriel religioſiſſimus antea vocatus:hoc anno q̄nto nonas
martij:apud Mineruā Rome poſt Martinū papā pōtifex creatus:ſedit annis .xv. Hic gre
gorij duodecimi ex ſorore nepos:canonicuſqꝫ celeſtini hītus ꝯgregatōis ſci georgi ī alga ve
6650 1431 netijs fuit. Primo q̄dē ipſius Gregorij theſaurari⁹:deīde ſenēſis ep̄s:poſtea cardinalis. de papa 218
mū pōtifex factus nil eo honore elatior:nulla ī re priſtinā vitā mutauit. Eadeꝫ certe humili
tate:eadeꝫ cōtinētia auſteritateqꝫ vite vixit:quāuis in initio ſui regiminis malis cōſilijs duc
tus varius extiterit. Cū eni diuina humanaqꝫ oia pturbaret. Ro.ppl'ꝫ ad arma excitauit.
Qui ipſius magiſtratibus e Roma pulſis nouos creuere romani atqꝫ ipm pōtificē mutato
habitu cū monaſtico cucullo fugere cōpulerūt:eūqꝫ p tyberi aufugiētē. Quidā Romani la
pidibus ⁊ ſagittis pſecuti ſunt. Cū aūt florentiā petiſſet ibi p aliq̄t tp̄s ſubſtitit. quo ī tēpore
oia bellis ⁊ ſciſmatibus vbiqꝫ pturbari cepta ſunt. Romani eni ſublato clamore ad arma ī
libertateꝫ ꝓclamauere ⁊ nouis creatis magiſtratib⁹. Frāciſcū Eugenij nepotē ⁊ eccliaſtice di
tiōis camerariū capiūt. Arcēqꝫ ſci angeli expugnāt capitoliū firmo p̄ſidio muniūt:⁊ p ſex
menſes ī libertateꝫ ſe vendicāt. Eo aūt tumultu baſilienſe cōciliuꝫ iā antea martini decreto
īchoatū augeri p hiſpanie:Gallie Germanie:panonieqꝫ priceps ceptū ē. Qui cōeꝫ reip. xp̄i
ane gubernationem in arbitrio cōcilij reponebant. Ad qꝺ quidem conciliuꝫ Eugenius bis
terqꝫ citatus ire renuit. Quam ob cām Eugenio pontificatu abrogato. Amedeus Eremita
olim Sabaudie dux pontifex delectus eſt. Eugenius autem indignatione permotus cum in
ter Carolum francorum regem ⁊ Burgondie ducem pacem compoſuiſſet Delphinum Ca-
roli filium cum magno comitatu in baſilienſes concitauit: cuius impetu ille conuentus ſta
tim diſſipatus eſt quamuis primo comprobaſſet propter qꝺ infinita ſubſecuta ſunt mala.
Ferunt autem hunc Eugenium preter pontificis dignitatem mirumimmodum amaſſe bel-
la. Uerum poſtea ad ſe reuerſus prudentius ⁊ conſtantius egiſſe. Unde ⁊ concilium Floren
tie habuit. In quo orientalem eccleſiam cum occidentali cum maximo impendio ⁊ labore
vniuit. Ubi ⁊ ioannes paleologus conſtantinopolitanus imperator ⁊ ſuus patriarcha cum
pluribus epiſcopis archiepiſcopiſqꝫ ac ingenti doctiſſimorum nobiliumqꝫ totius grecie vi
rorum interfuerunt. Qui omnes ſumptibus Romani eccl'e etiam reportati fuerunt ī greciā
Eoqꝫ in concilio affuere ⁊ armeni Ethiopes Georgiani Jacopite Libiam Aſiamqꝫ icolen-
tes. Atqꝫ alij ex Aſia minori Ponto Cilicia Syriaqꝫ ac Aphrica. Qui omnes
fidei catholice ⁊ eccleſie Romane ſe humiliter ſubdidere. Indeqꝫ Sigiſmūdum Ceſarem
pbenigne Rome exceptum:imperij corona īſigniuit. Philippū tn̄ quoad uixit inimiciſſimū

habuit a quo ⁊ p Nicholaū piccininū ⁊ frāciſcū Sforciā adeo bellis vnq̄uaq; vexatus fuit vt vix ei reſpirādi facultas daret. Bona tñ multa vrbi cōtulit ⁊ q̄ maxime circa vaticanū q; errarij officinā ⁊ palatij arcā inſtaurauit. ac vrbis vias ſtrauit. Ac lateranēſe palatiū reſtituit: iuxta qð monaſteriū dignū iādiu cōditū iſtaurauit i qð (pulſis canonicis ſecularib⁹) regulares canonicos ſub regula btī auguſtini nup̄rime excitatos ex Friſonarie loco lucēſis agri accitos itroduxit. Baſilicam q; btī petri ⁊ eius ſacriſtiā multa ſuppellectile donauit. Religioſos oēs ſub regularibus iſtitutis viuere volētes mirūimmodum dilexit: ⁊ priuilegijs alijſq; gratijs plurimis iuuit: ⁊ imunitatibus auxit. Gymnaſia oīu; quā diligentiſſime fouit ⁊ i oēs liberalis ⁊ potiſſimu; lr̄atos fuit. Quoꝝ familiaritate (licet ipſe modice lr̄ature) delectatus. Et lic; vnq̄ ad ꝑdiſcēdā aliquā ꝑticularē lr̄aturā animū adiecerit. Doctores tñ eccleſie ⁊ oratores atq; hiſtoricos libros ita aſſidue legebat vt ſubtiliſſimo igenio oēs intellexerit. Hic viceſlau; polonie regē cū iuliano Ceſarino cardinali dyacono i Turcos miſit. q̄ cū trigīta milibus apud Andrinopolim cecidere. Erat enī eugenius hic aſpectu angelicus oī veneratione dignus grauis ⁊ moderatus i dicēdo parcus i ꝓprio victu ſ; in familia ſplendidus familiares habuit doctos viros ⁊ ſcītate ꝓbatoſ. Quoꝝ opa i rebus arduis vtebat. Obijt aūt āno a xpi natali die. M.cccc.xxxvi. 7. kal'as martias. etatis ſue. 64. quo q̄dē āno beatū Nicholaū de Tolētino ordis nr̄i i ſcōs retulit cōfeſſores vt ſuo loco dicem⁹. Eo itaq; mortuo i btī petri baſilica ſepelit ſepulchro marmoreo cū hoc Epithaphio.

Eugenius iacet hic q̄rtus cor nobile cuius.
Teſtātur vite ſplēdida facta ſue.
Iſtius ante ſacros ſe breuit alter ab ortu.
Alter ab occaſu ceſar vterq; pedes.
Alter vt accipiat fidei documēta latine.
Alter vt aurato cīgat honore caput.
Quo duce ⁊ armenij graioꝝ exēpla ſecuti
Romanā agnorūt ethiopeſq; fidem.
Inde Syri ac arabes mūdiq; e finibus idi
Magna ſ; hec aīo cōcta minora ſuo.
Nā valida rurſum teucros iā claſſe petebat
Dū petit aſt illū ſuſtulit atra dies.
Qui ſemꝑ vanos tumuli cōtēpſit honores.
Atq; hac ipreſſa cōdite duxit humo.
Sed nō quē rubro decorauerat ille galero.
Nō hoc frāciſcus ſtirps ſua clara tulit.
Suſceptiq; memor meriti tā nobile qð nūc
Cernis tā preſtās ſurgere iuſſit opus.

Colūnēſes Romani viri ꝑpotētes: hoc āno falſo ſuggeſti: qð Eugenius Martini pont. inimicus decreuiſſet eoꝝ nomē oīno delere: magno ſatis exercitu coacto. Eugenium ab vrbe pellere ſtatuerūt: ⁊ ex ꝑneſte vrbe vbi colūnenſium pⁱceps morabat magno cū tumultu Romā ꝓperātes: i ipm Eugenium pōt. mouēt ⁊ appia porta occupata vrbē igrediunt. Quo audito populo Ro. pōtificiſq; milites eis obuiā fiunt cōſertaq; pugna: aliquādiu ⁊ acriter pugnauere: i qua multi vtriq; ceſi ⁊ capti fuere. Quare columnēſes ab vrbe recedentes multa damna ciuibus itulere. Oia enim diripuerūt pecora abigerūt ⁊ multos hoies captiuos abduxerūt. Qua ex re multa mala ⁊ cedes: non ſolū aperto marte. verū etiā ꝓditorie ſubſecute ſunt. Huius mali Stephanus quidā colūna: quē Eugenius copijs prefecerat auctor fuit: ab alijs enī colūnēſibus ſolū diſcētiebat. his Oddū quēdam columnēſem Martini vicecamerariū cōprehendit ⁊ direptis eius bonis: tanq̄ latronē preter pōtificis volūtatē i carcerē idecēter cōiecit. Qua ex re eugenij irā in ſe cōcitauit: q̄ indignationē pōtificis timēs: proditoriſq; officiū exercēs preneſtre ad eiuſde; familie pⁱcipē cōfugit: eūq; ad huiuſmodi ſcelus adortatus ē. Eo aūt tumultu quidā antonij columne filius archiepꝯ beneuētanus ⁊ quida; frater Maſſius capti fuere: qui frater cum confeſſus fuiſſet: ſe arce; ſancti angeli capere voluiſſ;: ac pontificem vrſinoſq; vrbe propellere ſupplicio affectus eſt: eiuſq; corpore quadrifariam diuiſo: ⁊ ad quatuor vrbis portas ſuſpenſo: ea de re Eugenius pontifex pientiſſimus: cum talia abhorreret: dolore animi maximam contraxit egritudinem. Unde eo anno: curante quodam Angeloto foſco ciue Romano: pax inter Columnenſes et Eugenium confecta eſt. Cuius cauſa Angelotus ita non multopoſt: ob memoria; accepti bñficij cardinalis creatus ē. 1432

Bellū ſecūdum venetoꝝ ⁊ mediolanenſium.

Mediolanenſes hoc annō dū ſupradicta Rome agerentur: i genuenſi vrbe claſſe cōpata flo
rentinis ifenſi ab eorūdē copijs ⁊ venetoꝝ i ipſo genuenſiū littore ſupātur ⁊ pfligātur e qui
bus vndeci eoꝝ naues itercepte fuerūt. Qua ex re veneti elatiores fcī: Crimignola duce ter
reſtri bello mediolanēſes agrediunt. Philippus aūt Nicholao picenino ex ethruria euoca
to cōſeſti claſſem venetā i pado apud cremonā ſupauit: ⁊ crimignole ipetus p terrā retar
dauit: vnde veneti nō ita multo poſt: ſicut dictū eſt: Crimignolā capite mulctarunt. Quo
mortuo eius copias ioānes frāciſcus gonzaga ſuſcepit: qui ⁊ ipſe etiā i hoc certamine ita geſ
ſit: vt victis gentibus ſuis ipſe iuictus cū ipſis victoribus de laude gloriaq̧ certarit. Hic aūt
ipator multas veteranas legiones ſecū habuit vz Gatamelatā narnenſem viꝝ acerrimum
a iuuentute ſua. Gentilē poſtea ipatorē Tybertū: petrū paulū Ro. deteſaluū bergomēſem
⁊ pleroſq̧ alios eminentiſſimos viros i armis exercitatiſſimos. Nicholao vero picenino vi
telianus foroiulianus ⁊ alij cōplures additi ſunt rei bellice ignari ⁊ in eo munere clari: quo
rū virtute adiutus egregia fuit. Nā ſupata: vt diximus: in heridano alſ pado fluuio veneto
rū claſſe: receptiſq̧ breui oppidis: q̄ veneti in agro cremonēſi tenebant: cū ingentē exercitū
cōpaſſet. Gatamelatā primū apō caluatonū illico ſupauit: atq̧ alios predictos legatos mer
cenarios fugauit: quibus pfligatis etiā philippus cū aīo auctus eſſet. Sigiſmūdū ipatorem
pollicitationibus ⁊ pmijs ac etiā ipm ioānē franciſcū venetorū ipatorē ad ſe allexit. Et ſe
q̄nti anno Nicholaū piceninū cū ioāne frāciſco ⁊ alijs pluribus in brixianos miſit: q̄ brixia
nā vrbē aliq̄t mēſibus oppugnauit. Sz cū Petrus aduocatus ⁊ Antonius martinēgus atq̧
alij ciues cōplurimi vna cū frāciſco barbaro in ea pretore acriter eam defenſarent omiſſa
brixia: iniquo hyemis tpē ad occupāda caſtella circūquaq̧ poſita cōuerſus ē: ne. ſ. comea
tus i vrbē oīno ſubmitti poſſent: Inde i veronā cōuerſus: oīa lōge lateq̧ in agro veronenſi
⁊ vicētino populatus eſt; nec venetis q̄cq̄ reliq̄d. Occupato etiā magna ex pte Micio athe
ſiq̧ ēt Benacū lacū occupare ſtuduit: ne q̄cq̄ nauibus ſubuehi poſſet. penuria itaq̧ i brixia
laborātibus ex atheſi tn̄ remulco Naues q̄dā p venetos attracte vſq̧ ad lacum quē ſancti
Andree accole vocāt. ſenſim i benacū a peneda ad Torbolim dimiſſe ⁊ refecte cū ex attra
ctu quaſſate eſſent. Rē venetā meliuſculā fecere. Uerū cū nicholaus picenínus nihilominꝰ
veronēſes ⁊ vicētinos plurimū vrgeret frāciſcus foſcarus dux ⁊ reliqui veneti de ſe actū eē
exiſtimātes niſi vnū aliquē egregiū bello viꝝ p exercitus duce mercede cōducerēt. Et iō con
feſti oratorē ad florētinos ſocios oratū miſerūt: vt ſi reipu. venete ⁊ totius italie libertati cō
ſultū eē velint Frāciſcuz ſforciā ppere cū oībus copijs i ſuuz auxiliū mittāt. alioq̄n de eis ac
tū eē ſcirēt. At florētini ſuo ⁊ ſocioꝝ periculo ꝯmoti Franciſcū ipm adhortant vt arma pro
venetis ſumat. Quibus p̄cibus pmotus Franciſcus prius p Eugeniū pont. agri piceni mar
chio declaratus: ſtati i veronēſem agrū cū multo exercitu peruenit. Ubi mox ad ſuaue lo
cū cōtra hoſtem aliquādiu ⁊ acriter pugnauit. Tandem picenino ob egritudinem ⁊ pugna
torum paucitate cedente eueſtigio omnia de vicentinis ⁊ veronenſibus caſtella recepit. qua
victoria elatus Brixiam a vitelliano obſeſſam etiam liberare ſtatuit. Sed cum omnes ad
ditus intercluſos cerneret. Atheſim fluuium ſupra tridentum traiecit. ⁊ in Tridentium
agrū mouens Archum oppidum natura munitiſſimum oppugnauit. Sed cum piceninus
archi comitem defenſurus veniſſet a Franciſco Sforcia profligatus cum vniuerſo exercitu
fuga ſibi ſalutem expetijt. Sunt tamen qui dicant piceninum eius exercitu ſuperato in Ar
chum oppidum ſe recepiſſe. ⁊ poſtea a quodam Todeſchino ingentis magnitudinis ⁊ robo
ris famulo humeris tanq̄ cadauer infectum ſacco inuolutum ad ſuos (etiam per hoſtium
caſtra) delatum fuiſſe ⁊ caſtra ſua ſtatim refeciſſe. Dum autem hec agerentur. Philippus
egre ferens florētinos adhortante Eugenio pōt. Franciſcum ſforciam venetis auxilio miſiſſe
Concilium in baſilea vrbe celerius cogi ſategit. Quo eugenium venetorum patriciuz ⁊ a
micum pōtificatu priuaret. Ille vero concilij auctoritatem mirū immodum formidās apud
ferrariam aliud cōcilium indixit. At philippus cū his qui i concilio baſiliēſi erant egit: vt
Eugenium citatum cū ire nollet pontificatu abrogarent. ⁊ Amedeum ſocerū ſuū ſabaudie

ducem iã heremitã factũ põtificẽ crearẽt: ꝙ ⁊ factũ eſt. At vero piceninus ⁊ mãtuan᷒ marchio licet multa ſuſcepiſſent icõmoda: ſtati tñ reſumptis viribus: ex tridẽtinis recedẽtes maximo ipetu veronã venere: ⁊ vrbẽ illico cepere. Franciſcus aũt ſforcia ⁊ iacobus antonius marcellus venetoꝝ cõſul captã ab hoſtibus veronã itelligẽtes: eo ꝓpere cum oĩbus copijs maturãt: vrbẽq; ꝗtriduo poſt maxima cũ vtriuſq; cede recuperarũt. Que res bñ geſta initiũ future felicitatis venetis fuit. Urgebant ⁊ eo tunc Bergomũ ⁊ Brixia itollerabili inedia Unde ⁊ iacobus antonius marcellus victis apud veronã hoſtibus ſtati citato curſu: licet oĩa itinera iterclusa ⁊ circũcluſa forent: per aſpiſſimos colles ⁊ loca etiã foris inuia. brixiã venit eãq; ac bergomũ: ſupato vitelliano: obſidione liberauit. Et nõ ſolũ predictas vrbes ea obſidione liberauit: verũ etiã ea eſtate ſupatis ad Soncinũ oppidũ philippi ducibus captiſq; eiuſdẽ mille ⁊ qngentis eqtibus: ⁊ quedã brixiana caſtella mox recuperauit ⁊ ptem cremonenſis agri mãtuaniq; ac totã abdue gerram i venetoꝝ ptãtem Sforcia breui redegit. Amiſit tũ mãtuanus pꝛiceps aſulam: lonadũ ⁊ piſcheriã: tria ſatis munita oppida: aberat tũ piceninus qñ ille clades philippo illate fuerũt. Piceninus aũt in ethruria exiſtẽs: cũ i venetos mutatã fortunã audiret oĩum ꝓcibus fatigatus ad philippũ redijt: ⁊ in Brixiano agro ꝯ ſforciã apud cignanũ vicũ occurrit hoc aĩo vt frãciſco hoſti pugnãdi copiã faceret. Nõ detractauit frãciſcus certamẽ cũq; ibi aliquãdiu pugnatũ eſſet: incerta victoria diſceſſũ eſt. Frãciſcus tñ exercitũ circũferens aliq̃ oppida picenino abſtulit: ⁊ i venetoꝝ ptãtẽ cõtulit Martinẽgũ antẽ agri bergomẽſis frãciſcus ꝑfectus: qḋ piceninus firmo munierat preſidio: obſidione cingit ⁊ oppugnat. Quo audito piceninus aucto exercitu frãciſco occurrit ⁊ eũ maximo in diſcrimine deduxit. Dũ aũt hec agerentur ꝓter oĩum ſpem pax iter philippũ ⁊ frãciſcũ ſforciã ignaro picenino enũciata eſt. Itaq; apud capꝛianã agri mantuani: hec pax hoc modo cõpoſita ẽ. anno. ſ. ſalutis noſtre. 1442. vt frãciſcus blancha philippi ducis vnica filia in vxorẽ ducta: põtremulum oppidũ ⁊ cremonã vrbẽ cũ eius agro: preter Picigitonũ oppidũ munitiſſimum ⁊ caſtella que mãtuanus ⁊ palauicinus de Cremonẽſibus: poſſideret: vtq; illa preterea que philippus ⁊ qui cũ philippo ſentiebãt bello cepiſſent: queq; itẽ veneti eoꝝq; ſocij preter Aſulã lonatũ ⁊ piſcheriã: q̃ mantuani principis ante id bellum fuerant redirent. Utq; qui huic ſentẽtie ſtare noluiſſet cõis oĩum hoſtis haberetur. Et hec de bello ſeptẽnij cõfecto inter philippũ mediolani ducẽ ⁊ venetos ꝑut audiui ⁊ legi ita breuiter cõſcripſi.

Coſmus medicus florẽtinus nobiliſſimus ⁊ potẽtiſſimus ciuis qui ſuperiori anno e florentia pulſus fuerat. hoc anno cũ in vrbẽ reuocatus eſſ; gubernationem oẽm reipu. ſue: ſtatiꝫ reformare fecit: vnde ⁊ multos alterius aduerſe factionis in exiliũ egit. Hic nãq; coſm᷒ apḋ florentinos ciues pꝛimarius fuit: omniũq; non ſolũ apud italos: ſed ⁊ forte apud exteras nationes opũ affluentia pꝛimus habitus eſt: ⁊ nõ ſolum diuitiarũ habũdãtia ſed ⁊ prudentia humanitate liberalitateq; ac ceteraꝝ virtutũ bonarũue artiũ: ⁊ preſerti hiſtoriarũ preſtantia oẽs ſupauit. ipſas eni tantas opes vt nõnulli exiſtimauit ⁊ pecunia baldeſaris Coſſe: q̇ fuit ioãnes pontifex. 23. in tantũ auxiſſe vt i toto terraꝝ orbe nullus ei priuatus ciuis equiperari potuerit. Tãta eni fuit huius diuitiaꝝ abũdãtia vt ſuo auxilio franciſcus ſforcia: mediolanenſium ducatũ obtinuerit ⁊ ꝓpterea noiatiſſimus fuit hic florentiã lateritiam: vt ita dixeri: ſuo opere: ſuaq; igenti ipenſa: ⁊ hortatu atq; exẽplo marmoreã reddidit. Multis nãq; eccleſiaſticis edifitijs cultiorẽ ⁊ clariorem potiſſimum fecit. Et in pꝛimis: preter cetera: celebre monaſteriũ apud feſulas nõ lõge ab ipſa vrbe ordini canonicoꝝ regulariũ diui auguſtini extruxit. Aliud etiã itra vrbem i honorem bti Marci euãgeliſte ordini ſci dñici a ſolo edificauit: in q̃bus bibliothecas extruxit adeo ſupbiſſimas: vt oẽs ſuperent quas ſuo tpr̃e hũit italia. Alia q̃ꝫ nõnulla ea i vrbe ⁊ alibi extruxit monaſteria ⁊ priuata edifitia. Sed ⁊ i honorẽ diui laurentij martyris nõ lõge ab ipſius habitatõis domo tẽplum ⁊ monaſteriũ ſeu canonicatũ ꝑmagnificũ edificauit additis multis ꝓuentibus ad ſacerdotum diuina faciẽtiũ neceſſitatem: q̃ q̃dẽ opa viri magnificentiã preſe ferũt. Porro cũ Coſmus hic annis

multis vixiſſet. relicto poſt ſe petro filio virtutis paterne imitatore. āno dn̄i. 1464. calēdis Auguſti: defūctus ē i ſenectute bona: vir plane iduſtrius ꝛ memoratu digniſſimus ꝛ ꝑua/ torū oium Italicoꝝ valde felicioꝛ. ſepeliuitq; eū petrus eius filius apō ſacrū laurētiū a ſe ꝯditū cū hoc titulo. Coſmus Medices patrie pater. Supē ei⁹ laurentius, ex filio petro ne pos: q̄ oēs auitas virtutes atq; diuitias reuiuiſere facit.

Joānesfrāciſcus Gonzaga: frāciſci ſuperioris fili⁹. q̄ āno etatis ſue. xv. pr̄i regnū ſucceſſit. hoc āno: poſtq̄ regnaſſet ānis. xxvij. Sygiſmūdo ceſare Mātue exiſtēte: Marchionalē dignita tē additis iperij ſignis ab eodē cū igēti glīa obtinuit: ꝛ Barbarā Joānis Brandilburgēſis

1434 marchionis filiā ludouico ipius Joāniſfranciſci filio idem Sygiſmūdus iperator deſpon ſauit vxorē. q̄ qdem nuptie familiā Gonzagā honeſtare viſe ſūt eo quia puella Sygiſmun do ipi Auguſto affinitate ꝯiūcta erat Vixit deide poſt Marchionatus dignitatē adeptam hic ipe Joāneſfrāciſcus annis. 9. Et fuerūt eius dieſ: āni q̄nquagitaunus. ꝛ mortuus ē: vir cer te ꝑſtantiſſimus eo ꝙ ꝯctos Gonzagas ꝑdeceſſores ſuos felicitate prudētia: ꝛ diuitijs excel luerit. cuius virtute ꝛ proximoꝝ lumbardie ifelicitate eius Mantuana ciuitas, oppibus ꝛ pplo plurimū aucta fuit. Erat eni vir fortiſſim⁹: q̄ a venetiſ mercede ꝯ philippū duce ꝯdu ctus tribus pugnis i brixiano agro cū hoſte hitis. maximū de hoſte reportauit triūphum Et ꝙmaxime apud Machlodiū vicū tertia pugna hita: eo enim in ꝯflictu: philippi copias penitus ꝓſligauit ꝛ Carolū malateſtā totius exercitus ꝑfectū cepit: quē tn̄ ob affinitatē ico lumen abire ꝑmiſit: Aliaq; i cremonēſi agro ꝑclara facinora ſtrenue geſſit. pro q̄b⁹ ꝛ m̄lta oppida de Cremonenſi ꝛ brixiano ac veronenſi agro accepit: ꝛ ſuo iperio adiecit. ab ſena tu poſtmōꝝ veneto deficiēs. ꝛ philippo duci applicatus, nō eque inferiora vna cū picenino egit facinora. in que veronā venetis abſtulit. totūq; fere eius agrū atq; Brixienſem: necnō ꝛ vicentinū a venetis ꝑtimore deficere fecit: Quatuor enim genuit filios ludouicū. ſ. et Ca rolū lucidū ꝛ Alexandrū virum morib⁹ ꝛ ſāctitate iſignē. q̄ oēs ꝛſi arma cū laude tracta uerūt: ēt litteris ornati fuerūt

Amoris immoderati exemplū.

Duo amantes ne dicam amētes: his diebus in italia fuerūt: Miles vnus Curialus noie Sy giſmundi iperatoris curialis ꝑcipuus: alter v̄o lucretia ex Seneſi Ethrurie vrbe oriunda: ambo decori amboq; ſpecioſiſſimi: Sꝫ lucretia incredibili pulchritudine ꝛ inenumerabili fulgore ꝑcellens: adeo vt oēs ꝛ Ceſar ipe qui tūc aderat: aliquādo dubiuſ ēēt: an ei⁹ facies hūana vel angelica ēēt. hi nāq; dn̄ Sygiſmundus iperator pro corona Romā ꝓficiſceret ꝛ Sena vrbē ꝑ aliquot mēſes periſſet. ceco q̄dam amore adinuicem ſolo viſu exarſere: et deinde ad concupitū finē tādē ꝑuenere. ꝛ cū ibidem ꝑ aliqō tēpus: in bonis dies ſuos dedu xiſſent neceſſarium fuit ob ceſaris abſentiaꝫ ab inuicē ſe ſeparari. Qua quidē ſeperatiōe tantā vterq; ꝯtraxit triſtitiā. ꝙ lucretia poſt longas ꝛ in placabiles lachrimas in maximaꝫ inciderit egritudinē: ex qua poſt dies pluſculos. meſtam exalauit aiaꝫ. Curialus v̄o: poſtea ꝙ ab oculis amantis euaſit. ꝛ ipe nunq̄ ridere viſus ē: nec vllis locis aut facetijs ad letitiam reuocari potuit: vixq; iperiū mortis eua it. Ex quoꝝ exēplis hoc in ope monentur iuueneſ quātū laſciuia ꝛ i moderatus amor. inſanos reddant hoies. vn̄ virtutib⁹: tempatiſq; amori bus ſtudeāt. q̄ ſole poſſeſſores btōs effecit. hoꝝ hiſtoriā eloquētiſſimā piuſ pon. ante ponti ficatū pulchre deſcripſit.

Alphonſi regis captiuitas

Genuenſes hoc āno dum Alphonſus Tarraconēſis rex caietā vrbē obſidēret et expugna

1435 ret que a mercatorib⁹ ſuis genuēſibus accriter defēdebatur: duodeci onerarias naues. ꝛ. 35. triremes philippo mediolanēſiū duce coꝝ ēt dn̄o annuēte et auxiliū ꝑſtante. i auxiliū eorū miſerūt. Quo audito: ſtati Alphonſus rex cū maxio ducū Regūq; ac innumerabiliū pene ꝑncipū occidētaliū exercitu eiſdē obuiā fuit. Contra quos genuēſes Duce Blaſio axereto et Elya Spinola: Jacobo Juſtiniano. Cypriano de Mari. ꝛ galioto lomellino cū alijs cō plurimis Nauarchis. multa aloꝝ ꝑſtantia armorūq; atrocitate in ꝑlio ꝯuenerūt: vbi per

Q

decem horas:cũ multa ſãguinis effuſione id pliũ protractũ ẽ.tãdẽ genuẽſes ſupiores affecti
Alphonſũ ipm regẽ cũ duobus frib' regib' ceperũt.vʒ ioãnẽ nauare regẽ ⁊ cũ eo hiſpanie
regẽ:aderãtq; alij plurimi pncipes.ſ.Antoni' Sinueſſe dux.Joãneſãtoni' tarrẽti pnceps:
ioſias ducis Adrie patruus.Antonius Rogerij comitis fũdoꝝ filius.Nicholaus ſpecialis
pcurator:Didacus in vlteriore hiſpania comes.ac ioãnes quẽ i ipa eadẽ hiſpania magr̃ uʒ
canthare vocant.⁊ ne ſiguloꝝ noĩa referãtur:ferũt fuiſſe cẽtũ ⁊ ſupra principes.⁊ ducenti
equites aurati capti ꝙ ⁊ alij plurimi inſignes nobilitate atq; opib' viri:quoꝝ pars maxĩa
ex vtraq; hiſpania pleriq; Siculi reliqui cãpani.cũ qbus tãtã pdam genuẽſes collegerunt
qn̄tã vnq̃ ab villis victoribus maritimis adepte fuerũt.hos nãq; oẽs Blaſius genuẽſis ge
neralis claſſis pfectus capiens p maiori parte Mediolanũ ad philippũ ducẽ vinctos pdu
xit:At philippus vt erat aĩo glorioſo ⁊ icredibilis magnanimitatis vir vt ſibi nomẽ faceret
eternũ.eos oẽs nõ vt captiuos ⁊ genuẽſiũ hoſtes ſuſcepit:ſʒ vt Reges ⁊ pncipes atq; aĩcos
oẽs hũit:quos ẽt paulopoſt liberaliſſime cũ munerib' dimiſit.Alphonſus ãt i regnum re
uerſus:Caietam ſtati obtinuit.Quas obres Genuẽſes indignati ꝙ Alphõſũ hoſtẽ:quẽ cuʒ
tanto eoꝝ piculo captũ tã leuiter dimiſiſſet:Franciſco Spinola et thoma fregoſo olĩ Du
ce auctoribus a philippo diſceſſere ceſo q; i vrbe Obicino Alzatenſi dictatore.⁊ pulſis
eius pſidijs:vrbem i libertatẽ redigere.que ſub philippo duce p quatuordeci ãnos fuerat
in libertatẽ itaq; vrbe redacta genuẽſes vt oẽs libertati fauerent ſex viros pſides libertatis
defenſores delegerũt:apud quos vna cũ duce electo:ſũma reꝝ oĩuʒ eſſet:dux ãt delectus
fuit Thomas fregoſus.

Thomas itaq; fregoſus.ſupiore pxio ãno Obicino Alzate Dictatore crudeliſſĩo a genuẽſi 1436
bus obtrũcato ⁊ philippi ducis pſidio e Genua pulſo in Ducatu reſtitutus.ducauit annis
8.vir certe cũ ſigulari prudẽtia:tũ promptitudine cõſilij admirabilis ꝗ innumera memora
tu digna i pmo Ducatu ⁊ i ſecũdo pegit facinora.⁊ pmo quidẽ.ↄ Alphonſuʒ bonifacianaʒ
Corſice vrbẽ ſeu oppidũ occupare volẽtẽ:indeq; ↄ philippũ mediolani ducẽ:ſuſcepto ita
q; hoc magiſtratu:vna cum ceteris et maxĩo frãciſco Spinola viro ſapiẽtiſſĩo audaciſſĩo
q; ⁊ reliquis libertatis defenſorib'.ſtatim vt rẽpu.i propoĩto ↄfirmaret vniuerſã genuẽſiũ
dictionẽ ſua prudẽtia in dedicionẽ accepit.Cui philippus mox Torrellũ cũ copijs ad iſeſtã
dũ miſit.ſʒ eũ paulopoſt auxiliantibus florentinis:qui ciuitati annonã ſubminiſtrabant:
e finibus ſuis eiecit.tãdẽ ⁊ hic cũ mľta bona vrbi ↄtuliſſet:Chyũ.ſ.gretie iſulã ab impetu
venetoꝝ diu obſeſſã.etq; Albigenã vrbẽ a Nicholao picenino laceratã defenſaſſet:in euʒ
p Joãnẽantoniũ fliſcuʒ virũ iter Genuẽſes potẽtiſſimũ ↄiuratione facta pncipatu deiect'
ẽ.⁊ Raphaeli Aduino tanq̃ pacis inimicus cõſignatus ẽ.hic petri fregoſi ꝗ cyprũ domu
erat vna cũ ſepteʒ alij filijs fuit.nã idẽ petrus dñici fregoſi ducis frater:octo filios ex dua
bus vxorib' genuit.ſ.Rolãdũ pmogenitũ.ſecũdũ hũc thomã tertiũ Bartholomeũ.Spinã
Abraã Baptiſtã pſperũ ⁊ oĩuʒ nouiſſimũ ioãnẽ:hui' ãt filij fuerũt petrus ⁊ paulus nunc
vrbis archiepus ⁊ cardinalis ac dux.

Truſardus generoſus Bergomẽſiũ ciuis:Calepijq; comes:hoc ãno pp aĩ ſui magnitudineʒ 1437
ac fidei cõſtãtiã.a Senatu veneto mag̃ i pcio hitus ẽ:eo ꝙ pp beneficia repu.venete colla
ta vallis calepij dñio:celebri puilegio:donatus ſit.Id eni puilegiũ hãc obrẽ ideo pmeruit
ꝙ dũ Joãneſfrãciſcus gonzaga venetoꝝ exercitus iperator:apõ coſtã agri Bergomẽſis op
pidũ:a picenino fuiſſet ſupatus ⁊ i Brixianũ vſq; pfligat':ipe pter ſpẽ ⁊ oĩuʒ expectatiõeʒ
q̃q̃ e re veneta actuʒ exiſtimaret:vt erat animo fideliſſimus i caſtello ſuo calepienſi ipteri
tus oẽs picenini hoſtis ſuſtinuit ipetus:id eni caſtellũ ſuũ nã munitiſſimũ erat.⁊ ẽ:i loco
ſeditiore apud vadũ Olij fluminis:vñ piceninus trãſitũ cũ exercitu i brixianos hr̃e cõſtitu
erat.Et q̃q̃:vt diximus:de re veneta actũ videref.Ipe tñ vnq̃ deditionẽ facere noluit:ſed
de ſupiori loco ſaxa pcipitare ſagittis tormẽtiſq; trãſitum phibere cepit:Atq; ita ſtatius
caſtra apõ eũ caſtellũ quaſi viginti diebus ſuſtinuit.Quo i tẽporis ſpacio milites veneti tu
ta ſibi pfugia queſiere.Joãnes ãt franciſchus marchio:dũ calepiũ oppugnaret:cũ milit'

ſuis ad hoſtē ꝓfugit:q̄ ꝑfectione ſpē hoſtibus dedit:venetis āt abſtulit. Nō deſtitit tamen piceninus caſtellū expugnare donec oīo ſolo equauit. Truſardus āt ob fidelitatē ꝛ cōſtātiam caſtello ꝛ facultatibus nudatus:ad ſenatū ſubſidij ſpe ſe cōtulit. q̄ cognita hoīs virtute ꝛ fidelitate icōcuſſa:pꝰ vallis ꝑuilegiū āplū ſibi hūaniſſime collatū:ēt ex totius Senatus cōſulto:ciuitatis Bergomi Capitaniatus offitiū p triennium ſibi crediderūt. id āt ꝑuilegiū ſuū:ſic icipit Illuſtriſſimꝰ ꝑnceps.d.d. Frāciſcus foſcari:Supuixit poſtmōꝫ Truſardus hic ānis.15.ꝛ ita āno dñi.1452.egritudīe ꝛ ſenectute ꝯfectꝰ dormiuit cū p̄ribꝰ ſuis. Nicholino eq̄te aurato vnico filio poſt ſe herede relicto bonaꝝ virtutū ornato.cuius virtute pruden tiaqꝫ ac hūanitate quoadvixit ciuitas nr̄a decorata fuit:obijt ꝛ ipe āno.1484.ſexto kal'as Auguſti.

Albertꝰ Auſterie Dux ꝛ ꝑdicti Sygiſmūdi gener.nec nō ꝛ Bohemie Ungarieqꝫ rex hoc āno.xiij.kal'as Aprilis vigeſimuſſextus germanoꝝ iperator:poſt Sygiſmunduꝫ Albertus

6637 1438 creatus:iperauit annis.2.Uir quidē optimus:ꝛ oī virtute decoratꝰ:q̄ apd̄ francofordiam oiuꝫ ſuffragijs ea opinione ꝛ fide creatus fuit:vt eius iperio ꝛ ꝑncipatu:orbis felix diceret Cuiꝰ reꝝ benegēſtaꝝ magnitudine celo ꝛ imortalitate dignus erat. Sed anno imperij ſui ꝯo veneno epote:vite finē fecit vnico gnato ſuperſtite relicto. huiꝰ iperij ꝑncipio multa in celo fuere ꝓdigia. Tres eni ſoles eo anno viſi ſūt:ſignificātes triplex ecclie regimē. videlicet Eugenij ꝛ cōcilij atqꝫ felicis ꝓ q̄bus multi tumultus in ecclīa dei ſurexere:quo etiaꝫ anno vehemēs ventus vbiqꝫ flauit:ſternens arbores:domos euertēs:naues demergēs:cū alijs i finitis prope malis.

Conciliū Baſilee. hoc āno ex martini pape decreto cōgregatur. lente tn̄ ꝛ parua admodum frequentia auctoritateqꝫ Martini ꝑus nutritū. in q̄ hiſpanie:Gallie germanie ꝛ Panonie ꝑncipes ꝯuenere. Qui ꝛ philippi mediolanēſium ducis ſugeſtionibus:cōem reipu. cauſam i arbitrio cōcilij:vt eugenium deponerent:reponebāt pulcherrimum certe initiū habuit:ſꝫ turpiſſimū exitū:pp Sciſma ſubſecutū. i quo Eugeniuſ ꝑuatus. ꝛ Amedeuſ eremita ondā Sabaudie dux ad pontificatum munus inuitus delectus fuit:quē felicē quartum vocarūt verū Eugenius cognita cōcilij iiuſtitia:Delphinum Caroli francoꝝ regis filium:cum ma gno equitatu in Baſilienſes concitauit Cuius Impetu:conuentus ipſe ſtatim diſſipatus ē

Felix itaqꝫ quartus hoc anno.17 Nouembris die:Eugenio pontifice a Baſilienſi concilio philippi ducis ꝓcuratione depoito:in Sciſmate pon. electus:ſedit ānis.9. Quo creato eue ſtigio ſeditiones plurime i ecclīa dei exorizi cepte ſūt cū chriſtiana reſpu. trifarie diuiſa ēēt Nā alij Felicē hūc al j Eugeniū ſequebātur:alijqꝫ erāt q̄ neutrales dicebātur quia neutris obtēperabāt Hic itaqꝫ felix ſeu Amedeus ꝑmus Sabaudie dux fuit:quia Sabaudienſes ꝑncipeſ vſqꝫ ad hūc ducē nō duces:ſed comites appellabātur. q̄ a Sygiſmūdo Ceſare titu lo ducatus obtento. Dux Amedeus vocatus eſt vir certe oiuꝫ virtutū claritate adornatus vꝫ bonitate pietate religione iuſtitia magnanimitate liberalitate atqꝫ diuina hūanaqꝫ pru dentia quas ob res iperiū ſuū vltra citraqꝫ mōtes mirūimmodū auxit. Qui cum ludouicū vnicū ſuſpſtitem filiū educaſſet ducē in regno ſuo cōſtituēs:ipe eremiticā vitā i Sabaudia ad Ripallie locū cū quibuſdā nobilibus tanq̄ paradiſum delitiaꝝ ſibi delegit. Cumqꝫ eo inſtatu vitam celibeꝫ in terris ageret a Baſilīēſi concilio:vt prefertur:pon. electus fuit. Et rogatus licet inuitus exiſtimans ſe deo reꝫ grataꝫ facturus pontificiū munus obiuit. i quo quanta religione:quātaqꝫ cum pietate ꝛ iuſtitia id munus exercuerit dicere nō atinet:cum ēt ab ineūte etate erga pauperes ꝛ egenos cōmiſeratione fuerit ꝓfuſiſſimus ꝛ circa diuina oīa aſſiduus ſēper extiterit et alia circa virtutē neceſſaria miro cōplexus fuerit affectu: verū tn̄ cū pacis ꝛ hūilitatis amator exiſteret mortuo eugenio pōtifice. ſtatim nullis pſ̄ſatꝰ precibus nicholao eiꝰ ſucceſſori hūaniſſie ceſſit:ꝛ i loco hūilitatis reuerſus cōſedit. q̄ cogni to Nicholaus ꝛ ceteri p̄res cōfirmatis ꝑus oībꝰ p eū geſtis:i patria ſua eū delegatū ex late re creauerūt. Deficiens demū i ſenectute bona pꝰ eiꝰ obitū ēt miraculis claruit. dignū itaqꝫ ē ēt poſt mortē repetere eius ꝑconia. fuit quippe ēt hic clariſſimus ꝑnceps ꝑter clariſſimuꝫ

genus: ⁊ ſue elegantie formā ac regiam dignitatē. ⁊ prōmptā eloquētiā q̄ ſunt nature dotes moribus iteger. vita ⁊ religione ſāctus. i ſubditos clemēs i vitijs aſp in bello magnanimus ⁊ i deuictos benign iſſimus: ac demū i oēs Juſtiſſimus.

Conciliū Florentie hoc ēt anno ab Eugenio pōtifice ꝯ Baſilienſe celebratur: i q̄: vt p̄miſſū ē Joānes cōſtātinopolitanus iperator ⁊ eiuſdē vrbis p̄triarcha atq̄ alij inumerabiles religioſi tā greci q̄ latini. ac alie atq̄ alie plurime nationes conuenerūt. vbi ſepius hito conuentu de multis inter grecos ⁊ latinos diſputatū ē. tādē poſt multas diſputationū cōtentiones: eo venetū ē: vt greci rationibus ꝯuicti: faterētur ſpūm ſāctū a p̄re filioq̄ p̄cedere. homuſiōq̄ ēē. nō a p̄re tm̄. vt ipi credebāt prouenire. vtq̄ i Azimo ſine fermēto triticeo pane: corpus xp̄i ab eis cōſecraretur: ac purgatoriū locū crederēt poſtremo vt faterētur. Ro. pontificem verū xp̄i ēē vicariū: petriq̄ legiptimū ſucceſſorē p̄mū i orbe xp̄iano locū tenere ⁊ opportere cui ⁊ orientalis ⁊ occidētalis eccl'ia merito pareret. Quibus finitis ⁊ ita ꝯpoſitis Imperator ⁊ patriarcha cū reliquis grecis: hoc. ſ. āno. 22. Nouēbris gaudētes i patriā rediere hoc modo ꝯpoita re grecoꝝ Armenū ēt ⁊ Indi cū fide nr̄a conuenere: Sūt tamen qui dicant. eo i cōcilio declaratū fuiſſe: vt q̄libet ſacerdos: iuxta eccl'ie ſue ꝯſuetudinē: pane aut azimo aut fermētato celebraret. 1439

Uiri diſciplinis excellentes

Gregorius de alixādria ordis eremitaꝝ diui Aug. theologus ⁊ vehemētiſſimus ac copioſiſſimus chriſti declamator: hac tēpeſtate plurimū claruit ⁊ paulo ap'lo cōpatus fuit. q̄ iter cetera ſue doctrine opa: Sermones elegantes ⁊ copioſos plurimos edidit qui hoīs doctrinā ⁊ valitudinē preſe ferūt.

Julianus de Salem de Sicilia. generalis p̄dicti ordis prior: theologie ſūmus p̄feſſor. hoc tēpore tū legēdo diſputando. ⁊ cōponēdo plurimū valuit. q̄ cū m'ltos comētarios in diuinis Codicibus edidiſſet. ēt de ſenſu compoito ⁊ de medio demōſtrationis. ac de terminis naturalibus tractatus cōpoſuit.

Joannes datus: p̄ria Jmolenſis. p̄dicti ordis p̄feſſor ⁊ ſacraꝝ litteraꝝ aliarūq̄ diſciplinaruꝫ ꝙas ſubtiliſſimus diſputator hiſdē tp̄ribus clarus exiſtens: De attributis de p̄ori et de poſteriori: De potētijs aīe ac alijs rebus tractatus pulchros. cōpoſuit i ſup ⁊ ꝯ Fauſtū et de trinitate ac alia multa diui p̄ris Aug. volumina i ꝯcluſiones redegit Obijt āt admōꝝ iuuenis ep̄us Jmolēſis delectus.

Honofrius de florentia ipius ordinis eremitaꝝ diui Aug. doctor clariſſimus ⁊ florentinus Archiep̄us: p hoc tēpus m'lta cōfecit opuſcula ⁊ ap'loꝝ actus optie iterpretatus ē ac ſuper quatuor Euāgelijs comētarios edidit extāt q̄ plurimi ei' Sermones tū ad pp'lm tumq̄ ad clerum putiles.

Ambroſius ſimiliter florentinus Samalduēſiū ordis generalis abbas. theologus iſignis. et grece latineq̄ lingue accurate doctus. ac bonis oībus diſciplinis ornat' p hoc tēpus i florentino ꝯcilio q̄maxio fuit i p̄tio: q̄ ⁊ iter cetera ſui igenij monumēta Diogenem laertium de moribus ⁊ vita philoſophoꝝ ad Coſmū Mediceū e greco latinū fecit. alia iſup opuſcula docta ⁊ elegātiſſima compoſuit.

Nicholaus euboicus. ſagundinus ep̄us nō minus latinis q̄ grecis litteris erudit' eo i freq̄nti florentino cōcilio medius aſſiſtēs: pluribus viris audientibus diſputantiū verba atq̄ ſētētias tū grece tū latine p̄latas: adeo accomodate referebat: vt mira celeritate: vltro citroq̄ i vtrāq̄ liguā ſūmo ornatu redderet.

Joānes tortellius natione Arretinus: Romani pontificis ſubdiaconus ⁊ cubiculariuſ. ac Nicholai poſtmōꝫ pōnt. ꝯtubernalis et ſtudioꝝ ſuoꝝ intimus comes. grecis latiniſq̄ litteris ac theologicis nō mediocriter doctus. hac ipe tēpeſtate floruit: ſingulariſſi'e humanitatis ⁊ grauitatis ac reuerētie vir. Qui iter cetera ſtudioꝝ ſuoꝝ monumēta. De ſcribendi ratione opus p̄clarū edidit: i quo p̄mū de litteraꝝ iuētione numero. ⁊ figura ptractat. in fo auteꝫ cuiuſcūq̄ littere potātem: ⁊ i alias litteras tā i dictionib' grecis ad nos pertinentibus q̄ la

tinis ꝯmutationem explicat. poſt hec de ordinatione litteraꝝ inuicem: tam vocalium ꝙ cō ſonātiū dicit. vltimo particularium dictionū Orthographiā ſuis litteris ordinat. i dialeti ca ēt cōmētarios ꝯpoſuit. Athanaſij. ꝙ vitā ad Eugeniū papā i latinū tranſtulit. ꝛ Appianū hiſtoricū ad verbū interpretatus ē.

Laurentius vallenſis vt aiūt canonicus. nō minus phus ꝛ theologus. ꝙ rhetor ꝛ grāmatic⁹ hoc tēpore clarus exiſtēs: ad ioānē tozelliū amiciſſimū ſuū Elegātiaꝝ libros ſex ex Neapoli dedit' qb⁹ certe nr̄o ſeculo nil vtilius excogitari potuiſſet. p' qb' eū oībus grāmaticis q̄ ſint: aut vnq̄ fuerit magna audacia proponere nō formidamus. Scripſitqꝫ ꝛ i Dyaleticā ꝛ in Quitilianū cōmentarios digniſſimos. eplas ꝙ pauli ſuo mō i latinū vertit: homerū ſſup ꝛ herodotū ac Tucididē grecos: latine loqui docuit. Nōnulla ēt alia acri cura ac diligētia cōſcripſit. i q̄bus nō ſolū altiſſimū ſui ſēſū. oñdit. ſꝫ ēt aliq̄n latrator exiſtit. inuectiuas plurimas ēt aduerſus m̄ltos ꝛ potiſſimū aduerſus āt Raudēſē i lactātij correctiōe ꝯpoſuit

Blondus flauius forolinieñſis vir doctiſſim' et dicēdi grā grauiſſimus: Eugenij qꝫ pontificis ſecretari⁹ digniſſimus. hoc ipō tp̄re eaſobres m̄lto hic' ē i p̄cio. q̄ p̄ter orones ꝛ eplas inumerabiles a ſe editas. maxiāꝫ gl̄iaꝫ italie cōtulit. qꝫ p̄ceteris latētē ſupra mille ānos hiſtoriā tāta attigit diligētia: vt duobus ꝛ trigīta libris eādeꝫ diffuſe ornateqꝫ oſtenderit. nā omneꝫ ne dū italie: ſed totius oli romani iperij: prouīntiaꝝ: regionūqꝫ ſtatū p pulchre deſcripſit Indeqꝫ de Roma triūphante libros. x. ꝛ de Roma iſtaurata. libros. 3. ac de italia illuſtrata libros q̄i 13. ac alia multa: equibus m̄lta ēt ad verbū excerpſimus. q̄nqꝫ et. n. hic p' ſe reliquit filios: bonaꝝ litteraꝝ feraciſſimos: nec p̄ri inferiores.

Mattheus palmerius natione florentinus: hiſtoricus ꝛ phus ac orator diſertiſſimus ipis ꝙ tēporib⁹ viguit ꝛ iter p̄claroſ viros i concilio florētino ānumerat⁹ fuit. hic Chronicā euſebij de tēporibus quādiligētiſſie emēdauit. ꝛ ab āno dn̄i quadrigēteſſio quadrageſſio ſecūdo vſqꝫ ad ānū. 1448 ipe pfecit: Deide cū de āgelis: librū cōſcripſiſſet erroib' plenū: tanq̄ hereticus ꝯdemnatus: apud cortonā ciuitatē exuſtus ē.

Guarinus veronēſis Chriſolore Byzantini phi diſcipulus grāmaticus. ꝛ orator ac phus eruditiſſimus: grece latineqꝫ ligue facūdiſſimus. hiſdē ꝙ tēporib⁹ tū apud veronā tūqꝫ apō florētiā Ferrariāqꝫ: legendo docendo ꝛ cōponendo cū īfinitā pene diſcipuloꝝ turbā ad ſe erudiendā traxiſſet. maximū laudis p̄coniū promeruit hic vna cū victorino feltrenſi ioannis Rauenatis viri doctiſſimi diſcipulus i p̄ncipio fuit q̄ ābo cū doctiſſimi euaſiſſēt. tādē guarinus venetijs poſtea ferrarie. ꝛ Uictorinus Mātue publico ſalario vocati: multos i vtraqꝫ ligua erudire ceperūt: iter quos ēt Mātuanos ꝛ ferrarienſes p̄ncipes fuere. hic itaqꝫ guarinus cū ingenij eminentiſſimi decoratus ēēt. Grāmaticales regulas. vtiliter i ordieꝫ redegit inde ꝙ et Strabonis cretenſis Geographi Europā ēt nōnullas ex plutarcho vitas e greco latinas eloquētiſſie fecit. habēt ēt ipius cōplurime elegātiſſie orationes ꝛ eple aſe edite q̄ igenij ꝛ doctrine ſue magnitudieꝫ p̄ſe ferūt. deficiēs tādē i ſenectute bona. ferrarie apō carmelitas ſepulchro marmoreo iſigni decorato Epigrāmate ſepellitur.

Georgiū trapezūtiū virū doctiſſimū ꝛ apl̄icuꝫ ſecretariū: cū his floruiſſe cōſtat. qꝫ ab Eugenio pōtifice Rome publico Gymnaſio vocat⁹: m̄ltis ānis hiſpanos gallos germāoſqꝫ viroſ p̄ſtātiſſimos vna cū italicis oratoriā ꝛ poeticā docuit diſciplinā: h āt ex monumētis ſuis: Rhetoricā conſcripſit nō iprobādā. item Dyaleticen. ꝛ i orationes ciceronis peraphraſes vtiliſſimas.

Gregorius tiphernas: Rhetor vtriuſqꝫ ligue erudit⁹ vir ꝛ ipe hiſdē q̄i tp̄ib' Strābonis aſiā i latinū cōuertit M̄ltas deide eplas ꝛ orōnes ac verſus exarauit.

Joānes ꝙ Auriſpa Secretari⁹ apl̄icus grāmaticus ꝛ Rhetor luculēt⁹: ꝛ ipe tēpeſtate hac i pretio fuit: ꝛ quedā parua cōpoſuit.

Antonius guaynerus natione papienſis medicus celebratus: hec ipa tp̄a ſuo igenio: ſuaqꝫ iſigni doctrina clariore plurimū reddidit Qui i medicinis hec infraſcripta compoſuit: De febribus. li. i. De ſtomachi egritudib⁹ ꝛ curiſ. li. i. De matrice. l. i. ꝛ de egritudinib⁹ ꝛ curis in

generali egregie ſcripſit. Sȝ ⁊ de Artſhetica i iūcturis ⁊ calculos paſſione tractat᷒ cōpoſuiſ feruntur ⁊ ipſius de fluxibus. De pluresi ⁊ aliqua alia i tertio Auicene libro compoſita.

Appolinaris Cremonēſis medicus. p̄cipuus ſui tēpozis phus: ⁊ ipſe hoc ꝗ tēpore i phia ſup libris de aīa: ⁊ ſup libris calculatoris cōmētarios nō ꝯtemnēdos compoſuit.

Guido carrarienſis pr̄ia Bergomēſis medicus ſiliter ⁊ phus pegregius pdictos i mag̃ p̄dica mēto ſecutus ēt ad nr̄a vſq; tp̄ra puenit. Qui ⁊ ipſe quadā medēdi pitia oēs q̄ āte illū apō nr̄os flozuerūt medicos excelluiſſe tradūt. Quiq; ēt de arte medēdi nōnulla ꝯſilia egregie depinxit Cui᷒ vitā molitam atq; celebrē doctrinā Michael phus ⁊ medic᷒ ei᷒ fili᷒ elegāti cōſcripſit ſtillo. Obijt āt circa ānū dn̄i. 1457. quatuor filijs medicis eruditiſſimis p᷒ ſe re lictis vȝ frāciſcū: Michaelem Joānēpaulū ⁊ mattheum.

Marcus Epheſimis ep̄us natione grecus. vir omibus i diſciplinis egregie doct᷒ atq; aſtutu ſ hiſdē tp̄ibus ad cōciliū flozētie cū reliquis grecis venit: ⁊ magnā ſue doctrine experientiā fecit: q̄ ſua aſtucia ⁊ grecana malign itate vſus: ſolus i ſuo ſēu obſtinato aīo pſiſtens: patruȝ ſētētijs i oib᷒ ſe ꝯriū exhibuit. Quiq; ⁊ poſtmōȝ i pr̄iaȝ reuerſus ſua pſidia vniuerſā greciā a propoſito ſācto ⁊ Juſiurandi voto puertit ⁊ ad p̄dictos errores cōuertit. ꝙ. ⁊ deus oīuȝ maloꝝ vltoꝝ diu nō pmiſit rabiē peſtiferi hoīs ēē ipunē. tertio nāq; āno exacto. miſerum ſceuiſſia iuaſcere ſupplitia. ꝙ cū ſanus nephanda ⁊ putrida ꝯ Orthodoxā fidē euomerat mendacia: ita ecōtra: horribili pena p aliquot dies victū q̄ ſūpſerat ore corruptuȝ ab aluo reuocauerit et eo tandē i tetro fetore miſerā: vt Arrius hereticus: effudit aīaȝ.

Galeotus Carretinus finarij ligurū oppidi ⁊ alioꝝ oppidoꝝ mltoꝝ Marchio: his tēpori bus apō eūdē caſtellū regnans cū partes philippi ducis Mediolani ꝯ Genuēſes ⁊ Albiga unos a picenino accriter obſeſſos tueret ⁊ terras oēs genuēſiū ſibi vicinas vna cū picenino ꝯpatore igēti clade afficeret ⁊ magnā i ipo ſuo oppido hoīnū vi ⁊ peccoꝝ aliaꝝ ꝙ rerū di reptaꝝ i dies ꝯportarētur. magnā iſe genuēſiū idignationē iſe cōcitauit: pp ꝙ ⁊ ab ipis ge nuēſibus haud mlto p᷒: rebus mediolanēſiū cōpoſitis: maxia bella ⁊ dāna ſuſtinuit ab eiſ et eni i ipo finarij caſtello diu ⁊ accriter obſeſſus fuit. a quibus tādē ſupat᷒ vniuerſū caſtrū i direptōnē militibus datū fuit ⁊ oia ei᷒ fortilicia cōplanata fuerūt: verum auxilio philippi i regnū reſtitutuſ nō diu ſupuixit. Relicto p᷒ ioāne vnico filio viro vtiq; optio q̄ p viribꝰ q̄ad vixit diruta reparare nō deſtitit quātū āt galeot᷒ ipe regnauerit. non habemus.

Ludouicus Saluciaꝝ pedemōtiū oppidi marchio Thome quōdā Marchionis filius p hec tp̄ra p᷒ pr̄eȝ i eodē oppido ac alijs plurimis caſtellis regnare cepit. ⁊ vſq; ad ānū dn̄i. 1473. regnauit ānis ferme. 35. vir certe illuſtris: ⁊ oībus virtutibus tā diuiniſ ꝗ humanis egre gie inſignitus: doctus quippe erat ⁊ multaꝝ reꝝ ſcia calebat. cuius fama cū ad oēs Jtalos p̄ncipes puolaſſet: eū plurimi pacis iungēde arbitrem delegebāt. Et preſertim cū veneti et philippus mediolanēſiū Dux adinuicē grauiſſimis pl̄ijs diu decertaſſēt hūc virum prope diuinū arbitrū vterq; vna cū Nicholao eſtenſe ſororio eius delegerūt: qui ſtatim ſua pru dentia ⁊ clementia īter eos pacem cōpoſuerunt. pro q̄ re igentem gloriaȝ promeruerūt alia q̄ȝ conſimilia ⁊ multo maiora plurima geſſit virtutis opa: hu'us inter cetera peculiaris la' us ē ꝙ elemoſinas ꝗ maxias erogare volebat. ⁊ lectionibus ⁊ maxime opū diui pr̄is Aug plurimū i cūbebat. Hic dictionē ſuā pulcherrimis edifitijs mirū imodum auxit ⁊ potiſſiuȝ in Reuello oppido padi fontis propinquo arcem in expugnabilem inſtaurauit atq; alia cō ſimilia et alibi edificauit. Obijt autem anno. 1473. de menſe Aprili. alouiſio ei᷒ p̄mogeni to herede relicto.

Blaſius axeretus: pr̄ia Genuēſis plebeo gēnere natus his tp̄ib᷒ ob egregias res in maritimo bello ꝯ Alphonſū regē bene geſtas ⁊ caſtello Sarauallis a philippo duce mediolani dona tus i magnū ⁊ i'igrē virū euaſit ⁊ ſibi nomē eternū coquiſiuit id āt caſtellū natura muni tiſſimū eſt inſupercilio cliuoſi montis ꝯſtitutum ꝙ ⁊ Schirmie fluuio abluitur diſtatq; a Derdona lumbardie ciuitate decem milia paſſum. ipſe autem Blaſius humili loco natus cū ingenij maximi euaſiſſȝ vir. imbutuſq; bonis literis i p̄mis Curie ſcriba ſeu cancellar᷒

cōſtitutus fuit. ideq; ēt maritimaꝝ reꝝ peritia doctus. ꝯ pyratas cū qbuſdā triremib' pfec
tus mariaꝫ ꝯ peruſiū Nerrū pyratā cōparauit famā. quia cū illo cōgreſſus: licet eo potētioꝛ
ꝛ fortioꝛ haberet: tñ eum arte ꝛ virtute quadā ſupauit que quidem rex bene geſta magnuꝫ
Blaſio peperit nomē: p q̄ ēt ꝯ Alphonſū regem i maritimo bello i claſſis prefectura ſuper
omnes alios p̄latus fuit. qui cū. xij. onerarijs Nauibuſ et. 35. triremibus aduerſus Alphō
ſum regem ꝛ alios innumarabiles principes cōgreſſus maximū: vt p̄miſſū eſt de eis repoꝛ
tauit triūphum.
Leonellus eſtēſis ferrarie marchio. Nicholai marchionis p̄mogenit' ex Stella nobile adole
1440 ſcētula pellice ſuſceptus: hoc āno pr̄e Nicholao apd̄ mediolanū defūcto: i ferrariēſi regno
ſuccedēs regnauit ānis. viij. vir certe magne humanitatis ꝛ prudētie: ac liberalitatꝭ iſignis
necnō ꝛ bonaꝝ litteraꝝ egregie doctus q̄ p̄rio reḡ ſuſcepto illud cū magna pace ꝛ iuſtitia
p oē vite ſue tēpus gubernauit ꝛ vrbē ferrariēſem muris nouis ex pte padi cīgere cepit
ꝛ plurima edifitia tū publica tūq; p̄uata ꝛ qdē ſupbiſſia in vrbe erexit atq; vias vrbis ꝛ
plateā vt plurimū ſtrauit ac vrbē miro decore illuſtrauit. Et cū Monaſteriū ſācte marie
grāꝝ extra leonis portā ordi ſācti Dominici perpulchrū erexiſſet. eidē idulgētiā plenariam
a ſūmo pōtifice ipetrauit. inq̄ ꝛ p' mortē ſe ſepelliri fecit. Hic Joānis Franciſci gonzage mā
tuani filiā duxit vxorē. ex q̄ Nicholaū vnicū filiū mire pulchritudis ꝛ virtutib' oib' adoꝛ
natū ſuſcepit filiū: quē cū puerulū dimiſiſſet: ei' tutellā ſimulq; ꝛ regni curā frī Borſio mo
riens comiſit.
Ferdinandus hiſpanie vlterioꝛis ꝛ citerioꝛis ſeu Arrogonie ac Sicilie ꝛ Sardinie Rex ioan
nis vlterioꝛis hiſpanie regis filius: Rex qdē fide ꝛ ſāctitate memorād'. hoc āno cū i regnis
Arrogonie ꝛ ſicilie. xxviij. ānis regnaſſet: apud ſiciliā vita deceſſit. hic regū filius ꝛ frater
1440 ꝛ ſocer ac tutoꝛ fuit. quia ioānes pr̄ vlterioꝛis tm̄modo hiſpanie rex: cū deceſſiſſet enricum
ꝛ hūc ferdināndū ſuſpſtites reliquit filios quoꝝ natu maioꝛ enricus patri ſuccedēs parum
vixit ſed i ip̄o iuuētutis floꝛe deceſſit relicto ioāne puerulo cui': curā fratrē moriens comi
ſit. qui tutella ſuſcepta: vt erat vir optimuſ. puerum tanq̄ filium habuit ꝛ regni adminiſtra
tionem nō ſigniter geſſit. Sed ſtatim ꝯ maurum granate regē bellū ſuſcepit ꝛ multis eum
bellis attriuit. ꝛ multiſ eidem ciuitatis ereptis. ipſum puerullo regi tributarium fecit Dum
āt hoc agerētur. cōtigit martinū iunioꝛē Sicilie regē moꝛi: ꝛ paulo poſt eius pater nomine
Martinus citerioꝛis hiſpanie rex. ꝛ ip̄e vite finē fecit. nullo regnoꝝ herede relicto quibus
defūctis. Regna ip̄a magnis motib' iactari ceperūt. cū mlti principes coꝝ iura ſibi deberi
faterētur petebat ludouicus andegauēſis dux i p̄mis regnū Arragoneoꝝ ſucceſſiōe iolātis
vxoꝛis ſue que ex coꝝ genere erat. petebat ꝛ iacob' vrgelli comes iter p̄ncipiſ regni nobilis
ſim' ac potētiſſimus. petebat quoq; federicus Martini iunioꝛis ex pellice filius. Sicilie re
gnū petebat ꝛ deniq; hic ferdinandus rex i quē mlti pceres pp potētiā ꝛ regis tutellā pcli
uioꝛeſ erāt Et cū hts verſarētur i motibus mlte ciuitates regū metu ſolute mlta mala fa
cere cepere. p qb' malis comoti regnoꝝ p̄ncipes. cōſiliū de eligēdo Rege inijerūt. et qm̄ hi
ſpanie regnū vniuerſū i tres oꝛdies tripartiū erat. ſ. pcerū: Sacerdotū: ꝛ plebis. ex his mē
bris magrāt' eligētiū aſſūpt' ē Qui p' multas diſſceptationes cum viderēt omnes populos
hinc regi regnū palā deſtinari: ad cōprimēdas ſeditiones. ip̄i iudices hūc ferdinandū tanq̄
nobilioꝛē ꝛ potētioꝛē: apud valentinā vrbem āno a natiuitate dn̄i nr̄i Jeſu xp̄i. Mccccxij.
Arragonie ſeu citerioꝛis hiſpanie regē declarauerūt. Quo creato confeſti totus occidens
ad gratulandum legatos miſit ac ēt Genuēſes q̄ maxie miſere: et cū eo in quinquiennium
inducias pepigere. eo q̄ cū cathelanis: quib' prefectus erat rex: continua bella habuiſſen
pacatis q; q̄maxie in valentina vrbe Uillaracuranis ꝛ Centullanis diſcoꝛdijs nā ipſe due
familie erāt p̄ncipum factiones i ea vrbe p̄marie ſtatim oia rex i pace poſſedit quamobreꝫ
ꝛ Barchinona regno acceſſit factus hoc modo magnus ferdināndus ēt eidem latius extēdē
di regeni cupiditas creuit. Et baleariuꝫ iſularū Regi bello idicto: mox illū deuicit ꝛ regnū
ipſius ſuo regno adiecit. Deinde in Sardiniā mouens illam breuibuſ prelijs domuit ꝛ ſibi

colla ſubdere cōpulit Ac ſic itra paucos dies triū regnoꝝ nobiliū ferdinādus vir quidem chriſtianiſſimus: potius bonitate ⁊ humanitate ſua ꝙ bello poſſeſſor fuit. i qb'qdē regnis cū quāta iuſtitia pietate ⁊ clemētia ac ſāctimonia vixerit. vincētius ſāctus ordis ꝑdicatoꝝ ſue fidei ⁊ conſcie cōfeſſor ⁊ pr̄ fideliſſimus ē teſtis hic filiā vnicā Joāni nepoti ſuo regi vl terioris hiſpanie: cui ſ tutor erat: i vxorē collocauit ⁊ adultum in regnum ſuum confirmauit Moriens deniqꝫ hic ferdinandus quatuor mares reliquit filios. Alphonſum eius i regno ſucceſſorem. Joannem luſitanie regem. Enricum ſancti Jacobi Magiſtrum: et petrum na tu minimum.

Edericus. 3. Auſterie dux: hoc āno alberto veneno ſublato: vigeſimuſſeptimus ger m anoꝝ iperator creatus iperauit vſqꝫ in pn̄s ānis. 45. hic ⁊ ſi hoc āno ceſar delect⁹ fuit: tn̄ Sciſmate prohibente: vſqꝫ ad Nicholaū qntū deſtitit coronari. quo pōtificāte leo nora luſitanie ſeu portugalie regis filia ⁊ Alphonſi regis nepte vxore accepta vna cū eadē āno ſalutis nr̄e. 1452. die nona menſis martij Romā veniēs: maxio cū apparatu ⁊ gaudio a Nicholao pontifice; benedictis primum nouis nuptijs: imperatoria corona donati ſunt. Quo coronato dum ad ſāctum ioānem in laterato ex more proficiſcerentur: nonnullos in hadriani ponte auratos milites creauit. Deide cū vxore Roma abiens. Neapoli viſcendi Alphonſi regis cauſa: maxima pompa ⁊ ſummo apparatu ab eo etiam exceptus eſt Rur ſuſqꝫ mari Romā rediens : iter in patriā ſtatim arripuit: ꝙ intellexerat quoſdaꝫ principes res nouas in Germania ⁊ vngaria moliri: ob abſentiam regis ladiſlai egregij adoleſcentis quem imperator ſecum adduxerat. Franciſcus āt ſfortia tū mediolani dux: hunc imperato rem per legatos ad coronam ferream Mediolani ſuſcipiendā: vt mos erat: imitauit : qui renuens Romam alio itinere profectus ē. Rediens deinde Ferrariam: Borſium eſtenſem mutine ⁊ Rhegij lepidij Ciuitatum ducem creauit: eo ꝙ dicte due ciuitates Imperij dictio nis ēēnt. ibidem etiam veniens: Galeatium Frāciſci ducis Mediolani filium: tuꝫ mire pul chritudinis adoleſcentem cum igenti apparatu obuium habuit. Cuius ſuaui ⁊ elegāti orō ne ceſar allectus: ſuſceptis eius muneribus: illum auratum equitem creauit: ⁊ a ſe collau datū dimiſit: Fuit itaqꝫ a ꝓncipio federicus hic multoꝝ opinione formidabilis ⁊ magni ꝑrij princeps ſed: vt aiūt: eius cupiditate ⁊ ignauia a principibus chriſtiani cognita: ꝙ vilib' ſēp incombebat: ꝯtemptui haberi ceptus eſt. vnde ⁊ i āno dn̄i nr̄i ieſu chriſti. M. cccclxxi. xp̄i anoꝝ principum ꝓpter turcoꝝ incurſiones: querellis faticatus et excitatus. oīb' ꝓncipib⁹ chriſtianis edixit: vt ad Ratiſbonam Germanie vrbem: aut venirent aut oratores mitterēt conſulturos de bello contra turcos ſuſcipiendo Ad francie qꝫ Regē ⁊ Burgundie ducem miſit: qui dicerent ⁊ imperarēt. ab armis eos diſcedere: ⁊ pace coire veniſſe enim dicebat tēpus opporteat: chriſtianos gladios i turcorum nō i chriſtianoꝝ viſcera conuerti id enim ſi cito nō fiat: de chriſtianoꝝ ꝓncipum potentatu actū eſſe. Sed cū cōtēptui haberetur eius auctoritati parū creditū fuit. Nouiſſimis āt dieb⁹ cū inimicitias maxias cū Mathia vnga roꝝ rege gereret mlta ei⁹ bella i ſe cōcitauit: pro quib⁹. mlta ei dāna ⁊ icommoda itulit et ꝓmariā iperij ſui ciuitatē noīe viennā eidē abſtulit. ipē āt iā veteranus cū innumerabilib⁹ theſauris coartatus ad loca tutiora i cōfinibus iperij ꝑ timore cōfugit. hic iter ceteros eius liberos ex leonora vxore ſuſceptos Marſilianū Burgundie duceꝫ virum preſtantiſſimum habuit. 1440 6639

Nicholaus forte brachi⁹ cognomēto picenin⁹: Brachij ex ſorore nepos. vir corpore claud⁹ ſed igenio rectus. ac manu viribuſqꝫ fortiſſim⁹ atqꝫ promptiſſimus. copiaꝝ Mediolanēſiuꝫ generalis iperator: hoc āno apō mediolanū dolore aimi: vt multi opinant: diē obijt ⁊ igēti pōpa i maxio vrbis tēplo philippi ducis iuſſu impenſaqꝫ: ſepulchro celebri ſepult⁹ fuit vir quidē: vt dictū eſt: inuictiſſimus ⁊ ſemper victorioſus: qui multa ⁊ ingentia facinora geſſit lucā eni ipmis ethrurie Ciuitatē graui obſidione a florētinis oppreſſaꝫ: eoꝝ exercitu turpiē fuſo nō ſolū liberauit ſed ⁊ mlta eoꝝ caſtella vi abſtulit. Claſſēqꝫ venetā i pado ad cremo naꝫ: terribili ipetu diſiecit que quidem claſſis a venetis maxio ac prope incredibili ſumptu 1441

fuerat comparata:ibi enĩ ſexagita naues ſeu gallioni: exq̃ſitis artifitijs cõfecti erãt:omnes
plene armamẽtis telis cõmeatibus alijſq; inumerabilibus ⁊ tormẽtis ac alijs rebus. Ac ẽt
Crimignole ipetus retardauit. Deide i Eugeniũ põtificẽ a philippo duce miſſus tãtũ terro
ris(igenti ab acta p̃da)iniecit:vt Eugenius icertus fuerit:quorſum ſalutẽ ſibi querereret:poſt
ea philippo reuocatus cũ ꝑ Ethruriam trãſitũ hẽre vellet magno ipetu ⁊ fragore i agro flo
rẽtino deſcẽdit ⁊ magnũ terrorẽ ⁊ incõmodũ florẽtinis icuſſit:populatis enĩ eius agris ẽt ad
vrbis veſtibula p̃cucurrit. Poſtmoduꝫ Brixiam tam magno obſedit ⁊ dilacerauit impetu
vt magnã muroꝝ ꝑtẽ euerterit. Sed cũ crebris tormẽtoꝝ ictibus vrbẽ oppugnaret vero
nã ꝑ ꝓditionẽ intẽpeſte noctis ſilẽtio cũ maximis equitatũ milibus obtinuit:licꝫ quarta die
poſt Frãciſcus ſforcia atroci pugna ipſam eidem abſtulerit. Quibus geſtis cũ Franciſcus
ſforcia Martinẽgũ Bergomẽſiũ oppidũ obſideret, eo Nicolaus veniẽs eo diſcriminis fran
ciſcũ redegit vt neq; eiꝰ gregarius miles ire pabulatũ ſine ꝑiculo neq; ide exercitũ abducere
ſine mag̃ diſcrimine poſſꝫ. Quã ob cãm laceſſitus frãciſcus pacẽ cũ philippo ſuo bono fe
cit. Tãdẽ v̓o eo abſ̃te frãciſco eiꝰ filio ab exercitu florẽtino apud Anglarã turpiter ſuꝑato
dolore aĩ mortẽ obiuit ip̃o frãciſco ⁊ Jacobo filijs relictis.
Blanca maria philippi ducis vnica filia mulierũ oium pulchritudine p̃lata hoc anno pace i
1442 ter philippũ patrẽ ⁊ Frãciſcum ſforcie filiũ cõfecta eidẽ a patre matrimonio copulat: pro q̃
põtremulũ oppidũ ⁊ cremona dotis noie errogãtur. Que illuſtriſſima mulier poſtmodum
patri in regnũ:nõ ſine magno labore ⁊ pugna ſucceſſit ⁊ vna cũ viro ſuo:vt ſuo loco dice
mus.xxi. annis regnauit:hec enĩ mortaliũ oium tũ religiõe tũ pietate humanitate: liberali
tate:ac icõparabili corporis pulchritudie ⁊ ſplẽdore ꝓponẽda erat ⁊ ꝓpterea a nõnullis cla
riſſimis viris multis carminibus illuſtrata fuit. ipſam italia ip̃am ois:vt ita diximus:orbis
ſuis moribus ⁊ forme preſtãtia celebrabat: ⁊ merito q̃dẽ q2 ⁊ forme elegãtia:candore oratio
nis venuſtate pudicitia magnanimitate abſtinẽtia liberalitate ſanctimonia cũ oĩ antiquita
te de ſumma laudis gloria cõtẽdere poterat. Eius aũt tota itentio:⁊ ſi in magnitudinis cul
mine eẽt:circa pietateꝫ ⁊ elemoſynarum errogationẽ erat: hoſpitalia ⁊ religioſorum loca ꝑ
ſepe iuiſebat ⁊ ſuis elemoſynis ꝓ viribus pauperes ſuſtẽtabat. Multa enĩ ſacella ⁊ v̓ginum
monaſteria edificauit:vbi ⁊ mariti filias ex dãnato thoro ſuſceptas collocauit. Religioſos
aũt ſupramodũ diligebat:quoꝝ ẽt i manibus tãdẽ ãno dñi.1472. apd̓ meregnanũ oppidũ
ſuũ ſeptẽbrio mẽſe poſtq̃ꝫ bñ de deo:de regno:deq; oibus xp̃ianis merita fuit defuncta eſt.
Cuius corpus mediolanũ ꝑlatũ in maiori vrbis tẽplo collachrimãtibus cũctis tãq̃ꝫ cõi ꝑen
te orbatis ſepellitur. octo enĩ hec memorãda mulier poſt ſe reliq̃d filios ex frãciſco marito
ſuſceptos ſex.ſ.mares ⁊ duas feĩas. Galeatiũ p̃mogenitũ ducẽ philippũ ſforciã ſecundũ Lu
douicũ Aſcaniũ ⁊ octauianũ: ⁊ Ypolitã Alphonſi ducis calabrie atq; Heliſabetã Gulielmi
mõtiſſerati marchionis vxores.
Renatꝰ apulie rex ludouici andegauẽſis frat̃ ex frãcoꝝ genẽ natꝰ a ioãna regina ꝯ Alphõſuꝫ
regẽ ſuꝑiobꝰ ãnis i Apulie reg̃ vocatꝰ: hoc ãno cũ in eo q̃tuor ãnis regnaſſꝫ. ab alphõſo ſu
ꝑatꝰ reg̃ deicit. Qui piſas a nauibus Genuẽſiũ deuectus:ĩde florentiã petijt q̃ in vrbe pau
cos moratus dies. poſteaq̃ꝫ nil auxilij ad repetendum regnũ ꝓmitti ſibi vidit abiecta oi reꝝ
italicarũ ſpe. Maſſiliã vñ in initio venerat mari reuerſus eſt: vbi ⁊ reliquũ vite ſue tp̃s i ma
xima pace ⁊ ſanctimonia cõſũpſit. Fuerat hic rex certe digniſſimus: ⁊ ſi iſortunatus: vir iu
ſtus atq; ĩ oibus fortiſſimus nec vlla vitioꝝ labe notatus: ſꝫ ſumma virtute decoratus, cor
pore pulcherrimo rei militaris ſcia iſignitus virtuteq; nemini cedens: imo humanitate ac
liberalitate cũctos reges an̄cedens. Quippe qui neapoli famelicam ſua vigilantia ſuaq; ſol
licitudine ab Alphonſo duobus ferme annis obſeſſam ꝯſeruauit. Sꝫ tãdẽ p̃ualẽte hoſte ⁊
p̃ſidijs deficiẽtibꝰ furti hoſtibꝰ ꝑcuniculũ itromiſſis: oiaq; cõflagrãtibus ⁊ circa ip̃m in foro
conglobatis: ipſe de fuga meditãs ꝓſtantiſſimo aio viã ferro per medios hoſtes ſibi aperi
ens e manibus hoſtium elapſus: cum aliq̃bus p̃icipibus gallis in arcem nouam confugit.
Que res cũ Genue ꝑlata fuiſſꝫ: cõfeſti genuẽſes ne Rex amicus ꝓ q̃ tot labobores ꝑtulerãt

deſertus videret duas onerarias naués armatas eidē miſerunt. Ad renatū aūt naues cum
veniſſent. Rex ipſe quendā Antoniū calaū genuenſem: cui multas pecunias dabat: arci ꝑ-
fecit: ⁊ ipſe cū Nauibus i Ethruriā venit. Antonius aūt vbi renatus diſceſſerat: ſtati ab al
phōſo pecunia accepta quātā eidem Renatus debebat arcē tradidit. Renatus aūt poſt an
nū vndecimū recupandi regni ſui cupidus cū frāciſcus ſforcia tūc mediolani dux ⁊ florenti
ni opes ſuas ad eā rē pollicerent: cū duobus equitū milibus i italiā anno dñi. 1453. ad ipꝫ
franciſcū primū ꝯ venetos venit: ⁊ ꝑ brixianū agrū exercitū ducēs: ex brixianis ⁊ bergoma
tibus vna cū Bartholomeo coleono multa oppida cepit: multis cedibus in pōteuico factis
hyeme vero ſupueniēte cū ad hyberna vndiqꝫ itū eēt. Renatus apud florentiaꝫ ioāne filio
relicto male i eos ⁊ Frāciſcū aīatus i maſſiliam redijt. vbi ⁊ reliquū vite ſue tp̄s cū oī pace
fuit.
Alphōſus aūt Ferdinādi arrogonie regis optimi filius: q̄ ferdinādus filius fuerat ioānis vl- 1442
terioris hiſpanie regis: q̄ currētis equi lapſu examinatus fuit: hoc āno renato ſupato ⁊ pul
ſo i regno neapolitano ſuccedēs regnauit annis ferme. 22. Cū diu ante regnaſſꝫ in arrogo-
nia ⁊ Sardinia atqꝫ hiſpania annis multis. Huius aūt pr̄ ioānes rex vir ſcūs cū defeciſſꝫ q̄
tuor poſt ſe reliq̄t filios alphōſum: Joānē Enricū: ⁊ petrū. Ex ipſis aūt filijs cū alphonſus
hic maior natu eēt: ⁊ nec adoleſcētiā exceſſiſſet regnū paternū obtinuit ⁊ bellicarū rex glo-
riā pacis laudibus ꝑferrens ad id regnū oculos adiecit. facile arbitrās ioānā reginā feminā
regno neapolitano pellere poſſe. vnde ⁊ poſt adoptionē ab ea deluſus in regnū cū maxima
claſſe venit ⁊ ꝑfectū arcis maritime maximis muneribus ad ꝓditionē pellexit ⁊ illud caſtel
lū regina nō aduertēte cepit: ⁊ ſtati ex eo loco iportationē a mari ꝓhibens bellū neapolita
nis intulit: ⁊ nō mō bello maritimo reginā laceſſere cepit: verū etiā remiges i terrā exponēs
oēm mediteraneā regionē quoad ipſa regina vixit: fatigauit. Mortua deniqꝫ regina ꝯ Re-
natū ꝑdictū mouens: adeo neapolitanā vrbē lōga ⁊ duriſſima obſidione fatigauit: vt multi
ea i vrbe. Inedia ⁊ fame aruerit filijqꝫ iter matrū cōplexus perierit. Tādem noctu ꝑ cuni-
culū furti militibus itromiſſis vrbē cepit: qua capta paulopoſt vniuerſis regni proceribus
domitis vniuerſum regnū i ptātē ſuā cū multo labore magniſqꝫ periculis redegit. Eoqꝫ tan
to regno pacato: Neapoli rediēs curru aureo triumphās vrbē iuectus ē. Inde haud multo
nulla laceſſitus iniuria florentinis bellū mouit: ⁊ per volateranū agrū ⁊ inferi maris litto-
ra caſtella multa occupauit poſtmodū plūbinū maritimum oppidū obſedit: q̄ in obſidione
cū per tres mēſes fatigatus multos ex ſuis amiſiſſꝫ ⁊ ceteri labore eſtuqꝫ languidi facti eēnt
obſidionē ſoluit ⁊ neapoli i glorius nauigauit: vbi paulopoſt vita exceſſit: nullis ex ſe relic
tis filijs legitimis: niſi tantum ferdinādum adhuc extantem ex cōcubina filium quem ⁊ in
Apullie regno ex teſtamēto heredē ſibi dimiſit. In Arragonie aūt regno ioānes frater ſuc
ceſſit. Reliq̄t āt hic iclit⁹ rex cū ſuꝑ tria regnaſſꝫ regna tātas diuitias quātas vnq̄ vllus ali⁹
ꝑdeceſſorū regū fecerit. hic aūt ab ipſa ſua adoleſcētia cū genuēſes laceſſere cepiſſꝫ: vꝫ in pri
mis corſicā eorū iſulā occupare voluiſſꝫ ⁊ alia multa incōmoda intuliſſet ab eiſdē ꝑſepe hu
miliatus etiam fuit. 1443
Bernardinus ſenēſis ordis ſeraphici frāciſci ꝓfeſſus ⁊ iſtaurator ac egregius ſua etate decla
mator: hoc āno apud aq̄lā Aprucij vrbē tertio ⁊ ſexageſimo vite ſue āno: ſcia ⁊ ſcītate inſe
gnitus migrauit ad dñm. Cuius reliq̄e (vt aiunt) cū ꝑ ſingulas dies multiplicibus miraculis
coruſcarēt. Nicolaus quintus pōtifex āno dñi. 1450. cū ſcīs cōfeſſoribus agregauit. Ipe igi
tur Bernardinus ea in Senarū vrbe ex nobili familia originē duxit: ⁊ in adoleſcētie flore
mūdo renūciauit ⁊ minorū ordinem igreſſus ē. Qui a primo ſui ingreſſus anno cum frēs
ſui ordinis a patrum iſtitutis: procul abijſſe reperiſſꝫ pro viribus eos acriter corrigere ſtu
duit: ⁊ cum in viam bonam eos reducere nō poſſꝫ: pluribus ſequeſtratis quibus regulam
ſeruare placuit: cum his alia monaſteria errexit ⁊ ſanctiſſimis inſtitutis: pluribus in locis
reformauit. Eoqꝫ ſuccenſus ardore cum eſſet vehementiſſimus diuinorum eloquiorum ſua
ſior per trigīta ⁊ eo amplius ānos vniuerſam italiam ꝑdicādo circuiuit vitia fulminando

vt virtutes erigēdo: vnde oībus ī locis mirabilē ī oēs tā religioſos q̄ ſeculares fecit aīorum
cōmutationē. Cuius q̄dem doctrina ⁊ exēplo multi religioſi deſiderio ſuccenſi: nouas coꝝ
religioni fecere reformationes. Quibus ī reformatiōibus Eugenius pōtifex noſter ſummis
eos conatibus adiuuit. Huius autem anniuerſaria feſtiuitatis dies vigeſima maij die ce
lebratur.

1444 Raphael adurnus Genueſium dux: hoc anno poſtq̄ Thomas fregoſius magiſtratu deiectus
fuit: nō ſine cōtentiōe ⁊ armis creatus ē: ⁊ parū eo ī magiſtratu ſtetit: qꝛ pp diſſidia ⁊ côten
tiones magiſtratui ſponte ceſſit. hic Gregoriū ducē habuit patrē ⁊ Antoniotū patruū ſimi
lit ducē: q̄ ambo rēpu. genuēſem plurimū erexere primus. ſ. pr̄. Ciuilitate ⁊ moderatione
memorabilior: patruus vero diuturnitate p̄cipat⁹ illuſtrior: q̄ cū eſſz ⁊ ciuilis ⁊ pōtificij iu
ris admodū doctus: q̄ primū magiſtratū inijt cū hic philippi ducis mediolani inſidias: ⁊ illic
alphōſi claſſes ⁊ arma ſuſpenſam metu genuēſez ciuitatē tenerent ſtati cū alphonſo rege ex
ſenatus ſui cōſilio pacē iūxit nō tā honeſtā: quā tpr̄ibus accōmodatā: vt vz paruis nauib⁹
q̄ ānonā ciuitati iportabant maria patefaceret. In ipſa quidē pace cū Alphonſo pcuſſa ge
nuēſes ad deliniēdū regis animū vt e memoria exueret q̄ ab eis deuictus captuſq̄ fuiſſet
pmiſerūt ſingulis annis vnā paterā aureā neapoli dono mittere vt fedus attētiore cura ſer
uaret: ſz e cōtra rex oīa vertit: p qua idignitate genuēſes dedignati poſt quadriēniuz oia tur
bauere: p qua re multe rapine ⁊ direptiones ſubſecute ſunt. Iſto igit abdicato Janus frego
ſius ſuffectus eſt.

Julianus ceſarinus cardinalis dyaconus: vir fidei xp̄iane amator feruētiſſimus: ⁊ oībus vir
tutibus tā diuinis q̄ humanis ornatus: quē ſuperioribus diebus Eugenius pōtifex legatum
ī vngariā ad cōponēdū iter ladiſlauz polonie regē ⁊ vxorē alberti īpatoris pacē miſerat hoc
anno cū apud Budā regni vngarie caput iter ipſos optimū pacis fedus inijſſet: eo ēt regem
ipm ⁊ vngaros oēs deduxit: vt magno cōpato exercitu cōtra turcos Europam occupare vo
lentes pficiſcerent. Qui turcoꝝ fines cū ipſo exercitu hoſtili aīo ingreſſi: iter Danubiū flu
uium ⁊ andrinopoli a ſolis ortu vſq̄ ad occaſum cū hoſtibus pugnātes: ad quadragita tur
coꝝ millia eo ī cōflictu occiderūt. Inter quos decem ⁊ octo ex p̄mioribus coꝝ p̄ncipibus
cecidere. in qua tñ pugna ladiſlaus ipſe polonie rex viriliter pugnās ſagitta ſaucius interijt
Julianus aūt ipſe mortuo rege: ceteros in p̄lio exhortās dū xp̄iani ex multitudie turcorum
terga verterēt, p xp̄i noīe occubuit: ⁊ aīam quā multis ī rebus p dei eccl̄ia diu ⁊ infatigabili
ter exercuerat ī eius laude eo mō exalauit. De cuius p̄clariſſimis geſtis pogij florentini ora
toris extat ſermo.

1445 Ludouicus gonzaga ſecundus mantuanorum Marchio patre Joannefranciſco marchione
defuncto: hoc anno eidem in mantuano regno ſuccedens: regnauit annis. 33. Uir quidem
fortis ⁊ iuſtus: quem idem pater apprime ſub victorino feltrenſi viro doctiſſimo bonis lit
teris erudiuit: ſed ⁊ militandi ſcientiam ab ineunte etate ab ipſo patre ſuo imperatore for
tiſſimo exercitando didicit. deinde exactis adoleſcentie annis ſub philippo duce cum Nico
lao picinino militare cepit. Ac poſtmodum cum franciſco ſforcia integer factus ſocialis
bella geſſit. Cum quibus militans perſepe hoſtiles acies fregit: perſepeq̄ ſuperauit ac ſepi
us (vt ita dixerī) profligauit. Et q̄ maxime in Arragonijs caſtris multas terras genteſq̄ ex
pugnauit: propter q̄ apud multos cognomento turcus dictus fuit. Et ideo eam ob militie
ſcientiam ab omnibus Italie potētatibus deſideratiſſimus habitus fuit. Eo maxie qꝛ adeo
promiſſi fideliſſimus inueniebatur: vt nullis blandimentis nullis muneribus: nullis
p̄cibus aut terroribus a promiſſa fide diſtrahi poterat. Et propterea ipſum philippus me
diolanēſiū dux ipm filium. Frāciſcus ſforcia fratrem ⁊ deniq̄ Galeatius ipſum patrem ap
pellare conſueuerant. Cuius tanta erat dignitas vt non ſolum mantuani regni princeps: ſed
etiam totius inſubrie iuſtus arbiter ſit appellatus. Et licz inuictiſſimus imperator ſemper
extiterit continentiſſimē tamen: iuſtiſſimeq̄ ac prudentiſſime regnum ſuum ac reliqua q̄q̄
ſemp adminiſtrauit. Religioſiſſime q̄ adeo vixit: vt oīa ſua in vrbe religioſorum monaſteria

⁊ ſacerdotũ loca obſeruãtium repleuerit. Tandẽ anno dñi. 1478. de mẽſe iunij ſexto ⁊ ſe xageſimo etatis ſue ãno leui genere mortis obijt. Filijs q̄rq3 ex barbara ioãnis brãdũbur genſis marchionis filia vxore: mulierum etatis noſtre: ⁊ ſapientia celeberrima: ſuſceptis federico poſtea ſucceſſore. Frãciſco ſcẽ Ro. eccl'e poſtea cardinale nũc defunctis. ludouico ꝓ tonotario. Joãnefrãciſco ⁊ Rodulpho virtutibus ⁊ lr̃is adornatis.

Cõſtãtinus paleologus vltimus ex ipſa familia grecoꝝ iperator: hoc anno ioãne eius ger mano ⁊ ipatore ſine filijs defuncto i impiũ ſuccedẽs. Jmpauit ãnis. 8. vir q̄dem a principio igentis animi ⁊ fortitudinis. Qui cũ primo peloponẽſis inſule rex eẽt: cũ turcis ſepius cõfli gens ſepiſſime fudit ⁊ ꝓfligauit: ac etiã fines ſuos exiẽs hoſtiũ agros ꝑſepe populare auſus fuit ac multa eoꝝ oppida vi ⁊ armis cũ ingenti magnanimitate expugnare nõ timuit. cuiuſ rei cã: draconis cognomẽtum accepit: ⁊ maximũ virtutis ſue honorẽ tulit. Sed poſtmodũ heraclea oppido munitiſſimo ab amurate turco p̄cipe ſibi ablato ⁊ muro: q̄ grecos a tur cis ſeruabat illeſos: demolito adeo illi animus decidit: vt ⁊ geſtorũ p̄teritoꝝ oĩno i memor nullũ deinceps clarũ facinus agere viſus ſit. Quapropter timore perculſus Amurato turco rũ p̄ncipi ſe tributarium et vectigalẽ fecit: Amurato deide mortuo Mahumetus eius fili⁹ tributo nõ ꝯtentus: eidem etiã nõ mõ iperiũ ⁊ cõſtãtinopolim: ſed ⁊ vitã etiam turpiſſime ademit. Nã cõſtãtinopolim cũ innumerabili pugnatorũ exercitu p q̄nq̄ginta ⁊ ſex dies ide ſinẽter obſidẽs ⁊ oppugnãs tãdẽ eo in pugna a Juiſeris obtrũcato cũ caput ſuum haſta ſuf fixũ per caſtra ludibrio delatũ fuiſſet. cõſternati greci viribus deſtituti vrbẽ deſuerũt ⁊ innu merabilibus captis ⁊ iterfectis turci vrbẽ in p̄dã receperũt. Duos hic filios e manib' hoſtiũ euaſos poſt ſe reliq̄t: q̄ Romam ad põtificẽ veniẽtes cũ ingenti pietate honorabiliter excep ti ſunt huius imperatoris ⁊ predeceſſoris geſta ⁊ imperij amiſſionem vbertinus poſtcullus ciuis Brixianus eruditus vir cum preda euaſiſſet; veniens Romam perpulchre verſibus deſcripſit.

Nicolaus tollentinas ordinis eremitarum ſci auguſtini. q̄ ãno dñi. 1294. obijerat hoc anno freq̄ntatiſſim⁹ miraculis clar⁹ ab eugenio põtifice toto aſtãte pp̄lo Ro. oĩumq3 cardinaliu3 cetu) ſcõꝝ cõfeſſoꝝ numero agregat. voluerat tñ ioãnes. 22. põtifex: q̄ de ei⁹ ſcitate p̄cipuã ha buerat notitiã hũc ei honorẽ iptiri: ſ3 multis belloꝝ ſciſmatũq3 turbinib' vexat⁹: ac ẽt mor te p̄uẽtus id hãc ad vſq3 diẽ: diuino vt arbitror agẽte cõſilio: ad maiorẽ ipſi⁹ ſciſſimi ꝯfeſſoris gloriã dilatũ ẽ. Et q2 hui⁹ ſci viri: vt expimẽto certo didici: multa fuerũt excellẽtia fcã ac il luſtres in oĩ ſcitatis genere virtutes q̄s rite honeſt q3 ac recta ꝯſcia vulgari ⁊ enarrari poſ ſent. Jõ p̄ter morẽ ſuſcepti opis: lõgius i ei⁹ vita cõſcribẽda me hẽo. Nec certe i eo extollẽdo mee religiõis cecus amor me fallere põt: q2 quẽ vniuerſa xp̄i eccl'a tãtis celebrat preconijs: põt nõ clariſſimus eẽ. Nicolaus igit hic ex piceno oppido qõ ſci ãgeli nuncupat ſub firmã na ciuitate mediocrib⁹ pẽtibus nat⁹ prius ſe deo dedicauit q̄ deũ p etatẽ cog̃ſcere licuit. Ali quãtulũq3 adultus factus corpus ⁊ aĩam xp̄o dño nr̃o cõſecrauit: quem i altaris ſacrificio oblatũ paruuli ſpecie ſpũs cõtẽplat⁹ ab eo archana nõnulla celeſtis aule audire ꝓmeruit: q̄ lingua hũana minime dici pñt. Jn adoleſcẽtie itaq3 p̄mordijs mũdo renũciãs ordinẽ eremi taꝝ bti auguſtini ꝯplexus ẽ. Moxq3 religioſus fcũs corpuſculũ ſuũ ab ipſo religiõis ingreſ ſu multis ieiunijs vigilijs verberib⁹ alijſq3 ſupplicijs vehemẽter afflixit: mundanas q̄ ⁊ car nales delicias a ſe oẽs ꝓrſus abdicauit orõni ue ac ꝯtẽplatiõi totũ ſe dedit: humilima iſuper religionis exercitia libẽtiſſime exercuit: nil magis cupiẽs q̄ vilis ⁊ abiect⁹ reputari. Ois ei⁹ ſermo aut rarus aut cũ opus erat: de moribus: de religiõe: de pietate: de mũdi cõtẽptu: vel de amore dei ⁊ ꝓximi celeſtiq3 p̄ria ſemp fuit nullũ v̄bũ ab eo niſi religioſum aut ſcũ3 vn q̄ excidit. Sũma iſup hui⁹ viri abſtinẽtia fuit: ⁊ mirabilis vite auſteritas. nã carnes vinum: oua lacticinia piſces pulmẽtariaq3 oĩa abiecit pane ſolo aquaq3 cõtentus. Cilicio vero circu loq3 ferreo ſub trito laceratoq3 habitu vtebat: q̄bus carnẽ ſuã plurimũ macerabat. Dura ⁊ aſpa ſtrata ſemp elegit in q̄bus iacẽs breuiſſimum ſomnũ capiebat. Spioſis preterea cor dulis ⁊ ferreis diſciplinis carnẽ ſuam lacerabat. Diabolicas etiam temptationes pertulit: 1446

cū quib⁹ etiā ꝙ freqntiſſime luctabat̄ a qbus et mītis vberibus afficiebat̄. Nec ꝓpterea tan tis laboribus tātiſq; vexatiōibus vnq̄ vel imodico a ꝓpoſito ſcō deſtitit nec charitatis ſeu obedientie opa ꝑtermiſit. Oē eni ei⁹ tp̄s aut vigilādo aut orādo aut cōtēplādo aut legēdo aut ſecretas cōfeſſiones audiendo vel ifirmos viſitādo cōtriuit peccatores arguebat q̄s ēt dulcibus verbis ad penitentiā reuocabat preceptaq; ſalutis iceſſanter oībus dabat. In eo q̄ ꝙ ꝓphetie ſpūs fuit ⁊ multa añ pdixit ꝙ fierēt. Ad eū multi languētes nōnulliq; malignis vexati ſpiritib⁹ ducti curati ſunt. Sʒ poſteaq̄ hic ſciſſim⁹ v r celo receptus eſt: oratiōes ⁊ ſup plicantium vota a qbuſcūq; oblatas benignus audiuit. Uñ ⁊ ifiniti ꝓpemodū qui diuerſis egritudinibus detinebant̄ cū eius patrocinium peterent ad ſanitatem reuertebant̄. Ea ꝓpt in toto mūdo ipſius nomen multa cū celebritate receptū ē votaq; ei quotidie plurima fiūt: ⁊ adeo nūc freqntiſſimis miraculis decorat̄ vt poſt apoſtoloꝝ tp̄a rarus inuentus ſit ei cō parādus. Et lʒ aliīs atq; aliīs miraculis claruerit hoc pſtātiſſimum vulgatiſſimūq; oīuʒ mi raculoꝝ fuiſſe exiſtimo ꝙ poſt eius canonizatiōnē cōſeſti eccleſie Ro. iādiu ſciſmatū pturba tionibus vexate ei⁹ meritis ⁊ īterceſſiōe erroribus oībus eliminatis pax ſumma (ꝑter ſpem) mox reddita ē: q̄ vſq; in pñs mirūimmodū pſeuerat. Et ꝓpterea diuus ille Eugeni⁹ pōtifex cū iennarabili gaudio eū i ſcōꝝ numero cōtuliſſet: hāc illi celebrē pulchrāq; decātauit ora tionē dicēs. Cōcede q̄ſumus oīps de⁹: vt eccleſia tua q̄ i fine ſeculoꝝ ieffabili ꝓuidentia bea ti Nicolai cōfeſſoris tui virtutū ⁊ miraculoꝝ magnitudine coruſcat: ipſius meritis ⁊ iter ceſſione eliminatis erroribus ꝑpetua pace ac vnitate letet̄. Per dn̄m nr̄ʒ ⁊c̄. Hec de iſto ſcō Nicolao nō ꝙ volui ſed qō potui in eius laude: hoc i volumine dicta ſufficiant. Non ꝙ ille meis aut cuiuſcūq; alterius idigeat laudib⁹: ac nō delectari opiner: ſʒ ad ꝑfectus nr̄i gratia: cū illius pſepe idigeamus iterceſſiōe. Et q̄ maxime ego: q̄ meritis huius ſciſſimi ac glorioſiſ ſimi cōfeſſoris multa ⁊ magna ſepenumero beneſitia apud deum pſecutū manifeſta fide de ꝑhendi ⁊ potiſſimū i ſeuiſſima peſte: q̄ brixianā ciuitatē. āno dn̄i. 1478. iuaſerat de grauiſ ſima ⁊ peſtifera febre: ei⁹ ope ⁊ iterceſſione me liberatū ſenſi cū ꝓrſus nulla mihi ſalutis ſpeſ ſupeſſet. Quod ſi ante hac deuotionis vllum ſtudium a me debebatur: multo certe nunc amplius adhibendum eſt: cuius precibus crebro etiam expertus ſum: plurimum in me valuiſſe. Huius autem anniuerſalis feſtiuitatis dies: decima menſis ſeptembris celebratur.

6646 1447 Jcolaus eius noīs quintus papa: natione luceſis ſʒ potius luneſis ex Sarzana oppi do: thomas antea vocatus. patre Bartolomeo phiſyco humili loco ⁊ familia natus papa 219 hoc āno Eugenio pōtifici oīum ſuffragiū pōtifex creatus ſedit ānis. 8. vir certe tāto ꝑncipa tu digniſſimus ⁊ q̄ neceſſariſſimus oīumq; litterarum ſcientiſſimus: ac viroꝝ doctoꝝ amā tiſſimus quos: cū liberaliſſimus haberetur vndiq; perquiſiuit: ⁊ vbicūq; ſemp ⁊ pecunia: ac offitiīs mirifice iuuit. hic cum omnium virtutum ornatiſſimus eēt: ⁊ in deum hominesq; bñ meritus: vno ⁊ eodēq; anno ⁊ ep̄atum cardinalatum ac pontificatum cum maxima adeptus ē pace: q̄ cū pōtificatū iniīſſet ꝑter oīum ſpeʒ: oēs mundi pricipes: cū eſſet cōſilio ac virtute illuſtris: i oībus habuit fauorabiles cuius rei cauſa motus Felix pōtifex vir optime cū cerneret id a deo factitatum ⁊ ſciſma eccleſiaſticum iamdiu exortum in magnam ſeditio nem ⁊ eccleſie Romane ꝑniciem euenire eueſtigio ortante etiam Federico ceſare pontificatū ſe ſponte abdicauit. Qua ex re nicolaus viſa hominis humanitate ſtatim galerum cardina latus ei tranſmiſit ⁊ Sabaudie ac Germanie totius legatum cōſtituit. Qua cōcordia adeo non modo letatus eſt populus Romanus: ſed etiā totus mundus a tāta ſeditione liberatus Nicolaus autem ne ingratus erga deum tanti beneſitiī videretur: ſupplicationes admodū celebres cum populo ⁊ clero habuit idē fecere oēs italie populi. Ea igitur auctoritate ⁊ gra uitate ac gratia pontificis principes permoti ad bella iamdiu concitati: aliquamdiu ſub ſtitere. Et Federicus iam diu imperator creatus vna cum Leonora coniuge noua pro corona accipienda Romam conceſſit. Et ab ipſo imperiī coronam et bene dictionem accepit. Multa enim glorioſus hic pontifex in vrbe et extra edificia

magnifice edificauit: ⁊ ꝙ maxie i vaticano põtificale palatiũ ſumptuoſiſſime extruxit ⁊ mu roꝝ igentem molẽ ibidẽ ichoauit: q̄bus coherceri hoſtes poſſent: ne põtificis edes diripe re poſſent. Pantheon ꝗ̃ qȯ ſcã Maria rotũda vocatur plũbeo tecto reſtituit Tẽplũ etiã ſci Thodori a fundamentis erexit ac ſci Stephani eccleſiã reſtituit. Põtẽ miluiũ ⁊ vrbis menia iſtaurauit: ac vrbis vicos vbiq̄ ferme ſtrauit. Habent adhuc multa eius vaſa aurea ⁊ argẽtea: necnõ ⁊ cruces gemis ornate ac ſacerdotalia veſtimẽta auro ⁊ argento itertexta: que eius magnificentiã nobis oñdũt. libros perpulchros ifinite multitudinis (cũ adhuc im primendi ars nõ ꝑdiſſet) exſcribere fecit. Elemoſynas multas i pauperes ⁊ virgines erroga uit. Expers oĩno auaritie fuit. Gratus erga ſe meritos iuſtitie ⁊ pacis amator atq̄ auctor ⁊ cõſeruator fuit iubileũ habuit. Et beatũ Bernardinum canonizauit: ⁊ oĩa ꝓſpera ei ſucceſ ſit. Tãdẽ cũ captã a turcis cõſtãtinopolim audiuiſſ dolore animi: quo plurimũ cruciaba tur. Modica febre ſauciatus diem clauſit extremũ ⁊ i beati petri Baſilica ſepultus fuit. Cu ius ſepulchro hoc epitaphium iſcriptũ habetur.

Hic ſita ſunt q̄nti Nicolai antiſtitis oſſa
Aurea q̄ dederat ſecl̃a Roma tibi
Cõſilio prudẽs virtute illuſtrior oĩ.
Excolluit doctos doctior ipſe viros.
Abſtulit errorẽ: quo ſciſma infecerat orbẽ.
Reſtituit mores menia tẽpla domos
Tũ bernardino ſtatuit ſua ſacra ſenenſi.
Scã iubilei tempora dũ celebrat.
Cinxit honore caput Federici ꝑiugis auro.
Res italas icto federe cõpoſuit.
Attica Romane cõplura volumina lingue.
Prodidit en tumulo fundite thura ſacro.

Huius celebrẽ memorandamq̄ vitam Frãciſcus philelphus tollẽtinus cõpoſuit ⁊ miris eũ attollit laudibus.

Libertas mediolanenſium hic incipit.

Philippomaria mediolanẽſium duce ſine liberis, hoc anno defuncto: mediolanẽſes animis erecti in libertatẽ ſeſe redigentes venetorum more viuere ſtatuerunt. Sed cũ nouus viuen di modus in populo acceſſiſſet. ſtatim in regno maxima ſciſſura excitata eſt: qȯ franciſcus foſcarus venetorum dux qui totius italie dominatum cupiebat: cum eius caſtra apud ſore ſinam agri cremonẽſis villam ſtatiua haberent: animaduertens ꝙ cremonam franciſci ſfor cie ciuitatem tumultuantem (adiuuantibus guelphis) i deditionem recipi poſſe ſperabant. 1447
Statim in laudum ciuitatem mouent ⁊ eueſtigio dum oppugnarent laudum Placentiam dedentibus ſe ſponte ciuibus in fidem recepit miſſis illico eo mill quingentis equitibus: q̄ placentinis potiſſimum auxilio forent: ſi qua vis ingrueret. His geſtis papienſes etiam pol licitationibus multis aliiſq̄ modis in ſententiam ⁊ fidem reducere temptauit. Sed papien ſes: licet extrema queq̄ mala pati mallent ꝙ venetis obtemperare: veriti tamen eorum po tentiam ſtatim vrbem franciſco ſforcie tradiderunt. Franciſcus autem ſforcia eo ipſo anno ex piceno pulſus: cum intelligeret ex morte ſoceri ſui philippi ducis venetos oĩa occupare: celeri q̄ potuit curſu cũ vniuerſo exercitu cremonã venit ⁊ ꝓſidiis i ea poſitis ſtati a papiẽſi bꝰ vocatis vrbẽ illã i ſuã ꝑtãtẽ recepit. q̄bꝰ geſtis a mediolanẽſibꝰ ſũmo oĩu ꝯſenſu copiaru dux ꝯ venetos delectꝰ fuit. q̄ maxĩs ꝯpatis exercitibꝰ eueſtigio placẽtiã medio autũno cũ vni uerſo exercitu cõtẽdit. Ea eni ciuitas firmiſſimo venetoꝝ ꝓſidio a Tadeo eſtẽſe duce defen ſabat. locatiſq̄ caſtris vrbẽ nauali terreſtriq̄ oppugnatõe tãdẽ cepit: ⁊ i ſuoꝝ ꝑdã ꝯuertit. Tãtã eni i diripiẽdo vrbẽ fert ꝑmiſiſſe rabiẽ tãtãq̄ libidinẽ effrenẽ vt nihil hũani aut diui ni iuris alr fuit reſeruatũ ꝙ ſi i turcos fuiſſ ſeuitũ. Nã ⁊ matrõe ⁊ virgĩes ⁊ religioſe ibidẽ ludibrio date fuerũt ⁊ alia multa enormia, nec q̄dẽ dicẽda i ea geſta fuẽ. Aderãt eo i prelio ſforciani ⁊ brachiãi oẽs milites ⁊ oĩu q̄i italicoꝝ robur. Frãciſcꝰ picenĩnꝰ Guidacꝰ mãphre dus fauẽtĩnꝰ ludouicꝰ vermes. Carolus gõzaga atq̄ alii minores copiaꝝ duces. hec. n. magna laus frãcĩ. ſforcie fuit ꝙ hyeme ⁊ hymbriũ maxĩa inũdatiõe tãtã vrbẽ cepit: q̄ res maximũ hoſti icuſſit trorẽ. ſeq̄ntiq̄ ve frãciſcꝰ expugnat mil venetoꝝ caſtellis ẽt eoꝝ claſſẽ: q̄ cremo nẽſes vexabat bõbardis deiecit: ⁊ ad tãtam deſpatiõnẽ prefectũ claſſis redegit: cũ tueri claſ ſem nõ poſſet: ꝙ eã icenderit. Frãciſcus autem de cremona nõ amplius ſolicitus ꝙ claſſem

hoſtiũ ſuſtuliſſet igerrã abdue a michileto cotignola philippo añ demptã mouens: ſtatim Triuiliũ ⁊ q̃cũq; alia minora caſtella recepit. At Carauagiũ aũt quod firmo hoſtiũ p̃ſidio munitũ erat deueniẽs ibidẽ caſtra locat Veneti aũt ne ſi id caſtrũ a mediolanenſibus occuparet de ſe actũ eẽ putãtes: ⁊ ipſi eo mouẽt. Cõuenerat aũt ibi oẽ robur venetoꝝ ⁊ mediolanẽſiũ ⁊ florẽtinoꝝ Michiletus cotignola primari⁹ venetoꝝ ĩpator cũ ingenti magnatoꝝ p̃ceꝝ ſocietate ⁊ frãciſcus ſforcia cũ ludouico gonzaga. Bartholameo coleono ⁊ alijs pluri mis: vbi poſt aliquot dies: poſtq; crebra vtriuſq; parua certamia ad ſummã dimicationẽ ventũ ẽ i via. ſ. paludis vndiq; circũdata. In quo q̃dem certamine venetoꝝ exercitus ſuperatus adeo fuſus ⁊ p̃fligatus fuit: vt ad quinq; hoſtiũ milia cũ ditiſſimis ſpolijs capta ſint: ⁊ vexilla venetoꝝ florentinorũq; etiã capta mediolanũ miſſa in maiori eccleſia appẽſa ſũt Quibus geſtis ſtatim mediolanẽſes p̃ Frãciſcũ brachiũ laudã ciuitatẽ expugnãtes recepũt. Frãciſcus aũt ſforcia hoſtẽ ĩſecutus Brixiã venit ⁊ eã cõfeſti obſidione cinxit. Qua calamitate p̃moti veneti de ſe actũ putãtes cũ frãciſco pacẽ cõpoſuerũt hoc. ſ. mõ vt reb⁹ inter ſe ⁊ venetis florẽtiniſq; pacatis veneti ⁊ florẽtini ſexdeci milia nũmũ aureoꝝ ſingulo mẽſe cũ aliquot militũ turmis frãciſco dare cõpromiſerũt donec mediolanũ in ſuã p̃tãtẽ arbitriũq; reciperet. Inita itaq; hoc mõ inter p̃dictos ↄuẽtione cũ iã iter frãciſcũ ipm ⁊ mediolanẽſes q̃ ꝗdã ſuborte eſſent ſimultates. Frãciſcus allectis ad ſe quoſcũq; potuit copiaꝝ ducibus ĩ mediolanẽſes ſe cõuertit: ⁊ haud multopoſt oẽs fere eoꝝ ciuitates in deditionẽ recepit. Et deidẽ poſt multas datas acceptaſq; clades: poſtq; lõgã ⁊ grauẽ oppugnationẽ vtpote media hyeme poſt ẽt defectionẽ ⁊ militũ ad hoſtes trãſitionẽ aduerſantibus q̃ꝫ poſtmodũ venetis florentinis ⁊ alphonſo rege q̃ Frãciſci ſucceſſibus iuidebãt ⁊ eius potẽtiã formidabãt: nihilominus anno a natiuitate dñi nr̃i ieſu xp̃i. M. cccc. xlviij. p̃curatione vicecomitum ⁊ Gaſparis de vicomercato comitis ac alioꝝ nobiliũ mediolano potitus ẽ. iã eni mediolanẽſes fame grauiſſima cõſumpti potius ciuitatẽ venetis q̃ꝫ frãciſco committere voluerũt: ſꝫ cũ res nõ ſatis ſibi ſuccederet. Alphonſum regẽ frãciſco inimiciſſimũ veneti ſolicitant ne ante q̃ꝫ franciſcus inualeſceret ducatu mediolanenſi deicere tẽptaret: ⁊ cũ ad id florẽtinos temptarẽt. Florẽtini q̃ coſmi medicei ↄſilijs regebantur aduerſarij frãciſco nũq̃ã poſſe r̃nderunt. Veꝝ adueniẽte iubilei tp̃e Nicholaus põtifex pacis amator: auctoritatẽ ſuã iterponẽs iducie p̃ annũ oĩ pp̃lo date ſunt: vt oĩbus libere ad iubileũ Romã ire liceret.

1448 Solis defectio hoc anno q̃rto kalas Septẽbris hora. 6. facta ẽ. Quo anno maxima ⁊ cruentiſſima bella multis ĩ locis ſurrexere. In anglia eni ⁊ ĩ Gallia Germania Flãdria Peruſia: Panonia Apullia: ac ĩ vniuerſa Italia (vt dictũ eſt) cedes: rapine: direptiones: incendia: vaſtationes ⁊ ĩfinita p̃pe mala ⁊ dãna ſubſecuta ſunt. Grecis vero mortuo amurato turcorũ p̃ncipe: multo maiora illata ſunt dãna: ⁊ ſeuiora bella a mahumeto ei⁹ filio excitata ſunt: ſeq̃nti deide biẽnio tãta vbiq; fuit peſtis vt de multis pauci remãſerũt. id etiã malũ frequẽtes terremotus ĩdicarũt.

Frãciſcus itaq; ſforcie filius philippimarie ducis gener mediolano tandem hoc anno tertio kalendas martij iure hereditario potitus quartus mediolanenſium dux efficitur ⁊ vna cũ vxore Blancamaria regnauit annis. 16. ⁊ mẽſe vno. Vir certe in dicẽdo acerrimus eloquentiſſimuſq; qui ſua eloquentia magnanimitate fortitudine liberalitate atq; prudentia ⁊ ſapientia veteres quaſi imperatores ſine controuerſia ſuperauit: ⁊ in re militari adeo ſemper victorioſiſſimus fuit. Et poſt Ceſarem par illi in tota italia non ſit inuentus. Hic namq; ab ipſa ſua adoleſcentia cum Sforcia attendulo patre ſuo viro fortiſſimo militare cepit: atq; eidem mortuo in rebus bellicis adhuc adoleſcens animoſiſſime ſucceſſit. Qui etiã ipſa in iuuenili etate quantas in primis contra brachiũ ſupremum omnium imperatorem cõtra florentinos venetoſq;: contraq; Eugenium pontificem contra mediolanenſes lugureſquoq; ac Gallos tranſalpinos contra ⁊ omnes: vt ita dixerim: Italos obtinuerit victorias multis ĩ locis clariſſima extãt trophea: q̃ illũ ſup ethera vehũt: ⁊ q̃ clariſſime geſſerit ĩ multorum poetarum oratorũq; ſcriptis verſantur. Cuius ẽt hiſtorie ⁊ poemata de ſuis op̃ibus

edita publice legũtur. Ipſe eni ſuo ſeculo oꝛbem terruit. Italiã laceratis picenũ cũ tota prouīcia ⁊ mediolanũ cũ toto regno ſibi ſubijciens: multos ãtiquoꝝ i rebus ſtrenue geſtis ſuperauit. Cũq; ſepenumero conflixerit (vt par eſt) nunq̃ ſine honoꝛe diſceſſit: nunq̃ q; certauit qn ꝓfligato victo ac lacerato hoſte: palmã ſue virtutis retulerit. Eius aũt ſapientia ⁊ induſtria Guelphoꝝ ⁊ gibellinoꝝ factiones ex italia aut ſopite aut ſublate ſunt: eo qḋ oẽs tãq̃ bonus oium pr̃ vno aío haberet. Cui᷒ exẽplo multi potẽtatus ducti. Itidẽ fecere. Hic itaq; mediolanũ ingreſſus ex ĩteſtinis odijs ⁊ ſeditionibus ita dirutũ vaſtatũ cenoſumq; inuenit vt nulla quaſi tãte ciuitatis facies ineſſe videret. Collapſum enim erat iouis caſtrũ deſerti erãt vici: cenoſa vniuerſa ciuitas: ⁊ oium rerũ charitate laboꝛabat eã obꝛem artifices oẽs ꝗ aut pulſi aut ſpõte ad exteros neceſſitate cõpulſi ꝓfugerãt ꝗd plura. Nullũ: vt ita dixerim: vꝛbanitatis aut pietatis aut religionis ĩdiciũ in toto regno cernebatur. Sed clemẽtiſſimus pꝛĩceps quatriennio poſt ſuoꝝ ſubditoꝛũ calamitatib᷒ ꝓmotus: pacem cũ venetis ꝓutilẽ cõpoſuit ⁊ ad ĩſtaurãdas exoꝛnãdaſq; ciuitates cõponẽdoſue boĩum moꝛes animũ adiecit. ita vt breui cõualeſcẽs melioꝛẽ faciẽ pꝛeſe tulerũt. Cuius exemplo ꝓmoti veneti ferrariẽſes floꝛentini alij q; italie potẽtatus id ipſum i ſuis effecere vꝛbibus: ꝓpter quod nõ ſoluꝫ dux ſed totius pr̃ie pr̃ merito appellari potuit. Genuẽſes aũt inter ſe diſſidẽtes: viri bonitate et clementia allecti vꝛbẽ ſuã cũ vniuerſo ſuo dñio eidẽ crediderũt. Ipſum eni frãcoꝛum rex: ⁊ Burgũdie dux ac Sabaudie dux ⁊ vniuerſa italia tanq̃ patrẽ venerabantur: ⁊ tanq̃ omnium patreꝫ ⁊ patronũ excollebãt. Ipſe eni permagnifice ac ſplẽdide tũ mediolani tũ alijs in vꝛbibus edificauit ⁊ in pꝛimis caſtellum iouis mediolani (pauloante a libertate dirutuꝫ) ſumptuoſiſſime i hãc q̃ cernitur foꝛmã a fundamẽtis extruxit: aliud celebꝛe ⁊ munitiſſimuꝫ i lauda ciuitate maxima ĩpenſa cõfecit hoſpitale magnificentiſſimum ⁊ ſuꝑbiſſimũ inſanis quaſi extructionibus i vꝛbe fundauit. Tẽplum maius ĩãdiu ĩchoatũ ſua opera maximũ incremẽtũ accepit ſacella nõnulla ⁊ monaſteria tã mulierũ q̃ viroꝝ edificauit ⁊ q̃ maxime extra poꝛtã Cumanã apud ſcãm Mariã incoꝛonatã oꝛdini nr̃o celebꝛe monaſteriũ cũ eccleſia diuo Nicholao de tolẽtino dicata: ſuaſu vxoꝛis Blãche marie: a fundamẽtis edificauit. Hic ⁊ ſi cõctis pꝛudentia ⁊ felicitate pꝛĩcipes ſui tp̃is excelluiſſet i ſenectute tñ: velut alter Salomon: mulierũ ardoꝛe deceptus nimiũ pꝛeuaricatus ẽ: id tñ i eo laudabile fuit: q̃ licet i venereã ĩtẽꝑantiã turpiter ageret nullã violenter aut iuitã ſibi ſumitti paſſus eſt. Tandem ſex poſt ſe relictis ex vxoꝛe maſculis ⁊ duabus femellis anno a natiuitate dñi nr̃i ieſu chꝛiſti. 1466. martio mẽſe moꝛtuus eſt: valde lõgeuus funeratuſq; cũ igenti põpa i maximo vꝛbis templo loco ſublimi.

Boꝛſius eſtẽſis marchio ⁊ pꝛimus ferrarie dux: Leonelli marchionis frater: ⁊ Nicholai eſtẽſis filius hoc anno leonello fratre natu maioꝛe defuncto i regnum ferrarie ſuccedẽs regnauit ãnis. 22. vir certe ingenio diuino ⁊ moꝛibus ſupꝛa hoiem. in quo nihil fucatũ: nihil ſub 1449
dolũ nihilq; niſi magnificũ aut excelſum aut admirãdũ erat eius verba ſapiẽtie plena opera aũt grauiſſima ⁊ ſemꝑ regia quare tũ eius oꝛatio oĩs: tũ queq; actio regalis erat. Et ꝓpterea ei oia ſecũda fuerãt ⁊ fauſta. Deus eni ipſe qui curat ⁊ dijudicat oia eũ quo aduixit i oibus comitari viſus eſt. Unde ⁊ vniuerſi totius oꝛbis pꝛĩcipes ipſum tanq̃ ſimulacrũ oĩs virtutis ⁊ laudis ſemꝑ cõtẽplabantur ⁊ venerabãt. Ad eũ cũ federicus Ceſar ſtatim vt fratri i regno ſucceſſit accedens: viſa hoĩs celſitudine ⁊ aĩ magnitudine: illũ mutine ⁊ Regij lepidi ducẽ pꝛimo creauit. Deĩde exactis multis annis romã accedens a paulo põti. laute magnificeq; exceptus ⁊ ab eodẽ ducatus ferrarie inſignitus fuit. Hic itaq; Boꝛſius leonello Marchioni fratri ⁊ ipſe naturalis filius ſucceſſit. Nicholaus autem pater cũ hos ⁊ alios ex pellicibus genuiſſet filios ſenio confectus alios ex vxoꝛe ſuſcepit liberos vꝫ herculem ⁊ Sigiſmũdũ. quos moꝛiẽs regni heredes ſub leonelli pꝛedicti filij tutela reliquerat. Sed leonellus patre defuncto cũ eſſet regnãdi cupidus ſpꝛetis paruulis fribus legiptime natis eos neapolim relegauit ⁊ regnũ oẽ occupauit. Cũq; ⁊ ipſe ludouici gonzage ſoꝛoꝛeꝫ haberet vxoꝛẽ: ex ea Nicholaũ tãtũ ſuſcepit filium. Quo nato nõ ita multo p᷒ ⁊ ipſe moꝛiturus cũ idẽ nicolaus

filius ſuus p̄re etate regno aptus non eēt:hac cōditiōe ī Borſiū hūc trāſtulit Imperiū:vt ipſius īteritu Nicholao ipſi filio:regnum reſtituere iureiurādo affirmaret:Borſius itaqȝ principatu ſuſcepto:cū eēt prudētiſſim⁹ ⁊ optimus vir ↄſeſtiȝ herculē ⁊ Sigiſmūdū a Leonello relegatos ī regnū e Neapoli reuocauit:⁊ eos ac Nicholaū tamq̄ filios chariſſimos oēs hūit. Aduenīēte deniqȝ Borſij dormitiōe:hercules ⁊ Nicholaus ad principatū aſpirabāt. Hercules:q̄ eſſȝ Borſio Germanus natu:⁊ legiptimus p̄ri ſibiqȝ regnū deberi iure hereditario p̄dicabat. Nicholaus aūt ea ſe ratiōe tuebat:q̄ erat natus de leonello cui Borſius fidē dederat regnū filio reſtitutuꝝ:Sȝ hercules(vt erat aīo ⁊ caliditate p̄ſtātioꝛ) venetoꝝ auxilio fret⁹:cui ↄſeſtiȝ biremes ⁊ falcatas naues ac pecunias cū pugilib⁹ trāſmiſere:nouā ferrarie Arcē occupat:⁊ eius frater Sigiſmūdus veterē īuadit. Nicholaus vero cōpto q̄ hercules munitiōes occupaſſȝ:ad ludouicū Auunculū Mātue principē ↄfugit:⁊ ſic hercules(Nicholao ſecluſo)regnū obtinuit. Ad Borſiū aūt rediēs cuius īnumere ⁊ celeberrie ſūt laudes ⁊ p̄conia magna:dico q̄ fuit tāto ⁊ multo maioꝛe īpio dign⁹:ſi coꝛpoꝛis pulchritudieȝ:foꝛtitudieȝ:ſapiaȝ:prudētiā:ↄſiliū:magnanimitatē:celſitudieȝ muficentiā:Juſticiā:ſi liberalitatēqȝ ac pietatē atqȝ alia q̄ ī hoīe bona repiri poſſūt īſpicias. Erat eni diuinaꝝ hūanarūqȝ lr̄arū egregie doctus:⁊ ꝑpterea doctoꝝ viroꝝ ardētiſſim⁹ amatoꝛ fuit:⁊ vndecūqȝ hr̄e potuit in Gymnaſio ſuo ad ſe ꝓuocauit eratqȝ caſtus:pudicus:⁊ honeſtus q̄ res raro ī principe īuenit. Diuinū cultū deuotiſſime excoluit pōtificem maximū ⁊ eccl̄ie prelatos ac religioſos oēs honoꝛauit:honoꝛauitqȝ reliquos xp̄iane fidei principes:a quibus ēt ſūme meruit honorari ac diligi:nulli vel mag̃ vel paruo iniuriā facere didicit:ſȝ ſua ſoꝛte ↄtentus:ſm̄ doctrinā apl̄i cū oībus ſemp pacē hr̄e voluit:⁊ ꝑpterea a nullis aliqua moleſtia vnq̄ laceſſitus fuit:hic vrbem Ferrarie miris ⁊ p̄clariſſimis edificijs tū publicis tū p̄uatis q̄ſi paradiſū fec. Nā Arcē nouā ⁊ curiā pulcherrimis edificijs clarioꝛes reddidit:⁊ alia ſupbiſſima edificia iter ex̄ admiratiōe digna edificauit. Menia ꝙ̄ vrbis magna ex ꝑte reſtituit:⁊ Monaſteriū inſup toto oꝛbe celeberrimuȝ ingēti īpenſa oꝛdini Cartuſiēſiū a ſolo ↄſtruxit ac alia plurima reſtituit. Deniqȝ cū de deo deqȝ oībus gētibus benemeritus fuiſſȝ:āno regni ſui.22.ī pace quieuit. Cuius coꝛpus apud carthuſienſes ingēti pompa delatū:humili loco ſepelliri voluit nullis ex ſe relictis filijs.

1450 Jobileus:hoc āno:Rome refertiſſim⁹ hoīuȝ frequētia fuit. Quo tāta hoīuȝ multitudo accreſſit:quāta vnq̄ antea acceſſerit:vn̄:vt aliū:cū e vaticano ſemel pōtificis bn̄dictiōe ſuſcepta pegrini ad vrbē redirēt:factaqȝ eēt cuiuſdā Cardinalis mula obuiā:⁊ neqȝ veniētes:neqȝ redeūtes ob ſequētiū multitudieȝ cedere poſſent:cadēte vno atqȝ altero ſup mulaȝ:illā a multitudie iā oppreſſaȝ:ad ducenta hoīuȝ coꝛpoꝛa ⁊ equos tres ſuffocata in ponte hadriano fuiſſe ↄſtat:mlt̄i ēt a latere pōtis ī flumine cadētes:ī vndis periere. Mlt̄i coꝝ ī ſctō Celſo haud lōge a pōte ſepulti ſūt:reliqui vero ī vaticano ī cāpo ſctō. Eoꝝ aūt pecunijs qui moꝛtui fuerāt:due capelle adhuc extātes an̄ pōtē edificate ſūt pōtifex aūt coꝝ vices dolens:totū fere annū illū in celebratiōibus ⁊ ſtatiōib⁹ ↄſūpſit. Eo eni in Jobileo Nicholai pōtificis prudētia diligētiaqȝ nulla ad vict⁹ neceſſaria tāte mlt̄itudini vnq̄ defuit. Peſtis hoc āno:multis in locis Italie ⁊ q̄maxīe Mediolani deſceuit:vbi ad ſexaginta milia vrbane multitudinis extinxit:⁊ p agrū Mediolanēſeȝ feda ſtrage ēt deſceuit. Sequēti vero anno adeo vbiqȝ peſte laboꝛatū eſt:vt pauci de multis ſupfuerint:qd̄ quidem malū p̄ter penuria magna:ēt ſuperioꝛ ſolis defectio ⁊ frequentes terremotus indicauere.

1451 Amurates.7. O thomanoꝝ turcoꝝ principuȝ rex:Mahumetis regis filius:hoc anno:vt nōnullis placet:poſtea q̄ in Aſia minoꝛi annis multis turcis Imperaſſȝ:⁊ Muſtapham patruū ſuū ſupaſſȝ:atqȝ tam in grecia q̄ in Aſia multas victoꝛias obtinuiſſet:ꝑ quibus multas vrbes Attice:Boetie:phocidis:Achaie:Macedonie:Tracie ⁊ Grecie occupauit:⁊ tandem dū Scanderbechum virum foꝛtiſſimū ob denegatū ſibi tributū in Croia Jlyricoꝝ vrbe diu obſediſſȝ:nec obtinere potuiſſȝ:tedio aī vexatus:moꝛbū cōtraxit ꝑ quo ſtatim moꝛtē obiuit. Mahumeto filio ſucceſſoꝛe relicto. Fuit Amurates hic multarū lin

guarū nō mediocriter doctus: facundus inſup ac acer ꝛ aſtutus reiq₃ aliene ac glorie cupidus: aio q₃ grandis ꝛ ſui ſecurus: qui plurima potius ꝓditiōibus ꝛ latrocinijs: q̄ bellis (vt turcoꝝ mos eſt) ſuo adiecit Imperio.

Michiletus flamineus: ex Cotignola oppido ꝛ Attendula familia natus: Impigerim⁹ quidem vir: ꝛ iter primarios ſue etatis rei militaris Duces annumeratus: his tꝑibus cū pluribus annis vniuerſales venetoꝝ copias deduxiſſ₃: ꝛ facinora multa ꝓclariſſima geſſiſſ₃: a Frācīſco ſfortia ſuperioribus annis ī Carauagieſi ꝯflictu fuſus ꝛ ꝓfligatus: veritus accedere venetias eidē Frācīſco ſfortie nepoti ſuo iā Mediolanēſiū duce ꝯſtituto inheſit: ꝛ militiā iā etate grādeuus ab ſe reiecit: Et quietis amator exiſtens franciſcus nepos illi pozolū oppidū ī agro Derdonēſi cū annua penſiōe dono dedit: vbi reliquū vite ſue tēpus ī pace ꝯtriuit. Fuit hic Michiletus magni ingenij ꝛ fortitudis vir: ꝛ rei militaris ſciētia ꝓclarus ac victorioſus: Qui apud venetos militans: philippi Ducis Mediolani caſtra apud padū Inſulā in agro Cremonēſi penitus exuit: ꝛ magnā ipſius militū partē cepit: ꝛ Cremonā dictiōis frācīſci ſfortie a philippo ſocero ſuo obſeſſa₃ liberauit vniuerſa₃ deinde gerrā abdue philippo ademit: ꝛ in venetoꝝ poteſtatem redegit: vbi trāſuadata Abdue fluuio: vniuerſū Mediolanēſe₃ agrum pcurrit: ꝛ multa icēdijs ꝛ populationib⁹ deuaſtauit: ꝛ ad ipſas vſq₃ Mediolanenſis vrbis foſſas acurrere nō extimuit: Inde direpto Briātie Mōte Briuiū oppidū cepit: Cūq₃ ad Lechū oppidū natura munitiſſimū pueniſſ₃: qui ē Larij laci caput: ꝛ eū ingēti virtute oppugnare cepiſſ₃: diuq₃ obſediſſ₃: poſt inumeras datas acceptaſq₃ occidiōes: cū iā vniuerſus eius exercitus quaſi inedia ꝛ hoſtiū vulneribus deficere cepiſſ₃: ꝛ equos ad extremā maciē redigiſſ₃: re infecta abiens Brixiā venit. Sequentiq₃ anno mortuo philippo: cū in gerrā abdue cū innumerabilibus copijs ꝯ frācīſcū ſforti m miſſus fuiſſ₃: apud Carauagiū oppidū in prelio ab eodē Franciſco fuſus ꝛ profligatus ac diſſipatus fuit. Eam ob ꝯfuſionem ſibi cauens a venetis defecit: Et in Ethruriam per aliquod tempus ſe ꝯtulit donec franciſcus nepos ſuus Mediolanū obtinuit.

Cōſtantinopolim Ciuitas: totius orientis columen: ꝛ vnicū grecie ſapientie domiciliū: hoc anno. 4°. kl̄as Iunias a Mahumeto turcoꝝ principe p. 50. dies obſeſſa ꝛ expugnata capit: diripit: ꝛ fedat: in cuius quidē captiuitate: tantā exercūit crudelitatē: quantā vnq̄ factitatā fuiſſe legamus. In primis eni Cōſtātino ipſius vrbis Imperatore i pugna a Ianiſarijs turci iterfecto: eius caput abſcīdi ꝓcepit: ꝛ haſte ſuffixū p caſtra ad terrorem deferri mādauit: Inde vrbē itrogreſſus: nobilitatē oē₃ ſtati₃ cecidit: ꝛ Sacerdotes ac Miniſtros dn̄i quoſcūq₃ reperīt crudelē imodū laniauit: deinde plebē oēm i ſeruitutem redigens in Aſiam trāſmiſit. Sacras poſtmodū virgines perquirēs ſtuprare fecit: ꝛ matronas oēs ac Adoleſcentulas ꝓſtituēdas obtulit. Quibus geſtis oīa vrbis bona i predā dedit: ꝛ ſacra templa ingreſſus oīa fedauit: ꝛ ablatis quibuſcūq₃ bonis: Imagines oēs dei ꝛ ſctōꝝ ab ipſis delere fecit: ſublatoq₃ Crucifixi dn̄i nr̄i Ieſu xpi Simulacro: p deriſiōe₃ i caſtra portato: ſputis: luto: ꝛ ſaxis ipetito: eū oī pploꝝ feditate polui fecit: Nobile deinde Sācte Sophie tēplū ſpurcitie Mahumethee dedicauit: ꝛ oēs vrbis campanas deponere fecit: Id ipſum in peram Genuēſiū coloniā ſeuiſſimus canis egit: nec facile ſcripto mādare poſſ₃: que ꝛ quāta in ſubactā Ciuitatē dedecoroſa exercuerit facinora. Potito itaq₃ capite: oīa facillime obtinuit. Peloponēſem ſtetim oēm: armis deuicit ꝛ pplm̄ i ea Inſula repertu₃ ſimiliter in ſeruitutē redegit hoc idem in Achaia: Acarnia: Epiro. ꝛ maiore Macedonie parte egit. Bulgariā q₃ totā mox chriſtianis abſtulit: ꝛ Raſiam: Seruia₃: ꝛ quicquid ab Andrinopoli Samnū vſq₃ ad Amnē ꝛ Danubiū iteriacet inuaſit. Ualachia inſup paulopoſt timore cōcuſſa: p maiori parte ad ipſum defecit. 1453

Sumcaſſianus feliciſſimus perſarū ꝛ Armenie Rex: ꝛ victoriaꝝ pater: cui ꝓpriū nomen Aſſimbeus ē: hoc anno zenza alias zenſa perſaꝝ rege deuicto ꝓfligatoq₃ ac iterfecto: perſis Imperare cepit ꝛ nūc vſq₃. 35. annis regnauit: hic primū Armenie regulus exiſtēs: cū eēt aīo vaſto ꝛ bello potens ac ſcientiſſimus: q̄ perſepe paucioribus copijs magnos fude- 1454

rat exercitus:cũ ſuperiori anno minus ſapiẽter oratoribus zenze perſarũ regis reſpõdiſſꝫ: iratus Rex bellũ ꝯ euz mouit:at Aſſimbeus hic:⁊ ſi viribus impar videret:nihil tñ aio territus cũ eo ꝯfligere recuſauit:⁊ de ipſo tandẽ victoriã obtinuit:zenza aũt domũ reuerſus denuo alios exercitus ⁊ multo plures ꝯgregans cuz cõiuge ⁊ liberis(perſaꝝ more) in cãpũ pugnaturus ꝯ hũc Aſſimbeũ venit:ea aio:niſi vt vindicta ſũpta nõ rediret. Aſſimbeus aũt loco tutiſſimo ſedens:cũ zenza eidẽ exercitũ admouiſſꝫ e loco vbi ꝯſedebat irrũpens Regẽ viriliter inuaſit:⁊ ꝓprijs manibus ipſũ interfecit:captũq; eius filiũ i ꝓſaꝝ Regẽ ſtatiꝫ ſe eũ coronare velle finxit:ita ſedati pſaꝝ mot⁹:⁊ Aſſimbeus cũ regis filio vſq; i Thauris vrbẽ:que perſarũ columen ẽ:ꝓficiſcit:ibidẽq; oia oppida ⁊ Arces occupãs:cũ ſatis cautũ ſibi putaſſꝫ:nouũ Regẽ publice obtrũcãs Perſico regno potitus ẽ. Quo potito:oibus formidabilis eẽ cepit:potẽſq; euadens Sumcaſſanus appellat. ꝙ latine magnũ virũ ſignificat. Qui poſtmodũ Bactrianos. Medos:⁊ partos:ac vniuerſam pene oriẽtẽ armis ſibi ſubegiſſet:ſolus poſt Alexãdrũ bella gentibus finitimis intulit:Deinde cũ icredibili apparatu:⁊ inumerabilibus copijs Meſopotamiã ingreſſus Babilonem ⁊ Caras Soldani vrbes magna vi oppugnare ꝯtendit:atq; in Syriã ⁊ in egyptũ ꝑdabundus ire ꝓpoſuit: Cũ hoc Calixtus põtifex amicitiã quãdã inchoauit:⁊ magnũ honorem põtifici detulit:cuius ẽt ſuaſu magnas Turcis calamitates itulit Ad hunc etiã Senatus venetus Nichroponte perdito quẽdã oratorem miſit:qui auxilia ꝯ Othomanũ turcũ expoſtularet. Req; ab eo exorata:ꝯfeſtim hic princeps copias ſuas recenſuit:⁊ in Othomanũ miſit:eiq; ꝑ impetu Sinaum ciuitatẽ cepit. Quãobrẽ turcus repẽte oratorẽ ei exoratum miſit:vt ꝑ fidẽ ſui Mahumeti quã ambo ſequebant:ne Impediret xpianoꝝ iteritũ:ſꝫ cũ eo pacẽ coiret: Rñdit Sumcaſſianus: Mahumetea lege caueri:ꝓmiſſa ſeruent:ſe eni põtifici xpianoꝝ maxio Senatuiq; veneto ꝓmiſiſſe:ꝙ turcos e ſuis ſedibus pelleret:ac ſic oratorẽ a ſe dimiſit:⁊ ſtatim quãta potuit celeritate cũ vniuerſo exercitu Trapezuntã iuaſit: illataq; ibi filio regis turcoꝝ clade ⁊ maxia ſtrage:ad. 30. turcoꝝ milia iterfecit. Qua clade idẽ filius ſupatus:cũ paucis pugnatorib⁹ Cõſtãtinopoliꝫ fugit:ſed ⁊ poſt multas alias ſtrages turcis illatas:vterq;.ſ. Sumcaſſianus ⁊ Mahumetus cũ inumerabili multitudine nõ lõge ab Armenie mõtib⁹:bis adinuicẽ ꝯflixere ꝓlio. Et in ꝑ quidẽ ꝯgreſſu:regis filius cũ. 30. milibus equitũ Baſſaꝫ:othomani:qui. 40. milibus ꝑerat cuz multis pricipib⁹ deleuit ⁊ iterfecit. Qð vbi Mahumeto renũciatũ ẽ:ita aio ꝯſternatus ẽ:vt lachrimãs ceciderit i terrã. Sꝫ a ſuis mox caſtigatus cum ſedato dolore ſurrexiſſꝫ:motis caſtris inter duos mõtes deſcẽdit:ibiq; ſua caſtra carris quaſi vallo cinxit:⁊ i eis tormẽta ſpringardaſq; multas locauit:tũ q; ⁊ alios qui modicis pugnarẽt tormẽtis opportunis in locis diſpoſuit. Ad que cũ Sumcaſſianus ⁊ eius filius cũ trecẽtis quinquaginta milibus pugnatoribus ꝑueniſſꝫ: Othomani milites igne in Bombardis appoſito:ſimul oia excuſſerũt tormenta:q̃ fragore inſolito:pſaꝝ equi territi:terga ſtatiꝫ vertere:nec vllis frenis cohiberi potuerãt:quin ꝑ arua mõteſq; diffugerẽt quos turci inſecuti:vſq; ad pſaꝝ tentoria ꝑuenerũt:⁊ hoſtibus ac tẽtorijs direptis:maiore quidẽ cũ incõmodo ſꝫ pluri cũ glia i caſtra redierũt. 50. ⁊ eni milia vtriuſq; exercitus illo i ꝯflictu deſiderati referunt decẽ.ſ. Sumcaſſiani ⁊. 40. ex Mahumeti copijs:his geſtis Mahumetus in etholas redijt:nouos cõflaturos exercitus: Sum. vero i Tauriꝫ ꝓfectus ẽ:reliquis i exercitu relictis filijs: In eo eni ꝯflictu. Aſſimbei filius audaciſſimus:cũ poſſꝫ honeſte fugere:ter retro reuerſus i hoſtes incurrit:ſed tertio fortiſſime pugnãs occiſus ẽ:Inde aliquot iteriectis diebus Aſſimbeus cũ turcoꝝ rege pacẽ inijt:⁊ natos ſuos mutuo ꝯiugio copulauere. Ad hũc veneti munera magnificẽtiſſima ⁊ nõnulla armamenta calibea ⁊ alia atq; alia miſere dona. Hic.n. Tamburlani more. Xerſem: Dariũ:porrũ:⁊ magnũ Alexãdrũ:⁊ virũ magnitudie ac rerum ꝓſtãtia ſupauit. Nec legimus quem̃q; adeo inumerabiles copias:tãq; ingẽtes exercitus in vnũ choiſſe veluti hic. Ferunt eni hinc equitũ ſexcenta milia:⁊ totidẽ peditũ eſſe: eiuſq; belli apparatus locuples:tentoria eius gẽmis:ac vario lapilloꝝ genere diſtincta.

Ugnt āt Machmeth primogenitus huius ſereniſſimi Sumcaſſiani regis ſupeſt: de quo
mira in rebus bellicis referunt facinora.
Pax inter venetos Frāciſcū ſfortiā Mediolanēſiū ducē diu ab ipſis tēptata: hoc anno idi-
bus Aprilis: initis federibus: interuētu ⁊ opere Symoneti Camerini: ordis eremitaꝝ ſcti 1454
Augu. p̄conis clariſſimi: hac lege firmata ē. Ut que cuiqꝫ ante id bellū fuiſſent redderent
p̄ter Gerrā abdue: quā Frāciſcus de venetis ceperat: cū eēt antiquiſſima mediolanēſium
Juriſdictio. Que pax maxie īter venetos ⁊ Franciſcū ſic ꝯpoſita: vt firmior ab oib⁹ hrēt:
pōtifex ſuā īterpoſuit auctoritatē. Atqꝫ ī ea ſtatutū ē: vt ſi q̄ deinceps diſſenſiones: diſcor-
die ve orirent: eaꝝ rollēdaꝝ: Jus poteſtatēqꝫ pōtifici Romano tradebāt: vtqꝫ ſi quis arma
alteri inferret: cognita a pōtifice cā: is ſtatī coīs oīuꝫ hoſtis hrēt. Ea itaqꝫ optia pax: āno
⁊ die p̄dictis data: ⁊ p oēs publicata: fide ⁊ Jureiurādo adhibito firmata ē: qua pace nul
la patrū nroꝝ memoria maior diuturnior: vtilior: aut ſanctior viſa aut audita fuit.

Uiri diſciplinis excellentes.

Antoninus florentinus Archiepus ordis p̄dicatoꝝ ꝓfeſſus: ſctiſſime vite ⁊ morū vir: ⁊ ſa
croꝝ dogmatū accurate doct⁹: his tp̄ib⁹ ob lrarū ornamti gliaꝫ ⁊ moꝝ ac ſctimonie p̄ſtā
tiā apud oēs Jtalos maxio hitus ē ī p̄tio. Qui mlta ⁊ grādia volumina mag̃ qdē ꝯfecta
labore lōgiſqꝫ ac lucubratiōibus poſteritati reliquit: q̄ legētibus atqꝫ audiētibus magna
afferūt doctrinā ⁊ voluptatē. E quibus extat ſūma accuratiſſima: ī caſib⁹ ꝯſcie ſacerdotib⁹
ꝑ neceſſaria: ſꝫ ⁊ mltos hiſtoriaꝝ libros ad erudiēdos mōtales ꝯpoſuit. Tādē deficiēs nō
ſine magna ſctitatꝭ opiniōe fuit: cū crebris miracul' claruerit. Ei⁹ aūt ſctūꝫ corpus ex domo
ep̄ali ad ſctūꝫ marcū ordis ſui delatū cū magna pploꝝ frequētia ⁊ veneratiōe ſepltū fuit.
Leonardus de vtino eiuſdē ordis ꝓfeſſor ⁊ ſacraꝝ lraꝝ doctor: hiſdē tp̄ibus tū diuinorū
eloquioꝝ ⁊ ſtudioꝝ hūanitatis doctrina: tū multa prudētia ⁊ ciuiū ſuoꝝ gratitudine cla
ruit: ⁊ multos tractatus ⁊ quidem egregios ad pplos erudiendos de ſanctis oibus ⁊ p to
tum anni circulū poſt ſe reliquit.
Alexāder de Saxoferrato ꝓuintie Anchonitane oppido ordis eremitarū diui Aug. gene
ralis prior: ⁊ tituli ſctē Suſane Cardinalis p̄ſbiter theologus ⁊ phus ſciētiſſimus: ⁊ ī dicē
do vir eloquētiſſimus hac ipſa tēpeſtate diſputādo: legēdo: p̄dicādo: ⁊ p orādo vbiqꝫ ma
gno hitus ē ī p̄tio. Qui licet aliquid a ſe ſcriptū qꝫ ſciamus nō reliquerit: eius tñ vite inte-
gritas adeo vbiqꝫ ſctitatis ſpeculū fuit ⁊ omnifariā virtutē refragrauit: vt oēs ipſum futu
rum maximū pōtificē ſperarent: niſi īmatura morte preuentus fuiſſet.
Joānes rochus papiēſis ordis nr̄i theologus ⁊ declamator ſui ſeculi celeberrimus: necnō ⁊
ſui ordis amator: ⁊ ī hāc quā nūc hēmus obſuātiā qua ⁊ nūc tātope lōgo poſt liminio il-
luſtrat Jtalia primus fūdator ⁊ inſtaurator: vir certe oīuꝫ virtutū locupletiſſimus: hiſdeꝫ
tp̄ib⁹ floruit: ⁊ multa ad p̄dicatoꝝ ꝑtinētia ꝯpoſuit: q̄ viri doctrinā ⁊ ītegritatē preſe fer
re vident. Jpſe eiꝫ primus ad hāc nrāꝫ obſeruātiā ſcti Aug. ī lumbardia initiū dedit: ⁊ cō
metū ſcti Aug. apud Cremā oppidū nobiliſſimū fundamēta iecit: ac aliud apud Genuaꝫ
vrbeꝫ maritimā multo labore reſtituit ⁊ auxit: tādēꝫ Generalis obſeruātiū vicarius exi-
ſtens anno dñi. 1461. Mantue degens iā ſeptuagenarius leui morbo in pace quieuit.
Joānes itē de Nouaria eiuſdē inſtituti ⁊ ꝓfeſſiōis religioſus: theologus ac phus quidē gra
uiſſimus ⁊ ipſe hac tēpeſtate apud Bergomū ob doctrine p̄ſtātiā: ⁊ morū religioſiſſimoꝝ
grauitatē maxio fuit ī p̄cio: vir certe p̄ter thelogie ⁊ phie dignitatē: magni ꝯſiliū ⁊ pruden
tie decoratus. Qui ſuo ꝯſilio ſua ꝯſtātia Joāni rocho p̄dicto religiōis inſtauratori pluri-
mū auxilio fuit. Eidēqꝫ āno ſo ī ꝯditiōe Cōuētus Creme ſucceſſit ⁊ magnū incremētū de
dit: Indeqꝫ a Bergomēſib⁹ ad reformatiōeꝫ ſui Cōuētus āno dñi. 1441. euocatus: ꝯuētū
illū: tū religiōis obſuātia: tūqꝫ pulcherrimis edifitijs ⁊ exquiſitis ornamētis celeberrimuꝫ
breui tp̄us ſpacio reddidit. In q̄ quideꝫ ⁊ inūerabiles adoleſcētes xp̄i ſuitio ꝯſecrauit cuꝫ
quib⁹ ⁊ me indignū ī āno dñi nr̄i Jeſu xp̄i. 1452. aggregauit: obijt aūt pr̄ optimus ⁊ mul
to memoratu dignus poſt lōgas ⁊ graues infirmitates ī eodē Cōuētu Bergomenſi anno

ſalutis nr̄e. M.cccc.lxvj. menſe ſeptembrio ibidēq̧ ſepultus cū magna pplī veneratiōe.

Nicholaus de Aquapendente ordinis nr̄i maximus theologus ꝛ diuini eloquij preco. hoc tp̄e floruit: ꝛ De baptiſmo De peccato originali De Inferno: De Limbo ꝛ purgatorio: De penitentia: De mercatura: De Sortilegijs: ac euitāda ingratitudie tractatus ꝯpoſuit. Ac feſtiuū ſctōꝝ ꝛ quadrageſimale ꝛ de multis alijs materijs plurimos ſmones ꝯfecit.

Hieronymus p̄ria Neapolitanus ꝛ calabrie ep̄us nr̄i ſilr ordinis ꝓfeſſus theologorum ac phoꝝ ſui tp̄is priceps Nicholai maximi pōtificis p̄ceptor hiſdē tp̄ibus claruit: ꝛ quedā vtilia ꝯpoſuit: qui tāti ingenij vir fuit: vt iā ſenio ꝯfectus: lr̄as grecas didicerit: atq̧ i eaſdem peritiſſimus euaſit adeo vt multa e greco in latinū ꝛ e cōuerſo cōuertit.

Joannez de Capeſtrano Aprutij oppido nō lōge ab Aquila vrbe ꝯſtituto: ordis btiſſimi Frāciſci ꝓfeſſuz: xp̄iane religiōis acerrimū ꝛ egregiū p̄dicatorez hac tēpeſtate fuiſſe ꝛ me vidiſſe p̄dicātē ꝯfiteor: virū vtiq̧ religioſiſſimū: quēq̧ Blondus forliuienſis orator notiſſimū amiciſſimūq̧ ſibi virū magnis effert laudabus: eo ꝙ vniuerſā ferme Italiā: p̄dicando: docendo: monēdo: caſtigādo: ad bene beateq̧ viuendū reduxiſſz: ꝛ chriſti vitā oībus verbo ꝛ exēplo imitādā ardēti deſiderio ꝓpoſuiſſz: deinde ad augmētū ſui meriti: id facinoris adiecit ꝙ cū in panouiā audiſſz: inūerabiles xp̄i fideles a turcis capi ꝛ venundari: q̄ fiebat: vt pueri oēs a xp̄i fide deficerēt vite ꝛ moribus turcoꝝ aſſueti: Animarū igit̄ fidelīū periculo motus: eo acceſſit: ꝛ ſuis exortationibus grandi exercitu ibidem congregato: contra hoſtes turcos Impetū fecit: ꝛ in feſto ſancti Sixti anni. 1436. ipſo in ācie exiſtente ꝛ populū exortante apud Belgraduz trans danubij oppidū: tanto cuz ardore chriſtico le pugnarūt: vt magnū de inimicis reportarunt triumphuz: Nam demuz de inimicis nemine quaſi perſequente fugientibus ad ſex milia hoſtium occiderunt: Eo deniq̧ mortuo magnis coruſcauit miraculis.

Jacobus dela Marchia appellatus: ex oppido mōtiſbrādoni ordinis ſancti Frāciſci: ardētiſſimus pariter ꝛ eloquentiſſimus verbi diuini preco. hiſdem tp̄ibus claruit: atq̧ ea in diſciplina copioſiſſimos ꝛ eruditiſſimos tractatus edidit: pro quibus ꝛ multas ab emulis perſecutiones pertulit.

Eneas familia picolhomines nobiliſſima natus: p̄ria Senēſis: poeta ꝛ orator eloquentiſſimus: hac ipſa tēpeſtate: poſtea ꝙ a Federico Impatore: poetica corona donatus eſſet: tm̄ apud oēs xp̄ianos potentatus ꝛ p̄ſertiꝫ apud Impatorē ipſū ꝛ eloquētie ꝛ Ingenij dexteritate valuit: vt ſup oēs maxio i p̄tio hitus fuerit. Qui ꝛ ab ipſa ſua adoleſcentia: igeniū agitās poemata laſciuie ꝛ feſtiuitati accomodata perpulchra edidit. Inde excreſcēs: epigrāmata ſalibus referta ſcripſit. Factus deniq̧ vir: reliqua oio orōne ſoluta ꝯſcripſit: E quibꝰ habent̄ iſti libri. Dialogoꝝ li. i. De Baſſilienſi cōcilio: De ortu Nili li. i. De Studio venādi li. i. De fato: De preſcientia dei: ꝛ de hereſi Bohemoꝝ: Dialogū ēt inchoauit pulchrū p̄ defenſiōe fidei ꝯ turcos: ſed Impfectū reliquit. Ep̄las multas tum in ſeculo: tum i clericatu ꝛ pōtificatu cōpoſuit: ꝛ eas diuerſis voluminibus ſeparauit Scripſit ꝙ ep̄lam refertiſſimā imo potius librū: ad Mahumetū turcū exhortatoriū ad Mahumetēā ſectaz deponendam: ꝛ vt verā chriſti fidem ſequatur. De Aulicoruz etiam miſeria librum edidit: ꝛ de inſtitutione artis grāmatice ad Ladiſlaum regez paruulum ſcripſit. Deſcripſitq̧ preterea Situs ꝛ flumina orbis terre cum locoꝝ deſcriptiōe in quibus ēt duces qui i eis claruerūt appoſuit. Bohemorum hiſtoriā fecit. Ac de rebus aſe geſtis li. 2. deſcripſit. Deniq̧ Sententias in prouerbij modū multas reliquit: hiſtoriā autem rerum vbiq̧ locorū ſua etate geſtaruz incepit: ſed imperfectā reliquit: hic itaq̧ Eneas: pius poſtea pontifex maximus appellatus fuit.

Enoch Aſculanus Rhetor diſertiſſimus: ꝛ vtriuſq̧ lingue magiſter eruditiſſimus: p̄ id ꝙ tēpus claruit ꝛ noiatus fuit: quāobrē ꝛ Nicholaus pont. eū ob ingenij magnitudinē ꝛ doctrine ſue facūdiaz premio ꝛ p̄cibus ad lectiōes publicas ad ſe Romā vocare voluit: vbi ꝛ multis i Rhetorica ꝛ poeſi plurimū ꝓfuit: Hic poſtꝙ Pogius florētinus Quintilianuz

deperditum reperiſſet: ⁊ ipſe vt ſolertiſſimus indagator: Marcum Cecilium. Appicum ⁊ pomponiū porphyrionem in horatij opera egregios ſcriptores) maiorū negligentia perditos adinuenit ⁊ caſtigatos in lucem produxit: Indeq; multas orationes ⁊ Epiſtolas elegantes ⁊ doctas compoſuit.

1455 Joannem aūt de Anania: Bononienſem Archidiaconū: iuriū Canonici ⁊ Ciuilis iterpretem eximiū: ac theologū eruditū: hoc anno Bononie diē obijſſe tradunt: Qui cū Bononie multo tpē publico ſalario legiſſ;: ēt multa i legibus egregia cōſcripſit: ac quedā in decretalibus aſe edita ſūma cū laude poſteris dereliquit.

Jacobus de Albergotis pñia Bononienſis preſtātiſſimus phus ⁊ Juriū Ciuilis ac pōtificij ornatiſſimus vir: hac ꝗ; tempeſtate patauij floruit: ⁊ eam cōpoſuit Juris Ciuilis partem que vſus pheudorum appellatur.

Franciſcū philelphū Anconitanū ex vetuſto Tollentini oppido natum: equitem quidem laureatū ⁊ lrāꝝ tam grecaꝝ ꝙ latinaꝝ excellentiſſime doctū: ad hec vſq; tpā cū magno pdicamēto ⁊ fama peueniſſe ꝯſtar: eo ꝙ epl'as multas ad Calixtum ⁊ pium pōtifices atq; alios extātes pricipes dediſſe iueniat: vir certe i oi modo dicēdi oibus preponēdus: quippe qui ⁊ grecā pariter ⁊ latinā oratiōeꝫ ſemp exercuit in oi. ſ. genere dicēdi ⁊ proſa ⁊ verſu: vt ex libris a ſe editis apertiſſime cōſtat: ꝙ nūꝙ apud latinos in memoria hoiuꝫ cōpertū fuit. Is itaq; Chryſolore Bizātini auditor ⁊ gener fuit: qui cū ab eo doctiſſim⁹ euaſiſſ;: primū apud venetos poſtea apud Florētinos. Senēſes. Bononiēſes ⁊ demū Mediolani a philippo maria Duce vocatus: grecas latinaſq; lrās plurimos docuit: ⁊ ibideꝫ vſq; ad hec ferme tpā ſub quattuor ducibus cū annua penſione fuit: vbi cū oium pene ſciētiarū egregie doctus eēt: libros infra deſcriptos aſe editos: poſt ſe dereliquit vꝫ.

Sphorciadoꝝ li. 9. verſu heroico	Cōſolatoriū ꝺ obitu valerij filij. ad Ja. añt. marcellū
Satyrarum li. x. verſu heroico	Eplaꝝ tam grecarū ꝙ latinaꝝ li. 55.
De iocis ⁊ ſerijs li. 6. verſu exametro	Oratiōes ſexaginta: oratione ſoluta.
Lyricorum li. 6. i oi genere metroꝝ	Conuerſa in latinum.
Grecis verſibus li. 4. p odas ⁊ elegias	Dion pruſaenſis captiuatē Jlij nō fuiſſe li. i.
Cōuiuiorum li. 2. oratione ſoluta	In Ariſtotelis Rhetorica ad Alexādrū li. i. proſa
Euthyphron ſeu de pietate ꝓſa librū	In platone duos libros.
De morali diſciplina libros. 8. proſa	Hyppocratis li. duos ꝺ flatib' ⁊ corporis paſſiōib⁹
De vita Nicholai quīti pōtificis. li. 2.	Et ex plutarco. Theſei ⁊ Galbe ac Othonis vitas

Obijt deniq; Bononie anno ſalutis nrē. M. cccc. lxxxi. Nonagenarius: ⁊ pauper.

Papa. 220. Alixtus. 3. papa natiōe cathelanus: ex Ualentia Ciuitate: pr̄e Joāne nobiliſſimo viro natus: Alphonſus borja antea vocatus: Nicholao pōti: oiuꝫ ſuffragijs iā decrepitus hoc anno pōtifex ſurrogatus: ſedit annis. 3. ⁊ meñ. 3. Uir certe magni cōſilij ⁊ ai decoratus: ⁊ vtriuſq; iuris peracutus doctor: ⁊ Alphonſi regis primū ſecretarius. Qui pōtificatu ſuſcepto (vt ante deuouerat) bellū in turcos ſtatim indixit: ⁊ ad id pficiēdū: p vniuerſum xpianū orbē: pdicatores miſit: qui xpianos in eandē expeditionē aiarent: ⁊ ſuis opibus eam adiuuarent. Equibus Elymoſinis. 13. triremes primū edificauit: ⁊ in hoſtē p patriarcha Aquilegienſem ibidē prefectū ſtatiꝫ miſit: qui cū illis triēnio turcos acriter vexauit: ⁊ magnas clades illis intulit: ⁊ eoꝝ multas Inſulas cepit. Alphonſus enim Rex ⁊ ludouicus Burgundiorū Dux plurimū aiati in eā expeditionē ſe ituros ēt ſpoponderūt: ſꝫ ſuoꝝ regnoꝝ voluptatibus irretiti tantam tamq; ſanctā rem omiſere. Nec idcirco Calixtus optimus pōtifex lrīs ⁊ nūtijs eos ⁊ reliquos xpianoꝝ principes ceſſabat ad huiuſmodi rem ꝑneceſſariā adhortari. Cuius rei cā ēt Sacerdotibus oibus celebrantibus mādauit: vt orōnē ꝯ paganos quottidie in miſſa decantarēt: ⁊ vt deus aſſiduo rogatu flecteretur: voluit ꝗ; vt in meridie ſonū campanis in meridie darent: ſicut in ſero ad ſalutationē virginis Marie mos eſt dari: vt ea oratiōe eos adiuuarent: qui ꝯ turcos ꝯtinue dimicabāt: Ea itaq; de cā Trāſfiguratiōis dñi nr̄i Jeſu xpi officiū ordinauit. Juſſitq; cū ijs idul 1455 6654

gentĳſq; celebrari:que ſolemnitas corporis xp̄i celebrat̄. Et ꝓpterea legatos ad Sumcaſ ſianū Armenie ⁊ pſarū regē cū multis muneribus ⁊ magnis miſit:eū in turcos excitans: cuius quidē pſuaſiōe magnas eiſdē clades intulit. Hic beatū vincentiū cathelanū compa triotā ſuū ordis pdicatoꝝ ⁊ beatū Edimūdū anglicū in ſanctos retulit ꝓfeſſores: Huius iter cetera pcipua laus fuit ꝙ largas elymoſinas paupibus ⁊ dei ſeruis libēter ⁊ frequen ter dabat. Uirgines que pauperes maritis cū dote collocabat. Nobiles ēt ad inopiā; re dactos:ſuis impenſis ꝓ poſſe Juuabat:oēſq; ad ſe venientes mira benignitate ⁊ beniuolē tia cōplectabatur:⁊ eoꝝ preces libenter ꝓ poſſe exaudiebat. Moriens deniq; centum ⁊ quinquaginta milia numū aureorum quos in turcos cōquiſierat reliquit: Cuius funus i beati petri baſilica templo rotundo ſepelitur.

Ferdinandus huius noīs ꝑs: Alphonſi regis ex ꝯcubina filius hoc anno; pſ̄e defūcto: ex eſ̄
1456 teſtamēto i Neapolitanū regnū eidē ſuccedēs:regnauit vſq; in pn̄s ānis. 19. Alphōſo eni ſine legiptimo defūcto: Neapolitanū regnū ſeudutario ⁊ antiquo Jure ad ſedē aplicā de uolutū eē cenſebat: Qđ cū Calixtus pōtifex excellētiſſimi ai vir:armis repetere ſtatuiſſ;: morte ſupueniēte diſturbata ſūt oīa. At Ferdinandus metu liberatus:ab eius ſucceſſore pio papa Regni ꝯfirmationē(reclamātibus gallis)accepit. Quo regno i pace adepto:mul tos hoſtes bello; poſtea ꝓfligauit. Quāobrē ēt ab inimicis magnitudie ⁊ rex bene geſta rū glia:laudē nō modicā ꝓmeruit. Hūc aūt pius pōtifex cū vehemēter diligeret:⁊ regno ꝯfirmauit ⁊ Regia corona donauit ac coronauit:⁊ ei ēt annuū cēſu; i parte relaxauit. At Joānes; Andegauenſis Renati olim regis filius:cū audiſſet Alphōſu; fuiſſe defunctū:ar mā propere carpens adiuuāte Jacobo picenino in eū duxit:⁊ ad Sarnū vſq; Ferdinādū fugauit. Quo audito pius pōtifex timēs ne ſi Joānes ⁊ galli regnū id occuparēt;victoris elati Jtalie libertatē euerterēt:ꝯfeſti; Federicū vrbinatē copiaꝝ ſuaꝝ ducē cū Alexādro ſphorcia in Marſos miſit: vt Jacobū picenīnū a Joāne andegauēſiū duce mercede ꝯduc tum retardarēt;ac Ferdinādo auxilio forēt. At Ferdinādus pŷ pontificis auxilio ⁊ armis ſecurus factus: Joānē pdictū Apulia fugauit. Qua victoria regni pricipes qui gallica ar ma ſequebant;pterriti;ad Ferdinādū acceſſere:⁊ pacē ac veniā ab eo ſuppliciter expoſtu lantes:eos pbenigne i amicitiā ⁊ grām ſuſcepit. Alios aūt quoſdā aut bello ſupauit:aut reḡ eiecit:aut ad ſanitatem redegit. Pio pōtifice poſtmodū mortuo. Ferdinandus cū pau lo eius ſucceſſore graues inimicitias ſuſcepit:ꝙ peteret tributū:qđ ſingulis ānis ecclie Ro mane pēdebat ſibi ob benemerita aut relaxari;aut diminui debere:ſ; id ab eodē obtine re minime potuit; Indeq; mlto maiores ſimultates ⁊ indignatiōes cū Senatu veneto ob Cypri regnū ꝯcepit: Mortuo ei; Jacobo Cypri rege cū Ferdinādus id regnū occupare tē taſſ;:a Senatu ꝓhibitus ē;eo ꝙ Jacobus rex moriēs ſenatū venetū poſthumi ſui tutorē ac defenſorē ex teſtamēto reliquerit;idcirco ꝙ rex ꝓhibitus ē:res nouas in Senatū moli ri pſepe annixus ē. Que res multa mala:tū in Senatū:tū in ipſum regem excitauit. Jpſe eni Rex ea de re a Senatu infenſus:turcū ꝙmaxime(vt aiunt)in venetos multimode cō citauit:atq; alia mala moliri conatus ē. At veneti oīa circūſpicientes:veriti ne quid mali ſibi obueniret:cum turco pacem compoſuerunt. Que res effecit: vt turci venetis relictis: omnem vim belli in regem cōuerterint;atq; ita hydruntum maritimam Apulie Ciuita tē imunitam inuenientes:cum maximo damno ⁊ dedecore regi ex improuiſo abſtulerūt. Et niſi Mahumetus rex de repente morte ſublatus fuiſſet:non modo de Apulie regno: ſed: vt ita dixeri;:de tota Jtalia actū erat. Eo itaq; Mahumeto mortuo:difficillimo bel lo vrbē rex per Alphonſum Calabrie ducē filiū ſuū virū in armis ſtrenuum recepit.

Joānes Ferdinandi ſenioris regis filius:⁊ Alphonſi pdicti frater ac luſitanie rex:qui cum
1456 Alphonſo rege a Genuēſibus ſupatus ⁊ captiuatus fuerat:hoc anno Alphōſo fratre re ge ſine legiptimis filĳs defuncto:in Sicilie ⁊ Aragonie regnis ſuccedens:regnauit annis. 20. Hunc autem principem preclare ⁊ eximie bonitatis viru; fuiſſe tradunt ac chriſtiane religionis precipuum amatorem: Inſuper ⁊ humaniſſimū;clementiſſimum: Juſtiſſimum

munificentiſſimum:ac deuotiſſimum:necnon ⁊ animi magnitudine clariſſimum: Quip/
pe qui cum eſſet illuſtri ſapientia ornatus:oīa eius geſta ⁊ cogitatus ad deum ſe retuliſſe
oſtendit:⁊ ideo ei quoaduixit nulla fuerunt aduerſa:ſed omnia ſibi ſecunda fuerunt:oīa
leta:⁊ ad votum oīa ſibi euenere:ipſum enī oēs reges oēſqꝫ principes non modo chriſtia
norū ſed ⁊ aliaꝝ nationū:ſūme amarūt coluerūt:⁊ ex oī animi ſentētia venerabātur.De
iſto namqꝫ plurima ⁊ prope infinita referebant ſumme virtutis monumēta:que breuitati
ſtudentes omittimus:Tandem vero hic optimus Rex deficiens Alphonſum filiū regni
⁊ virtutis habuit ſucceſſorem.

Paſchalis malipetrus ſexageſimuſoctauus venetorum Dux hoc anno Franciſco foſcaro 1457
admodū ſene nūdum defuncto:eidem ſurrogatus:ducauit annni.4.meū.6. ⁊ diebus.6.
Homo certe tanto principatu dignus imo digniſſimus:vtpote:quia verus:īteger:aptus
erat nil habens ficti:nil ſimulati:ſed neqꝫ ſapientia indignus:imo in oī tpr̄e precipua qua
dam virtute accomodatus.Chriſtianam enim religionem mirumimmodum excoluit et
obſeruauit.Remqꝫ ſuam publicam conſeruans:ſceleſtos omnes quoad potuit: aut caſti
gauit aut vrbe fugauit: Ciues inſuper ſuos concordes ſua iuſtitia fecit.⁊ in vnam quaſi
mentem coniunctiſſimos conſtituit Eiſque cōmendationibus et multo maioribus
digniſſimus exiſtens princeps hic : tandem defecit et magnū ſui deſiderium apud oēs
reliquit.⁊ ſuū corpus apud p̄dicatores ſepelliri voluit.

Carolus frācoꝝ Rex Caroli regis filius:qui fuit alterius Caroli:filīj Joānis:filīj philippi
regis quē Edoardus Angloꝝ rex p̄lio:vt diximꝰ:ſepe fuderat.hoc āno poſtq̄ ānos mltos
regnū illud tenuiſſet deficiens in ſenectute bona Ludouicū filiū habuit ſucceſſorem hunc
autem carolum regem neqꝫ inter malos aut bonos francoꝝ reges oīno ponere preſumi
mus Mitiſſimi enim p̄ientiſſimi qꝫ animi vir fuit.ſꝫ igenīj ebetis ⁊ ī oībꝰ iconſideratus
qui cū aliquando tumultū magiſ q̄ bellū contra henricū anglorum regem ⁊ ioannē Bur
gōdioꝝ ducē excitaſſet ⁊ mltos eoꝝ occidiſſet:ab eiſdē renouata pugna ⁊ ipe cū vniuer
ſo exercitu ſuo cū igēti plaga ⁊ cede fuſus fuit.quo factū ē:vt rege fuſo angli ⁊ Burgundi
ones per ānos multos cum multis prelīȷs afficientes:multas ei Ciuitates ⁊ prouincias
adimerint ac eum vehementer affligerent.id enim propter ipſius iniurias ⁊ irritati/
ones ⁊ ingratitudines paſſus eſt.Et niſi per Subulcam puellam deus miraculoſe: tāq̄
Delboram prophetiſſam Jſraelitico populo:ipſorum viribus ⁊ potentie miſericorditer
reſtitiſſet.de eius regno omino actum fuiſſet.Hi namque prepotentiſſimi reges et prin
cipes cum omnem ferme francorum regnum occupaſſent : nihil mali pretermiſerunt
q̄ francis ⁊ Regi huic inferre potuerint nō itulerūt:vt eos ad maximā formidinē ⁊ ino/
piā ⁊ calamitatē p̄ducere poſſent.Tādē eoꝝ calamitate ⁊ miſeria miſertus dn̄s:⁊ ipoꝝ
p̄cibus inclinatus.Regē ac francos ab Angloꝝ iniuria:hoc modo eripuit.Quedā puel
la deformis nō longe ab vrbe regia depaſcebat porcos:⁊ dum aliquādo pluuiā diuertēs
in quodā ſacello campeſtri accedens:obdormiret quedā viſio apparuit ei in forma ange
li:qui dixit illi ſe francoꝝ regi propitiaturū fore:precepitqꝫ ei fiduciā hr̄e ⁊ ad Regē feſti
nare:eiqꝫ dicere:deum citiſſime ſibi adeſſe miſericordem:⁊ eius precibus ⁊ populi ſui la/
chrymis annuere velle:modo conſilīȷs ſuis obtemperet:hoc illa ſibi Jmpoſſibile eſſe di/
cebat:quādo ipſa villis ⁊ cōtemptui digna:ac puella imbecillis ad tantaꝝ reꝝ legationē
infirmiſſima.Ad quā Angelus:forti animo eſto:quia qḋ tibi defuerit:me Jmpleturum
polliceor.Quibus verbis confortata:ad regē intrepida acceſſit:⁊ que adierat ⁊ viderat
prudentiſſime retulit:⁊ inſignū huius ad ſacellum vbi obdormierat cum quibuſdā pro/
ceribus acceſſit:⁊ fodiens in terram crucem quādā inuenit:⁊ cum eiſdem illam ad regē
detulit:que res:verbis puelle fidem preſtitit.Confeſtimqꝫ puelle conſilio exercitu congre
gato:partim per Rhodanum fluuiū:partim terreſtri Jtinere ipſa duce in hoſtem proſi/
līȷt:Attamē adhuc rex incredulus:vniuerſam exercitus ſui fortitudinem in flumine con/
tra hoſtem collocat.Jlla quidem vt victoris non hominibus ſed ſoli deo aſcriberet:reie/

ctis fortiſſimis ꝓpugnatoribus: imbecillem oīum hoīum naturam ſibi delegit. Et cū illis ꝯ hostes irrūpens quattuor statim ꝓpugnacula obtinuit ⁊ inceſſanter in eos inſiliēs: ipos ſuſos in fugam vertit Fama autem huius facinoris ad ṗncipes aquatici exercitus perue niens: mox a Nauibus armati erumpentes in hostibus ſe infuderunt: ⁊ multos interficiē tes eos e finibus eiecerunt. Ac ſic auſpicio ⁊ ductu puelle: Rex vniuerſum perditiſſimum regnum ſuū breui recuperauit. Angli autem cum puellam demū apprehendidiſſent (in vr banitate vſi) illam igni combuſerunt. Ac ſic victoria regi accidit: ſm ea que puella predi xerat. ⁊ triumphū illū dn̄s illi per mulierem vilem conceſſit: vt oſtenderet deus ipſe nul lam eſſe humanam potentiam: que ꝓꝛ̄ijs adminiculis perpetuam stare poſſit: ſi diuino ca reat ṗſidio quamobrē iccirco paulùlum ab eo dn̄s recedere viſus fuit. Nō ſua igit poten tia ſeu virtute: ſed diuina quadam ope ⁊ auxilio ſuū regnū eo modo recepit: ⁊ q̄ ab eo de fecerant cum ſua gloria ad ſanitatem deo duce paternum ⁊ auitum regnum imortalitatis nomine: nō ſolum recuperauit: ſed ⁊ admodum amplificauit: ſtabiliuit ⁊ ornauit. Quib⁹ ita geſtis: hic Carolus Nicholao ſancte crucis ordinis Cartuſienſium patre digniſſimo in tercedente: pacem cum Joanne Burgundiorum duce: qui cum Anglorum rege ſentiebat compoſuit: quem tn̄ haud multopoſt fraudulenter p inſidias interficere fecit: quod certe paricidium: infinitiſſima ꝓpe mala excitauit: hic Ludouicū delphinum filiū ſucceſſorē ha buit: a quo ob ipſius mentis obſtinationē: quoaduixit multa icōmoda ⁊ ꝑſecutiōes ptulit

Ludouicus itaqꝫ ṗdicti Caroli regis fili⁹ p̄ri hoc āno i regnū ſuccedēs: r̄gnauit ānis. 26. hic cū eſſet regis ṗmogenit⁹ ⁊ Delphiatus regiōis ṗnceps: diu a p̄re ſuo exulauerat: ſed regno ſuſcepto: aduerſar̄ijs ſuis depſſis: ēt mltos p̄ris beniuolos regno depulit. Jnde cū liberta tē eccl̄ie i regno minuere cōaret: mltos rōanos pōtifices hūit aduerſarios. Deide f̄rem Ca rolū Aqtanie ⁊ Normādie ducē veneno ſuſtulit. eo ꝙ ppl̄i oēs pp ei⁹ dignitatē atqꝫ ſapiaꝫ poſt p̄rem regnare volebāt: ⁊ cupiebāt. Qđ cū regni ꝓceres ⁊ Burgūdie Dux itellexiſſent id ex regis ꝓcuratiōe factitatū fuiſſe: magnā i eo idignatiōem ſuſceperūt: ⁊ rurſus vetuſta odia renouarūt. Qui oēs vnanimit̄ i eū ꝯſpirātes: igentē exercitū vna cū Burgūdie Duce i eū deduxerūt: ⁊ militibus iſtructis i exitiū regis ꝓruperūt. Dux aūt Burgūdie cū cētū mi lib⁹ armatoꝝ i picharḋiā aduolās. Ciuitatē regis iſignē Pichignetū noie ṗmo ipetu cepit: ⁊ barbaris oib⁹ iterfectis: alijſqꝫ i ſeruitutē abductis ⁊ bonis oib⁹ direptis: ignē appoſuit: ⁊ vrbeꝫ ipam oino exuri ⁊ ꝯplanari fecit: atqꝫ eo ipetu multas alias regis colonias expu gnauit ⁊ Belouachū vrbeꝫ munitiſſimā obſedit. Quibus malis Rex ꝑmotus: cōcite oēs regni ꝓceres cōuocat: ⁊ eis auxiliaria ṗſidia impar. ꝓceres vero ꝙ exploratū habebant re gis dolis germanū oibus gratū fuiſſe interfectū: vix duo ex tāta mltitudie ei auxilio adeſ ſe voluerūt. At rex ſuoꝝ auxilio deſtitutus: ſtati Pariſiū cū exercitu cōmigrauit: regiā ſal teꝫ tutaturus Ciuitatē. Burgūdioꝝ aūt Dux: cū exercitu Beluacenſem Ciuitateꝫ petijt: at qꝫ inde ꝓcerū cōſilio i Normādiā trāſmigrauit. Ea qppe ꝓuītia Caroli f̄ris demortui fue rat. vbi aūt eo ventū eſt. Jbidem inumera oppida ⁊ rura ꝯflagrauit ⁊ euertit. Ad Rotho magū aūt caſtris poſitis: cū aliquandiu vrbem fruſtra oppugnaſſꝫ: obſidiōe ſoluta: i Pi cardiā reuertit̄. Pōtifex aūt Rōanus ad eoſdem tumultus ſedandos: Biſariōem Nicenū Cardinalem idoneum vir: in Galliā legatū miſit: q̄ cum omni diligentia diu laboraſſꝫ: vt bella ſopirent paꝝ ꝑfecit. eo ꝙ inumerabiles cedes. ⁊ paricidia ac dāna ⁊ icōmoda iterue niſſent. Mortuo deniqꝫ Burgūdionū Duce Carolo. Rex cōſeſti vniuerſa ablata recepit. Demū āno a natali xp̄iano. 1484. Remis deficiens Carolū ṗmogenitū ſuū ānoꝝ. xv. ex tantem habuit ſucceſſorem.

Terremotus ꝑmaxim⁹: hoc āno. 9. Decēbris vbiqꝫ ⁊ maxie i Neapolitāo regno fuit: ex q̄ multa tēpla pluriēqꝫ domus (cū iteritu magno hoīuꝫ peccoruqꝫ) corruerūt. Et potiſſimū i Neapoli: Capue: Caiete: Auerſe ceteriſqꝫ veteris cāpanie vrbibus.

1458 Jacob⁹ Joānis Cypri regis ex pellice fili⁹: hoc āno p⁹ p̄reꝫ i regno maxio cū labore ſuccedens regnauit (iterregno ſupputato) ānis. 12. Hūc p̄r ſpuriū cū videret regni cupidū eo ꝙ eſſet

ſorma egregia ⁊ ſtatura corporis regio dignus honore: ac aī dotibus ⁊ eloquentia: lōge ei
diſpar: q̇ (vt dictū eſt) erat ignauus vir ⁊ aīo turpis: Helene vxoris ſue ſuaſu: eccl̄ie: tradi-
dit: ⁊ ſacris ordinibus eū initiare fecit. Pater aūt cum Carlotā tm̄ vnicam filiam ex ma-
trimonio haberet. illam regni ſui heredem inſtituit: ⁊ Ludouico Sabaudiēſis ducis filio
matrimōio copulauit. Matrimonioq̧ ꝯfecto: ſtatim regia ⁊ Rex morte tollunt᷑. Quibus
mortuis: regnum multifarie turbatum ē. Ludouic⁹ aūt Carlote ſpōſus crebris nūtijs vo
catus: poſt ānū ex venetia Cyprū nauigat: ⁊ magno oīum applauſu ⁊ fauore rex appellat᷑
Jacob⁹ vero nequaq̄ ei⁹ aduentū expectare auſus: iteri cū certis amicis ſuis numero cētū
ad Soldanū i Alexādriā nauigat: eiq̧ cū lachrimis ⁊ v̄bis hūilib⁹: ſuā ꝯqueſtus ē iīuriā
ab eoq̧ expoſtulat i regnū pr̄nū collocari. Quib⁹ v̄bis: nō mō Soldanū ꝯmouit: ſed etiā
oēs q̇ aderāt: dicētes Jacobū idigna pati. Soldan⁹ igit᷑ Jacobi p̄cib⁹ cōmotus: eidē mox ſb
uenir᷑ ꝯſtituit. Erat. n. tūc Jacob⁹ ānoꝝ. 22. vn̄ iuſſu Soldāi allatis regijs ornam̄tis: i ꝯſpe
ctu oīum ꝓcerꝝ ſuoꝝ Cyproꝝ rex declaratus ē: ac ꝑ vrbē circūductus: p̄cipuis honoribus
cumulatus ē: eidēq̧ claſſē decreuit: q̇ ipſ᷒ i Cyprū cū m̄lta militū manu veheret. Quo Cy
prū veniēte: Ludouic⁹ nouus rex ei⁹ ipetū nō tulit: ſed fuga ſibi ſalutē q̄rēs: i Nicoſie caſtel
lo ſeſe recepit. Jacobus aūt reliq̄s oībus regni ⁊ iſule vrbibus i potātē receptis: obſidere
Ludouicū ſtatuit ſed poſt aliq̄t tēpus ſpacio Carlota i Jtaliā delata ⁊ Ludouico ex iſula
pulſo: vniuerſum regnū i pace recepit. Quo adepto ēt Famaguſtā vrbē ꝑmariā: Genuēſi
bus abſtulit: ⁊ regnū vniuerſū vſq̧ ad mortē poſſedit. Deniq̧ ad regni ipſius ſtabilimē
tū Catherinā Marci cornari veneti filiā: a Senatu veneto vxorē expoſtulauit: q̄ idē Se
natus i filiā ſibi adoptatā libent᷑ mr̄imōio copulauit q̄ ducta: paulopoſt (ipa p̄gnāte) ex ꝓ
fluuio vētris obijt. Ea ⁊ poſthūo heredib⁹ relictis: q̄s ex teſtamēto Senatui veneto ꝯmē
dauit: poſthūo haud m̄ltop⁹ ꝑuulo ſublato: id r̄gnū i venetoꝝ man⁹ hr̄ditario iur᷑ ꝑuenit.
Jus ei⁹ noīs ſ̄s papa natiōe Senenſis: Eneas Silui⁹ poeta ātea vocatus: pr̄e Siluio
Papa. 221 mr̄e victoria: ex nobili fāilia picolomiea natus: hoc āno. 13. kal̄. Septēbris Caliſto
pōtifici ſurrogatus: ſedit ānis. v. mē. xi. ⁊ diebus. 26. Breuis q̄dē pōtificatus: ſed igēs eius 1458 6657
gl̄ia fuit. vir q̄dē oī laude dign⁹ eloquētiſſim⁹. copioſiſſimuſq̧ ac fortitudis ⁊ prudētie ſin-
gulariſſim⁹: q̇ nō ad otiū nec ad ſignitiē: ſ; res agēdas ⁊ q̄dē maxias vocatus: maieſtatem
ēt pōtificiā augere viſus ē. ꝓ qua neq̧ reges: aut duces: aut pp̄los: atq̧ tyrānos vllos for
midauit: immo ⁊ ſi quos delinquētes vidiſſet: ⁊ bello ⁊ cenſuris pſequebat᷑: q̄duſq̧ ad ſa
nitatē redijſſe cognouiſſet: vnde ēt (vt dixim⁹) Ludouico Francoꝝ regi aduerſat⁹ fuit: q̄ li-
bertatē eccl̄ie in ſuo regno minuere conabat᷑. Borſio eſtēſi cominat⁹ eſt: q̄ Sigiſmūdo ma
lateſte ⁊ reb⁹ gallicis ꝯ̄ Ferdināḋū faueret. Sigiſmūdū Auſterie ducē: q̄ i Cardialē aduin
cula petri aiaduertiſſ;: diris execratiōib⁹ pſecutus ē: Magūtinū inſup Antiſtitē; male de
Eccl̄ia Ro. ſētiētē: ſede deiecit: ⁊ alteꝝ ei⁹ loco ſuffecit. Bn̄uētanū q̧ archiep̄m: ꝯ̄ ei⁹ volū-
tatē res nouas moliētē: ⁊ Bn̄uētū gallis ꝓdere conātē: archiep̄atu ſumouit. M̄ltaſq̧ p̄te-
rea Cāpanie vrbes i potātē eccl̄ie redegit. Nil regib⁹. nil pp̄lis: tiore aut auaritia vnq̄ con
ceſſit. Eccl̄ie ⁊ ſui inimicos: veluti hoſtes publicos cōſtāter ⁊ itrepide pſecut⁹ eſt. Amicos
aūt hūaniſſime ⁊ officioſiſſime ſemꝑ adiuuit: hic ꝑmo pōtificatus ſui āno Mātue cōuētū
ꝓ fide xp̄iana hūit: ⁊ i eo p̄ncipes oēs ꝯgregauit: vt turcis bellū idicerēt: ſ; fruſtra id fuit.
Ea q̄ppe de cā inumerabiles viros ex hiſpania Gallia: ⁊ germania i Jtalia; ꝯuocauit: q̄s
dū ipe pōtifex Anchonā ꝓficiſceret᷑ iueniſſ;: magnā eoꝝ p̄tē ⁊ maxie germāoꝝ cum bn̄di
ctiōe ap̄lica i p̄riam remiſit: eo q̄ minus idonei viderent᷑. Hic toto ſuo pōtificatu Cardina
les duodecim veteribus addidit: q̄rum de numero octo Jtalici: reliq̇ trāſalpini habiti ſūt
vrbē. n. Romanā multis exornauit edifitijs: ⁊ Tibure arcē extruxit. ac Senis nōnulla or
natiſſima edificare fecit: vbi etiā ⁊ ſepulchrū marmoreū parentū oſſibus i tēplo diui Frā-
ciſci iuſſu ſuo cōditū fuit. Qḋ ⁊ hoc diſticō notauit.

Siluius hic iaceo: coniūx victoria mecū eſt.
Filius hoc clauſit marmore papa pi⁹. Fuit aūt doctiſſim⁹ ⁊ ſtudioſiſſim⁹ vt ſupra mōſtratū

eſt: ac doctoꝝ viroꝝ amātiſſim⁹ ⁊ homo certe cōtinētiſſīe vite ⁊ ocīj diſſidiecꝫ inimiciſſim⁹ ſtatura breui: facie ſenecta ⁊ ſerena canocꝫ capite. Qui tādē āno etatis ſue. 64. cū Anchone eſſet: vt ꝯ Turcū cū inumerabilibus pplīs, pſiciſcerent: lenta febre pcuſſus: diē clauſit extremū. Cui⁹ funus Romā delatū: i Baſilica petri apō altare ſcī Andree ſepulchro marmoreo cōditū eſt. Cui tale epitaphiū iſcriptū eſt. Pius ſcs pontifex maximus: natione tuſcus: pr̄ia Senenſis: gente picolominea: ſedit ānis. 6. breuis pōtificatus: ſed ingēs glīa fuit. Conuentū xp̄ianoꝝ Mātue, p fide hūit. Oppugnatorib⁹ Rōane ſedis itra atcꝫ extra Italiā reſtitit. Catherinā Senēſem int̄ ſanctas xp̄i virgīes retulit pragmaticā i Gallia abrogauit. Ferdinādū Arragonēſem i regnū Sicilie ciſfretū reſtituit: rē ecclīe auxit. Fodinas iuēti tū Aluminis apud Tholphā inſtituit. Cultor iuſtitie ⁊ religiōis admirabilis eloqo: vadens in bellū: qd Turcis idixerat Ancone deceſſit. Ibi ⁊ claſſem patā ⁊ ducē venetoꝝ cū ſuo ſenatu militonē xp̄i hūit. Relatus eſt i vrbē patrū decreto: ⁊ hic cōditus: vbi caput Andree apl̄i ad ſe ex peloponeſſo aduectū collocari iuſſerat.

Ars iprimēdi libros: his tēpib⁹ i Germaniā pmū enata ē: quā alīj reptā aſſerūt Cutēbergo argērio: alīj a qdā alio noīe Fuſto: alīj a Nicholao Jenſōe pdicant: p q̄ inumerabiles congregauerūt diuitias. Qua certe nulla i mūdo dignior nulla laudabilior: aut vtilior: ſiue diuinior ⁊ ſāctior eē potuit. In cui⁹ qdē laude qdā ex nr̄is: hos cecinit v̄ſus: dicēs.

O felix noſtris memorāda ipreſſio ſeclis — Inuētore nitet vtracꝫ lingua tuo.
Deſierat q̄ſi totū quod fundis in orbem — Nūc paruo doctus qlibet eſſe pōt.
Oēs te ſūmis igit̄ nūc laudibus ornent — Te duce qn̄ ars hec mira repta fuit.

Alumen Rochie quā greci pharno vocāt: hac ēt tēpeſtate: pmū a qdā Genuēſi i Jtalia iſuetū i volaterano agro iuentū ē: q̄ optie decocto ⁊ pbato: poſtmōm i Jtalia multis i mōtib⁹ effodi ceptū eſt. Antea. n. Itali nr̄i vſcꝫ in pſens eiuſmōi fodinas in vſum nō habebāt: ſed ex Turcia a negociatorib⁹ alumen vehebat.

Perinus cāpofregoſius Genuēſiū Dux. vir magnanim⁹ atcꝫ audaciſſimus: hoc āno apō Ge
1459 nuā vrbē ſuā diſſidētib⁹ int̄ ſe ciuib⁹ a gallis p nobiliores vrbis itroductis i cōflictu turpiter vulneratus ſequēti die vitā finiuit. Quā qdē occidiōem cū paulus ei⁹ germanus cq̄nimit̄ ferre nō poſſ: haud multopoſt Gallos vrbe eiecit: ⁊ cōplures eoꝝ extra vrbē crudeliter iterfecit ⁊ Ciuitate obtēta cōfeſtim ſe ducē ꝯſtituit.

Ludouicus ſcs Allogobrū ſeu Sabaudiēſiū Dux. Amedei Ducis viri optimi fili⁹: vir qdem multe bonitatis. Innocētie ⁊ placabilitatis: ac pietatis pnceps: hoc āno apud lugdunū galliaꝝ vrbē a Ludouico genero ſuo Frācoꝝ Rege vocat⁹: ibidē poſtq̄ vno ⁊ trigita ānis regnaſſꝫ. xp̄ianiſſime mortē obijt: relicta poſt pl̄cherrima ⁊ numeroſa filioꝝ ac filiaꝝ ſobole ex Cypri regis filia vxore pulcherria ſuſceptis. q̄rū de numero Amadeus ei⁹ ſucceſſor in
1462 regno pmogenitus fuit. alter Ludouic⁹ Cypri Rex poſtmōm a Jacobo (vt dixim⁹) e r̄gno pulſus: ⁊ Joānes Gebenaꝝ Comes ⁊ philippon⁹ ac Jacobus natu minim⁹ viri bello ſcientiſſimi q̄ pclara facīora pegerūt. Filie aūt eius fuere Frācoꝝ regia: ⁊ Mediolāi Duciſſa ⁊ tertia mōtiſferrati Marchiōis vxor atcꝫ alie.

Amedeus itacꝫ Ludouici predicti filius: tertius Sabaudienſium Dux: hoc ipſo āno pr̄i i regnum ſuccedens regnauit annis ferme. 13. vir vticꝫ ex bona parentum radice optimus: placabilis: Innocens. pientiſſimus: Juſtiſſimus: ac ſanctimonia preclarus. Qui licet (comitiali morbo: quem alīj caducum vocaut ſepius laborarit) regnum tamen ſuum tanta prudentia. Juſtitiacꝫ ac equitate ſemper gubernauit. Cui⁹ inter cetera ſue laudis opa: hoc pcipuū fuit ⁊ memoratu dignū: q̄ pauperes xp̄i ſūma cū pietate ꝯplexus ē: ⁊ eos, pfuſiſſimis ⁊ largis elymoſinis etiā q̄ncꝫ, pprijs manib⁹ fouerit. Eos. n. commilitones ſtrenuos ⁊ regni ſui defenſores fortiſſimos eſſe dicebat. Hic Jſabellā Ludouici Frācoꝝ regis germanā duxit vxorē: ex qua Philibertū ⁊ Carolū filios ac eius ſucceſſores ſuſcepit qz poſt ipi⁹ mortē cū Philibertus natu maior i adoleſcentia ſucceſiſſꝫ: ſtati quaſi euiuis ſublat⁹ eſt: ⁊ poſt eū Carolus paruulus ſuccedēs adhuc i adoleſcētia regnat vnā etiā feminā tm̄ genuit. Tādē

hic diuus Amedeus verus dei amator ⁊ cultor: cū vercellas deueniſſet: ibidē adhuc Juue
nis mlt̄i cū virtute ⁊ laude defūctus: atq; ſepultus eſt. vbi etiā ⁊ ſarcina carnis exutus: bea
titudis ſue famā ſignaq; plīma i terris reliq̄t. Eoq; mortuo Jſabella pp puer eꝝ teneritu
dinē: p aliquot ānos regnū cū oi laude adminiſtrauit.
Chriſtoforus maurus ſexageſimuſnonus venetoꝝ dux ⁊ ipſe hoc ipſo āno i demortui pa
ſcalis loco oiū cōſenſu dux: ſuffectus: ducauit ānis. 9. meñ. 6. ⁊ diebus. 7. vir ſinglaris cle 146₂
mētie ⁊ hūanitatis mltarūq; reꝝ expientia doctus. Cuius cū ſo ſui magſtatus anno: igēs
bellū ꝯ turcos a pōtifice Ro. cōflatū eſſet: ⁊ ipſe vna cū pio pōtifice maxio ac aliis ꝑncipi
bus i eiuſdē expeditiōe pſonalit ire ſpopōdit. Ueꝝ dū claſſis i Anchōitano portu ꝑpara
ta eſſet: pōtifex ibidē vita excedēs: res tā ſacta fruſtrata eſt. Attū pres Cardiales oēs huic
tāq̄ vero chriſticole vniuerſalē claſſē ac pecuniā oēm: q̄ erat numero. 45. miliū ducato
rū comiſere: his cōditiōibus: vt ipſe nauigiis bello nauali vteret: ⁊ pecuniā ſtipendij noīe
ad Matthiā vngaroꝝ regē mitteret: qd ⁊ fidelit factū eſt. hic cū mōaſteriū i venata vrbe
ſci Job ordis mioꝝ mlta ipenſa edificaſſꝫ. ibidē moriens ſepelliri ſe fecit.
Agiſlaus Federici Ceſaris ex fre nepos vngarie ⁊ Bohemie Rex: hoc āno Magdalenam
Frācoꝝ regis filiam accepit vxorem: qua ſuſcepta: cōfeſti ante celebratiōem nuptiaꝝ cum
eſſet ānoꝝ etatis viginti duoꝝ apud pragā Ciuitatē veneno ſublatus eſt. Adoleſcens ſa
ne virtute ⁊ prudentia incōpabilis.
Matthias vaiouade filius: Agiaſlo predicto Rege ſine liberis extincto Ungarie regnū q̄
buſdam cōſentientibus pceribus occupat: ⁊ vſq; in preſens. 21. annis regnat. Mortuo ita
q; Agiſlao Rege predicto ſine herede cū id regnum ſibi cōpetere Ceſar affirmaret: multe 1463
littes ⁊ bella inter Federicum ⁊ hunc Mathiam ſuborte ſunt: ſed Mathia tādem preua
lēte: regnum oē ei ceſſit. potituſq; regno: cū etiā Bohemie regnū i vngarie rege Jure antiq̄
deuolui deberet. Mathias ꝯ Caſſymiꝝ nouū Bohemie rgē hereticū ⁊ Rōane eccl'ie Re
bellē bellū poſtea ſuſcepit. Jpſe aūt Caſimirus rex etiā ſupiorib⁹ ānis ob hereticā praui
tatē ab Agiſlao rege ⁊ Federico ceſare regno pulſus: i Sarmatas (q̄s pollōes dicimus) cō
fugerat. Sed mortuo nup Agiſlao id regnū denuo ꝯ pōtificis: Ro. volūtatē armis repe
tere cepit. veꝝ cognita ſui erroris culpa orāte etiā Federico ceſare i id regnū rurſus cōfir
matus ē: Fuerat. n. Caſymirus rex Uladiſlai regis (a turcis cū Juliāo Cardiale iterfecto)
frater: ⁊ Sbiginei regis ꝑus lycuanie puītie ducis fili⁹. Jpe aūt Sbigine⁹ dux cū eēt idola
tra: āno dñi. 1410. ea lege i id Bohemie regnū a pcerib⁹ accerſitus fuerat: vt xpm coleret
⁊ idolis abrenūciaret. venit igit Sbigine⁹ i regnū: ⁊ i Carchonia illi⁹ regni metropoli: ⁊ Ba
ptiſmū ⁊ Dyadema regni ſimul ⁊ ſemel accepit. Quo ſuſcepto: ſtati pruſiā puītiā magnis
bellis iuoluit. ⁊ illā ſibi tributariā fecit. Jpe aūt duos genuit filios Uladiſlaū ⁊ Caſymiꝝ
ꝑdictū: Uladiſlao aūt a turcis in pugna iterfecto: Caſymir⁹ q̄ nunc vna cū filio regnat: ex
lycuania puītia veniens: regnū magis auaritia q̄ fidei xpiane zelo pellectus accepit: ⁊ re
gnū oē iam quadā hereſi maculatū: etiā ſua ifidelitate oino ifecit. Jllū aūt Mathias rex
eam ob rē multis attriuit vexatiōibus. Ad Mathiā itaq; rediens viꝝ xpianiſſimū ⁊ xpia
ne religiōis ꝯ turcos defenſorē ⁊ ppugnatorē acerrimū: cui⁹ virtute vniuerſa certe xpiana
reſpu. tum maxie idigebat cū nō modo panoniā ſed ⁊ Germaniā atq; Jtaliā fere omnē a
turcoꝝ Jmpetu fuerit tutat⁹. Nā mltis vicib⁹ igēti plio turcis ſupatis: ēt Boſſinā ab ipis
occupatā: p maiori pte recuperauit ⁊ ſuo regno adiecit: hāc ob rē Senat⁹ venetus ex tunc
80. milia numū aureoꝝ ſingulis ānis eidē ſub titulo auxiliarij ſtipēdij exoluere ſpopōdit
vt cū turcis aſſiduo bello ꝯtēdere poſſꝫ. Quib⁹ ſtipēdiis Mathias diu turcoꝝ regnū pua
gatus: oia icendiis populatiōib⁹: cedibuſq; iuoluit. Sed ⁊ Arcē munitiſſimā quā turci e
regiōe thaurini erexerant (quā nunc Belgradum dicimus) etiā cepit: ⁊ ibidem quindecim
milibus turcis ceſis: Caſtellū fundit⁹ euertit. Eā ob victoriā ptā Ceſar Federic⁹ ipm Bohe
mie regē declarauit. Quo facto cōfeſti in Boemiā penetrans: pragā Ciuitatem oppreſſit.
Quapp Uladiſlaus Caſymiri regis fili⁹ cū ſeptuaginta ⁊ eo āplius Sarmatoꝝ milibus in

Bohemiā venit ⁊ Mathiā ita afflixit: vt regnū id relinquere coegerit. Sed ⁊ cū bella Caſymirus multiplicaſſ;: tandē eū (relicto Bohemie regno) ēt in Budā regni ſui Metropolim obſedit: ac multas regni ſui vrbes eidē ademit. Tandem āno dñi. 1462. intercedētibus (vt aiūt) venetis: pax homo modo iter eos cōpoſita eſt: vt ois panōia ⁊ Ungaria Mathie relinqueretur: ⁊ Bohemie r̄gnū Uladiſlao Caſymiri filio remāeret: q̄buſdā caſtellis exceptis qb⁹ Mathias antea impauerat: hic p̄ſtātiſſimus ⁊ inuictiſſimus Rex p̄rio more militaris glie appetētiſſimus exiſtēs: ⁊ bello fortunat⁹ cū q̄ttidie aduerſus turcos tū p̄ cōſeruatiōe regni ſui tū ēt ab amorē reipu. xp̄iane deffēſande: m̄lta bella gereret. videretq̄ʒ Federicū Ceſarē ſibi aduerſari: āno ſupiori: cū turco pace cōfecta: ꝯ̄ Federicū ipm arma vertit ⁊ m̄lta ei dāma itulit ac pluria oppida ⁊ viēnā vrbē ſibi ademit: ⁊ illū in finib⁹ Impij timore concuſſum cū inumerabilibus theſauris fugere cōpulit. Eſt. n. hic Mathias (vt fertur) vnicū xp̄iane religiōis ⁊ virtutis ois dec⁹ quē vt de⁹ magis ac magis feliciter ideſinēter rogare tenemur: huic Ferdināduſ. Neapolitanus Rex nō modo pp regni āplitudinē: ſed pp viri excellētiā atq̄ʒ bonitatē: filiā ſuā m̄rimonio copulauit.

1463 Genua Ciuitas maritima: ligurie p̄uintie caput: hoc eodē anno p̄curantibus vrbis nobilioribus ⁊ Ludouico Francoꝝ Rege annuente i manibus Ducis Mediolani iam ſecunda vice deuenit. ⁊. 17. annis poſſedit Eo enim federe Rex hanc vrbem Franciſco Duci conceſſit: vt cum opus eſſet p̄ſidia ei ſubminiſtraret. Paulus. n. fregoſus vrbis Archiep̄s ſupiori anno i vīdictam Perini Ducis f̄ris ſui a gallis iterfecti ſex milia gallos iterfecit: qb⁹ iterfectis: ēt Ludouicū Ducē patruū ſuū vrbe expulit. ⁊ ipe vrbis p̄ncipatū ſibi deſūpſit. Sed ⁊ ipſe cū multos vrbe expelleret ac alia q̄dā ciuibus nō grata ageret: ⁊ a cōciuibus eiectus Ciuitatē Frāciſco Sfortie tradidere.

1464 Stephanus vltius xp̄ianoꝝ Boſſine Rex: a Mahumeto turcoꝝ p̄ncipe hoc āno cū vniuerſo regno ſupat⁹ ⁊ capt⁹: ēt cōtinuo ab ipo crudeliſſio ⁊ funeſtiſſimo cane vna cū nobili patruo ſuo admōꝝ ſene obtrūcat. Quib⁹ iterfectis: cōfeſti potētiores regni viros cepit ⁊ i vīcula cōiecit: ⁊ deide reliquū vulgus i ſuitutē abduxit. vaſtato q̄ʒ ac direpto vniuerſo regno: ēt i feminis nullā modeſtiam ſuari voluit. Regia aūt effugiēs. Romā ad pōtificem Paulū p̄fugit a q̄ benigniſſime excepta eidē q̄aduixit decenī ſubueniri fecit.

Thomas porphirij Paleologi fili⁹: Achaie grecie deſpotus: his tēporib⁹ e turcoꝝ manib⁹ delapſus: Romā veniēs: caput Andree Ap̄li ex peloponēſo ſecū reuerēter trāſtulit: ⁊ pio pōtifici maxio dono obtulit: qd̄ q̄dē pōtifex ipe: ſūmo cū honore ⁊ deuotiōe excipiens: in ei⁹ honore Sacellū i bti Petri templo extrui fecit: ⁊ illud magnis muneribus decorauit: vbi ⁊ corpus ſuū pōtifex ſepelliri fecit.

Paulus ſcd̄s papa: p̄ria venet⁹: p̄re Nicholao: m̄re poliхena natus: Petr⁹ Barbar⁹ ātea vocatus. Eugenij pōtificis ex ſorore nepos hoc ipo āno p̄die kal. Septēbris: ex Car-
6663 1464 diale ſci Marci: pōtifex pio ſuffect⁹: ſedit ānis. 6. meñ. x. Magni certe aī magneq̄ʒ prudētie vir: Corpus hn̄s magnū ⁊ vaſtū ac maieſtate pōtificie dignū: q̄ pōtificatu adepto: mox eius maieſtatē: tū auctoritate: tū ēt armis augere cōatus ē. Nā ⁊ duo bella toto ſuo pōtificatu i Italia ſuſcepit: q̄ nulla re p̄us repetita bello: ſed inſidijs p̄mo ichoata: poſtea deſeruit. Tholphā. n. veterē obſidēs ⁊ oppugnās: ſupuenientibus regijs copijs: q̄ cū vrſinis militabāt: cū adhuc. 60. milibus paſſuum abeſſēt: repente obſidionem ſoluit: ⁊ locū deſuit. Eo ēt mō Robertū Sigiſmūdi filiū malateſtā aggreſſus ē. q̄ cū Arriminū aliquādiu oppugnaſſ;: ⁊ aliq̄ ſuburbia tormētis laceraſſ;: ab regio ⁊ florētio exercitu fuſus atq̄ʒ fugatus obſidionē ſoluer̄ coactus ē hic ēt vbi pōtificatū inijt: oēſ ſtati abreuiatorē q̄s piuſ p̄deceſſor ſu⁹ iſtituerat exautorauit: ⁊ Cāonicos r̄glares e ſcō Joāne latāno a caliſto pōtifice pulſos r̄ſtituit m̄lta deide edificia ⁊ q̄dē p̄clariſſia apō ſcūʒ marcū ⁊ i vaticāo extruxit: q̄ ipi⁹ magnificētie dignitatē p̄ ſe ferūt. fuit tñ hic iuſtuſ pōtifex. ⁊ paupū p̄ti cardialiū epoꝝ: p̄ncipiū: ⁊ nobiliū viroꝝ amator: q̄s vna cū v̄gibus: viduis: ⁊ egrotis: p̄p̄is pecūijs freq̄nt iuuabat eiuſ q̄ʒ p̄cipua cura fuit: vt oia ad victū neceſſaria vrbi nō deēnt. Sed i hoc r̄prehēſibilis fuit Papa. 222

ꝙ in colligendis pecunijs nimium diligens fuit. Tandem vero decem Cardinalibus creā
tis: quorum de numero Franciſcus Sauonēſis eius ſucceſſor extitit: cū annos plīmos vi
uere ſibi perſuaſiſſet. anno ſalutis noſtre. 1471. v. kal. Auguſti: ſecunda hora noctis: cum
eo die letus cōſiſtoriū habuiſſet. ⁊ Jucūdiſſime cenaſſet: apoplexia correptus: vitam cum
morte mutauit. Cuius corpus in Baſilica beati petri mane ſepulture traditū eſt: ⁊ tūc va
cauit ſedes dies. 9.
Jacobus cognomēto piceninus Nicolai bicenini filius vir ſtrenuus ⁊ pugnādi ſcia ſciētiſſi
mus: atq̧ acerrimis bellator cuius ingeniū atq̧ potentiam Ferdinādus Rex tū maxie ve 1465
rebat: hoc āno a Frāciſco Sphortia Mediolanēſiū Duce ⁊ ſocero ſuo: ex Sulmōe Mar
ſoꝝ oppido ſuo i lūbardiā vocat⁹ cū maxio gaudio Mediolāi excipit: vbi paululū tēpis i
oi feſtoꝝ genere cōmorat⁹ paulopoſt ad ipm̄ Ferdinādū regē ſub iureiurādo a ſocero mit
tit: vt. ſ. q̄tiēs ipi Socero ſuo libuiſſꝫ incolumen illū reddere teneret q̄ ſuaſiōe ſoceri Nea
poli vadēs: nō diu p⁹ a Ferdinādo rege vna cū filio capit ⁊ i carcerē retrudit. ac paulopoſt
vita ꝓuat. lꝫ ſint q̄ dicāt ipm̄ adhuc viuere: ꝙ minie credēdū ē. Ipe. n. Jacob⁹ vir iclitus q̄
aduixit: ad pacē ⁊ ad bellū gerēdū igēti ſemꝑ poluit dignitate.
Alouiſi⁹ natiōe patauin⁹: oli Medicus deide pr̄iarcha ⁊ pōtificis camerari⁹ ac tituli ſci Lau
retij i Damaſco Cardialis p̄ſbir: vir vtiq̧ doctiſſim⁹ atq̧ ditiſſim⁹: nec nō ⁊ i reb⁹ gerēdis
ſuꝑ oēs ſagaciſſimus: hoc ipo āno inumerabilib⁹ theſauris poſt ſe relictis diez obiuit: q̄s
oēs cū paulus pōtifex: cui teſtādi dederat poteſtatē: ſibi vēdicaſſꝫ: ēt corp⁹ iuſto dei iudicio
i p̄dā ab aulicis ſuis datū eſt ⁊ cū ſepulture traditus fuiſſꝫ: ēt q̄dā noctu ad ſepulchrū ve
nerūt: ⁊ quecūq̧ circa illū erāt abſtulerūt: ⁊ corpus ſuū denudatū dimiſerūt.
Galeatiuſmaria vicecomes. v. Mediolanēſiū Dux: hoc āno meñ Martio p̄re ei⁹ Frāciſco
Sfortia duce defūcto: abſcēs dux declarat⁹ ⁊ appellat⁹: regnauit ānis. 9. ⁊ meñ. x. vir certe 1466
ꝓmptiſſimi igenij ⁊ excelſo ac magno aio p̄nceps: ſꝫ vita aliq̄b⁹ i reb⁹ Joāni duci auūculo
ſuo ſilior: ꝙ p̄ri Frāciſco aut m̄ri Blāche. Que mlier prudētiſſima ⁊ religioſiſſima ex mē
te oium ppl'oꝝ mortuo Frāciſco Impiū vna cū filio iſto regere ⁊ admiſtrare debuerat. ſed
Galeati⁹ iſte tāꝙ Cſtātinus. 7. grecoꝝ Impator nō diu tulit ſanctū m̄ris Impiū. Blācā. n.
hic ſic ⁊ ille hirenē poſt fm āñū (vt ſolus imparet) ab admiſtratiōe eiecit. M̄re aūt ipſa vi
uente ⁊ ſecū regñāte moderatus ſatis videbat: ſed illa defuncta i mltis ſe ifecit flagitijs: vt
pote auaritia: libidie: ⁊ ſuꝑbia: pp que. maximū i ſe Ciuiū ſuoꝝ cōcitauit odiū ⁊ indigna
tiōem. Id tñ bonū de illo ferebat: ꝙ lꝫ nimiū i coligēdis pecunijs diligēs haberet: attñ nū
ꝙ̄ ab iuſtitia nec ꝑ ſe nec ꝓ ſuos decliaſſe viſus fuit: imo (⁊ cū expaueſceret diuinū iudiciū)
largiſſimas elimoſinas ſepiſſime erogabat: ⁊ cū aliqua ꝓmeret tribulatiōe: ſe peccatorem
maximū cōfitebat ⁊ orōnib⁹ ſeruoꝝ dei ſe ſupplex humiliſq̧ cōmēdatuꝫ faciebat: ⁊ iuxta
Danielis ꝓphete cōſiliū: peccata ſua elymoſinis redimebat: q̄ q̄dē res: hois fidei: maximū
indiciū eſt. Aliud q̧ memoriale dignū p̄ſe ferebat: ꝙ ſicut in oſtētatiōe reꝝ tēporaliū ꝓfu
ſiſſimus habebat: ſic ⁊ in celebratiōe diuinoꝝ officioꝝ plurimos ⁊ q̄dem ſupremos canto
res maximo ſumptu ⁊ Impenſa habere nitebat. Ipſe q̧ cū multa edifitia memoratu di
gna i vrbe Mediolano extruxiſſet hoc vñū p̄cipuū fuit ꝙ vrbem ꝑpulchre lapidibus ſe
ctis vbiq̧ ſternere fecit: hic cum paternum errariū pecunijs exauſtum oino reperiſſꝫ: tan
tas: poſtea conflauit diuitias quantas vnꝙ̄ predeceſſoꝝ ſuoꝝ antea fecerit. veꝝ cū imode
rata; mulieꝝ libidine ſupra modū verereturt: ⁊ poſt habita ſue maieſtatis honeſtate: mltas
virgies ſtupraret ⁊ matronas ipudice violaret: cōiuratiōe i eū a domeſticis ſuis facta: tan
dē i feſto ſci Stephani ꝓthomartiris ⁊ i Eccl'ia ipi martiri dicata: vniuerſo aſtante ppl'o
⁊ oibus aulicis ⁊ ꝓmatibus ſuis: a cōiuratoribus multis vulneribus cōfoſſus: āno etatis
ſue. 33. turpiter occubuit: ⁊ in maiori vrbis tēplo eminentiſſimo loco iuxta parentes ſuos
ſepultus fuit. Relictis poſt ſe duob⁹ filijs ⁊ filia natu minimis: ex bona Sabaudiana vxo
re ſuſceptis.
Carolus Māfred⁹ Fauētie vrbis dñs ⁊ eccl'ie Ro. ibidē vicari⁹; hoc āno mēſe Martio p̄re

1467 ſuo Auſtorgio viro p̄ſtantiſſio defūcto: tamē natu maior eidē ſucceſſit: ⁊ quattuordecī
ferme annis regnauit: vir vtiq; bonus ⁊ p̄humanus: ac liberalis: ſed imprudētia quadā
maculatus vt rerum exitus p̄bare vident. Ipſe enim duos fratres habebat: vz Federicum
vrbis ep̄m: ⁊ Galleotū virtute ⁊ aīo ac armiſ īſignē quē cū p̄mū p̄ncipatū vrbis ſuſcepiſſ;
īp̄z p̄cipatū āb iētē ⁊ ſibi īfeſtū: vrbe depulit: ⁊ regnū decetero Federicis f̄ris ep̄i cōſilio p
oīa gubernauit: que res ſibi in ruinam tandem ceſſit: nam idem frater ep̄s: cum Ciuibus
⁊ vulgo neceſſaria ad victum ſubtraheret: ⁊ caritatem furmentariam introduceret. ma-
ximum odium plebis in Carolum cōcitauit: ⁊ tandem cum ex infirmitate maxima in le-
cto obtineretur: arbitrātes Ciues illum eſſe mortuum: Galleotum Ciuitati gratum viꝝ
armis exercitatum ⁊ magnanimū ex Rauena acceſſiuerunt: ⁊ Carollo abrogato ac in ca
ſtrum fugato in regnum cōſtituerunt. Ipſe aūt Carolus vna cum vxore ex varaneorum
Camerini Illuſtriū dn̄oꝝ familia ſuſcepta: cū diuitijs ſuis pacifice vrbē deſerēs: Neapoli
ad ferdināduū acceſſit: ⁊ demū Arriminū reuerſus ibidē ſuſpitiōe veneni dati vitā finiuit:
hic int̄ bonos optimoſq; regulos certe cōputandus erat: q̄ppe q̄ nulla iniquitatis labe in-
q̄natus fuit: ſed diuinoꝝ mādatoꝝ obſeruator: ac Iuſtitie eq̄tatiſq; amator extitit. Et vr-
bē Fauentiam ſua prudētia ſuaq; liberali Impēſa denuo rehedificauit ⁊ illuſtrē fecit. Nā
in p̄mis illā āplificauit. ⁊ nouis muris altiſſimiſq; foſſis: cū aggeribus fortiſſimis cīxit: pa
latiū dn̄ij nō ſolū pulchrum: ſed ⁊ ſupbiſſimū atq; clariſſimū a ſolo quaſi cōſtruxit atq;
alia multa beneficia vrbi iagrate p̄ poſſe cōtulit.

Sigiſmūdus malateſta. Pādulphi malateſte fili⁹ cum triginta ⁊ eo amplius annis in Arri-
mino vrbe regnaſſ;: hoc anno. 8. kal. Decembris: in vrbe ſua grandeuus vitam finiuit.
Huius viri in armis clariſſimi geſta: varia refferunt: q̄dam vt porcellius Romāus poe-
ta ſuauis atq; diſertus miris eum effert p̄conijs. Nam de eius diuinis virtutibus: duode
cim verſu ep̄las edidit: que tantam pre ſe laudem atq; gloriā de eo ferunt. vt vnicus ſue
tempeſtatis fuerit p̄nceps iudicandus. At cōtra Pius papa ſecūdus fide dignus: dicit: illū
Spurium oībus vitijs inq̄natum: ⁊ nulla p̄rſus virtute redemptum: ⁊ ſuam etatē oī flagi
tioꝝ genere fedaſſe ac vniuerſum orbē terraꝝ turpiſſima ſui nōis fama repleſſe: īfidū p̄di
torē: paricidā vxoricidā: homicidā: libidinoſum flagitioſiſſimū: Machinationū oīū ſtru
ctorē eū vocans. Eo q cū ab Alphōſo rege vt ꝯ̄ Florentinos bellū duceret: magnū auri
pōdus accepiſſ; ⁊ ſtatim p̄dito ⁊ decepto rege ad Florētinos (ſuſceptis alijs ſtipēdijs) defe-
ciſſ;: ⁊ regis conatus magna ex p̄te ꝯ̄ Florētinos p̄fregiſſ;: p̄ qua re Ferdinādus Alphōſi
fili⁹ ⁊ ſucceſſor: illū adeo vrgere cepit: vt niſi pōtifex ei affuiſſ;: de eo oīno actū erat: Sꝫ cū
pōtifex (ei⁹ rogatu) eū cū rege ꝯpoſuiſſ;: ⁊ q̄cūq; ablata: ei r̄ddere feciſſ; his ꝯditiōib⁹ ſub iu
reiurādo q ei⁹ decreta obſeruaret. haud m̄ltopoſt oīa pacta ⁊ p̄miſſa p̄fregit: ⁊ m̄lta ingra
titudinis ſigna ⁊ q̄dē dedecoroſa ī pōtificē ip̄m ac pp̄lm ſuū oſ̄ndit. Et p̄pea illū diris exe-
cratiōib⁹ ⁊ armis m̄ltipliciter afflixit. Hic tres ſucceſſiue ſuſcepit vxores p̄mā Crimignolē
Comitis filiā a q̄ dote maxīa accepta mortuo p̄re: illā repudiauit. Secūdā Nicolai eſtēſis
marchiōis filiā nōie Geneurā: optimā mulierē: quā ⁊ paulopoſt veneno ſuſtulit. Tertiā
aūt Frāciſci Sfortie filiā modeſtiſſimā: quā etiā ſine vlla culpa tandē ipſemet ſtrangula-
uit: nulla ab eiſdem ſuſcepta p̄le hunc itaq; viꝝ ⁊ ſi infinitiſſimis ſceleribus inquinatiſſi-
mum fuiſſe ſcribat. Pius pontifex: in rebus tamen bellicis ſtrenuum: ⁊ ī diſciplinis doctū
⁊ doctorum virorum amantiſſimū fuiſſe dep̄rehēdimus: ac in oībus gerendis liberaliſſi-
mum ⁊ ſplendidiſſimū.

Robertus aūt malateſta p̄dicti Sigiſmūdi filius: hoc āno ipſo p̄re defuncto ⁊ ip̄e ſpurius
in Arriminēſi p̄ncipatu ſuccedēs: regnauit ānis. 13. ⁊ meñ. x. Uir in malo patri diſſimilis:
1468 in bono autem perſimilis. militari ſcilicet ſcīa clariſſimus: ⁊ liberalibus diſciplinis non
mediocriter eruditus: quem certe ob corpus ⁊ animi dotes cum quouis optimo regulo
cōparare poſſumus: q̄ gr̄a magnanimitate: liberalitate ⁊ ceteris virtutibus omnium eti-
am aduerſariorum: ⁊ maxime venetorū beniuolentiam ſibi cōpauit p̄ q̄b⁹ īſinita moris

picula ſubijt:in q̄bus etiam tandem defecit: Hic itaq3 p̄ncipatu ſuſcepto: vt a ſe pōtificali bus copijs defendere poſſet: ueſtigio ſe cum Galeatio Mediolanenſium Duce ⁊ Floren tinis coniunxit. ⁊ auxiliaribus auxilijs copijs ab eiſdem ſuſceptis in exercitibus pontifi cis(qui iam ſuburbana vrbis ſue occupauerant) irruit: et omnes maximo impetu fudit ⁊ e finibus ſuis fugauit ⁊ Oppida oia que Pius pōtifex ex Arriminenſi agro patri abſtule rat: mox cum ingenti gloria recuperauit. Capp Paulus pōtifex ſtatim a Roberto pacem etiam turpi cōditione oblatam non renuit. Cognita poſtmodu3 eius in re militari preſtā tia: Senatus venetus(Bertholameo Coleono Imperatore defuncto)eum in locum ſuu3 ſibi ſurrogauit. Et ingentia facinora: tum maxime in bello ferrarienſe ⁊ cum Alphonſo Calabrorum Duce fortiſſimo egit. Nam illum in acerrimo prelio nō lōge Roma comiſ ſo: adeo ſuperauit ⁊ pfligauit vt niſi Alphonſus fuga ſibi ſalutem ſolus expetiſſet ⁊ ipſe cum innumerabilibus comilitonibus ſuis in vrbe: ſub triumpho ignominioſe perductus fuiſſet. Eo aūt in cōflictu ⁊ pugna acerrima Robertus tm̄ algorem pertulit: vt veniens Romam: maximam infirmitatem ex pfluuio ventris conceperit: ex qua paulopoſt chri ſtianiſſime ⁊ religioſiſſime vitam finiuit. Quo mortuo: Sixtus pontifex non ſine lachri mis eius corpus Arriminum ſuis expenſis deferri ⁊ in ſepulchro maiorum ſepelliri cum fecit. hic cum nullum ex Elyſabeta vxore vrbini Ducis filia haberet filiū: Pandulphum ex pellice natū: ex teſtamēto ſub vxoris tutella dimiſit heredē.

Leodium lothoringie galliaꝝ clariſſima ⁊ potentiſſima Ciuitas: hoc ipſo anno a Carolo Burgundioꝝ Duce: Ludouico Francoꝝ rege pmittente: capitur: ⁊ ingenti edita cede: ſtati ſuccēditur: diripitur: ⁊ prſus cōplanatur: Superioribus enim annis iter Lodienſes ⁊ Bur gundionum Ducem maxime cōtentiones agebantur: quas cum Leodienſis ep̄s extingue re temptaſſet: a Cōciuibus ſuis vrbe pulſus fuit. Qui ad Rōanum pontificem iniuriam deferens: Lodienſes a pontifice interdicto notati ſunt. Pōtifex autem poſtmōm cognita Leodienſium Ciuium ⁊ Ducis grauiſſima: contentione eos ad concordiam oino reuocarē cupiens Tricaricenſem ep̄m legatum eo miſit: q̄ vt eos ad ſanitatē reduceret: interdictum ſuſtulit: ⁊ eos in priſtinū ſtatū reſtituit. Uerꝫ dum legatus rem hanc accurate ageret: eāq3 ad ſolum pōtificē Romanū ptinere ratiōibus ⁊ cōſuetudinibus oſtenderet: a Leodiēſib' ⁊ ipſe tumultuarie cum eoꝝ ep̄o capit ⁊ rurſus in carcerē trudit. Quāobrem indignatus Dux ſtatim cum Francoꝝ rege pace pfecta)ingēti exercitu coacto: in Leodiēſes hoſtili ani mo irruit: et acerrimo prelio ⁊ Impetu vrbem expugnauit: captamq3 tandem: epiſcopos e carceribus mox liberauit ac omnino ipſa3 euertit. In eam quidem captiuitatem ferunt Ducem nulli etati: aut dignitati: aut ſexui pepercíſſe: ſed omnes exterminaſſe vrbe itaq3 vſq3 ad calculum euerſa ⁊ complanata: in medio vrbis foro columnā marmoream erige re fecit vbi cauſa m ipſius euerſiōis cōſcripſit.

Edouardus Angloꝝ rex Philippi Burgundionū Ducis gener: hoc āno dolo pceꝝ ſuoꝝ: regno deicit: ⁊ Henricus olim eodē regno pulſus cōſilio ⁊ auxilio Ludouici Frācoꝝ regis reſtituit. Qui in regno reſtitutus confeſtim vna cum Ludouico Francorum rege aduer ſus Philippū Ducē ⁊ eius filiū Carolū bellū ſuſcepit. Quāobrē idignatus Carolus Du cis filius confeſti numeroſiſſimū exercitū v3 ducētoꝝ miliū peditū ⁊ eqtū. 18. miliū pgre gans in Angliā ad Edouardū regē pulſum trāſmiſit: vt ⁊ ipſe eoꝝ auxilio regnū pdictū ꝯ hēricū recuperaret venientes aūt Caroli Copie i Angliā Calyſiū ⁊ alias plimas Ciuita tes expugnauere: ⁊ de hoſtib' multas occidiōes edid ere: ac Edouardū pulſu3: in regno re poſuere. Carolus vō dux dum hec agerent: Ludouici regis inimicitiā veritus: alia centum milia pugnatoꝝ in picardiā miſit: vbi ⁊ dāna ⁊ icōmoda multa regi intulit. Edouardus aūt tādē ab Anglicis nobilioribus in regnū reuocatus: henricū hoſtē captū ⁊ multos pn̄ cipes extinxit. Quib' geſtis mox int Reges ⁊ Duces et pncipes ac oēs pax cū oium Laude firmata eſt. Cōfirmatoq3 in regnū Edouardo. Dux ipſe Carolus regis ſororius a tribu to qō regi Angloꝝ ſingulis annis pēdere ſolebat: liberatus eſt. 1469

Calcidē ꝑ ugnaciſſimā Euboie iſule Ciuitatē quā. Nigrōpōtē nūc dicimꝰ.hoc anno q̄rtodecimo kal'as Junij: Mahumetꝰ othomanꝰ turcoꝝ iperator: proditiōe cuiuſdā thome liburni
1471 cū mag̃ chriſtianoꝝ ꝛ maxie venetoꝝ dāno cepit: ꝛ de ea triumphauit: vbi proh dolor oēſ puberes Italicos ibidē inuentos acutiſ palis transfigi fecit: ꝛ grecanā gētē ſub hasta vēdere ꝑcepit. Miſerat eni Mahumetus ipe iperator: ꝑmo Baſſā ſuū noie Omariū cū exercitu mag̃ ad expugnandū ciuitatē: ſꝫ poſt lōgā ipius oppugnationē. cū nullo mō obtinere poſſꝫ nouiſſime Mahumetus ipe perſonaliter ex cōſtātinopoli cū alio copioſiſſio exercitu venit ꝛ viſa difficultate oino vrbē obtinere decreuit. Quāobrem cueſtigio oēs principes ſuos ad ſe cōuocauit: ꝛ orōnē perpulchrā ad oēs habuit: ꝛ ꝑmia ꝑmaxia primis occupatoribus cōpromiſit. qui diē iter ſe diuidentes: animis accincti: duobꝰ cōtinuis diebꝰ ꝑiter ꝛ noctibꝰ cū igenti fragore ꝛ clamore oppugnationē cōtinuarūt: ꝛ licet a chriſticolis: et Bombardis aliiſq̄ oium generū miſſilibus repellentur ꝛ dilaniarētur ac i fruſtra cederentur: tanta tamē cū alacritate: ob ꝑncipis ſui ꝑſētiam: alter alteri ſuccedebātur: vt nemo eoꝝ ēt pedē reſſere ꝑpertus ſit: q̄ꝙ frequētiſſimi iterirent. Bis eni i muroꝝ cacuminibus eos euolaſſe dicit: biſq̄ ꝑcipitatos. Tandē nr̄i longa oppugnatione defeſſi: vbi rem perditam viderunt i vrbis forum omnes cōueniunt: ꝛ morituri vſq̄ ad mortē certāt vrbis autem ꝑter paulus erizzo. cū multis i arcē profugit ꝛ reliquos i certamie dimiſit. capta deniq̄ vrbe: vt diximꝰ Mahumetꝰ alios palis ſuffixit: alios obtrūcauit: alios diſcerpit: alios ſaxis aliſit. ꝛ m̄ltos ꝑ mediū ſcindit. Qua quidē cedē miſerāda oēs vrbis vias cruore reſperſit ꝛ fedauit: Qui āt in Arce confugerant: vitam paciſcentes: arcē ſine oppugnatione tradiderunt. at fidefragus Mahumetus: arce potius. oēs ad vnū trucidari fecit. tradūt eni ea i ſtrage: m̄ltas mulieres armatas interſectas fuiſſe iuētas.

Mulier quedā hoc āno Brixie canē ꝛ alia papie catū parturiuit. Eodē q̄ꝫ āno: me i Brixiana ciuitate exiſtēte ꝛ vidēte: q̄ntadecima die Aug. hora. xxij. Terremotꝰ i eadē vrbe adeo magnꝰ fuit: vt ciues ediū ꝛ meniū ruinaꝫ extimuerit. q̄ q̄dē āno grandines multas ꝛ m̄ltis quidem i locis: ſtructionū ouis groſſiores cecidere.

Uiri diſciplinis excellentes.

Jacobus zenus ꝑ̄ritius venetus: eccl'ie patauine epus: vir i rebus gerendis clariſſimus: ꝛ in oibus ſcripturis tā hūanis q̄ꝫ diuinis diſertiſſimus ꝛ doctus: his tꝑībꝰ ad agitādū igeniuꝫ De vitis omniū pontificū Romanoꝝ l brū elegāti ſermone cōſcripſit. ferūtur ꝛ eiꝰ i diuinis ſcripturis quedā opuſcula eruditione plena. Obijt āt āno a natali xp̄i. 1476.

Dominicus de Dominicis ꝑ̄ria venetus: ꝑmū Torcellanus ꝛ poſtea brixianus epiſcopus: et digniſſimus Referendarius apoſtolicus. nō modo Juriū pontifitii ꝛ ciuilis: ſicut epoꝝ ꝑ feſſionē decet: edoctꝰ: ſed ēt Theologie: phie: Dyaletice: ꝛ Aſtronomie. ac eloquētie egregie decoratꝰ: p hoc tēpus ꝑdicādo monēdo hortādo ꝛ diſputādo ꝛ pōtificale officiū exercendo nō ſolū apud eccl'iaꝫ ſuā ſꝫ ꝛ apud plurimos pontifices romanos ꝛ eoꝝ curiā omnem magno i precio fuit: ꝛ libros m̄ltos ꝛ tractatus ac Sermones eruditos cōpoſuit. Quaſobres pius pontifex illū vrbis vicariū ſibi cōſtituit: ꝛ legatū ob ſingularē eiꝰ eloquētiā in germaniā ꝛ panoniā pro pace cōponēda ad Matthiā vngarie regē: ꝛ ludouicum bauarie ducez ac Federicū ceſarē miſit. quos oēs ſua prudētia ad pacē ꝛ ad concordiā mirifice reduxit: ꝛ magnā gl'iaꝫ ab oibꝰ reportauit. Sixtus autem pon. quartus viri ſolertia ꝑſiſus illum etiā ad Senatū venetū legatū miſit. ꝛ ibidem legationem egregie perfecit. Brixiamq̄ reuerſus Epiſcopalem domum maxia impenſa edificauit: qua perfecta: anno etatis ſue ſexageſimo 13. kalendas martias: anni. 1478. hora fati ſui predicta religioſiſſime migrauit ad chriſtum.

Ludouicū donato patriciū ſimiliter venetū: ꝛ Bergomatē epm: virū vtriq̄ genere: pietate: religione: clemētia: māſuetudine ꝛ doctrina inſignem: hiſdem tꝑībꝰ floruiſſe conſtat: cum Sententiarum librum doctrina ꝛ eloquētia egregium: ad imitationem petri lūbardi paulo pontifici Romano dederit. Jnquo quidem igenij ꝛ litterature ſue magnitudinem: pre ſe

tulit. Ferūtur ꝛ eius ſparſim Orationes elegantiſſime temporibus accomodate. quas i cardinalium cetu ſepiſſime porauit. Tandem vir optimus ſuperiori anno qui fuit. 1484. a natali chriſti: diem obiuit: magno apud Bergomates noſtros deſiderio relicto: Sepultus āt fuit in eccleſia ſua beato vicentio martiri dicata in medio Baſilice Sepulcro nouo.

Nicolaus perotus Saxoferratenſis: ꝛ Sipontinus epus: egregiꝰ theologus ac rethor diſſertiſſimus. ad hāc etatē ēt pueniēs nōnulla i diuinis laude digna cōpoſuit. Sed ꝛ ad puerorū eruditionē comode breuiterqꝫ libellū edidit ꝑpulchrū. In quo non modo eos q̄ circa ꝑma erudimēta: ſed ad altiora rēdētes: grāmatice ꝛ rhetorice loq̄ docet. Comētarios ēt in mltis auctoribꝰ ꝛ diuinis codicibus cōpoſuit: ac quedā e greco i latinū trāſtulit. Atqꝫ de metroꝝ generibus optime tractauit.

Robertus de Litio ordinis minoꝝ ꝓfeſſor: ꝛ Aquile Marſorū ſeu Apruty̅ vrbis digniſſimus epiſcopus: i doctrinis ſacris doctiſſimus vir et noticie omnium eccleſiaſticorum dogmatum ſufficienter inſtructus ꝛ: vt abſqꝫ inuidia loquar: omnium predicatorum qui ſunt aut vnq̄ fuerūt magr ꝛ doctor hiſdem temporibus ob eius clariſſimā ꝛ admirandam predicationis grām: ab oibus italis multo in pretio habitus eſt Qui tātum in ſcripturarum ſtudio laborauit ꝛ ſcripſit: vt vbiqꝫ Roberti predicationes ꝛ exemplaria nuncupētur. plurimos enim ad inſtructionem fidelium tractatus ꝛ Sermones edidit. qui ab omnibus preferti declamatoribus ſtudioſiſſime legunt. Adhuc ſuperuiuit.

Gulielmus Bechius pria florentinus familia nobiliſſima natus: feſſulanus nunc epiſcopus olīqꝫ generalis ordinis nrī ꝑor: doctrina ꝛ eloquētia admodum clarus: ꝛ in diuinis declamationibus non mediocriter gratus hac tēpeſtate clarus exiſtit ꝛ nonnulla conſcribit Et potiſſimum in libros Ethicoꝝ quedam cōmentaria compoſuit: ꝛ de poteſtate pape librū i. de Machomitana lege. li. i. de apologia ordinis. li. i. Gerardumqꝫ Senenſem diffuſum abreuiauit. Atqꝫ ad clerū populumqꝫ Sermones doctos ꝯpoſuit.

Laurentius de colonia ordis nrī paruus quidem corpore: ſed theologia ꝛ phīa maximus: ꝛ diſputator acerrimus. ꝛ ipſe hoc tempore Gymnaſia pariſienſia diſputando: legendo ꝛ cōponendo plurimum decorauit: qui adhuc ſuperſtes: quedam compoſuit: que nūdū i lucē deuenerunt.

Paulus Romanus: vir quidem reuerendus ordinis nrī theologus ꝛ pōtificy̅ Juris doctor ac nūc in ſenio ꝯſtitutꝰ pape Siſti quarti penitētiarius: ꝛ ipe hoc tpr̄e ꝑter laborem penitētiarie ꝑ maxios: ad agitādū igeniū: de vſu ꝛ exercitio clauiū Opus certe diffuſū ꝛ q̄dē vtiliſſimū ꝯpoſuit atqꝫ alios tractatꝰ edidit: necnō ꝛ inumerabiles pene ſmones doctos corā pōtificibꝰ hītos ſcripto reliquit.

Ambroſius coranus. Reuerendiſſimus ſacri ordis generalis ꝑor: phīe litterarūqꝫ ſacrarum dogmatibus clariſſimus. ꝛ eloquētie ſtudijs ac hūanitate plurimū decoratꝰ: tēpeſtate hac ordinē nrm̄. tū doctrina ꝛ dicēdi grauitate: tū ꝛ integritate vite. ꝛ morū honeſtate: ſpectabiliqꝫ vita plurimū exornauit. q̄ ꝑter ordis regimē oneribus plenum: quod per nouē annos ſplēdide accurateqꝫ ac vtilit maxia cū grauitate ꝛ circūſpectione admiſtrauit. ꝛ poſtea Rome diē obiuit ēt cū illi perſpicax ingeniū ꝛ rerū mltaꝝ noticia plenū eēt. hec q̄ ſubiecta ſūt memoratu edidit digna opuſcula. vꝫ.

De regimine rei publice. librū vnū	Cōmētarios ſuper Analeticis poſteriorum Ariſtoti.	
De iuentione artium. .li. .i.	Cōmentarios ſuper arte veteri.	
De Spera vḡ nīſ marie. .li. .i	Cōmētarios ſuper tractatū de ſpera.	
De dignitate ſacerdoty̅. .li. .i.	De ſcīa ꝛ Sapientia chriſti	Tractatū vnum.
De īmortalitate anime. .li. .i.	De Eſſe dei	Tractatū vnum.
De modo orandi. .li. .i.	De cōceptione virginis marie	Tractatū vnum.
De Ideio. .li. .i.	De ineffabili verbo dei	Tractatū vnum.
De veritate fidei xp̄iane .li. .i.	De circūciſione chriſti	Tractatū vnum.
De proprietatibꝰ āgeloꝝ .li. .i.	De laudibꝰ vrbiſ Rome. .li. .i.	

Deffenſoꝛum oꝛdinis. .li .i.
Cōmētariū ſup trib' reglis ſācti Aug.
Cōmentarios ſuper pꝛimum ſētentiaꝝ
Sermonū volumina duo. De diuerſis materijs quos corā ſūmis pōtificibus ſacroꝗ doioꝝ cardinaliū Ce tui peroꝛauit. Et alia multa ꝗ̄ videre nō potuit obijt. autē pꝛudētiſſim' vir mltis laceſſitus inurijs hoc anno qui eſt. 1485. menſe Maio.

Paulus lulmas Bergomēſis cōterraneus nr̄ vicari' generalis digniſſim' obſeruātiū oꝛdis nr̄i dicēdi vir facūdiſſim': ⁊ bonaꝝ litteraꝝ iq̄b' excellebat accurate doct' ⁊ ip̄e ꝑ hoc tp̄us tū pr̄iā tū Religionē nr̄az: i qua ſicut decet religioſum magis pꝛodeſſe ꝙ̄ pꝛeſſe adnititur: ſuis ſcriptis ⁊ moꝛib' cōpoſitis: aliiſqꝫ plurimis virtutib' exoꝛnare curauit. e q̄b' q̄dē libꝛis a ſe editis de floꝛibus eremi extat liber vnus. De ſpūali aſcēſu i deū: ad ſereniſſimū veneciarū ducē chꝛiſtofoꝛū maurū liber vnus. de laudib' p̄ſētis etatis ꝑ dyalogū liber vn' de apologia religionis ꝯ̄ ipugnatoꝛes liber vnus. de vita ⁊ miraculis btē marie de genua oꝛdinis nr̄i liber vnus. De vita btē Monice matris beatiſſimi pr̄is nr̄i Aug. liber vnuſ. ꝯ̄ noꝛma ⁊ regula penitētiū. li. i. de ſpūali viridario ſponſaꝝ chꝛiſti in vulgari. li. i. de vita miraculis btē magdalene como ⁊ btē helene de vtino oꝛdis nr̄i. Tādez trigitatribus quadrageſſimis cōtinue ī populo declamaſſet. āno ſupioꝛi ꝗ̄ fuit annus octogeſimuſquartus ſupꝛa mileſimū quadringēteſimū de mēſe Junij i cōuētu cremone ꝑoꝛ exiſtēs religioſe ⁊ ſācte ad chꝛiſtū migrauit.

Petrus de rubeiſ natiōe ſenēſis p̄dicti oꝛdis maxim' theologus ⁊ ph̄us ac magne ſāctitat̄ vir ⁊ ip̄e tēpeſtate iſtac floꝛuit. Et logicā phyamqꝫ ac ſacras ſcripturas mirifice cōmētatus eſt īſup ⁊ i. li. de Ci. di. Ac alijſ diui pr̄is Aug. codicibuſ multos cōfecit cōmētarios.

Petrus dela maldura Bergomēſis ſacri oꝛdis p̄dicatoꝝ ſacre theologie accutiſſimuſ doctoꝛ ꝑ hoc tēpus bononie doctrina ⁊ vite ītegritate magno i p̄cio hitus ē. vbi cū multis annis ph̄iaz ⁊ theologiā accuratiſſime docuiſſꝫ: ⁊ cū magno igenio: maioreqꝫ ſtudio vir ēēt. hoc vnū memoꝛatu dignū ꝙ oēs bti thome aquinatis libꝛos mlto laboꝛe vno ſub volumine ꝯp̄hēdit vt ſi q̄s quicꝙ̄ ex libꝛis ip̄ius bti thome dignoſcere cupit: videat huius diligētiſſimi viri opus alia q̄ꝫ nōnulla edidiſſe tradūt que videre nō merui. Obijt tādē vir optimu placētie cū mag̊ ſāctitatis p̄conio. āno a natali chꝛiſti. 1482.

Baptiſta cognomētō platina: pr̄ia cremonēſiſ. apl̄icuſ abꝛeuiatoꝛ. magni animi ⁊ cōſtātie vir eruditiōe ⁊ eloquētia nulli iferioꝛ: hiſdē tp̄ib' i p̄cio exiſtēs. a paulo pontifice maxio boniſ ⁊ dignitate: idicta cā: p̄uat ⁊ i carcerē poſt eculei ſuſpēſionē crudeliſſime detrudit. ⁊ ibi vſqꝫ ad ip̄ius pauli pape moꝛtē reſeruatur. ex qua tādē poſt multas calamitates ⁊ afflictiones equo aīo toleratas a Siſto pōtifice ei' ſucceſſoꝛe liberat' ⁊ i ſtatum p̄ſtinū reſtitut' nequaꝙ̄ igenio ſuo abuſurus: p̄ter libꝛū quē de natura rerū: ⁊ de obſonis ediderat. Egregiū etiā opus ⁊ pꝛope diu nū de vitis ⁊ moꝛib' pōtificū: elegantiſſime confectum Siſto ip̄i pontifici maxio obtulit: iquo ēt iperatoꝝ oīum. p̄ncipūqꝫ ac Ducū multoꝝ res geſtas iſeruit: nōnulla ēt alia opa ⁊ ep̄las ſcripſit ꝗ̄ igenij hoīs p̄ſe ferre videt̄. demū ⁊ ip̄e egregius vir anno dn̄i. 1481. Rome ex peſte defecit.

Dominicus calderinus pr̄ia veronēſis rhetoꝛ luculētiſſimus ⁊ tā greca ꝙ̄ latina ligua nō mediocriter eruditus. ⁊ oīuz q̄i ꝗ̄ nr̄o ſeculo ſūt: i ſtudijs humanitatis eminētiſſimus. ꝑ hoc tēpus nōnulla ſui ꝓpe diuini igenij cōfecit opuſcula quoꝝ de numero hec ſūt: i iuuenalē martialē: Suetoniū ⁊ i Jbim naſonis: iterpꝛetationes edidit celebꝛes. Saphos ēt ep̄las: papinij Siluas vna cū ꝓpertio ⁊ ciceronis ep̄las ad Atticū cōmētatus ē. Et niſi imatura p̄uentus fuiſſꝫ moꝛte ꝑ plura alia edidiſſꝫ: ex ſuo opa. Obijt āt. āno dn̄i. 1477.

Marius philelphus: Frāciſci philelphi clariſſimi ph̄i ⁊ oꝛatoꝛis filius eques auratus: laureatuſqꝫ poeta ph̄ie ⁊ artiū doctoꝛ. ꝑ hoc ip̄z tēpus toti Jtalie clarus extitit. ꝗ̄ cū eruditiſſimus ēēt vir: ea ꝗ̄ ad altioꝛis diſcipline eruditionē ꝑtinere videbātur ſtuduit emēdare funebꝛes ⁊ eni oꝛationes p̄clariſſimas: ⁊ alterius materie plurimas ⁊ q̄dē elegantes habuit. extant ⁊ eius igenij opa i diuerſis metroꝝ generibus edita Rithmos quoqꝫ ⁊ cantilenas innumeras ꝯpoſuit ꝗ̄ viri igenium celeberrimū oſtendunt. deniqꝫ ⁊ hic a federico gonzag.

Marchione mātuano pūblico ſalario ad lectionē vocat⁹ ibidē i āno dn̄i. 1480. dite finem fecit.

Boninus Mombretus natione Mediolanēſis: mlti nois grāmaticus ⁊ Rhetor ac poeta ornatus ⁊ ipē tēpeſtate iſtac: mlta tū poetice tū ſoluta orōne ꝯpoſuit. ſꝫ ille elegātiſſim⁹ of liber quē de Fortuna ad Galeatiūmariā Mediolanēſiū ducē obtulit. Alterū ēt de bonis ⁊ malis mulierib⁹. ad bonā duciſſā eiuſdē ducis vxorem.

Franciſcus diedus nobiliſſimus venetoꝝ patricius: phie ⁊ Juris pontificꝫ ⁊ ciuilis ꝯſultiſſimus ⁊ rei pu: venete i ꝑtermiſſe dedit⁹ hiſdē ēt tēporibus ob doctrinā ⁊ dicēdi eloquētiaꝫ nō mō a Senatu veneto: ſꝫ apō pōtificē maximū atqꝫ alios xp̄ianos potētatuſ ad qꝫ ſepiuſ orator miſſus ē. maxio i ꝑcio ⁊ honore habitus ē. q̄ licet leges ⁊ poemata ac hiſtorias egregie caluerit. ēt philoſophiā ⁊ res diuinas ſpicaciſſimo igenio ſubtiliſſie itellexit hic hiſtoriā diui Rochi cōfeſſoris ob peſtis periculum dum⁹ brixie prefectus eſſet eleganti ſtillo i lucem produxit atqꝫ alia deuotionis opuſcula ꝯpoſuit demū. cū capiteniatus officio verone i anno dn̄i. Mccccłxxxiij. fungeret ibidē. vita exceſſit.

Nicholaū canalē: vitalē laudū. cādianū bolanū. Barbonū maurocenū venetos patricios iure cōnſultiſſimos hiſdem quoque temporibus apud Senatum venetum ob eorum preſtātiſſimam doctrinam ⁊ rerum multarum noticiam ⁊ experientiam: multo fuiſſe in pretio conſtat.

Bernardum qꝫ iuſtinianū venetū oratoꝝ ſui ſeculi apud venetos ꝑncipē predictis viris illuſtribus ānumerādū puto eo qꝫ nō modo apud Senatū ſuū venetū: ſꝫ apud curiā Romanā vniuerſāqꝫ Italiā ⁊ apud Galliā alias qꝫ nationes orator miſſus cū altiſſimas cauſas grauiſſime peraſſet: ſigularē ſēp dicendi palmā: oium doctiſſimoꝝ viroꝝ iudicio: ꝯſecutuſ ē. Teſtes eni ſūt īnumerabiles eius orōnes vbiqꝫ ſparte.

Michael carrarienſis Bergomēſis ciuis. Guidonis phiſici ⁊ philoſophi celeberrimi filius: ⁊ ipē Medicus ac philoſophus etatis nr̄e facile ꝑnceps hac nr̄a etate: cū ſit i ci litteraꝝ genere fecūdiſſie ibutus oēs etatis nr̄e doctores: i libroꝝ oifaria editione ſupat nā q̄ ad manus nr̄as ꝑuenerūt: hi ſūt i q̄bus certe oſtēdit. ſe ſibi ois philoſophie reliquarūqꝫ ſciaꝝ ſinusi patere: atqꝫ illi igeniū ꝑter hūanū ⁊ memoriā tenaciſſimā eſſe: ac reꝝ oiuꝫ ꝓ vt poteſt hō i eſſe plenā i eſſe noticiā: Eq̄bus iſti ſūt.

De regimine ſanitatis.	.li. .8.	Comētarioſ i. li. ō aia Metha.⁹ ⁊ phiſicorum	
De cauſis ereticoꝝ i medicinis.	.li. .i.	Concordatoris librū inq̄. de natā cognitioneqꝫ	
De peſtilētia ad Frācū diedum.	.li. .i.	defēdit ſiplicīū vbi mltoꝝ phoꝝ ſn̄iaſ ꝯplectit	
Afforiſmoꝝ hippocratis expoſitio	.li. .i.	hiſtoriaꝝ Italicaꝝ eleganti ſtillo.	.li. .40.
Iſagogaꝝ. ſ. de Introductiōe medici.	li. .i.	De icarnatiōe dn̄i nr̄i Jeſu chriſti.	.li. .i.
De pr̄iſ ſui tutella. i q̄ ei⁹ libroſ ōfēdit	li. .i.	De ei⁹ paſſiōe: i q̄ vetuſ ⁊ nouū te ꝯiūgit.	li. .i.
De fato ⁊ fortuna ad Frācū ponta.	.li. .i.	Declamationū Sermones multos ⁊ pulchros	
Stromatū. ad dn̄icū georgium.	.li. .i.	Bucholicū carmē: ad petrū ponzonū cremonē.	
De origine omniū ſcientiarum.	.li. .4.	De bello veneto heroico verſu.	
De vxoribus nō ducēdis.	.li. .i.	De beata clara de mōte falcone ordiſ nr̄i.	li. i.
Comediaꝝ.	.li. .4.	De vrſule patauine ꝑconijs elegias cecinit.	
Triūphoꝝ i lingua materna.	.li. .4.	Atqꝫ alia cōplurima edidit ⁊ idies componit	

Sixtus quartus papa natiōe ligurus: ex Sauona vrbe maritima natus Frāciſcus 1471 6670

papa. 223. a Ruuere antea vocat⁹: ordis Minoꝝ generaliꝝ miniſter. hoc āno paulo pontifice repētino interitu ſublato q̄nto idus Auguſti eidē pon. ſurrogatus ſedit ānis. 13. vir certe ingenio tātus quātū nr̄a tēpora que ꝑcipue doctrinis viguere parere potuerūt. Et ꝑpea de potentia dei librū ſcripſit librumqꝫ de ſanguine chriſti: librum defuturis contingentibus: ⁊ librū de cōceptione beate virginis marie: ac quedam alia. fuit nāqꝫ ante pontificatum ac ēt in ipſo pontificatu mitiſſime cōſuetudinis ⁊ vite continentiſſime in pauperes religioſos qꝫ maxime munificentiſſimus: quos oēs vno ordine amauit ⁊ fouit ac āpliſſimis ꝑuilegijs

aliiſq; ſpūalibus ꝛ tēporalibus beneficiis indeſinenter adiuuit: Nā omnes mendicantes religioſos: ad emulationes euitandas: in p̄uilegiis ꝛ gratiis cēſuit eē aquales Inde i amicos ꝛ familiares iucūdus exiſtēs: et i delinquentes clemetē ꝛ modeſtū voluit nominari pricipes enim pauperes ꝛ nobiles patria extorreſ: ꝛ p̄ſerti paleologoꝝ filios. Boſſineq; reginā atq; alios cōplurimos turco pulſos pecuniis adiuuare nō deſtitit ꝛ Rhodioꝝ milites ac ferdinandum a turcis vexatos mira ꝛ incredibili pietate cōfouit ꝛ adiuuare fecit vrbem romanam cenoſam: ꝛ icompoſitam ac vetuſtate multis i locis collabentem et deturpatā p̄ poſſe i oibus iſtaurare ſategit vias ei⁹ oēs cultiſſime ꝛ decentiſſime ſtrauit: pontē ſup Tyberim maxima ipenſa fecit ꝛ aſe Sixti pontē noiauit. aliis q̄z edificiis q̄ inumerabilibus tū i vaticano tū in vrbe apoſtolicā ſedē exornauit ꝛ q̄ nouā vrbē edificauit vnde ꝛ vrbis nouus conditor appellari meruit Edeſq; pontificias multis i locis apud ſanctum petrum nō modo cultiores: ſed cultiſſimas reddidit vbi ēt eccleſiā nouā ꝛ quidē ornatiſſimā fabricauit ꝛ in ea nouos ſacerdotes conſtituit additis mlt̄is pueribus ad eoꝝ ſuſtentationez: qui diuina quottidie in ea ſuo noie celebrarēt hoſpitale ſācti Spūs i vaticano permagnificuz q̄ de numero fabricari fecit inquo ꝛ vite ſue ordinē ſplendide depingi voluit ꝛ cū maxie beatiſſime virginis marie deuotiſſimus eēt eccliaz nr̄az ſācte marie de populo q̄ vetuſtate collabētem a fundamētis cū igēti ipenſa denuo erigere fecit. ꝛ ipſam perfectā multis muneribus aureis ꝛ argēteis decorauit. aliaſq; oēs ferme vrbis eccliaſ aut iſtaurauit aut muneribus decorauit atq; alia inumera beneficia tū ſpūalia tū tēporalia ipſe vrbi Rome contulit ꝛ vt breuibus concludā nil in toto ſuo pontificatu egit q̄ merito reprehendi poſſit. niſi q̄ ꝛ ipe: vt fit ſuos nimium amauit eis diuina hūanaq; cōtribuēs p̄ter dei ꝛ Romane ecclie dignitatē ꝛ honeſtatē. i quem ſane erorē multi ſuperiorū pontificū etiam ceciderc quod ſatis deteſtādū ꝛ reprehendendum ē. duos eni nepotes ſuos vrbis prefectos videlicz Leonardū ꝛ ioānē ſucceſſiue conſtituit Manfredos Jmole vrbis regulos vz. pater ꝛ fili⁹ inter ſe diſſidētes ꝛ poſtmōz Ordelaphos in Foroliuio ſimiliter p̄tēdētes vrbib⁹ depulit ꝛ eaſdē vrbes hieronymo Riario cōciui ꝛ neceſſario ſuo cariſſimo cōceſſit. cuius quidē conſilio arduis i rebus ſēper vſus fuit hic Jobileū a paulo pōtifice p̄us per vniuerſuz xp̄ianū orbē iſtitutū honorifice ꝛ vtiliter i āno. 4. pontificatus ſui celebrauit. ꝛ beatū Bonauēturam theologū ordis ſui. in ſāctoꝝ confeſſorū numero aſcripſit, hic quedam bella iudicio multoꝝ preter Juſtitiā ſuſcepit. ꝛ i p̄mis laurētiū Medicē florētinū excomunicauit. ꝛ florētinis bellū indixit eo q̄ Florētini Raphaelē dyaconū cardinalē adoleſcētem comitis hieronymi ꝛ ſorore violentina nepotē ac frāciſcū Saluiatū piſanū Archiepm cū trecētis viriſ qui Julianū Medicē Laurētij Medicis frēz idiue liberate templo obtrūcarant: detinuiſſent: ꝛ ſuſpendiſſent que res cū huic Sixto pontifici nūciata fuiſſent hortantibus Ferdinādo rege ꝛ hieronymo comite bellū ꝯ laurētiū ipz Medicē ꝛ florētinos ſuſcepit ꝛ dāmna multa eiſdē itulit. Aliud poſtea aduerſus ferdinādū apulie regē ſuſcepit. q̄ nollet illū herculi eſtenſi genero ſuo a venetis obſeſſo auxilio eſſe Indeq; cū ferdinādo pace p̄fecta. pro eo ꝯ venetos pugnā ſuſcepit. eo q̄ nollēt ei obtēperare ꝛ herculi eſtenſi ablata reſtituere ꝛ ppea nō modo oēs italie potentat⁹ i eos cōcitauit ſed eos veluti clemēs ſext⁹ alias fecerat: excōicauit maledixit interdixit ꝛ oibus dignitatibus p̄uauit. nec quoaduixit illis abſolutionis beneficiū ipendere voluit dūq; hec agerētur febribus decubuit. ꝛ pace inter venetos ꝛ reliquos potentaſ confecta ꝛ audita mox vitam exalauit. fuit āt hic Sixtuſ p̄ oibus pontificibus i oibus feliciſſimus pon. oēs enim chriſtianos potēter obſequētiſſimos toto tp̄e vite ſue habuit: ꝛ quos voluit exaltauit ꝛ quos voluit depreſſit ſuis enim ſine vlla cōtradictione multa beneficia contulit. ꝛ licet hic multos habuerit detractores. tamen ex ſe vir bonus ꝛ optimus pontifex fuit. Summa enim alacritate ꝛ iſtantia animarum cuſtos extitit cupiditatē a ſe reſecauit: iras cōpreſſit ꝛ malitias omnes extirpauit. ꝛ virtutib⁹ ſemp inheſit viginti enim cardinales toto tēpore ſui pontificatus creauit e quibus tres fuerunt

Romani duo genuēſes ⁊ quatuoꝛ ſauonēſes inter quos Julianus ſancti pētri auincula ex frē nepos fuit vir certe perhumanus ⁊ comis fuit. qui ipſius coꝛpus maxia pompa ⁊ deuotiſſimis exequijs: vt decet: i nouo tēplo ſeu Sacello apd ſāctū petrū i vaticano ſepelliri fecit.

Nicolaus tron⁹ ſeptuageſimuſ venetoꝝ dux chriſtofoꝛo mauro duci hoc āno ſuffect⁹ ducauit 1471
āno vno mēſibus. 8. ⁊ diebus. 5. homo ſane magnanimuſ: perhūanus atq3 eloquēs q̄ q3 q̄ aduixit ſēper optimus Ciuis: optimus Senatoꝛ: optimuſq3 Ariſtocratices pꝛinceps habitus fuit. Suſcepto eni magiſtratu cōſeſti cū parthoꝝ rege ꝯ Turcū ſocia arma coniunxit fraudatāq3 pecuniā venetā viua ſui effigie: maxio tamē tū publico: tū puato icōmodo: reſignauit. Eo eni feliciſſimo ſuo magiſtratu veneta reſpu: Cypꝛū iſulā ſuo ipio aſciuit: ⁊ herculem eſtēſē renitētibus multis in regnū Ferrarie collocauit. quibus optime geſtis: ⁊ ipſe pmo ducatus ſui āno menſe octauo nullo chriſtiane religionis vz iuſticie pietatis: ⁊ benignitatis exēplo pꝛetermiſſo moꝛit. ⁊ ibidē i capella maioꝛe oꝛdis minoꝝ cū īgēti pōpa ſepulchꝛo ſupbiſſi° ſepellitur.

Hercules eſtēſis. Nicholai Marchionis filius. ⁊ Boꝛſij frater ſecundus Ferrarie Dux: hoc 1471
anno nō ſine magna ꝯtentione regnū pꝛīnū ſuſcipiēs regnauit vſq3 i pꝛeſens annis. xiiij vir quidem bonus igenioſuſq3: ac rei militaris ſcia eruditus ⁊ pꝛopterea. ſeptimo regni ſui anno Floꝛentini veneti ⁊ Mediolanenſes tanq̄ virum magnanimum ⁊ pꝛudentiſſimum contra Alphonſū calabrie ducem ⁊ hieronymū comitē ac federicū vrbinatē ducem ſui exercitus ducē cōſtituerūt qui i Seneſiū agros populabūdus ingreſſus pleraq3 coꝛuz oppida ſtati cepit verū diſſentiente ab eo federico mātue Marchione nō ſine ſuſpitione pꝛoditionis copiaꝝ partem amiſit. hic itaq3 pꝛincipatu ſuſcepto confeſtim helionoꝛam Ferdinandi regis filiā: mulierem coꝛdatā ⁊ magnanimem: accepit vxoꝛem ex qua iā ſex ſuſcepit filios: quatuoꝛ mares ⁊ duas feminas Deinde tertio regni ſui anno Nicolaum eſtenſem ex fratre ſuum nepotem adoleſcentem omni virtute inſignem: cum regnum īuadere ſtatuiſſz captū interficere fecit. nam ipſe Nicolaus qui regnum illud ſibi deberi exiſtimabat: ad patruum ludouicum cōfugerat dumq3 p tres ferme annos ibidē pmāſiſſet tādem a conſpiratoꝛibuſ ⁊ amicis paternis ferrarienſibus ad inuadendum regnum conuocatus. anxietate ai ⁊ aicorum ſuaſionibus permotus vna dieꝝ tentare foꝛtunam ſtatuit: ⁊ octingentoꝝ viroꝛum. oberratoꝛum exercitu congregato. Ferrariam clam ingreditur: ⁊ in foꝛum cum plauſu et timpanis perueniēs ad excitandos cōſpiratoꝛes ⁊ amicos clamare cepit. vella vella: hoc. n. cognomen Nicolao erat: ſz nulli ciuiū pp id arma mouere voluerunt. Dux autē Nicolaus eo in plauſu aliquādiu in foꝛū conſediſſet tandem a Sigiſmundo herculis frē cum aliqb⁹ ruſticis ⁊ alijs militibus: plurimus eius pugilibus obtrūcatis: vrbe fugatus eſt. quem tamē inſequētes tandem in paludem diliteſcētē cum. xx. eius ſocijs cepit: ⁊ ad helionoꝛam herculis vxoꝛem vinctū perduxit. helionoꝛā vero eum dulcibus verbis ſuſcipiens vſq3 ad aduētum mariti: qui⁹ Berreguardum conceſſerat: ſeruari pꝛecepit: Cumq3 hercules ipſe ferrariam redijſſet: pꝛecipiti conſilio vſus: mox ſacerdotes ad Nicolaū mittens edixit vt cōfiteretur: ſeq3 ad interitum pꝛepararet. ac ſic tertio die exacto. omnibus ſocijs in patibulo apēſiſ eum in arce capitali ſentētia puniri fecit: ⁊ facto mane: magna cum pompa: eo in veſte lugubꝛi cū neceſſarijs ſuis comitante: ſepelliri fecit. hic ēt paulo poſt Comites. ſancti Bonifacij: exigente tamen Juſtitia: extinxit: ⁊ eoꝛum bona ſuo fiſco adegit: hic tandez ſoceri ſui conſilijs cōmotus tergiuerſatis venetis ruptiſq3 eoꝛuz federibus. Ferdinādo ipi ſocero ſuo ⁊ alijs ſocijs colligationibus inheſit. ⁊ vt aiunt vetuſtiſſimas venetoꝝ Jmmunitates violare cepit. ⁊ quedā i eoꝛum contemptum ⁊ damnum moliri pꝛecepit: licet totum oppoſitum ipſe fateantur: que res maximum incendium intota Jtalia excitauit. pꝛo qua re veneti illum terra aquaq3 oppugnare ceperunt: ⁊ plurimas terras ei abſtulerunt ⁊ niſi Alphōſus calabꝛoꝛum dux regis ferdinandi filius: vir pꝛudentiſſimus ⁊ in armis ſtrenuiſſimus ei auxilio affuiſſet ac pius pontifex ⁊ execrationibus ⁊ armis eiſdem obſtitiſſēt: de eo actū

oīno fuiſſet Tandem pace inter omnes confecta Redigiū eum quibuſdam oppidis ⁊ to
tum pollicinum venetis dimiſit. habetur tamen hic hercules ab omnibus vir bonus aſtu
tuſqꝫ ingenioſus ac prudentiſſimus nec non et chriſtiane religionis obſeruantiſſimus: pro
qua ⁊ elimoſinas per multas chriſti pauperibus erogare non deſinit. ac diuina officia plu
rimum calens illa mirifice cū ingenti impenſa a cantatoribus quottidie celebrari facit vr
bem enim ferrariam multis edificijs ⁊ quidem clariſſimis illuſtriorem reddidit ipſe enim
cum eminentiſſimi ingenij vir habeatur quoddam inſolitum tormentorum genus adinue
nit. quod lingua materna paſſauolant appellatur terribile quidē ac formidabile tormētū
id tamen inuentum cuidam Bergomenſi artifici ſuo attribuitur. ipē ēt monaſteriū nr̄m
Mutine ſua ipēſa iſtaurauit.
Cometa ſtella: i principio huius anni circa feſtum ſancte Agnetis apparuit igneo colore ru
1472 tilans crinibus longis nigriſqꝫ: quos in occidentalem vergebat plagam. cuius quidem cor
pus primum circa libre principium fuit poſtea ſe tātum i ſeptemtrionem flexit: vt extra zo
diacum migraſſet proculdubio iudicatum ſit durauitqꝫ diebus. 80. Nam breuiſſimum du
rationis Comete tempus. 7. dierum longeſſimum vero octoginta Ariſtoteles tradit. Nec
iſto nūdū diſſoluto: alter apparuit. cui erat coma ignita que in arietis ſigno poſita vide
batur: ⁊ caudam in orienta lem porrigebat plagam Sequenti quoque anno Siccitas in
comparabilis ſubſecuta eſt. ⁊ peſtilentie bellaqꝫ cruentiſſima pluribus in locis euenere.
Nicolaus marcellus primus a ſeptuageſimus venetoꝝ dux hoc anno ſuffragijs omnium
1473 Trono duci ſuffectus ducauit anno vno menſibus tertio ⁊ diebus. 6. vir certe quem ob
ai ⁊ corporis dotes cum quocumqꝫ chriſtianiſſimo principe comperare merito poſſumus
qui liberalitate gratiaqꝫ omnium non modo patritiorum ſuorum: ſed ⁊ exterrarum nati
onum principum beniuolentiam ſibi comparabat pietatis: etiaꝫ ⁊ religionis miſericordie
ac munificentie vnicum exemplar. ab omnibus habebatur qui quo aduixit tempu vene
tam contra turcos optime defenſauit ⁊ quammaxime in Scodra illyrici prouincie oppi
do maximam de turcis per duces ſuos edidit occidionem. eo enim Mahumetus turcuſ cē
tum milia pugnatores ad oppidum capiendum miſit qui tandem cum maximo dedecore
diſceſſere. demū hic Nicolaus de deo deqꝫ hoibꝰ benemeritꝰ i ſenectute bona deficiēſ ap ō
cartuſienſes ſepellitur.
Aluiſius Salutiarum Marchio Aluiſij Marchionis filij Thome filius: hoc āno de men
ſe Aprilli patre defuncto. in paternum ⁊ auitum regnum ſuccedens: regnauit vſqꝫ in p̄ſens
annis duodecim vir certe magnanimus ſplendidus: liberalis. et perhumanus bonarum
qꝫ litterarum non mediocriter doctus ac rei bellice ardentiſſimus amator. Qui Gulielmi
Montiſferati Marchionis filiam cum ſpe ſucceſſionis dominij duxit vxorem. quia eidem
Gulielmo nulla maſculina proles ſupererat ⁊ illa primogenita inter ipſius filius erat.
Chriſtenes Rex dacie: Supecie. Noruegie ac Gothie ⁊ eſtonie dux vir quidem chriſtianiſſi
1474 mus ⁊ multis virtutibus ornatus hoc anno. vt Romam ſoluendi voti gratia peteret per
vniuerſam lumbardiam tuſciamqꝫ tranſijt. ⁊ ab omnibus potentatibus honorificentiſſie
exceptus fuit ea enim gratia illo proficiſci ferebatur non modo vt votum ſolueret. ſed et
vt chriſticolas principes contra turcum animaret Romam itaqꝫ ingreſſus prodeūte obuiā
honorato quoque cardinalium colegio a Sixto pontifice maximo per benigne ⁊ honorifi
centiſſime exceptus eſt. ac pro ſingulari munere Roſa aurea quam pontifices ſingulis ānis
in dominica palmarum alicui ex principibus chriſtianis donare conſueuerant ⁊ ipſe a ſix
to pontifice donatus eſt ibidem enim de vniuerſali italicorum principum pace agi cepit:
vt ſcilicet vno animo contra turcum conſentired res perfici non potuit. indeqꝫ digreſſus:
per omnes italie vrbeſ tranſiens magno ⁊ celebri honore vbiqꝫ habitus eſt domuꝫ deniqꝫ
reuerſus aliquot annis cū oī ſanctitatis exemplo ſuperuixit.
Petrus mocenicus: ſecundus ⁊ ſeptuageſimus venetorum dux hoc ipſo anno. 18. kalendas
Januarij abſens grato omnium patrum conſenſu. Nicolao marcello duci ſurrogatus. du

cauit āno vno ꝛ menſib⁹.2. Optimus quidem ꝛ eloquentiſſimus vir cuius rei cauſa oībuſ gratus ꝛ dilectus fuit. Qui cū domi foriſ ue Maris Imperio functus ēēt. aliquādo Aſyā ab elesponti faucibus vſqꝫ in Syriam ferro igneqꝫ oīa vaſtauit ꝛ caramanibus regibus venetoꝝ ſocijs a Mahumeto turcoꝝ principe oppreſſis in regnum confirmauit ꝛ cyprū insulam a coniuratis magna celeritate ac prudentia defenſauit. atqꝫ Scodrā totius albanie ſeu illyrici caput vna cū Antonio lauredano in ea tunc pretore ſuo ductu ſuiſqꝫ auſpicijs; vt dictum eſt: a graui turcoꝝ obſidione liberauit. ꝛ rempu. feliciter in omnib⁹ geſſit capp ēt abſcens diui Marci procuratoris titulo inſignitus eſt. Tādem dux declaratus: ei⁹ pmo āno mēſe ſecūdo: anni. 1476. moriēs i pdicatoꝝ baſilica ſepellitur. adhibita a ſenatu honeſta funeris pompa.

Hieronym⁹ Riarius ciuis ꝛ nobilis ſauonēſis. hocāno iectis i Imola Romādiole puīcie vrbe ſui principatus fundamētis. regnare cepit. ꝛ vſqꝫ i pñs. xi. annis regnauit. Ea enim. Ciuitas a Thadeo manfredo ſuoqꝫ genitore aliquādiu poſſeſſa. hoc ipo anno: eo et Guidatio eius filio inter ſe diſſidentibus. vrbem Galeatio Mediolanenſium duci ex cōi cōſenſu credidere quibus ad ſe vocatis caſtellum nouū in Alexandrino agro Thadeo tradidit. ꝛ pēſionem ſeu Stipendium annuale guidatio aſſignauit: ꝛ ipe vrbis dominium in ſe ſuſcepit quo ſuſcepto. Sixto. pon. maximo annuente ꝛ mandante: eam ipam vrbem hieronymo huic genero ſuo dotis nomine: prius tamen quadraginta milibus aureis ſuſceptis: tradidit Id ipſum pontifex ipſe Sixtus Ordelaphis mortuo pino anno domini. 1479. in foroliuio vrbe diſſceptātibus effecit. ꝛ ipſam Ciuitatem foroliuienſem eidem conceſſit: atqꝫ ita ab vxore pini vidua ipſam recepit. Quibus ciuitatibus ſuſceptis. ipſe hieronym⁹ nullum humanitatis aut beneficij genus ꝑtermiſit: quin ciuibus ꝛ vrbibus illis non contulerit. vt eas ad concordiā equanimitatem qꝫ ac ſui beniuolentiam ꝛ fidelitatem redigere poſſet. ei⁹ enim humanitate: modeſtia liberalitate ꝛ munificentia ac vrbanitate in primis imolenſis ciuitas tanta pulchritudine ꝛ ſplendore omnibus in rebus iam refulget: vt ex infima oīum vrbium fece: ad ſummam ciuitatum flaminie prouincie pulchritudinem prouenerit. Nam cum primum ipſius vrbis dominatum recepit: in ea Caſtellum ſeu Arcem munitiſſimam maxima Impenſa erexit: ꝛ preualido muro aliquibus in locis vrbem cinxit. et portas cū turribus ꝛ propugnaculis preclariſſimas adiecit Deinde domos lignaminibus ꝛ luto ꝯpactas omnes deponere fecit. et alias celebres cultaſqꝫ ſuo auxilio erigere fecit. Urbem quoque cenoſam ꝛ inmundam pulchris lapidibus ſtrauit atqꝫ ita tali dominio adeo ipſa ciuitas felix et iclita eſt effecta. vt cum opibus ꝛ pulchritudine mirumimmodum creuerit. et mira claritate reſplendeat: Id idipſum in Foroliuio efficere curauit. modo vrbem illam ad fidei ſinceritatem reducere poſſet: Hic enim princeps illuſtris ex Sauona vrbe genuēſium non obſcuro ſed nobili ꝛ honorabili genere natus infans adhuc patre ſublato honeſte ſub vidua matre nomine Blanca educatus. ꝛ generoſos mores ꝛ gratia affluentes habuit virtutes. Inde ex ſucceſſione petri germani tituli ſancti Sixti Cardinaliſ apud Sixtum pontificē maximū in hanc celſitudinem prouectus: ꝛ litteraꝝ ornamēto careat: hūanitate tñ ꝛ liberalitate: atqꝫ prudentia cum quouis principe ſui ſeculi comparari poteſt eiuſ namqꝫ compoſiti mores; manſuetudo: ꝛ humanitas ꝛ familiare ac vrbanum viuendi genus eum non ſolum pontifici ſed etiam multis principibus carum gratum que fecerunt.

Puelle monſtrum tempeſtate iſtac in veronenſi agro naſcitur que vnum caput tantum habet ſed duos podices duaſqꝫ vuluas habens ex ipſis ambabus vuluis ſuperfluitates emittebat in ſuper quatuor brachia ſed duo groſſiora que pro voluntate mouebat alia tenuiora ꝛ immobilia erant; ventres etiam duos circa ſtomachum coniunctos habebat. hanc parentes per Italiam circumferentes. precia ab inſpicientibus mendicabant.

Simō beatus Tridētinus puerulus: quē ob miraculoꝝ frequētiā beatū appellāt hoc āno 1475

in Tridētina Ciuitate. 8. kal. Aplis a Judeis necatus: xpi martir efficitur. Judei. n. ea in vrbe degentes Paſca ſuo more celebraturi: cum xpianum nō haberent Jmoladū: cuius ſanguine in azimis ſuis vti poſſent. puerꝝ hūc hoc modo in Samuelis cuiuſdam Judei domū furtim deportauerunt. Jn cuius collo primū ne vagire poſſet ſudariolū appoſuerunt: ⁊ nocte (que fuit paſſionis dñi noſtri Jeſu chriſti dies) illum ſuper altare eoꝝ Synagoge ſuper crucem extenſis brachijs impoſuerunt ⁊ primo priapulum forpicibus: mox genaꝫ dextram precidentes: ſudibus deinde pacutis hymonos eoꝝ more canentes vſqꝫ ad morteꝫ pupugerūt: quo mortuo: ſtatim eius cadauer in ꝓpinquum domus eorum flumen proiecerūt ⁊ ſic innocētis pueruli ſanguine perfidi ⁊ perditiſſimi Judei ſuum paſca cum omni gaudio celebrauerunt. Querentes deinde anxij parentes gnatuꝫ paruulum: poſtridie eum in fluuio inuenerunt. viſoqꝫ paruulo: ſtatim: vrbis pretori ſcelus denunciauerunt. Erat tunc pretor ea in vrbe Joannes de ſalis nobilis Brixienſium Ciuis: legum doctor: Qui viſo puero exhorruit facinus ⁊ ſua vſus prudentia confeſtim omnes vrbis Judeos comprehendere fecit. ⁊ ecculeo eos ſigilatim imponens: tormentis aſtricti: eo ordine crimen retulerūt quo diligenti examinatione: bis terqꝫ cognito: ipſe ingenti zelo fidei ſuccenſus: omnes Judeos aut cecidit: aut orbe ⁊ vrbe condignis ſupplicijs exterminauit: ⁊ bona eorum in predam dedit. Simon vero a conciuibus ⁊ parentibus collectus: ⁊ in templo deuotiſſime perlatus. multis e veſtigio cepit florere miraculis. ⁊ adeo in tantum eius miraculorum fama percrebuit: vt tantus ad eam vrbem ex omni chriſtiano orbe populorum cōcurſus ad ſancti huius paruuli ſepulchrum miraculaqꝫ viſendo eſt factus. vt etiam vrbs ipſa cum miraculis opibus multis ſit aucta. Et hoc nō ſine Judeorum maxima infamia ⁊ confuſione dictum ſit. Corpori vero ipſius pueri Tridentini Ciues baſilicam pulchram erexere.

Cōſimile ēt ſcelus apud Motā oppidū q̄ eſt i finibꝰ agri forijulij poſt q̄nquiēniū Judei pegerunt nā ēt aliū puerꝝ ſimili modo mactauerūt: pro quo tres eoꝝ venetijs captiui miſſi fuerunt: ⁊ atroci ſupplicio cōcremati ſunt.

6674 1475 Bertholomeus Coleonus clariſſima familia inter Bergomates natus: venetoꝝ maximꝰ Jmpator: hoc āno. 4. nonas Nouēbris: poſtea quā vno ⁊. 20. ānis Jmpatoriā dignitatē apud venetos exercuiſſꝫ apud Malpagā oppidū ſuū i agro Bergomēſi: etatis ſue āno. 75. morit ⁊ Bergomū delatus: regijs exequijs: in vrbis foro: iuxta maiꝰ tēplū: i mirabili ſepulchro: qd̄ ipe viuēs iuxta Jmpij ſui dignitatē ſibi extruxerat ſepellit. Js nāqꝫ Jmpator i auro ⁊ argento rerūqꝫ oium copia: ſup oēs ꝓuatos Jtalie viros ꝓcellebat. Quāobrē ēt nomē celeberrimū nō mō cū ꝓuicie ꝓncipibꝰ cōe: verꝫ extra ꝓuiciā: oēs cū ducibꝰ ⁊ regibꝰ titulos ēt q̄dā ai ſui virtute ſortitus fuit. Et qꝛ p virtutū gradus: ex domeſtica (vt ita dicā) ſorde illo cōſcēdit: vt p vnū ⁊. 20. ānos apud venetos Jmpatorie maieſtatis munus ꝓmeruit: iccirco haud abſurdū putauimus: in huius operis calce in vita huius nr̄i preclariſſimi Jmpatoris ꝓſcribēda ꝓter morem ſuſceptū: diutiꝰ imorari. Fuit igit in ꝓmis hic Bertholomeus Coleonus Jmpator formoſi ꝓcerịqꝫ corpis: ⁊ eximie venuſtiſſimeqꝫ p oēm eiꝰ etatē pulchritudis vir: ⁊ magni q̄ꝫ roboris ⁊ velociſſime agilitatis: q̄ velut alter Aſael frater Job. tātā gl̄iam i pedū velocitate hūit: vt nō ſolū hoies: ſed ēt equos ad curendi certamia ſuparit. Eiuſqꝫ magnanimitas i bellis ꝑtractādis nō ſatis ſcripto explicari poſſet. Lr̄aꝝ aūt gl̄ia: nec oino idoctꝰ aut gnarus fuit: lr̄aꝝ tñ hoium amātiſſimꝰ ⁊ aſſiduus fuit ⁊ multoꝝ hiſtoricoꝝ libros: vt mirabilis igenij vir erat ſubtiliter itellexit. hāc. n. ei ignorātiā: ideo eueniſſe tradūt: qꝛ i pupillari etate: Paulo eius genitore Tricij oppidi tūc dño: ab eiꝰ affinibus cupiditate dñandi obtrūcato: ⁊ matre in vincula cōiecta puerulus: ipſe: vltima laceſſitus paupertate: per deuia queqꝫ ſine lr̄aꝝ preceptore: quadam animi magnitudine ſe conferre coactus fuit. Et ꝓmo vt rei militaris fortune ſortem temptare poſſet. Placentiam ad Philippū Arcellatem tūc i belliſ clariſſimū Ducē (vt prima militie perciperet rudimēta) cōceſſit: Jnde ad Bracium in Apuliam tranſmigrauit: vbi ⁊ primū futurus honoribus prudens armiger factus viam aperire

cepit. De hinc ad Jacobū Candolam: q̄ Neapolim ↄ Alphonſum regine nomīe obſidebat
euolauit: vbi inter Impatoris milites tanꝙ Marius ⁊ Marcus Catonis filius p̄mus eni-
tuit. Et ꝓpterea viginti eq̄tibus illa p̄ma conditione eum p̄fecit. Paucisq̄ꝫ poſt dieb⁹ Bra-
cio ab ipſo Candola in Aq̄le bello (ipſo Bertholomeo militāte) īterfecto: eius q̄ꝫ virtutib⁹
ea in pugna ceteris p̄ſtantior declarata ⁊ p̄dicata in venetos euocatur. vbi ⁊ ſub Crimigno
la Comite ↄ Philippū Mediolani ducē bellū gerente militatuꝝ ſe cōtulit: cū quo ꝙ ſtre-
nue: quāq̄ꝫ magnifice: ↄ zarpellonū viꝝ audaciſſimū in obſidiōe Cremonēſi ſe exercuerit: n̄
facile narari poſſet. Eā obrē Senat⁹ venetus: ob clarā nois ei⁹ memoriā: ēt. 80 eq̄tes ſupra
q̄s habebat ei adiecit. Exīde q̄ꝓ ꝯſilio: q̄ꝓtaq̄ꝫ prudētia clarere cepit: ⁊ p̄ſerti in ſaluādis ve
netoꝝ copijs i expugnatiōe Bergomēſiū valliſq̄ꝫ camōice depopulatiōe. Dehic ēt i expeditio
ne ↄ Nicolaū piceninū Brixiā īſenſiſſie obſidētē: poſtmōm i defēſiōe Verōe ſibi ꝑ Senatū
venetū credite. Et poſtremo ei⁹ ꝙ ↄ temeritatē Guereri magnanimitas ⁊ fortitudo vſus ſit:
Senatus populuſq̄ꝫ venetus illo tūc: ⁊ deiceps retributionū meritis munificētiſſime ꝯpro-
bauit. Nec ēt p̄termittendū eſt: que poſtea Philippi Ducis noīe: apud Bononiēſes: Picen-
tes: ⁊ Cremonēſes: ſtrenue fortiterq̄ꝫ ac prudēter geſſerit belloꝝ facinora: licet vltimis vite
ſue tēporib⁹ ſuſpitiōe ductus iniqua carceris dānatiōe eum captiuauerit. veꝝ āno nec dum
euoluto: dux ipſe vita excedēs. Bertholome⁹ excarceratus fuit. Nec ꝑpea ſegnior: īmo auda
tior effectus: ſuū nō magno labore collegit exercitū: ⁊ iterato acceptiſ Mediolanēſiū ſtipen
dijs: mox ↄ Gallos i expeditiōem acceſſit: q̄rū furores motuſq̄ꝫ: quāta magnanimitate: for
titudieq̄ꝫ eos triplici triūpho fuderit. hic ei⁹ munera: ⁊ illic illoꝝ funera teſtātur. De hinc p⁹
trāſalpes: tātus hui⁹ Coleōis nois terror galloꝝ acolas īuaſerat. vt q̄aduixit ſemꝑ ip̄m du-
cē in eoꝝ exitiū natū horruerit. Et ideo Frāciſcus Sphortia Mediolāi dux: q̄ i Jtalia tāꝙ
ſe Alexāder enituerat: hui⁹ inuictiſſimi Impatoris laudes i bellis ꝑtractādis ad celos vſq̄ꝫ
extulit. Itidē Alphōſus rex iā p̄dē effecerat: adeo vt admirās hoīs virtutē atq̄ꝫ p̄ſtātiā dixi
ſſe ferat. Et ſe Bergomenſem ob cōceptā in eo beniuolētiā illūq̄ꝫ taraconēſem futuꝝ dein-
ceps decernebat. Eapp fertur: apud p̄factū Regē illud p̄clari Leōis iſigne illi a pricipis vxo
re a pricipio oblatū fuiſſe: q̄ idem pre occulis hn̄s: Leōis more militari acerrionia vehemē
tius in dies accēderet. Ad cumulū igitur clariſſimaꝝ ei⁹ virtutū declarādaꝝ Inclitus vene-
toꝝ Senatus: poſtremo illi iperij vniuerſalis ſceptrū tāta pōpa cōtulit: quāta vix humāi
faſtus ⁊ glie capax opinari q̄at. At ſceptro ſuſcepto. ei⁹ auctoritas oīum hoſtiū aīos ſuppreſ
ſit: vt ꝯfeſti Mediolanēſiū ⁊ venetoꝝ pax ſubſecuta ſit. Que ꝙ neceſſaria: q̄ꝓq̄ꝫ vtilis fuerit
oium iuditio relinquo. Bertholomeo itaq̄ꝫ i Impio ꝯfirmato: gliam q̄ſi de glia ꝓferre ſate-
git. virtutes q̄ppe maieſtati Impatorie neceſſarias ſūma diligētia ꝯplexus ē. Qui ⁊ ſi pacca
tor hoium more hirus fuerit. xp̄iane tn̄ religiōis obſeruātiſſim⁹ fuit miſeratiōiſq̄ꝫ i paupes:
ac pietatis i deū. Mōaſteria. n. tria ſua Impēſa cōdidit. Eccleſias q̄ꝫ nōnullas multis i lociſ
cōſtruxit ⁊ dotauit. Ingētia inſuꝑ legata ⁊ ꝑpetua: pro virginib⁹ paupculis maritādis Ciui
bus Bergomēſib⁹ dimiſit diſtribuēda: q̄ res certe eū imortalē ⁊ ꝑpetuo p̄conio dignū effici
unt ⁊ xp̄iane religiōis amātiſſimū fuiſſe demōſtrāt. Excoluit p̄terea Bergomū eiuſq̄ꝫ agrū
ac Brixiā maximis domoꝝ edificijs: Agrū q̄ꝫ Bergomēſem complurimis beneficijs. ſ. pere
grinas aquas maxima cum Impēſa introducēdo bonificauit. Indagauitq̄ꝫ Balnea pro le
pra purganda in Bergomēſi agro: atq̄ꝫ cōſtruxit. Quāto nāq̄ꝫ eo in Impio pricep̄s hic cla
ruerit cōſilio: prudētia: ac beniuolētia: reuerētia ue: legationes Regum: Ducum: ac princi
pum ad eū frequētes ipſe declarant. Nōnunꝙ pricipes ipſi pacem ⁊ ſocietatē ab eo pecie
re: ⁊ eum p̄ncipes multi ⁊ ꝙmaxime Carolus Burgōdionū Dux: ⁊ Joānes Andegauenſis
Dux i familias eoꝝ ꝑ priuilegia autētica aſcripſer̄: ⁊ ipoꝝ inſignib⁹ illum vti cōceſſere. Erat
enim erga oēs multe hūanitatis: clemētie māſuetudinis: bonitatiſq̄ꝫ: ac inequate hūilitatis:
virtutē vero ⁊ Juſtitiā re magis ꝙ verbo excolebat. Seditioſiſſimoꝝ iſenſiſſim⁹: ferebatur
ei⁹ aule amplitudo: pōpa: ⁊ glia oium principum aulas equauit. vbi de honore agebatur:
pecuniarum profuſiſſimus: nunꝙ pro ſplendore dignitatis ⁊ glorie ſupiorem pati voluit.

Erariū.n.venetū cū in inumerabilibus pecunijs heredē inſtituiſſet: ditiſſimū fecit. per plures.n.terrarū pncipes diuerſis ſub tēporibus Impator hic ſuo ſub vexillo habuit. Nouiſſimis vero diebus hi clariſſimi pncipes τ duces ei⁹ ſtipēdio vno exercitu ſed nō erubuerunt. In pmis Hercules nūc Ferrarie dux. Alexāder Sphortia piſauri dñs. Lichus τ pin⁹ ordelaphi germāi Foroliuij pncipes. Haſtor Mãfredus Fauētie dñs. Bonifatius nūc Mōtiſferrati Marchio: Joānes Frāciſcus Mirādulanus comes cū duobus filijs. Marcus Carpēſis Deiphebus Anguilarus: Joānes antōius Cādola eqs: Sphortia fr̄ Frāciſci ducis ex pellice fili⁹. Gerardus. Gaſpar: τ Jacobus martinēgi eiuſ generi oēs: τ alij multi. Tāte.n.eo tūc formidinis fuit: vt Federicus Ceſar iturus Romā: p legatos ſuos ſuplex ab eo ſaluū cōductum expoſtulare ɔpulſus fuit. has itaqȝ huius clariſſimi nr̄i Impatoris laudes: ad multorū exēplū breui ſub cōpēdio hic p viribus cōſcribere voluimus: vt nobile hoīs exēplū legētes poſſit emulatiōe ac deſiderio imortalitatē adipiſci.

Capha Genuēſiū Ciuitas: q̄ eſt i ſeptētrionali plaga: i littore Euxini maris τ nō lōge a Meothide populoſa quidem τ mercatoribus plurimū apta: hoc āno (quodā Squarzaphigo Ciue Genuēſi eam pdente) in turcorū manus deuenit. Odio.n. Galeatij vicecomitis Mediolani Ducis id ſcelus factitatū fuiſſe tradūt: q̄ oī igenio ipſam τ Genuam ſibi oino ſubicere nitebat: τ liberū pncipatū de eiſdē ſibi vēdicare volebat. Supiori aūt āno in Creta inſula cōſpiratiōe orta: Cretēſes turcorū regi fidē dedere arma ſuſcepturi ſi claſſem eo mitteret: τ Inſulā in eius potātē trāſlaturi: Sed re patefacta: cōfeſti Impator claſſis venete cū. 40. biremibus armatis ad Inſulā nauigauit. Eaqȝ claſſis vbi a Cretēſibus viſa eſt: adeſſe turcū crediderunt τ turci nomē inclamantes aduerſus vrbis pfectos τ cuſtodes inſurgētes in eiſdem plurimū deſceuiere. verū claſſis Impator remiges τ pugiles in terrā exponens cōſpiratores oēs ceperunt τ multos eorū interfecerūt. Audientes aūt hoc turci: cōfeſtim in Euxinū mare quod eſt tranſboſphorū nauigarūt: τ terreſtribus copijs ſequentibus: pter oium expectatione apud Capham ɔſtiterunt: τ expugnātes lacerāteſqȝ vrbē tandē cū magna cede (illo pdēte) ciuitatē ceperunt.

Padus τ Tyber reliqȝ oēs Italie fluuij: hoc āno Nouēbrio menſe (ex multitudie Imbriū) ita excreuere: vt extra alueū effluētes mlta accolis dāna intulerit: q̄ nō ſecus p vias mortales nauigabant: ac p eorū fluminum aluea facere cōſueuerant. Decreſcentib⁹ paulopoſt multa aialia: τ q̄maxime Tyber ſecum traxit ex quorū putrefactione τ flatu maxima peſtiſ ſubſecuta eſt.

1475 Ferdinādus ei⁹ noīs. 3. Joānis Aragonie regis fili⁹: hoc āno Helyſabeta Hērici hiſpaniarū regis ſorore: vxore traducta hiſpanie vlterioris Rex efficit: τ nūc vſqȝ eo i regno. x. ānis regnauit. Deīde pr̄e Joāne in āno xpi. 1479. deficiēte. ēt τ Aragonie ſeu citerioris Hiſpanie: Nauare. Sicilie. Balearūqȝ ac Sardine regna obtinuit. τ oium xpianorū regnū ppotētiſſimus rex euaſit. Nā hērico Hiſpaniarū vlterioris rege ab Edouardo Anglorū rege ſupato τ vna cū vxore τ filijs iterfecto ſola Helyſabeta ſoror ipi⁹ hēriri ſupſtes remāſit q̄ Ferdinādus iſte adhuc Joāne pr̄e viuēte vxorē duxit τ i regnū fr̄nū ſucceſſit verū cū puicia ſeu regnū diuerſis populorū ſtudijs diuideretur q̄ alij hunc τ Helyſabetam regnare volebant. alij autē inter quos Alphonſus portugalie rex erat. qui Joannam filiam ex ſorore alia hērici nepotem fouentes regnare volebant regnum diuiſerunt: τ plurimum lacerauerunt. At Ferdinandus hic: vt erat Juuenis prudentiſſimus τ acerrimus propugnator: contra Alphonſum portugalie ſtatim bellum ſuſcepit. τ poſt dira certamina τ cedes innumeras: eum in Numentano agro profligauit: τ ſic regnum omne in pace poſſedit. Deinde cum chriſtianiſſimus Rex cenſeatur: τ regnorum potentia: Diuitijs: Prudentia: conſilio magnanimitate conctos chriſtianorum principes excellat fidei zelo ſucceſus ſuperiori anno qui fuit annis a natali chriſti. M. cccclxxxij. contra Miletem Bleuſem Granatē ſeu Betice regem ſecte Mahumetee ſectatorem vna cum vxore ſua Muliere religioſiſſima bellum: terra mariqȝ ſuſcepit τ iam illum (ablatis Arunda τ Marandia vrbibus fortiſſimis ac maximis) in magno

diſcrimine poſuit. In eo.n.regno cū plurimi adſint Iudei captis vrbibꝰ aut eoſ baptizare ꝯ
pellit:au t certe ignibus exurit.

Andreas vendermínꝰ.73.venetoꝝ Dux:hoc āno.P.Mocenico duci ſuffectꝰ ducauit āno.1. 1476
ꝛ meñ.4.vir qͥdem etate ꝛ auctoritate grauiſſimus:atqꝫ opibus īter venetos affluētiſſimus
de quo ob ꝑ̄ncipatus breuitatē nil memoria dignū habui:qđ lr̄is mādari poſſit.niſi ꝙ cum
Ludouico frācoꝝ rege id fedus ꝑcuſſit:quod cumi Mediolani ꝛ Ferrarie ducibuſ antea ve
neti ꝑc uſſerāt.Deinde cum Mahumeto tucoꝝ Imꝑatore pacem componere tēptauit :ſed
a Ferdināďo Apullie rege atqꝫ a Mathia vngaroꝝ rege ꝑturbatus:oīa(vſqꝫ ad ſucceſſo
rem ſuum)irrita fuere;Deniqꝫ cum Iuſte ītegreqꝫ magr̄atum ſibi creditum ꝑ annum ꝛ ali
quot menſes adminiſtraſſet vt optimi ꝑ̄ncipis deſiderio relicto:moritur:ꝛ in Eccleſia ſer
uoꝝ ſepellitur.

Carolus Burgūdionuꝫ Dux Philippi optimi ducis filꝰ vltimus ex illuſtriſſima regiaqꝫ Frā
coꝝ familia natus:hoc anno cum ꝑ̄ncipatum in vniuerſa ferme Belgia decem ānis tenuiſ
ſet:dum lingones Treueroſqꝫ debellaret apud veriacum treueroꝝ oppiduꝫ a Sueuis ma
gno prelio quod per.30.horas ꝑdurauerat ſuperatus ꝛ fuſus ac ꝓfligatus tandem obtrun
catus mortem obiuit.Uir certe fortis:Seuerus magnanimus:atqꝫ terribilis:ſed Iuſtus li
beralis:elymoſinarius:ac diuinoꝝ obſequiorum feruētiſſimus obſeruator:quippe qͥ quot
tidie diuinum officiū ꝛ tres Miſſas deuotiſſime audire volebat.Hic nāqꝫ ab ipſa ſua ado
leſcentia ferrocitatem aī ſui in expugnādis hoſtibꝰ pre ſe tulit.Nā cum vigeſimū etatis atti
giſſet ānū ꝛ Gandauenſes Ciues a Philippo pr̄e quoddā ꝓ̄uilegiū extorſiſſent.ꝛ ab eo etiā
eiꝰ cōfirmationē quadā violēti importunitate obtinuiſſent:ipſe domum reuerſus:nō pauca
militū manu collecta:in Gādauiū duxit:ꝛ īpetu facto maximā de Ciuibꝰ edidit occidioneꝫ:
tantā vrbi illi calamitatē ꝛ terrorē inflixit:vt nūꝙ̄ antea ī vna pugna ex Gādauēſibꝰ tot oc
cubuiſſe a maioribꝰ memorie traditū fuit.vrbeqꝫ potitus:ꝓ̄uilegia oīa a pr̄e collata:ī medio
vrbis foro exuri fecit.Pͥcipatu deīde ſuſcepto:multas cū Ludouico frācoꝝ rege cōcertatō
nes ꝛ qͥdē graues habuit.pro quibꝰ multas illi calamitates intulit.Paceqꝫ cū eodē poſtmo
dum cōfecta a Leodienſibus germanis infenſus:ꝙ eius ex ſorore nepotē eoꝝ ꝓ̄ſulem in vin
cula cōieciſſent iratus:oēm belli vim in eos cōuertit:ꝛ Ciuitate deniqꝫ grandi furore obten
ta vniuerſos ī ea interfecit ꝛ trucidauit.nec vlli qͥdem ſexui:aut etati:ſeu dignitati parcere
voluit.Eo qͥppe bello ꝛ captiuitate tantā cedem crudeliſſimā Carolus exercuit:quantā ne
qꝫ grecoꝝ:neqꝫ latinoꝝ:aut Barbarorum refferant hiſtorie.Poſt autem cedem ꝛ direptio
nem editam.vniuerſam ꝓrſus complanare fecit vrbem:vt ne vnus quidem calculus reman
ſerit.In medio deinde vrbis foro erigere fecit Colūnam ſyriciam:in quā euerſiōis cauſam
ꝓſcripſit.Indeqꝫ digreſſus vrbe deſſolata relicta:pro Edouardo ſororio Anglie rege e Bri
tāia a Comite Doueruich ꝛ hērico portugalie rege pulſo exercitū multū cōgregauit.ꝛ ꝯtra
eoſdē ꝛ Ludouicum Francoꝝ regē bellū ſuſcepit:ꝛ breui illum in regnum remiſit:quo in re
gnum collocato ſtatim arma in Ludouicum regem conuertit:ꝛ multis eum incōmodis ꝛ
damnis attriuit:ꝙ cum apud Paulum pontificem Ro.nunciatum fuiſſet:mox eius cura ī
ter ipſos res compoſite fuerunt:his geſtis ad Nuſſiā Colonienſis agri oppidū qđ eſt ī ripis
Rheni duxit ꝛ illū acerrime obſedit:ſed cum Federicus Ceſar eius auxilio veniſſet : inito
federe diſceſſit in regnum.Dehic cum qͥeſcere nō poſſꝫ:cum Ludouico rege federe rupto ī
Lothoringiam ꝓuinciā exercitū duxit ꝛ cū eo Edouardū regem auxiliatorem iuocauit vbi
cum multis militibus cōueniſſet ꝓuinciā diu ꝛ acriter expugnauit vexꝫ Edouardo cū Lu
douico rege induciꝭs nouem annis firmatis eo etiam ꝓcurante a bello quieuit .Erat enim
Carolus hic acerrimus Iuſtitie defenſor vt pro illa tuenda:nullius iracundiaꝫ:nullius ini
micitiam:nulliuſqꝫ ſimultatem aut potentiam extimeſceret:immo ꝛ aliquando metam ho
neſtatis excedebat.Deniqꝫ cum multas prouincias ingenti cede ſibi ſubegiſſet ad Nauſiam
dictionis Reimbardi Lothoringe Ducis vrbē cum quattuordeciꝫ milibꝰ tm̄ ꝑuenit in eoqꝫ
loco veniētes alias eiꝰ copias expectaturꝰ:vt itegris exercitibꝰ ꝯ Sueuos(qͥs vſitatiori voca

bulo Suiceros appellamus)maturaret. Dūq̧ ibi venīētes exercitus ꝑſtolaretur:ecce Sui
ceri coeūt:īprouiſiq̧ ante Lucano:ꝓximū quendā mōtem occupant:in quē dux ipe ēt pe
dites quadringentos vt ⁊ ipſi illū occuparēt miſit. Ibiq̧ Suiceri hoſtiū copias adoriūtur:
eaſq̧ fugatas:populariter in ducis caſtra aduolāt:illūq̧ tāta ſtrage afficiūt:vt ex q̄ttuorde
cim hoīum milibus:vix quattuor milia fugiſſe ꝓhibeantur:alij aūt aut ceſi:aut ꝓfligati per
deuia queq̧ fugiētes Carolū deſeruere:quē īſequētes hoſtes tandē obtrūcauere. Atq̧ eo
mortuo hoꝝ illuſtriſſimoꝝ ducū genus:oīno extinctū eſt. vnicā. n. filiā noīe Mariam hic
regni heredem tantum dereliquit:que Marſilianum Federici Ceſaris filium ſtatim accepit
maritum:ex quo cum duos genuiſſet filios:⁊ ipſa paulopoſt ex quo delapſa:fractis ceruici
bus expirauit. Eoq̧ modo hec ipſa Burgūdionū familia ꝓpter crudelitatē radicitus euul
ſa eſt. vt oēs cognoſcāt:quātam ꝓuidentiā humanaꝝ etiam reꝝ ꝓbatur habere deus:⁊ quo
modo bonos ⁊ miſericordes:⁊ nō ſanguinem appetentes diligat:crudeles aūt abhorreat ⁊
a terra diſperdat.

Joānes Maria vicecomes. 6. Mediolanenſiū dux. Galeatio p̄re duce īfeſto ſancti Stepha
1477 ni ꝓthomartiris a ſuis īterempto:hoc āno ī feſto Epiphanie etatis ſue āno nono patrū de
creto in Ducē ſublimatus ⁊ declaratus:ſtatim ī templum beate Marie deferf: ⁊ vniuerſo
aſtāte ⁊ ſpectāte populo:circūſtātibuſq̧ patruis oībus cū vniuerſo regni magr̄atu Bireto
⁊ reliq̄s ducatꝰ ornamētis īſignitꝰ. Et eiꝰ regni cura ꝑncipalis:q̄adusq̧ adoleſceret. Matri no
mīe Bone:cognatiſq̧ ac q̄buſdam ꝓceribus demandata eſt. Veꝝ cum nulla ſectura repe
riatur regni ſocietas. Cichus Calaber. q̄ regni ſecreta multo tempe nouerat:⁊ belli paciſq̧
leges ſemꝑ dicere cōſueuerat:vir q̄dem calidus:⁊ multaꝝ reꝝ experientia doctus:vbi ſe re
rū oīum moderatorē didiciſſet; aīaduertēs q̄ſdā defuncti ducis germanos magni ſpūs ado
leſcētes:ꝙ aliq̄n eiꝰ conatibꝰ obſiſtere poſſent:eos regno expellere curauit: ⁊ tāq̄ maieſtatis
reos paulopoſt:varijſ ī locis exilio ꝑpetuo dānauit. e q̄bus duos poſtmōm e medio tollere
fecit. Sup̄ſtites vero:tandē ī regnū reuerſi. Cichū quē nouerāt ſibi fuiſſe īfenſiſſimū capiūt
⁊ honeſto carcere in papiēſi arce recludūt:vbi cum machinatiōes ſuas faſſus fuiſſ;: tādem
capitali ſupplicio mulctatus:Bonā aūt mr̄em tāq̄ Juuenē ⁊ inexꝑtem paulopoſt ab admi
ſtratiōe amouerunt ⁊ ꝑncipalis regni cura Ludouico patruo adoleſcentis ⁊ Roberto Seue
rinate:ac q̄buſdā nobilioribus ⁊ ſapientiſſimis ciuibus comiſſa eſt. Qui cū ⁊ ipſi inter diſſi
derent. Ludouicus Robertum Seuerinatem Mediolano fugauit:⁊ eius copias Cōſtantio
Sphortie Piſauri dn̄o ⁊ cōſanguineo ſuo comiſit. que res ⁊ diſſenſio magna incōmoda ⁊
damna regno intulit:eo ꝙ Genuā ⁊ eius dictiōem amiſerit. ⁊ exercitus Mediolanenſis cu;
maxima Jactura apud Genuā ꝓfligatus fuerit:⁊ alia multa dāna ⁊ Jmpenſas ꝑferre ⁊ face
re cōpulſus fuerit. hic Rubeos nobiliſſimos ⁊ ꝑpotentes parmenſes ſibi rebelles Caſtellis
ſuis ꝑuauit:⁊ regno depulit:durūq̧ bellū pro defenſiōe Ferrarie ꝯ venetos geſſit. Hic autē
cū optime ⁊ pulcherrime indolis ⁊ ꝓmptiſſimi ingenij adoleſcens habeatur:optima de eiꝰ
regimine pollicetur beneficia.

1477 Vgnr Machmeth: Aſſimbei Sūcaſſini filius:hoc āno p̄re defuncto:in regnis parthoꝝ:pſa
rū:Medoꝝ:Meſopotamie:⁊ Armenie regnare cepit:⁊ nunc vſq̧ octo ānis regnat. vir cer
te ī rebꝰ gerendis magnanimus ⁊ p̄ri ſimilimus:qui cū eſſet p̄ri natu maior:vt quietius re
gnare poſſet:cōctos fratres ſuos ſtatim interfecit.

Maximilianus Auſterie Dux. Federici Imperatoris filius. vir preclariſſimus ⁊ magnani
mus:ac in armis ſtrenuus hoc anno a Maria adoleſcentula pulcherrima Caroli Burgun
dionum ducis filia ex conſilio procerum ſuorum inuitatus. cum potentiſſimo exercitu in
Burgundiam acceſſit ⁊ ipſam Mariam Illuſtriſſimam feminam ſibi in coniugem deſpon
ſauit. ⁊ ob hanc rem Burgundie ducatum ſibi vendicauit ⁊ nunc vſq̧ octo annis regnauit
Nō tn̄ hic tā maximu; obtinuit Jmꝑiu; ſicē Socer eius Carolus poſſidebat q; ipſo defun
cto Ludouicꝰ frācoꝝ rex mlta ſibi ademit. Quo āt tēpe Maria eius vxor vixit cū oī pace re
gnu; poſſedit ſed ea caſu Equi curētis defuncta multa a ꝓceribus ſuis ſuſtinuit certamina

cū nollent ipm oīno ſup eos regnare.

Franciſcus ſaluiatus natiōe Florentinus: Archiepſ Piſanus: malaꝝ machinationū īuentor: ⁊ eccłiaſtice dignitatis ac ſue ſalutis imemor: hoc āno cōpoſita machinatiōe: cū Rhaphele Sauoneſi Cardinali Diacono adoleſcente cū.300.hoīum famulatu Florētiā venit: ⁊ q̄buſ dā ſue factiōis cōuocatis: Laurētium ⁊ Julianū fratres Mediceos atqꝫ alios plures nobiliores Florētinos īterficere ordinauit. Atqꝫ ita rebus ordinatis: cōuocato vrbis magr̄atu in diue libertatiſ tēplo: pñte Cardinale Miſſam cum maximo apparatu celebrare ſe finxit in q̄ celebratiōe. Julianū Medicē Laurentij germanū a cōiuratis in Eccłia cōfodere fecit: ⁊ dū Laurētiū iteꝝ vulneratū oīno īterficere ſtatuiſſent ipſe ſua prudētia emanibus eorum euaſit. At Florentini cognita viri perditiſſimi fraude (multis ſceleris conſcijs trucidatis) ipſum Archiepiſcopum cū plurimis ꝯprehenſum: in medio vrbis foro: cū habitu epāli ignominioſe ſuſpēderut: ⁊ innocentē Cardinalem quoad res cōponerent. detinuerunt. Quas obres: Sixtus pōtifex Laurentium Medicem excōicauit: ⁊ oībus dignitatibus ꝑuauit: ac bellum Florentinis indixit.

Locuſte hoc eodē āno ī Brixiano agro ī maxīa multitudīe aduolarūt: q̄ Brixiānis ⁊ Mantuanis maximū ītulerūt dānū: q̄bus niſi Ludouici Mātuani pncipis ſolicitudo obſtitiſſ3: ſata queqꝫ ī tota lūbardia corroſiſſent.

Peſtis ſeuiſſima: hoc ipſo āno ꝑ totam quaſi Italiam debacata eſt: adeo vt in Brixiana vrbe ſupra.xx.hoīum milia ⁊ venetijs.30.ſiliter milia vrbane multitudinis extinxerit. Eā3.n. calamitatem ſolis eclypſis indicauit: qui eo anno Julio menſe fuit: atqꝫ locuſtarum multitudo.

Federicus gōzaga: Ludouici Marchiōis filius.3. Mātuanoꝝ marchio: hoc eodē āno p̄re Junio mēſe defuncto: ī Mātuanū regnū ſuccedēs: regnauit ānis.6.⁊ mēſe vno: vir pceri corporis: magneqꝫ virtutis ⁊ prudētie inſignitus: ac rei militaris ſcia nō ignarus: quē ob virtutu3 ſuaꝝ p̄ſtantiā: Mediolanēſis Dux ⁊ eius magr̄atus: ſtati in multaꝝ reꝝ nouitate: ⁊ ī ſūmis toti⁹ Italie difficultatibus: atqꝫ ī turbulētiſſima diuerſaꝝ pcellaꝝ fluctuatiōe: ſuaꝝ copiarū generalē Jmpatorē delegit: vt potiſſimū Florētis ſuccurreret: q̄s maxīa pōtificis ⁊ Neapolitani regis manus agreſſa fuerat. Eo q̄dē accedēs nō parua ꝯ hoſtes edidit facinora: hic Margaritā adhuc p̄re viuēte Alemanā accepit vxorē: ex q̄ p̄ter ceteros Joānē Frāciſcū pmogenitū ſuſcepit filiū q̄ eidē in regno ſucceſſit. Tādē cū Aſulā agri Brixienſis oli oppidū ſuū magnū ⁊ ppulchrū a venetis ī Ferrarieſi bello recupaſſet: ⁊ illud cum magna gl̄ia ⁊ voluptate aliquādiu tenuiſſ3: cernēs ꝙ eū reſtituere opus eſſet īfirmitate ex hoc ꝯcta: paucis dieb⁹ vitā cū morte mutauit: ⁊ apud ſanctū Frāciſcū ī ſepulchro patrū ſuoꝝ ſepultus fuit.

Joānes Mocenicus. P. Mocenici oli ducis germanus. 74. venetoꝝ Dux: hoc āno ex pcuratore ſcī Marci: pp ēt res egregie: pie feliciterqꝫ ī bello maritimo geſtas: Andree Uēdermino duci ſuffectus ducauit vſqꝫ in pñs ānis. 7. vir certe ī tāta reꝝ pturbatiōe tāto pncipatui pneceſſarius. Quippe q̄ prudētiſſimus: eloquētiſſimus: māſuetiſſimus. Comiſqꝫ: ac phūanus hituſ erat. Qui magr̄atu ſuſcepto ex Sēatuſ ſui cōſulto publice ſaluti cōſulēs cū iā āno ſupiori turci Forū Juliū īfeſto agmīe pcurriſſet: ⁊ oīa cedibus rapinis ⁊ īcēdijs īuoluiſſēt veritus ēt ne ī Jtaliā penetrarēt eo maxīe qꝛ cōſtabat q̄ſdā xp̄iāos pncipes lr̄is ⁊ nūtijs ī dies hoſtē ī Senatū cōcitare ⁊ iā p.27. ānos maximis ⁊ diutinis bellis ꝑ greciā ⁊ Macedoniā ꝯ eodē pugnaſſent imīnēte ēt ſibi nō paruo Jtaloꝝ piculo. ex Sēatus ſui cōſulto a mahūeto ipoꝝ pncipe pacē m̄tis difficultatib⁹ tādē ipetrauit ꝑ q̄ ēt p̄ter ānuale cēſum ſui tributū primo illi oībus redditis q̄ ſuoꝝ dictiōis fuerāt. Scodrā oppidū totius Albanie caput (quam diu obſidiōe cīxerat) dedit. Jd tm̄ ab eo obtinuit: vt Sēatus venetus magr̄atū Cōſtātiopoli mitteꝛ poſſ3 quē Bailiuā ducūt: q̄ ī eadē vrbe venetis Juſtitiā miſtraret. Quarto deīde ſui magr̄atus āno: cū (Hercules Ferrarieſiū Dux quē Sēatus ī dñiū collocauerat) vetuſtas venetoꝝ imūitates violaſſ3 dux hic inito cū Sixto pōtifice federe maxi⁹ bellū pado t̄raqꝫ illi duci ītulit ⁊ maxīs exagitauit ꝑlijs ideqꝫ ⁊ Robertū malateſtā belli ſui ducē ac claſſem va- 1478

ndā ꝯ Ferdinādū Apullie regē Herculis Soceꝝ (multis iniurijs pōtificē laceſſentē) miſit: q̄ claſſis vniuerſaꝫ Apullie orā populauit: ⁊ Robert⁹ dux Alphōſuꝫ regis filiū ⁊ Calabrie ducē ꝓfligauit: ⁊ multis ei⁹ comilitōib⁹ captis: Romā victos i triūphi modū ꝑduxit. Robertus aūt Sāſeuerinus vniuerſalis copiaꝝ venetoꝝ Impator: mlta opida Ferrariēſis agri cepit ⁊ mltas direptiōes ac vaſtatiōes circūquaqꝫ fecit ⁊ vrbē aliq̄ obſidiōe cixit; quāobrē vniuerſam Italiā aduerſum ſe cōcitauit: ⁊ niſi diuia affuiſſet clemētia: q̄ aduerſarios diſcordes effecit de re veneta actū fuiſſet. tādē pace īter oēs cōfecta: mltis ꝓſolutis pecunijs: pollicinū Rodigij ex Ferrariēſi ducatu ademit: ⁊ Senatui ſuo applicauit hic palaciū ſci Marci caſu exuſtū i celebriori forma reſtituit: ⁊ pulcherrimis hiſtorijs depingere fecit. Corpus ſeu reliq̄as ſci Rochi maxia cū celebritate excepit. ⁊ apud Mōaſteriū ſci Job collocauit.

Genua vrbs maritima celeberria q̄dē: hoc āno poſtq̄. 15. ānis ſub dictiōe Mediolanēſium
1478 ſubdita fuerat. excuſſo ſuitutis iugo (nō ſine magna cōtētiōe ⁊ armis auxilio Roberti Seueriatis eoꝝ copiaꝝ ducis) i libertatē ſe vēdicauit. Genuēſes aūt cū ꝑmū ſupiori āno Galeaz⁹ Dux īterfect⁹ fuiſſꝫ: factiōe Fiſcoꝝ nobiliū i libertatē ſe vēdicauerāt; ſed ſtati Fiſci a factione ſpinularū ⁊ adurnoꝝ ſupati: i Mediolanēſiū potātē rurſus redacta fuit. Rurſus q̄ꝫ a ꝓſpero doria ſublata. Mediolāi Dux vt iteꝝ vrbē ſibi i poteſtatē redigeret. duodeci hoīum milia ꝯ eos armauit: q̄b⁹ Genuēſes duce Roberto ſeuerinate obuiā facti: octo eoꝝ milia occiderūt: ⁊ reliq̄s ꝓrſus ſpoliatis ⁊ ꝓfligatis. Genuā redierūt. ⁊ Caſtelletū pugnaciſſimū (deiectis Mediolanēſiū ꝓſidijs) receperūt: veꝝ cū ꝓſper doria vrbē occupare tēptaſſet: a Frāciſco fregoſio ⁊ reliq̄s fregoſijs vrbe pulſus. Baptiſtinū fregoſiū Perini fregoſij. oli ducis filium ducē cōſtituerunt.

Baptiſtinus itaqꝫ fregoſius Perini olim ducis filius. 30. Genuenſiū Dux: hoc āno e Genua pulſo Mediolanēſiū dominio, ducatus munus ſuſcipiēs: ducauit ānis ſex: vir q̄dē māſueti animi: ⁊ multe virtutis ꝑclarus ⁊ apud oēs ſatis Juſtus habitus: q̄ ⁊ ſi emulatores pertulerit multos rei tn̄ publice ſue; pro viribus curā geſſit: ⁊ q̄dam ſibi ablata pro poſſe redimere ſtuduit: hunc obietus doria ſeu fiſcus pluries ducatu deicere tēptauit; ſed minime potuit Tandem a paulo patruo Cardinali ⁊ vrbis Archiepiſcopo magiſtratu deiectus etiā vrbe pulſus fuit.

Joānes cernoi Sabiaci vrbis Illyrici dn̄s: hoc āno a Mahumeto turcoꝝ ꝑncipe (dū ſcodrā oppidū obſideret) vrbe deiect⁹ ⁊ ſpoliat⁹ fuit: q̄ ſupato ⁊ fugato: ēt Deiuaſtū ⁊ Liſſuꝫ munitas Ciuitates cepit ⁊ ſpoliauit; ac eoꝝ Ciues vario tormētoꝝ genere trucidauit.

Carolus Mōtonus comes e ꝑclara Brachioꝝ familia natus; vir in armis exercitat⁹. hoc an
1479 no poſt ꝑclara facinora cū venetis alijſqꝫ ꝑncipib⁹ geſta: Peruſiāqꝫ etrurie vrbē fauore populi cepiſſet. Deīde ſtati dimiſiſſet ſenio ꝯfectus maxima cū glīa defecit ⁊ Bernardinū filiū comitē ⁊ heredem reliquit.

Ludouicus Sphortia Franciſci Sphortie fili⁹ ⁊ Joānis philippi marie Mediolani ducis patruus ⁊ tutor i exiliū cū fratrib⁹ ꝓcuratiōe Cichi calabri ſupiorib⁹ ānis actus hoc āno vna cū Roberto Seuerinate i lūbardiam reuerſus. Derdonā Ciuitatē ⁊ q̄dam oppida ex Mediolanēſi ducatu capit; quo tremore Mediolanēſis magr̄atus ꝑterritus exiliū eoꝝ ſoluit ⁊ in gr̄am humaniſſime e xceptus eſt ⁊ ſtati vna cū Bona Duciſſa. Ducis paruuli mr̄e; vt rēpu. gubernaret ꝑmarius cōſtitutus eſt. qui haud paulopoſt Bonā Duciſſam ꝓceꝝ cōſilio exautorauit. ⁊ Robertū Seuerinatē abire coegit; ⁊ Cōſtātiū Sphortiā cōſanguineū ſuuꝫ ⁊ Piſauri dn̄m i adminiſtratiōis curā auxiliatorē aduocauit; cui ēt copiaꝝ Mediolanēſium generalē curā comiſit. Ipſe. n. cū ſit vir prudētiſſimus ⁊ magne auctoritatis apud oēs Italos: pacē īter venetos Ferdināduqꝫ Apullie regē Herculē Ferrarie Ducē Marchionē Mātuanū: ⁊ Mediolanēſem ducatū optimā ꝯfecit.

Petrus dabuſon magn⁹ Rhodioꝝ militū magr̄ ⁊ dn̄s religiōis xp̄iāe amātiſſim⁹ vir q̄dē religioſiſſim⁹ prudētiſſim⁹ atqꝫ magnaīm⁹: hoc āno ꝯ turcoſ cū inumerabilib⁹ exercitib⁹ ⁊ tormētis vrbē Rhodiam vltima vi ⁊ deſperatione oppugnantes: ſue magnanimitatis magnum

experimentum dedit. Nam Mahumetes turcoꝝ Impator (vt ſupra traditū eſt vbi de ori,
gine quoꝝ militum mētionem fecimus) ingentē claſſem ⁊ maximam bellatoꝝ vim: cuȝ plu
rimis ⁊ maximis tormentis in Rhodum contra eos expeditionem fecit ⁊ per tres menſes
vrbem Bōbardis alijſq; miſſilibus indeſinenter p duces ſuos lacerauit ⁊ oppugnauit: ſed
virtute huius pncipis nil agere potuit. imo maximā exercitus ſui partem exterminauit at-
q; eidē celitus auxilium venit: qđ ſuis pugnantibus virtuteȝ pſtitit: ⁊ turcis terrorē imiſit: ⁊
ſic cum magna ignominia ⁊ damno obſidiōem ſoluentes domū rediere. Petrus aūt a pon
tifice Sixto ⁊ ceteris oībus Europe chriſticollis pecunijs adiutus vrbē ſtatim laceratam di
ligenti cura reſtituit: ⁊ fortiorē ac celebriorē fecit. Quamobrē nomē ſibi ⁊ apud deū hoieſq;
eternum compauit.

Pinus ordelaphus Foroliuij pnceps ⁊ Romani pōtificis in ea vicarius cum ānis multis ea ī
vrbe regnaſſet: hoc āno ſine liberis legiptimis deficiens: Spurium quēdam paruulū (ſeclu- 1480
ſis Frāciſci fratris legiptimis filijs) heredem ſub vxoris tutela reliqt: quem cū cōſanguinei p
dicti Frāciſci ab Imperio eicere tēptaſſent. Senatus venetus eū armis ſuis ꝓhibuerunt. ve
rū cum Galeotus Māphredus fauentie dn̄s Franciſci ordelaphi ſororius nepotes in regnū
reſtituere decreuiſſet: exercitum in foꝝliuium duxit: ⁊ vrbē quaſi cōprehendit ac relictā Pi
ni cum Spurio in arcem obſedit. quā cuȝ oppugnare cepiſſet: ab exercitu Hieronymi Ria
rij Sauonenſis ꝓhibitus eſt. ſed ⁊ ipm Galeotum vrbe expellens (pſoluta grandi pecunia)
a vidua ex cōſenſu pōtificis Romani vrbem: ⁊ arcem accepit: ⁊ ſuo Impio (cōcedente Six
to quarto pontifice) ſubiugauit. Fuerat. n. hic Pinus bonus ⁊ rei militaris ſcientia exerci
tatus: ⁊ multis ſub pncipibus cum gloria exercitus a Iuuentute ſua duxit: hic Foroliuien-
ſem vrbem multis edifitijs ⁊ potiſſimū Arce ⁊ nouis Menibus celebrem reddidit: ⁊ mltas
ac largas elymoſinas ꝓ viribus religioſis cōtulit.

Galeotus Māphredus: Aſtorgij Māphredi filius natu ſcđs: hoc āno Carolo fratre Fauentie
ſeu Fōri ſempronij dn̄o: a ciuibus ſuis pncipatu puato: ex Rauena accitus: vrbis dominiuȝ
ſuſcepit: ⁊ regnauit vſq; in pſens ānis quinq;. Hunc Carolus frater quom regnare cepiſſet:
videret maximi animi viꝝ: ⁊ in ea ꝓnam Ciuiū ſuoꝝ beniuolētiam: ne in regno ſibi adeur
ſari poſſet: vrbe depulit: pro qua re ſtatim ad Senatum venetum militaturus cōceſſit ⁊ in
ea diſciplina edoctus non mediocriter euaſit. Et ꝓpterea ipſe Senatus ſummo eum carita
tis ⁊ amoris affectu tamq̄ filium piucundum habere cepit: ⁊ militaribus copijs plurimum
euexit: ac rebus in arduis illum exercere cepit: in qbus nunq̄ fruſtratum Senatum ſpe de
reliqt. Ipſe. n. non modo in re militari clarus effulſit: veꝝ etiam ꝓ animi ſui magnitudie ac
ſuo virili animo plenus: ceteras oēs virtutes ⁊ mores obire nō impiger: ſed aſſiduus ſemp
fuit: ſicut reꝝ a ſe geſtaꝝ teſtimonia comprobare videntur. Cum ipſe bonaꝝ litteraꝝ diſci-
plinis imbutus: ipſe Iuſtus: ipſe liberalis. ipſe Comis ⁊ phumanus: ipſe eloqo dulcis: ipſe
munificus ⁊ magnificentiſſimus: ipſe prudentiſſimus: ipſe deniq; xpianiſſimus rerūq; diui
naꝝ obſeruantiſſimus ac pientiſſimus exiſtat. Cuius tota intentio nō niſi ad virtutem ad
Iuſtitiam: ⁊ ad eqtatem atq; ad moꝝ honeſtateȝ aſpiciat: oblectat. n. q̄ maxime in lrārum
tam diuinaꝝ q̄ humanaꝝ ſtudijs: ac muſica ⁊ organis alijſq; virtutū generibus: eiūs qdeȝ
cura atq; diligentia nil aliud expetere videtur niſi vt ſui memoriam ⁊ imortalitatē poſt ſe
derelinquat. Eum certe Euagore greco viro oībus virtutibus ornato cōparare poſſumus.
qui mortalis cum eſſet: immortalem reliquit memoriam. Felix igitur fauentia que noſtro
ſeculo pre ceteris Flaminee vrbibus: cōtigit habere principem magnanimū: iuſtum: larguȝ:
beneficum: liberalem: ornatuȝ litteris: armis ⁊ cōſilio pſtantem: ⁊ q̄ in tali ſtatu rariſſimū
habetur: ab omni inſolentia alienū. Multa equidem me reliquiſſe puto: que de Galeoto
iſto Mamphredo memorari quirent: que pretermittuntur ꝓpter orationis ⁊ ingenij mei
defectum: hic vrbem Fauentinam non modo virtutibus ſed ⁊ alijs plurimis benefitijs ex-
ornauit. Vxorem enim illuſtris viri Ioannis Benteuoglij Bononienſis filiam duxit.

Idrūtum Apullie maritima Ciuitas hoc āno ab exercitu Mahumeti turcoꝝ principis diu

…LIOTECA …RSITARIA DE GRANADA

CAJA
A - 66